

OARNS S. BERNARD OF CLAIRVAUX
Super Cantica Canticularum
Italy XIIIth c.

11th

No 21

1908

9484/11

*Incipit expositio domini bernardi p[ri]mi alii clari uall. Sup[er] canticis canticorum
Aureus liber: diligenter seruetur*

10.1. **A**obis sis alia quam alijs de sclo. aut certe alter
diuina sunt. Illis si quidem lac potum das et non
panem. qui apli formam tenet in docendo. Nam
spualibz solidiora apponenda e[ss]e. itidem ipse suo
docet exemplo. Quales uos nimiru[m] e[ss]e confido. n[on] frustra
tot et longo. studijs estis celestibz occupati: exercitay
sensibus: et in lege dei meditati die ac nocte. Itaq[ue] pa
rae fauces. non lacti. s[ed] panis. Est panis apud salomone[m].
isq[ue] admodu[m] splendidus. sapidusq[ue] librum dico q[uod] canticu[m]
canticorum in scribit. Proferat si placet. et frangatur.
Nam de uerbis ecclesie. satis n[on] falloz p[er] dei gra[m] instru
ti estis. mundi huius cognoscere et contempnere uanita
tem. et parabolas. An non iuxta e[ss]e mores u[ost]ri iuxta
eam que in ipsis inuenit[ur] doctrina[m] sufficient[em] emendat[am]
et in formati sunt. Pro inde illis prelibatis ambobus.
quibz nichilominus de amici archa prestitos accepistis.
accedite et ad terti[u]m hunc panem. ut p[ro]betis forsitan poti
ora. Cum enim duo sint mala que ut sola. uel maxime
militant aduersus animam. uani[us] scilicet amor mun
di. et superfluis suis. pesti usq[ue] duo illi libri obuiare nos
cuntur. Alter saculo discipulus praua queq[ue] in moribz.
et carnis superflua resecans. alt[er] luce[m] rationis. in omni
sta mundi fucum uanitatis sagaciter deprehendens.
ueraciterq[ue] distinguens a solido ueritatis. Deniq[ue] uniuers
is humanis studijs. ac mundanis desiderijs p[re]cudit
d[omi]ni timere. etq[ue] obseruare mandata. Merito quidem.
Vere et em[en]ta sapientie p[ri]mu[m] illud initium. scdm co

Logia inueniunt[ur] in doct[ri]na humane sapie[n]tie u[bi] h[ab]et doct[ri]na
na ip[s]i lib[er]ali[ter] lib[er]ali op[er]antes s[un]t. Sapientia h[ab]et in
p[re]ceptis.

Ita lib[er]ali lib[er]ali op[er]antes s[un]t. Sapientia h[ab]et in

summatio est. Si tamen constat uobis non aliter ueram et
consummatam esse sapientiam quam dedinare a malo. et facere bo
num. itaque recedere a malo neminem posse perfecte absque timo
re dei. nec bonum opus omnino esse per obseruantiam manda
torum. Depulsis ergo duobus malis duorum lectione librorum.
comperit iam accedit ad hunc sacrum theoricum. quod sermo
nem. quod cum sit amboz fructus. non in sobrijs tantum et
auribus omnino credendus est. Alioquin. ante carnis disci
pline studijs edomitam. et mancipatam spiritui. ante spre
tam et abiectam sancti pompam et sartinam. indigne ab
impuris lectio sancta presumitur. Quomodo nempe lux incassum
circunfundit oculos cecos uel clausos. ita animalis homo
non percipit ea que sunt spiritus dei. Quippe spiritus sanctus discipli
ne effugiet fictum. quod est uita incontinens. Sed nec erit
ei unquam pars cum mundi uanitate. cum ueritatis sit
spiritus. Que enim societas ei que de sursum est sapientie.
et sapientie mundi que stulticia est apud dominum. aut sapi
entie carnis. que et ipsa inimica est domino. puto autem quod
iam non habebit unde aduersum nos murmure. is
cum nobis de uia uenit amicus. cum et tertium istum
in sumplerit panem. Sed quis frangeat. Ad est pars fami
lias. cognoscite dominum in fractione panis. Quis enim alio
idoneus. Nonnequidem ego in istud temere arrogau
erim. Sic spectetis ad me. ut ex me non expectetis. Nam
ego unus sum de expectantibus. mendicans et ipse.
uobiscum cibum anime mee. alimoniam spiritus. Reuera
pauper et in opus. pulso ad eum qui aperit. nemo claudit.

2
sup sermone huius profundissimo sacramento. Oculi omnium
in te spant dñe. Paruuli petierunt panem non ē q̄ frangat
ei. Spat̄ it̄ benignitate tua, o piissime
frange esurientib; panem tuum meis q̄dem si
dignaris manibus. Et tuis iurib; Dic queso nobis: osculet̄
me osculo oris sui. Aut quale ē istud ita subitaneū & factū
res: me de medio sermonis exordium. Sic quippe in uerba
p̄rumpit. quasi quempiam loquentē premiserit. cui gsequen
ter respondente. & hanc introducat p̄sonā: quęcunq; s̄p̄ta
quę osculum flagitat. De inde si se osculari a nescio quo ut
petit uel precipit: cur signanter & nominatim ore. & ore suo
illū. quasi aliud quam os. aut alienū & non potī suū.
exhibere s̄ soleant osculantes. Quanquā ne hoc quidem
dicit. osculet̄ me ore suo: s̄ aliqd̄ p̄fecto inusitatus. osclo
inquit oris sui. Et quidem iocundū eloquiū quod ab
osculo p̄ncipium sumit: & blanda ipsa quedam sc̄pturę
facies facile afficit et allicit ad legendum: ita ut qd̄
in ea latet delectet etiam cum labore in uestigare: nec
fatiget in querendi forte difficultas ū eloquiū suauitas.
mulcet. Verum quem non ualde attentū faciat. istius
modi p̄ncipiū sine p̄ncipio: et nouitas in ueteri libro
locutionis. Vnde constat hoc op̄ non humano ingenio.
s̄ sp̄s arte ita cōpositū: ut quamuis sit difficile intellectu:
sit tamen inquisitu delectabile. S; quid. Titulū preteri
mus. Non oportet ne unū quidem iota. quando i minu
ti as iubemur colligere fragmentorū ne peant. Titulus
talis ē. Incipiunt cantica canticorū salomonis. Obserua

aq. de q. ad que ue dr.

pertinet ad locū sanctę marie gracie

Reforma romane

in primis pacifici uomen quod e salomon conuenire principio libri
qui incipit a signo pacis. id est ab osculo. Simulq; aduertet
huiusmodi principis solas ad hanc intelligendam septimanam
inter mutari pacificas: quae sese iam auctorum uendicare p
turbationibus. et curarum tumultibus praevalent. De hinc
ne hoc quoque ociosum putes: quod non simpliciter cantica.
Sed cantica canticorum habet inscriptio. multa quippe legi
cantica in scripturis: et nullum illorum meum taliter appel
lari. Cecinit israel carmen domino quod gladium parit et uigilam
euaferit pharaonis: gemino maris mirabiliter libatus
simul et uindictatus obsequio. Non tamen quod cecinit dictum
est canticum canticorum: sed sibi bene recolo. cecinit a ut scrip
tura israel carmen hoc domino. Cecinit etiam debboza. ceci
nit et iudith: cecinit et mater samuelis: prophetae quoque
aliqui cecinerunt: et nemo eorum legitur appellasse canticum
suum cantica canticorum. Sane omnes in fallos cecinisse reprobos:
per quosque suo suorum uel propter comodo. Verbi gratia. pro
obtentu uictoriae: pro euasione periculi: aut propter rei quae
hiscumque adepti beneficio. Ita quod plerique cecinerunt. sin
guli pro singulis causis: ne magis diuinis beneficiis in
uenirentur. iuxta illud. Confitebitur et cum benefeceris ei.
Ac si rex iste salomon sapientia singularis. sublimis
gloria. rebus affluens. pace securus. nulli taliter egredi
se cognoscitur: pro quod adepti ista decantare libuerit. Sed nec
scriptura ipsa. si quis usquam tale aliquid significare uideret.
Itaque diuinitus inspiratus. christi et ecclesiae laudes et
sacri amoris gloriam. et eterni coniugii coniuncta sacramenta:

3
simulq; expressio scē desiderii animę. et epithalamii
carmen exultans in spū. iocundo cōposuit eulogio. fi-
gurato tamen. Himirū uelabat et ipse instar moysi
faciem suam: non minus forsitan in hac parte fulgen-
tē. eo quod illo adhuc in tempore nemo aut rarus e-
rat. qui reuelata facie glām istam speculari sufficeret.
Igit̃ p̃ sui excellentia reor nuptiale hoc carm̃ huiusmodi
titulo p̃signitū. ut merito cantica canticorū singlarit̃
appelleretur: sic is q̃q; oīū cant̃ singlarit̃ ē dictus rex
regum & dñs dñantium. Ceterum uos si uitam ex-
pientia aduertatis: nonne in uictoria qua uicit mun-
dū fides uī. et in exitu ur̃o de lacu miserie & de
luto fecis. cantastis & ipsi dño canticum nouum q̃
mirabilia fecit. Rursus cum adiecit statuere sup̃ pe-
tram pedes ur̃os. & dirigere gressus ur̃os. puto qđ
tunc nichilominus p̃ multa nouitate uite inmissum
sit in os ur̃m canticum nouum. carm̃ dō nō. Qđ cum
penitentibus uobis non solum peccata dimisit. sed
insup̃ p̃misit et p̃mia. non multo magis spe gauden-
tes futuroz bonoz cantastis in uis dñi qm̃ magna
ē glā dñi. Ac si cui forte ur̃m clausum ul̃ obscurum
aliqđ de sc̃pturis mēdum eluxerit. tunc prorsus ne-
cessē ē p̃cepta celestis panis alimonia diuinas mule-
at aures in uoce exultationis & confessionis. sonus ex-
pulantis. S; et in cotidianis exercitiis & bellis que
nulla hora pie in xp̃o uiuentib; defungit a carne. amun-
do. a diabolo. sicut militiam ēē uitā hominis super

certam incessant expiunt et assument ipsis. cotidiana ne-
cessitas est cantica per affectus victoris innovari. Quotiens tenta-
tio superatur. aut vitium subiungat. aut imminens picu-
culum declinat. aut laqueus insidiantis deprehendit.
aut annosa et muetata quaecumque anime passio semel per-
fecta sanatur. aut multum diuque cupita et sepius petita
vincit. tandem aliquando dei munere obtinet. quod non tamen
enim iuxta prophetam personat gloriarum actio et vox laudis. et
ad singula quoque beneficia benedicit deus in domis suis.
Alioquin ingratus reputabitur cum discussio venerit. quod
non poteris dicere deo. Cantabiles michi erant iustificatio-
nes tue. in loco pignationis mee. Arbitror uos in uobis ip-
sis illa iam recognoscere. que in psalterio non cantica can-
ticorum sed cantica graduum appellant. eo quod ad singulos
perfectus uos. iuxta ascensiones quas quisque in corde suo
disposuit. singula sunt cantica deprimenda. ad laudem et
gloriam promouenda. Quoniam impleat aliter ille uersiculus
non uideo. uox exultationis et salutis in tabernaculis
iustorum. aut certe apti illa pulcherrima saluberrimaque
exhortatio in psalmis. hymnis. et canticis spiritualibus
cantantes et psallentes in cordibus uestris domino. Si est
canticum quod sui singulari dignitate et suauitate.
cunctis merito que memorauimus. et si qua sunt alia an-
cellit. et iure hoc appellauerim canticum canticorum. quia
ceterorum omnium ipsi sunt fructus. Istiusmodi canticum sola
unctio docet. sola addiscit experientia. Expi recognoscant.
in expi inardescant. desiderio non tam cognoscendi. quam

bus illis. propterea loquens in desiderio anime dicebat. oscu-
letur me osculo oris sui. nimirum omnimodis cupiens
tantę suauitatis participio non fraudari. dicebat enim
perfectus quisq. Ego in ora hec semini uerba prophetarū.
Ipse potius speciosus forma patris filiis hominum. ipse me os-
culetur osculo oris sui. Non audio iam moysen. impe-
ditioris si quidem lingue factus ē in. ysaie labia immun-
da sunt. Iheremias nescit loqui quia puer ē. et prophetae os
elinguet sunt. Ipse^{ipse} quem loquuntur. ipse loquat. ipse
me osculetur osculo oris sui. Non meis iam aut per eos lo-
quat in. quoniam tenebrosa aqua in nubibus aeris. sed ipse me
osculetur osculo oris sui. cuius gratiosa presentia. et admiran-
de fluente doctrinae fiant in me fons aque salientis
in uitam eternam. Quem unxit pater oleo leticie pro con-
solatione suis. nunquid non ex ipso in uberior infunditur
gratia si tam dignetur me osculo oris sui. Cuius utique sermo
uiuus et efficax osculum in ē. non quidem coniunctio labiorum
que interdum pacem mentium animorum. sed plane infusio
gaudiorum. reuelatio secretorum. mira quedam et quodammodo
in discreta coniunctio superni luminis et illuminatę mentis.
Adherens quippe deo. uel spiritus ē. eductio proinde uisiones
et somnia non recipio. figuras et enigmata nolo.
ipsas quoque angelicas fastidio species. Quippe et ipsos lon-
ge superat ihesus meus. specie sua et pulchritudine sua. Non
ergo alium siue angelum siue hominem. sed ipsum peto oscu-
culari me osculo oris sui. Hec sane presumo me oscula-
tum in ab eo. et ipse ē enim hoc assumpti hominis unice

5
felicitationis. et prerogative singularis. et humiliter ab osculo
oris sui peto me osculari. quod commune utique est multorum. quod di-
cere possunt et nos omnes de plenitudine eius accepimus. In-
tendite. Sit ^{os} osculans. verbum assumens. osculatum. caro que
assumitur. Osculum vero quod parit ab osculante et osculato
conficitur. persona ipsa ex utroque compacta. mediator dei et ho-
minum homo christus ihesus. hac ergo ratione. sanctorum nemo dicere
presumebat. osculetur me ore suo. et tantum osculo oris sui.
ipsi sane servantes prerogativam istam. cui singulariter
semelque os verbi impressum tunc est. cum ei se corporaliter
plenitudo omnis divinitatis indulsit. felix osculum ac stu-
penda dignatione mirabile. in quo non os ori impingitur.
sed deus homini unitur. Et ibi quidem contactus labiorum.
complexum significat amorum. Hic autem confederatio na-
turalium divinis humana componit. que intra sunt et que
in angelis pacificans. ipse est enim pax nostra. qui fecit utrumque unum.
Ad hoc ergo osculum sancti quisque antiqui temporis suspirabat. eo
quod iocunditate et exultatione thesaurizari super ipsam.
et thesauros omnis sapientie et scientie in ipso abscondi-
tos presenarent. cupentesque et ipsi de plenitudine eius
accipere. Sentio. placet vobis quod dicitur. Si accipite et alium
sensum. Non latuit sanctos et ante salvatoris aduentum.
dominum super mortaliu genus cogitare cogitationes pacis.
Hec enim faceret verbum super terram. quod non revelaret ser-
uis suis prophetis. Erat tamen verbum hoc absconditum
a multis. fuit namque in tempore illo rara fides in terris.
et tenuis admodum spes. in pluribusque quorum illorum qui ex

pectabant redemptionē isrl. Qui ū p̄sciebant. ipsi et predi-
ce bant xp̄m in carne uenturū. ⁊ cum ipso pacē. Unde
q̄dam eorū. ⁊ pax erit inquit in t̄ra n̄ra cum uenerit. Im-
mo p̄ ipsum dī gr̄am homines recuperaturos. cū om̄i fiducia
sic diuinitus acceperant. p̄dicabant. q̄d ⁊ p̄cursor dñi ioh̄s
suo tēpore impletum agnouit ⁊ p̄hibuit. gr̄a inquit
⁊ ueritas p̄ ihm xp̄m facta ē. ⁊ ita uerū ēē. omnis nunc
xp̄ianus popl̄s ex p̄t. Ceterum illis p̄nuntiantibus pacem.
moram autem faciente auctore pacis. mutabat popl̄i fides.
dum non erat qui redimeret. neq̄ qui saluum faceret. Itaq̄
causabant homines moras. q̄d ille cotiens nuntiat⁹ nec
dum ueniret p̄nceps pacis. sic locut⁹ fuerat p̄ os scōrū q̄
a scō sunt p̄pharū eius. ⁊ suspectas habentes p̄missiones.
signū p̄missę reconciliationis q̄d ē osculū flagitabant.
Ac si nuntijs pacis. unus quislibet de poplō responderet.
Quo usq̄ illas animas n̄ras? Jam olim p̄dictis pacem
⁊ non uenit. p̄mittas bona ⁊ adhuc turbatio. Ecce hoc
ipsum multipharie multisq̄ modis et angli patribus.
⁊ patres n̄ri annuntiauerunt nobis. dicentes pax. ⁊ non ē
pax. Si m̄ uult ēē p̄sua sum d̄s. q̄d de sue beneplacito uolun-
tatis tam crebra iam legatione spondet nec exhibet. oscu-
loct⁹ me osculo oris sui. sicq̄ in signo pacis faciat de pace
securū. Nam uerbis iam quom̄ credam. Opus magis ē.
ope uerba firmari. Probet ueridicos nuntios suos d̄s.
si tam nuntij ei⁹ sunt. ⁊ sequat⁹ eos ipse ut sepius p̄misse
runt. q̄a sine ipso possunt facere nichil. Misit puerum.
tulit baculū. ⁊ necdum ē uox neq̄ uita. Non surgo. n̄

6
suscitor. non excutor de puluere. non respiro in spem. si n
ppha ipse descendat. & osculet me osculo oris sui. Huc acc
dit qd is q nrm se pficit mediatorem ad dm. di fili e & ds e.
Et qd e homo ut innotescat ex aut filius hominis ut repu
ut euo. Que in fiducia ut tante me audeam credere maie
stati. Vnde inquam tra & cims. pfumo dm curam habe
mei. Ad hec. diligit patre suu. me u op non habet. bonoz
meoz. non eget. Vnde g constabit in quod mediator ms.
in parte nequaqua sit. Tam si uere ut dictas decreuit
inseueri ds. cogitator ut complacitor sit adhuc. statuatur
testamentu pacis. & fedus ppetuum feriat in in osculo
oris sui. Ut que pcedunt de labijs suis non faciat irrita.
exinamit se. humiliet se. in dinet se. i osculetur me oscto
oris sui. Ut ex equo partib; congruens mediator. neutri
suspectus sit. ds fili di. fiat homo. fiat fili hominis. et
certum me reddat in hoc sclo oris sui. Securus suscipio me
diatore di filium. que agnosco i meum. Minime plane
iam in suspectus erit. fr em i caro mea e. Puto enim spne
re me iam non poterit. os de ossib; meis. i caro de carne
mea. Ita g uet querela sacro scm osculu. id; incarnandi
uerbi mysteriu exigebat. dum longa i molesta expecta
tione fatigata fides deficeret. & in fidelis populus ad
uersus pmissa dei uictus tedio murmuraret. Ad inuen
tio mea; si non hoc idem i uos recognoscitis de scripturis.
Inde erant pfecto querule ille. i plene murmure uoces.
Manda. remanda. expecta. re-expecta. modicu ibi. Inde
anxig ille i plene pigrate pces. da mercede dne sustinen

modicu ibi.

tibus &c. ut prophete cui fideles inueniantur. Item. Suscita
dñe p̄cationes: quas locuti sunt in nomine tuo ap̄he
pores. Inde blandę ille. & plene consolatione p̄missiones.
Ecce apparebit dñs et non mentietur: si moram fecerit
expecta eum: q̄ ueniet & non tardabit. Item. Prope ē
ut ueniat temp̄ ei: & dies ei non elongabuntur. Et ex
p̄sona p̄missi. Ecce ego inquit declino in eos ut flum̄
p̄cis: & ut torrens mundans ḡtē gentium. In quibus
uerbis satis apparet. & predicatorū instantia. & diffi
dencia poplōr. Sic itaq; & plebs murmurabat. & fi
des nutabat. & iuxta ysaie uaticinium. angli pacis
amare flebant. He g̃ uniuersū gen̄ humanum
moram faciente x̄po desperatione p̄iret. dum se contēp
ni suspicaret in firma mortalitas sueq; reconciliationis
cum dō de g̃ia totiens rep̄missa diffideret: sc̄i qui
de sp̄u c̄ti erant. c̄titudine de carnis presentia
exoptabant: ac signū ac signū reformandę pacis
ap̄t pusillanimes et incredulos omni instantia re
quirebant. Oradix iesse qui stas in signū poplōr:
quā multi reges & ap̄he uoluerunt te uidere et n̄
uiderunt. Felix tam̄ ex omnib; symeon: senectus in
misc̄tia ubi. Is nempe exultauit ut uideret desi
derij signū. & uidit et g̃ausus ē. Acceptorq; osc̄o pa
cis. in pacē dimitto. ante tam̄ ap̄t p̄nunciatis ihm̄e
natum in signū cui contradicendū erat. Omnino
ita fuit. Contradictum ē exortō signo pacis. S. ab his
qui oderunt pacem. Nam pax hominib; bonę uolun

7
tatis. Maluolis autē petra scandali. & lapis offensionis.
Herodes deniq; turbatus ē: et omnis iherosolima cum
illo. Si quidem in p̄p̄a uenit: & sui eum non receperunt. Fe-
liciter illi in sua p̄noctatione pastores: q̄ signi huius uisione
digni habita sunt. Jam tunc se abscondebat a sapientib;
et prudentib;: & reuelabat paruulis. & herodes uidere
uoluit: & quia non bona uoluntate: non meruit. Pax
si quidem signum erat. datū tantū hominib; bonę uo-
luntatis. Herodi ū & similib; ei; non dabit̄ n̄ signū ionę
p̄phetę. Porro ad pastores. Et hoc ait angelis uobis signū.
Vobis humilibus: uobis obedientibus: uobis non alta
sapientibus: uobis uigilantib;: & in lege d̄i meditantib;
d̄i meditantib; die ac nocte. Hoc inquit uobis signum.
quod: Qd̄ angeli p̄mittēbant. qd̄ populi requirebant. qd̄
p̄phetę p̄dixerant. Hoc fecit d̄s n̄c & ostendit uobis:
in q̄ recipiant in creduli fidē. pusillanimes spem. p̄fecti
securitatē. hoc ȝ uobis signum. Cui rei signum. In dul-
gentiē. gr̄e. pacis: & pacis cui non erit finis. Hoc ē ȝ
signū. In uenietis in fante pannis in uolutū quidē. & po-
situm in presepio: d̄s ē tam̄ in ipso. mundū reconci-
lians s̄. Moxit̄ p̄p̄t peccata ūra. & re-
iustificationē ūrā: ut iusti-
ficiati p̄ fidem pa-
cem habeatis ad d̄m. hoc signum pacis p̄p̄ha quondam
regi achaz p̄ponebat petendum ad d̄m dō suo. siue in
exelso sup̄. siue in inferno deorsum. S; impius rex re-
cusauit. non credens miser qd̄ in signo hoc una fūmis
in pace socianda ēent: quatinus & in feri d̄no descenden-

te salutari osculo scō. signum pacis & ipsi recipiant. Et
supni spc id ipsum nichilominus cum ad celos redierit. gēna
suauitate participant. Sermo finiendus ē. s. ut qd in eo dis
putatum ē breui colligam sūma. patet hoc scō osculū
duabus ex causis necessarie in dulcum mundo. ut i infir
mis faceret fidem. & desidio satis faceret pfectoz. Porro
ipsum osculum ēē non aliud quam mediator ē dī i ho
minū hominē ihm xpm. q cum patre i spū scō uiuit
& regnat dō. p omnia scla sclozum aduē. **Sermo. iij.**

Hodie legimus in libro experientie. Conuertimini ad uos
ipsos. i adtendat unqscq. conscientiam suam sup his
que dicenda sunt. Explozare uelim si cui unquā uirū
ex sententia dicere datum sit. osculet me osculo oris sui.
Hon ē enim cuius hominum. ex affectu hoc dicere. s.
siqs expe xpi spuale osculū uel semel accepit. hunc ppūo
expimentū pfecto sollicitat. i repetit libens. Ego arbitror
neminem ut scire posse qd sit. n qui accipit. Est quippe
manna absconditū. i solus qui edit adhuc esuriet. Est
fons signatū cui non cōmunicat alienus. s. solus q bibit
adhuc sitiet. Audi ex v ptim. qm requirit. Redde mōt
in leticiam **et** salutaris tui. cōmune q id ē ardet
mei similis **et** anima onerata peccatis. sugg
adhuc carnis obnoxia passionibz. que suauitate spc nec
dum senserit. mēoz ignata atq. in expta penit gaudi
orum. Ostendo tam ei que huiusmodi ē. locū in salutari
s congruentē. Non temere assurgat ad os serenissimū
sponsi. s. ad pedes seuerissimū domini. mecū pauca ia

ceat: et cum publicano terrā tremens non celum aspiciat.
 ne confusa in luminarib' celi facies assueta tenebris. op
 p'mat' aglā: atq; insolitas reuerberata splendorib'. densi
 oris rursus cecitate caliginis obuoluat'. Non ē o quęcumq;
 es talis anima. non ē ille locus uilis aut despicabilis
 uideatur: ū scā peccat' peccata de posuit. induit scita
 tem. Ibi ethiopissā mutauit pellē: et in nouū restituta
 candorem. iam tunc fiducialit' ueracit' respondebat
 exprobrantib; s uerbum. Magna sum s formosa filia iherosolym.
 Quaris quānam id arte potuerit ut quib' obtinuerit
 meritis. Paucis accipe. Fleuit amare: et de intamis uis
 cerib; longa suspiria trahens. salutarib' int' se succus
 sa singulab'. felleos humores euomit. Celestis medi
 cus celerrime subuenit: qz uelocit' currit sermo eius.
 Huncq; non potio ē sermo dī. Est utiq; fortis. et uehe
 mens. et scrutans corda. et renes. Deniq; sermo dei
 uiuus et efficax. et penetrabilior omni gladio ang
 pti. p'cingens usq; ad diuisionē animę ac spc: cōpagū
 quoq; ac medullarū: et discretor cogitationum. Hui'
 g' beate penitentis exēplo p'stere et tu o misera. ut de
 final eē misera. Prostrernere et tu in cā: amplectere
 pedes: placa osculis. riga lacrimis: qbus tam n̄ illū
 laues s te: et fias una de grege' consarum. que as
 cendunt de lauacro. Ita sane ut suffusum pudore
 ac merore uultū sustollere non ante audeas quam
 audias et ipsa. dimittere t' peccata tua: quam au
 dias. Consurge consurge captiua filia syon. consur

manifestat

ge excutere de puluere. Sumpto itaq; ad pedes pmo
osculo. ne sic quidem presumes statim ad osculū oris
alligere. s; erit t; gdius ad ipsum. mediū quoddam
aliud osculū. qd secto loco ad manum accipies. De quo
et talem accipe rationem. Si dixerit m̄ ihs dimittun-
tur tibi peccata tua. n̄ ego peccare desi. o. qd p̄dico.
Ergo tunicam meam? si reinduoero eam quantū pro-
feci. Si rursus pedes meos quos laui inquinauero.
nunquid aliqd lauisse ualebit. Sordens omni gene-
re uisiorū iacui diu in luto fecis. s; erit sine dubio
recedenti. quam iacenti deterius. Deniq; q me sanū
fecit. ipsum m̄ dixisse recordor. Ecce sanus factus es.
uade iam ampli noli peccare. ne deterius aliqd tibi
contingat. Qui autē dedit uoluntatē penitendi. op̄e
ut addat & continendi uirtutē. ne iterem penitenda.
faciamq; nouissima mea peiora priorib;. Ve enim m̄ etiā
penitent; si statim subtraxerit manum. sine quo nichil
possum facere. Nichil inquam. q̄a nec penitere. nec
continere. Audio p̄inde qd consultat sapiens. Verbum
inquit in oratione ne iteres. Paueo & quod uidex in-
tentat arbori non facient; fructum bonum. Fateor pro
huiusmodi non sum omnino contentus p̄ori gr̄a. qua
iam malorum sum penitens. n̄ i sedam accipo. ut
uidelicet dignos faciam penitent; fructus. i de m̄
ceps non reuertar ad uomitum. Hoc ḡ restat m̄ p̄us
petendum i accipiendum. quam presumā altiora et
sacratiora contingere. Nolo repente fieri sumus. paula

10
9
H
tim perficere uolo. Quantum displicet dō impudentia pecca-
toris. tantum penitentiis ueracitudo placet. Citius pla-
cas eum si mensuram tuam seruaueris. et altiora te nō
querieris. Longus saltus et altius ē de pede ad os. Et
nec aerilius conueniens. Quid enim? Recenti adhuc res
pūs puluere. ora sacra continges. heri de luto tract.
hodie multū gl̄e p̄sentaris. P manum ē transiit sit.
Illa pūs te tergat. illa te erigat. Quom̄ erigat. Dando
unde presumas. Quid istud. Decor continentie. et di-
gni penitentie fructus. que sunt opa pietatis. hec
erigent te de stercore in spem audiendi potiora. Sane
accipiendo donum. osculare manum. hoc non tibi s
nomini et da gl̄am. da semel et da iterū. cum p̄do-
natis criminib; . cum p̄collatis uirtutibus. Aut certe
uideto unde munas fronte contra ictus istos. Qd
habet qd non accepisti. Si autē accepisti. quid sin-
glaris quasi non accepis. Jam tandē in oculis duob;
geminum habens diuine dignationis expr̄mum.
forsan non confunderis p̄sumere sanctiora. Quantum
quippe in gr̄a. tantū et in fiduciam dilataris. Inde
fit ut ames ardentē. et pulses fidencius p̄ eo quod
ē de te sentis. Porro pulsant ap̄iet. Jam sumū illud.
qd̄cumq; ē sume dignationis et mire suauitatis oscula.
credo non negabit sic affecto. hec uia. hic ordo. p̄mo
ad pedes p̄cidimus. et ploramus coram dño q̄fecit
nos. ea que fecimus nos. Secdō manum querimus
subleuantis. et roborantis genua dissoluta. Postre

et cū

mo cum istis modis precibus et lacrimis obtinemus. tunc
dein deinde audemus forsitan ad ipsum os glorie caput
attollere. paucis et clementer dico. non solum speculan-
dum. sed etiam osculandum. Cuius spiritus ante faciem nostram christus
dominus. cui adherentes in osculo sancto. unus spiritus ipsius
dignatione efficiuntur. Tibi domine ihesu et merito dixit
corineus. exquisiuit te facies mea. faciem tuam domine requi-
ram. Nempe audita fecisti in mane misericordiam tuam.
cum iacenti primum in puluere tuamque de osculanti re-
uerenda uestigia. quod male uixeram remisisti. Por-
ro in progressu dierum letificasti animam serui tui. cum deinde
in osculo manus etiam bene uiuendi gratiam indulxisti.
Et nunc quod restat obone domine. non ut iam in plenitu-
dine lucis. inferuore spiritus. ad oris quicquid osculum dignan-
ter admittens. adimpleas me leticia cum uultu tuo.
Indica michi os suauissimi. os serenissimi. indica mihi
ut pascis. ut cubas in meridie. fratres. bonum est nos inc-
ere. sed ecce auocat dierum malicia. hi siquidem qui in super-
uenisse nuntiant. gratum cogunt magis rumpe quam
finire sermonem. Ego exibo ad hospites. nequid desit
officij et de quo loqui sum caritatis. ne forte et de nobis
audire contingat. Dicunt enim et non faciunt. Vos
orate interim ut uoluntaria oris mei beneplacita fa-
ciat deus. ad uitam ipsorum edificationem. et laudem et
gloriam nominis sui. **Sermo Quartus.**

Triplicem quendam anime perfectum. sub nomine
cum osculorum sermo hesternus complexus est.

10

Huiusmodi erudit vobis. Is in hodierna disputatione
psequendus erit. p ut parare dignabit in dulcedine sua
paupi dñ. Diximus si recolis illa oscula sumi ad pedes.
ad manum. ad os. singla singlis referentes. In pmo
sane pmozia dedicantur nre conuersionis. Sectm autē
pficientib' indulget. Porro tñum sola expt' r rara p
fectio. Ab hoc solo quod ultimū positum ē. sumpsit ex
ordium scptura ista quam tractare suscepimus. r ip
sius causa. reliqua duo a nobis adiuncta sunt. An ū
necessarie. uos iudicabitis. Puto enim facies ipsa elo
qui facile admonet r ista requirere. Mirū ū si non
q uos aduertitis oportere reuera ēē aliud siue alia of
cula. aqb' illud os distinguere uoluit. ille qui dixit
osculetur me osculo oris sui. Cur enim. cum sufficē
poterat dixisse simplici osculet' me. pte morem tam
usumq; loquendi distincte et signantē adiecit osculo
oris sui: n ut ostenderet ipsum qd petebat osculū
summū ēē n solū. Hinc demq; ita in uicē loquimur.
osculare me ut da m osculū: r nemo sequit' ut dicat
ore tuo. siue osculo oris tui. Qd alterutrū osculari
parantes. non uersus inuicē ora tendimus: que tam ab inuicē
non requirim' nominationē. Deniq; qui narrat uerbi
grā a dño susceptū in osculo p dūorem r osculatus ē aut
eum: nec addidit ore suo ut osculo oris sui. Sic min
rum omnis q qui scribit r qui loquitur consueuit. Sē
g' hi tres animarū affectus siue pfectus. expat dum
taxat satis r manifesti. cum ait de actis malis indul

(noti)

hoy graduu

H

grpe

gentiam. aut de bonis agendis grām. aut ipsius
etiam indulgentis & bene factoris sui p̄sentiam. eoq̄dē
in quo in corpore fragili possibile ē optinet intueri.
Scdm̄ p̄mum & scdm̄ qua ratione oscula nominave
rim. manifestū accipit. Osculum. pacis in dictum ē.
om̄s nouimus. Porto autē si ut sc̄ptura loquū^r peccata
n̄ra sepant m̄nos & d̄m. collat^r de medio qd̄ int^r ē. et
pax ē. Cum ḡ satisfaciū^r ut ablato qd̄ sepat peccato.
reconciliem^r indulgentiā quā recipimus quid n̄
quoddam osculū d̄perim pacis. Idq̄ int̄m non
alibi quā ad pedes sumendum. humilis debet ēē.
et uerecundia satisfactio. qua emendat^r sup̄ba trans
gressio. At cum etiā ad uiuendū emendatus dōq̄
dignus conuersandū. placita quidā amplioris gr̄e
familiaritate donamur. ampliori & fiducia caput
iam leuam^r de puluere. largitoris ut assolet manu
osculatur. si tamē de accepto munere non m̄am sed
auctoris glām querimus. ei^{q̄} sua dona & non nobis
ascribimus. Alioquin si m̄e & non magis in d̄no glo
riaris p̄pam p̄fecto & non domini manū osculari
conuincem^r. Qd̄ iuxta beati iobi sententiam ē iniquitas
maxima. & negatio in d̄m. Si ḡ ad sc̄pturę testimoni
um p̄pam glām querere. p̄pam osculari manu.
p̄fecto qdat glām dō. d̄i dicūt non incongrue ma
nū osculari. & in hominib⁹ qdem ita ēē uidemus.
seruos uidelicet offensorū d̄no^r osculari solere pedes
cum ab eis ueniā petunt. & paupes diuitū manus.

11
cum ab eis munus accipiunt. Verum quia sp̄s ē d̄s. et
nullis simplex illa substantia uenib̄s distincta corpo
reis. erit forsitan quī nullatenus de illo recipiat tale
aliquid. s̄. amē s̄ dī manū ut pedes flagitet demonstra
ri. sicq̄ p̄bati q̄d de osculo pedū manus v̄t diffinīo.
S; quid si et ego uicissim ab ipso meo sciscitatore de ore
quoq̄ dī requirero. requirā quatinus q̄d de oris osculo
scriptura loquit̄. ad d̄m p̄tinere demonstrat. Hēpe
aut̄ cum isto simul ⁊ illa habet. aut̄ cum illis pa
rit̄ ⁊ isto caret. S; enim & os habet d̄s quo docet
hominē scientiā. ⁊ manū habet qua dat escā om̄i
carni. ⁊ pedes habet quorū t̄ra scabellum ē. ad quos
num̄rū peccatores t̄x conuersi atq̄ humiliat̄ satis
faciant. hec inquam habet d̄s om̄ia p̄ effectū. non
p̄ naturā. Inuenit p̄fecto apud d̄m ⁊ ueracundia con
fessio quo se humiliando se deiciat. ⁊ prompta
deuotio ū se inuoluendo reficiat. ⁊ iocundā contempla
tio. ū credendo qui escat. Om̄ia om̄ib̄ ⁊ q̄ om̄ia
ad ministrat. nec quicquā ⁊ om̄iū ap̄e. Nam quod
in se ē lucē habitat inaccessibile. ⁊ pax eī erupat
om̄e sensū. ⁊ sapientiā eī non ē numerus. ⁊ ma
gnitudinis eī non ē finis. nec potest eū uidere hō
ut inuat. Non q̄d longe ab uno quoq̄ sit. q̄ ē om̄e.
sine quo om̄ia nihil. s̄ ut tu plus mireris. ⁊ nil
eo p̄sent. ⁊ nil inprehensibilius. Quid nempe cuiq̄
rei p̄sent quā ēē finis. Quid cuiq̄ in cōphen
sibilis quam ēē om̄iū. Sane ēē om̄iū d̄perim om̄i.

non quia illa sunt qd est illis: sed quia ex ipso. et per
ipsum. et in ipso sunt omnia. Esse est qd omnium
que facta sunt ipse factor eorum: et causale non materi-
ale. Tali pnde in dignat illa maiestas suis ee creatis
omibz qd sunt: animantibz autem et uiuunt. Porro ra-
tione utentibz lux: recte et utentibz uirtus: uiuentibz
glia. Et in his omnibz creandis. gubernandis. ad in-
ministrandis. mouendis. pmouendis. in nouandis. fir-
mandis. nullis corporeis indiget instrumentis: qui
omnia solo uerbo et corpora creauit et sps. Animę
corporeis egent sensibz p que s in uicem
innotescant. et ualeant. At non ita omps: cui de so-
la uoluntate celeris suppetit efficiencia: tam creandis
rebz quam ordinandis put uoluerit. Habet cui uult:
quantu uult: et absqz corporaliu officio. obsequio ve-
mentibz. Quid? Ad q in tuenda que condidit ipse:
putas s requirat corporei sensus adiutoriu? Nichil
omniu omnino latet aut effugit luce hęc presentē.
Nec tam ut agnoscat aliqd: necessariu habet remun-
ciatis sensus ministris. Hec solum uniuersa nos-
cit sine corpore: s et innotescit mundi corde. sine cor-
pore. Dico autē idē laus. ut planus fiat. S forte
qa finendi iam sermōis angustia non admittit:
consilij magis ē ut in crastinu differamus; **Sermo**

Quatuor sunt spūum genera. nota sūt **Quint.**
uobis: petris. nř. angelicus. et qui condidit
istos. Non ē ex omnibz cui siue ppter se. siue ppter aliu.

siue apte utriusque necessarium corpus non sit. corporis ve-
 similitudo: excepto dum taxat illo. cui omnis tam
 corporalis quam spiritalis creatura merito conficitur.
 et dicit; deus meus est. qui bonorum meorum non egens. Et
 spiritum quidem ita corpore egere constat. ut nec subsi-
 stere absque illo utcumque possit. Simul quippe et ui-
 uificare desinit et uiuere ille spiritus. quando moritur pecus.
 Verum nos uiuimus quidem per corpus. sed ad ea quibus
 beate uiuimus nullus nobis accessus patet nisi per corpus.
 Senserat hoc qui dicebat. Inuisibilia dei. per ea que fa-
 cta sunt intellecta conspiciuntur. Ipsa siquidem que
 facta sunt id est corporalia et uisibilia ista non nisi per corpus
 instrumentum sensa. in mentem noticiam ueniunt.
 Habet ergo necessarium corpus spiritalis creatura que nos
 sumus. quod nimirum nequaquam illam scientiam assequitur.
 quam solam accepit gratia ad ea de quorum sit cogni-
 one beata. Hic si mihi obiciatur de paruulis regeneratis.
 quod absque scientia rerum corporalium exeuntes de corpore
 ad beatam uitam inchoamus transire credantur. breuiter
 respondeo. hoc illis conferre gratiam non naturam.
 Et quid ad me de miraculo dei. qui de naturalibus
 dissero. Iam quod et super celestes spiritus opus corporibus
 habeant. illa maxime certos nos faciat uera et uere di-
 uina sententia. Hominem omnis aut administratorum spiritus scilicet.
 missi in ministerium propter eos qui hereditatem capiunt
 salutis. Quo nam ergo non implet ministerium suum
 absque corpore praesertim apud uiuentes in corpore. De

inque non est discurrere nec de loco ad locum transire nisi
corporum: quod frequenter angelos facere tam indubitata
quam notaphat auctoritas. Hinc est quod et ipsi sunt pa-
tribus: et ad eos mandauerunt. et manducauerunt et pe-
des lauerunt. Ita inferior superiorque spiritus propriis corporibus
egent: et tantum quibus iuuent. non etiam iuuent. At pecus
quidem ex debito seruitutis. et ad usus tantum temporalium
corporaliuque necessitatum iuuando seruit. idcirco ille spiritus
et cum spiritu corporis transire. et cum corpore deficit. Seruus quippe
non manet in domo magni. licet quod bene eo utuntur
omne usum huius temporalis ^{seruunt} ad questum referant eternum.
Angelus uero curat satagitque in libertate spiritus ad ministrum
officium pietatis futurorum bonorum promptum mortalibus ala-
creque sese ministrum exhibens. ut pote suis magnis
futuris ciuibus. et coheredibus superne iocunditatis. Hic igitur
ut iure ^{uixit} ~~seruiat~~ iste ut pie subueniat. Ambo procul
dubio suis corporibus egent ut iuuent. Nam in quo
ipsi eis iuuent non uideo: ad perfectum dum taxat eter-
nitatis. Irrationalis nepe spiritus et si corporalia per corpus
et ipse hauriat. nunquam tamen eo usque iuuat corpore
suo. ut per corporalia et sensibilia que per illud sentit.
etiam ad spiritualia et intelligibilia perficiendo perueniat.
Ad que tamen capessenda per suo corporali temporalique ob-
sequio nescit iuuare illos. qui omne usum rerum tem-
poralium ad fructum transferunt eternum. uidentes hoc m-
undo tanquam non uidentes. Porro autem super celestis spiritus
absque adiutorio corporis. et absque intuitu horum que per

pul sentiantur. sola pfecto sue ingenuitate ac ueracitate na-
 ture. sufficit apprehendere summa. et intima penetrare.
 An non hoc apud intellexit: qui cum diceret inuisibilia
 dei que per ea facta sunt intellecta conspiciuntur. adiecit
 primum a creatura mundi. Hinc enim quoniam a creatura gli
 non ita. Quo enim is inuolutus carne ac terrene inco-
 la spiritus. ex consideratione sensibilibus perficiens gradum
 quodam paulatimque nititur puenire. eo ille celestium ha-
 bitator. ingenta subtilitate ac sublimitate sua. in omni
 uelocitate facilitateque pangit. nullo utique sensu corpo-
 rei adinimulo fultus. nullo corporei membri adiutus
 officio. nullo corporee cuiusque rei informatus intui-
 tu. Cur enim inter corpora spiritales scrutetur sensus. quod in libro
 uisus et absque contradictione legit. et absque difficultate
 intelligit. Cur in sudore uultus sui labores excutere
 grana de paleis. de uitis. uina. et de amara oleum.
 qui ex omnibus satis abundeque ad manum habet. Quis in-
 dicet uictum suum per alienas domos. in sua habun-
 dans pambus. Quis puteum fodere curat et inter uiscer-
 ribus uenas aquarum cum labore rimari: cui ultro affatim
 aquas limpidas fons uiuus emanat. Hec brutus quod nec
 angelicus spiritus ad ea capessenda que beatam spiritalem
 faciunt creaturam. suis ullomodo corporibus adiuuantur.
 ille quidem pro in nata stoliditate non capiens. iste uero
 per excellentioris glorie progatua non indigens. Porro
 hominis spiritum qui medium quendam inter supremum et in-
 finitum tenet locum. usque ad eo ad utrumque neces-

farium habere corpus manifestum est. ut absq; eo nec ip
se pfiere. nec alteri pdesse corpus. possit. Nam ut taceam
membra cetera corporis officia^{re} membrorum: quoniam quies
aut sine lingua instruis audientem. aut sine auribus
papis instruenteam. Itaq; cum absq; corporis adminiculo
nec bestialis sps servilis conditionis solvere debitum. nec
spitalis celestisq; creatura implere ministerium pietatis.
nec rationalis anima tam primo quam etiam sufficiat
consulere ad salutem. liquet omnem creatum spm siue ut
iuuet. siue ut uiuet simul et uiuet. corporeo prius
indigere solatio. Quid enim siqua animantia quatuor
ad usum suum replant incommoda: nullisq; apta usibus
humanarum necessitatum. p sunt pfecto visu. et si non
usu: utiliora cordibus intuentium. quam utentium esse corpo
ribus possent. Et si nocua. et si et pnciosa temporal
hominum constet esse salutem: non tam de eis. eorum corpo
ribus unde cooperientur in bonum. his q; secundum ppositum uo
cati sunt sancti. et si non cedendo in cibum. aut exhibendo
ministerium: certe in genus exercendo. iuxta eum qui
utiq; omni utenti ratione prelo est communis discipli
ne pfectum. quo inuisibilia p ea que facta sunt intel
lecta aspiciuntur. Nam diabolus etq; satellites cum sit
eorum semper maligna intentio. nocere quidem semper cupiunt.
Et bonis emulatores quibus deus. quod uobis nocere poterit. libo
ri emulatores fueritis absit ut possint. Magis autem
p sunt et nolentes. cooperantur in bonum bonis. Secundum an
gelica corpora utrum nam ipsis spiritibus naturalia sunt sicut

hominib; sua. & sint animalia sic homines. in mortalia
 tam qđ non dum sunt homines. porro ipsa corpora mu-
 tent & uersent in forma & sp̄e qua uolunt qđo appa-
 rere uolunt. densantes & solidantes ea quantum uolūt.
 cum tamē in sui ueritate p̄ subtilitate nature atq;
 substantię suę in palpabilia sint. & n̄is omnino in-
 attingibilia uisib; an ū simplici sp̄itali substantia
 subsistentes. corpora cum op̄ ē fumant. rursūq; exple-
 to ope ponant in eandē de q̄ sup̄ta sunt materiam
 dissoluenda: nolo ut a me requiratis. Vident̄ patres
 de huiusmodi diuersa sensisse: nec in p̄spiciū ē un-
 de alterutrū doceam: & nescire me fateor. S; rursūq;
 feceris non multū conferre arbitror harum rerū noticiam.
 Illud autē scire. nullum creator sp̄itū p̄ se n̄is inob̄
 applicari: ut uidelicet nullo mediante n̄i sui ve-
 corporis instrumento. ita nobis inmiscetur: ut in fu-
 ndatur quo ei participatione docti. siue doctiores.
 ut boni ^{siue} meliores efficiamur. Nullus angloꝝ. nulla
 animatū. hoc in in capabilis ē: nullū ego capax. Nec
 ipsi angli. ita se alterutrū capiunt. Sequestret̄ pro-
 inde p̄rogatiua hęc. sumo atq; in circūsc̄pto sp̄itū: qđ
 solus cū docet anglin siue hominē scienciā. instru-
 mentū non querit n̄e corporeę auris: sic nec sibi
 oris. P̄ se infundit: p̄ se innotescit: purus capit apu-
 ris. Solus nullū indiget. Solus is & omnib; de sola
 omnipotentis uoluntate sufficiens. Op̄at̄ tamē in
 mensa & in numeris p̄subiectā creaturā corporale

siue spiritalem: s. quasi impanis n. qsi mendicans. Et
uerbi gra quod lingua meam corporale assumpsit ne
in opus suu: docere uidelicet uos. cum p se absq du
bio facilius suauis q id posset: pfecto in indulgentia est
non in indigentia. In pfectu si quide uro meriti querit
m: non s solatium. Id ipsum sape opus e omni homini
opanti bonum: ne forte in se de bonis dñi. i. non in
dño gletur. Est tam qui bonu opat non uolens. siue
homo malus. siue angelus malus: i. constat non fieri
ppter eum. quod sit peum: cum pdee nullu bonum
possit inuenire. Igit ei quide dispensatio tantum cre
dita e: s. nescio quom gra iocundiusq sentimus
bonu: qd p malu dispensatore ministrat. Ipsa e g
causa cur i malos ds faciat bona bonis: n. autem
ut opa eoz indigeat inbñfaciendo. Porro his que ra
tione ul sensu carentia sunt. multo minus dñm egge
re quis dubitet. S. quando in op bonu i ipsa con
currunt: apparet qm omnia seruiunt ei cui merito
est dicere. Eñs est orbis terre. At certe qa nouit
que pque ouementius fiant: de seruicore corpore
creaturę non efficaciam querit: s. congruentiam.
Esto deinde qd corpore ministeria oportune plerūq
diuinis opib; applicent: ut uerbi gra pluuie inui
ficandis seminib; ul multiplicandis segetib; ul fru
ctib; maturandis: qd ppo queso de corpore facere ha
bet. cui ad nutum in different uniuersa corpora ex
lesta atq; terrestria obsequi constat. Plane superfluo

haberet suum: qui nullum s' recipit alienum. Verum
 si cuncta que hoc loco dicenda occurrunt. presenti uolu-
 himus sermone concludere: sermo modum excedet: et
 uires forsitan aliquorum. Propterea que restant. sub alio
 seruemus absoluenda principio; **Sermo. vij.**

V precedentem sequens sermo coherat: tenetis ne da-
 tum superius. solum summum et in circumspectu spm.
 ad omne qd facere uel fieri uult corporis instrumentum
 siue obsequio non egere. Demus q' securi uera soli
 do sicut in mortalitate. ita et in corporeitate: qd solus
 spm. uniuersa corpoream naturam. eo usq' transen-
 dat. ut quocumq' corpore in quocumq' ope non indi-
 geat. solo spiritali nutu cum uult ad quicq' uult agn-
 da. contentus. Sola q' e' que nec apte se nec apte aliuq.
 solatio instrumenti corporei op' habet illa maiestas:
 cui omnipotentis arbitrio in cunctant' presto e' omne
 op': omne aliu' inclinat: omne aduersu' credit: omne
 creatu' fauet: in nullo inueniente ul' subueniente
 solatio corporali siue spiritali. Docet ul' monet sine lin-
 gua: Prebet ul' tenet sine manibus: sine pedibus
 currit et succurrit perueniens. Actitabat ista. et cum
 patrib' p'oribus sc'is: explebant' homines sedula be-
 neficia: s' latebat eos beneficis. Ille o'dem attinge-
 bat a fine usq' ad finem fortiter: s' disponens omnia
 sua non sentiebat' ab hominibus. Et gaudebant
 de bonis d'ni. et d'nm saluab' eo quod cum tranquil-
 litate iudicant omnia nesciebant. Ab ipso erant. sed

non cum ipso. Per ipsum ^{inu}ueniebant. Et non ipsi. Ex ipso
sapiebant. Et non ipsum. Alienati. in gratia. in sensu. Hic
denique factum est. ut quod erant. quod uidebant. quod sapie-
bant. non auctori tribuerent. Et nature ascriberent. aut
certe quod insipientius erat. fortune. Proprie quoque
industrie atque uirtuti. multi multa arroga^{re}nt. Qua
ta sunt usurparunt seductorem spiritus. Quanta soli et longum da-
ta sunt. quanta tamen ut aequis attributa. quanta et
manu factis fabrilibusque mortalium reputata opibus.
Herbis. arbutis. minutissimis uilissimisque seminibus
per nummibus deferebat. heu sic homines perdidit.
et commutauerunt gloriam suam in similitudinem utuli
comedentis signum. Quorum deus miseratus errores. de
monte umbrato et condenso dignanter egrediens in
sole posuit tabernaculum suum. Obtulit carnem sapi-
entibus carnem. per quam discerent sapere spiritum. Nam dum
in carne et per carnem facit opera non carnis sed dei. nature
utique impans supansque fortunam. stultam faciens
sapientiam hominum. demonumque debellans tyrannidem.
manifeste ipsum se indicat esse per quem eadem et ante fi-
ebant. quando fiebant. In carne inquam. et per carnem
potent ac petenter operatur intra. locutus salubria. passus
indigna. euidenter ostendit quia ipse sit qui potent
Et inuisibilem secula condidisset. sapientem regeret. bene-
igne protegeret. Denique dum euangelizat in gratis.
signa prohibet infidelibus. per fides crucifixorum orat.
nonne liquido ipsum se esse declarat. qui cum patre

16
suo cotidie currere facit solem suum super bonos et malos.
et pluit super iustos et iniustos. Hoc enim est quod ipse
aiebat. Si non facio opera patris mei. nolite credere. En
aperit os carnis sue docens in monte discipulos. qui in
silentio angelos in celestibus docet. En ad tactum cor
poris. manus curat lepra. fugat cecitas. audit re
parat. lingua muta resoluit. discipulus prope mersus
erigit. et is indubitanter agnoscit cui dixerat lon
ge ante dauid. Apis tu manum tuam. et imple oem
animal benedictione. Et iterum. Apiente te. manum
tuam. omnia implebunt bonitate. En secus corporales
pedes iacens ac penitens audit peccata. remittuntur
et peccata. et recognoscit eum de quo ex multis recto
temporibus scriptum legerat. Egrediat diabolus ante pedes
eius. Vbi nepe peccatum remittit. ibi procul dubio dia
bolus de corde peccatoris expellit. Hinc uniuersa
liter de cunctis penitentibus dicit. Hinc iudicium
mundi. nunc princeps huius mundi eiciet foras. Quod
scilicet humilitas ostendit remittat deus peccatum. et di
abolus eum quem in hominis corde inuaserat. amittat
principatum. denique ambulat super undas carnalium pedi
bus. cui nec dum carne uestito iam psalmista penue
rat. In mari uia tua et semite tue in aquis multis.
Quod est. Conculcas corda tumencia superborum. et fluxa
desidia carnalium comprimis. iustificans impios. et
superbos humilians. Quod tamen quia inuisibile
fit. carnalis non sentit aquo fit. Unde et subdit

et uestigia tua non cognoscenaur. hinc rursus pat
ad filium. Sede inquit adextis meis donec ponam
nummos tuos scabellum pedum tuorum. Hoc est. do
nec omnes qui te contempnunt tue uoluntati subi
ciam. siue inustos et miseros. siue uoluntarios et be
atos. Itaque hoc opus spiritus quia caro non percipiebat. animalis
quippe non percipit ea que sunt spiritus dei. opus fuit ut
corporalibus pedibus corporaliter incubans et corporalibus
labiis pedes eisdem deosculans. ueniam peccatorum
peccatrix perciperet. sicque illa mutatio dextere exelsi
qua mirabiliter et inuisibiliter iustificat impiam. etiam
carnalibus innotesceret. Verum illos spirituales dei quod
primo loco spiritualiter osculari penitentie oportet. precari
re me non oportet. Huius ego curiositate uitam. que
nil sua uoluntate in scrutatu omnino pretereat. Nec
ut ducendum contempni. nosse quibus scriptura pedibus tam
frequentem deum commemorat. nunc quidem stare ut ibi.
adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius. nunc ubiambu
lare. ut ibi. et habitabo in illis. et deambulabo in eis.
nec etiam currere iuxta illud. Exultant ut gigas ad
currendam uiam. Si recte apostolus usum est caput christi re
ferre ad dentate. puto et nobis non incongrue uide
ri. pedes ad hominem pertinere. quorum alterum insecchia.
alterum iudicium nominemus. Nota sunt uobis duo ista uo
cabula. et de plerisque scripturarum locis ambo pariter si co
gitatis occurrunt. Quia ubi insecchia pedem dei in
carne cui se iungit assumpsit. docet epistola ad he

breos. temptatū phibens p omnia xp̄m p similitudine
 absq; peccato. ut misericors fieret. Quid illum. alie
 rum qui iudicium nuncupatus est. Homine ad ho
 minē eque assumptū. et ipsum p̄tinere. ipse d̄s hō
 apte significat ū datam s̄ phibet a patre potestate
 iudiciū facere q̄a fili' hominis ē. His duobus ergo
 pedibus apte sub uno diuinitatis capite concurren
 tibus. natus ex muliere. factus sub lege. inuisibi
 lis emmanuel. in terris usus ē. et cum hominibus
 conuersatus ē. his certe p̄cōsit et nunc bene facien
 do et sanando om̄s oppressos a diabolo. s̄ sp̄tallyter.
 s̄ inuisibilyter. His inquam pedib; deuotas p̄am
 bulat m̄tes. incessantē lustrans scrutansq; corda
 et renes fidelium. Vide autē ne forte hec illa sint
 sponsi cruta. que sponsa tam magnifice commendat
 in consequentibus. comparans n̄ fallor columnis mai
 moreis fundatis sup bases aureas. Pulchre omnino.
 quāq; dem in incarnata dī sapientia que auro desi
 gnēt. miscdia et ueritas obuauerunt sibi. demq;
 uniuerse ing dñi miscdia et ueritas. felix menscui
 semel dñs ihs utrumq; in fixerit pedem. Aduob;
 signis cognoscite eamq;. huiusmodi ē. que secū necesse
 ē referat diuini impressa uestigys. Ipsa sunt timor
 et spes. ille iudicij. illa miscdie representans ima
 ginem. merito beneplacitum ē dō sup timentes eū.
 et in eis qui sp̄ant sup miscdia eius. cum sapien
 tiz timor unum sit. spes p̄fectus. Nam consum

mationem s̄ caritas uendicat. Que cum ita sint. non
parius fructus est in p̄mo hoc osculo quod ad pedes ac-
cipio. tantum curato ut ne utro frauderis illozuo.
Porro enim si iam dolore peccati ⁊ iudicii timore com-
pungeris. ueritatēq; iudiciūq; uestigio labia imp̄sisti.
Quod sitimorem doloremq; diuine intuitu bonitatis
⁊ spe consequendę indulgentię tempus. ⁊ misericordię pe-
dem amplectē te noueris. Alioquin alterum sine al-
tero osculari non expedio. quia ⁊ recordatio soli iudicii
in haratru desipationis p̄cipitat. ⁊ misericordię fallax assen-
tatio pessimam generat securitatem. Datum ē ⁊ michi
mifero non nunquā sedere pedes dñi ihu. ⁊ in hunc.
in illum tota deuotione completi. in quantum me
sua benignitas dignabat̄ admittere. At si quando
misericordię oblitus. stimulante conscientia iudicio pau-
lo diutius inhererem. mox metu in credebili ac mise-
rabili confusione deiectus. ⁊ tenebroso circumfultus
horrore. hoc solum palpitans de p̄fundis clamaba.
Quis nouit potestate regis tui. ⁊ pre timore tuo iram
tuam diuinerare. Quod si eo relicto pedē misericordię
plus tenere contingeret. tanta e contrario incuria.
et negligentia dissoluebar. ut confestim ⁊ oratio
depior. ⁊ actio p̄grior. ⁊ risus p̄mior. et sermo
incautior. ⁊ omnis deniq; utriusq; hominis status
inconstantior appareret. Preinde magistra instru-
ctus experientia non iudicium iam solū. aut solū
misericordiam. s̄ misericordiam parit ⁊ iudicium tanta

18
bo tibi dñe. In gñum non obliuiscar iustificationes
istas. Cantabiles michi erunt ambe parit̃ in loco pe-
grinationis meę. quo usq; miseria sup exaltata iu-
dicio. miseria conticescat. ac sola canat t̃ de qđo gl̃a

I mea ⁊ non compungar. **Sermo. vii.**
ipse in laborem suscitō. qui uos sponte puoco ad que-
rendum. Quia enim ego p̃mi osculi occasione. sp̃i-
tales dī pedes p̃p̃is diffinitionib; ac nominibus ⁊
quidem exhabundanti demonstrare curau. uos
p̃gitis inquirere ⁊ de manu. que scđo loco osculan-
da p̃ponitur. Annuo. gero uobis moxem. in sup non
mamum. s; manus ostendo. p̃p̃isq; distinguo uoca-
bulis. Latitudo una. altera fortitudo dicat. quod et
tribuat affluenter. ⁊ defendat potent̃ quod dederit.
Vtramq; ^{p̃fecto} osculabit qui in gratis non fuerit. dñm uicq;
bonorū omniū sic largitorē. ita ⁊ conseruatorē reco-
gnoscens et confitens. Satis de duob; osculis dictum
ēē reor. uideamus ⁊ de t̃cio. Osculetur in quo me os-
culo oris sui. Quis dicit? Sponsa. Que nam ipsa? Ani-
ma sitiens dñm. S; pono diuersas affectiones. ut ea que
p̃p̃e sponsę congruit distinctius elucescat. Si seruus ē.
timet a facie dñi. Si mercedari; sp̃at de manu dñi.
Si discip̃ls. aurem parat magistro. Si filius. honorat
patrem. Que ū osculum postulat. amat. Excellet in
nature donis affectio hęc amoris. presertim cum ad
suū recurrit p̃ncipiū qđ ē d̃s. Nec sunt inuenta que
dulcia nomina. q̃bus uerbi amineq; dulces ad inu-

cem exprimerentur affectus. quem admodum sponsus et
sponsa. Quippe quibus omnia communia sunt. nil apud.
nil a se diuisum habentibus. Una utriusque hereditas.
Una domus. una mensa. unus choros. una & caro. De
moque apud hanc relinquet ille patrem et matrem. et adhe
rebit ipsi sue. et erunt duo in carne una. Hec quoque
iubet nichilominus obliuisci populum suum et domum
patris sui. ut concupiscat ille decorem eius. Si ergo ama
re specialiter sponsis principaliterque conuenit. non in
merito sponsae nomine censetur anima que amat. Amato
autem. que osculum petit. Non petit libertatem. non mer
cedem. non hereditatem. non denique doctrinam. sed osculum.
more plane castissime sponsae. ac sacrum spirantis amo
rem. nec omnino ualentis flammam dissimulare quam
patitur. Vnde enim quale praecepit sermonis exordium.
Magnus quod a magno petitura. nullo tamen ut assolet
utitur blandiciarum furore. nullis circumuolutionibus
ad id quod desiderat ambit. Non facit periculum. non capit
beniuolentiam. sed ex abundantia cordis repente pro
rumpens. nude frontoseque facis. osculetur me ait
osculo oris sui. An non est quasi dicere manifeste unde
tur. quid in est in celo. et ecce quid uolui super terram.
Amat perfectio castitatis. que ipsum quem amat querit.
non aliud quicquam ipsius. Amat sanctitas. quia non in
cupiscentia carnis. sed in puritate spiritus. Amat perfectio
ardentis. que ita ipso debriatur amore. ut manifesta
tem non cogitet. Quid enim. Respicit terram et

fiet eam tremere. & ista se ab eo postulat osculari. Ebr
 ane est. Libia proterus. Et forte tunc cum ad ista pro
 pter. emerit de cella iuniora: quo se mirum modo
 ducta postmodum gloriatur. Nam & dauid de quibusdam
 dicebat deo. Inebriabuntur ab ubertate domus tue.
 & torrente voluptatis tue potabis eos. Quanta amoris
 illis. quanta in spiritu fiducia. Quid manifestius quod perfecta
 caritas foras mittit timorem. Verecunde tamen non
 ad ipsum sponsum sermonem dirigit. Sed ad alios tan
 quam de absente. Osculetur me in quo osculo oris sui.
 Grandis quippe res petit. & opus est uerecundia com
 itari precem. commendari petentem. Itaque per domesticos & in
 timos accessus ad intima querit. ambit ad deside
 ratum. Qui nam illi. Credimus angelos sanctos affare
 orantibus. offerre deo preces & uota hominum. u. tamen
 sine ira et disceptatione leuari puras manus prope
 rerunt. Probat hoc angelus. ita loquens ad tobiam. Quia
 orabas cum lacrimis & sepeliebas mortuos. & derelin
 quebas prandium. & mortuos abscondebas per diem in
 domo tua. & nocte sepeliebas. ego obtuli orationem
 tuam domino. Puto id uobis satis & ex alijs scripture te
 stimonijs persuasum. Nam quod psallentibus quique digna
 ter ad misceri sancti angeli soleant. quod eo manifestius
 quod psalmista ait. Preuenerunt principes conuincti
 psallentibus in medio iuuentularum tympanis & organorum.
 Unde et dicitur. In conspectu angelorum psallam tibi.
 Deleo perinde aliquos uirum gratum in sacris uigilijs

libertat

 nota de sermone
 dauid qm cetera fi

H

de p̄mi somno. nec celi ciues reuereri. s̄ in presentia prin-
cipum tanquā mortuos apparere. cum uia ipsi alacritate
p̄moti. uis m̄. & sollempnīs delectentur. Vereor ne uia
desidiā quidq; abhominantes. cum in dignatione reddat.
et incipiat uī quisq; n̄m sero cum gemitu dicere dō. Lon-
ge fecisti notos meos a me. posuerunt me abhominatiōe
s̄. Et illud. Elongasti a me amicum et proximum. et notos
meos a miseria. lxxv. Qui iuxta me erant de longe steterūt.
et uim faciebant qui querebant animam meam. P̄terto
enim si se a nobis boni sp̄s elongauerint. impet̄ malignorū
quis sustinebit. Dico ḡ his qui eī modi sunt. Maledictus
quis op̄ dī facit negligent̄. Dicit quoq; non ego s̄ dñs.
utnam te calidum aut frigidū inuenissēs. s̄ qm̄ te depi-
dum inueni incipiam te euomere ex ore meo. Ea p̄pter
accendit p̄ncipes uīos. cum statim adorandū. ut psallen-
dum. et staret cū reuerentia et disciplina. et gloriāmin
q̄a angeli uī cotidie uident faciem patris. Hinc uia
missi in ministerium p̄t nos qui hereditatē capimus
salutis. deuotionē n̄am in sup̄na ferunt. referunt gr̄a.
Usurpamus offit̄. quorū sortimur consortiū. ut in ore
infantum et lactātiū p̄ficiat̄ laus. Dicimus eis. Psal-
lite dō n̄ro psallite. Atq; audiamus eos uicissim res-
pondentes. psallite regi n̄ro psallite. Laudem ḡ cum
celi cantoribus in commune ducemus. ut pote ciues
scoz et domestici dī. psallite sapient̄. Cibus in ore. psal-
mus in corde sapit. Tantū non negligat fidelis et
prudens anima illū ceterere quibusdam dentibus in

telligentis sue. ne si forte integrum glutiat et non man-
 sum. frustra palatum saporem desiderabili. et dulciori sup- ^{mel}
 et fauam. Offeramus. cum aptis in celesti coniugio et in
 divina mensa. fauam mellis. Mel in cera. de uocio in li-
 ra est. Alioquin lieta occidit. si absque spiritus conchimento
 glutieris. Si autem cum apto psallas spiritum. psallas mentem. co-
 gnosces et tu de illius ueritate sermonis quem dixit ihesus.
 uerba que locutus sum uobis spiritus et uita sunt. Et ita que
 legimus dicente sapientia. Spiritus meus super mel dulcis. Sic de-
 lectabitur in constantia anime tua. sic holocaustum tuum
 pingue fiet. Sic placabis regem. Sic placebis principibus.
 sic denique totam tibi curiam beniuolam reddes. et odo-
 rati odorem suauitatis in celestibus. de te quoque dicent. Que
 est ista que ascendit per desertum sic uirgula fumi ex aroma-
 tibus mirre et thuris. et uniuersi pulueris pigmentarii.
 Principes inquit iuda duces eorum. principes zabulon. prin-
 cipes neptalim. Hoc est confidentium. continentium. con-
 templantium. Hecum si quidem principes nostri regi suo ac-
 cepta est per saltem confessionem. continentium fortitudi-
 nem. contemplantium puritatem et solliciti sunt erigere a nobis
 istiusmodi primicias spiritus. que perfecto non aliud sunt. quam
 primi et purissimi fructus sapientie. Quod enim non igno-
 ratis uitas laudans ut confitens. zabulon habitaculum
 fortitudinis. neptalim ceruus emissus interpretatur. Qui in
 mirum agilitatis sue saltibus. exprimit speculantis excessus.
 Si et opaca penetrare nemorum. ut ille sensum consuevit.
 Scimus autem qui dixit. Sacrificium laudis honorifica

bis me. Verum si non est speciosa laus in ore peccatoris.
nonne p̄necessariam habetis continentie uirtute. p̄ qua
fiat ut non regnet peccatum in uro mortali corpore.
Porro continentia non habet meritum apud dñm que
glam requirit humanam. idōq; maxime opus est
ē puritate intentionis. qua soli mens ur̄a dō ⁊ place
re appetat. ⁊ ualeat inherere. Neq; enim aliud est
inherere dō quam uidere dñm. quod solis mundi
cordibus singlari felicitate donatur. Cor mundum ha
bebat claud. qui dicebat dō. Adhesit anima mea p̄
te. Itē. Michi autē ad herere dō bonum ē. Videndo
adherebat. ⁊ adherendo uidebat. Anime ḡ in his
exercitiis. celestes sese nuntij familiares exhibent ⁊
frequentes. p̄sertim si frequentē orantē p̄senserint.
Quis dabit in p̄uos obemgni p̄ncipes petitiones meas
innotescere apud dñm. Non enim dō. cui etiam cogita
tio hominis confitetur. apud dñm. hoc ē ipsis qui cum
dō sunt. tam beatis uirtutibus. quam carne solutis
sp̄ibus. Quis suscitabit me de t̄ra uiopē. ⁊ de stercore
eriget pauperem. ut sedeam cum p̄ncipib; ⁊ solū gl̄e
teneam. Non ambigo qui a gratantē in palatio col
ligant. quem dignantē in sterquilino uisitant. Deniq;
letati sunt de conuersione. ⁊ in assumptione non ag
noscent. Hos itaq; puto int̄ cōmuniū alloqui spon
sam. ⁊ ipsis tanquā sponsi domestici ac sodalibus.
desideriū cordis sui apire cum ait. Osculet me osculo
oris sui. Et inde familiare amicumq; colloquium

anime in carne suspirantis: cum celestibus potestatibus.
 Gestit in oscula. petit quod cupit: non tam nominat
 quem amat. quia illos nosse non dubitat: ut pote de quo
 frequens cum illis soleat esse confabulatio. Propterea
 non dicit osculetur me ille ut ille. sed osculetur me tantum.
 Sicut et maria magdalena non exprimebat ex nomine
 quem quereretur. sed tantum dicebat ei quem putabat co-
 solaminum. Dñe si tu sustulisti eum. Quem eum? Non
 apertum: quia palam omnibus esse creditur. quod a suo corde
 nec ad momentum recedere potest. Ita ergo et ista loquens
 solidabus sponsi sui tanquam consociis et quibus se nouerat
 manifestam: tacito nomine repente in hoc de dilato
 uerba praeiungit. Osculetur me osculo oris sui. De quo
 iam osculo nolo uos diutius protrahere. sed sermone
 crastino audietis quicquid orantibus uobis suggere in
 inde dignabitur: unctio docens de omnibus. Neque enim
 hoc secretum reuelat caro et sanguis. sed is qui scrutatur
 profunda dei. spiritus sanctus: qui a patre filioque procedens cum
 ipsis patre uiuit et regnat in secula seculorum. Amen;

Hodie nobis sicut hesternam promissione **Sermo. viij.**
 tenetis. de summo id est de oris osculo: disputa-
 re appositum est. Audite attentius quod sapit suauiter
 et gustatur rari. et intelligitur difficiliter. Michi ui-
 detur ut paulo altius inchoem. ineffabile quoddam
 atque inexpressum omnium creature osculum designasse. qui
 ait. Nemo nouit filium nisi pater. et nemo nouit patrem
 nisi filius. aut cui uoluerit filius reuelare. Pater enim

diligat filium. et singulari dilectione amplectitur summum
equalem. eternus coeternum. unus unicum. Si enim non
minori ipse a filio affectione astringitur. quippe per carum amorem
et moritur. ipso attestante cum ait. Ut sciant omnes quia
diligam patrem. surgite eamus. hanc dubium quoniam ad pas
sionem Illa itaque mutua gignentis gentisque cognitio.
pariter et dilectio. quid non osculum est suavitissimum. sed
secretissimum. Ego pro certo ad tantum. et tam sanctum diuini
amoris archanum. ne ipsam quendam angelicam admit
ti arbitror creaturam. Et enim paulo hoc ipsum sapien
ter. pax illa exsuperat omnem angelicum sensum. Unde nec
ista quamquam multum presumens. audet tamen dicere os
culetur me ore suo. soli illud scilicet reservans patri. sed
aliquid minus postulans. osculetur me in quo osculo
oris sui. Videte novam sponsam novum osculum accipien
tem. non tamen ab ore. sed ab osculo oris. Insufflauit in quo
eis. hanc dubium quoniam ihesus apostolis id est primitiis ecclesie. et
dixit. Accipite spiritum sanctum. Osculum profecto fuit. Quid. Cor
poreus ille flatus. Non. sed inuisibilibus spiritus. qui propterea
in illo diuino flatu datus est. ut per hoc intelligeretur et
ab ipso patre tanquam a patre procedere. tanquam vere os
culum quod osculanti osculanteque commune est. Itaque
sufficit sponsae si osculetur ab osculo sponsi. et si non oscu
letur ab ore. Hec enim exiguum quod aut uile putat
osculari ab osculo. quod non est aliud nisi infundi spiritu sancto.
Nempe si recte pater osculans. filius osculatur accipitur. non
erit ab re. osculum spiritum sanctum intelligi. ut potest quoniam pater

22
filioꝝ inpturbabilis pax sit. gluten firmū. indiuidu
us amor. indiuisibilis unitas. De ipso ḡ audet sponsa.
ipsumq; infundi s̄ fidenter sub osculi nomine peto.
Tenet quippe aliquid unde non desit occasio p̄sumendi.
Dicens enim fili' nemo nouit filium n̄ pat̄. ⁊ nemo no
uit pat̄ē n̄ filius. adiecto. aut cui fili' uoluerit reue
lare. Non autem diffidit sponsa qm̄ s̄ uelit. si cui uo
luerit. Petat ḡ audenō dari s̄ oscm̄. hoc ē spm̄ illū
in quo s̄ ⁊ fili' reuelet' ⁊ pat̄. Alc̄ enim sine altero
nequaquam innotescit. Vnde ē illud. Qui uidet me
uidet ⁊ pat̄ē. ⁊ illud. Iohannis. Omnis qui negat
filium. nec pat̄ē habet. Qui autē confitetur filium. nec
et pat̄ē habet. Ex quib' liquido constat. qz nec pat̄
sine filio. nec fili' sine pat̄e agnoscit'. Merito p̄ inde
non in alteri' tñ s̄ in utriq; cognitione constituit suā
mā beatitudinē qui dicit. hec ē uita ētna ut cognos
cant te uerū dñm ⁊ quē misisti ihm xp̄m. Deniq; et
qui secuntur agnū referunt' habere nom̄ ei' ⁊ nom̄
patris ei' sc̄ptū in frontib; suis. quod ē de utriq; noti
cia gloriari. S; dicit aliquis. Ergo ⁊ sp̄s sc̄i agnitio
non ē necessaria. ut cum dixerit ēē uitam ētnam. nos
se ⁊ pat̄ē. filiū. de spū scō tacuerit. Est utiq; . s̄ ubi
pat̄ ⁊ fili' p̄fecte agnoscitur. utriusq; bonitas que
sp̄s sc̄s ē quom̄ ignoratur. Neq; enim in tegre hō
homin innotescit quam diu latet ut nā bonē an
male sit uoluntas. Quamq; ⁊ cum dictum ē. hec
ē uita ētna ut cognoscant te uerū dñm ⁊ quem mi

fisti ihm xpm. pfecto si missio illa beneplacitum tam
patris benigne mittentis quam filij uoluntarie obe-
dientis demonstrat. non omnino tacitū ē de spū scō.
ū tantę utriq; grę mentio facta ē. Vt usq; siquidē
amor et benignitas sps scs ē. Trine g hui' agnitionis
in fundi s grām qntū qdem capi in carne mortali
potest sponsa petat. cum osculum petat. Petat autē
a filio. qz filij ē cui uoluerit reuelare. Reuelat g
fili' se ipsū cui uult. reuelat et patrē. Reuelat
autē sine dubio p osculum. hoc ē spū scm. apto
teste qui ait. Nobis autē reuelauit d's p spm suum.
At ū dando spm potē reuelat. etiam ipsum reuelat.
et reuelando dat. Porro reuelatio que p spm scm
fit non solum illustrat ad agnitionē. s etiam ac-
cendit ad amorem. dicente paulo. Caritas dī diffu-
sa ē in cordib' nr's. p spm scm qui datus ē nobis. Et
idō forsan de his qui cognoscentes dñm non tanqā
dñm nō glificauerunt. non legit quod spū scō reue-
lante cognoscerent. qz cum cognoscerent non ama-
uerunt. Sic quippe habes. D's enim illis reuelauit.
Hec enim ad nunctum ē p spm suū. He' s sponse
osculum intes impię usurparent. que contemte ea
que inflat. illā que edificat nescierunt. Veniq;
ipse apłs dicat. pquid cognouerunt. P ea inquit
que facta sunt intellecta conspexerunt. Unde et
constat. qā nec pfecte cognouerunt. quē minime
dilexerunt. Si enim integre cognouissent. boni

p spm

dando reuelat

tate qua pro eorum redemptione in carne nasci et mori uolu-
 it. non ignorassent. Audi denique quod eis de deo reuelatum
 fuerit. Sempiterna ait uirtus eius et diuinitas. Vides quod
 quod sublimitatis quod maiestatis est in presumptione
 spiritus. non dei sed sui tumati sunt. quod autem mitis sit ihu-
 milis corde non intellexerunt. Nec mirum. quia et caput
 eorum beemoth nichil humile. sed sic de eo legitur omne
 sublimis uidetur. Quo contra dauid non ambulabat in
 magnis neque in mirabilibus super se. ne scrutator ma-
 iestatis opprimeret agna. Vos quoque ut caute in archa-
 nis sensibus pedem figatis. mementote semper quod sapiens
 admonet. Altiora inquit te ne quisieris. et fortiora te
 ne scrutatus fueris. In spiritu ambulate in illis. et non
 in sensu proprio. Doctrina spiritus non curiositatem acuit.
 sed caritatem accendit. Merito proinde sponsa quem
 diligit anima sua inquitens. non se sue carnis sen-
 sibus credit. non curiositatis humane manibus rocinis
 ad quiescit. sed petit osculum. id est spiritum sanctum inuocat. per
 quem accipiat simul et scientie gustum. et gratie condum-
 tum. et bene scientia que in osculo datur. cum amore re-
 cipitur. quia amoris in dictum osculum est. Scientia ergo que
 inflatur cum sine caritate sit. non procedit ex osculo. Sed
 nec qui zelum dei habent. et non secundum scientiam. sibi
 ullatenus arrogant illud. Vtrunque enim munus
 simul fert osculi gratia. et agnitionis lux. et deuotio-
 nis pinguedine. Est quippe spiritus sapientie et intelle-
 ctus. qui instar apis ceram portantis et mel. habet

omnino ⁊ unde accendat lumen scientie. ⁊ unde infun-
dat saporem gr̃e. Hec ḡ se osculum p̃cepisse putet.
siue qui ueritatē intelligit nec diligit. siue qui diligit
nec intelligit. Sane in osculo isto. nec error locū habet.
nec tepor. Quam obrem gemine gr̃e sacro sc̃i osculi
suscipiendę paret e regione duo labia sua que spon-
sa ē. intelligentię rationem. sapientię uoluntatē. ut
de osculo pleno gl̃ans. mereat⁹ audire. diffusa ē gr̃a
in labijs tuis. p̃pterea benedixit te ds in g̃tūum. Itaq;
pat̃ filium oscularis. plenissi-^{me} illi archana sue di-
uinitatis eructuat. ⁊ spirat suauitatē amoris. hoc ^{sc̃ptū}
significante cum ait. dies diei eructat uerbum. Cui
sane sempit̃no singlarit̃q; beato complexui nulli om-
nino ut iam dictum ē creaturę int̃ ee donat⁹. solo
utriq; sp̃u teste ac conscio mutuę agnitionis et di-
lectionis. Quis enim. cognouit sensum dñi. aut q̃s
consiliarius eius fuit. S; dicat in fortasse aliquis.
Tibi ḡ unde innouit. qđ nulli fateris creditum cre-
ature. Profecto unigenitus q̃ ē in sinu patris ipse
enarrauit. Enarrauit dixerim non in misero ⁊ in-
digno. s; plane ioh̃i amico sponsi cui hec uerba sunt.
Non solum autē. s; ⁊ ioh̃anni euangliste. utiq;
disciplo quem diligebat ihs. Placita enim fuit dō
⁊ anima illi. digna p̃orsus nomine ⁊ dote sponsę.
digna sponsi amplexib⁹. digna demq; que tecum
beret sup pectus dñi. hausit ioh̃s de sinu unigeniti.
quod de pat̃no hauserat ille. Hec solus ipse tamen.

24
Sed et omnes quibus idem aiebat magni consilij angelis. Vos
dixi amicos. quia omnia quaecumque audiui a patre meo no-
ta feci uobis. hauserit et paulus cuius euangelium non est
ab homine neque per hominem illud accepto. sed per reuelationem
Iesu Christi. Profecto hi omnes tam felicitate quam ueraciter
dicere possunt. Vnguentis qui erat in sinu patris.
ipse enarrauit nobis. Et illa enarratio. quod eis nisi
osculum fuit. Sed osculum de osculo. et non de ore. Audi
si quidem osculum de ore. Ego et pater unum sumus. Item.
ego in patre. et pater in me est. Osculum est ore ad os sum-
tum. sed nemo appropiat. Osculum plane dilectionis
et pacis. sed dilectio illa super eminet omni scientie. et
pax illa omnem sensum exsuperat. Veruntamen quod oculis
non uidit nec auris audiuit nec in cor hominis as-
cendit. paulo reuelauit deus per spiritum suum hoc est per osculum
oris sui. Igitur filium in patre. et patrem esse in filio. osculum
de ore est. Quod autem legitur. non enim accepimus spiritum
huius mundi. sed spiritum qui ex deo est ut sciamus que a deo do-
nata sunt nobis. osculum sane de osculo est. Et ut apud
alterutrum distinguamus. quod plenitudinem capit.
osculum de ore sumit. Qui uero de plenitudine. osculum
de osculo recipit. magnus quidem paulus. sed quantumlibet
suis os porrigat. etiam si se usque ad terram oculum ex-
tendat. citra os altissimi tamen necesse est ut remaneat.
et in suo contentus in se subsistat. et cum perungere ad
uultum glorie non ualebit. condescendi scilicet. et ex alto trans-
mitti humiliter osculum petat. Qui uero non rapinam arbi-

trahitur ex se equalem dō. ita ut audeat dicere. ego et
pat̄ unum sumus. quia ex equo coniungit̄ ex equo
implet̄. non osculū de loco inferiori mendicat.
s; pari celsitudine os ore contingit. ⁊ singlari pre
rogativa osculū de ore sumo. Xp̄o g; osculū ē ple
nitudo. paulo. participatio. ut cum ille de ore. iste
tū de osculo osculatū se gletur. felix tam osculum
p quod non solum agnoscit d̄s. s; diligit ⁊ t̄ pat̄. qui
nequaquā plene cognoscit. n̄ cum pfecte diligitur.
Que in uobis anima sensit aliquando in secreto
conscientiæ suæ sp̄m filij clamantē abba pater. Ip
sa pat̄no se diligi p̄sumat affectu. que eodem se sp̄u
quo et filiū affectam sentit. Confide fili quecumq;
es illa. confide nichil hesitans. in sp̄u filij filiam
cognosce de patris. sponsam filij uel sororem. Vtq;
uocabulo eam que huiusmodi ē inuenies appellari.
Ad manum ē unde id p̄bem. non multum laborabo.
Vox sponsi ē ad ipsam. Veni in hortū meum. soror
mea sponsa. Soror siquidē ē. q̄ ex uno patre. Spon
sa. q̄ in uno sp̄u. Nam si carnale matrimonium
constituit duos in carne una. cur non magis spi
ritalis copula duos coniungat in uno sp̄u. Deniq;
q̄ adheret d̄no unus sp̄s ē. S; audi etiam de patre
quam amantē quāq; dignantē ⁊ filiam eam no
minat. ⁊ nichilominus tanquā mat̄r p̄p̄iam ad
filij blandos inuict̄ amplexus. Audi inquit filia
⁊ uide ⁊ inclina aurem tuam. et obliuiscere poplō

supla

25
tuum. et domum patris tui. et concupiscet rex de
coram tuum. Ecce aquo ista flagitat osculum. O
sca anima reuerentia habe: qm ipse e dñs dñs tuus.
fortasse non osculandus s ad adorandus cum patre
et spu sco in scla sctoꝝ aqꝝ.

Sermo .ix.

5. ix.

Acedamus iam ad librum. uerbisqꝫ sponse ratione
demus et consequentiam. Pendens enim. et prurup
ta nitant absqꝫ pncipio. idqꝫ pmittendum cui coꝑe
rent coherant. Ponamus p inde istos qꝫ sponsi sode
les diximus. uisitandi salutandiqꝫ gra sicut heri et
nudiꝫ terciꝫ. accessisse nunc quoqꝫ ad sponsam.
submurmurante et cedente repisse. mirari causam.
et quasi alloqui in hunc modum. Quid noui accidit.
Quid te cernimus solito tristitorem. Que in opinati
murmuris causa. Certe cum auersa et alienata ues
p amatores tuos cum qbus male erat e. copulsa
tandẽ reuera ad uirũ tuum p̄ore. non ne ut salte
mereris tangere pedes. multis precibꝫ et flectibꝫ in
stitisti. Recolo inquit. Quid. obtentu eo. simulqꝫ ac
cepta in osculo pedum in dulgentia de offensis. non
rursus facta impatiens. et tanta nequaqua dignatioe
contenta. s maioris familiaritatis cupida. scdam qꝫ
gram eandem qua p̄us instantia postulasti et impetra
sti. ita ut in osculo manus adepta sis uirtutes non
paucas. et non paruas. Non diffiteor aut. et illi. Ema
u non tues que uitate et obtestari solebas. si unqua
ad osculum manus puenire daret. sufficere iam tibi

nil te de cetero petaturam. Ego. Quid? Forte horum
que accipis quippiam ablatum causaberis. Nichil.
An u' times repetitum uti quod t' de mala tua p'sti-
na conuersatione in dulcium presumpseras. Non. Age
tamen. Dic unde queamus satisfacere t'. Non quiesco
aut. n' osculetur me osculo oris sui. Grās de osculo pedu'
grās ⁊ de manus. s' sicuta ē ei ulla de me: osculet'
me osculo oris sui. Non sum in grata. s' amo; accipi
fateor meritis potiora. s' procius in feriora uotis; de-
siderio feror; non ratione. Nequiesco causemini pre-
sumptionē. u' affectio urget. Pudor sane reclamat.
s' superat amor. Hec ignoro q'a honor regis iudiciū
diligat; s' preceps amor nec iudicium prestolat; nec
consilio tēpat; nec pudore frenat; nec rationi subicit.
Rogo. supplico. flagito. osculet' me osculo oris sui.
En grā ipsius multis iam annis caste sobrieq; uti-
re curo. Lectioni in sisto. resisto uitij. orationi in cum-
bo frequenter. Vigilo contra temptationes. recogito
annos meos in amaritudine anime meę. Sine que-
rela me arbitror q'ntū in me ē conuersari nūc frs.
Superiorib; potestatibus subdita sum. egrediens et
regrediens ^{pergens} ad impiū senoris. Aliena non cupio. mā
potius ⁊ me parit dedi. In sudore uultus mei comedo
panem meum. Ceterū quod in his omnib; ē; totū con-
stat de consuetudine. de dulcedine nichil. Qd n' iux-
ta ppham uicula effraam sum. docta diligere titu-
ram. Deniq; in euglio q' hoc solum quod facere debet

26
facit: seruius in uilis reputatur. Mandata forsan ut
cunq; ad impleo: Et anima mea sic terra sine aqua in
illis. Ut & holocaustum meum pingue fiat: osculetur
me queso osculo oris sui. Plerumq; utin in quocq; ut
memini in priuatis confessionib; suis conqueri solent sup
huiusmodi animi arentis langore. atq; hebetudine
stolide mentis: qd di scilicet alta atq; subtilia pene
trare nequeunt. qd de suauitate sps aut nil aut
paru sentirent. Quid isti n ad osculum suspirant.
Suspirant plane. et inhiant spui sapientie et intelle
ctus. intellectus utiq; q ptingant. sapientie. qua
gustent quod intellectu apprehendunt. Ego in hoc
ipso affectu scm puto orasse ypham cum diceret. Sicut
adipe et pinguedine repleatur amina mea: et labijs ex
ultationis laudabit os meum. Osculu omno petebat.
& illud osculu. in cui tactu pfusis labijs pinguedine
grs spiritalis. sequeretur qd alibi idem ipse pcurat. Re
pleat os meum laude: ut canat gl'am tuam. totadie
magnitudinem tuam. Deniq; & ructauit u gustauit.
Quam magna multatudo dulcedinis tue dne quam
abscondisti timentibus te. Satis hoc osculu detinuit
nos: et necdum me illud ut uerum fatear. digne sa
tis expressisse confido. S; transeamus ad reliqua. qd
id melius impressum. quam expressum innotescit.
Sequitur. Quia meliora sunt ubera tua uino. fla
grancia unguentis optimis. Et hec uerba cuius sit
auctore non loquitur: relinquens nobis libe. commen

.. unde

Ecce pphā.

a + pparuer

tari. cui potissimum persone conueniant. Michi uero non
de illa congruent assigne. siue sponse. siue sponso.
siue etiam sponsi sodalibus. Et primum sponse qualiter
congruant in dicabo. Interim confabulantibus illa
parit atque illis. accessit ipse de quo sermo erat.
Vtique libens appropriat. de se loquentibus. Sic solet.
Sic euntibus in emulis et conferentibus inter se. iocundum
se. facundumque exhibere comitem. Nempe hoc est quod
in euangelio pollicetur. Vbi duo uel tres congregati
fuerint in nomine meo. ego sum in medio eorum.
Antequam autem clament ego exaudiam. adhuc
loquentibus illis dicam ecce adsum. Ita ergo nec non uo-
catus affuit. et delectatus uerbis. preuenit preces.
Arbitror quod uictum meo uerba expectat. et solis
cogitationibus ad uocat. Denique autem homo qui inuen-
tus est secundum cor dei. Desiderium pauperum exaudiuit
dominus. preces cordis eorum audiuit auris tua.
Attendite et uos uobis in omni loco. scientes quia
omnia nouit. scrutans corda et renes deus. qui
fixit singillatim corda uestra. et intelligit omnia opera
uestra. Sponsa ergo sponsum ad se presentem. subsistit. Pu-
det enim presumptionis. in qua se deprehensam
intelligit. Nam uerecundius id moliri propter
nuntios estimat. Vxorque conuersa ad ipsum. te
meritare pro ut ualeat excusare conatur. Quia meliora se
inquirens ubera tua ignorasti. flagitia unguentis op-
tims. Ac si dicat. Si altum saepe uideo. tu fe-

cisti o sponse. qui in dulcedine uberum tuorum tanta
 me dignatione lactasti: quatinus omni metu. tui
 caritate non mea temeritate de pulso. audeam plus
 forte quam expediat. Audeo sane. pietatis memor. in
 memor maiestatis. hec puerborum consequentia dicta
 sunt. Hunc qualis sit ista ubium sponsi commenda-
 tio. indeamus. Duo sponsi ubera. duo in ipso sunt in-
 genie mansuetudinis argumenta: quod et patienter
 expectat delinquentem: et clementer recipit penitentem.
 Gemma in qua dulcedo suauitatis exuberat in pe-
 ctore domini ihesu. longanimitas uidelicet in expectan-
 do. et in donando facilitas. Et audi quod non sit hoc
 inuentum meum. Legis profecto de longanimitate.
 An diuitias bonitatis eius. et patientie. longanimitatis
 contempnis? Item. An ignoras quia benignitas dei ad
 penitentiam te adducit? Ad hoc si quidem diu suspen-
 dit sententiam ultionis a contempnente. ut quousque
 exhibeat gratiam remissionis. in penitente. Non uult
 enim mortem peccatoris: sed ut conuertatur et uiuat.
 Ponamus exempla et de altero ubere: quod dictum
 est remittendi facilitas. Legis et de ipsa. Quacumque
 hora peccator ingemuerit: peccatum suum remittat
 ei. legis. derelinquat impius uiam suam. et uir in-
 iquus cogitationes suas: et reuertatur ad deum.
 et miserebitur ei. et ad deum nostrum. quoniam multus est
 ad ignoscendum. Pulchre dauid paucis comphen-
 dit utrumque dicens. Longanimis et multum mi-

serioris. Huius ^g gemine bonitatis expimento. in eam se
fiduciam excreuisse fateor sponsa. ut audiret petere oscula.
^{de te} qd mirum dicens si sic presumo. osponse. que de tuis ubi
bus tanta sit expta habundantia suauitatis. Ergo
ad audendum me puocat dulcedo uberum tuorum. non meorum
confidentia meritorum. Quod autem dicit. meliora sunt
ubera tua uino. hoc est. Pinguedo ^g que de tuis
uberibus fluit. efficacior michi est ad spiritale puectum. quam
mordax in crepato prelatorum. Nec solum meliora uino.
sed & flagrantia unguentis optimis. quia non modo in
terne dulcedinis lacte presentes alis. sed bone quoque o
pinionis grato odore respicis absentes. bonum habens
testimonium. et ab his qui intus. et ab his qui foris sunt.
Habet in qua lac intus. et foris unguenta. quoniam quidem
non essent quos lacte reficeret. si non prius odore attraheret.
Sane de his unguentis si quid dignum consideratione con
tineant. uidebitur per hoc. cum eo uentum fuerit uel dicto
in consequentibus. in odore unguentorum tuorum curtemus.
Hunc ^{iuxta} promissum nostrum hec ipsa uerba que sponse data sunt.
an et sponso congruant uideamus. Sponsa loquente
de sponso. repente ut dixeram ad eum ille. annuit uoto.
dat osculum. impletque mea sermonem qui scriptus est. desiderium
cordis eius tribuisti ei. et uoluntate labiorum eius non frau
dasti eum. Quid et probat ex eius ubi replecione. Tante
nepe efficacie osculum sanctum est. ut ex ipso mox cum accipit
illud sponsa concipiat. tumescantibus nimirum uerbis.
et lacte quasi pinguescentibus. in testimonium. Quibus

studium eare frequenter. expta sunt qd dico. Sepe
 corde tepido et arido accedimus ad altare. orationi
 incumbimus. Persistens autem: repente infunditur gra.
 pinguescit pectus. replet viscera mundatio pietatis.
 et sicut qui pmat: lac concepte dulcedinis ubertate
 fundere non tardabunt. Dicat ergo. Habes sponsa quod
 petisti. et hoc est signum. quia meliora facta sunt ubera
 tua uino. Hinc te scilicet noueris osculum accepisse. quod
 te concepisse sentis. Unde et ubera et incumbuerunt
 facta in ubertate lactis. meliora uino scientie scolaris.
 Que quidem inebriat et curiositate non caritate. implet
 non nutrens. in flant non edificans. in gurgitans
 non confortans. Si deimus et sodalibus ista deprimere.
 In iuste iniquitate mutuas aduersus sponsu. quod
 id plus ualeat quod ille iam dedit. quam quod tu petas.
 Quod enim post uilas. te quidem delectat. et ubera
 quibus paruulos alit quod et parit. meliora hoc est necessi
 sario sunt uino contemplationis. Aliud si quidem est
 quod uni letificat cor hominis. et aliud quod edificat multos.
 Nam et si rachel formosior. et lia fecundior. Noli ergo mi
 nis insistere osculis contemplationis. quia meliora sunt
 ubera predicationis. Occurrit et alius sensus quem quidem
 non proposueram. et imminere preteribo. Ut quid. H. uerba
 hec non magis uenire dicamus. eis ipsis quibus pre est in
 sollicitudine. tanquam paruulis matris aut nutrix. Hec
 enim equanimiter ferunt iuencule. et tenere adhuc
 anime illam uacare queri. cui plenius eruditio doctrina

exemplis in formari desiderant. An non denique talium
in subsequenti cōpescit in quietudo. u. subgū contestatio
ne p̄hibent suscitare delectam quousq; ipsa uelit.
hē itaq; sentientes osculis inhiare sponsam. secretū
querere. fugitare publicū. dedinare turbas. et aut
ipsarū p̄pam p̄ferre quietē. noli inquirere noli. qz
maior in uberib; quā in amplexibus fructū existit.
P̄ ea siquidē nos uendicas acarnalibus desideriis que
militant aduersus animā. eripis mundo. et ad q̄ris
dō. Hoc ḡ ē quod auunt. qz meliora sunt ubera
tua uino. Carnis inquirunt uoluptatē qua paulo
ante tanquā uino ebrie tenebamur. uincunt hē
quas tua nobis ubera stillant delicie sp̄itales. Et
pulchre uino comparant carnalē affectū. Ut emō
uia expressa semel non hē iam quid denuo fundat.
S̄ p̄petua ariditate dampnat. Sic caro in pressura
mortis ab omni p̄p̄s sua delectatione siccatur. nec
reurescit ad libidines. Vnde p̄pha. Omnis caro fenu.
et omnis gl̄a ei tanquā flos fem. Et siccatum ē fem
et cecidit flos. Et ap̄ls. Qui seminat in carne. de
carne & metet corruptionē. Et rursum. Esca uent.
et uent escis. d̄s autē et hunc et has destruet. Vi
de autē ne non carni tantū. s̄ et mundo forte
petat ista p̄portio. Si quidē et ipse transit. & concu
piscencia eius. Et cum omnia que in mundo sunt
finē habeant. finis eoz non erit finis. Verū et hā

non sic. Hec enim cum exhausta fuerint. rursus
de fonte materni pectoris sumunt. quod ppinent
sugentib; . Merito p inde meliora carnis scilicet amore
se afferunt ubera sponse. que nullo unquam lactan-
tium numero are fiunt. s; sep abundans de vis-
ceribus ut iterum fluant. Flumina si quidem flu-
unt de uentre eius. fitq; in ea fons aque salientis
in uitam eternam. Cumulat deinde laus uberum.
fragrantia unguentorum. qd non solum uerborum
sapore pascant. s; i factorum opinione redoleant. Iam
que sunt uba. quo tumida lacte. qualibus deli-
buta unguentis. sub alio principio xpo adiuuan-
te monstrabimus. qui cu patre i spu sco uiuit
et regnat ds p omnia scilicet scilicet a oem; **Sermo. x.**

.. caritatis

s. x.

Non sum ego p fundi sensus. neq; ad o pspicax
ingenij. ut noui quippiam ex me ad inuenire pos-
sum. S; e fons magnus i indeficiens os pauli quod
patet ad nos. de ipso haurio in etia ne in ostensione
uberum sponse. sic i frequent soleo. Gaudere etiam
inquit cum gaudentib; . flere cu flentib; . Ma-
gnam breuit expmunt affectus. qa nec dolere paruuli
nec ualere queunt. absq; illa que genuit. Vtroq;
biq; necesse e suis eam conformari uisceribus. Igi-
tur iuxta pauli sapientiam duas illas affectiones
duob; sponse uerbis assignabo. compassionem un. et
congratulationem alteri. Alioquin paruula e i non

s. i. sententia

a

72
dum nubilus. si non dum ulla misit. si se uidelicet
neq; ad congaudendū sentiat pūptā. neq; p nam ad
condolendum. Talis si fortasse ad regimen animarū
seu ad offm predicationis assumitur. alijs quidem
non pdest. s̄ ū ob ē plurimū. Porro sese ingerere.
quantē impudenti ē. S; redeamus ad ubera sponse.
ac p diuersitate ubum diuersas ⁊ lactis species propo-
namus. Nam congratulatio q̄dem: exhortationis. com-
passio ū: consolationis lac fundit. Porro utranq;
speciem ubum gelatus irrorari pio pectori suo. sp̄ita-
lis mat̄ cotiens sentit. quotiens osculū sumit. Vide-
as eam mox plenis uberib; paruulis incubare lacta-
dis. ⁊ ex uno quidē consolatoria. ex altero ū ex-
hortatoria uberi ministrare. p ut singlis conueni-
re uidebit. Verbi causa. Si quem forte ex his quos
genuit in euangelio. deprehendit foris aliqua tēp-
tatione concussū. ⁊ inde turbatū. ⁊ tristēm pusil-
laminēq; factum non posse iam ferre usm tempta-
tionis. quom̄ condolet. quom̄ mulcet. quom̄ plangit.
quom̄ consolatur. quot argumenta pietatis mox re-
pit q̄b; erigat desolatum. Econtra si pūptū. si
alacrem. si bene pficientē cognouerit. exultat. ag-
greditur salutarib; monitis. accendit ampli. instru-
it de quib; potest ut p̄seueret. utq; immeliū semp
pficiat exhortatur. Omnib; se conformat. omnū in se
transfert affectus. mat̄ se deniq; pbat. non minus
deficientium quam pficientium. Quanta hodie secus

30
affectos se ostendunt. de his dico qui animas regere
susceperunt. Quod enim sine miserabili gemitu dicen-
dum non ē. xpi obprobria. sputa. flagella. clauos. lan-
ceam. crucē. et mortē. hec omnia in fornace auaricie
conflant. et pflagant in adquisitionē turpis questus.
et pretiū uniuersitatis. suis maritijs include festinas.
hoc solo sane aiuda scariothis differentes. quod ille
horum omne emolumentū denariorū numero cōpen-
sant. isti uoratori in glorie lucrorū infinitas
exigunt pecunas. his insatiabili desiderio in-
hiant. p his ne amittant timent. et cum amittant
dolent. harum in amore quiescunt. quātū dum
taxat liberum eis ē seruandi uel augmentandi
cura. Animarū nec casus reputatur. nec salus. Non
sunt pfecto matres qui cum sint. de crucifigi patri-
monio nimium incassata. impingua. dilatati. non
cōpatiunt sup conuentionē ioseph. Que mater ē non
dissimulat. habet ubera et non uacua. Gaudere cū
gaudentibus. flere cū flentibus nouit. nec cessat ex-
primere de ubere quidē congratulationis. lac exhor-
tationis. de ubere uero compassionis. lac consolationis.
Et de sponsē uberibus uel ubum lacte. ista suffici-
ant. Jam quilibet etiā unguentis eadē uba redoleant.
indicabo. si tam uris orationib; uiuer. ut qd inde
michi sentire datum ē. detur et eloqui digne ad au-
dientium utilitatē. Alia sponsi atq; alia sponsę un-
genta sunt. quem admodum et sua cūq; ubera.

No^a

P^o unguenti

S; de sponſis quo in loco tractandum ſit. ſup^r predi-
ficium ē. nunc ſponſe unguentis intendamus. Idq;
attentius: tanquā his que ſcriptura non medioc^re
commendauit. ita ut ea p^rnunciauerit ſi ſimpliciter
bona. ſ; optima. Et pono diuerſas ſpecies unguen-
torum. quo ex plurib; ea que potiſſimū ſponſe
uberib; congruat eligamus. Eſt unguentum con-
tricionis. et eſt: unguentū deuotionis. ē. & pi-
etatis. Prīmū pungitiuū. dolorem faciens. Se-
cundū tēpatiū. dolore leuiens. Tertiū ſanatiū.
etiā morbu expellens. Hunc de ſinglis lact^r diſ-
ſeramus. Eſt g^o unguentū quod ſ; conficit anima.
multis irretita criminibus. ſi cum incipit cogita-
re uiaſ ſuas. colligat. congerat. conteratq; in mor-
tariolo conſcientię multas ac uarias ſpecies pec-
catorum ſuorum. ⁊ intra eſtuantis pectoris ollam.
ſimul omnia coquat igne quodā penitentię ⁊ doloris.
ut poſſit dicere cum p^rph^a. Concaluit cor meū in tra-
me. ⁊ in meditatione mea exardeſcet ignis. Ecce hⁱ
ē unū unguentū. q^o anima peccatrix ſuę conuerſio-
nis p^rimordia condire debet. plagisq; ſuis recenſibus
adhibere. p^rimum namq; ſacrificiū dō. ſp^s contri-
bulatus. Quā diu g^o nō habet tanquā paup^r ⁊ in-
ops unde ſ; meli^r ac preſioſi^r componat unguentū.
non negligat parare unctū iſtud. licet de uilib;
ſp^eibus. q^o cor contritum & humiliatū d^s non deſ-
piciet. Tanto autē minus uile diuinis apparebit

31
conspiciantibus: quanto plus s̄ illa uisuerit in recorda-
tione peccatorum suorum. Tam si illo uisibili quo ui-
sibiliter uncti a peccatrice corporei pedes dī referunt^r
in euangelio. inuisibile hoc & spiruale fuisse dicimus
figuratum. non omnino uile reputare poterimus.
Quid enim de illo legitur? Et domus inquit impleta
ē ex odore unguentū. Peccatrice manib; distillabitur.
et extremis membris corporis. id ē pedib; fundebatur.
et tam n̄ usq; adeo contemptibile aut uile fuit. quin
totam domū uis aromati. et suauitas repletet odoris.
Quod si attendamus quia in unius peccatoris uisione
fragrantia respicitur ecclesia. et quāto fiat odor uite
ad uitā quis penitens. si publice pfecteq; peniteat.
pfecto et de hoc egre indubitant p̄nunciabimus qd
domus impleta ē ex odore unguentū. Deniq; et supnas
beatorū mansiones attingit penitentie odor. ita ut
teste ipsa ueritate magnū gaudium sit int̄ angelos
dī sup uno peccatore penitentiā agente. Gaudete pe-
nitentes. pusillanimes confortamini. uobis dico qd
nup̄ uersos de sclo. et auiis ur̄is p̄uis recedentes
excepit mox amaritudo. et confes^{fu}sio animi peniten-
tis. ac uelut recentū adhuc uulnerū dolor nimis
exoruciat atq; perturbat. Secure manū ur̄e distillent
mitis amaritudinē in salubrē hanc unctionē. qd
cor contritū et humiliatū d̄s non despiciet. Non
ē omnino sp̄nenda nec uilis estimanda huiusmodi
unctio. cui odor non solū homines puocat ad cor

9 filio

rectionem. si et anglos ad exultationem mutat. Si est
 unguentum tanto isto perfectio precioso. quanto de me-
 lioribus compositum speciebus. huius si quidem species ne lon-
 ge querantur. penes nos et absque difficultate reperimus.
 ac de nostris ortibus tantum per facile copiam tollimus. quod
 cuicunque necessitas poscit. Quis enim non satis
 de ipso cum uult ad manum habet iniquitates et
 peccata si non dissimulat. Hec autem sunt sicut
 cognoscitis species unguentum primum quod iam descrip-
 simus. At uero scdi huius aromata. terra nostra nequa-
 quam profert. sed percul et de ultimis finibus ea nobis con-
 quirimus. Hec omne datum optimum. et omne do-
 num perfectum de sursum est. descendens a patre lu-
 minum. fit enim unguentum istud de diuinitate
 collatum humano generi beneficiis. Felix qui ipsa
 et studiose colligere. et ante mentis sue oculos di-
 gna cum gratiarum actione reducere curat. Perfecto
 cum fuerint in uasculo pectoris. pistillo crebre medica-
 tionis contusa atque contrita. de indeque igne sancti defictis
 simul de cocta omnia. et demum impinguata oleo leticie.
 erit unctio longe preciosior excellentiorque potest. Sufficit
 ad probandum. et testimonium qui ait. Sacrificium laudis
 honorificabit me. Hec dubium quin exaltet ad laudan-
 dum. beneficiorum recordatio. Porro cum scriptura hoc so-
 lum testetur de illo alio quod nequaquam despiciat. liquet
 amplius esse commendatum. quod et honorificat. Denique illud
 pedibus apponit. hoc capiti. Si enim in christo caput ad di-

a + pmi illi

unitate referendum ē. dicente paulo. caput xpi dñs.
 pculdubio caput ungit q̄ gr̄as agit. qm̄ dñm tangit
 non hominē. Non q̄a non sit homo q̄ dñs ē. si quidē dñs
 ⁊ homo unus ē xpc. s̄ q̄a om̄e bonū adō non ab homine
 ē. q̄ ipsum qd̄ p hominē ministrat. Profecto. em̄ sp̄s
 ē qui unificat. caro non pdest quicquā. Ppterea ⁊
 maledict̄ q̄ spem suam ponit in homine. qm̄ ⁊ si spes
 nra tota merito pendet ex homine dō. non tam quia
 homo. s̄ q̄ dñs ē. Itaq̄ illud pedib⁹. hoc capiti exhi
 bet. qm̄ ⁊ humiliatio contra cordis humilitate congruit
 carnis. ⁊ maiestate deet gloriificatio. Et quale un
 guentū apposui uobis. quo se nimirū tangi caput
 illud tremendū pncipatib⁹ n̄ ducat indignū. immo
 ⁊ honoris in signe iudicat dicens. sacrificiū laudis
 honorificabit me. Quam obre non ē paupis ⁊ in opib⁹
 seu pusilli cordis ^{anime} conficere istūmodi unctionē. nempe
 cui aromata ⁊ spēs. sola confidentia possidet. que tñ
 de libertate sp̄s. ⁊ cordis puritate descendat. Que
 enim pusillanimis ē ⁊ modiq̄ fidi mens. rei sue fa
 miliaris tenuitate constringit. nec ualet pre inopia
 ociari aduacandū diuinis laudib⁹. seu his que lau
 des parunt inuendis beneficijs. Et si qm̄ certe cona
 tur assurgere. confestim domesticarū necessitatū
 curis urgentib⁹ reuocat ad sua. ⁊ in se cōp̄m ppa
 egestate compellitur. Quod si hui⁹ miserie querit amē
 causa. dicam quod ipsi in uobis n̄ fallor aut eē aut
 fuisse recognoscetis. Duab⁹ de causis uidet in hui⁹modi

animi egritudo et diffidentia solere contingere. aut
de nouitate uidelicet conuersionis. aut certe de con
uersationis tempore. etiam si in conuersione longum
tempus habuerit. Vtrumque profecto humiliat et deiecit
conscientiam. et in quietam facit. dum siue per tempo
re siue per tempore antiquas animi passionis nec duos
in se emortuas sentit. et necesse perinde habens rese
candis intendere de cordis hortulo spinas iniquita
tum. et uiticis cupiditatum. longius a se euaga
ri non sinatur. Quid enim. Qui laborat in gemitu
suo. poterit se simul et in dei laudibus exultare.
quo nam in ore gementis et plangentis sonabit
pariter illud isaie. gratiarum scilicet actio et uox laudis.
Nam sicut a sapiente accepimus. musica in lectu
importuna narratio est. Denique gratiarum actio bene
ficiis sequitur. non precedit. Que autem in adhuc
tristitia anima. beneficio non gaudet sed indiget.
habet ergo unde preces offerat. non autem unde rese
rat grates. Quomodo enim recolet beneficium quod
non accipit. Merito proinde dicitur non esse anime pau
pis conficere hoc unguentum. quod de recolendis di
uinis beneficiis componi debet. quoniam non potest ui
dere lucem. donec tenebras intueatur. Semper in
amaritudine est. occupatorum memoria tristis re
cordatio peccatorum. nec libet letum quippiam simul
admittere. Idcirco talibus denuntiat spiritus propheticus di
cens. Vanum est uobis ante lucem fingere. Quod est.

Frustra surgitis ad intuentia beneficia que delectant.
 n̄ prius recepto lumine consolationis de reatibus q̄ cont̄
 bant. Monē g̃ paup̄i hoc unguentū. S; uidete q̄
 nā de ei' copia non immerito gloriē. Ibant gauden-
 tes a conspectu concilij qm̄ digni habita sunt p̄no-
 mine ihu contumeliā pati. Multum ē p̄fecto in-
 stillauerant de pinguedine sp̄s. quoz lenitas non
 dico uerbis. s; nec uerberib' cessit. Erant enim diui-
 tes in caritate que nullis exhaust' expensis: et
 de ipsa facile holocausta medullata offerte suf-
 ficiebant. Fundebant passim sudantia liquorem
 sc̄m. quo imbuta plenus erant. qm̄ loquebant'
 uariis linguis magnalia dī. put sp̄s sc̄s dabat
 eloqui illis. Nec dubiū quin r̄ illi habundarent
 hisdem unguentis: quib' apl's testimonium phi-
 beat dicens. Grās ago deo meo sēp p̄ uobis in grā
 dī que data ē uobis in xp̄o ihu. quia in om̄ib' diui-
 tes facti estis in illo. in om̄i uerbo r̄ in om̄i scien-
 tia. sic testimoniu xp̄i confirmatum ē in uobis. ita
 ut nichil uobis desit in ulla grā. Utinā r̄ p̄ uobis
 ego has ipsas grās referre possim. ut uideam uos
 in uirtutibus. alacres in laudib; dī. sp̄itali hac pin-
 guedine habundantius redundantes. in xp̄o ihu do-
 mino n̄ro; **Sermo undecimus.**

Dixi in fine sermonis nec me iterare piget. qd
 cupiam om̄s uos fieri sacre unctionis partici-
 pes. illius uidelicet in qua dei beneficia cum leticia

apli

pectora

diuites

Sxi.

et gratiarum actione recolit sancta deuotio. Hoc enim ho-
minum est cum propter releuandos uite presentis labores. qui
utique tolerabiliores nobis fiunt exultantibus in laude
domini. cum quia nichil ita prope quendam tristis representat ge-
stis habitationis statum. sicut alacritas laudantium
domini. scriptura dicens. Beati qui habitant in domo tua
domine. in sancta sanctorum laudabunt te. De hoc precipue
unguento. puto dixisse prophetam. Ecce quam bonum
et quam iocundum. habitare fratribus in unum. Sic unguen-
tum in capite. Neque enim priori uideatur congruere
posse. Illud enim et si bonum sit non est tam iocun-
dum. quia recordatio peccatorum amaritudinem facit.
non iocunditatem. Sed nec qui illud faciunt in unum
habitant. cum quisque peccata propria lugeat atque de-
ploret. Qui uero in gratiarum actione uersantur. dominum solu-
intuentur et cogitant. ac per hoc ipsi uere habitant in
unum. Bonum est autem quod faciunt. quod seruant ei ius-
tissime gloriam cuius est. et nichilominus iocundum quia
delectat. Quam obrem suadeo uobis amici mei. re-
flectere mentium pedem a molesta et anxia recordatione uia-
rum uestrarum et euadere in itinera plamora ^{re} senioris me-
morie beneficiorum domini. ut qui in uobis confundimur.
ipsius intuitu respiciamus. Volo uos experiri illud. quod
sanctus propheta consulit dicens. Delectare in domino. et dabit
tibi petitiones cordis tui. Et quidem necessarius dolor
pro peccatis. Et si non sit continuus. Sane in tempore letorum
recordatione diuine benignitatis. ne forte peristitia

• uiari

in dures cor. & desperatione plus peat. Disceamus absin-
 thio mel. ut salubris amaritudo salutē dare tunc pos-
 sit. cum in mixto tempore dulcore bibi poterit. Audi de-
 mo. dñm quom̃ ipse contrita cordis tempore amaritudinē.
 qm̃ pusillanimitate a desperationis baratro reuocat. q̃modo
 blande & fidelis p̃missionis melle merentē consolatur.
 erigit diffidentē. At p̃pham. Ego infrenabo os tuū
 laude mea. ne intereas. Hoc est. Ne intui facinoriarū
 tuorū nimiam incurras tristitiā atq; instas effrenis
 equi despatius in p̃ceptis tuis & peas. freno te inq̃
 inhibebo indulgentiā meā & meis laudib; erigam.
 respirabisq; in bonis meis. qui de tuis confunderis
 malis. dum me sane benigniorē quam te culpabilio-
 rem inuenies. Ita Hoc freno si infrenat⁹ fuisset
 cayn nequaquā despando dixisset. Maior iniquitas
 mea quam ut ueniam merear. Absit. absit. Maiorē
 eius pietas. quā queris iniquitas. Idō iustus non con-
 tinue. s̃ tantū in p̃ncipio sermonis. accusator ē
 suū. Porro autē in dñi laudes. & ita extrema ser-
 monis claudere consuevit. & mer. Videte deniq;
 iustū hoc ordine p̃cedentem. Cogitauit autē
 uias meas. & conuerit pedes meos in testimonia tua.
 Ut qui uidelicet contricione & infelicitate in uis. p̃p̃is
 p̃ p̃ssus fuerat. in uia testimoniorū dñi de-
 lectat⁹ sum sicut in omib; diu. p̃urbatione tuis.
 Et uos q̃ exēplo iusti. si de uobis confundit⁹. & in
 humilitate sentitis. sentite et de. necta ē n̄ dñō

in bonitate. Sic enim legitur apud sapientem. Sentate de
dño in bonitate. & in simplicitate cordis querite illud.
Hoc autem facile ⁱⁿ psuadet. diuine munificentie frequē.
immo continua recordatio. Alioquin quomō implebitur
aplicum illud. in omnibus grās agentes. si ea p qb
grē debentur a corde recesserint. Holo uos iudicio
notari obprobrio. de qb; scriptura testatur. quod non
fuerint memores benefactorū ei⁹ & mirabiliū eius
que ostendit eis. Verum qm bona que largiri mor
talibus non cessat misericors & miserator dñs. reco
lere et recolligere omnia omni homini impossibile ē.
quis enim loquetur potentias dñi. auditas faciet omēs
laudes eius. Id saltem quod precipuum ē & maximū.
opus uidelicet nre redemptionis pā) nra amemoria
redēptōz aliquatenus non recedat. In quo ope.
duo potissimū que nunc occurrunt. uris stu
dijs intinere curabo; & hoc quam paucis ad
cōpendiū ^{potero}. memor illi⁹ sententię.
Da occasione ^{obred} sapienti. & sapientior erit.
Duo q̄ illa ^{pedē an} sunt. modus & fructus.
Et modus qdē. ^{dei emanatio ē} fructus ū.
nri de illo repletio. Hoc meditari sē spei semi
narium ē. illud sūm amoris incēdiū. Vtrumq;
pfectib⁹ ^{nris necessariū}. Ne aut spes mer
cen tiones cordis naria sit si amore non comitetur.
aut ita. & si non si amor tepescat si infructuosus
pute tione dicitur. Porro fructum talē expe

clamant nri amoris. qualem ipse que amamus pmissit.
 mensura in quibus plena et conferta. et coagitata et sup-
 affluente dabit in sinu ur̄m. Mensura ista ut audio.
 erit sine mensura. Si uelim scire cui rei futura sit il-
 la mensura. ut poti' illa in mensuras. que respiciat.
 Oculus non uidit d̄s absq; te. que sperasti diligentib;
 te. dic nobis tu qui speras. quid speras. Credimus. con-
 fidimus reuera sic p̄mittas. replebimur in bonis dom'
 tue. s; q̄b; queso bonis uel qualibus. Forte frumento.
 uino. et oleo. auro atq; argento. lapidibus ue precio-
 sis. S; hec nouimus et uidimus. et uidimus. et fasti-
 dimus. Id querimus qd̄ oculus n̄ uidit. nec auris au-
 diuit. nec in cor hominis ascendit. hoc placet. hoc
 capit. hoc delectat inquirere. quocūq; ē illud. Erit
 inquit om̄s docibiles d̄i. et ipse erit om̄ia in om̄ib;.
 Ut audio. plenitudo quā expectam' adō. n̄ erit n̄ de
 dō. Quis u' cōprehendat quā magna multitudo dul-
 cedinis cōprehensa sit. in breui sermone isto erit d̄s
 om̄ia in om̄ib;. Ut de corpore taceam. in anima
 tā in tueor. rationē. uoluntatē. memoriā. et hec tā
 ipsam animā ēē. Quantū cuiq; horū imp̄senti solō.
 desit de integritate sua et p̄fectione. sentit om̄s q̄
 ambulat in spū. Quare hoc. n̄ qd̄ d̄s nondum est
 om̄ia in om̄ib;. hinc ē qd̄ et rō sepiissime in iudicijs
 fallit. et uoluntas qua druplici p̄turbatione iactat.
 et memoria multiplici obliuione confundit. Tripla
 huic uanitati nobilis creatura subiecta ē n̄ uolens.

In spe camen. Nam qui replet in bonis desiderium
anime. ipse rationi futurus ē plenitudo lucis. ip
se uoluntati multitudo pacis. ipse memorie conti
nuatio gñitatis. Veritas. caritas. gñitas. O beata
& beatificans trinitas. ad te mea misera trinitas mise
rabili ter suspirat. qm̄ ate infelictō exulat. discedens
ate. quantis se intricauit errorib; . dolorib; . timorib;
heu me qualē pte conmutauimus trinitatē. Cōme
um conturbatum ē. ⁊ inde dolor. dereliquit me uir
tus mea. ⁊ inde pauor. Num oculorū meorū n̄ ē meū.
& inde pauor error. En quā dissimilē trinitatē o anime
meē trinitas exulans offendisti. Veruntam̄ quare t̄
stis es. anima mea. ⁊ quare conturbas me. Sp̄a in dō
qm̄ adhuc confitebor illi. cū erroꝝ uidelicet aratione.
auoluntate dolor. atq; memoria timor om̄s recesserit.
et successerit illa quam sp̄amus mira serenitas. plena
suauitas. gñia securitas. Primū illud faciet ueritas
d̄s. scdm̄. caritas d̄s. terciū. sūma potestas d̄s. ut sit
d̄s om̄ia in om̄ib; . ratione recipiente lucē in extingui bi
lē. uoluntate pacē in perturbabile consequente. memoria
fonti indeficienti gñalit̄ inherente. Videtis uos recte
ne p̄mū illud filio. sp̄ū scō sequens. pat̄ ultimū assi
gnetis. sic tam̄ ut nichil horū ut pat̄ ut filio ut sp̄ū
scō. subtrahatis. ne cui forte p̄sonatū aut plenitudinē
minuat distinctio. aut p̄petatē tollat p̄fectio. Simul
⁊ hoc aduertite quid simile filij hui⁹ sc̄i expiantur
de carnis illecebris. de mundi spectaculis. ⁊ de pōpis

sathanę. cū tamen hoc totū sit unū uita p̄sens eludit m̄
 seros amatores suos dicente iohanne. Quicquid in hoc
 mundo ē concupiscencia carnis ē. ⁊ concupiscencia oculorū.
 et ambitio scti. Hęc de redemptionis fructu. In m̄ q̄q.
 quē si reclusis dei ēē exinanitionē diffinimus. ta
 itē precipue uobis intienda cōmendo. Non enim simplex
 aut modica illa exinanitio fuit. s; semet ipsum ex
 inanuit usq; ad carnē. ad mortē. ad crucē. Quis digne
 penset q̄ntq; fuerit humilitatis. mansuetudinis. digna
 tionis. dñm maiestatis carne indui. multari mortē.
 turpari crucē. S; dic' aliqs. Non ualuit op' suū repa
 rare creator ista absq; difficultate. Ualuit. s; maluit
 cū in iuria fui. Hęc pessimū uicū in g̃titudinis occa
 sionē ultra replet in homine. Sane multū fatigatio
 nis assumpsit. quo multū dilectionis hominē debito
 re teneret. commoneretq; g̃tarū actionis difficultas
 redēptionis. quē minus ēē deuotū fecerat conditio
 nis facilitas. Qd̄ enim dicebat homo creat' iugit'.
 Grati' qd̄ē conditus fū. s; nullo auctoris g̃uamine.
 ul' labore. Si qd̄ē dixit ⁊ factus fū. quē admodū
 ⁊ uniuersa. Qd̄ magnum ē quā libet magna in
 uerbi facilitate donaueris. Sic beneficiū creationis
 attenuans humana impietas. in g̃titudinis materiā
 inde sumebat. unde amoris causam habere debuerat.
 idq; ad excusandas excusationes in peccatis. S; obstru
 ctum ē os loquentiū iniqua. Lucē clari' patet q̄ntū
 in p̄te o homo dispendiū fecit. De dño seruius. de

acq; odiosissimū

facti de nichilo

diuine paup. caro de uerbo. ⁊ de dī filio hominis fieri filius non despecto. Elemento iam te et si de nichilo factū. redemptū. Sex dieb' condidit omnia. ⁊ te inter omnia. At si p totos triginta annos opatus ē salutē tuā in medio t're. V quantū laborauit sustinens. Carnis necessitates. hostis temptationes. non ne s' crucis aggrauauit ignominia. mortis cumulauit horrore. Necesse quidē. Sic sic homines ⁊ uumenta saluasti dñe. quē admodū multiplicasti misericordiam tuā d's. hec meditamini. in his uersamini. Talib; odoramentis refoвете uiscera u'ra. quę diu torsit odor molestior peccator. ut habundetis ⁊ his unguentis. n' minus suauibus quā salutaribus. Nec tamen ad huc uos putetis habere illa optima. quę in sponsę uberib' commendant'. De quib' in cape in finendi iam sermonis angustia phibet. Quę dicta sunt de alijs. tenete memoria. phate uita. ⁊ de his uiuate me p'cibus u'ris. ut digne loq' possim qd ⁊ dignū sit tantis sponsę delicijs. ⁊ u'ris animas ad amorē edificet sponsi ihu xpi dñi n'ri;

Ouo me unguenta uobis tradidisse **Sermo. xij.** *Ser.*
recordor. unū contritionis. delicta multa cōplectens. alterū deuotionis. multa continens beneficia. Ambo salubria. s' non ambo suauia. P'mū si qdem pungitūū sentit'. q' mouet ad compunctionē amarā recordatio peccator. ⁊ dolore facit. cū sequens mitigatoriū sit. diuine bonitatis intuitu consolationē dante. ⁊ sedante dolorem. S; ē unguentū qd

ambobus longe antecellit. et hoc appellauerim pietatis.
 eo quod fiat de necessitatibus pauperum. de anxietatibus op-
 pressorum. de perturbationibus tristium. de culpis delinquentium.
 et postremo de omnibus quorumlibet miserorum eruminis. etiam
 si fuerint inimici. Despicibiles uidentur spes istae. sed est
 super omnia aromata unguentum quod ex eis conficitur.
 Sanatum est. Beati enim misericordes. quoniam ipsi misericordiam con-
 sequentur. Igitur multae miserie collectae atque octo pietatis
 in specte. ipsae sunt spes ex quibus unguenta optima
 componuntur: sponsae digna uerbis. sponsi sensibus
 gratia. felix mens. quae talium collectione aromatum sese
 ditare et impinguare curauit. in fundens ea oleo
 misericordiae. et ardore decoquens caritatis. Quis putas
 est iocundus homo qui misereatur et commodat. prius copiam
 subuenire prius. dare quam accipere beatus iudicans.
 ignoscere facilis. nasci difficilis. ulcisci penitus non
 acquiescens. et per omnia proximorum eque ut apas respiciens
 necessitates. O quaecumque es anima sic affecta. sic imbu-
 ta rore misericordiae. sic affluens pietatis uisceribus. sic re-
 omnibus omnia faciens. sic facta ipsa est tanquam uas pre-
 dictum. ut ceteris presto uique semper occurras atque succurras.
 sic denique mortua est ut uiuas omnibus. tu plane ceterum
 optimamque unguentum felix possides. et manus tuae di-
 stillauerunt totius firmitatis liquoris. Non exsicabitur
 in tempore malo. nec feruor persecutionis ebibet illius.
 sed semper deus memor erit omnis sacrificii tui. et holocaustum
 tuum pingue fiet. Sicut uiri diuitiarum in ciuitate do-

inimicitum. quero aut apud aliquos hec unguenta
inueniant. Et primus occurrit sic usque solet in paulus
vas electionis: reuera vas aromaticum, vas odoriferum, et
referat omni pul^{re} pigmentario. Christi enim erat bonus
odor deo in omni loco. Multe profecto suauitatis fragran-
tia longe lateque spargebat pectus illud: quod sic affec-
tat sollicitudo omnium gentium. Vide enim quales species
et qualia aromata coaceruauerat. Tunc inquit
monitorum vitam gloriam. Et rursum. Quis in firmatur
et ego non infirmor. Quis scandalizat et ego non uiroor. Et
multis talibus que uobis bene nota sunt, abundabat di-
ues iste in componendis unguentis optimis. Decebat
namque primis et purissimis aromatis redolere uerba
que Christi membra lactarent. quorum paulus mater erat.
parto parturiens semel et iterum donec Christus formaretur
in eis, ac membra suo capiti reformarentur. Audi et de
alio diuite, quoniam ad manum habebat electas species.
de quibus optima unguenta conficeret, foris inquit
non mansit pectus. Ostium in eum uisitori patuit.
latus. Oculi sui cecum, et pes claudum. Patrem etiam pauperum.
Conterebam molas iniqui, et de dentibus illius aufererebam
predam. Si negabam quod uolebant pauperibus, et oculos
indugere expectare feci. Si comedi bucellam meam solus.
et non comedit pupillus ex ea. Si desperi pretereuntem
eo quod non habet indumentum, et absque opimento pau-
perem. Si non benedixero in laceria eius et de uelleribus
ouium meorum cale factus est. Quanto putamus uir

38
iste odore terra respicerat in his opibus. Singula opa sin-
gla erant aromata. His animam repleuerat conscientiam.
ut fetore putide carnis. mentis suauitatis exaltatione
temperaret. Ioseph postquam uniuersam egyptum per se fecit
currere in odore unguentorum suorum. etiam suis uendito-
ribus eandem demum fragrantiam appinxit. Et quidem in
crepatoria uultu proferebat iram. Et erumpebant lacrimae
de pinguedine cordis. non ne iudices. Et gratie perditrices.
Samuel lugebat saul qui se querebat occidere. Et ad
ignem caritatis incalescente pectore. liquefactus intus pi-
etatis adeps. foras emanabat per oculos. Ob bonum demum
quod circumquaque diffuderat suae opinionis odorem. refert
de eo scriptura. quod cognouerunt omnes adam usque bersabee
quod fidelis samuel propheta esset domini. Quod de moyses dicam.
quanto adipe et pinguedine repleuerat uiscera sua. Hec
domus illa exaspans in qua per tempore uersabat potuit
unquam in omni murmure et furore suo. unctionem spiritus
qua semel imbutus fuerat extinguere. quo minus inter
afflictivas lites et cotidiana nictigia ipse in sua mansue-
tudine peroraret. Merito testatus est spiritus sanctus de eo quod
esset. iustissimus omnium hominum qui morabantur super terram.
Si quidem cum his qui oderunt pacem etiam pacificus. in
tantum ut populo in gentem et rebellem non in gentem non nasceretur. Et
nascente dominum inuentu leniret. sic scriptum est. Dixit ut
dispenderet eos si non moyses electus esset steteret in con-
fractione in conspectu eius. ut auerteret iram eius. ne
dispenderet eos. Denique si dimittis aut dimittas. sin autem

13
dele me de libro tuo quem scripsisti. Quere hominem
unctum unctione misericordie. Loquitur plane parentis affe-
ctu. quam nulla possit delectare felicitas. gemitibus
quos parturit. Verbi gratia. Si diues quispiam mu-
lieri paupercule dicat. in gremio tu ad pectus meum.
et que gestas in sinu relinque foris quoniam plorat
et molestus est nobis. nunquid faciet? Nonne magis
eligeret ieiunare quam exposito pignore caro. sola pende-
re cum diuite. Ita nec moysi sedet solus se introduci in
gaudium domini sui. foris scilicet remanente populo. cui
licet inquieto et ingrato. uix pariter et affectione ma-
tris inheret. dolet viscera. et tolerabilior est iudicat
tormentum quam emulsionem. Quid dauid mansuetus. qui
illis mortem lugebat. qui suam semper fuerat. Quid beni-
gnus ut eius moleste ferret decessum. cui succede-
bat in regnum. Sed et de morte parricide filii quam
difficile consolationem admisit. Magnam profecto opti-
me unctionis copiam. prebuit talis affectio. Ideo securus
orabat dicens. Memoro domine dauid et omnis mansue-
tudinis eius. Ergo hi omnes habuerunt unguenta optima.
quibus hodieque per uniuersas gentes suauissime redolet.
Hec solum ipsi. Sed et quicumque se in hac uita ita beni-
uolos et beneficos prebuerunt ita inter homines humane
ignare studuerunt. quatinus omnem quam uisi sunt
habuisse gratiam. non solum tenerent. Sed in commune de-
ducerent. estimantes se amicis pariter et inimicis. sa-
pientibus et insipientibus debitores. cumque fuissent

utiles omnib; humiles in omnib; et pre omnib; exte-
 rino. dilecti dō et hominib; quorū fragrantia in be-
 nedictione ē. quotquot in quā tales precesserunt.
 fragtarunt suis temporib; fragrant et hodie unguē-
 tis optimis. Tu quoq; si domū quod de sup accepisti
 nobis concubernalib; tuis libentē inqtaris. si te exhi-
 beas utq; int nos officiosum. si affectuosū. si gēum.
 si tractabile. si humilē. testimoniu habebis ab omnib;
 qd fragres et ipse unguentis optimis. Omnis in uob;
 qui fratnas infirmitates tam corporū quā animorū
 non solum patientē supportat. s; insup si licet et si ua-
 let iuuat obsequiis. confortat alloquiis. consiliis. in-
 format. si hoc non pot apt disciplinā. sollicitas salū
 orationib; solaciari non cessat in firmitate. omnis in quā
 q talia opat in uobis. bonū omnino spargit odore
 int frs. et odore unguentis optimis. Balsamum
 in ore. huiusmodi fr in congregatione. enonstiat
 digito. et dicunt de eo omnes. hic ē frim amator et po-
 pli isrl. hic ē q multū orat apto et uniuersa scā
 ciuitate. S; recurramus ad euanglīm. atq; aliquid
 qd forte spectet et ad hec unguenta requiramus. Ma-
 ria magdalenē et maria iacobi et salome emerunt
 aromata. ut uementes ungerent ihm. Que nam
 ista unguenta tam p̄ciosa ut xpi corpori parent et
 coparent. tā copiosa. ut toti sufficiant. Ne utriusq;
 quippe duorū p̄cedentū aut eptū aut factū specia-
 lit ad op dñi. aut toto in corpore legit fuisse dif-

fuit. Si de subito introducit mulier uno quodam in
loco osculans pedes et unguento ungens. in altero uero
uel ipsa uel altera habens alabastrum unguenti. et illud
mittens in caput. Ceterum nunc. emerunt aut aromata.
ut uementes ungerent ihm. Emunt uero unguenta.
et aromata. ut uementes ungerent ihm. et unctio
in obsequium domini non facta assumitur. sed noua conficitur.
Hec ad ungenda tantum aliquam corporis partem. uer-
bi gratia pedes aut caput. sed sic scriptum est ut uementes
ungerent ihm. quod est totum complexio. non partis di-
stinctio. Tu quoque si te induas uiscera misericordie. libe-
rale benignumque exhibeas non tantum parentibus siue cog-
natis tuis. aut quos tibi uel benefactores tenes. ut bene-
facturos speras. nam et ethnici hoc faciunt. sed iuxta
pauli consilium studeas operari bonum ad omnes. ita ut pro
domino nec inimico offam humanitatis corporale seu spiri-
tuale negandum subtrahendum uel existimes. constat quoque
habundare unguentis optimis. nec caput ^{aut} ad pedes
domini tantum. sed passim quantum inde est ungere suscep-
sisse totum corpus quod est ecclesia. Et forte proinde ob hoc dominus
ihesus parata et confectio expendi noluit in suo cor-
pore mortuo. ut seruaret uiuo. Viuit enim ecclesia.
que manducat panem uiuum qui de celo descendit. Ip-
sa est carnis corpus christi. quod ne mortem gustaret. morti illud
aliam traditum fuisse. nullus christianus ignorat. Ipsa
ungitur. ipsam foueri desiderat. ipsi infirma mem-
bra cupit fomentis accuratiores releuari. Ipsi quoque

preciosa unguenta recamit: cum anticipans horam et
 accelerans gloriam. mulieris devotione non elusit: sed in
 structo. Remittit unguis: sed parrens non spernens. Non re-
 cusans obsequium: sed reseruans proficuum. Proficuum dico
 non huius materialis atque corporalis unguenti. sed pla-
 ne spiritualis: quod in isto designatum est. In isto ergo peperit magister pietatis
 unguentis optimis pietatis: quae membris suis in di-
 gentibus tam corporaliter quam spiritualiter omnino cupet
 exhiberi. Denique paulo ante cum in caput esset autem
 in pedes fundetur unguentum. ipsumque satis precio-
 sum. nunquid prohibuit? Immo et obstitit prohibentibus.
 Nam et symon indignatus quod se tangi a peccatore
 puniteretur. Longam tenuit reprehensionis parabolam:
 et alijs praedicationis unguentum causantibus. respondit di-
 cens. Quid molesti estis huic mulieri? Non nunquam
 ego ut modicum faciam excessum. cum sedere in ad
 pedes ihu merens. et offerens sacrificium spiritus contra-
 bulati in recordatione peccatorum meorum. aut certe
 ad caput si quando ut raro stare et exultare in re-
 cordatione beneficiorum eius. audiui dicentes. Vt quod
 praedictio hec? Causantes uidelicet quod soli uiuerent in:
 qui ut putabant multis prodesse possem. Et dicebant.
 Potuit enim uemundari et dari pauperibus. Sed non bonum
 mercedem in. et si uniuersum mundum lucrer. me ip-
 sum perdere. et detrimentum mei facere. Unde intel-
 ligens. uerba hec illas esse quas scriptura loquitur
 muscas mortuas quae perdunt suauitatem unguen-

ti. recordatus sum diuine illi sententie. Poplę męs qui
te beatificant. in errorem in ducunt. Verum audiant
excusante dñm. ⁊ respondente pme. qui me quasi de
ocio incusant. Quid inquit molesti estis huic mulieri.
Quod ē. Vos uideritis in facie. ⁊ idō scđm facie iudi
cat. Non ē uir ut putatis qui possit nutre manu
ad forcia: s; mulier. Quid temptatis ei imponere iu
gum. ad quod ego eum minus sufficiente intueor.
Bonū op' opat' in me. Stet in bono quādiu non con
ualescit ad melius. Si quando de muliere in iurum.
⁊ uirū pfectū pferat: poterit ⁊ in opus pfectiois
assum'. frs. reueram' epōs. s; uereamur labores eorū.
Si labores pensamus. non affectamus honores. Ag
noscamus impares uires mās. nec delectet molles
et femineos humeros. uirorū supponere sarcinis.
Nec obseruemus eos s; honoremus. In humane nepe
eorū redarguit opa. quorū onera refugis. Temera
rie obiurgat uirū de prelio reuertē. mulier nens
in domo. dico. H. Si is q; de claustris ē eum qui uen
satur in poplo mēdū minus districte minus uē con
cumspecte sese agere deprehenderit. uerbi grā in
uerbo. in cibo. in somno. in risu. in ira. in iudicio.
non adiudicandū confestim pfilat. s; meminerit
scptū. Melior ē iniquitas uiri. quā benefaciens
mulier. Nam tu quidē in cuius custodia uigilans.
benefacis. S; qui uitas multos. ⁊ melius facit. et
uiriū. Qd si implere non sufficit absq; aliqua

411
iniquitate. id ē absq; quadam inæqualitate uitę et con-
uersationis sue. memento qđ caritas opit multitudi-
nem peccatorum. Hęc dicta sũt contra geminā tẽp-
tationē. qua sepe uiri religiosi epōz uel ambire gloriā
ut excessus temere iudicare. diabolicis instigationib;
incitantur. S; redeamus ad unguenta sponse. Vides
nequā sit preferendū ceteris istud pietatis unguen-
tum. de quo solo pmissū non ē pditionē fieri. In
tantū pdictio de ipso non fit. ut nec aque frigide
munus irremuneratū sinatur. Bonū tam contricio-
nis unguentū quod de recordatione peccatorū confici-
tur. mittatur in pedes dñi. qđ cor contritum et
humiliatū dñs non despiciet. Ceterū longe meli ar-
bitror eē id qđ dicitur deuotionis. factū de recorda-
tione beneficiorū dñi. quippe qđ et capta idoneū repu-
tatur. ita ut phibeat de ipso dñs. Sacrificiū laudis.
honorificabit me. Porro utriusq; unctio pietatis.
que de respectu miserorū fit. et p uniuersū xpī
corpus diffunditur. Corpus dico non illud crucifixū.
S; qđ illius ad quisitū ē passionē. Optimū reuera un-
guentū. in cuius comparatione cetera nec respicere
se ostendit qui ait. Misericordiam uolo et non sacrifici-
um. Hanc qđ potissimū int̄ gr̄as uirtutes redolere
puto uerba sponse. que sponsi p omnia gessit congruē
uoluntati. An non odore misericordię tabita etiā in morte
fragrabat. Et idō cito de morte conualuit. quia
preualuit odor uitę. S; audite uerbū ab breuiatū

sup^{er} presena capitulo. Quis quis ⁊ inebriat uerbis ⁊ fra
gat beneficiis: s^{ed} dictum putet. quia meliora sunt u
bera tua uino. fragrantia unguentis optimis. Et ad hec
quis idoneus. Quis n^{ost}rum unū salte horū integre p
fecteq^{ue} possideat. ut non uidelicet in m^{en}te ⁊ in dicendo
sterilior. ⁊ in opando sterilior tepidior sit. S^{ed} ē que
merito et non dubie hoc precomo g^{lor}iet^{ur}. eccl^{esi}a utiq^{ue}
cui nunquā de uniuersitate sua de ē. ⁊ unde inebriet
⁊ unde fragret. Quod enim sibi de ē in uno. habet in
altero. scdm^{ut} mensurā donationis xpⁱ ac moderationē
sp^{iritu}s. diuidentis singlis p^{ut} ut uult. fragrat eccl^{esi}a in his
qui s^{ed} faciunt amicos de mammona iniquitatis: in
ebriat in ministris uerbi. qui uino leticie spiritalis
in fundunt t^{er}ra. ⁊ in ebriant eam. ⁊ fructū referē
in patientia. Ipsa audacter secureq^{ue} sese nominat
sponsam. tanquā que uere habet uerba meliora ui
no. ac fragrantia unguentis optimis. Quod ⁊ si ne
mo n^{ost}rum s^{ed} arrogare presumat ut animā suā quis
audeat sponsā d^{omi}ni appellare. qm^{ia} tam de eccl^{esi}a sum^{us}.
que merito hoc nomine ⁊ re nominis gl^{ori}at^{ur}: non
in merito gl^{ori}e hui^{us} participiū usurpamus. Quod em̄
simul om̄s plene integreq^{ue} possidemus. hoc singli
sine contradictione participamus. Grās ē d^{omi}ne ihu. q^{ui}
nos R^{eg}ine eccl^{esi}e tue aggregare dignatus es: non solū
ut fideles eēmus. s^{ed} ut etiā t^{ibi} uice sponsę in ample
xus iocundos. castos. et^{er}nosq^{ue} copularemur: reuelata
⁊ ipsi facie speculantes gl^{ori}am tuā. que t^{ibi} cōmunis

partē ē cum patre et spū scō in scla sctōz amen;

Orgo fontium ⁊ fluminū **Sermo. xiii.**
 omniū mare ē: ^{uirtutu} uirtutū ⁊ scientiarū. dñs xps.
 Quis enim dñs n̄ ipse ē rex gl̄e? S. ⁊ iuxta anaḡ
 canticū: idē ipse dñs scientiarū dñs ē. continentia
 carnis. cordis in dustria. uoluntatis rectitudo: ex illo
 fonte manant. Non solum autē: s. ⁊ si quis callet
 ingenio. si quis nitet eloquio. si quis morib' placet:
 inde ē. Inde scientiē. inde sapientiē sermo. Thesau
 ri si quidē sapientiē ⁊ scientiē: ibi om̄s absconditi
 sunt. Quid: casta consilia. iusta iudicia. scā deficiētia.
 non ne riuuli fontis illius sunt? Quod si copie aquarū
 secretis subterraneisq; recursib; incessantē equora repetunt.
 ut inde rursus ad usus ususq; nr̄os iugi ⁊ infauga
 bili erumpant obsequio. cur non etiā sp̄itales riu
 ut arua mentiu rigare non desinant. p̄pō fontē si
 ne fraude ⁊ sine int̄missione reddant? Ad locū unde
 exeunt reuertantur flumina gr̄arū: ut itē fluant.
 Remittat' ad suū p̄ncipiū celeste p̄fluum. quo
 uberi' c̄ris refundatur. Qualit' inquis: Qualit' dic
 apls. In om̄ib; gr̄as agentes. Quicqd sapientiē. quicqd
 te uirtutis habere confidit: dei uirtutē ⁊ dī sapien
 tiē reputa xpo. Et quis tam in sanis. ut alium
 de presumat? Nemo plane: adeo ut ⁊ phariseus gr̄as
 agat. cuius tamen iusticiē non ē laus adō. Hec enī
 illa gr̄arū actio si bene recolis euangelū: gr̄iorem
 eum facit. Quare: quia quicquid in ore deuotum

conuerit. cordis non sufficit excusare timore. apud eū
q̄ alta alonge cognosco. Vñ o pharisē n̄ irideatur.
Putas tu habes aliquid q̄d non accepisti. Nichil in
quit. ⁊ dō grās refero largitori. Si omnino nichil.
S̄ nec meritū p̄cesit in te ullū. ut illa de quib;
gloriaris accipies. Qd si et fatearis. p̄mo quidē fru
stra in flaris aduersus publicanū. q̄ idō non habet
qd tu. qz n̄ accepit ut tu. De m̄ uide etiā ne non
integre sua dona resignes dō. ⁊ t̄ inflectens aliqd
de glā & honore ipsius. fraudis merito arguaris. et
fraudis in dñm. Si enim de his que iactas. exte tibi
quippiam forte arrogares falli te magis quā uelle
fraudare credere. ⁊ errorem corrigerem. Hunc ū qz
grās agendo p̄bas te t̄ nichil t̄buere. s̄ dī eē dona
tua merita prudent̄ agnoscere. certe ceteros aspan
do. p̄dis te qd in corde ⁊ corde locutus sis. altero cō
modans linguā mendatio. Altero. ueritatis usurpans
glām. Non enim iudicares publicanū contempnen
dū p̄te. si non p̄ illo te honorandū censes. S; qd
respondes apto p̄scribenti ⁊ dicenti. soli dō honor
& gloria. Quid anglo distinguenti ⁊ docenti. qd
s̄ retinere placeat dō. & qd partiri dignet̄ hominib;
Nam glā inquit in excelsis dō ⁊ in t̄ra pax homin
bus bone uoluntatis. Cernitis ne pharisēū agentē
grās. labijs q̄dem honorare dñm. cordis autē senten
tia se. Sic usu quodā magis quā sensu ut affectu.
psonare in ore multorū grarū actionē aduertere ē.

intantū ut homines quoq; sceleratissimi ad quęq; flagi-
 tia ⁊ facinora sua soleant grās agere. quod bene ꝑf-
 pereg; ut quidē ipsi sapiunt cesserit s. in adimpletio-
 ne ꝑuersarū uoluntatū suarū. Audias uerbi grā
 fuisse cum impie machinationis male cupitū manipu-
 lū reportarū. exultantē clam ⁊ dicentē. Dō grās n̄
 manes uigilias feci. nocturnū labore^{meu} non ꝑdidi. Si-
 milit̄ q̄ hominē m̄fecit. nonne glā^{or} ⁊ refert grās.
 quod ꝑualuit aduers^{us} emulū. aut de hoste se uindi-
 cauit. Et nichilominus adul^{ter} tripudians gestit in
 dī laudes. qđ diu optato concubitu tandē potit^{us}
 sit. Non g̃ omnis grārū actio accepta; dō. n̄ que
 de cordis publica ⁊ mera simplicitate ꝑcedit. Pu-
 dica sane dixerim. ꝑꝑt eos qui ⁊ de malis actibus
 suis glāntes. dō grās dicere solent. q̄si d̄s more
 ipsorū letet^{ur} cum male fecerint. ⁊ exultet in reb;
 pessimis. Audiet q̄ hui^{us} modi ē. Existimasti inq; qđ
 ero tui similis. arguā te ⁊ statuā cont^{ra} faciem
 tuā. enera ū aduixi ꝑꝑt ꝑpocritas. q̄ dñm qđam
 de bonis suis s; uerbatenus gl̄ificantes. corde reti-
 nent. qđ ore ꝑbuerant. et qm̄ dolose agunt in
 conspectu ei^{us} inueniūt iniquitas eorū ad odium. Illi
 impie mala sua dō. isti dī bona fraudulenti^{ter} inuē-
 quent s. Et qđē ꝑmū illud tam stultū tamq; se-
 culare. ac quodāmodū etiā bestiale ē. ut necesse non
 habeam de ipso monere uos. Ceterū sequens.
 religiosus maxime ⁊ spūalib; uiris insidiari solet.

Magna et rara uirtus pfecto ē. ut magna licet o-
 pantē magnū te nescias. et manifestā omnib' tuā
 te solū latere scitātē; mirabilē te apparere. et contēp-
 tibilē reputare. hoc ego ipsis uirtutib' mirabilius
 iudico. fidelis reuera famulus es. si de multa glā
 dñi tui. et si nō exeunte ex te. tam transeunte pte. nil
 tuis manib' adherere contingat. Tunc iuxta pphā.
 picis auariciā et columinā. et excutis manus tuas
 ab omni munere. Tunc iuxta mandatū dñi lux
 tua luget coram hominib'. ad glorificandū nō te
 s' patrē q' in celis ē. S; et imitator pauli fideliumq;
 predicator. nō p'dicantū semet ipsos. equē nec tu
 quē tua sunt queris. s' quē ihu xpi. Quam ob
 rem audies et tu. Euge serue bone et fidelis. q'p
 sup pauca fuisti fidelis. sup multa te constituam.
 Ioseph cū domū et omnia bona egypci dñi sui s'
 credita sciret. dñam nō ignorauit exceptā. et ob hoc
 nō ad quēuit contingē; nō s' inquit ex omnib' bonis
 dñi mei qd nō in mea potestate sit. uel non tradi-
 derit m'. p't te quē uxor ei' es. Mulierē nouerat
 glām eē uiri. et iniquū s' iudicauit vice contrā
 in gloriū facere. eū q' se fecerat gloriosū. Aduertit
 homo dī sapientia prudens. uirū uxore fortiter
 tanquā ppam relare glām. s'q' ipsi retinuisse ser-
 uandā. nō aliū credidisse. et manū ad non concessū
 extendē nō p'sumpsit. Quid g'. Homo relat
 glām suā. et dñm audet uelle fraudare de sua. q'si

non zelantē. S; audi quid dicat. Glā inquit meam
 alteri non dabo. Quid ergo dabis nobis dñe. quid
 dabis nobis. Pacē inquit do uobis. pacē relinquo uob.
 Sufficit m̄. Grātanter suscipio quod relinquis. ⁊ re-
 linquo quod retines. Sic placet. sic mea int̄ eē non
 dubito. Abjuro glām p̄fū. ne forte si usurpauero
 non concessū. p̄dam merito ⁊ oblatum. Pacē uolo.
 pacē desidero. ⁊ nichil amplius. Cui n̄ sufficit pax.
 non sufficis tu. Tues enī pax m̄a. q̄ fecisti utraq;
 unum. hoc m̄ necessariū. hoc satis ē. reconciliari t̄.
 reconciliari m̄. Nā ex q̄ posuisti me contrariū t̄ factus
 sum etiā m̄. nec ipsi ḡuis. Cautus sū nec inḡtus fo-
 re beneficio datę pacis. nec sacrilegus inuasor gl̄e
 tue. Tibi dñe. t̄ glā tua maneat illibata. mecū bene
 agit. si pacē habuero. Golia p̄strato. letatus ē populus
 pacē recepta. s; dauid singlariē exiit gloriosus. Iosue.
 ierte. Gedeon. Sanson. iudith. quoq; quaquā femina
 gloriose in dieb; suis triumpharunt de hostib;. s; pa-
 ce cum gaudio fruētib; cētis. nemo eis communicauit
 in glā. Judas m̄chabeus multis ⁊ ipse m̄chabeus uicto-
 rijs. cum frequentē exultanti poplō pacē pugnando
 fortiter tribuisset. nunquid glām quandoq; ē paritū
 alicui. Deniq; ⁊ facta ē inquit non glā. s; letitia ma-
 gna in poplō. Quid minus ab his omib; conditor oī-
 um fecit. quo minus debeat et ipse gloriari singu-
 lariē. Solus cuncta creauit. solus de hoste triumphauit.
 solus captiuos liberauit. ⁊ sociū habebit in glā.

Et brachiū inquit meū auxiliatum ē m̄. Itaq. cor-
cular calcaui solus. et de gentibus non ē uir mecum.
Quid in ergo cum uictoria. si nec in p̄lio fui? Impu-
dentissime michi arrogo uel gl̄am absq. uictoria. ut
uictoriā sine pugna. S; suscipite montes pacē poplō.
pacē suscipite nobis. non gl̄am. ipsi soli eam seruan-
tes. qui solus & pugnauit ⁊ uicit. Ita queso. ita sit.
gl̄a in extēsis dō. & in t̄ra pax hominib; bonę uo-
luntatis. At ū n̄ bone. s; plane iniquę uoluntatis ē.
qui in capitulo nequaquā pacē contentus. supbo octo
& in faciabili corde in quietis hanelat ⁊ ad gl̄am dī.
nec pacē p̄inde retinens. nec gl̄am apprehendens. q̄s
credat pariet. si se dicat parturire radiū quem sus-
cipit p̄ fenestrā. Aut si gl̄ent nubes. q̄d umbres genu-
erunt. quis non irideat. nichil liquido constat. nec
de canalibus oīri riuos aquarū. nec de labijs uel
dentibus uerba prudentię. ⁊ si sensus ultra corpore
us non attingat. Si qua sane in sc̄is digna laude.
uel admiratione intueor clara luce ueritatis discu-
tiens. p̄fecto repio laudabilē siue mirabilē aliuq.
apparere. atq. alium ēē. ⁊ laudo dīm in sc̄is eius.
Siue sit heliseus. siue ille magnus helyas mortuo-
rū utiq. suscitatores. ipsi quidē suo n̄ impio sed
ministerium foris exhibent noua nobis & in fuenta.
. d̄s ū in ipsis manens. ipse facit opa. In uisibilis
⁊ inaccessibilis in se. in suis spectabilis atq. mira-
bilis ē. Et solus mirabilis. qui facit mirabilia sol?

Hec laus calami. laudabilis ē pictura. siue scrip-
 tura. nec glā lingue aut labioꝝ. sermo bonus.
 Tempus ē ut iapha loquat. Nunquid gloriabitur
 inquit securis cont̄ eū qui secat in ea. Aut exalta-
 bit ferra cont̄ eum aquo trahit. Quom̄ si eleuet
 uirga cont̄ eleuantē se. et exaltet bacul⁹ qui utiq;
 lignū ē. sic cont̄ dñm omnis q̄ gloriatur. si non in dño
 gloriatur. Si gloriandū ē paulus me docuit. unde et in
 quo. Glā inquit nr̄a hęc ē. testimoniu⁹ conscientie
 nr̄e. Securus gloriatur. si teste conscientia de glā con-
 ditoris nichil in usurpo. Securus plane. q̄a iam nō
 contra dñm. Et in dño. hęc nobis gloriatio. nō solū non
 prohibet. Et & suadet cum dicit. Glā ab invicem
 queritis. et glā que a solo dō ē non uultis. Re-
 uera glā in solo dō. nō n̄ a solo dō ē. Nec medio-
 cris ista glā. quippe tam uera. quam de uerita-
 te & in ueritate. tam rara. ut uix uel paucitas per-
 fectorū p̄fecte gloriatur in ea. Eant g̃ uani filij homi-
 num. mendaces filij hominū. eant et decipiant ip-
 si de uanitate in idipsum. Nam sapiens gloriatur p̄
 habitu op̄ suū. atq; ad lumē ueritatis diligentē ex-
 aminabit. in semet ipso glā et nō in ore alterius.
 Stultus fū si cistelle labioꝝ tuoꝝ glā meā credi-
 dero. et epo mendicare eam abs te cum habe uolu-
 ero. Homine nempe in tuo arbitrio ē. p̄bare me uel
 impbare p̄ ut uolueris. Sed retineo penes me. ipse fi-
 deli seruo m̄. Immo nec in eam credo. ipsi pot̄ repo-

et sic habetur

Ha

no seruandā. qui potens ē de positum meū seruare in
illū diem. cautus in custodiendo. fidelis in restituē
do. Secura tunc erit uniusq; laus adō. his dum exat
qui humanas laudes contempserint. Nam glā in con
fusione eorū qui trena sapiunt. dicente etiam dauid.
Qui hominibus placent confusi sunt. qm̄ dñs spūst
eos. fr̄s si hec scitis. nemo ur̄m uelto laudari in uita
ista. qz quicquid hinc fauoris captas qd ad dñm non
reuleris. ipsi furaris. Tibi enim unde glā. pūde
pulis. Tibi unde. De uite scitāte. Sed sps ē qui scī
ficat. sps dico n̄ tuus. s; dñ. Et si p̄digijs ac signis
esfulgeas. in manu tua sunt. s; uirtute dñ. An
blandit̄ poplāris fauor. qd uerbū bonū. i bene
forte de p̄pseris. S; xpc donauit os & sapientiā.
Nam lingua tuā calamus scribe. Et hoc ipsū
mutuo accepisti. Talentū creditum ē. repetendum
cum usura. Si inuentus fueris ad op' impiger.
ad fructū referendum fidelis. p̄ labore tuo mer
cedem accipies. Si quo minus. tollet̄ atq; talentū.
i nichilominus exiget̄ lucrū. i uocaberis seruus
nequā & piger. Om̄s ḡ de bonis multiformis gr̄e
apparentis in uobis referat̄ ad ipsū laus. lauda
biliū si qdē uniuersorū auctore & largitore. Idq;
non fide. quē admodū ab ypocritas. nec sola con
suetudine. sic asc̄arib; . s; nec quādā necessitate. ut
iuncta ferendis onerib; applicantur. s; sic deo scōs
sinceritate fida. deuotione sollicita. hilaritate gr̄a.

non dissoluta. Immolantes itaq; hostiā laudis. ⁊ red-
 dentes uota nrā de die in diem. curemus omni uigilan-
 tia iungere sensū usq; affectū sensui. exultationē affectui.
 gūtatē exultationi. humilitatē gūcata. libertatē humi-
 litati. quo mētū libis purgare mās passib; pcedamus.
 ⁊ excedamus p multis quasdam affectiones. spūales
 leticias. in iubelis amenitab; in lumine dī. in suau-
 tate in spū sō. plantes nos comprehensos in his quos pro-
 pheta intuebat; cum diceret. Dñe in lumine uult; tui am-
 bulabunt. ⁊ in nomine tuo exultabunt totadie. ⁊ in iu-
 sticia tua exaltabunt. At fortasse aliquis m; dicat. Bene
 admones. s; si ea diceret; que tuo pposito conuenirent.
 Expectate paulisper. Non sū immemor. Nonne in manib;
 ē id tractare quod dī. oleū effusū nom; tuū. Hoc opus;
 hic labor ē. Et que pmissimus an fūnt necessaria uos
 iudicatis. nunc qd ad me attinet. qā hinc aliena n̄ sunt
 paucis aduertite. Non recordamini in sponse uerbis.
 extremā commendatā ēē suauē olentiā unguentorum.
 Qd g; consequens quā ut eandē fragrantia sponsa
 ne s; arrogare putet; de sponsi beneficio recognoscat.
 Cui plane sensui. illa omnia que p̄taxauimus. sub-
 seruire cognoscitis. Qd uba inquit mea sic redolent
 ⁊ sic placent. nec studiis nec meritis ascribo meis. Et tu
 o sponse tribuo largita. De oleo utiq; effuso nomine
 tuo. Hoc plūter; consequentia. Ecce explanatio ipsius
 capituli cui occasione sup; nequissimo uitio in gūaudi-
 nis. p̄sentē sermonē tam in longum p̄taximus. tēpus

aliud. & aliud exordium sermonis deficiat. Nunc hoc
solū admonitos uos ēē sufficiat. si sponsa utiq; de oī
uirtute sua uel grā minime audeat s̄ quippiam
arrogare. quominus adolescentule forte que nos
sumus. Dicamus p̄inde & nos. sponse uestigia in se
secutas. dicamus. Non nobis dñe non nobis. s̄ nomini
tuo da glām. Dicamus n̄ uerbo & lingua tantū. sed
ope & ueritate. ne forte qđ minis uereor dicat & de
nobis. Qm̄ dilexerunt eum in ore suo. & lingua sua
mentia sunt ei. cor autē eorū n̄ erat rectū cum eo.
nec fideles habitū sunt in testamento eius. Dicamus
ergo. dicamus. clamantes plus medullis cordis. q̄m
labijs oris. Saluos fac nos dñe d̄s nr̄. et congrega
nos de nationib; ut confiteamur nomini scō tuo n̄
nr̄o. & gloriemur in laude n̄ nr̄a s̄ tua. in sc̄la sc̄lor;

no. xiii.

Notus in iudea d̄s. **Sermo. xiii.**
in israhel magnū nom̄ eius. Popl̄s gentiū
qui ambulabat in tenebris. uidit lucē magnā. que
erat in iudea & in israhel. Voluitq; accedere & illumi
nari. ut q̄ aliqui non popl̄s. nunc popl̄s ēēt. & ap̄isq;
unus angularis ambos in se parietes uementes e di
uerso reciperet. & ēēt de q̄to in pace locus ei. Porro
fiduciam dabat. in uocantis uox que iam sonuerat.
Letamini gentes cum plebe eius. Ergo accedere uolu
it. s̄ uenit synagoga. immundam asserens eccl̄iam
de gentib; et indignā. idolat̄e fecem. & ignorantie
cecitate m̄pans. Et dicebat. Tu enim quo merito?

Noli me tangere. Cur inquit. An iudeorum tantum dñs.
 Nonne & gentium. Et si in certe meriti de ē. s. non
 illi miseratione. Numquid solū iustus ē. Est & miseri-
 cors. Dñe ueniant miserationes tue et uisū. & rursū.
 Edificā tue multas dñe. scdm iudiciū tuū iustificā me.
 quod nimirū cōpatū miscdia ē. Quid faciet iustus et
 misericors dñs. Altera glāte in lege & applaudente iu-
 sticiā s. nec indigente miscdia. s. despiciente ipsā que
 indiget. altera e regione p̄p̄a cognoscente delicta. con-
 fitente indignitate. renuente iudiciū. flagitante mīaon.
 quod inquit faciet iudex. & ille iudex cui & iudicare
 & misereri sic utrunq; familiare ē. ut ne utrum altō
 familiarius. Qd sane possit conuenientius. quā ut p̄ suo
 queq; accipiat uoto. iudiciū illa. ista miscdiam. Iudēs
 iudiciū querit & habeat. gentes autē sup miscdia ho-
 nozent dñm. Et ē iudiciū. ut q̄ contempnunt dñi
 misericordē iusticiā. & suā uolunt constituere que p̄-
 fecto non iustificat s. accusat. eidem suę iusticię relin-
 quantur. opprimendi magis quam iustificandi. Est q̄ppe
 ex lege. que nēminē unquā dixit ad p̄fectum. Est
 iugum. qd neq; ipsi neq; patres ipsorū unquā portare
 potuerunt. Sed synagoga fortis ē. non curat onus le-
 ue. nec iugū suauē. Sana ē. non ē ei op̄ medicus. nec
 unctio sp̄s. Confidit in lege. libet eam si pot̄. Non est
 autē data ē lex que possit iustificare. in sup & occidit.
 Littera enim occidit. Propterea inquit dico uobis. mo-
 riemini in peccatis ur̄is. hoc ergo iudiciū of synago-

ga quod flagitas. Erroi tuo ceca et contentiosa desere-
ris. donec plenitudo gentium quas superba spernis. et in iu-
da repellis introeat. et agnoscat etiam ipsa ipsum qui non
est in iudea deus. quodque in israel magnus nomen eius. hoc quippe
in iudicium uenit in hunc mundum. ut qui non uident
uideant. et qui uident cæci fiant. Ex parte tamen. quia
non repellat dominus plebem suam ex toto. seruans solum ad semen
apostolos. et multitudinem credentium. quorum erat cor unum
et anima una. Sed nec repellat in finem. reliquias salua-
turus. Iam enim suscipiet israhel puerum suum. et recordabitur
misericordie sue. ut ne ibi quidem iudicium deserat comes mi-
sericordia. uel nullum ipsa recipiat locum. Alioquin si pmeritis re-
cepisset. iudicium perfecto sine misericordia ei qui non facit
misericordiam. habet quippe iudea oleum multum diuine no-
tie. idque in se tanquam in uase clausum auara retinet.
Peto. et non misereatur nec commodat. Sola dei cultum.
sola noticiam. sola uult possidere magnus nomen eius.
Nec zelat solum. sed inuidet michi. Ergo tu domine iudica iu-
dicium meum. et nomen magnus magnificet adhuc. et
oleum quod multum est multiplicetur magis. Crescat.
ebulliat. effundatur. deriuetur et in gentes. et sentiat
omnis caro salutare dei. quo pacto ut uult iudeus in gentes.
tota in barba aaron remaneat unctio salutaris. Non
barbe sed capitis est. Caput autem non barbe solum. sed et totum
est corpus. Capiat sane prima. non sola. Refundat et
inferioribus membris quod accepit ipsa de super. Des-

cendat. descendat ⁊ in uita ecclē supnus liquor. Auuda
 quippe immis. hunc s̄ ex p̄mere de barba non despic.
 P̄fusāq; rore gr̄e. ut se non ingtā p̄bet. dicat. oleū
 effusū nomen tuū. S; exubet queso adhuc. et pueniat
 usq; in oram uestimēti. in me' utiq; omnium nouissimo
 atq; in dignissimo. de uestimento tam. Nam ⁊ ego
 illud m̄ de matris ubibus tanquā paruulus in xp̄o.
 uire p̄fecto pietatis afflagito. Quod si murmure
 homo cui de bonitate oculus nequā ē. dñe responde
 p̄ me. De uultu tuo iudicium meū p̄deat. & non
 de supcilio isrl. Immo responde p̄ te. ⁊ dic calump
 matori. t̄ quippe calumpniat quod t̄buas gr̄as.
 Dic p̄inde illi. Volo ⁊ huc nouissimo similē dare.
 Displicet phariseo. Quid m̄scitas. Ius meum. uolun
 tas ē iudicis. Quid iustus ad meritū. quid ad pre
 mium dicitur. An non licet facere ei quod uult.
 Michi quidē m̄sectia. s; t̄ minime iniuria fit. Tol
 le quod tuū ē ⁊ uade. Si decreuerit saluare ⁊ me.
 qd tu p̄dis. Exaggera quantū uis merita. ⁊ extolle
 sudores. melior ē m̄sectia dñi sup uitas. fateor non
 sustinui pondus diei et estus. s; iugū suaue ⁊ on
 leue p̄beneplacito pat̄s familias pat̄s porto. Opus
 meum uix unius ē horę. & si plus. p̄ amore non
 sentio. Iudō p̄p̄s exercet uires. in p̄bare libet que
 sit uoluntas dñi bona ⁊ beneplacens ⁊ p̄fecta. Ex
 ea sane. opis ac temporis dampna in resartio. Iste

Pacti conuentionis. ego placito uoluntatis inuitor. credo
 et non ad insipientiam michi. Nam uita in uoluntate
 eius. Illa in reconciliat patrem. illa hereditatem re-
 stituit. etiam cumulationem gratia symphoniarum et cantus.
 et epularum. ac totius exultantis familie celebra-
 gaudia suscitatur in. Si indignatur frater meus senior.
 ille qui hedi comederet manu cum amicis suis foris.
 quam mecum in paterina domo utulum saginatum. res-
 pondebitur illi. Epulari et gaudere oportet. quia
 hic filius meus mortuus fuerat et reuixit. perierat et
 inuentus est. Adhuc synagoga foris epulatur cum
 amicis suis demonibus. quibus satis placet quod hedi
 peccati insipiens deuorat. transglutit et reponens.
 atque quodam occultans sed illud in uentre fornicationis et
 insipientie sue. dum contempnens dei iusticiam et suam
 uolens constituere. dicit se non habere peccatum. nec
 morte egere utuli saginati. mundam siquidem iusticiam
 ex legis opibus reputans. At uero ecclesia scisso uelo occi-
 dentis lucis in morte uerbi crucifixi. audacter ad ei
 penetralia pre-eunte spiritu libertatis irrumpt. agnos-
 citur. placet. sortitur emulorum locum. fit sponsa. fru-
 tur preceptis amplexibus. et in calore spiritus christi domini cui
 conficitur inherens. stillante ac fundente undique
 sui oleum exultationis participibus suis. excipiens
 ipsum ait. oleum effusum nomen tuum. Quid mirum
 si ungitur. que unctum complectitur. Ecclesia ergo re-
 cumbit inuis. sed ecclesia interim perfectorum. Spes tamen est

et nobis. Excubemus p̄ forib; qui minus p̄fecti sumus.
 spe gaudentes. Sponsus ⁊ sponsa soli inā m̄tus s̄s.
 mutuis secretisq; fruamur amplexib; nullo strepitu carnaliū
 defictioꝝ. nullo corporeoꝝ fantasmatū p̄turbante
 tumultu. Turba ū ad olescentularū que absq; hui
 modi in quietudinib; non diu eē possunt. foris ex
 pectet. ~~foris expectet.~~ Expectentq; secure. scientes ad
 se illud spectare quod legunt. Adducunt regi uirgi
 nes p̄ eam. prime ei' afferentur t̄. Et ut queq; sciat
 cui sp̄s sit. uirgines dico illas que ante xp̄o fede
 ratq; quam fedate mundi cōplexibus. ipsi firmiter
 pseuerant. cui se tanto felici' quanto maturius de
 uouerunt. Proximas ū. que p̄stinam suā de forni
 tate in qua mundo huic quandoq; conformes. mun
 di p̄ncipibus. id ē sp̄ib; spurcis in omni carnali con
 cupiscentia sese turpit' p̄stituerant. candē aliquando
 erubescētes ⁊ exuētes. in noui hominis formā q̄n
 to feri'. tanto sincerius reformare festinant. Et he
 ⁊ ille sane p̄ficient. non deficiant neq; fatigentur.
 et si nec diu plene in se sentiunt unde dicant et
 ipse. oleum effusū nomen tuum. Hec enim audent
 ad olescentulę p̄se facere uerba sponso. Tamen si
 magist' uestigiis pressius inherere student. effu
 si olei saltē odore delectabuntur. ⁊ mirabuntur
 etiā de odoris p̄ceptione' cupe ⁊ querere' potiora.
 frequē ego ipse quod fateri non uerecundior.
 marimeq; in initio conuersionis mee corde durus

& frigidus. & querens quem uellet diligere anima
mea. nec enim diligere adhuc poterat. quem non
dum inuenerat. aut certe minus quam uellet dili
gebat. & ob hoc querebat ut magis diligeret. quē
nequaquā quereretur n̄ iam aliquatenus dilexisset.
eum ḡ cum querere in quo recalesceret ac requies
ceret sp̄s meus utiq; torpens & languens. nec ulla
de parte occurreret qui succurreret. p̄ quē uidelicet
bruma rigens quę sensus stringebat m̄nos dis
solueret. & uernalis illa suauitas & sp̄italis amem
tas reuerteret. tunc magis ac magis languebat.
et cedebat. & dormitabat anima mea pretereo. c̄tis
& pene desipans. & musitans secum illud. a facie
frigoris huius quis sustinebit. cum subito forte ad
affectum ut etiā aspectum culpā sp̄ualis p̄fectiq;
iuri. m̄dum & ad solā defuncti seu absentis me
moriam. Flabat sp̄s & fluebant aque & erant in
lactine ille panes die ac nocte. Quid nā istud. n̄
odor exalantis unctionis qua erat ille p̄fusus. Non
enim unctio. quę ad me nimirū n̄ homine medi
ante non p̄tingebat. Ea p̄t̄ & si gaudebam de
munere. confundebar tam̄ & humilībar quod
sola ad me tenuis exhalatio. & non pinguis as
p̄sio puenisset. Odoratu quippe delectatus non
tactu. indignū me p̄inde cognosceba. cui p̄ se
ipsum dilexeretur d̄s. Et nunc idipsum si accideret.
audius quidem suscipio munus indultum. ḡ

tuncq; habeo: s; dolens doleo p̄me ipsum non meritis
se. atq; ut dicit de manu in manum minime acce-
pisse: cum obnix id peterem. Pudet in mirum
magis ad hominis quam ad dī moueri memoriam.
Et tunc cum gemitu clamo. Quando ueniam et
apparebo ante faciem dī? Existimo et aliquos ur̄m
idē ēē exptos: et expti interdum adhuc. Quia in re
qd̄ sentiendū. n̄ qd̄ m̄a aut supbia conuincitur. aut
humilitas custodit̄. aut frat̄na caritas nutritur.
aut desiderium excitatur. Vnus idemq; cib. & e-
grotis ē medicina et egrotatius dieta. Porro et debiles
confortat. et delectat ualentes. Vnus idemq; cibus et
languorē sanat. et seruat sanitatē. et corpus nutrit.
& p̄lato sapit. S; redeamus ad uerba sponse. Et si cu-
remus audire que ait. ut studeamus sapere et quod sa-
pit. Sponsa ut dixi excta ē. Ipsa ē cui plus dimissū ē.
et que plus diligit. Qd̄ emula imperat ei ad con-
uiciū. hoc s; ipsa inflectit ad commodū. Inde man-
suetior ad correptionē. inde patientior ad laborē. inde
ardentior ad amorē. inde sagacior ad cautelā. inde
humilior p̄ conscientia. inde acceptior p̄ uerecundia.
inde ad obediendū paratior. inde ad gr̄arum actionē
deuotior ac sollicitior. Deniq; illa ut dictum ē mur-
murante et memorante merita sua et labores & pondus
dier et estus: excta beneficium recolit dicens. Oleum
effusum nomen tuum. hoc plane testimoniu isrl̄. ad
confitendū nomini dñi. n̄ tam isrl̄ scdm carnē: s; eius

qui scdm spm ē. Nam hoc ille quo pacto dicat. Non
quod non habeat oleum s̄ n̄ habet effusum. habet.
s̄ reconditū. habet in codicibus. s̄ non in codicibus.
sed non in cordibus. Foris heret in littera. consecretur
uas plenum & clausū. nec apit ut ungatur. Intus
intus ē unctio sps. api et ungere. ⁊ iam non eris
domus graspan. Quid facit oleum in uasis. si non
sentias ⁊ in membris. Qd ē p̄p̄m saluatoris nom̄
lectitare in libris. nec habere pietatē in moribus. Oleū
ē. Effunde. et senties uirtutē ei⁹ que triplex ē. Sed
iudeus ista fastidit. Vos audite. Volo dicere cur no
men sponsi oleo comparetur. quod nondū dixerā.
& tres hui⁹ rei occurrunt cause. At qm̄ pluribus
uocabulis appellat⁹. eo quod nullū quo p̄p̄e dicitur
inuenit⁹. in effabilis quippe ē. p̄p̄s nobis in uocandus
ē sps scs. ut de multis unum qd multo hoc loco intel
ligi. qm̄ sc̄pto de figurare non placuit. p̄ se nobis
ap̄ire dignetur. S; hoc quoq; alias. Nam ⁊ si in p̄p̄
tu nunc ēēt om̄ia. ⁊ neq; uos onerati. nec ego fati
gatus ēēm. hora tamen finē in dicit. Tenete in
quo attentos uos redci. ut non sit cras necesse
repetere. Hoc in cumbit. hoc in manib; ē. docere
scilicet cur nom̄ sponsi oleo comparetur. ⁊ qd
de nominibus. Et qm̄ non possum ego amē
dicere quicquā. in dicta oratio ē ut nobis spon
sus ipse reuelet p̄ spm suū. ihc xps. dñs n̄r. cui
ē honor & gl̄a in s̄c̄la s̄c̄lor a m̄n. **Sermo. xv.**

Benignus est spiritus sapientie. & non consuevit esse difficilis se in uocantibus. qui sepe. & antiqua in uocetur dicit. ecce adsum. Au. & dicit iam quod orantibus uobis preme indicare dignatus de eo quod heri ad hoc ipsum distulimus. & orationum uestrarum fructum tempestiuum precipere. En ostendo nomen quod oleo merito comparo. & quo merito dicam. Multa quidem uocabula sparsa per omnem diuinam paginam legimus. Sed in duo ea uobis uniuersa complector. Nihilum ut arbitror reperiatis. quod non aut pietatis gratiam. aut potentiam maiestatis sonet. Spiritus ita dicit etiam per familiarium organum. Duo hec audiui. quia potestas dei. & dei misericordia. Ergo secundum maiestatem. secundum & terribile nomen eius. Secundum pietatem. non est nomen aliud sub celo datum hominibus. in quo oporteat nos saluos fieri. Sed exemplis magis perspicuum fiet. hoc est inquit nomen quod uocabunt eum domini iusti nostri. Nomen potentie est. Ite. Et uocabitur nomen eius emanuel. Pietatem insinuat. Ite ipse de se. Vos uocatis me autem magister & domine. Primum gratie est. secundum maiestatis. Non enim minus primum est docere animam scientiam. quam prebere escam corpori. Bursum propheta. Uocabitur inquit nomen eius admirabilis. consiliarius. deus. fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. Primum. tertium. quartum. maiestatem sonant. reliqua pietatem. Quod horum ergo effunditur. Perfecto maiestatis ac potentie nomen. in id quod est pietatis & gratie quodammodo

sponsi

H

transfundit. ipsum que effundit abunde p̄ ihm
xp̄m saluatorem nr̄m. Hominis uerbi causa quod d̄s
est. nonne in id quod ē nobiscum d̄s. hoc ē in
emmanuel liquescit et deficit. Sic admirabilis in
id quod ē consiliari. sic d̄s et fortis in ea que sunt
pat̄ futurū sc̄i. et p̄nceps pacis. Et d̄ns iustus in
misericors et miserator d̄ns. Non dico nouum quid.
quondā quoque nichilominus abram in abraham.
et saray in saram effusa sunt. et iam tunc salutife
re effusionis celebratum prefiguratumque misterium
recordamur. Vbi iam illud quod apud antiquos
tam terribilit̄ quam frequent̄ intonare solebat. ego
d̄ns. ego d̄ns. Michi dictat̄ oratio. cui p̄ncipium
nomine dulce pat̄no. sequentium obtinendarum
petitionū p̄bet fiduciam. Serui nominant̄ amici.
et resurrectio non saltē discipulis s̄ fr̄ib; nunciat̄.
Nec uento minor si cū uenit plenitudo temporis
facta ē effusio nominis. dō quippe quod p̄ iohēlem
p̄miserat ad implentē. et effundente de sp̄u suo
sup̄ omnē carnē. cum tale aliquid et apud hebre
os olim contingisse legam. Credo uos p̄uolare et
scire iam quid dicere uelim. Quale erat in qua
quod sciscitanti moysi p̄mo responsū ē. ego sū qui
sū. & qui ē misit me ad uos. Nescio an uel ipse
moyses caper̄ sic. si non uidelicet effunderetur. s̄
fusus ē et captus ē. Nec in fusū. s̄ et effusum.
Nam in fusū iam erat. Iā celi habebant illud.

iam anglis innotuerat. Est autē foris missum.
 et quod anglis ita erat infusum. ut ēē et pua-
 tum. effusū & in homines. est. ita ut iā tunc me-
 rito clamaret de tīa. Oleum effusū nom tuum.
 si non in gēte plebis exosa pūcata obstatisset. At
 enim Ego sum d's abraham. et d's ysaac. et d's iacob.
 Currite gentes. ad manum ē salus. effusū ē nom.
 quod quicumq; inuocauerit saluus erit. Anglorū
 d's. etiam hominū dñm se nominat. Oleum misit
 in iacob. et cecidit in isrl. Dicite frīb' uris. Date nob
 de oleo urō. Si nolunt. rogate dñm olei. ut mit-
 tat et uobis. Dicite. Aufer opprobriū nr̄m. Ne q'so
 insultet malivolus dilectę tuę. quam a simbus tū
 euocare placuit ē. tanto utiq; dignant. quanto
 minus dignā. Deet ne obsecro ut benigni patris
 familias inuitatos. seruis nequā excludat. Ego
 sum d's aī abrahā & d's ysaac et d's iacob. Et non
 amplius. Effunde. effunde. apī manū tuā adhuc.
 et imple omne animal benedictione. Veniant ab
 oriente et occidentē. & recumbant cum abraham
 et ysaac et iacob in regno glōz. Veniant ueniant
 ob; tbus dñi. testimonium isrl. ad confitendum
 nomini dñi. Veniant et recumbant. epulentur
 et delectentur in leticia. et unus uq; resonet in
 uoce exultationis et confessionis somis epulantis.
 Oleum effusum nom tuū. Unum sciofi andre-
 am et philippum habuerimus ostiarios. repulsa

J

omnino non patimur. quicumque oleum petimus.
 quicumque uolumus ih̄m uidere. Incunctant andreas.
 dice philippus. philippus autē et andreas dicunt
 ih̄u. Ihs autem quid. p̄fecto qđ ihs. Nisi gnum
 frumenta cadens in terram mortuū fuerit. ipsum
 solum manet. Si autē mortuū fuerit. multum fru-
 ctū affert. Moriat̄ ḡ gnum. et surgat gentiū seges.
 Oportet pati xp̄m. et resurgere a mortuis. et predica-
 re in nomine ei⁹ penitentia et remissione peccatorum.
 non solū in iudea. s. etia in om̄s gentes. quatinus
 ab uno nomine quod ē xp̄s. milia milia credentiū
 xp̄iani dicant. et dicant oleum effusum nomen
 tuum. Agnosco. h. nom̄. quod in isaiā legi. Seruos
 suos inquit uocabit nomine alio. in quo qui bene-
 dicendus ē sup̄ terrā. benedicet in dño am̄. Quomen
 benedictum. o oleū usquequaq̄ effusū. Quo usq̄.
 de celo in iudeam. et inde in omne terrā excurrit.
 et de toto orbe clamat eccl̄a. oleū effusū nomen
 tuū. Effusū plane. quod non solum celos etasq̄
 pfudit. s. aspsit et in feros. ad eo ut in nomine ih̄u
 omne genu flectatur. celestū terrestriū et in fernoꝝ.
 et omnis lingua confiteat̄ et dicat. oleū effusum
 nom̄ tuū. Ecce xp̄s. ecce ihs. utrunq̄ in fusum
 anglis. utrunq̄ effusū in homines. et illos homi-
 nes qui computruerant tanquā iumenta in stercore
 suo. homines et iumenta saluans quem. comodu
 multiplicauit misericordia sua d̄s. Quam carū quam

uile. Vile. & salubre. Si uile non eēt. non in effun-
 deretur. Si salubre non eēt. non me lucraret. Par-
 ticeps nominis sum. sum & hereditatis. Xpiamus
 sum. fr̄ xpi sum. Si sum quod dico. heres sum
 dī. & heres xpi. Et quid mirū si sponsi effusū est
 nom̄. cum ipse quoq; effusus sit. Nam semet ipsū
 exinanuit. formā seruī accipiens. Deniq; ait. Sicut
 aqua effusus sum. Effusa ē plenitudo diuinitatis.
 habitans sup̄ t̄rā corporalit̄. ut de illa plenitudine
 om̄s qui corp̄ mortis gestamus caperemus. ac uitali
 odore repleti diceremus oleum effusū nom̄ tuū. Is
 quod nom̄ effusū. & qualiter & quatenus. Cur uero
 oleum. Nam hoc nondum dixi. In sermone sup̄iori
 dicere cepam. sed intuenit subito aliud quod pre-
 dicendum uidebatur. quāquā int̄miserim ultra
 quā credidi. Quod non aliud eēt reor. n̄ quod for-
 tis mulier sapientia. misit manū ad colū. & digi-
 ti eius apprehenderunt fusum. Hout enim mo-
 dicam lanam uel linū. in longum p̄ducere filū.
 atq; in t̄le extendē latitudinē. & sic om̄s domesti-
 cos suos uestire duplicibus. Est p̄cul dubio int̄ oley
 & nom̄ sponsi similitudo. nec ociose sp̄s sc̄s alteru-
 trum comparauit. Ego autē dico in triplici quadā
 qualitate olei. quod luēt. pascit. & ungit. si uos me
 lius non habetis. fouet ignem. nutrit carnē. lenit
 dolorem. lux. cibus. medicina. Vide idem nunc et
 de sponsi nomine. Luēt predicatū. pascit recognita

lux

tum: in uocatum lenit et ungit. Et percurramus singula. Unde putas in toto orbe tanta et subita tanta fides lux. non de predicato ihesu. Homine in huius luminis luce deus nos uocauit in admirabile lumen suum. quibus illuminatis et in lumine isto uidentur lumen. dicat merito paulus. fuistis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. Hoc denique nomen omnia regibus et gentibus et filiis israel. portare iustus est isdem apostoli. et portabat nomen tanquam lumen. et illuminabat patiam. et clamabat usque. nox precessit. dies autem appropinquauit. abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis. sic in die honeste ambulemus. Et monstrabat omnibus lucernam super candelabrum. annuncians in omni loco ihesum. et hunc crucifixum. Quomodo lux ista in splendore. et perstrinxit cunctorum intuentium oculos. quando de ore patris tanquam fulgur egrediens. claudi unius corporales plantas solidauit et bases. multosque spiritualiter corpora illuminauit. Nunquid non ignem sparsit cum ait. in nomine ihesu christi nazareni surge et ambula. Hec tantum lux est nomen ihesu sed et cibus est. An non totiens confortaris. quotiens recordaris. Quid eque mentem cogitantis impugnat. Quid ita exercitatos reparat sensus. uirtutes roborat. uegetat mores bonos atque honestos. castas fouet affectiones. Aridus est omnis animus cibus. si non oleo isto infunditur. Insuper aridus est. si non hoc sale conditur. Si scribas. non sapit in non legero ibi ihesum. Si dispute autem offerat. non sapit in non sonuerit ibi ihesum.

Cibus

~~in sonuerit ibi ihs.~~ Ihs: mel in ore. in aure melos
 in corde. mibilus. Si est & medicina. Tristatur aliq̃s
 nrm. ueniat in cor ihs. & inde saluat in os. & ecce
 ad exortum nominis lum. nubilū om̃e diffugit. re-
 dit serenum. Labitur quis in crimen. Currit in sup
 ad laqueum mortis desperando. nonne si inuocet no-
 m̃ uitę: confestim respirabit ad uitā. Cui aliquando
 stetit añ facie salutaris nominis. duricia ut ad so-
 let cordis. ignauie corporis. rancor animi. Languor
 acidie. Cui fons forte siccatus lacrimarū. in uocato
 ihu. non continuo erupit ubior. fluxit suauior. Cui
 in piculis palpitantia & crepidantia. in uocatu uirtutis
 nomen. non statim fiducia prestat. depulso metum.
 Cui queso in dubijs estuanti & fluctuanti. clari
 nominis ad inuocationē non subito emicuit certitudo.
 Cui in aduersis diffidenti iam itaq; deficienti. si no-
 men adiutorij sonuit. de fuit fortitudo. Stimulum
 morbi & languores animę isti sunt: illud medicina.
 Deniq; & plure licet. Inuoca me inquit in die tribu-
 lationis. et uiam te honorificabis me. Nichil ita neq; im-
 petum cohibet. superbie timorem sedat. sanat liuoris
 uulnus. restringit luxurie fluxū. restringit libidi-
 nis flammā. statim temperat auaricię. ac deorsus totū inde
 coris fugat pruriginē. Si quidē cū nomino ihu. ho-
 minē michi ppono. mitē & humilē corde. benignum.
 sobrium. castum. misericordem. & omni deniq; honesta

te ac scitatz conspicuum. eundemq; ipsum dñm omni-
potentē. qui suo me ⁊ exemplo sanet. ⁊ roboret ad-
iutorio. Hec omnia simul in sonant cum in sonuerit
ih̄s. Sumo itaq; in exempla de homine. ⁊ auxilium
a potente. illa tanquā pigmentarias species. hoc tan-
quā unde acuā eas ⁊ facio confectionē. cui simile
medicorū nemo facere possit. Hoc ē electuarium ha-
bes o anima mea. reconditū in uasculo uocabuli hui⁹
quod ē ih̄s. salutarium certe. quodq; nulli unquā
pesti tue inueniatur inefficax. Semp ē in sinu sit.
semp in manu. q̄ tu om̄s in ihm ⁊ sensus dirigant
⁊ actus. Deniq; ⁊ mutaris. Pone me inquit signa-
culum in corde tuo. signaculū in brachio tuo. Sed
hoc alias. Hunc ū habes. unde ⁊ brachio medearis.
⁊ cordi. habes inquā in nomine ih̄u unde actus
tuos uel p̄uos corrigas. uel minus p̄fectos adimple-
as. utiq; unde tuos sensus aut seruōs ne corrū-
pantur. aut si corrumpantur sanes. habuit ⁊ iudea
quosdā ih̄s. quorū uacuis gloriat⁹ uocabulis. Illa
enim nec lucent nec pascunt nec medentur. Ideo
synagoga in tenebris ē usq; adhuc. fame ⁊ in fir-
mitate laborans. Et non sanabitur nec satiabitur.
quousq; sciat meū ihm dñari iacob ⁊ finem tē.
et conuertat⁹ ad uespam. ⁊ fam̄ patiat⁹ ut canes. et
circueat ciuitatē. Et illi quidem premissi sunt tan-
quā baculus ad mortuū p̄pham preueniens. ⁊ sua
m̄pretari nomina nequuerunt. Vacua quippe

55
erant. Sup̄ positus mortuo baculus ē. ⁊ non erat
uox neq; sensus. qm̄ baculus erat. Descendit
qui baculū misit. ⁊ mox saluum fecit poplū
suū a peccatis eorū. p̄bans se ēē quod dicebat.
Quis ē hic q̄ etiā peccata dimittit? nimirū
q̄ dicit. Salus poplī ego sū. Iam uox ⁊ iam
sensus ē. ⁊ patet eum non inane portare no-
m̄ in istarū p̄p̄. Senatur infusa salus. ⁊ bene-
ficiū non tacetur. Intus sensus. foris uox.
Compungor et confiteor. ⁊ confessio uitam in-
dicat. A mortuo enim tanq̄m q̄ non ē. p̄t con-
fessio. Ecce uita. ecce sensus. Suscitatus p̄fecte
sum. integra ē resurrectio. An aliud morsor
poris ē. n̄ cum sensu p̄uatur ⁊ uita. Peccator
quod mors anime dū est. nec compunctionis in
sensū. nec confessionis reliquerat uocem. ⁊ etiam
mortuus. Venit is q̄ peccata dimittit. ⁊ utrumq;
restituit. ⁊ dicit anime mee. Salus tua ego sum.
Quid mirum si cedit mors ū uita descendit. Iam
corde credit ad iusticiā. ⁊ ore confessio fit ad salutē.
Iam oscitat puer. ⁊ oscitat septies ⁊ dicit. Septies
in die laudē dxi t̄ dñe. Videte hunc septenariū.
Sacer ē numerus ē non uacat. Sed melius hoc a-
liū seruamus sermoni. quo famelici ⁊ non fastidio
si ad tam bonas epulas accedamus. in uitante nos
sponso gule dñō n̄rō ih̄u xp̄o. qui ē sup̄ om̄ia d̄s
benedictus in secula amen. *Sermo. xvi.*

Quid sibi ergo uult septenarius iste? Nescio
enim an ita simplex quispiam in nobis sit, qui
ociosas esse has uices, et numerum hunc putet
fortuitum. Ego nec illud uacare reor, quod
propheta in cumbens super mortuum, ad mensuram
puerilis corporis sese contraxit, os suum ori
illi coniunxit, oculisque oculos, et manibus manus.
Spiritus sanctus sic omnia fieri, et sic scribi fecit: ad e-
ruditionem procul dubio illorum spirituum, quos cor-
rupti corporis circumuenit in fida societas, ac
stulta mundi sapientia desipere docuit. Corpus
quippe quod corrumpit, aggrauat animam, et de-
pimit cetera in habitatio sensum multa cogitantem.
Propterea nemo miretur, aut moleste accipiat,
si in his scrutandis tanquam ne quibusdam spiritus sancti a-
pothecis curiosus existo: cum sciam quia sic igitur,
et in talibus uita spiritus mei. Dico tamen his qui preuolan-
tes in gemitu, in omni sermone ante pene flagrant
finem quam principium teneant: debitorem me etiam
tardioribus esse et maxime. Sed nec studium tam esse in ut
exponam uerba, quam ut imbuam corda. Et haurire
et propinare me oportet, quod non fit celeriter percurrente,
sed tractando diligenter, et exhortando frequenter.
Quamquam et preter spem quoque meam diu nos discussio
detinuit sacramentorum, putavi fateor unum ad
hoc sermonem sufficere, siluamque istam umbrosam
latebrosamque allegoriarum penetrare nos cito, et ad pla-

inciem moraliu sensuum tenere diei quasi unus p
 uenire. S; seculis contigit. Biduum quippe iam in eo ex
 pendimus. ⁊ ad huc restat uia. Iesus oculi enim
 summities ramoz ⁊ montu cacumina puolabat. s;
 uallium subiacens uastitas ⁊ densitas diuinez fru
 strabat obtutis. Nunquid uerbi gra helisei miraculu
 punde ualebam. qz nobis uidelicet de gentium uoca
 tione ⁊ repulsione iudeoz differentib; ita de subito in
 mediu pfilaret. Et nunc quandoquide in cidimus. n
 pigeat nos paululu immorari. consequent ad id quod
 intencimus p ea reuersuros. Si quide animaru cibis.
 nichilominus, iste. Canibus quoq; ac uenatoribus ple
 ruinq; contingit. a bestia quam aggressi erant de
 sistere. ⁊ sequi aliam que inopinantibus forte recurre
 rit. Non paruum fiducia; robur prestat m. quod magni
 ille uir ppha potens in ope ⁊ sermone. de excelso mon
 te glori descendens. uisitare dignatus e me cum fun
 cinis et puluis. misereri mortuo. inclinare se iacenta.
 contrahi ⁊ coequari paruo. ceco parari lumen oculoz
 suoz. ⁊ os mutum oris proprii osculo soluere. debilesq;
 manus. suaru roborare contactu. Suauiter ruminio
 ista. ⁊ replent uiscera mea. ⁊ interiora mea saginant.
 ⁊ omnia ossa mea germinant laudem. hoc semel con
 tulit uniuersitati. hoc cotidie singli in nobis actant
 sentamus. ⁊ cordi sal tibi intelligentie lumen. ⁊ ori
 edificationis uerbu. ⁊ manibus op uisticie. dat sen
 tire fidelit. dat pferre ualut. dat efficacit ad imple.

H
 ca

Et est funiculus triplex qui difficile rumpitur ad
extrahendas animas de carcere diaboli. et trahendas
post te ad regna celestia: si recte sentias. si digne
proloquans: si uiuendo confirmes. Oculis suis tetigit
meos. interioris hominis fronte claris luminaribus
ornans: fide et intellectu. ori meo iuxta suum. et
mortuo signum pacis impressit: quoniam cum adhuc
peccatores essemus. reconciliauit nos deo iusticie mor-
tuos. Os ori applicuit. iterato inspirans in faciem
meam spiritaculum uite: sed sanctioris quam primo. Nam
primo in animam uiuentem creauit me: secundo in spiritum ui-
uificantem reformauit me. Manus suas meis sup-
posuit: exemplum prebens bonorum operum. formam obe-
dientie. Aut certe manus suas misit ad fortia: ut
doceret meas ad prelium. et digitos meos ad bellum.
Et oscitauit inquit puer septies. Sufficiebat ad glori-
am manifestandi miraculi. oscitasse semel: sed multi-
plicitas et insignis numerus. mysterij admonent.
Si illud ingens uniuersi humani generis primum
quidem exanime corpus attendas: uides ubique partem
ex quo uita propheta in cumbente recepit. quasi septies
oscitare: quia septies in die laudem dicere consueuit.
Si te ipsum adueras: in hoc te noueris iuxta uisum
spirituali. ac mysticum hunc implere numerum. si
sensualitatis tue quinarium caritatis binario su-
bicias: exhibesque iuxta aptum membra tua seruare
iusticie in sacrificacione. que prius exhibuisti seruare

iniquitati ad iniquitatem. Aut certe si eundem q̄
 natum p̄morum salutem impetens. ad p̄ficiendum
 septenarium duo hec adicias. misericordiam sc̄i et iudi-
 cium cantare dō. Habeo et alias septem oscitatio-
 nes. septē uidelicet experimenta. sine quibus uera
 et certa salus reditus sp̄s minime constat. qua-
 tuor ad sensum compunctionis. t̄a ad confessionis
 somitum p̄tinentia. Si uis. si uox. si sensus ē. tu q̄q̄
 eadem in te recognoscis. Porro sensum ex integro
 recuperasse te scias. si tuam conscientia quadrupli-
 ci sentis compunctione morderi. pudore gemino.
 et gemino metu. Nam uitam ad p̄ficiendum sep-
 tenarium triplex confessionis sp̄s attestatur. de
 quib; p̄ ea uidebit̄. Bonne et sc̄s iheremias in suo
 planctu obseruat hunc numerum. Et tu igitur
 in tua p̄ te lamentatione forma habens p̄pheticam.
 dñm cogita factore tuū. cogita et benefactorem.
 cogita patrem. cogita dñm. Ad omnia reus es.
 plange p̄singla. Ad p̄mum et ultimum respon-
 deat timor tuus. ad duo media. pudor. Pater
 sane n̄ metuitur. cum pat̄ sit. Patris ē miseri
 semp et parere. Et si p̄cutit. uirga non baculo p̄-
 cutit. et cum p̄cussit sanat. Patna uox ē. p̄cu-
 tam et ego sanabo. Non ē p̄inde quod a patre for-
 mides. qui et si qñ feriat ut emendat. nunquā
 tamen ut uindictet. At ū cogitante quod patrem
 offenderim. ē certe quod pudeat. et si non quod

Pudor quia p̄

terreat. Voluntarie genuit me uerbo ueritatis. non
stimulo carnalis cupiditatis excussit. quemadmodum
genitor carnis meae. Deinde etiam non peperit unigeni-
to. p̄ sic genito. Ita ipse quidem patrem se exhibuit mihi.
Sed non ego me illi uicissim filium. Quia nam fronte ac-
tollo iam oculos ad uultum patris tam boni. tam malus
filius. Pudet indigna gessisse genere meo. pudet tam-
to patre nixisse de genere. Exitus aquarum deductae
oculi mei. opiat confusio faciem meam. uultum meum pudor
suffundat. occupetque caligo. de faciat in dolore uita mea.
et animi mei in gemitibus. Proh pudor. quem fructum habui
in quibus nunc erubesco. Si in carne seminaui. de carne
non metum in corruptione. Si in mundo. et ipse transiit et con-
cupiscentia eius. Quid. Caduca. uana. et ipse nulla. et
quorum finis mors est. infelix et insanus preferre non eru-
bui quam patris amor et honori. Confundor. confundor
quia benefactor audire. Si ego patrem uel honoris mei. Sed et si patrem non esset.
obrueret me beneficium. Instaurat aduersum me testes.
ut alia innumera taceam. huius corporis uictum et uisum
temporis huius. et super omnia sanguinem dilecti filii cla-
mantem de terra. Pudet in gratitudinis. Quamquam ad
confusionis cumulum. arguar etiam reddidisse mala
pro bonis. et odium pro dilectione mea. Minime quidem in
ab benefactore. sicut nec a patre timendum. uerus quippe
beneficus est. datus affluent et non imperans. Non im-
probat dona. quia dona sunt. et beneficia sua in dedit. non
uendit. Denique sine penitentia sunt dona ei. At

quanto de illo benignus: tanto de me indignus
sentire cogor. Erubescere et dole nichilominus anima
mea: quoniam si illum non repetere et non impetere de-
cet: nos tamen omnino de decet in gratos immemoresque ex-
tisse. Heu quid uel nunc tandem retribuam pro omnibus
que retribuit mihi. Quod si segetum forte minus suas par-
tes exequit pudor: timor sane excitet in adiutorium.
Excitet: ut excitet. Se pone parum pia uocabula bene-
factoris et patris: atque ad austeriora conuertere. Nempe
qui legit patrem misericordiarum et deus totius consolationis: le-
git nichilominus deus ultionum dominus: legit deus iudex
iustus et fortis: legit terribilis in consiliis super filios
hominum: legit deus zelans. Quod pater est. quod bene-
ficus est. et est: quod dominus ac creator sumus. Et enim propter semet
ipsum fecit omnia: scriptura teste. Qui ergo quod tuum est
et defensat et seruat. putas et pro se aliquando non
zelabit. putas sui non requiret principatus honorem.
Propter hoc irritauit impius dominum: quia dixit in corde
suo non requiret. Et quid est in corde suo dicere. non re-
quiret: non non metuiere quod requirat. Sed requiret usque
ad nouissimum quadrantem: requiret et retribuet habun-
dantem facientibus superbiam. Requiret a redempto
seruicium: honorem et gloriam ab eo quem plasmauit. Esto
quod dissimulet patrem. ignoret beneficus: sed non dominus.
et creator. Et qui patet filio. non pareo figmentum
paret seruo nequam. Pensa cuius sit formidinis et
hororis. tuum atque omnium contempsisse factorem.

Timor quia dominus
quia creator redemptor

Respicit trāz et facit eā tremere

offendisse dñm maiestatis. Maiestas ē timeri. do-
mini ē timeri. ⁊ maxime hui⁹ maiestatis. hui⁹ dñi.
Nam si reum regie maiestatis quam ius humane.
humane legib⁹ plecti capite sancitum ē. quis finis
contempnentū diuinā omnipotentia erit. Tangit
montes et fumigant. ⁊ tñm tremendā maiestatem
audet irritare uilis puluiculus uno leui flatu disp-
gendus. ⁊ minime recolligendus. Ille ille timen-
dus ē. qui p̄quā occiderit corp⁹. potestatem habet mitte-
re ⁊ in gehennam. Paueo gehennā. paueo iudicis
uultum. ipsis quoq⁹ tremendū angustias potestatis.
Contremisco ab ira potentis. a facie furoris ei⁹. a fra-
gore ruentis mundi. a conflagratione elementorū.
a tempestate ualida. a uoce archangeli. ⁊ a uerbo
aspo. Contremisco adentibus bestie infernalis. a
uentis inferi. a rugientib⁹ pparatis ad escam. Horreo
uermem rodentem. ⁊ ignem torrentē. fumum
⁊ uaporem ⁊ sulphurē. ⁊ spm pcellarū. Horreo
tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquā.
⁊ oculis meis fontē lacrimarū. ut pueniam fle-
tibus fletum. ⁊ stridore dentium. ⁊ manū pe-
dūq⁹ dura uincula. ⁊ pondus cathenarū pre-
mentū. stringentū. urentū. nec consumentū.
heu me mat̄ mea. ut quid me genuisti. filium
doloris. filium amaritudinis. ⁊ indignationis.
⁊ plorationis gēne. Cur exceptus in genibus. cur
lactatus uberibus. natus in combustionē ⁊ abus

59
ignis. Qui sic afficit. sensum pcul dubio recupa-
uit. et in duplici metu isto. itemq; pudore illo eque
duplici. habet oscitationes quatuor. Tres que restant
ex uoce confessionis adiciet. et nequaquam dicit iam
de eo quod non sit uox neq; sensus. si tamen de eo
de humili. simplici. fidelique pcesserit illa confessio.
Omne q; quod remordet conscientia. confitere hu-
mitate. pure. fideliter. et has uices implesti. Sunt q;
gloriantur cum male fecerint. et exultant in rebus
pessimis. quos notans propheta. peccata inquit sua
predicauerunt sicut sodomam. Verum hos ab hac
disputatione tanquam scitares amoueo. Nam quid
ad nos de his qui foris sunt? Quanquam et de his
qui religiose uestiti. et religionem uestiti p fessi st.
non nunquam audimus aliquos reminisci et hactenac
impudentissime mala sua preterita. que uerbi
gratia aliquando uel fortiter gladiatorio. uel ar-
gute litteratorio gessere conflictu. seu aliud
quid secundum mundi quidem uanitate fauorabile.
secundum anime uero salutem nociuum. perniciosum dampno-
sum. Scitatis adhuc animi indicium est hoc. et humi-
lis habitus qui gestatur a talibus. non solum nouita-
tis est meritum. sed p se uetustatis opculum. Non mil-
li talia quasi dolendo et penitendo rememorant.
sed gloriante intentione captantes. commissa sua non
diluunt. sed se ipsos illudunt. Nam non irridet.
Veterem hominem non exuerunt. sed nouo palliant.

humilis

Non p^odit^r aut p^oict^r uetus fermentum illa confessio-
ne. s; statuitur. scdm illud. in ueterauerunt ossamea-
dum clamareni tota die. Pudet reminisci quorunda-
cant^r p^oerua. ut non pudeat eos cum exultatione
lugenda iactare. quod et post susceptum scm habitu
callide quempiam supplantauerint. et circumuenerint
in negotio frēm. aut quod talione p^o conuicio ut ma-
ledictio. id ē malum p^o malo. aut maledictū p^o male-
dicto audacter reddidit. S; ē confessio eo p^oiculosius
noxia. quo subtilius uana. cum ipsa ē in honesta et
turpia de nobis de cetero n^o uerem^r non q^a humiles
sumus. s; ēē putem^r. Appetere autē de humilitate
laudem. humilitatis ē n^o uirtus. s; subuersio. Verus
humilis. uult uilis reputari. non humilis p^odicari.
Gaudet contemptu sui hoc solo sane superbus. quod
laudes contempnit. Quid p^ouersius q^d uē in digni.
ut humilitatis custos confessio. superbie militet. et in-
uet uideri melior. unde uideris deterior. Omnabile
iactantie genus. ut non possis putari scs. si non ap-
pareas sceleratus. At talis confessio specie habens
humilitatis. n^o uirtutē. non solum ueniam non meret^r.
s; et puocat iram. Nunquid p^o fuit Saul q^d se ad in-
crepationē samuelis peccasse confessus ē. Culpabilis
p^ocul dubio fuit illa confessio. que culpā non diluit.
Quando enim humile contempneret confessionem
humilitatis magister. et cui humilibus dare grām
certe in gentium ē. Omnino non poterat non placa

ri: si que in ore sonuit. in corde radiasset humilitas.
 Ecce cur humile esse debet confessione dixi. Oportet *Simplex*
 autem esse et simplicem. Non intentione forte quod latet
 homines excusare delectet si sit rea. nec leuigare cul-
 pa que gravis est: nec alieno adumbrare suasu. cum
 mutui nemo coegerit. Primum illud non confessio est.
 sed defensio: nec placat sed prouocat. Sequens monstrat
 iniquitatem. et quo minor reputatur culpa: eo minus
 et gloria in dultoris. Sed enim minus libenter benefici-
 dat: quod minus gratia minus uel necessarie puenire sen-
 titur. Veniam proinde sibi abiudicat qui minus largitoris
 attenuat: quod quidem omnis qui reatu suum uerbis al-
 leuare conatur faciat. Jam apostremo primum hominis de-
 horret exemplum. nec culpa si quidem diffidentis. nec tam
 consequentis ueniam: non dubium quin obreatus mulie-
 ris ad iniquitatem. Genus excusationis est: cum argueris
 tu. alium inculcare. Porro excusare te uelle quando cor-
 ripis. quam sit non in minime fructuosum. sed et periculosum:
 sancti dauid interrogat. Verba nempe malicie excusationes
 in peccatis appellat: ne in ea declinet cor suum rogans
 et supplicans. Merito quidem. In animam et enim peccat suum
 qui se excusat. repellens proinde a se indulgentie medici-
 nam: et sic uitam sibi ore proprio includens. Et que nam ma-
 ior malicia quam propriam armari in salutem. et lingua
 tue cernit ipsum mucrone confodere. Denique qui sibi nequam.
 cui est bonus: Sit autem et fidelis confessio: ut confi- *Fidelis*
 teatis in spe. de indulgentia penitus non diffidens. Ne

tuo te ore non tam iustifices. quam condempnes.
Iudas certe p̄ditor dñi. ⁊ cain fr̄icida. confessi sunt
et diffisi sunt. Alter peccauit inquit tradens sangui-
nem iustu. Alc. maior ē iniquitas mea quam ut ue-
niā merear. ⁊ uerax licet. nil eis p̄fuit in fidelis
confessio. Hec itaq; tres confessionis obseruantie uindicta
.iii. superioribus compunctionis. septenariū implent.
Iam ū sic compunctus. ⁊ sic confessus. ac p̄p̄a p̄m̄
cert⁹ de uita. cert⁹ quoq; nichilominus es ut arbitror
uacuo nequaquā nomine appellari itm̄. eum qui
in te talia ualuit ⁊ uoluit opari. nec uacue sub
secutū fuisse baculū quem p̄miserat. Non uenit
uacue. qz non uenit uacuis. Nam quom̄ uacuis.
m̄q; habitauit plenitudo. Hecq; enim ei datus ē ad
mensuram sp̄s. deniq; ⁊ uenit in plenitudine t̄pis.
plenu p̄m̄ uenire se indicans. Bene plenu. quē unxit
p̄t oleo leticie p̄confortibus suis. Vixit ⁊ misit.
plenu gr̄e ⁊ ueritatis. Unxit ut ungeret. Om̄s ab
eo uncti sunt. q̄ de plenitudine ei meruerunt ac-
cipe. Idō ait. Sp̄o dñi sup me eo quod unxit me.
ad annuntiandū mansuetis misit me. ut mederer
contritis corde. ut predicarē captiuis indulgentiā.
⁊ clausis ap̄tione. ut p̄dicarē annum placabile
dño. Veniebat ut audis ungere contriciones nr̄as.
ac lenire dolores. idōq; uenit unct⁹. uenit mansue-
tus ⁊ mitis. ⁊ multē miscē om̄ib⁹ in uocantibus
se. Sciebat se ad infirmos descendere. exhibuq; q̄lē

61
oportuit. Et quoniam multe erant in firmitates: multa
quoque prudens medicus medicamina curauit adfer-
re. Attulit spiritum sapientie et intellectus. spiritum consilij
et fortitudinis. spiritum scientie et pietatis. et spiritum amoris
domini. Vides quot fialas plenas odoramentis. ele-
git medicus preparauit ad sananda uulnera illi
miseri qui incidit in latrones. Septem sunt nu-
mero. septem fortasse prefatis excitandis oscitatio-
bus accomodate. Spiritus enim uite: erat in fialis. Ex his
perfecto infudit oleum meis uulneribus. In fudit
et uinum: sed minus quam olei. Sic nempe congruebat
in firmitatibus meis. ut misericordia super exaltaret iu-
dicio. quemadmodum uino oleum super fertur in fusu. At-
tulit per me. v. cadus olei. uini: non nisi duos. Vinum si quidem
timor tantum et fortitudo fuere: reliqua quinque oleum
propter suauitatem designant. In spiritu denique fortitudi-
nis tanquam potens crapula auiro. descendit ad
inferos. contriuit portas ereas et ueltes ferreas con-
fregit. Alligauit fortes. et uasa captiuitatis eripuit.
Descendit nichilominus in spiritu amoris. sed timendum.
non timidus. Os sapientia. quanta arte medendi in
uino et oleo anime mee sanitatem restauras. sua-
uit suauis: et suauiter fortis. Fortis per me. suauis
in. Denique attingis a fine usque ad finem fortiter. et
disponis omnia suauiter: appellens inimicum. et in fir-
mum fouens. Sana me domine et sanabor. psallam
et confitebor nomini tuo. dicam. Oleum effusum

cuius. Non unum effusum. nolo enim ut intres
in iudiciū cum seruo tuo. s. oleum quia coronas
me in miscdia & miserationibus. Oleum plane.
quod dum sup^e natat cunctis quib; inmiscet^r liq^o
rib; liquido illud designat nom. qd ē sup omne
nom. Onom p^rsuauē. i p^r dulce. Onom p^rclarū. pr^e
electū. i pr^e electum. excelsū. i sup exaltatum
in sctā. Hoc uere oleum quod exhilarat faciem
hominis. quod caput ieiunantis impinguat. ut
oleum peccatoris non sentiat. hoc nom nouū. qd
os dñi nominauit. quod i uocatū ē ab anglo
p^rusquā in utero concipet. Hoc non solum iudē.
s; quicumq; inuocauerit saluus erit. in tantum
usq; quaq; effusum ē. hoc pat^r donauit filio. spon
so ecclē dñō nrō ihu xpō qē bñdict^r in sctā acm.

Petamus ne satis p^rcessum; **Sermo. xvij.**

in scūario dī. dum scrutamur mirabile sa
cramentū. At ad p^rscrutandū ad huc si qd restat.
audemus spm ad interiora sequi. Sps nempe iste
scrutat^r non solum hominū corda i renes. s; etiam
p^rfunda dī. i siue ad nrā siue ad alta. secutus se
quor eum quocunq; ierit. Tantum ut custodiat
corda nrā i intelligentias nrās. ne forte cum non
aderit ad eē putemus. nūq; p^r ipso sequam^r sensū
deuantes. Venit nanq; i uadit p^r ut uult. i nemo
facile scit. unde ueniat uel quo uadat. At istud.
sine dampno fortasse salutis nescire licet. Ceterum

quando ueniat uel qñ uadat. id plane piculofissime
 me ignorat. Cum enim hę sps scī circa nos dispensa-
 torie quidem uicissitudines. uigilantissimę me non ob-
 seruantur. fit ut nec absente deficiēs. nec p̄sentē glo-
 rificēs. Nempe qui uicino recedit ut auidius req̄-
 rat. qñam si ab eē nescit. requirit. Et rursus qui
 dignant ad hoc redit ut consolet. qualis digne p̄
 sua maiestate suscipitur. si nec ad eē sentitur. edens
 q̄ que ignorat abscessu. patet seductioni. et que re-
 ditū n̄ obseruat. erit in g̃ta uisitacioni. Peciit qñ
 dā aliquid heliseus a magistro cum discessum eius
 imminere p̄sensit. nec obtinuit sicut scias. n̄ ea q̄dem
 conditione si uidet quando tolleret ase. In figura con-
 tigit hoc illis. sc̄ptum ē autē apt̄ nos. Vigiles eē et sol-
 liciti circa op̄ n̄re salutis. quod mira subtilitate ac
 suauitate diuine sue artis incessantē adducat sps in
 intimo n̄ri. p̄p̄rio docemur et monemur exemplo.
 Nunquā sane sine n̄ra conscientia magistra unctio
 que docet de omnibus tollat anobis. si duplicato
 uolumus minere non fraudari. Nunquā cum ue-
 nerit inueniat inuictos. s; semp uultus suspensos
 expansosq; habentes finis ad largā dñi benedictionē.
 Quales demq; querit similes hominibus expectan-
 tibus dñm r̄uū qñ reuocat anuptis. qui utiq; ab illis
 sup̄ne mensis copiosis delicijs. uacua nunquā re-
 uertatur manu. Vigilandū p̄inde. et uigilandū oī
 hora. quia nescimus qua hora sps uenturus sit.

seu itē abiturus. It et redit sps. & qui stat eo tenen-
 te. deferente cadat necesse ē. s; non collidet. q̄a dñs
 rursū supponit manū suā. Et has altēare uices non
 cessat in his qui spūales sunt. uel quos potius spūales
 p̄m ipse creare intendit. uisitans diluculo ⁊ subito p̄-
 bans. Demq; septies cecidit iustus ⁊ septies resurgit. si
 tam cadat in die. ut se cadere uideat. ⁊ cecidisse sciat.
 ⁊ resurgē capiat. ⁊ requirat manū adiutantis eo
 dicat. Dñe in uoluntate tua prestasti decori meo uir-
 tutē. Auertisti faciem tuā a me. ⁊ factus sum contur-
 batus. Aliud ē dubitare de ueritate. quod patiari ne-
 cesse ē cum sps minime spirat. ⁊ aliud sapere falsitatem.
 quod facile caues. si eandem tuā ignorantia non igno-
 ras. quatinus dicas ⁊ tu. Et siquid ignorauit. ignoran-
 tia mea mecum ē. Scī iob sententia ē. Agnosce. pes-
 sime matris ignorantie. pessime itidem filie due sunt.
 falsitas ⁊ dubietas. Illa inferior. ista miserabilior.
 Pinciosior illa. ista molestior. Cum loquitur sps. edicit
 utraq; ⁊ ē non solū ueritas. s; ⁊ certa ueritas. Est q̄p-
 pe ueritatis ille sps. cui contra falsitas ē. Est ⁊ sapien-
 tie. que cum sit candor uite et̄ne ⁊ uq; attingat p̄p-
 mundiciā suā. obscurū ambigū non admittit. Ca-
 uenda sane cum sps iste non loquitur. ⁊ si non mole-
 sta dubietas. certa falsitas execranda. Aliud ē enim
 sub incerto hoc illud opinando sentire. aliud temere
 affirmare quod nescias. At q̄ loq̄t semp sps. quod
 n̄i quidē minime arbitri ē. aut qm silere placet.

hoc ipsum indicet. & loquat^r saltim suum silentiū. &
 ne ipsū nob^{is} falso p^{ro}ire putantes. n^{on} p^{ro} ipso male se
 curi sequam^{ur} errorem. Et si suspendit ambiguo. non re
 linquat mendacio. Est qui dubie p^{ro}fert mendaciū
 nec mentit^r. i^{tem} ē qui ueritatē quam nescit affirmat
 i^{tem} mentitur. Nam & ille non quidē quod non ē ēē. s^{ed}
 se quod credit credē dic. et uerum dic. etiā si hoc
 uerū n^{on} sit q^{uod} credit. & is cum se certū uir cert^{us} n^{on} ē.
 dicit. uerū non dico. etiā si uerū sit de q^{uo} asserit.
 His p^{ro}missis ad cautela talia m^{er}itorū. sequar iam
 spm sic confido p^{ro} eum. eadē tam cautela si potero
 quā p^{ro}missi. i^{tem} temptabo facē ipse q^{uod} doceo. ne dicat^r
 i^{tem} m^{on}. Tu q^{ui} alios docēs. te ipsū n^{on} docēs. Distinguendū
 sane int^{er} manifesta i^{tem} dubia. nec illa sc^{ilicet} adduci in du
 biū. nec ista temere affirmari. Quod q^{ui}dem ipsum de
 magisterio spandū ē sps. nec enim n^{ost}ra ad illud oīno
 industria sufficit. Q^{ui}s nouit hominū an id quod int^{er}
 homines iudicatū adō sermo supior patefecit. In sup
 nis quoq^{ue} iudiciū iam factū p^{ro}cesserit. utrū nā uidit
 lucifer q^{ui} mane oriebat^r. s^{ed} p^{ro}ppere eleuabat^r. antequā
 uerteteret^r in tenebras generi n^{ost}ro inuiderit i^{tem} ipse olei
 infusione. ut p^{ro} se ipsū iam tunc indignabundus
 musitaret dicens int^{er} se q^{uod} dā m^{on}. ut quid p^{ro}dicio hec.
 hoc ego non assero dicere spm. s^{ed} nec cōtradicere dico.
 Hescio em̄. Potuit autē contingere. si tamen incredi
 bile n^{on} putet^r plenū sapientia. i^{tem} p^{ro}fectū decore. homi
 nes p^{ro}scire potuisse futuros & i^{tem} p^{ro}fecturos in pari

N^o
 Lucifer n^{ost}ri saluato
 ris incarnationem uidet
 i^{tem} uidet. 2^a.

gla. S; si presciuit. in dñi uerbo absq; dubio ui dit et
in liuore suo munito. ⁊ molitus ē habere subiectos.
socios de dignatus. Infirmiores sunt inquis inferioresq;
natura. non decet ēē concuies. nec equales in gla. An
forte p̄dit impiā hanc ei' machinationē illa p̄sumpta
ascensio? sessioq; significans magistrum. Ascendam
inquit sup montem excelsum. sedebo in lateribus aquilo
nis. quo altissim quandā p̄inde similitudinē obtine
ret. si quemadmodū ille sup cherubin sedens gubnat
omne anglicā creaturā. ita ⁊ ipse alt' sedet. regereq;
genus humanū. Absit. Iniquitatē meditatus ē in cu
bili suo. mentat' iniquitas s. Nos alium n̄ agnoscam'
iudicē. quā auctore. Non diabolus. s; dñs iudicabit
orbē t̄rē. ipse dñs n̄r in sc̄m sc̄i. ipse reget nos in
sc̄ta. Ergo in glo concepit dolore. ⁊ in paradiso pepit
iniquitatē. plen' malicie. matrē mortis ⁊ eternarū.
Omniumq; p̄ma parens supbia. Nā ⁊ si in uiscerib; dia
boli int̄uit mors in orbē t̄rarū. int̄uū tamen omnis
peccati supbia. Verū quid illi p̄fuit? Nichilomin'
tu in nobis es dñe. ⁊ nom̄ tuū in uocatum ē sup nos.
⁊ dicit popl's acquisitionis. dicit p̄cta redemptoris.
Oleū effusū nom̄ tuū. Cum eicioz ego. tu illud
effundis p̄ me ⁊ in me. qm̄ cum iratus fueris m̄e
recordabis. Accepit tamen sathan regnū sup omnes
filios supbie. factus p̄nceps tenebrarū harū. ut
regno humilitatis etiam supbia militet. dū in uno
suo p̄ncipatu temporali ⁊ tali. multos humiles.

excelsos. et nosque reges constituit. locundum iudicium
 ut superbus ille humilium malleator. eisde ipsi ues
 ciens fabriet coronas pectuas. impugnando omnes et
 omnibus succumbendo. Si quidem itaque et semper iudica
 bit dominus populos. et saluos faciet filios pauperum. et
 humiliabit calumpniatorem. Ubique et semper defensa
 bit suos. et pulsabit nocentes. et tollet uirgam pec
 catorum de super sorte iustorum. ut non extendant iusti
 ad iniquitatem manus suas. Erunt tandem. cum ex toto
 arcum conteret. et confringet arma. et scuta conbu
 ret igni. Tu est miser sedem collocas in aquilone. pla
 ga nebulosa et frigida. et ecce suscitantur de pulue
 re in opes. et de stercore pauperes. ut sedeant cum
 principibus et solum glorie teneant. doleasque imple
 ri illud. pauper et in opes laudabunt nomen tuum.
 Gratias est pater orphanorum. et iudex pupillorum. in caluit
 super nos mons coagulatus mons pinguis. et li distil
 lauerunt a facie domini synai. effusum est oleum dila
 tatum est nomen. quod nobis. et cui nos inuidebat
 iniquus. Dilatatum in quam usque ad corda et ora
 paruulorum. et in ore in fantum et lactentium perficitur
 laus. Porro peccator uidebit et irascetur. et erit sic
 ita implacabilis. sic flamma in extinguibilis.
 que iam parata est ei et angelis eius. Telus domini exer
 cituum faciet hoc. Quomodo me amas deus meus.
 amor meus. quomodo me amas. itaque recordans mei.
 ubique zelans salutem egem et pauperis. non solum ad

uersum homines superbos: s; etiā aduersus sublimes
anglos. In celo et in tēra iudica dñe nocentes me.
expugnas impugnantes me. Vbiq; subuenis.
ubiq; assistis: ubiq; adēstris es m̄ ne commoueat. hec
cantabo dño in uita mea: psallā dō meo quam
diu sum. hec uirtutes eius hec mirabilia eius que
fecit. hoc p̄mū et maximū iudiciū. quod michi
illa conscia secretorū apud uirgo maria. Depo
suit in quibus potentes de sede. et exaltauit hu
miles. esuriētes impleuit bonis. et diuites dimi
sit inanes. Scdm autē simile ē huic quod iā
audistis: ut qui non uident uideant. et qui ui
dent cēci fiant. In his duobus iudicijs: consolet̃
se paup̃ et dicat. Memor sum iudiciorū tuorū a
sclo domine. et consolatus sum. Sed reuertam̃
ad nos ipsos. scrutemurq; uias nr̄as. et ut in ue
ritate id possimus: inuocemus sp̄m ueritatis. et
reuocemus ab alto quo nos eduxerat. quatenus
anteceat nos etiā ad nos: qm̄ sine ipso possumus
nichil. Hec uerendū quod dedignet̃ condescen
dere nobis. qui potius si uel exiguū quid absq;
ipso conamur: indignatur. Non ē enim ille ua
dens et non rediens: sed ducto ^{nos et reducit} de claritate in cla
ritate tanquā dñi sp̄s. quandoq; rapiens ad se
in lumine suo. quandoq; contempans et illumi
nans tenebras nr̄as. ut siue supra nos. siue apud
nos: semp in luce. semp ut filij lucis ambulem.

Transsumimus allegoriarum umbras: uentū ē ad in-
daganda moralia. Edificata ē fides. instructa uita.
Exercitatus ē intellectus: dicitur actus. Si quidem
intellectus bonus omnibus facientibus eum: si tamen
et actus et intelligentia dirigant^{ur} in laudem et glo-
riam dñi nr̃i ihu xp̃i. qui ē ^{super oia} deus benedictus in sc̃la;

Oleum effusum nomen tuum. **Sermo. xvij.**
Quid certū de monstrato sp̃s sc̃s nobis in nobis
occasione huius capituli: Pfecto quo in dñm occurrit:
gemine quidam sue opationis experimentū. Vni q̃dam.
qua nos p̃mo intus uirtutibus solidat ad salutē: al-
terius ū. qua foris quoq; munerib; ornat ad lucrū.
Illas nobis: h̃ nr̃is accipimus. Verbi gr̃a. fides. spes.
caritas: nobis p̃p̃t nos dant. absq; his quippe salu-
ē non possumus. Porro scientie seu sapientie sermo.
gr̃a curationis. p̃ph̃ia. similiaq; quibus carere cū
integritate etiā salutis p̃p̃e possumus: p̃rimoꝝ p̃cul-
dubio in salutē expendenda donant. Et has sp̃s
sc̃a opationes quas uel in nobis uel in alijs exp̃m̃.
ut ex re nomina accipiant. in fusionē si placet atq;
effusionē nominemus. Cui nam q̃ harū conuenit
oleū effusū nomen tuum: Nonne effusionis? Naq;
de infusione in fusum pot̃: quā effusū potius. De-
mq; ob bonum odorem ubum ext̃secus p̃fusorūq;
aut sponsa. oleum effusum nom̃ tuū. ascribens ip̃s
odorem nomini sponsi. tanquā oleo effuso sup uba.
Et quicunq; munere gr̃e exterioris p̃fusū se sentit

¶ xvij.

¶ dixisset

^(ipse)
quod & alijs refundere possit. etiam huic dicere est, oleum
effusum nomen tuum. Sed sane cauendum in his, aut
dare quod nobis accepimus, aut quod erogandum acce-
pimus retinere. Rem profecto proximi retines est, si uer-
bi causa plenus uirtutibus cum sis. forisque nichilo-
minus domus scientie et eloquentie ad ornatus, metu
forte aut segnitie, aut minus discreta humilitate,
uerbum bonum quod posset prodesse multis, inutili immo
& dampnabili ligas silentio. certe maledictus quod
frumenta abscondis in poplis. Rursum est quod tuum
spargis et perdis, si plusquam infundaris tu totus,
semi plenus festines effundere. contra legem arans in pri-
mogenito bouis, et ouis primogenitum condens. Humi-
rum uita atque salute quam alii das, te fraudas, dum
sana uacuis intentione, gressus inanis uento inflaris,
aut crenis cupiditatis ueneno infueris, et letali ap-
temate turgens interis. Quam obrem si sapias, con-
cham te exhibebis et non canalem. hic siquidem, pene
simul et recipit et refundit. Illa uero donec impleatur
expectat, et sic quod super habundat sine suo dampno
communicat, sciens maledictum quod partem suam facit dete-
riorē. Et ne meum consilium contempnibile ducas, audi
sapientiorē me. Stultus ait salomon profert totum
spiritum suum simul, sapiens reseruat in posterum. Verum
canales hodie in ecclesia multos habemus, conchas uero
per paucas. Tantę caritatis sunt per quos nobis fluuenta
celestia manant, ut ante effundere quam in fundi

66
uelint. loqui quam audire paratiores. et pmpu
docere quod non didicerunt. et alijs p ee gestientes.
qui se ipsos regere nesciunt. Ego nullum ad salute
pietatis gduum. illi gduum ante ponendu existimo. qm
sapiens posuit dicens. Misere anime tuje placeat
do. quod si non habeo n parump olei quo ungar. pu
tas t debeo dare. & remanere manis. Seruo illud
m. et omnino n ad pphie missionem non pfero. Si m
stiterint rogantes aliqui ex his qui forte existimant
de me sup id quod uident in me. aut audiunt aliqd
ex me. respondebit eis. Ne forte non sufficiat nobis
et uobis. ite potius ad uendentes et emite uobis. Sed
caritas inquis. n querit que sua sunt. Et tu scis
quam obrem. Non quero que sua sunt. pfecto qa
non defunt. Qs nam querat qd habet. Caritas que
sua sunt. id e ppe saluti necessaria. nunqua n
habet. nec m habet. s & habundat. Vult habun
dare s. ut possit omnibus. Seruat s quantu suf
ficiat. ut nulli deficiat. Alioquin si plena non e.
pfecta non e. Ceteru tu fr cui firma satis ppa
salus non dum e. cui caritas adhuc aut nulla e.
aut adeo tenera atq harundinea. quatinus omi
flatu cedat. omni credat spui. omi circumferat
doctrine uento. immo cui tanta e caritas. ut ultra
mandatu quide diligas pximum tuum plus qua
te ipsum. et rursu tantilla ut cont mandatum
fauore liquescat. pauore deficiat. pturbet tistica.

auaricia contrahat. porahat ambitione. suspitionib⁹
inquietet. conuitiis exagretur. curis emiseretur.
honoribus tumeat. linoze tabescat. tu in qua ita in
ap⁹is te ipsum sentiens. quam dementia queso alie
na curare. aut ambis aut ^{ad}quiescis. Sed enim au
di. quid consulat cauta uigilq⁹ caritas. Non quod
alijs inquit remissio. uobis autē tribulatio. s^{ed} ex
equalitate. Noli minimum eē iustus. Sufficit ut di
ligas proximum tuum. tanquam te ipsum. Hoc quip
pe ē ex equalitate. Dicit dauid. Sicut adipe & pin
guedine repleatur anima mea. & labijs exultatio
nis laudabit os meum. in fundi ministru^m p^{ro}p^{ri}us uo
lent. & sic effundere. Hec solum in fundi p^{ro}p^{ri}us. s^{ed} et
impleri. quatinus de plenitudine eructaret. non
oscitaret de manitate. Certe quidē. ne quod alijs
remissio. s^{ed} tribulatio eēt. Et nichilominus caste.
imitans illum de cui⁹ plenitudine omⁿis accepimus.
Disce & tu n^{on} n^{on} de pleno effundē. nec dō largior
eē uelis. Concha imitetur fontē. Non manat ille
in riuū. nec in lacū extendit. donec suis sact⁹
aquis. Non pudeat concha. n^{on} eē suo fonte p^{ro}fu
siorē. Deniq^{ue} ipse fons uite plenus in se ipso. et
plenus se ipso. nomine p^{ri}mu^m q^{ui}dem ebulliens & sa
liens in proxima secreta celo^{rum}. omⁿia impleuit
bonitate. & tunc demū impletis supiorib⁹ secre
torib⁹q^{ue} partib⁹ erupit ad terrenas. ac desup^{er}fluo
homines & iumenta saluauit. quemadmodū

multiplicauit miscellam suam. Pri^{us} int^{er}na
 repleuit. et sic exundans in multis miserationib^{us}
 suis uisitauit terram et inebriauit eam. multiplicauit
 locupletare eam. Ergo et tu fac similiter. Implere
 pri^{us}. et sic curato effunde. Bemigna prudensq^{ue} ca-
 ritas affluere consuevit. non effluere. Fili ne p^{er}-
 effluas aut salomon. Et ap^{osto}ls. Propterea inquit
 debemus intendere his que dicunt^{ur}. ne forte p^{er} efflua-
 mus. Quid enim. Tu ne paulo scior. Sapientior salo-
 mone. Alioquin. neo in sedet. citari ex te exmanis.
 Si enim tu es nequa. bonus eris. De cumulo si uales
 adiuua me. sin autem. parcito t^{ibi}. Sed iam audite que
 et quanta saluti p^{ro}p^{ter} necessaria sunt. que et quanta
 infundi oporteat pri^{us} quam effunde presumamus.
 que tamen in p^{re}sentiariu breuit colligere poterit. Hora
 siquidem iam multum ascendit. et sermonis urget ad
 finem. Accedit medicus ad uulneratu. sp^{irit}us ad anima.
 Quam enim non repiat gladio diaboli uulnerata.
 et post sanatu uulnus antiqui delicti medicamento
 baptismatis. Ergo ad illam anima que dicit. pu-
 truerunt et corrupte sunt cicatrices mee a facie in-
 sapientie mee. cum accedit sp^{irit}us. quid p^{ri}mo opus est.
 Ut tumor uel ulcus quod forte supercreuit in uul-
 nere. et potest impedire sanitatem. ante omnia am-
 putetur. Abscidetur itaque ferro acut^{er} compunctio-
 nis. ulcus in ueterate consuetudinis. Si est acerb^{us}
 dolor. Lematur p^{ri}mo de unguento deuotionis. q^{uo}d

scuy

N

non ē aliud. n̄ concepta de spe in dulgentiæ exultatio.
hanc continendi parit facultas: & victoria de pec-
cato. Jam gr̄as agit: & dicit. Dirupisti uincta
mea: & sacrificabo hostiam laudis. Deinde apponit
medicamentū penitentiæ. malagma ieiuniorū. uigi-
liarū. orationū: & si qua sunt alia penitentiū exer-
cicia. In labore cibandus ē cibo boni opis: ne deficiat.
Quod opus sit cibus: inde doceris. meus cibus ē
inquit ut faciam uoluntatē patris mei. Itaq; co-
mittit penitentiæ labores. pietatis opa quæ confor-
tent. Magnā autē fiduciā prestat apud altissimū:
elemosina. Cibus sitim excitat: potandus ē. Accē-
dat cibo boni opis. orationis potus: componens in
stomacho conscientię. quod bene gestum ē. & com-
mendans dō. Orando bibit uinum letificans cor
hominis: uinum sp̄s qđ inebriat. & carnalium
uoluptatū infundit obliuionē: humectat inte-
riora arentis conscientię: escas bonorū actiū dige-
rit. & deducit p̄ quedam anime membra: fidem
roborans. spem confortans: uigilans ordinansq;
caritatē: & implens mores. Sumpto cibo potuq;
quid iam restat. n̄ ut pauset egrotus: & quies
contemplationis p̄ sudores actionis in cumbat. Dor-
miens in contemplatione somniat dñm: p̄ spectū
si quidē & in enigmate. non autē facie ad facie
intimū intuetur. Tamen sic n̄ tam spectata quam
contectati. idq; raptam. & quasi sub quodā chorus

camine scintillule transeuntis tenuit uix attachi
 in ardescit amore: & ait, Anima mea desiderat
 uit te in nocte: sed & sps nrs in precordijs meis.
 Talis amor relat, hic decet amicu sponsi, hoc ne
 cesse e ardeat, fidelis seruus et prudens: que
 constituit dñs sup familiā suā, hic replet, hic
 feruet, hic ebullit, hic iam securus effundit,
 exundans, & erumpens, & dicens, Quis in fir
 matur & ego non in firmor? Quis scandalizat
 et ego non uiror? Predico, fructificet, in nouet
 signa, & innumeret mirabilia: non e quo se in mis
 ceat uanitas, u totū occupat caritas. Siquidem
 plenitudo legis & cordis e caritas: si tam plena.
 Ds deniq caritas e: & nichil e in rebus quod pos
 sit replere creaturā factā ad imaginē dei, nisi
 karitas ds, qui solus maior e illa. Eam nondū
 adeptus, piculosissime pmouet: quāuis libet alijs
 uideatur polleere uirtutibus. Si habuit omneq
 scientiam, si dedit omne substantiā suā paupib.
 si tradidit corp suum ita ut ardeat: absq car
 itate uacuius e. En quanta pus in fundenda sunt
 ut effundere audeamus, de plenitudine non de
 penuria largientes, primo quidē compunctio,
 deinde deuotio, tñcio penitentię labor, quarto
 pietatis opus, Quinto orationis studium, Sexto
 contēplationis otium, Septimo plenitudo dilectio
 nis, hec omia opat unus atq idē sps, scdm opa

tionē quę in fusio appellat^r. quatinus illa quę ef-
fusio dicta ē. pure & ob hoc tace. iam administret^r
ad laudē & glām dñi nr̄i ihu xpi. q̄ cū patre.

Adhuc sponsa amatoria loquit^r. **Sermo. xix.** l. xix.
adhuc p̄git ampli^r p̄sequi laudes sponsi. et
glām p̄uocat dum monstrat eā quā iā accepat
in se uacuam non fuisse. Audi r̄ enim quid secuta
ad iungit. Propterea inquit ad olescentulę dile-
xerunt te nimis. Quasi dicat. Non frustra nec in-
anē nom̄ tuū exinanitum ē o sponse. atq; effusū
in ubia mea. p̄pterea enim ad olescentulę dilexerunt
te nimis. P̄pt̄ quid. P̄pt̄ nom̄ effusū. & p̄pt̄ ubera
ex eo p̄fusa. Inde quippe excitatę sunt in amorem
sponsi. inde sumpserunt ut diligant. Sponsa infu-
sum munus excipiente. illę mox sensere fragran-
tiā. quę longe amare minime eē poterant. atq;
illa suauitate replete dicunt. Caritas diffusa ē in
cordibus nr̄is. p̄ sp̄m sc̄m qui datus ē nobis. Ergo
ipsarū deuotionē sponsa commendans. hio inquit
fruct^r o sponse effusi nominis tui. quod p̄pter ea ad
olescentulę dilexerunt te. Effusū si quidē senti-
unt. quod integrū cape non ualebant. p̄pter ea
dilexerunt te. Effusio quippe. nom̄ facto capabile.
captus amabile. & ad olescentulis dum taxat. qui
capaciores sunt. in deo gaudent. effusio ū indiget.
Anglica creatura in repussa mentis acie intuet^r
diuinorū iudiciorū abyssū multā. quorū summe

equitatis in ineffabili delectatione beata. gl'at' in sup
 effectus ea p'suū ministeriū mancipari. ac palatū
 fieri: & p'p'erea diligit merito dñm xp̄m. Nonne
 om̄s **at** **administratores** sp̄s sunt. missi in mini
 steriū p'p' eos qui hereditatē capiunt salutis.
 Porro archangelos ut eis aliquid differenti' ab his
 qui simplici' angeli sunt tribuamus. mirabili
 credo delectat. quod ipsis quoq' p'p'ne sapientiæ
 consiliis familiaris admittantur: eademq' p'
 ipsos locis quoq' suis atq' temporib'. summo mode
 ramine dispensant. Et hęc causa q'd diligunt
 dñm xp̄m ⁊ ipsi. ille quoq' beatitudines. quę vir
 tutes ex eo forsitan appellatę sunt. quod virtutum
 ac p'digiorū occultas p'petuasq' causas felici curio
 sitate rimari. ac mirari diuinitus ordinate. signa
 quę ⁊ quando uolunt ex omnib' elementis terris
 potent' exhibeant. ⁊ ipse q' ex inde non immerito in
 ardescunt diligere dñm uirtutū. ⁊ dñi uirtutē xp̄m.
 Plenū quippe ē suauitatis ⁊ gl'ę. in certa ⁊ occulta
 sapientiæ in ipsa sapientia inueni. plenū nichilomi
 nus honoris ⁊ gl'ę. causarū in dñi uerbo abscondita
 rū. mundo spectandas mirandasq' in manu ipsoꝝ
 dirigi efficiendas. S; & illi sp̄s qui potestates no
 minant. dñi crucifixi nři diuinā om̄ipotentia uq'
 fortit' attingentē inueni ac magnificare delectant.
 exturbare et debellare demonū hominumq' con
 trarias potestates p' his qui hereditatē capiunt

istis

salutis accipiunt potestatem. Et hi nonne iustissima
habent causam. ut diligant dominum ihesum. Sunt et
super principatus qui ipsum altius speculantes et liqdo
pudentes universitatis esse principium. et primogenitum
omnis creature. tanta proinde principatus dignitate
donantur. ut usque terrarum habeant potestatem. quasi de
summo quodam rerum cardine regna et principatus et
quaslibet per arbitrio mutare et ordinare dignitates.
per quorumque meritis facere primos novissimos. et novis-
simos primos. deponere potentes de sede et exalta-
re humiles. Et hec istis quoque ratio diligendi.
Sed diligunt et dominaciones. Cur? Hescio quod subtilius
sublimiusque indagare de christi incommensabili atque
inrefragabili donatu. laudabili quadam presumptioe
ferunt. quod scit usque universitatis non solum potens sed
et presens. super infraque obsequi rectissime voluntati sue
cursum temporum. motus corporum. nutus mentium. ordine
utique pulcherrimo cogat. idque cura tam vigili. ut
ne puncto quidem aut ione umi ut dicitur. horum omnium
debitum subtrahere famulatum ullatenus liceat.
operam tam tam facili. ut turbatione seu anxietate ulla
omino gubernator non sentiat. In cientes ergo dominum sa-
baoth tanta cum tranquillitate omnia iudicantem. in-
tentissime suavissimeque contemplationis stupore mi-
mo. et sensato. rapta in illud divine claritatis tam
ingens pelagus. recipiunt sese in secretiori quodam
mirę tranquillitatis recessu. tanta pace ac securitate
(ubi)

a

t opa

70
fruiuntur ut qui esentibus ipsis preuerentia progatue.
tanquam uere dominationibus ministrare et militare ui-
deatur cetera multitudo. In thronis sedet deus. et puto
quod his spiritibus super omnes qui memorati sunt. et iustior
causa. et copiosior sit materia diligendi. Et enim si
interiores hominis regis cuiusque palatium. non ne cum
plenum sit sellis. scamnis cathedrisque regia sedes in
eminenti posita cernitur. et non est necesse querere
ut rex sedere solitus sit. nimirum mox manifesta oc-
currit sedes eius. ceteris altius ornatioque sedilibus.
Sic quoque omni decoris ornatu cunctis alijs pre-
minere spiritibus istos intellige. in quibus speciali quodam
stupende dignationis munere diuina elegit resi-
dere maiestas. Quod si sessio significat magistrum.
puto illum qui unus est nobis magister in celo sapien-
tia nostra dei sapientia christum. cum alias quidem uique
attingat per mundiciam suam. specialius tamen istos
atque principalius tanquam propriam sedem suam illustra-
re presentia. et inde tanquam de sollempni audito-
rio docere angelum. docere hominem scientiam. Inde
angelis diuinorum noticia iudiciorum. inde consiliorum
archangelis. Ibi uirtutes audiunt. quando et uirtutes
et qualia preferant signa. Ibi denique uniuersi siue
sint potestates. siue principatus. siue dominationes.
discunt perfecto quid ex officio debeant. quid per digni-
tatem presumant. et quod precipue cautum omnibus est. accep-
ta potestate ad propriam uoluntatem seu gratiam non abutuntur.

¶ Illa tamen celi agmina quę cherubin nuncupantur.
si eis sui uocabuli seruetur interpretatio. arbitror nil
habere quod ab ipsis aut per ipsos accipiant. cum
de ipso fonte haurire ad plenum liceat: ipso ea per
se domino ihu dignantur introducentem in omnem ple-
nitudinem ueritatis. & thesauros sapientię scientięque
qui in eo omnes absconditi sunt. largissime reuelan-
te. Sed nec ea quę appellata sunt seraphim: quę
quę ipsa karitas deus in se ad eo trahit & absorbit.
atque in eundem rapuit scę affectionis ardore. ut
unus cum deo esse spiritus uideantur. in star perfectio ignis.
qui aerem quem in flammam dum suum ei totum calo-
rem in primum induitque colorem. non ignitum sed ignem
fecisse cernitur. Amant itaque precipue contempla-
ri in deo. illi quidem spiritus scientiam cui non est nu-
merus: hi uero karitatem quę nunquam exardet. Unde
& nomina ista sortiti sunt ex eo quicquid. in quo
preminere uidentur. Nam cherubin quidem ple-
nitudo scientię: seraphim uero incendia ut incen-
sa dicuntur. Diligitur ergo ab angelis deus: ob iudiciorum
suorum summam equitatem. Ab archangelis: ob consiliorum
summam moderationem. Porro a uirtutibus: ob benignis-
simam exhibitionem miraculorum per que incredulos
dignantissime trahit ad fidem. A potestatibus
uero: ob illam iustissimę potentię viam. qua solet
a pijs malignantium per pulsare & arceri crudelita-
tem. Verum principatibus: ob eternam & origina-

71
lem illam uirtutē qua dat ēē et ēēndi p̄ncipium
omni creature. supiori et inferiori. sp̄itali et corpo-
rali. attingens a fine usq; ad finem fortit. Adorari
nationib; quoq; ob placidissimā uoluntatē qua
licet usq; dñec in fortitudine brachijs suis. uirtute
tam potentiori. p̄ sua ingenta lenitate et in p̄-
curabili tranquillitate. disponit omnia suauid.
Diligit et acheron; ob beniuolentiā magistre
sapientiē sine inuidia se se communicantis. et
unctionem que ḡtis docet de omnibus. Ceterū
acherubin p̄ptā diligit. quia dñs scientiarum
dñs ē. et sciens quid cuiq; op̄ sit ad salutē. discre-
te p̄uideq; dona sua digne poscentib;. p̄ ut nouit
expedire distribuit. Aseraphim quoq; quia cari-
tas ē et nichil odit eorū que fecerit. et uult om̄s
homines saluos fieri. et ad agnitionē ueritatis
uenire. Hi ḡ om̄s ^{p̄ut} capiunt diligunt; s; enī ad
olescentulę qm̄ minus sapiunt minus et capiunt.
nec om̄ino sufficiunt. ad tā sublimia. Paruulę
quippe in xp̄o sunt. lacte et oleo nutriendę. Ergo
ex ubibus sponse opus sumere habent. unde diligant.
habet oleū effusum sponsa. ad cuius illę excitant
odorē. gustare et sentire quam suauis ē dñs. Cumq;
amore flagrantēs p̄sensert. conuertens se ad spon-
sum. oleum aut effusum nomen tuū. p̄ptā ad-
olescentulę dilexerunt te nimis. Quid ē nimis?
Valde. uehēmēt. ardent. Vel certe magis ex obli-

quo uos qui nup uenistis tangit sp̄italis sermo: uiam
illā quam ⁊ nos frequēdō rep̄mere conati sumus.
minus discretā uehementiā. unino intem̄pantiā pr̄
sus nimū ob̄tinatā redarguens. Non uultis ēē con
muni contenti uita. Non sufficit uobis regulare ie
iuniū. non sollempnes iugilīe non imposita discipli
na: non mensura quam uobis partimur in uestim̄
tis uel alimentis. Priuata p̄feras communibus. Qui
uri curā semel nobis credidistis. quid rursum de uo
bis uos intrinsecus? Nam illam q̄ uā cotiens dñi
consciētijs ur̄is testibus offendistis. pp̄am sc̄t uolun
tatē ur̄am. ecce nunc itm̄ magistrā habetis. non me.
Ma uos nature docet non parere. itm̄ n̄ ad quies
cere: n̄ ob̄ēpare senioꝝ consilio uel exemplo. non obe
dire nobis. An ignoratis q̄ melior ē obediētia quā
uictime? Non legistis in reglā ur̄a. quod quicquid
fit sine uoluntate uel consensu sp̄italis pat̄s. uane
gl̄e de putabitur n̄ mercedi. Non legistis in euanglīo
quā formā obediendi puer ihs pueris sc̄is tradidit.
Nam cum remansisset in iherlm̄. ⁊ dixisset in his que
pat̄s sui erant oportere se ēē. n̄ ad quiescentibus paren
tib⁹ ei⁹. seq̄ illos in nazareth n̄ despexit. magister dis
cipulos. d̄s homines. ūbū & sapientia. fabrū ⁊ femi
nā. Quid etiā addit hystoria? & erat inquit sub
ditus illis. Quo usq̄ uos sapientes estis in oculis ur̄is?
D̄s se mortalib⁹ credit ⁊ subdit. ⁊ uos in uis ur̄is ad
huc ambulatis? Bonum reaptatis sp̄m: s̄ non bene uti

immi eo. Vereor ne alium p̄ isto recipiatis. qui sub
specie boni supplantet uos: ⁊ qui spū cepistis carne
consummementum. An nescitis q̄ angls sathane mul
tociens cōfiguratur se in anglm lucis? Sapiencia ē
d̄s: ⁊ uult se amari non solū dulcē. s; et sapientē.
Unde ap̄ls. Rationabile inquit obsequium ur̄m.
Alioquin. facillime zelo tuo sp̄s illudic̄ erroris:
si scienciā negligas. Nec habet callidus hostis ma
chinamentū efficacius ad tollendā de corde dilectio
nē: quā si efficere possit ut mea incaute ⁊ non
cū rōne ambuletur. Quam obre ego cogito modos
quosdā tradē uobis. quos ope p̄cium ē d̄m dili
gentib; obseruare. S; q̄ hic sermo finē desiderat.
cras eos si d̄s uitam in ⁊ ocium quod nē habemus
ad differendū seruauerit. explicare conabor. Tunc
enim recreatis nocturna quiete sensib;. ⁊ quod ē pre
cipuū oratione p̄missa: alacriores ut iustū ē ad ser
monē de dilectione conuememus. prestante d̄no nr̄o
ihū xp̄o cui honor ⁊ gl̄a in sc̄la sc̄lor; amen;

Vt amagistri uerbis sermo **Sermo. xx.**
exordium sumat: qui non amat d̄m ih̄m:
anathema sit. Valde omnino in amandus ē. p̄q̄m
sū. uiuo. sapio. Si inḡtus sum: ⁊ in dignus. Dignū
plane ē morte. q̄ ē d̄ne ihū recusat uiuere. ⁊ mor
tuus ē. ⁊ q̄ ē n̄ sapit. desipit. & qui curat ēē h̄pp̄
te: p̄ nichilo ē ⁊ nichil ē. Deniq; quid ē homo nisi
q̄a tu in notuisti ei. P̄t̄ cemet ipsum d̄s fecisti oīa:

f. xx.

et qui sēē uult sibi. & n̄ ē. nichil ēē incipit nū
om̄ia. Dm̄ time & mandata eius observa. hoc ē
inquit omnis homo. Ergo si hoc ē omnis homo. absq;
hoc nichil homo. Inclinat ē d̄s. modicū id quod
me dignatus es ēē. Ac qui de mea misera uita.
suscipe obsecro residuū annor̄ meor̄. p̄ his ū quos
uiuendo p̄didi q̄ p̄dite uixi. cor contritum et hu
miliatū d̄s n̄ despicias. Dies mei sicut umbra de
clinauerunt. & preterierunt sine fructu. impossi
le ē ut reuocē. placeat ut recogitē ē eos in amari
tudine anime mee. Jam de sapientia. ante te est
omne desiderium meū. & p̄positū cordis mei. Si qua
ēēt in me. seruare ad te. Sed d̄s tu scis in sapien
tiam meam. n̄ quod hoc ipsum fortasse sapere ē.
quod & ego agnosco eam. et quidē ex munere tuo.
Auge illud michi. minime quidē in ḡto p̄muni
culo. s; sollicito p̄ eo quod de ē. Pro his g; ita fuo.
amans te quantū possum. S; ē quod me plus mo
uet. plus urget. plus accendit. Sup̄^{oia} in quā reddat
amabile te michi ih̄u bone calyx quem bibisti. op̄
nr̄e redemptionis. Hoc omnino amorē nr̄m facile
totum sibi. hoc inquam ē q̄d nr̄am deuotionē
& blandius allicit. & iustius exigit. & artē strin
git. & afficit uehementius Multū quippe labo
rauit in eo saluator. nec in omni mundi fabrica
tantū fatigationis actor assumpsit. Illa deniq;
dixit et facta sunt. mandauit & creata sunt. At

uendicat

ū hic & in dictis suis sustinuit contradictores. & in
 factis observatores. & in tormentis illutores. et in
 morte exprobratores. Ecce quomodo dilexit. Adde quod
 hanc ipsam dilectionem non reddidit. S; addidit.
 Nam quis pro eorum dedit ei. & retribuere ei. Sed ut scis
 iohannis euangelista ait. non quia nos dilexerimus eum.
 S; quia ipse pro dilexit nos. Denique dilexit. & non exi-
 stentes. S; adiecit et resistentes diligere. iuxta pau-
 li testimonium dicentis. quoniam cum adhuc inimici essemus
 reconciliati sumus deo per sanguinem filii sui. Alioquin
 si non dilexisset inimicos. non dum possedisset ami-
 cos. sicut nec dum quis sic diligere eum. si non di-
 lexisset qui nondum essent. Dilexit autem dulcem. sapi-
 entem. fortem. Dulce nempe dixerim. quod carnem in-
 duit. cautum quod culpam cauit. forte quod mortem
 sustinuit. Nam quis sane in carne iustificavit. carna-
 liter tamen nequaquam amavit. S; in prudentia spiritus.
 Spiritus quippe ante faciem nostram christi dominus. emulans
 nos dei emulatione non hominis. & certe famorem
 quam primus adam euam suam. Itaque quos in car-
 ne quesivit dilexit in spiritu. redemit in uirtute. ple-
 num perfusus omni suauitatis dulcedine. uidere ho-
 minem hominis conditorem. At dum naturam prudentem
 selegit a culpa. etiam potentem mortem propulit ana-
 cura. In carnis assumptione condescendit in. in
 culpe uitatione consuluit sibi. in mortis susceptio-
 ne satisfecit patri. amicus dulcis. consiliarius

a   4 hē
prudens. adiutor fortis. Huius securus me credo,
qui saluate me uelito. nouerit. possit. Quē quesierit
huc ⁊ uocauit p̄grā suā. nunquid uenientē eiciet
foras? Sed nec vim nec fraudē metuo p̄fecto ullaq;
quod me uidet de manu ei⁹ possit eruere. qui iun-
centē om̄ia uicit mortē ⁊ seductorem uniuersitatis
serpentē. arte utiq; scōre delusit. isto prudentior.
illa potentior. Carnis quidem assumit ueritatē. sed
peccati similitudinē. p̄fuit dulcē in illa exhibens
consolationē in firmo. ⁊ in hac prudētē abscondens
laqueum deceptionis diabolo. porro ut pat̄ nos re-
conciliet. mortē fortit⁹ subit ⁊ subigit. fundens n̄r
precii n̄r redemptionis sanguinē suū. Ergo n̄ amat
seculū. n̄ me in carcere requisisset. illa maiestas.
S; iunxit affectioni sapientiā qua tyrannū decipet.
iunxit ⁊ patientiā. qua placaret dñm offensū dñm
patrē. Hi sunt modi quos uobis p̄miserā. s; p̄misi
eos in xp̄o. ut cōmendabiliores haberetis. Disce xp̄ime
xp̄o quē admodū diligas xp̄m. disce amare dulcē.
amare prudētē. amare fortit⁹. Dulcē. ne illecti.
prudētē. ne decepti. fortit⁹. ne oppressi. ab amore dñi
auertam̄. Ne mundi gl̄a seu carnis uoluptatibus abou-
caris. dulcescat t̄ p̄re his sapientia xp̄c. Ne seducaris
spū mendaci ⁊ erroris. luceat ~~lucet~~ t̄ ueritas xp̄c.
Ne ad uersitatib⁹ fatigeris. confortet te uirtus dei
xp̄c. Telum tuum in flammis caritas. in formet
scientia. firmet constantia. Sit feruidus. sit circū-

pectus sit unctus, nec teporem habeat, nec careat
 discretionem: nec cupidus sit. Et uide ne forte ta ista
 t in lege cōtenta fuerint: dicente dō. diliges dñm
 dñm tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima tua: et
 ex tota uirtute tua. Michi uidet^r si alius competentior
 sensus in hac omnia distinctione non occurrat. amor
 qdē cordis ad zelū quendam p̄tinere affectionis. amine
 ū amor ad industriam seu iudiciū rationis: uirtutis
 autē dilectio ad animi posse referri constantiā uel
 uigorem. Dilige g dñm dñm tuum. toto et pleno cordis
 affectu. dilige tota rationis uigilantiā et circumspectio
 ne. dilige et tota uirtute. ut nec mori p ei amore p̄
 mescas: sicut sc̄ptū ē in consequentibus. qm fortis ē ut
 mors dilectio. dura sic inferus emulatio. Sit suauis
 et dulcis affectu tuo. dñs ihs. cont male utiqz dulas
 uitę carnalis illecebras: et uincat dulcedo dulcedinem.
 quem admodū clauum clauus expellit. Sed sit michi
 luminis intellectui p̄ua lux. et dux rationi: non solū
 obcauendas heretice fraudis decipulas. et fidei puritatē
 ab eorū uersutis custodiendā. uerū ut cautus quoqz
 sis nimiam et indiscretā uehementiā in tua conuer
 satione uitare. Sit etiam fortis et constans amor tuus:
 nec cedens t̄oribz. nec succumbans laboribz. Ergo a
 memus affectuose. circumspecte. et ualide: scientes a
 more cordis quem affectuosū dicimus. absqz eo quidē
 amine. dulce quidē ē seducibile: illum ū absqz illo q
 uirtutis ē. rationabile ē fragilem eē. Et uide in

manifestis exemplis: hoc ita esse uo dicimus. Cum egre
ferrent discipuli quod de ascensu magistri discessu
ab eodem ipso audierant: audierunt. Sic diligenter me:
gaudere utique quod uado ad patrem. Quid ergo? Non
diligebant, de cuius discessione dolebant? Sed dilige
bant quodammodo et non diligebant. Diligebant dulci:
sed minus prudent. Diligebant carnaliter: sed non ratio
nabiliter. Denique diligebant toto corde: non autem
tota anima. Dilectio eorum: contra salutem eorum. Unde
et aiebat. Expedi uobis ut ego uadam: culpans
consilium non affectum. Loquens itaque de morte sua
futura obuiare sibi conante petrum qui eum tenere
diligebat. cum ita ut meministis increpando re
pressit. quid in eo aliud quam imprudentiam rep
hendit? Postremo quid est non sapienter que dei sunt. nisi
non sapienter diligis. humanum sequens affectum contra
diuinum consilium? Et uocauit sathanam. eo quod
salua et si nesciens aduersaretur: qui saluatorem mori
prohibet. Unde et correctus. repetente postmodum iste
uerbum minime iam mori uetuit: sed se commoriturum
esse promisit. Non autem impleuit: quod nec dum ad terram
puenerat secundum. in quo uirtute tota diligebant.
Erat tota anima doctus diligere: sed adhuc infir
mus. Bene instructus: sed paru adiuuus. Non igna
rus misterij. sed martyrij pauidus. Non plane illa
fortis ut mors dilectio tunc fuit: que morti suc
cubuit. Fuit autem preterea: cum expmissione ibi christi

inducus uirtute ex alto. tanta tandē cepit uirtute
 diligere ut in consilio phibitus p̄dicare nomen sc̄m.
 constantē phibentibus responderet. Obedire oportet
 magis dō: quā hominibus. Tunc demū tota uirtute
 dilexit: cum nec uite sue peperit p̄ dilectione. Ma-
 iorem siquidē caritatē nemo habet. quā si animā suā
 ponat quis p̄ amicis suis. Quam r̄ si minime tunc po-
 sit. iam tam ex posuit. Ergo non abduci blanditijs.
 nec seduci fallacijs. nec in uitijs. frangi: toto corde
 tota anima. tota uirtute diligere ē. Et nota amorē
 cordis quā in carnalem: quod magis erga carnem
 xp̄i et que in carne xp̄c gessit. ut inlit. cor huma-
 nū afficiat. hoc repletus amore: facile ad om̄em
 de huiusmodi sermonē compungit. Nichil audit li-
 bentius: nichil legit studiosius: nichil frequentius
 recollit: nil suauius meditat. Inde holocausta oratio-
 num: tanquā ex adipe uituli saginata impinguat.
 Adest oranti hominis dī sacra imago. aut nascentis
 aut lactentis. aut docentis. aut morientis. aut
 resurgentis. aut ascendentis: et quicquid tale occur-
 rit ut stingat necesse ē animum in amore uirtutis.
 uel carnis exturbet uitia: fuget illecebras: de-
 sideria sedet. Ergo hanc arbitror p̄cipuā inuisibili
 dō fuisse causā quod uoluit in carne uicti. r̄ cuius
 hominib⁹ cōsulari hōmo: ut carnaliū uidelicet
 qui n̄ carnalit̄ amare non potant. caritas p̄mo
 ad sue carnis salutarē amorem. affectiones recta

beret. atq; ita gradatim ad amorē pduceret spm
talem. Nonne deniq; in hoc gdu ad huc stabant qui
arabant. ecce nos relinquimus omnia & secuti sumus
te. Solo pfecto corporalis presentie amore reliquerant
omnia. adeo ut salutaris future passionis & mortis
ne audire quidē uerbu equanimiter sustinerent. sed
nec glām ascendens pmodū. n̄ cum gū merore ^{suspice}
ape. Hoc enim ē quod eis dicebat. Quia hec locu
tus sum uobis. cuncta impleuit cor ur̄m. Itaq; in sola
m̄m grā p̄sentis sue carnis. eos ab amore omnis
carnis suspenderat. monstrabat autē p̄ ea eis altiore
amoris gdu. cum diceret. Sp̄s ē qui uiuificat.
caro non pdest quicquā. Puto hunc ascenderat
iam. qui dicebat. Et si cognouimus xp̄m scdm carnē.
h̄ nunc iam non nouimus. fortassis yppha nichilo
minus in hoc ipso stabat cum diceret. Sp̄s ante fa
ciē nr̄a. xp̄s dñs. Nam quod subiungit. sub umbra
ei uenemus m̄e gentes. in uidet ex p̄sona in capien
tium addidisse. ut qui escant saltem in umbra. q̄
solis ferre ardore minus ualidos se sentiunt. et car
nis dulcedine nutriant. dum nec dum ualent ea
percepe que sunt sp̄s dī. Umbra si quidē xp̄i. carnē
reor ip̄s. de qua obumbratum ē & marie. ut eius
obiectū. feruor splendorq; sp̄s illi temperaretur.
In carnis ergo deuotione m̄m consolet. qui uiu
ficantē sp̄m nec dū habet. eo dum taxat in. quo
habent illi qui aiunt. Sp̄s ante faciem nr̄a xp̄s

dñs. ⁊ item. & si cognouimus xp̄m scđm carnem.
 s. nunc iam non nouimus. Nam alias quidem ne
 quaquā sine spū scō. uel in carne diligit^{ur} xp̄o: et
 si non in illa plenitudine. Cuius tamen mensura
 deuotionis hec ē. ut totum cor illa suauitas occupet.
 totum s. ab amore uniuersę carnis ac carnalis ille
 cebre uendicat. Hoc quippe toto corde diligere est.
 Alioquin si carnis meę quamlibet consanguinitatē
 uel uoluptatē forte prefero carni dñi mei. p̄ quod
 me uidelicet minus ea implere contingat. quę in
 carne manens uerbo. ⁊ exemplo me docuit. nonne
 liquido constat. quod toto nequaquā diligo corde.
 cum id diuissim habens partē impendē uidear carni
 ei. partē in corquere ad ppriam. Deniq; ait. Qui amat
 patrē aut matrē plusquā me. non ē me dignus. Et
 qui amat filiū. aut filiā plusquā me. non ē me
 dignus. Ergo ut breuit̄ dicam toto corde diligere
 ē. omne quod blanditur de carne pp̄a uel aliena.
 sacro scē carnis amori p̄ponere: in quo ⁊ mundi
 equę gl̄am comprehendit: q̄ gl̄a mundi gl̄a ē car
 nis. ⁊ qui ea delectant̄. carnales eē non dubitū. N^o
 Licet ū domum ⁊ magnū domū sp̄s sit. istīmodi
 erga carnē xp̄i deuotio. carnalē tam dixerim hunc
 amorē. illi utiq; amoris respectu. quo non cā ūbū
 caro iam sapit. quā uerbū sapientia. uerbū itia.
 ūbū uitas. ūbū sc̄itas. pietas uirtus. ⁊ siquid ali
 ud qđ sit huiusmodi dici potest. Et hec nempe oīa

xpc. qui factus ē nobis sapientia adō et iusticia. et
scificatio et redemptio. An tibi eque et uno in affe-
cti uidentur. is quidem qui xpo pass. o pie compa-
titur. compungitur et mouetur facile ad memoria
horum que p̄tulit. atq; istius deuotionis suauitate
pascit. et confortat ad queq; salubra. honesta. pia.
itemq; ille qui iusticie zelo semp ē accensus. qui
ueritate usq; zelat. qui sapientie feruet studiis.
cui amica sc̄itas. uite et morum disciplina. cuius
mores erubescunt iactantiam. ab horrent de tracta-
tione. inuidia nesciunt. supbiam de testant. omne
humanā glam n̄ solum fugiunt. s; et fastidiunt
et contempnunt. omne in se carnis et cordis impu-
ritate uehementissime abhominant et p̄secuntur.
ome deniq; tanquā naturalit̄ et malū respiciunt.
et quod bonum ē amplectuntur. Nonne si compa-
res utriq; affectiones. constat quodāmodū illū supio-
re respectu quidē huius. amare quasi carnaliter.
Bonus tam amor iste carnalis. p̄quem uita carna-
lis excluditur. contempnit et uincitur mundus.
Proficit autē in eo. cum sit et rationalis. p̄ficiat
cum efficitur. sp̄ualis. Porro rationalis tunc ē cū
in omnib; que oportet de xpo sentiri. fidei rō ita
firma tenetur. ut ab eccl̄astici sensus puritate. nul-
la ueri similitudine. nulla heretica seu diabolica
circumuentione aliquatenus deuietur. itemq; cū
in p̄p̄a conuersatione illa cautela seruatur. ut

discretionis meta nulla suppositione ut leuitate. ut
 sps quasi feruentioris uehementia excedat. Et hoc
 ēē tota anima dñi dilige. iam sup diximus. Quod
 si et adiuuantis sps vigor tantus accedat. ut
 nulla vi laborum uel tormentorum. sed nec mortis me-
 tu iusticia unquā deseratur. in hoc etiā tota uir-
 tute diligit. et ē amor spūalis. Quod nimirum
 nomen. huic spūali amori congruere puto ob pre-
 rogatiuā utiq; plenitudinis sps qua precellit. Et
 hec sufficiant p eo quod sponsa dicit. apta ad oles-
 centule dilexerunt te nimis. In his que sequuntur di-
 gnet nobis apire thesauros misericordie sue ipse custos
 eorum ihs xpc dñs nr. qui uiuit & regnat in unita-
 te spc scī dñs. p omnia scla sctorum amen. **Sermo. xxi.** *f. xxi.*

Trahe me post te. in odore unguentorum
 tuorum curremus. Quid? Sponsa ne gō necesse ha-
 beo tñi. et hoc p̄ponsum. Quasi ū inuita eum et
 nonlibens sequatur. S; non omnis qui trahit; in-
 uitus trahitur. Nec enim infirmum aut debilem.
 eum uidelicet qui p̄ se ire non ualet. trahi ad bal-
 neū seu ad p̄ndiū piget. et si reum piget trahi
 ad iudiciū ut ad penam. Deniq; trahi uult. que et
 hoc rogat. Non autē rogaret. si sequi p̄ se ipsa
 dilectum p̄ ut uellet ualeret. Ut quid uero non
 ualet? An infirmā fateamur et sponsam? Si una
 que uis ex adolescentulis infirmā se diceret et pe-
 teret trahi. nequaquā miraremur. At ū de spon-

sa que trahere & alios ut pote fortis & perfecta uideat
tunc posse sufficere uidebatur. cui non durū sonet qd
et ipsa trahi tanquā infirma uel debilis necesse habe
atq; de qua nam anima iam confidimus. quod uali
da sit et sana. si illam infirmam dici consenserim?
que p̄ sui singlari p̄fectione & excellentiori uirtute.
sponsa dñi nominatur. An p̄cā forte id dixit. cum
intueretur dilectum ascendente. gestiens eum sequi
atq; assumi cū ipso ingta. Quāquā & quāquā uis
p̄fectionis anima quā diu quidē gemit sub corpore
mortis sc̄i. & hui' sc̄i nequā retinet melius carere
necessitatib; corā sc̄ilib; . lētiū segniūq; assurgat
necesse ē ad contemplanda sublimia. nec omnino li
būm habet sequi sponsū quocūq; ierit. Hinc la
c̄mōsa uox illa gementis. Infelix ego homo qui
me liberabit de corpore mortis hui'. Hinc supplex il
la p̄catio. Eūc de carcere animā meā. Dicat p̄inde
dicat cum gemitu etiam sponsa. trahē me p̄ te. q̄a
corp' quod corrumpit aggruat animā. & de p̄mit ter
rena inhabitatio sensū multa cogitante. An hoc di
cat cupiens dissolui & cum xp̄o ēē. p̄feram dum ui
deat. eas ap̄t quas manere ipsam. carne necessari
um uidebat. bene p̄ficientes amare iam sponsū.
& stare in tuto caritatis. Si quidē h̄ p̄miserat. ap̄tā
in quē ad . . . olescentule dilexerunt te. Nunc g
quasi dicat ecce ad olescentule amant te. & amando
firmit̄ inherendo t̄. neq; minime iam opus habent.

hui'.
yuncta

nulla in causa in hac uita ulterius commorandi: iacito
 trahere me ait post te. hoc sentire: si dixisset trahere
 me ad te. Nunc uero quia dicit per te: magis illud michi
 postulare uidetur: ut conuersationis eius ualeat uestigia
 sequi. ut possit emulari uirtute: ut normam tenere
 uite. et morum queat apprehendere disciplinam. In his
 quippe maxime opus est adiutorio: quo ualeat abnegare
 semet ipsam. et collere crucem suam. et sic sequi Christum. hic
 prius trahi ab alio quam ab eo ipso qui ait. Sine me
 nichil potestis facere. Scio inquit me nequaquam pos-
 se facere peruenire ad te. nisi gradiendo per te: sed neque hoc
 quidem nisi adiuuante abste. idcirco precor ut trahas me per te.
 Beatus si quidem cuius est auxilium abste: ascensiones
 in corde suo disposuit in ualle lacrimarum. peruen-
 turus quandoque ad te in montibus gaudiorum. Quam pauci
 per te ordinem ne uolunt. cum tamen ad te peruenire nemo
 qui uoluit: hoc sciens cunctis. quod delectationes in-
 dex. et terra tua usque in finem. Et appetunt omnes te
 frui: ac non ita et imitari. Conregnare cupiunt. sed non
 compati. Ex his erat ille qui dicebat. Moriamur anima
 mea morte iustorum. et fiant nouissima mea horum similia.
 Optabat solum extrema iustorum. sed non ita et principia. Mor-
 tem spirituum optant solum et carnales. quorum tamen uitam
 abhorrent. scientes preciosam esse mortem sanctorum. quoniam cum
 dedit dilectis suis somnum. ecce hereditas domini. et quod
 beati mortui qui in domino moriuntur: cum e contrario
 iuxta prophetam sententiam mors peccatorum pessima sit. Non

necesse est sponsa: nec sane
 trahi

Non curant querere. quem cum desiderant inuenire. cu-
pientes consequi s; non & sequi. Non sio illi qd. ambulo.
Vos estis qd. permansistis mecum in temptationibus meis.
Beati qui digni habiti sunt tuo testimonio benigne
ihu. Ipsi reuera ibant p te. i pedibus & affectibus. No-
tas eis fecisti vias iuxta. uocans eos post te. qd. uia et
iuxta es. i dicens. Venite post me faciam uos fieri
piscatores hominum. Item. Qui in ministrando me se-
quatur. i u sum ego illic i minister meus erit. Dice-
bant g. gaudentes. Ecce nos reliquimus omnia i secu-
ti sumus te. Sic itaq. & desideria tua relictis omnibus
appet te. concupiscas semper ire p te. sep tuus in herere
uestigijs. ac sequi te quocunq. ieris. Sciens qm iuxta
tue iuxta pulchre. i omnis semita tue pacifica. i qd. qui
sequitur te non ambulat in tenebris. Precatur aut
se trahi. qm iusticia tua sic montes di. nec sufficit
ad illa suis uiribus. Precatur se trahi ut assolet. qd.
nemo uenit ad te n. pat. tuus traxerit eum. Por-
ro quos pat. trahit. trahit i tu. Opa quippe que pat.
facit. hec i fili. similiter facit. S; familiaris a filio
postulat chi. tanquam a sponso ppo. que pat. mi-
sit obuiam ei duce ac pceptore. qui s. p. nec in uia
mor. i pparet it. uirtutu. i eruditet eam sic semper
ipsu. i uiam prudentie doceret. i celeret ei legem
iuxta i discipline. i sic ipse merito concupisceret de-
core ipsius. Trahe me post te in odore unguentorum
tuorum curremus. Propterea op. habeo trahi. qm refri-

Sicut paulisper in nobis ignis amoris cui. nec ualemus
 a facie frigoris huius currere in. sicut heri et nudi
 tertius. Curreremus autem pro ea. cum reddidisset leticiam
 salutis eius. cum redierit melior tempus gratie. cum
 sol iusticie iterum incaluerit. et praesentierit temptationis
 nubes quae hunc opus ad horam cerunt. atque ad le-
 ne flatu autem blandioris solito cepit unguenta li-
 quescere. et aromata fluere. et dare odorem suum.
 Tunc curreremus. in odore illo curreremus. Spirantibus
 inquam unguentis curreremus. quoniam abscedet corpus qui
 nunc est. et reuertetur deuotio. et iam non erit opus
 nobis ut trahamur. quippe odore excitatis. ut spon-
 te curramus. Nunc uero meum trabe me prope. Vides
 ne illum qui in spiritu ambulat. nequaquam permanere
 in uno statu. nec eadem semper facilitate perficere. et
 quod non sit in homine uia eius. sed quae admodum eius
 modator prout uult dispensat nec segnis. nec alacris.
 quae retro sunt obliti. et ad anteriora sese exten-
 dere. Puto quod hoc ipsum si attenditis. uerba uobis
 experientia meus. meus respondet. quod ego foris lo-
 quor. Ergo cum te corpore. accidia. uel tedio affici
 sentis. noli propterea diffidere aut desistere a studio spi-
 ritali. sed uiuantis require manum. trahi te obsecras
 sponsae exemplo. donec denuo suscitante gratia facis
 promptior alacriorque curras et dicas. Viam manda-
 torum tuorum cucurri. cum dilatasti cor meum.
 Sic autem quam diu ad est gratia. delectare in ea. ut

non te existimes domum dei iure hereditario possidere.
ita uidelicet securus de eo quasi nunquam perdere possis.
ne subito cum forte retraxerit manum & subtraxerit
domum. tu animo concidas. & citior quam oportet fi-
as. Denique ne dixeris in habundantia mea non mo-
uebor in eternum. ne etiam illud quod sequitur. dicere cum
gemitu quidem cogaris. Auertisti faciem tuam a me.
et factus sum conturbatus. Curabis potius si sapias. pon-
silio sapientis in die malorum non immemor esse bonorum.
atque in die bonorum non immemor esse malorum. Ergo in die
uirtutis tue noli esse securus. sed clama ad dominum cum
propheta & dic. Cum defecerit uirtus mea ne derelinqua-
me. Porro in tempore temptationis consolare. & dic
cum sponsa. Trahe me pro te. in odore unguentorum
tuorum curtemus. Sic te non deseret spes in tempore
malo. nec in bono prudentia deerit. erisque inter aduersa
ipsa mutabilium temporum tenens quandam eternitatis
imaginem. utique hanc inuiolabilem & inconcussam
constantis animi equalitatem. benedicens dominum in omni
tempore. proindeque uendicans et etiam in huius mutabili-
tati sancti dubijs euentibus certisque defectibus. perhenms
quodammodo in incommutabilitatis statum. dum te ceptis
renouare & reformare in insigne illud antiquiorum
similitudinis eterni dei. apud quem non est transmutatio.
nec uicissitudinis obumbratio. Quippe sic ipse est
ita & tu eris in hoc mundo. nec in aduersis timidus.
nec in prosperis dissolutus. In hoc inquam nobilis crea-

tura. facta ad imaginem d. i. & similitudinē eius
 qui se fecit. antiqui honoris dignitatē receptare
 iam iāq. & recuperare se indicat. cum s. indignū ducit
 huic labenti scō conformari. reformari magis sata
 gens iuxta pauli doctrinam in nouitate sensus sui.
 in eā similitudinē in qua se conditā nouit. ac p. hoc &
 cogens ut dignum ē scōm ipsum quod p. se factū
 fuit. uersa uice mirum in modum conformari s. dum
 omnia ei co. opari in bonum incipiunt. tanquā m. p. a
 et naturali forma. abiecta de generi specie. recognos
 centia dñm suum. cui ad seruiendum creata fuere.
 Unde arbitror illum sermonē quē dixit de se iuge
 nitus uidelicet si exaltaret. ātra omnia traheret ad
 se ipsum. cunctis quoq. ei frīb. posse ēē commune.
 His utiq. quos pat. p. sciuit & predestinauit conformes
 fieri imaginis filiū sui. ut sit ipse p. mogentis in mul
 tis frīb. Et ego igit. si exaltatus fuero ātra. au
 dacter dico. omnia traham ad me ipsum. Nec enim
 temerarie usurpo in frīs mei uocē. cui me in duo
 similitudinē. Quod si ita ē. non putent diuites hui
 scī frīs xpī sola possidere celestia. qz audiunt dicen
 te. Beati paupes spū qm ipsoz ē regnū celoz Non
 eos in quā estimant sola celestia possidere. quia ea
 sola audiunt in p. missione. Possident et terrena. Et
 quidē tanquā nichil habentes. sed omnia possiden
 tes. Non mendicantes ut miseri. s. ut dñi possiden
 tes. eo p. certo magis dñi quo minus cupidi. Deniq. si

deli homini totus dei y mundus diuiciaruin ē.
Totus plane: quia tam aduersa quā prospera.
ipsius. Equē omnia seruiunt ei. et copantur in
bonum. Ergo auarus terrena esurit ut mendicis.
fidelis contempnit ut dñs. Ille possidendo mendi-
cat. iste contempnendo seruit. Quere a quibus eorū
qui insatiabili corde lucris temporalibus inhiant.
quid nam de his sentiat. q̄ sua uendentes & clames
paupibus. regna glorię p̄trena mercantur substantia.
sapienter agant nec ne. p̄culdubio respondebit. Sa-
pient. Quere item. cur quod approbat ipse non facit.
Non possum inquiet. Quare. P̄fecto q̄a dñā auaricia
non p̄mittit. q̄a liber non ē. q̄ non sunt sua que
possidē uidetur. s̄ nec ipse sui iuris. Si uere tua sunt.
expende ad lucra. & p̄ terrenis celestia commutauit.
Si n̄ uales. facere pecunie tue non dñm ēē s̄ seruū.
custodē non possessorē. Deniq; i conformaris cru-
menę tue. tanquā seruus dñe sue. dum quomodo
ille illi necessario i congaudet gaudenti. i dolen-
ti condolet. tu quoq; cum crescente tuo marsupio
crescas parit̄ animo. i cum de crescente decrescas. Nā
et contraheris tristitia cū illud exmanit. i le-
ticia solueris. aut certe inflaris supbia. cū imple-
tur. hoc ille. Nos ū sponse curemus emulari liber-
tate atq; constantia. que sicut bene instructa mōib;
et erudita corde in sapientia. scit habundare. scit &
penuriā pati. Cum se rogat trahi. ostendit quid

desit sibi. non pecunie sed uirtutis. Rursum cum
 se nichilominus de spe gr̃e redicare consolatur. et
 si deficere. non tamen diffidere se pbat. Dicit ergo.
 Trahe me post te. in odore unguentorum tuorum
 curremus. Et quid mirū si indiget trahi quę post
 gigante currit. quę comprehendere nititur eum.
 qui saltat in montibus. cūsilit colles. Velocit̃ aut cur-
 rit sermo ei. Non ualet ex equo currere. non potest
 pari cum illo celeritate contendere. qui exultat
 ut gigas adcurrentā uia. non potest suis uiribus.
 et apta rogat se trahi. fessa sum inquit. deficio.
 noli me deserere. s; trahere post te. ne incipiam ua-
 gari p̃ amatores alios. nec curram quasi in in-
 certum. Trahe me post te. quia satius m̃ ē. ut me
 trahas. ut set viam qualemcumq; in aut terrendo
 minis. aut exercendo flagellis in feras. quā par-
 ens. in meo me corpore male securā derelinq̃s.
 Trahe quodā m̃ multam. ut facias uoluntariam.
 Trahe torpentē. ut reddas currentē. Erit quando
 non indigebo tractorē. qm̃ uoluntarie. i cum om̃i
 alacritate curremus. Non curā ego sola. i si so-
 lam me trahi petierim. current. i ad. plescentule
 meū. Curremus parit̃. currem̃ simul. ego odore
 unguentorū tuorū. ille. meo excitato exemplo atq;
 hortatu. ac p̃ hoc om̃s in odore unguentorū tuorū
 curremus. habet sponsa imitatores sui. sicut et
 ipsa ē xp̃i. i iō non ait singlarit̃ curram. sed cur-

+ ne

A

remus. S; oritur questio cur similiō cum se petit trahi.
etiā adolescentulas non ad iunxit. ut non trahere me: sed
trahere nos diceret. Quid enim? Forē ne sponsa indiget
trahi. et adolescentule non indigent? Opulchra. ofe-
lix. obeata. edissere nobis huius distinctionis rationē.
Trahere me ait. Quare me et non nos? In hoc bonum
in uides nobis? Absit. Neque enim potius dixisset ad-
olescentulas tecum esse curre uias: si sola per sponsu-
m ire uoluisses. Cur ergo pluraliter mox subiunctura cur-
remus. trahi te singulariter postulasti? Caritas inquit
ita postulabat. Disce per hoc uerbum amē. in spiritali
exercitio duplex auxiliū de super spare: correptionē
et consolationem. Altera foris exercet: altera uisitat
intus. Illa reprimat insolentiam: ista infiduciam erigit.
Illa operatur humilitatem. ista pusillanimitatem consolatur.
Illa cautos: ista deuotos facit. Timorem domini docet illa.
Ista ipsum timorem infuso temperat gaudio salutari. sic
scriptum ē. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. Ite.
seruite domino in timore et exultate ei cum tremore. Trahi-
mur. cum temptationibus et tribulationibus exercemur.
curramus. cum mentis consolationibus et inspirationibus
uisitanti. tanquam in suaue oleis unguentis respira-
mus. Ergo quod austerum et durum uidetur. retineo in
tanquam forti. tanquam sanę. tanquam perfectę. Et dico sin-
gulariter. trahere me. Quod suaue et dulce. tibi tanquam
infirmo communico. et dico curremus. Nomen ego adoles-
centulas delicatas et teneras esse. et minus idoneas sus-

ferre temptationes: & propterea mecum uolo ut currant.
 & non ut mecum trahantur. Uolo habere socias consola-
 tionis: non autem & laboris. Quare: Quia infirmus sum:
 & uereor ne deficiam. ne succumbam. Ne inquit o spon-
 se corripe me exerce. me tempta. me trahes post te: quoniam
 ego in flagella parata sum & potens ad sustinendum:
 ceterum simul curremus. Solam trahar. & simul curremus.
 Curremus. curremus. & in odore unguentorum tuorum:
 non in nostrorum fiducia meritorum. Hec in magnitudine uirtu-
 tuum currere nos confidimus. & in multitudine mise-
 rationum tuarum. Nam & si quando cucurrimus. ac uo-
 luntarie fuimus: non fuit uolentis neque currentis. sed
 miserationis domini. Reuertatur misericordia: & curremus. Tu quidem
 in uirtute tua tanquam gigas & potens curris: nos nisi
 unguenta tua spirauerint. non curremus. Tu quidem
 patris unxit oleo leticie preconfortibus tuis. curris in ipsa
 unctione: nos in illius odore curremus. Tu in plenitu-
 dine. nos in odore. Tempus est ut persoluerem quod de
 unguentis sponsi longe super promissis me meministi. si
 non huius sermonis longitudo uetaret. Differo ergo. nam
 et materie dignitas artari molesta breuitate non pa-
 tid. Rogate dominum unctionis ut uoluntaria oris mei
 beneplacita facere dignetur. ad insinuandam uir-
 tutis memoriam abundantie suauitatis sue que
 est in sponso ecclesie christo ihesu domino nostro. **Sermo. xxxij.**

Si ita preciosa. ita magnifica sponse unguenta in-
 uenta sunt. quem admodum cum tractarentur

audistis. sponsi qualia sunt. Et si digne ea nos prout se
non sufficimus explicare. Hanc dubium tamen quin ex
cellencior horum uirtus et gratia efficacior sit. quorum
solus non solum adolescentulas sed ipsam quoque spon
sam. odor excitat adcurrentium. Si enim adueras
nil tale de propriis unguentis ausa est polliceri. Et quod
illa optima esse gloriatur. si non dicit tamen quod in eis
cucurrisset aut curreret. quod in istorum solo odo
re permittit. Quid si ipsam unctionem in se effusam
sentiret. cui ita tenuis exhalata fragrantia promo
uet ut currat. Mirum si non et uolaret. Sed dicit
aliquis. Desine iam commendare. satis cum ea ceptis
assignare. apparebit quid sint. Non. Minime. ego
istud polliceor. Sane an uel ipsa sint que animo
suggerunt dicenda. crede in adhuc nescire me
fateor. Existimo enim sponsum uarias aromatum
atque unguentorum habere species et non paucas. et alias
quidem esse in quibus singularem oblectatur sponsa quam
quam propinquior ac familiarior. alias uero que usque
ad adolescentulas perueniunt. alias que perungunt
et adlonge positos et extraneos. ut non sit qui se ab
scondat a calore eius. Sed licet suauis dominus uniuersissima
tamen domesticis. Et quanto familiaris per uirtutem
meritis ac mentis puritate apparat. tanto eum arbitror
recentiorum aromatum et unctionis suauioris sentire
fragrantiam. Porro in huiusmodi non capit intelligen
tia. nisi quantum experientia attingit. Ego uero hanc te

mere michi arrogari sponsę prerogatiuā. Huius
 sponsus quib; delicijs sp̄s foueat dilectam. quibus sin-
 gularit̄ refocillet sensus ei in spirationib; & mulceat
 odoramentis. Sic s̄ fons pp̄us. in quo ei non communi-
 cet alienus. nec indignus bibat ex eo. Est quippe ortus
 conclusus. fons signatus. Ceterum diuuantur aque
 inde implatas. eas me habere ad manum fateor. duos
 tamen nemo in molestus sit aut ingratius. si de publico
 haurio et pp̄ino. Nam ut paulisper ministerium meum
 in hac parte commendem. non nulli p̄fecto fatigatio-
 nis ē atq; laboris cotidie exire ^{et} haurire etiā de ma-
 nifestis riuulūm sc̄pturarū. et ex eis singulorū necessi-
 tatib; in seruire. ut absq; suo labore quisq; ur̄m p̄sto
 habeat aquas sp̄itales ad omne op̄. uerbi gr̄a. ad
 lauandū. ad potandū. ad cibos coquendos. Est mi-
 nimum aqua sapientię salutaris sermo diuinus.
 non in potans ē. et lauans. dicente dñō. Et uos mun-
 di estis pp̄o sermonē quē locutus sum uobis. Sed
 et crudos carnis cogitatus igne sc̄i sp̄s accedente
 coquit diuinū eloquiū. ac uertit in sensus sp̄ita-
 les et cibos mentis. ita ut dicas. Concaluit cor me-
 um in tra me et in meditatione exardescet ignis.
 Qui mente sane puriori p̄se ipsos apprehendere
 sublimiora sufficiunt. quā p̄ nos p̄ferant. non solū
 non p̄hibeo. s; et multū congratulor. dū et ipsi nos
 patiuntur simpliciora simplicioribus ministrare.
 Qs dabit in ut om̄s p̄phetent. Utinam in nece

• mea

non eēt in his occupari. Veniam aut alii cura in cumberet
ista. aut certe quod mallem nemo in uobis eēt quia
indigeret. eētq; omēs docibiles dī. ⁊ ego possem ua
care & uidere qm sponsus ē dō. Hunc ū quem minime
intm non dico intueri. s; ne inquirere quidē licet. qd
sine lacrimis non loquor. regem in decore suo sedentē
sup cherubin. sedentē sup solium excelsum ⁊ eleuatū.
in ea forma qua equalis patri in splendorib; scōz ante
luciferum genitus ē. in qua ⁊ semp desiderant angli
eum pspicere dīm apud dīm. ipsam saltem hominē
homo hominibus loquor scdm eam formā in qua ut
se manifestum nimia sua dignatione ⁊ dilectione
pberet. minorat ab anglis in sole posuit tabnaculū
suū. tanquā sponsus pcedens de thalamo suo. Sua
uem magis quā sublimē. ⁊ unctum non altum loquor.
qualē demq; spc dīm iuxit ⁊ misit euangelizare
paupib; mederi contritis corde. pdicare captiuis in
dulgentiā. ⁊ clausis apertione. predicare annū placa
bilem dño. Saluo ḡ cuiq; quod forte sublimius sub
tiliusq; de sponsi unguentis speciali munere sentire
sibi ⁊ expiri donatum ē. ego quod de communi ac
cepi pfero in cōmune. Ipse si quidem fons uite ipse
fons signat. de int hortiū conclusū erumpens p
os pauli fistulam suā. tanquā uere illa sapientia
que iuxta beati iob sententiā trahit de occultis. in
quatuor sese riuos diffudit. ⁊ distulauit in plateas.
ū uidelicet adsignat nobis eum factum adō sapi

entiam. ⁊ iusticiā. et scificationem. ⁊ redemptionē.
 His utiq; .iii. riuīs tanquā preciosissimis ungu-
 tis. Nil enim obstat utrunq; intelligi. ⁊ aquam et
 unctionē. aquam qz mundant. unctionē qā fragrant.
 ex his in quā. .iii. pmissis tanquā ungentis p-
 ciosissi-
 mis sup montes aromati de celestib' speciebus confectis.
 tanta ecclē naris odoris suauitas repleuit. ut mox
 a. .iii. mundi partib' excitata illa dulcedine. supnū
 pparet ad sponsum. tanquā uere illa regina aus-
 festinans a finib' t're audire sapientiā salomonis. opi-
 monis si quidē odore p-uocata. Sane ⁊ ecclā non ante
 currere ualuit in odore sui salomonis. quo usq; is
 q ab etno ex patre sapientia erat. factus ē ei in tēpore
 a patre sapientia. quo ipsius odorem p-ripe posset.
 Sic iusticia. sic scification. sic ⁊ redemptio nichilomin'
 ei factus ē. ut horū quoq; in odore currere posset. cum
 hec eque omnia in se ante omnia ēēt. Nam ⁊ in pnci-
 pio quidē erat uerbum. ⁊ tunc demum ad iuden-
 dū ipsum pastores uenerunt festinantes. cum mun-
 tiatum ē factū. Deniq; ⁊ loquunt' ad inuicem. Tran-
 seamus usq; bechleēm. ⁊ uideamus hoc uerbum
 qd factū ē. quod fecit dñs ⁊ ostendit nobis. Et se-
 quit'. qz uenerunt festinantes. p-us non se mouebant.
 dum uerbū erat tantū apud dñm. At ū uerbum
 qd erat. factū ē. ū h dñs fecit ⁊ ostendit. tunc
 uenerunt festinantes. tunc cucurrerunt. Quod
 ergo ipncipio erat uerbū ⁊ ūbū erat apud dñm?

N Angelorum redemptio

factum ē autē quatinus ēē in cipe et apud homines:
sic nichilominus in principio sapientia erat: erat iusticia,
erat sanctificatio et redemptio: sed angelis. Ut ēēt et
hominibus. fecit enim hec omnia pater: et fecit quod pater.
Denique qui factus ē inquit nobis sapientia adō. Et
nō ait simpliciter. qui factus ē sapientia. s; qui factus
ē nobis sapientia. quoniam quod erat angelis. factus ē et
nobis. At angelis inquis quoniam redemptio fuit:
non uideo. Nec enim auctoritas scripturarū uspiā
assentire uidet. eos aliquando aut peccato extitisse
captiuos. aut morti obnoxios. ut necessariam habe-
rent redemptionē. Exceptis dum taxat illis qui su-
perbie lapsu in remedia subili corruentes. redimi de-
meritis non merentur. Si itaque angeli nūquam redēp-
ti sunt. alij utique non egentes. alij non permerentes.
illi quidem quia nec lapsi sunt. hi autē quia irreuocabi-
les sunt. quo pacto tu dicis dominum christum eis fuisse
redemptionē. Audi breuiter. Qui erexit hominem
lapsum. dedito stanti angelo ne laberetur: sic illum
de captiuitate eruens. sicut hunc a captiuitate de-
fendens. Et hac ratione fuit eque utriusque redemptio.
soluens illum. et seruans istum. Liqueo ergo sanctis an-
gelis dominum christum fuisse redemptionē. sicut iusticiā.
sicut sapientiā. sic sanctificationē. Et nichilominus
tamen hec ipsa. inquit. ēē factum propter homines: qui in-
uisibilia dei nō habent per ea que facta sunt intellecta
conspicere possunt. Sic ergo omne quod erat angelis:

factus ē nobis. Quid? Sapiencia. iusticia. scification.
redemptio. Sapiencia in predicatione? iusticia in ab-
solutione peccatorum. scification in conuersatione qm
habuit cum peccatoribus. redemptio in passione quā
sustinuit p peccatoribus. Vbi g̃ hec adō factus ē. cō-
iecta odorem sensit. tunc cucurrit. Vide iam qua
drifariam unctionē? uide affluentissimā atq; in-
estimabile suauitatē ei. quē unxit pat oleo leticie
p consortib' suis. Sedebas o homo intenebrosus & um-
bra mortis p ignorantia ueritatis. sedebas unct
cathenis delictor. Descendit ad te in carcerē. non ut
torqueret. s; ut erueret de potestate tenebrarū.
Et pmo qdē ueritati doctor de pulit umbrā ignoran-
tię tuę. Luce sapientię suę. p iusticiā deinde quę
ex fide ē. soluit funes peccator. g̃cis iustificans
peccatorem. Q^o gemino beneficio. impleuit ser-
monē illū scī dō. Dñs soluit compeditos. dñs il-
luminat ocos. Adidit quoq; scy int peccatores
inuenire. & sic tradere formā uite tanquā uie qua
redires ad patam. Ad cuius postremo pietatis
tradidit in mortē animā suā. & de ap̃o latere
ptulit p̃cium satisfactionis quo placares patē.
p qd illum plane ad se uersiculū traxit. Apud
dñm miscdia. & copiosa apud eum redemptio.
Prus copiosa: qz non gutta. s; unda s; unda
sanguinis largit p quinq; partes corporis ema-
nauit. Quid ē debuyt facere & non fecit. Illu

minauit cecū. soluit unctū. reduxit erroneū. reconciliauit reum. Quis non p̄ illum libent̄ atq; alac̄ currat. qui et ab errore libat. et errata dissimulat. qui de inde merita uiuendo tradit. p̄ima moriendo conquiret. Quam excusationē habet qui in odore horū unguentorum n̄ currit. n̄ ad quē forte minime odor puenit. Si enim in omne t̄am grauit odor uitę. qm̄ miscētia dñi plena ē t̄a. et miserationes ei⁹ sup̄ om̄ia opa eius. Ergo q̄ uitale hanc sparsā uq; fragrantia non sentit. et ob hoc non currit. aut mortuus ē. aut putidus. Fragrantia. fama ē. Preuenit opinionis odor. excitat ad currendū. pducit ad unctionis experimentū. ad brauium uisionis. Vox una letantiū. om̄iū puenientiū. Sicut audiuius. sic uidimus in ciuitate dñi uirtutē. Om̄ino p̄p̄t mansuetū. dñe quē in te p̄dicatur. currimus p̄ te dñe ihu. audientes quod non sp̄nas paup̄. peccatōrē non horreas. Non hoeristi confitentē latronē. non lacrimantē peccatricē. non chananeā supplicantē. n̄ dephensā in adulterio. non sedentem in theloneo. non furpirantē publicanū. non negantē discipulū. non persecutōrē discipulorū. n̄ ipsos crucifixores tuos. In odore horū currimus. Porro sapientię tuę odorem ex eo percipimus quod audimus. q̄ si quis indiget sapientia postulet eam a te & dabis ei. Aunt si q̄dem quod de omnib; affluent. et non imppes. At

u iusticie tue tanta liq; fragrantia spargit. ut n
 solu iustus. s; etiam ipsa dicaris iusticia. & iusticia
 iustificans. Tam ualidus deniq; es ad iustificandu.
 quam mulcus ad ignoscendu. Quam obre quisquis
 peccatis copunctus. esurit & sitit iusticia. credat
 uite qui iustificas impium. & solam iustificatus
 pfidem. pacē habebit ad dñm. Scitatem quoq; suavis-
 sime & copiosissime tua redolet non solum conuer-
 satio. s; & conceptio. Peccatum si quidem nec commi-
 sisti. nec contraxisti. Qui g iustificati a peccatis. se-
 ctari desistant de libantq; scimonia. sine qua ne-
 mo uidebit dñm. audiant te clamantē. Scī estote
 qm ego scs sū. confident uias tuas et discāt a te q
 iustus sis in omnib; uis tuis. & scs in omnibus
 opib; tuis. Iam redemptionis odor quantos curre-
 re facit. Cum exaltaris acta. tunc prsus omnia
 trahis ad te ipsum. Passio tua ultimū refugium.
 singulare remedium. Deficiente sapientia. iusticia
 n̄ sufficiente. scitatis succumbentib; meritis. illa suc-
 currit. Quis enim de sua ^{ut} sapientia. uel iusticia.
 uel scitate. psumat sufficientiā ad salutē. Non
 quod sufficientes inquit simus cogitare aliquid
 a nobis tanquā ex nobis. s; sufficientia nra ex dō ē.
 Itaq; cum defecerit uirtus mea. non conturbor.
 non diffido. scio quid faciam. Calicem salutaris ac-
 cipiam. & nom dñi in uocabo. Illumina oculos
 meos dñe. ut sciam quid acceptum ut sciam quid

acceptum sit coram te omni tempore: et sapiens sum.
Delicta iuuentutis mee & ignorantias meas ne me
minueris: & iustus sum. Deduc me dñe in uia tua:
& scs sum. Veruntam̄ n̄ me pellet sanguis tuus
p̄ me: saluus non sum. P̄ his omnib' currim' p̄ te.
Dimitte nos q̄ clamamus p̄ te. Nec currimus eq̄
lit om̄s in odore ^{oīum} unguentorū: s; uideas alios uehe
mentius studiis flagitare sapientię. alios magis
ad penitentiā spe indulgentię animari: alios am
plius ad uirtutū exercitiū. uite ⁊ conuersationis
et p̄uocari exemplo: alios ad pietatē. passionis me
moriam p̄l' accendi. Putamus nos de singlis posse
rep̄re exempla: Currebant in odore sapientię. q̄
missi fue rant a phariseis. cum reuersi dicerent.
n̄quā homo sic locutus ē: utiq; admirantes doct̄
nam. ⁊ confitentes sapienciā. Currebat in hoc ipso
odore scs nichodemus: qui ueniens ad ihm nocte.
in splendore multo sapientię. De multis quippe in
structus edoctusq; recessit. Verum in odore iusti
cie currit maria magdalena: cui dimissa sūt
peccata multa qm̄ dilexit multū. Iusta p̄fecto et
scā. ⁊ non iam peccatrix quem admodū pharise
us exprobrabat. nesciens iusticiam seu sc̄itatem.
dñi ēē munus non op' hominis: ⁊ q̄a non modo
iustus. s; & beatus cui non imputabit dñs pec
catū. An oblitus erat quom̄ uel suam ipsius.
uel alterius corporale tangendo lepram fugā

ra non contraxerat. Sic tactus a peccatrice iustus.
 iusticia impot non pōit: nec sorde peccati qua illā
 mundat se inquinat. Cucurrit & publicanus: q̄
 cum p̄pinatione peccatis suis humilit̄ imploraret.
 — Descendit iustificat̄ teste ipsa iusticia. Cucurrit
 petrus. qui lapsus fleuit amare: quatin' culpā
 dilueret. recuperaret iusticiam. Cucurrit dauid:
 qui reatū agnoscens ⁊ confitens. audire me
 ruit. Et dñs tñstulit a te peccatū tuū. Porro
 in sc̄ificationis odore paulus currere sese testa
 tur. cum xp̄i se imitatorē ēē gloriatur: dicens ad
 discipulos. Estote imitatores mei. sic ⁊ ego xp̄i.
 Cucurrerunt ⁊ om̄s qui aiebant. Ecce nos re
 liquimus omnia: ⁊ secuti sumus te. Desiderio
 quippe sequendi xp̄m: reliquerant omnia. Hor
 tatur generalit̄ uniuersos ad eundē odorem:
 ista sententia. Qui se dicit in xp̄o manere: de
 bet sic ille ambulauit ⁊ ipse ambulare. Iam
 qui in odore cucurrerint passionis. si audire
 uis: uniuersos martyres accipe. En quatuor un
 guenta assignata habetis: p̄mum sapientiē:
 sc̄m iusticiē: t̄m sc̄ificationis: quartū re
 demptionis. Tenete nomina: p̄cipite fructum:
 ⁊ compositionis modū uel numerū specierum
 quib' confecta sunt. nolite requirere. Non enī
 facile in sponsi unguentis hec presto ēē possē
 nobis: quemadmodū in sup̄iorib; illis sponse

fuerunt. In xpo nempe rerum plenitudo ē: sine
numero ⁊ sine modo. Nam ⁊ sapientiē ei non ē nu-
merus. ⁊ iusticia ipsius sicut montes dī. sicut mon-
tes gēim: ⁊ scītas singtaris. ⁊ redemptio in explicā-
bilis. Dicendū ⁊ hoc. q̄a frustra huius scī sapien-
tes de quatuor uirtutib; tam multa disputauerunt.
quas tñ apprehendere omnino nequuerunt. cū illū
nescierint qui factus ē nobis adō sapientia. docēs
prudenciā. ⁊ iusticia. delicta donans. ⁊ scīfica-
tio. in exemplū temperantiē continent uuens. et
redemptio. in exemplū patientiē fortit moriens.
forsitan dic aliquis. Cetera bene conueniunt. s; scī-
ficatio ad tēpantiā minus ppe relati uidetur.
Ad quod respondet. p̄mum id ēē continentia quod
tēpantiā: de inde usitatu in sc̄pturis. scīficationē
pcontinentia seu mundicia poni. Deniq; quid ille
apud moȳsen tam crebre scīficationes aliud erat
quam quedam purificationes hominū tēpantiū
se acibo. apotu. a concubitu. hūsq; similibus. S; au-
di ipsum p̄cipue aplm quam familiare habeat ut
uti. ut usurpare scīficationē in hoc sensu. hec ē
inquit uoluntas dī scīficatio ur̄a. ut sciat unus-
quisq; ur̄m suū uas possidere in scīficatione. et
non in passione. defictū. Itēq; Non enim uocauit
nos d̄s in immundiciā. s; in scīficationē. Liqueat
quod scīficationē p tēpantiā ponit. Educto itaq;
in lucem quod sub obscurum uidebatur. redeo ad

88

id unde digressus eram. Quid uobis cum uirtutibus?
 qui dei uirtute christum ignoratis? Ubi nam queso uera
 prudentia nisi in christi doctrina? uero uera iusticia nisi
 de christi misericordia? uero uera temperantia nisi in christi uita?
 uero uera fortitudo nisi in christi passione? Soli igitur qui
 eius doctrina imbuti sunt. prudentes dicendi sunt.
 soli iusti qui de eius misericordia ueniunt peccatorum consecuti
 sunt. soli temperantes qui eius uitam imitari student.
 soli fortes. qui eius patientie documenta fortiter in ad-
 uersis tenent. In cassum proinde quis laborat in
 adquisitione uirtutum. si aliunde eas sperandae putat
 quam a domino uirtutum: cuius doctrina seminarum
 prudentie: cuius misericordia operum iusticie: cuius uita spe-
 culum temperantie: cuius mors in figure est fortitudinis.
 Ipsi honor et gloria. in secula seculorum amen. **Sermo.**
Et introduxit me rex in cellaria sua. Ecce uero **xxiiij.**
 odor: ecce qui currit. Dixerat quod currendum. et in quo
 currendum: sed qui currendum esset non dixit. Sed ad cellaria
 erit. et erit in odore qui ex ipsis procedit: sponsa illum
 solita sua sagacitate presentiente. et cupiente in ipsius
 plenitudine intueri. Verum de cellariis his quid
 sentiendum putamus? Cogitemus intus. loca quedam
 quodam redolentia penes sponsum. plena odoramentis.
 referta deliciis. In istiusmodi nepe officina: potiora
 quam ex orto siue ex agro seruanda reponunt. Illuc ergo
 pariter currunt. Qui spiritu feruentes anime. Currit
 sponsa: currunt adolescentule: et que amat arden-

210
tius. currit uelocius. & citius puenit. Pueniens.
non dico repulsionē: s; nec cunctationē pati. Sine
mora apitur ei tanquā domestice. tanquā kine.
tanquā specialit dilecte. & singlari grē. Adolescenti
tule autē quid? Sequētur ālonge. neq; enī. cui
adhuc in firme sint. pari possunt deuotione cū
sponsa currere. nec ipsius omnino imitari desiderū
& feruorē. Idēq; tardi puenientes. foris remanentes.
Ac caritas sponsę non quiescit. neq; insolescit ut
assolet successibus suis ut eas obliuiscat. consolans
magis & hortans ad patientiā. quatin' equanimiter
et sui ferant repulsā. & illius absentiam. Deniq;
& nuntiat eis gaudiū quod pcepit. non ob aliud
sane n̄ ut s; gaudeant: dū confidant minime ali
enū fore a se quicquid grē mat. accesserit. Nam nec
illa ita pficere curat. quo ipsarū negligat curā
nec uiuandos suos pfectus. illarū dampno. Quo
cunq; p inde meritorū progatiua tollatur ab illis.
caritate absq; dubio & pia sollicitudine necesse ē
eā semp ēē cum illis. Oportet deniq; eā sponsū
suū imitari. & petentē minū qlos. & nichilomi
nus in cīs cum suis se fore usq; ad consummationē
seti pollicentem. Sic & ista quantū uis pficiat. qō
libet pmoueat. cura. prudentia. atq; affectu. ab
his quas in euanglio genuit n̄quā amouetur.
n̄quā sua uiscera obliuiscitur. Dicit itaq; eis. Gav
dete. confidite. eubibite. Introduxit me rex in cel

putat

laria sua : pucate et uos pariter introductas. Sola
 introducta uideor. Et soli non pderit. Vt omnium est
 me omnis puctus. uobis pficio. uobiscum partibor. qe
 quid plus forte uobis meruerit. His indubitanter scire
 qz in hoc sensu affectu locuta sit. Audi quid ille res
 pondeant. Exultabimus et letabimur in te. In te inquit
 exultabimus et letabimur: nam in nobis nec dū meremur.
 Et memores ubi tuor, hoc ē. Equanimiter sustine
 mus dum uenias: scientes te plenius ad nos reuersu
 ram ubibus. Tunc nos confidimus exultare et leta
 ri. memores intem ubi tuor. Quod adiungunt
 sup unum: significant se adhuc qdem p sui imp
 fectione carnalium desideriorum que uino designantur
 recordatione pulsari. uinci tamen eadem defidia
 memoria habundantie suauitatis. quam iam ubi
 fluentē expetunt. Dicere de ubibus: si non me satis
 dixisse superius meminissim. Hunc si uides. quom
 de matre presumunt: quom et lucra et gaudia sua
 reputant: ppe repulse iniuria. illi introductione
 consolantes. Minime ita confident: si matrem agnos
 cerent. Audiant hoc prelati qui s commisis uo
 lunt semp ee fornicari: ualitati raro. Erudim
 in qui iudicatis terrā. Discite subditor matres uos
 ee debe. non dños. Scidete magni amari. quā
 metui. Et si in idum se ueritate opus ē. patnasit.
 non tyrannica. Enatres fouendo: patris uos corri
 piendo exhibeatis. Mansuescite: pante feritateq.

addunt.

N

Suspendite ūba. pducite ūba. Pectora lacte pin-
guescant. non oſſe turgant. Eius iugum ur̄m
ſup̄ eos aggruatis. quoz poti' onera portare debetis.
Cur morſus a ſerpente paruulus fugit conſciencia
ſacerdotis. ad quē eū magis oportuerat tanquā
ad finem recurrere mats. Si ſp̄uales eſtis. inſtruy-
te huiusmodi in ſp̄u lenitatis. conſidans q̄ſq; ſe ipſū
ne ⁊ ipſe temptet. Alioquin. illa in peccato ſuo mo-
riet. ſanguinē autē ei' aut de manu tua requirat.
S; hec alias. Nunc qm̄ licta conſequentia ex his
quę p̄ſentamus manifeſta ē. uideamus iam de
cellarijs quid ſp̄italit̄ ſentire debeamus. In conſequen-
tib; incipio ſic & de horto. ⁊ de cubiculo. quę ambo nō
ad iungo iſtis cellarijs. ⁊ in p̄ſentē diſputationē af-
ſumo. nā ſimul tractata meli' ex inuicē innotescunt.
Et queramus ſi placet tā iſta in ſc̄ptis ſc̄is. ortum.
cellariū. cubiculū. In ipſis nempe libenō dñm ſiciens
anima uerſatur ⁊ morat'. ſciens ſe ibi abſq; dubio in-
uenturā quem ſp̄at. Sic itaq; ortus plana ac ſim-
plex h̄yſtoria. ſic cellariū moralis ſenſus. ſic cubi-
culū arthani theoricę conceplationis. Et p̄mū qdē
h̄yſtoria. ad dñm. p̄mo non inimico deputauit. quod
in ea inueniant' uſi uirtutū. tanquā ligna fructi-
fera in horto. ⁊ ſp̄nti. ⁊ in paradiso dñi. de quoz
bonis actib; ac morib; quot ſumus exempla. tot
carpis poma. An forte quis ambigat dñi eē planta-
tionē. bonū hominē. Audi ſc̄m c̄d. de uro bono

quid canat. Erit autem tanquam lignum quod plantatum
 est secus decursus aquarum. quod fructum suum da-
 bit in tempore suo. et folium eius non defluet. Audi
 ieremiam eodem spiritu concinentem. et hisdem pene uerbis. E-
 rit tanquam lignum inquit. quod plantatum est secus
 decursus aquarum. quod ad humorem mittit radices suas.
 et non timebit cum uenerit estus. Item propheta. Iustus ut
 palma florebit. et sicut cedrus libani multiplicabitur.
 Et de se ipso. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei.
 Est ergo hystoria ortus. et ipsa tropica. Continet namque
 mea celi et terre creatio. reconciliatio. reparatio. Creatio
 quidem. tanquam orti satio. siue plantatio. Reconciliatio
 autem. quasi germinatio satorum. uel plantarum. Tempore
 nempe suo roantibus celis de super. et nubibus pluentibus
 iustitiam. apta est terra et germinauit saluatorem. pro quem
 facta est celi et terre reconciliatio. Ipse est enim pax nostra
 qui fecit utique unum. pacificans in sanguine suo que
 in terris sunt. et que in celis. Porro reparatio futura
 est in fine seculi. Erit enim celum nouum et terra noua. et colli-
 gentur boni de medio malorum. tanquam fructus de orto.
 in dei perpetua reponendi. In die illa erit ut scrip-
 tum est gloriam domini in magnificentia et gloria. et fructus terre
 sublimis. Habes ergo tam tempora. in orto hystorici sen-
 sus. In morali quoque disciplina tam eque aduertere est.
 cellas quasi tres. in cellario uno. Et ideo forsitan
 pluraliter cellaria dixit. et non cellarium. cellarum
 uidelicet hunc numerum cogitans. Infra demum gloriatur

introducunt se in cellam unariam. Hos & quod legimus. da occasione sapientia et sapientior erit. Habentes occasione ex uocabulo quod sibi scilicet celle huius censuit imponendum. reliquis quoque duabus nomina imponamus. Aromaticam unam. et unguentariam alteram. Causas horum uocabulorum uidebimus postea. Nunc autem aduerte cuncta apud sponsum salubria. cuncta sua uia repiri. Vinum. unguenta. aromata. Vinum. scripta teste letificat cor hominis. Exhilarari nichilominus facit in oleo legis. quo utique puluis pigmentorum infunditur. ut unguenta fiant. Aromata. non in gratia suauitate odoris. sed etiam quoque in edendi utilia sunt. Merito se introducunt illuc exultat sponsa. uita tanta redundat ubertas gratie. Sed habeo et alia nomina. puto euidentiorum sui gerentia ratione. Et ut suo ordine nominentur. prima nuncupauimus disciplinam. secundam naturam. postrema gratiam. In priori discis iuxta ethicam partis rationem inferior esse. in sequenti pariter. in posteriore superior. hoc est sub alio. cum alio. super alium. Ut sic. Sub esse. contra esse. pro esse. Primo ergo discis esse discipulus. secundo socius. tertio et magister. Eodem omnes homines. natura equales genuit. At quoniam bono naturae in moribus superbia deperuato. facti sunt homines et qualitate impatientes. contendentes inuicem superiores constitui. atque alterutrum supergredi cupientes. et in animis gratiae cupidi. inuicem inuidentes. inuicem peruocantes. Primo omnium in cella priori. iugo discipline

91
in solentia mox domanda ē. quo usq; duris ac diu-
nis seniorū acta legib; humiliet^r et sanet^r ceruicosa
uoluntas. bonumq; in se natū quod supbiendo am-
serat obediendo recipiat. dum solo iam natū af-
fectu non metu discipline. cū uniuersis natū sue
id ē cōmib; hominib; socialit^r quantū in se ē q̄tēq;
se habere didicerit. in cellā tandem natū cōsiliens.
expiensq; quod scriptum ē. Ecce quam bonū quāq;
iocundū habitare fr̄s in unū. sic unguentū in
capite. Accedit nimirū disciplinatis morib; tanquā
tis spēs. oleū leticie. bonū nature? et fit unguen-
tū bonū atq; iocundū. quo quasi unctus redit
homo suauis et mitis. sine querela. neminē circū-
uēniens. neminē concutiens. neminē ledens. neminē
se sup extollens. aut pferens. in sup et libent^r commu-
nicans in ratione dati et accepti. Puto si bene intel-
lexisti utriq; celle ppetates. non incongrue me hāc
unguentariā. illā aromaticā appellasse testabis.
In illa deniq; sic pignitōrū uires atq; fragrantia.
pistilli extorquet et exigit uolenta contusio. sic
rectōrū mox elicit qdā et expmit natūle uim uis
magisterij. et districtio discipline. In hac autē uolun-
tate et tanquā innate affectionis grā mansuetudo
sponte officiosa currit. instar plane unguenti qd
ē in capite. ad leuē caloris tactū descendens. ac
diffluens p totū. Itaq; in cella discipline tanquā
sic et ac simplices aromatu spēs continentur. et inde

et sociis

et homo

aromaticam eam denominandā putauis. In ea uero que
nature dicta ē. quā iam quasi confecta reponuntur
et seruantur unguenta. nichilominus ex re nomē et ipsa
accepit: ut unguentaria nuncuparetur. Nam uignaria
quoque cella non aliā sane sui nominis arbitror ferre
rationē. nō quod in ea uinum zeli in caritate feruentis reponi
dicitur: nec debet omnino prae alijs. quod in eam nec dum
meruit introduci. Oportet prorsus hoc uino estuet quod
alijs praesidet: quemadmodum doctor gentium estuabat
quoniam dicebat. Quis infirmatur et ego non infirmor. Quis
scandalizatur et ego non uiror. Alioquin. impbe sacris praesentibus
affectas. quibus praesentibus non curas: et quorum non zelas salutē.
subiectionē nimis ambiciose uendicas. Hanc ego
cellam quoque gratie nominauis: nō quod absque gratia ut reliquis
diuina obtineat omnino quod possit: sed ob plenitudinē quae singulorum
in ista percipitur. Denique plenitudo legis ē caritas. legem
et qui diligit fratrem. legem impleuit. Vidisti rationem
uocabulorum: uide et differentiam cellarum. Hec enim pars
facilitatis seu facultatis eisdem ē. petulantes uagosque
sensus. atque incēpantē carnis appetitū. magister comprime
mere meum. ac rigida disciplinae cohibere censura. et
spontaneo affectu bene cum socijs conuenire. castigatis
sub ferula uiuere moribus. et sola magistra uoluntate
gratiā pariter gerere morem. Nam neque unum rursum quod di
cat esse nuda. unum uero uirtutis. socialiter uiuere. et utiliter
praesentibus. Quam multa denique sub praepatore quodam uiuunt. quod
si iugo absoluas. uideas non posse quiescere. nec se ullo

in equalib; seruire innoxios. Itemq; in numeros cernos
 simplicit ac sine querela mō frs conuersari: sup frs.
 n̄ solū inuolūt. s; in sapientē & nequū. Quada siq;
 dē bona mediocritate contenti sunt q̄hui' modi s̄. sicut
 eis m̄surā gr̄e paratū ē d̄s. minime q̄dē egentes ma
 gistro: nec tam idonei magistrio. Porib; ḡ sequentes
 q̄dē in morib; antecellunt: s; uosq; superiores existunt.
 qui superiores eē sciunt. Deniq; accipiunt in pmissio
 ne q̄ bene p̄sunt: constituunt sup omnia bona dñi sui.
 At pauci p̄fecto q̄ uolūt: pauciores q̄ & humiliter p̄e
 sint. Facile tñ utrūq; adimplet. q̄ matrē uirtutū discre
 tionē p̄fecte ad ep̄. uino nichilominus caritatis usq;
 ad contemptū ap̄e gl̄e. usq; ad sui ipsius obliuionem.
 et ad n̄querenda que sua sunt debriat: quod solo
 ac mīto sp̄c sc̄i magistrio. in tra cellā uinaria obtine
 tur. Vnt' si q̄dē discretionis absq; caritatis feruore
 iacet: et feruor uehementis absq; discretionis cēpani
 to p̄cipitat. Idōq; laudabilis cui neuorū de ē: q̄tū
 et feruor discretionē erigat. ~~et discretionē erigat.~~ et
 discretio feruorē regat. Ergo taliter oportet eē mora
 tum: eū qui p̄e ē. Optimū autē in morib; dixim.
 et sumā discipline hui' p̄fecte apprehendisse. cui to
 tas has cellas absq; offendiculo p̄currere et circum
 ire donatū ē: q̄ in nullo p̄sus aut resistat p̄orib;
 aut inuideat parib;: aut subiectis ut desit incura.
 ut in supbia p̄sit: p̄lati obediens: socijs congruus.
 subditis utiliter condescendens. Quod q̄dē p̄fectio

Cubiculū

nus infigne. Haud dubius sponsus annuerim. Innuo
hoc etiā sermo quē dixit. q̄ introducto me rex in
cellaria sua: dū n̄ in unā aliquā cellā. s; in cellaria
pluralit̄ se introducta ostendit. Nam ad cubiculum
ueniamus. Quid i istud? Et id me p̄sumo scire q̄d
sit. Eymime in tante rei arrego experientia: nec
glorior in prerogativa que soli seruatur beate
sponsę: cautus iuxta illud grecorū. scire me ipsum.
ut sciam etiā cū p̄pha quid desit m̄. Tam si nichil
omnino scire: nichil dicere. Quod scio n̄ inuideo uob;
nec subtraho. Qd̄ nescio. doceat uos qui docet homi
nē scientiam. Dixi i meministis: in theozice contēpla
tionis archano. regis eē querendū cubiculum.
S; qm̄ de unguentis dixisse me scio. multa uidet
i diuisa penes sponsū ea eē. nec om̄ia p̄sto omnib;
s; sua q̄bq; p̄ diuisitate multorū indulta m̄torum.
sic quoq; non unū puto cubiculū regi eē. s; plu
ra. Nam nec una ē regina p̄fecto. s; plures: i con
cubine multe sunt. i adolescentularū non ē nume
rus: i una queq; inuenit secretū s; cum sponso. et
dic̄. secretū meū m̄. secretū meū m̄. Non omnibus
uno in loco frui dat̄ grata i secreta sponsi p̄sentia.
s; ut cuiq; paratum ē a patre ipsius. Non enim
nos eum elegimus. s; ipse elegit nos. i posuit nos.
i ū ab eo quisq; positus ē. ibi ē. Deniq; mulier
una cōpuncta. secus pedes dñi ihu sordita ē locū.
ē alta suę deuotionis fructū ad caput inuenit.

si tam alta. Porro thomas in latere. iohs in pectore.
 petrus in sinu patris. paulus in cetero celo. secreta huius
 gratiam se assueti. Quis enim digne distinguere
 sufficiat has uarietates minorum. uel potius primorum.
 Ne omnino tam preterisse quod ipsi mouimus uideamus.
 por mulier strauit et intuto humilitatis. posterior
 in solio spei. thomas in solido fidei. iohs in lato ca-
 ritatis. paulus in immo sapientie. petrus in luce
 ueritatis. Sic ergo apud sponsum mansiones multe sunt.
 et siue regina siue concubina. siue et de numero
 sit adolescentularum. congruum quod primis accipit ibi
 locum communem. quousque liceat et contemplando
 procedere. et intrare in gaudium domini sui. et rimari dul-
 cia secreta sponsi. quod suo loco distinctius quoniam
 dignabitur ipse suggerere. demonstrare conabor. Ne
 uero id nosse sufficiat. nulli adolescentularum. nulli
 concubinarum. nulli ut reginarum patere omnino ac-
 cessum ad secretum illud cubiculi. quod sue illi columbe for-
 mose. perfectae. uni unicum sponsus seruat. Unum nec ego
 sane indignor. si non ad illud admitto. praesertim cum
 constet in ne ipsam quidem sponsam. intem ad omne quod
 uult puenire secretum. Denique et flagitat indicari
 uero pascat. uero cubet in meridie. Sed audite quo usque
 puenimus. aut me puenisse putauimus. Hec enim iactan-
 tia deputandum est quod in uos pando perfectus. Est locus
 apud sponsum de quo sua iura decernit et disponit
 consilia. ipse uniuersitatis gubernator. leges consti-

tuens omni creature. pondus. et mensura. et numerus.
Et locus iste altus et secretus. et minime quietus. Nam
et si ipse quantum in se est disponit omnia sua. disponit
etiam. et contemplantur quod forte eo loci pervenit quiescere non
permittit. et mirabilis quam vis delectabilis remaneat
et admirantur fatigatio. reddunt inquit. Pulchre utrum
quod in consequentibus sponsa exprimit. et delectationem
videt istiusmodi contemplationis. et in quietudine. ubi et se dor
mire. et cor suum uigilare facit. Nam in somno quod
suavissimam stuporis placidam admirationis sentire
quietem. in uigiliis ubi. in quiete nichilominus curiosita
tis ac laboriose excitationis pati se fatigationem signi
ficat. Hinc beatus iob. si dormiero ait. dico quoniam confur
ga. et rursum expectabo vespam. Sentis ne in his ver
bis. sanctam animam velle in modum molestam quodam decli
nare suavitatem. eandemque rursum suam molestiam
affectare. Non enim dixisset quoniam confurga. si ex
toto ei quies illa sue contemplationis placuisset.
Sed et si ex toto displicuisset. non denuo expectasset
horam quietis. id est vespam. Non ergo locus est iste cu
biculi. ubi nequaquam per omnem modum quiescat. Est
itaque locus. de quo super rationem reprobam quidem creaturam.
immobilis uigilat secretissima et severissima ani
ma aduersus iusti iudicis dei. tribilis in consiliis super
filios hominum. Cernitur inquam admodum contem
platore hoc loco dei. iusto scilicet occulto iudicio suo re
probos nec videns mala. nec acceptans bona. in super

94
et corda indurans. ne forte doleant & resipiscant
et conuertant. & sanet eos. Et hoc non absq; certa et
eterna ratione. quod tanto formidolosius constat ee.
quanto immobilius fixum extat in eternitate. Pauen-
dum ualde quod in propheta de huiusmodi legimus. ubi
loquens ad anglos suos dñs. sic ait. Misereamur
impro. Quib; pauentib; atq; querentib;. nō g̃ discet
facere iusticiam. Non inquit. Subdensq; causam.
intra ait scōz iniqua gessit. & non uidebit glā
dñi. Timeant clerici. timeant ministri ecclē. qui
in terris scōz quas possident tam iniqua gerunt. ut
stipendijs que sufficere debeant minime contenti.
supflua q̃b; egem sustentandi forent impie sacri-
legēq; s̃ retineant. & in usus sue supbie atq; luxu-
rie. uictū paupum consumere non uereant. dupli-
ci pfecto iniquitate peccantes. qđ & aliena diripi-
unt. & sacris in suis uanitatib; & cōpudiniis ab-
utunt. Talib; g̃ cū in p̃sentiā rū parcere ac misere-
ri ne in eōmū parcat. cui iudicia abissus multa ad-
uertit. quis hoc loco requiem querat. Habet hec
uisio tremorem iudicij. non securitatē cubiculi.
Terribilis ē locus iste. & totū expers quietis. Totus
inhorru. si qñ in eum raptus sit. illam apud me
replens cū tremore sententiam. Quis scit si est
dignus amore an odio. Nec mirum si titubo ego
ibi. solum uq; quod uento rapit. & stipula siccā.
ū & maximus ille contemplator suos quoq; facit

pene motos fuisse pedes, pene fusos gressus. Et dicebat, ^{au} reli sup iniquos. p^{ae} peccatoz uidens. Quare? In labore inquit hominū non sunt. et cum hominib⁹ n^o flagellabunt⁹. idōq^{ue} tenuit eos supbia ne humilien^t ad penitentiā. s^{ed} dampnent⁹ p^{ro}p^{ter} supbiā. cum supbo diabolo et anglis ei⁹. Nam q^{ui} in labore hominum non sunt. in labore demonū p^{er}fecto erunt. dicente iudice. Ite maledicti in igne et^{er}nū qui p^{re}parati est diabolo et anglis eius. Est tamē dī locus et iste. plane non aliud quā domus dī et porta celi, hic nempe ceteri discit⁹ d^{eu}s hic scī et t^{er}ribile nomen ei⁹. et tanquā ingressus gl^{ori}e. initium plane sapientiē timor dī. Nec te moueat. quod initium sapientiē huic demū loco dedit⁹. et non p^{ro}pt^{er}. Ibi quippe inquodā quasi auditorio suo docente de omnib⁹ magistrā audimus sapientiā. hic et suscipimus. Ibi instruim⁹ q^{ui}. s^{ed} hic afficim⁹. Instructio doctos reddit. affectio sapientes. Sol non omⁿes q^{ui} lucet. etiā calefacit. Sic sapientia multos quos docet q^{ui}d sit faciendū. n^{on} continuo etiam accendit ad faciendū. Aliud ē multas diuitias facere. aliud et possidere. nec noticia diuitē facit. s^{ed} possessio. Sic prorsus. sic aliud ē nosse dī. et aliud timere. nec cognitio sapientiē s^{ed} timor facit. q^{ui} et afficit. Tu ne sapientiē dixis. quē sua scientia inflat. Q^{ui} illos sapientes n^{on} insipientissimus dicat. q^{ui} cognouissent dī n^{on} tanquā dī gl^{ori}ificauerūt aut grās egerūt. Ego magis cū apto sentio. q^{ui} insipientis cor

eorum manifeste pronuntiat. Et bene initium sapientie
timor domini: quia tunc primum deus anime sapit. cum ea af-
ficat ad cunctandum. non cum instruat ad sciendum. Times
domini iustitiam. times potentiam: et sapit et iustus et po-
tens: quia amor sapor est. Porro sapor sapientie facit.
sic scientia scientie. sic diuitie diuitie. Quid ergo pro-
locus: Tamen prepat ad sapientiam. Ilic prepat: ut hic
inicietur. Prepatio: rerum cognitio est. Verum hanc
facillime sequitur elationis timor. si non reprimat
timor: ut merito dicatur initium sapientie. qui se pesti
insipientie primum opponit. Ibi itaque quidam acces-
sus est ad sapientiam: hic et ingressus. Porro nec hic
nec ibi. speculanti perfecta est quies: quia illic deus ap-
paret tanquam sollicitus: hic tanquam turbatus.
Non ergo cubiculum. quesieris in locis: his quorum
aliter auditorium quasi docentis: aliter pretorum iudicis
magis appareat. Sed est locus ubi uere quiescit et quies-
cit deus: locus omnino non iudicis. non magistris. sed
sponsi: et qui in quodam. nam de aliis nescio. plane cubi-
culum sit. si quando in illud contingit introduci. Sed heu
rara hora: et parua mora. Clare ibi agnoscitur
misericordia domini ab eterno. et usque in eternum. super timentes
eum. Et felix qui dicere potest. particeps ego sum
omnium cunctationum: et custodientium mandata tua.
Stat appositum dei. stat sententia pacis super timentes
eum: ipsorum et dissimulans mala et remunerans
bona: ut mirum in eis non in bona. sed et mala co-

open² in bonum. O solus uere beatus. cui non im-
putabit dominus peccatum. nam qui non habuit
peccatū nemo. Omnes enim peccauerunt. et omnes e-
gent gl^a dī. Quis accusabit tam aduersus electos dī?
Sufficit in ad omnem iusticiā. solū habere p^{ro}p^{ri}um
cui soli peccavi. Omne quod in ipse nō imputare de-
creuerit. sic ē quasi non fuisse. Non peccare. dī iusti-
cia ē. hominis iusticia. indulgentia dī. Vidi hec.
et intellexi illi⁹ sentencie ueritatē. omnis qui nat⁹
ē ex dō non peccat. quia generatio celestis seruat
eum. Generatio celestis. eōna p^{re}destinata ē. quia e-
lectos suos d^{eu}s dilexit. et g^{ra}tificauit in dilecto suo
filio ante mundi constitutionē. sic in scō apparen-
tes s^{unt} ut uident uirtutē suā et gl^aam suā. quo eius
forent consortes hereditatis. cui⁹ et apparerent con-
formes imaginis. hos q^{ui} aduertit quasi nūquam
peccasse. q^{ui}m et siqua deliquisse uident^{ur} in cōp^{re}. nō
apparent in cōm^uitate. q^{ui} caritas pat^{ris} ipso^{rum} co^op^{ro}p^{ri}o
multitudinē peccato^{rum}. et dixi beatos quoz re-
mis^{se} s^{unt} iniquitates et quoz cetera s^{unt} peccata. cū
subito tanta in quoz de me suborta fiducia et
in fusa leticia ē. q^untus certe in loco horrozis. i.
in loco scdē uisionis nō p^{re}cesserat timor. ita ut
in uisus sim tanquā unus ex illis beatis eē. O si
duraret. I^{te}m itēq^{ue} uisita me dñe in salutari tuo.
adiuidendū in bonitate electoz tuoz. ad letan-
dum in leticia gentis tue. O^{mn}is quiescat loc^{us}. et q^{ui}m

94
n̄ inimico cubiculi appellatione censuim. in q̄
d̄s n̄ q̄si t̄bac̄ ira. nec uelut distent̄ cura p̄spiciō.
s; p̄bat̄ uolūtas ei⁹ in eo bona ⁊ beneplacens ⁊ p̄
fecta. Visio ista n̄ t̄rret s; mulcet. inquietam cu
riositatē n̄ excitat s; sedat. nec fatigat sensū. sed
t̄nquillat. hic uere quiescit. Tranquill⁹ d̄s. t̄nq̄l
lat om̄ia. ⁊ q̄cū aspiciere. q̄escere ē. Cernere ē
regē p̄ diurnas forensiū q̄si lites causarū. dimis
sis a se t̄bis. curarū molestias declinantē. petentē
de nocte diuisorū. cubiculū introeuntē cū paucis.
quos hoc secreto ⁊ hac familiaritate dignatur. eo
certe securus. quo secreti quiescentē. eo sereni se ha
bentē. quo placidius solos intuentē quos diligit.
In hoc archanū ⁊ in hoc scūariū dī si quē forte
ur̄m aliqua hora sic capi ⁊ sic abscondi contige
rit. ut minime auocet aut p̄bet. ut sensū egerit.
ut cura pungens. ut culpa mordens. t̄ certe ea
quē difficili⁹ amouend⁹ irruentia imaginū cor
porarū fantasmata. potit q̄dē hic cū ad nos re
dierit glari ⁊ dicere. introduxit me rex in cu
biculū suū. quod tam̄ an ipsū sit de quo exultat
sponsa n̄ t̄m̄ere affirmāuim. Est tam̄ cubict⁹.
⁊ cubict⁹ regis. q̄a nimirū de t̄b; q̄s t̄plici as
signauimus uisioni. solus factus ē in pace loc⁹
iste. Ut enim apte monstratū ē. ⁊ in p̄ori exigua.
⁊ in sedo nulla p̄cipit quies. cum ⁊ illic apparet
admirabilis ad indagandi studiū exerceat cu

N

rio sitatē. et hic innotescens tribilis. infirmitatē
concutiat. Ac ille tūc isto in loco nō plane tribilis. nec
tā admirabilis quā amabilis apparere dignat.
serenus et placidus. suavis et mitis. et multē nūc
omnib' intuentibus se. Jam ut horū quę de cellario.
orto. cubiculo. longiori. sunt disputata sermone.
memoria ur̄a compendiū teneat. memōte tūc
temporū. tūc mōtorū. triū q̄si p̄mōrū. In orto ad
uerte op̄ra. nūc in cellario. p̄mia m̄plici illa
contēplatione cubidm̄ inquirentis. Et de cella
rio q̄dē sufficiant. porro de orto ut cubico
siqua addenda. aut alia forte quā dicta sint in
aduertenda occurrerint. loco suo non p̄reamus.
Sin autē. sufficiant quę dicta sunt et minime
itēnt. ne unquā infastidiū quod absit uemant.

ea quę p̄ferunt ad laudē et gl̄am sponsi eccl̄e do
mini n̄r̄i ihu xp̄i. qui ē sup̄ om̄ia d̄s bene
dictus in sc̄la amen. *Sermo. xxiiii.*

Hoc demum tūc fr̄s reditū ab urbe n̄r̄m cle
mentior ocul' ex̄lo respexit. et uult' tandem
serenior de sup̄ ar̄isio nobis. quę eunt le
onina rabies. finē accepit malicia. eccl̄a pacē re
cepit. ad nichilū deductus ē in conspectu ei' ma
lignus. q̄ eam p̄ hoc ferme octēnium diro sc̄s
mate conturbat. num̄ ū ego ḡas de tantis pi
culis ero redditus uobis. v̄ris deficijs dona
tus sū. v̄ris me p̄fectib' paro. quorū uisio me

97
ritas. uolo uiuere studiis et saluti. quodq; dudum cepta
in cantibus. me exequi uultis. Libenter quidem accipio. et di-
gnum arbitror interruptum potius resarcire sermonem. quam
nouum ordinem quippiam. Vereor autem ne dissiuetum per id
temporis annum et distentum diu habitum. non solum
ad causam diuisa. sed etiam ad causam indignam dignitas ma-
teries per ut oportet non admittat. sed si quod habeo. hoc
uobis do. potius et fideli obsequio meo deus est quod
non habeo dare. ut deus si non. culpetur sane ingemum.
non uoluntas. Locum autem unde incipere debemus. nisi
fallor is est. Rectius diligunt te. Quod antequam ex-
planare incipiamus quid sit. uideamus cui sit. quis
nam hoc uidet. dicat. A nobis namque exigitur quod
auctor non loquitur. et fortassis melius adolescentulis id
damus. ut suis uerbis et hoc addant. Si quidem cum di-
xissent. exultabimus et letabimur in te. memores ubi
tuorum super uinum. nec dubium qui mater loquerentur.
continuato sermone hoc quoque inferunt. rectius diligit
te. Puto propter aliquas de numero ipsarum que non
id est sapient. licet pariter currere uidentur. que sua
sunt querentes et non ambulantes simplicitate neque sin-
cere. sed speciali genere matris inuidentes. et captantes
occasione inmurandi aduersus eam ex eo nimirum
quod sola in cellaria morosisset. quod non est aliud nisi quod aptis
aut. Piculum in falsis fratribus. ipse scilicet denique quibus expro-
brantibus subinde per se satisfacere cogit. uel eis ita res-
pondeo. Hic sunt et formosa filie ierusalem. Itaque propter

murmurantes & blasphemantes dicuntur ab his que bone.
que simplices. que humiles & mansuete sunt. Ab his in
qua dicitur sponse consolandi gratia recti diligunt te.
Non fit tamen inquit cura de iniqua reprehensione blasphem
marum harum. cum constet quod recti diligunt te. Bona
perfecto consolatio est blasphemarum amalis benefacien
tes. si recti diligant nos. Omnino sufficit aduersum
os loquentium iniquum. opinio bonorum. est testimonio cons
cientie. In domino laudabitur anima mea. audiant man
sueti & letentur. Mansueti inquit letentur. mansuetis place
am. & equanimiter audio quicquid in me iactare uoluerit
lituorum predicarum. & in hoc sensu puto appositum recti di
ligunt te. nec absurde ut estimo. est uero pene in choro
adolescentularum tales inueniamus que acta sponse cu
riose obseruent. derogandi non imitandi causa. cor
quentur in bonis semorum suorum. malis pascuntur. Videas
ambulare seorsum. conuenire sibi & sedere pariter. moxque
laxare peccata linguas in detestandum susurrium. una
uni coniungitur. nec spiraculum incedit in eis. tanta est
libido detrahendi audiendi uel detrahente. hincunt
familiaritatem ad maledicendum. concordet ad discor
diam. conciliant in se inimicissimas amicitias. & pa
ri consentaneum malignitatis affectu celebrant odio
sa collatio. Haud secus egit quondam herodes & pi
latus. de quibus narrat euangelium. quod facti sunt amici in
illa die. hoc est in die dominice passionis. Conuemen
tibus sic in unum non est dominica cena manducare. sed

magis p[er]inare & bibe calice[m] demonior[um]. dū impor-
 tantib[us] linguis alior[um] p[re]dicationis iugis. alior[um] aures
 m[en]te[m] morte[m] libent[er] excipiunt. Sic q[ui]ppe iuxta p[ro]phe-
 cia[m] morat mors p[er] fenestras n[ost]ras. & prurientes auri-
 bus & oculis. letale poculū detractio[n]is inuicē nobis mini-
 strare contendimus. Non ueniat anima mea in
 consilio detrahentium. q[uon]ia d[omi]n[u]s odio eos. dicente ap[osto]lo.
 detractores. deo odibiles. quā sententia[m] d[omi]n[u]s ipse in
 psalmo loquens. audi q[uon]ia confirmat. detrahentem
 inquit p[ro]ximo suo. hunc p[er]sequabar. nec mirū. ē id p[ri]ma-
 rie uicū caritatē que d[omi]n[u]s ē. i q[uo]dē c[on]t[ra]ctis ac[us] impugna-
 re & p[er]sequi cognoscit. quē admodū uos quoq[ue] potestis
 adūtere. om[n]is q[ui] detrah[er]e. p[ri]mū q[uo]dē se ipsū p[er]dit ua-
 cuū caritate. de[m]de q[uo]d aliud detrahendo inten-
 dit. n[on] ut is cui detrah[er]e ueniat modū ut concep-
 tū ip[s]is apud d[eu]m detrah[er]e. Ferit g[er]o caritatē in om[n]ib[us]
 q[ui] se audiunt lingua maledica. i q[uo]ntū in se ē. nec at-
 fundit & extingu[it]. Non solum autē. s[ed] & absentib[us]
 uniuersis ad quos uolans ūbū forte p[er] eos qui presen-
 tes sunt puenire contingit. Vides quā facile & in
 breui. ingentē multitudinē animarū uelocit[er] cur-
 rens sermo cabe malicie hui[us] in f[aci]ere possit. p[ro]p-
 terea dicit de talib[us] p[ro]phetia sp[irit]us. Quorum os male-
 dictione et amaritudine plenu[m] ē. u. p. e. a. e. s. utiq[ue]
 tam ueloces. quam uelocit[er] currit sermo. Unus est
 q[ui] loquit[ur]. & unū tantū ūbū p[er]fert. & tam illud unū
 ūbū uno in momēto. multitudinis audientū dū au-

res inficit. animas inficit. Cor siquidē felle luo-
ris amarū. plingue instrumentū spargē n̄ amara
n̄ potest. dicente dño. Ex habundantia cordis. os lo-
quit. Et s̄ species pestis huius. dum alij qdē mude
atq; irreuerent uti inbucā uenit uirus euomant
detractionis. Alij autē qdā simulate uerecundie fu-
co. conceptā malitiā quā retinere n̄ possūt. ad umbra-
re conent. Videas alta p̄mita suspiria. sicq; qdā
ē g̃uitate et carditate. uultu mesto. demissis sup̄ci-
lijs. et uoce plangenti egredi maledictionē. et q-
dē tanto p̄suasibiliore. quāto credit̃ ab his qui audi-
unt corde inuito et magis condolentis affectu. quā
malitiose p̄ferri. doleo inq; uehement̃ p̄ eo qd dili-
go eū scis. et nunquā potui de hac̃e corrigē euq;.
Et ali. Michi qdē ait. bñ cōptū fuerat de illo istud.
Et p̄ me nunquā inuocauisset. Ac qm̄ p̄ alterū pate-
facta res ē. ueritatē negare n̄ possū. dolens dico. re-
uera ita ē. Et addit. Grande dāpnū. Nam alias qdē
in plurib; ualeat. ceterū in hac parte. uerū fateam̃
excusari minime potest. His paucis aduersus ma-
lignissimū uiciū cōmemoratis. reuertam̃ ad expla-
nandi ordinē. et demonstrē q̄ sint hoc loco intel-
ligendi recti. Non enī arbitror sentire quēpiā recte
intelligentiē. scdm̄ corp̄ rectos dici eos qui sponsā
diligūt. p̄pt̄a demonstranda a nob̄ ē sp̄italis. id est
animi rectitudo. Sp̄c ē q̄ loq̄t̃ sp̄italib; sp̄italia cōparat̃.
q̄ scdm̄ animū. n̄ scdm̄ t̄renā et feculentā mat̄iam.

99
dñs hominē rectū fecit. ad imaginē quippe & similitu-
dinē suā creauit illū. Ipse ū quēadmodū psallis
rect⁹ dñs dñs nr. & n̄ ē iniquitas in eo. Rectus itaq;
dñs. rectū fecit hominē simile s. id ē sine iniquitate.
sic n̄ ē iniquitas in eo. Porro iniquitas. cordis ē n̄ carnis
uiciū. ut p hoc nouis in sp̄itali portione cui & non
incrassa luceaq; substantia. dī similitudinē conseruan-
dā. siue repandā. Sp̄s dñs ē enī. & eos q̄ uolunt simi-
les ei ut pseuerare ut fieri. oportet int̄re ad cor. atq;
in sp̄u id negotij actitare. ū reuelata facie speculari
tes gl̄a dī. in eandē imaginē t̄iforme. int̄ de clari-
tate in claritate. tanquā ad m̄ sp̄u. quāq; m̄ & corpo-
ris staturā dedit hominē dñs rectā. forsā ut ista cor-
porea exterioris uiliusq; rectitudo signenta. homi-
nē interiore illū q̄ ad imaginē dī factus ē. sp̄ua-
lis sue seruandę rectitudinis ammoneret. & decor-
līm deformitatē argueret animi. Quid enī inde-
centius? quā curiū recto corpore gerere animus.
Pūsa res ē & feda. luceū uas qd ē corp⁹ de t̄ra octos
habē fursū. celos libe suspicere. celozq; luminarib;
oblectare aspectus. sp̄uale ū celestēq; creaturā. suos
ē contrā octos id ē int̄nos sens⁹ atq; affectus t̄here
int̄tā deorsū. & que debuit nutrī in croceis. herē-
re luto tanquā unā de sub. amplexariq; stercora.
Erubescē anima mea. diuinā peccorina cōmutasse si-
militudinē. Erubescē uolitari in ceno. que de celo es.
Erubescē anima ait corp⁹ in mei confidatione; creata

creata similis recta. me quoque accepisti adiutorium si-
mile tibi: utique secundum limamenta corporee rectitudinis; quod-
cumque te uertas. siue ad deum sursum. siue ad me deorsum.
nemo siquidem carnem suam odio habuit: utique occurrit tibi spe-
cies decoris tui: utique prestat tui dignitatis habes de
magisterio sapientie familiarem ammonitionem. me ergo mea
quam tu gratia accipi retinente. et seruante progrediamur.
tu quoque in non confundis animam tuam. Eum suam
mente conditor intuetur abolutam similitudinem: et tuam tibi in me
conseruet assidueque representet. Jam omne adiutorium
quod tibi ex me debebas uertisti in confusionem. abute-
ris obsequio meo. In digne humanum corpus in habi-
tas brutum et bestialis specie. Istiusmodi ergo curue anime
non possunt diligere sponsam. quoniam non sunt amice sponsi.
et sunt mundi. qui uult inquit amicus esse huius mundi.
inimicus dei constituitur. Ergo querere et sapere que sunt
super terram. curuitas anime est. et eregione. meditari aut
desiderare que sursum sunt. rectitudo. Et ipsa ut
perfecta sit. in sensu diffinita rectitudo. et consen-
su. Rectum reuera te dixeris. si recte in omnibus sentias.
et facias non dissencias. In uisibilis animi statu. notet
fides et actio. rectum iudica. si fide catholicum. et iustum
opere probaris. Si quominus. curuum censere non dubites.
sic nempe habes. si recte offers. et recte non diuidis.
peccasti. Recte quidem quodcumque horum offers. recte aut
ab alterutrum ea non diuidis. noli esse rectus oblator. et pa-
uus donator. Quid diuidis actum a fide. Inique dum

dis. fide p̄mens tuā. nam fides sine opib; mortua
 ē. munus mortuū offers dō. Si enī quedā fidei
 anima ipsa deuotio ē. qđ fides quę non opat̄ ex di-
 lectione. n̄ cadāuer ex anime. Bene honoras dñm mu-
 nere fēdo. Bene placas. tuę fidei mōfector. Quomodo
 hostia pacifica. ū tam seua discordia ē. Non mirū
 si cym̄ in surrexit in frēm. qđ suā p̄us occidat fi-
 dem. Quid miraris ocajn si ad tua n̄ respicit mu-
 nera. qđ te despicit. Hec hoc mirū si non respicit
 ad te. qui ita es diuisus int̄. si manū deuotioni. qđ
 animū das liuori. Non concubas t̄ dñm discors tecū
 n̄ placas s; peccas. & si nondū qđē impie feriendo.
 s; tam diuidendo n̄ recte. & si necdū fricida. iam
 tam fideicida teneris. Nunqđ rect̄ ut qñ manū por-
 rigis dō. cuius cor int̄a t̄hit liuor & fratnū odiū.
 Quom̄ rect̄. cui fides mortua. cui op̄ mors. cuius
 nulla deuotio. amaritudo multa. Erat qđē in offe-
 rente fides. s; n̄ infide dilectio. recta oblatio. s; cru-
 delis diuisio. mors fidei ē. sep̄tio caritatis. Credis
 in xpm̄. fac xpī opa ut uiuat fides tua. fidem
 tuā dilectio animet. p̄bet actio. n̄ incuruet t̄renū
 op̄. quē fides celestū erigit. Qui te dicis in x̄ ma-
 nere. debes sic ipse ambulauit &. i. ambulare. Qđ
 si p̄pam gl̄am queris. florenti inuides. absenti de-
 trahis. reponis ledenti te. hoc xpc n̄ fecit. Confite-
 ris te nosse dñm. f. a. h. n̄ recte plane. s; impie lin-
 guam xpo. animā dedisti diabolo. Audi ḡ qđ di-

cat, homo iste labiss me honorat. cor aut ei lon-
ge ē ame. Non es pfecto rectus: q̄ tam non recte
diuidis, non potes attollere caput. p̄sum diabo-
li iugo; n̄ te subrigē prēuales: cui dominat iniq̄-
tas. Iniquitates tue sup gresse s̄ caput tuū: et
sic on̄ gūe. G. f. s. t. Iniquitas demq̄ sup sedet
talentū plumbi. Vides quod non faciat hominē
rectū fides & recta que n̄ opat̄ ex dilectione.
Ac q̄ sine dilectione ē: non habet unde diligat
sponsā; s̄ nec opa quāuis recta. rectū cor efficere
sufficiunt: sine fide. Quis enī rectū dicat homi-
nē non placentē dō. Sine fide aut impossibile ē
placere dō. Qui n̄ placet dō: n̄ pot illi placē dō.
Nā cui placet dō: dō displicere n̄ pot. Porro cui
n̄ placet dō: nec sponsa ei. Quom̄ ḡ rect⁹ quinae
dm̄ diligit, nec eccliam dī: cui dī recti dili-
gunt te. Si ḡ nec fides sine opib; nec opa sine fide
sufficiunt ad animi rectitudinē: nos q̄ in xpm cre-
dim⁹ fr̄s. rectas studeamus facē vias nr̄as ⁊ stu-
dia nr̄a. Leuemus corda nr̄a ē manib; ad dīm.
ut tota recti inueniam⁹, fidē nr̄e rectitudinem
rectis actib; cōpantes: dilectores sponse, dilecti
asponso ihu xpo dño nr̄o: q̄ ē dō b̄ndict⁹ in sc̄a;
Ecce quod dixeram **Sermo. xxv.**
in sermone. qz emulū lacessientibus spon-
sa respondere cogat̄: que corpore qdē de nume-
ro adolescentularū eē videntur: animo autē

101
longe sunt. Aut nempe, filie. Iugra sū ē formosa fi-
lie iherlm. Iacet qd detraherent ei. ingredine imp-
perantes, ē adūte sponse patientiā ac benignitatē.
Non m̄ enim non reddidit maledictū p̄ maledicto.
ē m̄ sup̄ benedixit. filias iherlm uocant. que ma-
gis p̄ sua neq̄tia filie babilonis. ut filie baal. aut
si quod aliud nom̄ imp̄erij occurrisset. appella-
ri meruerant. Sane didicerat appheta. immo ab
ipsa unctione que docet suauitatē. calamiū quas
satiū n̄ concerendū. i. lūm̄ fūm̄gans
n̄ extinguendū. Pp̄ta n̄ agnē cel̄ putant am-
pli' irritandas. satis commo' de celest̄ cas̄ pse. nec
quicquā addendū stimulis. i. inuidie qua
torquebant. enagis autē ē his q̄ odērunt pacem
studuit eē pacifica. sciens se etiā insipientibus
debiticē. enaluit ḡ ipsas fauorabili demulcē-
re uocabulo. q̄ cure fuit ei. in firmarū potius
opam dare saluti. quā pp̄e ultioni. Omib; quidē
optanda ista p̄fectio. pp̄e autē. optimorū forma ē
platorū. Sciunt quippe boni fidelesq; sp̄positi. lan-
guentiū s̄ credicā animarū curā. non pompam. *no p̄p̄a*
Cunq; m̄m̄ murm̄ cuiuspiā illarū querulę uocis
iudicio deprehendunt. i. si in ipsos usq; ad conui-
tia i. contumelias p̄rumpentis. medicos se i. non
dn̄os agnoscentes. parant confestim auersus
frenesim anime n̄ uindictā s̄ medicinā. hec ḡ
ratio cur sponsa filias ierlm dicat eas ipsas

quas maliuolas sustinet atq; maledicas. uidelicet
ut inblando sermone delinuat murmurantes. com-
motione sedet. sanet liuore. Scriptum est enim. Lin-
gua pacifica compescit lites. Alias uero filie reuera
ierlm quodam scilicet que huiusmodi sunt. nec falso ita eas
nominat sponsa. Siue enim pro sacramenta ecclesie que
indifferent quod est bonis suscipiunt. siue pro fidei eius
commune confessione. siue obfidelium corporale saltem
societate. seu etiam pro spe future salutis. aqua omnino
non sunt quodam. *opa q.* hic uiuunt ut tales despiciantur.
quolibet *ine fide.* uiuant despiciantur. non incongrue
filie ierlm *inde dō.* nominantur. Videamus iam
quod illud fuerit dicere. nigra si formosa. Nulla
ne in his uerbis repugnantia est. Absit. Pro simpliciter
dico. qui inter colorem et formam discernere non nouerunt.
est forma ad compositionem pertineat. color sit. ingredo
Non omne denique quod ingruum est. continuo et deformis
est. Ingredo uerbi causa in pupilla non dedecet. et
nigri quidam lapilli in ornamentis placent. et nigri
capilli. candidis uultibus et decorem augent et gratiam.
Sic est quoque facile adducere est in rebus in numeris. quia
quoniam sine numero sunt. que in superficie quod est repletes de
colora. in compositione uero decora. Tali fortassis in pot
sponsa est pulchritudine utique compositionis. neuo non
carere ingreditur. si sane in loco pignationis sue. Alio
quin erit. cum ea sunt in patria exhibet sponsus glorie glo-
riosa. non hunc mactam. aut rugam. aut aliquid huius

modi. At uero si diceret quod nigredinem non habet:
 se ipsam seduceret. et ueritas mea non esset. quapropter ne
 miretur quia dixit nigra. et rursum nichilominus quod
 formosa sit gloriatur. Quomodo enim non formosa: cui dominus
 ueni formosa mea. Cui autem dominus ueni. nondum pue-
 nerat. ne forte conspueret hoc dictum non quod huic ni-
 gre que adhuc laborat ueniendo in uia. sed beate
 illi que iam prorsus absque nigredine regnat in pa-
 tria. Sed audi unde nigra. et unde formosa se dixit.
 animum quod obiecta conuersatione quam prius habuit
 sub principe huius mundi. imaginem terrestri homi-
 nis adhuc portans. formosa uero de celestis similitudi-
 ne quam per ea commutauit. ambulans iam in nouitate
 uite. Sed si hoc est. cur non magis de preterito nigra
 fui. et non nigra sum dicit. Si tamen cui placet hic
 sensus. id quod sequitur. sic t. c. sic pelles. scilicet. sic oportet
 intelligi. ut de ueteri quidem conuersatione cedat.
 de noua uero salomonis se dixit tabernaculum. hoc
 enim esse pelles quod tabernaculum. propheta ostendit di-
 cens. Repente uastata sunt tabernacula mea. subito
 pelles mee. Prius ergo nigra sic uillissima tabernacula
 cedat. per ea formosa sic pelles gloriosi regis. Sed in-
 deamus quoniam ad statum potius uite potioris utrunque res-
 piciat. Si consideremus habitum exteriorum sanctorum. eum
 qui in facie est. quam sit humilis utique et abiectus. et qua-
 da neglectus in curia. cum tamen identidem intus re-
 uelata facie gloriam dei speculantes. in eandem imagi-

ne transformetur de claritate in claritate. tanquam
admi spū: non una quelibet talis anima. nūto nob
uidebit posse responde exprobrantib; s; nigredineo.
nigra sū s; formosa. Vis tibi denique demonstrem
animā et nigra parit & formosam. Epistole inq;
unt q̄ues sunt. s; p̄sentia corporis infirma. i sermo
concep̄ibilis; paulus hic erat. Ica ne o filie ierusa
le paulo de p̄sentia corporis estimatis. i tan
qua de colore de forme q̄ concep̄itis. q̄a certat ho
munculū afflicti in fame i siti. in frigore i nu
ditate. in laborib; plurimis. in plagis supra modū.
in mortib; frequent. hec sunt que denigant pau
lū. Pro huiusmodi doctor gentiū reputat in glo
rius. ignobilis. niger. obscurus. tanqua deniq;
perip̄sima huius mundi. Enimū nonne ipse est
qui rapit in paradisu. qui unū alterūq; p̄ambulat.
usq; ad cōiū sui puritate penetrat celū. O uere pul
cherrima anima. qua i si infirmū in habitante
corpūsculū pulcritudo celestis admittere n̄ despet.
angelica sublimitas non reicit. claritas diuina non
reppulit. hanc uos dicatis nigram. Nigra ē s; for
mosa filie iertm. Nig uro. formosa diuino ange
lico q̄ iudicio. i si nigra ē. forinsecus ē. s; aut pro
minimo ē ut a uobis iudicet. aut ab his q̄ scdm
faciē iudicant. Homo si q̄dē uidet in facie. d̄s
autē intuetur cor. p̄pt̄a & si nigra foris. s; int̄
formosa. ut ei placet cui se p̄buit. Non enī uob.

103
quib; si adhuc placeret xpi seruus n̄ ēēt; felix ingredo
que m̄as candore parit; lum̄ sciencie; conscientie puri
tate. Audi demq; quid pph̄am d̄s p̄mittat istiusmodi
m̄gs. quos aut humilitas penitentie; aut caritatis
zelus. tanquā solis estus decolorasse uidet. Si fiunt
aut peccata ur̄a ut coccinū. quasi nix de albabuntur.
si fiunt quasi rubra uermiculis. uelut lana alba
erunt. non plane contempnenda in sc̄is c̄tera ista
ingredo que candore opat̄ m̄tū. et sedē p̄inde pre
pat sapientie. Candor ē enim uite; etne sapientia ut
sapiens diffinit. et candida oportet ēē animā. in q̄
ipsa sedē elegerit. Quod si anima iusti sedes ē sapien
tie; haud dubie dixim animā iusti ēē candidā. et for
tassis iusticia ipsa candor ē. Iustus aut̄ erat paulus.
cui reposita fuerat corona iusticia. Candida p̄inde
pauli anima erat. et sapientia sedebat in ea. ita ut
sapientiā loqueret̄ in p̄fectos. sapientiā in ministerio
absconditā. quā nemo p̄ncipiū mundi huius agnouit.
Porro hunc in eo sapientie; iusticieq; candore. nigredo
illa exterior de p̄sentia corporis in firma. de laborib;
plurimis. de ieiunijs ac uigilijs multis. aut opa
bat̄. aut p̄merebat̄. Idēq; et quod nigrū ē pauli.
speciosius ē om̄i ornamento ext̄nseco. omni etiā regio
culcu; non comparabit̄ ei quālibet pulchritudo car
nis. non cutis utiq; m̄rida et arsurā. n̄ facies colora
ta uicina putredini. n̄ uestis p̄ciosa obnoxia uetusta
ti. n̄ auri species. splendor ue gemmarū. seu queq;

talía quę omnia sunt ad corruptionē; mīto p̄inde oīs
cura scōz sp̄ito ornatu. culcuq; sup̄fluo exterioris
sui hominis q̄ certe corrumpit. om̄i se diligētia p̄be-
t occupat excolendo ac decorando interiori illi qui ad
imaginē dī ē. ⁊ renouat de die in diē. Certe sunt em̄
dō non posse ēē quicq̄m accepti imaginē sua: si p̄po-
fuit restituta decori. P̄pterea ⁊ om̄is gl̄a eoz intus
n̄ foris ē: hoc ē non inflore sem̄ aut in ore uulgi:
s; in dño. unde ⁊ dicunt. Gl̄ia n̄ra hec ē testimo-
niū conscientie n̄re. qđ conscientie solus sit arbiter
d̄s. cui soli placere desident. ⁊ cui placere sola uera
⁊ sūma gl̄a ē. Non medioc̄s plane gl̄a illa quę int̄
ē. in qua gl̄ari dignat̄ ⁊ dñs gl̄e dicente dauid.
Om̄is gl̄a ei filie regis abint; ⁊ cutior sua cuiq; gl̄a.
h̄c dū eā ^{habet} in semet ipso: ⁊ non in altero. Acn̄ in solo
fortassis candore mōno: s; exteriori quoq; nigredine
gl̄andū. neqđ om̄ino sc̄is depereat: s; om̄ia co open-
tur in bonū. Non solū q̄ in sp̄e: s; ⁊ gl̄ari in t̄bulatio-
nib; Libent̄ ait glorificabor in infirmitatib; meis: ut
in habito in me uirt̄ xpi. Optanda infirmitas. q̄ xpi
uirtute cōpensat. q̄s dabit in n̄ solū infirmari: s; et
desideri. ac deficere penit̄ a memet ipso: ut dñi uir-
tutū uirtute stabiliat. Nam uirō in infirmitate p̄ficiat;
deniq; ait. q̄ndo infirmor tunc fortis sum ⁊ potens. qđ
ē ita sit. pulchre sponsa conuertat. s; ad gl̄am. quod ei
p̄ obprobrio ab emulis intorquet. n̄ in formosam s; ⁊ nigra
ē se gl̄ans. Non em̄ erubescit nigredinē. quā nouit

104
precessisse et in sponso. cui simulari quare et glorie est. Nil glori-
osius inde gloriosius putat. quam christi portare obprobrium.
Unde uox illa prorsus exultationis et salutis. Absit in-
de in cruce domini nostri ihesu christi, grata ignominia crucis. ei
que crucifixio ingratum non est. Nigredo est. et formosa et si-
milicudo domini. Vade ad sanctum ysaia. et describet tibi
qualem in spiritu illi uiderit. Quem natus dicit uirum
doloris. et scientem infirmitatem. et quod non erat ei species neque
decor. Et addidit. Nos putauimus eum tanquam leprosum. et
percussu ad omnia et humiliatum. ipse autem uulneratus est propter
iniquitates nostras. et attritus est propter scelera nostra. et luore
ei sanati sumus. ecce unde niger. Iunge et illud sancti
88. Speciosa forma per filios hominum. et habes totum in spon-
so quod sponsa de se hoc in loco testata est. Non est recte et ip-
se uidetur secundum ea que dicta sunt emulis posse respon-
dere iudeis. Niger sum et formosus filius iertan. Niger
plane. cui non erat spes neque decor. niger quod uermis et
non homo. obprobrium hominum et abiectio plebis. Denique se
ipsum fecit peccatum et nigrum dicere uereat. Intuere sane
pannis sordidum. plagis. Luidum. illicitum sputis. pallidum
morte. et nigrum ut te perfecto fatebere. percontare etiam
apertis eundem ipsum quem in monte perspexerint. aut certe
angulos in quem prospicere concupiscant. nichilominus for-
mosum mirabere. Ergo formosus in se. niger propter te. Quam
formosum et in mea forma te agnosco domine ihesu. non obdun-
na tamen quibus effulges miracula. et propter ueritatem et
mansuetudinem et iusticiam. Beatus qui te in his hominem

- glan

a

int homines conuersantes diligenter obseruans. se ip-
sum p̄bet p̄uibus imitatore cui. hoc iam beatitu-
dinis minus formosa tua p̄mias sue docis accepit.
nec quod formosum ē cui. imitari pig. nec quod
nigrū. sustinere confusa. Unde ⁊ dicebat. nigra sū
⁊ formosa filie ierlm. ⁊ addidit similitudinē sic
tabnacula cedar. sic pelles salomonis. At istud
obscurum ē. nec attingendū omnino fatigatis. ha-
betis cēp̄ ad pulsandū. si non dissimulatis. ad erit
q̄ reuelat misteria. neo cunctabit ap̄re. qui ⁊ ad
pulsandū inuitat. Ipse ē enim q̄ ap̄it ⁊ nemo clau-
dit sponsus eccl̄e ihs xpc dñs n̄r qui ē ^{sup̄ oīa d̄} benedictus
in secula a m̄h; *Sermo. xxvj.*

Sicut tabnacula cedar. sic pelles salomonis. *f. xxvj.*
hinc incipiendū. q̄ hic desijt sermo sup̄ior.
hoc expectatis audire quid sit. ⁊ qualis ei q̄d p̄xi-
me tractatū ē capto coaptet. q̄a similitudo ē. Potest
enī hoc ita subiunctū fuisse. ut utraq; pars simili-
tudinis ad id solū respondeat. quod ibi precesserat
m̄ḡtū. Pot̄ ⁊ ita ut duob; illis duo ista id ē singu-
lis singula referantur. Iste sensus simplicior. iste
obscurior ē. ⁊ temptem utrunq; ⁊ p̄us quidē h̄c
qui difficilior apparet. Non autē in duob; p̄mis dū
taxat extremis difficultas ē. Nam cedat q̄dē quod
m̄p̄retat tenebrē apte satis ē nigredine conuenire
uideō. ⁊ pelles salomonis ē formositate n̄ ita. Porro
tabnacula in eandē nichilominus concurrere con-

⁊ h̄ iduob;

105
uenientia quis non uideat? Quid enim tabernacula n^{ra}
sunt corpora in quibus p^{er}gnamur? Hec em^o
habemus hic manente ciuitate: s; futura inq^{ui}rim^{us}?
s; & militamus in eis tanqua^m in tabernaculis. p^{er} s^{ed}
uiolenti ad regnu^m. Deniq; militia est uita hominis
sup^{er} tra^{ns}; & quadiu militamus in hoc corpore: p^{er}
gnamur ad d^{omi}no id est aluce. Nam d^{omi}ns lux est. & in
q^{ui}ntu^m q^{ui}sq; est eo n^{on} est: in tantu^m incenebris est. hoc est
in cedar. Flebile p^{ro}inde uoce illa agnoscat sua.
heu in q^{ui} in colatus meus plongetus est habitauⁱ
cu^m habitantib^{us} cedar. multu^m incolae fuit anima
mea. Est g^o hoc habitaculu^m n^{ost}ri corporis. n^{on} qu^{ia}s
mansio. aut dom^{us} in digene. s; aut tabernaculu^m
militantis. aut stabulu^m uiatoris. Est inqua^m hoc
corpus tabernaculu^m et tabernaculu^m cedar: quod in
miru^m anima^m quasi obiectu^m sui incircumscripta lu
minis inc^{on}u^m n^{on} fraudat aspectu. nec finit omⁿino
unde illud n^{on} p^{er} speculu^m q^{ui}de^m & in emigmate: non
aut^{em} facie ad facie. Vides ne unde eccl^{esi}e migredo.
unde pulcherrimis quoq; animab^{us}; n^{on} nulla rubi
go inheret? De tabernaculo p^{er}fecto cedar de exer
cicio laboriose militie de diurnitate miseri inco
latus. de angustis erumpnosi exilis. de corpore
deniq; fragili & g^{ra}ui. q^{ui} corpus quod corruptio
agg^{ra}uat anima^m. et deprim^{it} t^{er}rena inhabitatio
sensu multa cogitante. p^{ro}p^{ter}ta^m & cupiunt dissolui.
ut corpore leuate. xpi auolent in amplexus. Vnde

et gement una de miseris aiebat. In felix ego homo
q̄s me libabit de corpore mortis huius. Scit nimirū
quē huiusmodi ē q̄d non possit in tabernaculo cedrar
carere ad putrū mactā aut ruga. non q̄ntulacūq;
ingredine. et cupit exire ut se possit exuere. Et hec
ratio cur sponsa ingm̄ se dixit sicut tabnacula
cedar. Si enim quomodo formosa sūt pelles salo-
monis. Ac nescio quid subline ac sacrū sentio in
his pellib; inuolutū. quod minime ausim omnino
contingē. n̄ ad mutū sane ipsius q̄ repositus et signa-
uit. legi nimirū qui scrutator ē maiestatis oppmen-
tur a gl̄a. Sup̄ sedeo q̄ & differo. Vobis int̄im cure
erit solito impedire fauorē ur̄is precibus. ut eo ala-
clores q̄ fidentiores redeamus ad id quod attentiorib;
eget animis. Et fortassis inueniet p̄i pulsator quod
temerarius scrutator non posset; quāquā et meretor
finē impat. et calamitas quā patior. Quo usq; enī
dissi-mulo. & ignis quē int̄ me ipsū abscondo. t̄ste
pectus adu. it. interiora depascitur. Clausus lat̄
serpit. seuit aerius. Qd̄ in et cantico huic qui inama-
ritudine sum. Vis doloris abducat intentionē. et in
dignatio dñi ēbibit sp̄m meū. Subtrac̄to si quidem
illo p̄quē mea in dño studia ut cūq; liba et sole-
bant. simul et cor meū dereliquit me. Et feci uim
animo ac dissimulaui usq; huc. ne affectus fidei
vincere uideret. Deniq; plorantib; alijs ego ut adu-
tere potuistis. siccis oculis secutus sū in uisū funus.

fixis oculis steti ad cumulum quo usque cuncta pacta sunt
 exequanti sollempnia. Inductus sacerdotalibus solitas in eum
 orationes ipso ore compleui. trans me in manibus ex more
 ieci super dilecti corpus. trans: mori futurum. Qui me intue-
 bantur flebant et mirabantur quod non flere ipse. cum
 non illud quod de se, me potius quam illud amisissimam omnis miseraren-
 tur. Cuius enim ut ferreum pectus super me ibi non moue-
 retur. quem uidet. et superstitet: o mine damnum. sed pro meo
 non reputabit infortunio. at ego quibus poteram uiribus
 fidei. reluctabar affectui. — intens ut inuitus non
 moueri frustra adductione nature. uniuersitatis de-
 bito. conditionis usu. potentis iussu. iudicio iusti. fla-
 gello terribilis. domini uoluntate. phuiusmodi sepe ex ce-
 ce de inceptis exegi amemet ipso non indulgere. mul-
 to fleui: multum — ebatus tam et mestus. nec po-
 tui impedire tristitiam. quam potius lacrimae. sed ut scriptum est
 turbatus sum et non sum locutus. At suppressus dolor alius
 inorsus radicaui. eo ut sentio acerbior factus.
 quod non exire permisi. Fateor uictus sum. exeat necesse est
 foras quod mihi patior. exeat sane ad oculos filiorum
 qui scientes in commodum. plandum humanus estimant.
 dulcius consolentur. Scitis o filii quam iustus sit dolor
 meus. quam dolenda plaga mea. cernitis nempe
 quam fidus comes deseruit me in uia hac qua am-
 bulabam. quam uigil ad curam. quam non segnis ad opus.
 quam suauis ad mores. quis ita michi precessarius cui
 eque dilectus ego: si erat genere. sed religione ger-

•quā

manior. Dolet quæso uicē meā uos. quib; hec no tā sē.
In firmus corpore erā. & ille portabat me; pusillus
corde erā. & confortabat me; piger et negligens; et
excitabat me. Impudus & obliuiosus; & cōmonebat
me; quo in auulsus es. quo in raptus ē e manibus
homo unanims. homo scdm cor meū. Amamus
nos inuita. qm̄ in morte sumus sepaci. Amariſſima
sepacio. & qm̄ non posset omnino efficiere n̄ mors; q̄ndo
em̄ me uiuus uiuū desereres. omnino op̄ mortis. hor
rendū diuortiu. Qs̄ em̄ tā suauis uincto mutui n̄
n̄ pepisset amoris. n̄ toti suauitatis inimica mors. bñ
mors. quæ unū rapiendo duos furiosa perit. An n̄
mors etiā in. Immo plus in. cui utiq; om̄i morte in
felicioz uita seruata ē. Huo ut uiuens moriar. & hoc
dixerim uita. Quā inuit me p̄uaret o austerā mors
uite usū quā fructu. nā uita sine fructu g̃uor mors.
Deniq; duplex malū ligno parat̄ infructuoso. secu
ris & ignis. q̄ meis laboribus inuidens elongasti
ame amicū & p̄ximū. p̄ cui maxime studiū erant.
si quando erant fructuosi; sicut p̄inde in fuisset pi
dicari uita. quā tua. o. p̄sentia. q̄ meoz in dño
studioz erat sollicit̄ incitator. fidelis adiutor. caut̄
examinator. cur quæso aut amauim̄ aut amissim̄
nos. Dura conditio si mea miseranda fortuna. non
et illi. nam tu care frat si caros amissisti. cariores
utiq; recepisti; me ū quæ nam iā miserū consolatio
manet p̄ te unicū solatiū meū. Placita fuit parit̄

societas corporum primorum concordia. sed solum me diuisio
 uulnerauit. Comune quod libuit. quod esse et lugubre
 meum. In me transierunt ire. in me confirmatus est
 furor. Erat ambobus alterutrum gratia presentia. dulce
 consortium. suauis colloquium. sed tantis utriusque deliciis
 ego perditus. tu mutasti. Et quidem inmutatis illis retribu-
 tio multa. quanto fenore gaudiorum. ac benedictionum cumulo carere hodie nobis
 habes certe pro me tantillo reposita ^{pro me tantillo} christi presen-
 tia. nec dispendium sentis absentiae a nobis tue. angelorum
 ad mixtum chorus. Non est ergo quod causeris tu de nostra quasi
 subtrahenda est presentia. cui affatus sum suorumque copia dominus
 maiestatis indulget. ac ego propter quid? Quam uelle sci-
 re quod nam sentias nec de me illo unico tuo medicis mu-
 tante curis et penis. destituito de baculo imbecillita-
 tis mee. Si tamen licet adhuc cogitare de miseris inges-
 so abyssi luminis. atque illo pelago eternae absorpto.
 forte enim si nosti nos secundum carnem. sed non iam non nosti.
 et quoniam introisti in potentias domini. memoraris iustitiae
 eius solus. immemor nostri. Ceterum qui adheret deo. unus
 spiritus est. et in diuinum quendam totum mutat affectum.
 nec potest iam sentire aut scire non dominum. et quod sen-
 tit et sapit deus plenus deo. deus autem caritas est. et quanto
 quod communior deo. tanto plenior caritate. Porro
 impassibilis est deus. sed non incompassibilis. cui propter
 misereri semper et parere. ergo et necesse est esse miscetum
 qui inheret misceti. quamuis iam minime miser sis.
 et qui non pateris. compateris tamen. Affectus proinde

frater karissime;

* felicitatis

tuus non ē imminutus s; immutatus. nec qm dñm
indisti mī. curate exusti. ⁊ ipsi enim cura ē de
nobis; qd infirmū ē abieciſti. s; n̄ qd pūm. Caritas
deniq; nunqm exadit. Non obliuisceris me in fine.
Audeor in frēm meū qsi audire dicentē. Nunqd mat
potit obliuisci filiū uteri sui. ⁊ si illa oblita fuerit.
ego cam non obliuiscar tu; non expedit p̄fui; scis ū
uerſer. ū iacea. ū reliqueris me; n̄ ē q porrigat manū.
Ad omē qd emerſerit respicio ad. g. ut consueueram
⁊ n̄ ē. heu tē ingemisco miser. sic homo sine adiu
torio. e uē consula in ambiguis. cui in aduersis fida.
q̄s portabit onera quis picula ppulsabit. Nonne ūq;
gressus meos. g. octi ante ibant. Nonne tuū. g. ped
cure mee noq; quā meū ipsi habebant. familiaris
incurſabant. acri urgebant. Nonne in lingua illa
tua placabili ⁊ potenti. meā a sermonib; sc̄i frequen
tissime uendicabas. amico reddebās silentio. dñs dede
rat illi ⁊ linguā eruditā ut sciret qm debet qm pfer
re sermonē. Ita deniq; in prudentia responsorū suorū.
⁊ in grā data s; data de sup et domesticis satisfacibat
⁊ exteris. ut pene me nemo req̄reret. cui p̄or forte. g.
occurrisset. Occurrebat aū ad uicantib; opponēs se. ne
subito meū oclū in cursarent. Si qb; sane satisfacere
p se non qbat. hos pducebat ad me. cecōs emittebat.
o uirū industriū. o amicu fidelē. ⁊ amico gerebat
more. ⁊ officiis caritatis n̄ deerat. el's uacua recessit
ab eo manu. Si diues. consiliū. si paup. subsidium repon

tabat; nec querebat que sua sūt: q̄ se medijsingere
 bat curis. ut ego uacare. Spabat enim sic erat humil
 limus. maiore de mīa quiete fructū: quā si uacaret
 ipse. Inōdū cām postulabat absolui q̄ alteri cede: q̄si
 q̄ melius p̄uideret. S; ū ille inueniret. nec petulanti ali
 quo ut assoleret in eo officij detinebat affectu: s; solo in
 tuicu caritatis. Si q̄dē plus omib; laborabat. i minus omib;
 accipiebat. ita ut sepe cū alijs necessaria ministraret.
 ipse egēet in plurib;. Verba causa cibo. aut ueste. Demq;
 ē se sentiret de celsū p̄p̄inquare: d̄s inq̄t tu scis. quod
 quantū in me fuit sēp optavi quietē. n̄ intendere. uā
 care ē; s; implicitū tenuit timor tuus. & uoluntas
 fīm. & studiū obediendi. sup omia abbas parit. i fr̄is
 germana dilectio. Ita ē. Gr̄as ē fr̄ de omī fructu me
 orū si q̄s ē in dño studioz. ē debeo si p̄fec. si p̄fui; tu
 intricabar. i ego tuo bñficio feriat̄ sedebā michi.
 aut certe diuinis sancti obsequijs occupabar. aut do
 ctine filioz utilit̄ intendebar. Cur enī securus intus
 n̄ eēm. ē te scire agente foris manū dexterā meam.
 lum oculoz meoz. pectus eo in eā linguā. Et q̄dem
 indefessa manus. oēs simplex. pect̄ consilij. lingua
 loquens iudiciū. Sic sc̄ptū ē. Oēs iusti meditabuntur sa
 pientiā. i lingua ei loquet̄ iudiciū. S; q̄d dixi foris
 agente illū q̄si mētia. s; nesciret. ac spūaliū expers
 eēt donoz. Horum q̄ illū norunt spūales: q̄m ūbael
 spūm redolērent. Horum concubinales. q̄m mores ei et
 studia n̄ carnē sapent. s; feruerent spū. Oēs illo

.. meū

rigidior in custodia discipline. quis incastigando corp
sui districtior. suspensior in contemplando. subtilior in
differendo. Quotiens ē eo differens ea didici que nescie
bā. & q̄ docturus aduenerā. doctus magis abscessi; nec
mirū deīne. cū magni ac sapientes uiri. id ipsū in
chilominus ex illo s̄ accidisse testent. Non cogno
uit litteraturā. s̄ habuit litterarū inuentorem
sensū. habuit & illuminantē spm. nec in maximis
tantū. s̄ & in minimis maximus erat. Qd uerbi
causa in edificijs. in ags. ortis. aqs. cunctis deniq
artib; seu opib; rusticor. qd in quā ut in hoc rerū
genere. s̄ subē fugit p̄tiam. cementariis. fabis. agw
lis. ortolanis. sutorib; atq; textorib; facile magister
erat. Cūq; omni iudicio omib; eēt sapientior. solis
in suis oculis non erat sapiens. Vtinā multos & si
minus sapientes. non plus tangeret illa maledictio.
De q̄ sapientes estis in oculis uiris. Scientib; autē loquor.
i adhuc plura his de illo i maiora cōptis. Parco tñ.
q̄ caro mea & fr̄ ē. hoc tam securus addo. in ualis
monib; i p̄ omib; fuit. uilis in paruis et in magnis.
in p̄uatis i publicis. foris i intus. Merito ex eo pende
bā cor. q̄ michi totū erat. Solū pene reliquerat in
p̄uoris honore i nom; nā op̄ ipse faciebat. Ego uo
cicabā abbas. s̄ ille p̄erat in sollicitudine. Merito
requieuit in illo sps m̄s p̄que licebat delectari in dño.
p̄dicare libius. orare securius. P̄ce in quā in m̄ fr̄.
mens sobrius. et ḡta q̄es. sermo efficacior. oratio

pinguior. frequentior lectio. & feruentior affectus.
heu sublati es. & hec omnia simul; tecum omnes pa-
rit abire delitie & leticie mee. Jam cure irruunt.
ia molestie hinc inde pulsant. & angustie undiq;
solu me reppererunt. Sole in te abeunte reman-
serunt. Solus sub sarcina gemo; aut ponere aut
opprimi necesse est; quia tu tuos humeros subiuxisti. Quis
in te uat cito mori. Haec prope nolim; nec te tua frau-
dare gloria, porro super uiuere est labor & dolor. Quia
qua ad uitam in amaritudine; uita in merore; et
hec sit in consolatio. ut merendo affligar; non
paream. & uiuabo manu domini; & enim manu domini teti-
git me; me in qua tetigit & percussit; non illud que
uocauit ad requiem; me occidit. cum succidit illud. Nun-
quid enim occisum quis dixerit; quem plantauit in ui-
ta. At quod illi uite ianua fuit; in plane est mors.
neque illa morte mortuum dixerit. non habet quod obdor-
muit in domino. Exite exite lacrimae lampade cupientes.
exite. quia si quod uobis meatum obstruxerat conneauit.
Aperiant cataractae miseri capitis. & eripiant fon-
tes aquarum. si forte sufficiant sordes abluere cul-
parum. quibus uita merui. Cum consolatus fuerit super
me super me dominus. tu fortassis & ego merear consolari.
si tamen non peccero a merore; nam qui lugent conso-
labuntur; propterea condescendat in omnes sanctos. & in
spiritu lenitatis qui spiritalis est sustineat lamentantem. luctus
meus humano queso pensetur affectu; non usu. Videmus

prope

ipfi

neimpe mortuos cotidie plāgere mortuos suos. Flecti mul-
tū. et fructū nullū; non culpamus affectū n̄ ē excedit
modū. s; causā. Ille nimirū nature ē. et eius turbatio
pena peccati. hec uanitas & peccatū. Et enī ibi sola n̄
fallor plorantē damna gte carnis. uite p̄sentis in cōmo-
da. Et plorandi: q̄ ita plorant. Nunq̄ ego sic? Similis
in affectus. Sed altera causa. dissimilisq; intentio. Nil
la in sane ^{querela} de omib; que sunt mundi. In his p̄fecto que
sunt dī ad imp̄gū doleo fidele auxiliū. salutare cō-
siliū; s; lugeo. s; ē in causa. fr̄ carne. s; p̄ximū spū.
p̄posito. Adhesit anima mea anime illius. et unā fecit
de duab; n̄ consanguinitas. s; unanimitas. Carnis q̄dē
necessitudo non defuit. s; plus iunxit societas sp̄s. con-
sensus animoz; mox conformitas. Cū ḡ eēmus cor unū
et anima una. parit̄ atq; ipsi anima p̄sonat gladius.
et scindens mediā. partē locauit in celo. partē in ceno-
deseruit. Ego ego illa portio misera in luto iacens. crun-
cata parte sui. et parte portiori. et dī in ne fleueris? Aui-
la sunt uiscera mea anime. et dī in ne senseris? Sencio
sencio ut inuit. q̄ nec fortitudo lapidū fortitudo mea.
nec caro mea enea ē. Sencio p̄fusus et doleo. & dolor m̄s
in conspectu meo sēp. Non sane pōt̄ duricie et insensi-
bilitatis arguere ille qui ūbat. qm̄ illos de q̄b; ait.
p̄cussi eos et non doluerunt. Affectū meū confessus
sū et non negaui. Carnalē q̄s dixerit. ego humanū
n̄ nego. sic nec me hominē; si ne hoc sufficit. nec
carnalē negaueri. nam et ego carnalis sū uenūda

soa

hanc mea

nos

110
cus sub peccato. addictus mori. penis et erumpnis ob
noxius. Non sum factor in sepsibilis ad penas. mortem
habeo meam et meorum. mis. G. erat. mis plane. Annon
mis. q. fr. sanguine fuit. p. fessione fili. sollicitudine
pat. consors spu. inamiss affectu. Is recessit ame.
sentio. Iesus su et grauit. Ignoscite fili. immo si fi
li. uice dolete patna. Misereamini mei saltem uos ami
ci mei. q. certe consideratis qm. g. uia confictis pro
peccatis recepi de manu dñi. In uirga indignationis
sue percussit me. digne p. meritis. dure p. uirib. An le
ue q. dixit uiuere me absq. G. n. q. ignorat. quid
m. cum. G. nec cū. concilio sermonib. scī. n. reprehen
do iudiciū. q. recepit quisq. qd. dignus ē. ille coronam
quā meruit. ego quā debui meritis. ego quā de
bui penā. Nunquid q. sentio penā reprehendo senten
tia. humanū ē illud. hoc impiū. humanū inquam
et necesse affici erga caros. siue delectabilis cū presto sō.
siue cū absunt moleste. non erit ociosa socialis con
uersatio. presertim int. amicos. q. qd. effecero mutuis
amor in s. presentib. horroz indicat separationis. et
dolor de inuicē insepatis. doleo sup. te. G. carissime.
n. q. dolendus. s. q. ablat. et iō fortassis dolendū
in poti' sup. te. q. bibo calicē amaritudinis. et solus
dolendus. q. solus bibo. non enī q. cu. solus ego patior
qd. solent paritē pati q. se diligunt. tū se amittunt.
Utinā n. te amiserim. s. p. miseri. utinā ut carde
aliqui seqr. te quocunq. ieris. Non enim dubiū quin

ad illos ieris. quos ecce mediū extreme noctis tue
inuitabas ad laudē cū inuitu et uoce exultationis
sibitū eripisti in illud. clauicū. stupentib; qui assiste
bant. Laudate dñm die celis. Laudate eū in excel
sis. Nam ē fr̄ in nocte adhuc media diescebat. q̄
nox sic dies illuminabatur. p̄ illa nox illum
natio tua in delicijs tuis. Accitus sū ego ad id mi
raculi. uidere exultantē in morte hominē. et insul
tantē morti. Ubi ē mors uictoria tua. Ubi ē mors
stimulus tuus. Nam non stimulus s; uibulus. lam
cantando morit̄ homo. et moriendo cantat. Usur
paris ad leticiā māt meroris. usurparis ad glāmgē
inimici. usurparis ad introitū regni. porta inferi
et fouea p̄ditionis. ad inuentionē salutis. idq; ab
hominē peccatore. lūste nimirū. q̄ cu iniq; in ho
minē innocentē q̄ iustū potestate cemeraria usur
pasti. Mortua es o mors et p̄forata hōmo. quem in
cauea glaciasti. cui illa uox ē in p̄phā. o mors ero
mors tua. morsus tuus ero in ferne. Illo inquit hō
mo p̄forata. Inseuntib; p̄mediū tuū fidelib; latū
letūq; exitū p̄dis ad uitā. 6. te n̄ formidat lar
ualis effigies. 6. p̄mediās fauces tuas trāsit ad
pat̄ā. n̄ modo securus s; et letabundus et laudat.
Cū q̄ superuenisse et extrema iam psalmi me au
diente clara uoce cōplessēt. suspiciens in celū ait.
Pat̄ in manus tuas cōmendo sp̄m meū. Et repe
tens eundē sermonē ac frequent̄ ingeminans

111
pat' pat': conuersus ad me exhalata q'de facie: quia
inquit dignatio dei hominū patre eē. quia hominū gl'a.
dī filios. dei eē heredes; nā si filij et heredes. Sic can-
tabat quē nos lugemus. in quo et meū fateor luctū
pene in cantū conuertit. dū intensus gl'e ei: ppe ei
fere miserie obliuiscor; s; reuocato me adhuc pungens
dolor. facileq; a sereno illo intantu tanquā aleui ex-
citat somno. pstringens anxietas. Plangā g; s; sup me.
qz sup illū iam uetat ratio. Puto enī si oportunitas
daret. in diceret nobis. Holite flere. sup me. s; sup uos
ipse flere. plangit mīto dauid sup parricida filio.
cui ppetuo sciret obstructū exitū de uentre mortis
mole cūctis. exerito sup saul & sup ionatā qbus
eque absoras semel. emersio iam nō spāt. Et quidē
resurgent. s; nō ad uitā. Immo ad uitā: ut uiuī in mor-
te infelicius moriant; quanquā de ionatā possit non
unūto herere sententia. Ac in et si non ista suppe-
tit plangendi ratio. non tam nulla. Plango p'mū
sup me a ipsius plaga atq; huius iactura domus; plan-
go deinde sup paupū necessitatib; quoz. s; pat' erat;
plango certe et sup uniuersi statu nri ordinis. nreq;
p'fessionis. q de tuo. s; zelo. consilio. et exemplo robur
non mediocriter capiebat. plango postremo et si non sup
te. pter te tam; hinc p'sus. hic afficio. Guit. qz uelhe-
ment' amo. et nemo. in molestus sit dicens non debere
sic affici. c' benignus samuel sup reypo rege. et pius
dauid sup parricida filio satisfecerent affectioni. et

+ ad me A

ad me A
plangit

ñ ad iniuriā fidi. non in sup^u sigillatione iudicij. Ab
salon fili mi ait. scs. filimi absalon. & ecce plusquā
absalon hic. Saluator quoq; uidens ciuitatē iherusalē.
et preuidens ruiturā. Fleuit sup eā. Et ego ppā & quā
in presenti ē desolationē n̄ sentia. plagā meā recentē
et gūē non doleā. Ille compatiendo fleuit. et ego pa
tiendo n̄ audeo. Et certe ad tumulū lazari nec flen
tes arguit. nec a fletu phibuit. in sup et fleuit et flen
tib. Et lacrimatus ē inqt ihc; fuerunt lacine ille testes
pfecto. non in dices diffidentie. Deniq; et pdisit mox ad
uocē ei q̄ erat mortuus. ne continuo putes fidē p̄u
dictū dolentis affectū; s̄ nec flet utiq; infidelitatis ē
signū; s̄ conditionis indicū; nec q̄ p̄cussus ploro. arguo
ferientē. s̄ puoco pietatē. seueritatē flectere satago.
Unde et uerba mea dolore sunt plena. n̄ tam et mur
mure. Nunq̄d n̄ plenū iusticie p̄tuli. qd̄ uni sententiae
complemto et p̄m̄tus ē q̄ debuit. et coronatus q̄ meruit.
Et adhuc dico; bene utrunq; fecit dulcis et rectus dñs.
misericordiā et iudiciū cantabo ē dñe. Cantet o misericordia qm̄
fecisti cum seruo tuo. G. Cantet et iudiciū qd̄ nos porta
mus. In albero bonus. in albero iustus laudabis. An so
lius laus bonitatis ē et iusticie. Iustus es dñe. et rectū
iudiciū tuū. G. tu de disti. G. tu abstulisti. et si dolem
ablatū; n̄ tam oblitiscim̄ quod clat̄ fuit; et grās agim̄
quod habē illū meruim̄. quo carere in tantū n̄ uolum̄;
in tantū non expedit. Recordabor dñe pacti mei et

misericordie tue. ut magis ac magis iustificeris in ser-
monibus tuis. et uincas cum iudicaris. Cum pro causa ecclesie
anno predicto euenisset: egrotauit ille; et inualecente languore
cum iam prima uidetur uocatio: ego egerit me ferens comi-
te pignationis. et illi comite in terra relinquere aliena.
nec resignare his qui in eum commiserant. quoniam amabatur.
ab omnibus: sic erat amabilis ualde. conuersus ad orationem
et fletu et gemitu expecta inquam domine usque ad reditum: resti-
tutum amicis. tolle iam eum suus: et non causabor. Exau-
disti me domine. conualuit. opus per fecimus quod iniuxeras. redi-
uimus cum exultatione reportantes manipulos pacis. Por-
ro quod pene obliuiscis sui meae conuentionis. si non tu. Pudet sin-
gulorum horum qui per uariationis me arguunt. Quid plura?
reperisti commendatum. recepisti tuum: finem uerborum indi-
cunt lacrimae: tu illis domine finem modumque indixeris.

.b. b. b.

ego

Sermo **xxvii.**
Quia debitis humanitatis officiis amicum reuer-
tentem in pacem in pacem persecuti sumus: redeo
fratres ad propositum edificandi quod intemiseram.
In congruum namque est diu flere letantem. et sedenti ad e-
pulas. Lacrimas multas ingerere: impertinens. Sed et si uicinas
de fleamus erumpnas: ne id quod oportet quoniamis. ne non
tam amasse illum: quam nostra quesisse de illo commoda ui-
deamur. Tempus sane dilecti gaudium. mesticiam desolatorum.
et tolerabilius fiat nobis quod nobiscum non est: quod est deo
est: fretus quod orationibus uestris: uolo in lucem si possum perdere
quicquid illud est quod optatum illis pellibus sentio. que in

exemplis decoris sponse pducte sunt. hoc si recolis
cactū fuit: s. in discussū remansit. Porro discussū et
declaratū: quomō mō sit sic tabernacula cedari: Quomō
g sic pelles salomonis formosa: Quasi ū salomon in oī
glā sua quicquid habuit condignū decore sponse: et
glē ornatus eius. Et qdē si non ad decore sponse: s. ad
ingredimē pot' nescio quas pelles istas sic q tabernacula
cedari respicere dicerem fortasse cōpeteret. nec de eē
unde id congruere monstraremus: sic q monstrabim.
Ac ū si sponse claritas quācūq decore pellū cōpa
randū putam: hic prorsus op' ē nobis ad quē pulchritudinis
auxilio. quatinus misterū hoc digne aperire possimus.
Quid namq eor quē in facie lucent si mōne cuiuspiam
scē anime pulchritudini cōparent: n̄ uile ac fedum re
cto appareat estimator: Quid inquit tale in se ostendit
ea quē preterito figura huius mundi. quod equare specie
anime possit illius. quē exuta tēm hominis uetusta
tē: ei' qui decore ē decore induit. ornata optimis morib'
pmonib'. ipso purior: sic exaltior ethere. sole splen
dior. Noli g respicere ad istū salomonē cū indagare
cupis cuiuscūmodi se pellib' simile in decore sponsa glo
riet'. Qd ē g quod dic' formosa sūt sic pelles salomo
nis: Magnū ac mirabile qddā ut ego estimo: si cū
n̄ hunc s. illū attendimus de q dī. Ecce plusquā salo
mon hic: nā usq adō is mō salomon. salomon ē. ut
non m̄ pacificus quod qdē salomon int'pretat': s. et
pax ipsa uocet'. paulo phibente. qz ipse ē pax m̄a.

Apud istum salomonē nō dubito posse inueniri qđ de
 cori sponse omnino cōparare non dubitē. Et p̄sertim de
 pellibus eius aduerte in psalmo. Extendens ait celū sic
 pellē. Non illa p̄fecto salomon & si multū sapiens.
 multūq; potens. extendit celū sic pellē. s; is potē qui
 non tam sapiens. quā ipsa sapientia ē. ipse p̄sus ex
 tendit & condidit. Istus si quidē & non illi illa uox
 ē. qđo preparabat celos haud dubiū quin d̄s pat̄.
 ego aderā. Aderat sine dubio preparā celos. sua un
 ius suaq; sapientia; nec putes astutis ociosa & q̄si ad
 spectandū solūm. qđ dixit ad eā nō & preparabam.
 Respice paulisper inferius & inuenies apte subiungen
 tē. qđ erat cū eo cōponens om̄ia. Deniq; ait; quecumq;
 op̄a pat̄ facit. hec & filius similit̄ facit. Et ipse itaq;
 extendit celū sic pellē. Pulcherrima pellis que in
 modū magni cuiusdā centoriū uniuersā opiens fa
 cie tr̄. solis. lune. atq; stellarū uarietate tam spe
 ctabili humanos oblectat aspectus. Quid hac pelle
 formosius. qđ ornatus celo. minime tam ut ip
 sum ullatenus conferendū gl̄e & decori sponse.
 eo ipso succumbens qđ p̄terit & hec figura ipsius.
 ut pote corporea & corporeis sub iacens sensibus.
 Que enī uident̄ temporalia sunt. que autē nō uiden
 tur et̄na; s; ē rationalis quedā sponse sp̄s. & sp̄i
 talis effigies ipsaq; et̄na. qđ imago et̄nitatis. De
 cor eius uerbi gr̄a caritas ē. et caritas sic legi
 tis nunquā excludit. Est certe & iusticia. & iusticia

enī pat̄ fecit.

et inquit manet in scdm scilicet. Est etiam patientia: et
legis nichilominus: quia patientia pauperum non pibit in
fine. Quid uoluntaria paupertas quid humilitas? Non
ne altera regnum eternum. altera eque exaltationem promeretur
eterna? Sed quoque spectat et amor domini semper permanens in
scdm scilicet, sic prudentia. sic temperantia. sic fortitudo et
si que sunt uirtutes alie. Quod non quedam margarite que
dam sunt in sponse ornatu splendore perpetuo coruscantes.
Perpetuo inquam quia sedes & fundamentum perpetua
tis; nec enim perpetue beate que uite omnino locus in anima
est. non medijs quidem in ceteris uirtutibus; Unde propheta deo
qui uidetur uita beata est. iusticia inquit et iudicium preparatio
sedis eius. Et apostolus dicit christum habitare non omnimodo quidem
sed signando per fidem in cordibus nostris, domino quoque sessuro
super assellum uestes suas discipuli subtraherunt: signi
ficantes saluatorem seu salutem nequaquam in fide nude
anime quam non uidelicet uestita inuenit doctrina et moribus
apostolorum; et ideo ecclesia promissionem huius future felicitatis: curat
mentem preparare. et perornare se inuestitu de aurato circumdata
amictu uarietate. gratiarum atque uirtutum. Quod quidem ex parte
super descriptum est quod digna et capax plenitudinis gratie in
ueniat. Ceterum spirituali huic tam pulchre uarietati quam
de prima mentis stola inquadam ueste sue sanctificationis acce
pit. nulla pacto ego comparauim indecore celum hoc uisi
bile atque corporeum. quam uis in suo genere quidem siderum
uarietate pulcherrimum; sed est celum celi de quo propheta. psal
lite inquit domino qui ascendit super celum celi ad orientem. et hęc

celū intellectuāle ad spāle; & q̄ fecit celos intellectuāle
 etu. creauit illud et statuit in sepiōnū. ipsūq; in ha-
 bitat. Ne ū putes sponse deuotionē extra illud rema-
 nere celū inq̄ scit habitare dilectū; Ubi enim thesau-
 rus eius. ibi et cor ei; emulatur sane assistentes uultui
 ad quē suspirat. & q̄b; se mām non ualeat uidendo as-
 sociare. studet conformare uidēdo. morib; magis q̄m
 uocib; clamant. s. Dñe dilexi decore domus tue et lo-
 cū habitationis gl̄e tue. Prorsus de hoc celo. minime
 ē indignū ducit ducere similitudinē. Hoc extencū
 sic pellis non spaciis tam locor. s; affectib; animor;
 hoc miris uariisq; araficiis. distinctū opib;. Diuisio-
 nes autē sunt n̄ color sed beatitudinū. Nam alios q̄dē
 posuit anglos. alios autē archanglos. alios ū uirtutes.
 alios dñationes. alios p̄ncipatus. alios potestates. alios
 thronos. alios cherubin. atq; alios seraphim. Sic stel-
 latū celū hoc. sic depicta hec pellis. hec una depellit;
 mei salomonis. et hec p̄cipua in omī ornatu multiformis
 gl̄e eius. h̄t aū ḡndis ista pellis quā plurimas
 in se eque salomonis pelles. q̄m unus q̄sq; beat⁹ et sc̄s
 q̄ ibi ē. pellis ē utiq; salomonis. Benigni siquidē sunt
 atq; extēti in caritate. p̄ngentes. usq; ad nos: quib; gl̄ia
 quā habent non inuidēt s; optant. ita ut exipsis hui⁹
 rei gr̄a demorari apud nos. non grauent⁹. seduli cō-
 nos & curā gētes nr̄. om̄s amministratorū sp̄c mis-
 si in ministriū. p̄p̄ eos q̄ hereditatē capiunt salutis.
 Quam obre siō celū celi singlarit dē uniuersa illa

multitudo collecta beatorum: sic et celi celorum propter singu-
los qui utique celi sunt nominantur: et ad singulos spectat
quod dicitur. extendens celum sicut pellē. Videtis credo que
nam ille pelles et cuius sint desolationis. de quarum spon-
sa similitudine gloriatur. Hunc iam intuemini et gloriam
que et celo se comparat. et illi celo quod tanta est gloria
quanto diuinus; nec immerito usurpat inde similitu-
dinem unde originem ducit; nam si propter corpus quod de terra
habet tabernaculis cedat se assimilat. cur non et propter
animam que de celo est. celo eque simile esse gloriatur. perfectior
cum uita testetur originem. testetur nature dignitatem et pa-
tem. Unum deum adorat et colit quomodo angelus. christum super
omnia amat quomodo angelus. casta est quomodo angelus. idque in
carne peccati et fragili corpore quod non angelus. que-
rit postremo et sapit. que apud illos sunt non que sunt
terre. Quod euidentius celestis in signe originis. quam
ingenita et in regione dissimilitudinis retinere simi-
litudinem. gloriam celibis uite interioris ab exule usurpari.
in corpore denique pene bestiali uiuere angelum. celestis
sunt ista potentie non terrene. et quod uere de celo sit
anima que hec potest. apte iudicantia. Audi tamen ap-
tius. Vidi inquit ciuitatem sanctam iherusalem nouam descen-
dentem de celo. ad se paratam tanquam sponsam ornataam
uero suo. et addit. Et audiui uocem magnam de choro
dicentem. Ecce tabernaculum dei cum hominibus. et habitabit
con eis. ad quid? Credo ut scilicet ad quodam sponsam de hominibus.
enim res; ad sponsam ueniret. et absque sponsa non

ueniebat. Quererebat sponsam. & sponsa cum ipso erat.
 An due erant? Absit. Una ē enim ait columba mea;
 s; sic de diuersis ouium gregib; unū facere uoluit. ut
 sit unū ouile & unus pastor. ita cū habet sponsā inhe-
 rentē s; apncipio multitudinē angloꝝ. placuit ei ⁊ de
 hominib; conuocare eccliam. atq; unire illi que de celo
 ē. ut sit una sponsa ⁊ sponsus unus. Ergo ex adiecta
 ista pfecta ē illa non duplicata. ⁊ agnoscit de se dicit.
 Una pfecta ē mea. Porro unā conformitas facit. nunc
 qdē in simili deuotione. p̄ ea ū & in pari gloria, ha-
 bes itaq; utrunq; de celo. ⁊ sponsū scilicet ihm. ⁊ spon-
 sā iertm; ⁊ ille qdē ut uidet̄ semetipsū exinamuit
 formā serui accipiens. ⁊ habitu inuentus ut homo. At
 illā in qua nā putamus forma seu specie. aut in quo
 habitu descendente uidit ille qui uidit. An forte
 in frequentia angloꝝ q̄s uidit descendentes ⁊ ascen-
 dentes sup filiū hominis. S; melius dicimus quod spon-
 sā cū uidit. cū uerbū in carne uidit. agnoscens duos
 in carne una. Dum enim sc̄s ille emmanuel terris
 intulit magis ier̄ discipline celestis. dum supne illi
 iertm que ē mat̄ nr̄a uisibilis quedā imago ⁊ speci-
 es decoris ei p̄ ipsum nobis & in ipso exp̄sta innotuit.
 qd n̄ in sponso sponsā p̄speximus. unū eundēq; dñm
 gl̄e admirantes. ⁊ sponsū decoratū corona. ⁊ sponsam
 monilibus suis. Ipse ḡ q̄ descendit ipse ē & q̄ ascen-
 dit. ut nemo ascendat in celū n̄ q̄ de celo descendit. un-
 demq; dñs ⁊ sponsus in capite. ⁊ sponsa in corpore; nec

⁊ similitudinē hōiū facit

⁊ magistru

ornata

frustra incertis usus est homo celestis cum decerneris
celestes quam plurimos fecerit et similes. ut sit quod legitur.
qualis celestis. tales celestes. Et tunc quod mori uiuit more
celestium. dum instat superne illius beateque creature. Hec
quoque que a finibus terre uenit audire sapientiam salomonis.
celesti uiro nichilominus casto inheret amore. et si nec
dum quam illa iuncta per speciem. tamen sponsata per fidem iuxta per
missum dei dicentis per prophetam. Sponsabo te mihi in misericordia
et miserationibus. et sponsabo te mihi in fide. Unde magis
magisque conformari satagit forme que de celo uenit.
discens ab ea uerecunda esse et sobria. discens pudica et
scia. discens. patiens. atque compatiens. postremo discens
mitis et humilis corde. Et ideo moribus huiusmodi conten
dit et absens placere ei in quem perspicere angeli concupis
cunt. ut dum desidio feruet angelico. se punde citem
scorum et domesticam dei. perbet dilecta. perbet sponsa. Ego
puto omnem animam talem non in celestem esse propter originem.
sed et celum ipsum posse non inimito appellari propter imitatio
nem. Et tamen liquido ostendit quod uere origo ipsius de celis
est. cum conuersatio eius in celis est. Est ergo celum scia aliqua
anima habens solem intellectum. lunam fidem. astra uirtutes;
ut certe sol iusticie zelus aut feruens caritas. et luna
continentia. Quomodo enim claritas ut aiunt lune non habet abso
le est. sic absque caritate seu iusticia. continentie nuncium
nullum est. hinc denique sapiens. Equam pulchra est inquit
casta generatio cum claritate. Porro stellas dixisse uir
tutes non me penitet. consistante congruentia simili

perbet

tudinis. Quomodo nempe stelle in nocte lucent, in die la-
 tent: sic uera uirtus que sepe in propriis non apparet: eminet
 in aduersis. Illud sane cautele est hoc necessitas. Syon
 est ergo uirtus. et homo uirtutis celum. Nisi quis forte est dominus
 propheta dixisse legitur celum sedes in est. celum hoc uolubile
 uisibileque intelligendum existimet. et non potius illud de
 quo alibi aptius scriptura commemorat. anima inquit
 ista sedes est sapientie. Qui autem ex doctrina saluatoris sapit
 spiritum esse dominum. atque in spiritu adorandum: etiam sedem ei non am-
 bigit assignare spiritalem. Ego uero fidenter id fecim non minus
 in hominibus iusti quam in angelico spiritu. Confirmat me in hoc
 sensu maxime illa fidelis promissio: ego autem dico filius es patris
 ad eum id est ad sanctum hominem ueniemus. et mansionem apud eum
 faciemus: propheta quique non de alio dixisse celo arbitror. Tu autem
 in sancto habitas laus ista. Manifeste autem apostolus dicit habi-
 tare christum per fidem in cordibus nostris: nec mirum si libenter in ha-
 bitat celum hoc dominus ihesus. quod utique non quomodo actus dixit tamen
 ut fieret. sed pugnauit ut acquireret. occubuit ut redime-
 ret. Idcirco et per laborem uoto potius ait. Hec requies mea in sanctum
 sancti. hic habitabo quoniam elegi eam. Et beata cui dicitur. Veni e-
 lecta mea: et ponam inter thronum meum. Quod cum testis es nunc
 o anima mea et quare conturbas me? putas ne et tu penes te in-
 uenias locum domino? Et quis nobis in nobis locus huic idoneus
 gratie. sufficiens maiestati? Utinam ut merear adorare in loco
 ubi steterunt pedes eius. Quis dabit in saltum uestigijs adherere
 sancte cuiuspiam anime. quam elegit in habitationem suam. Tamen
 si dignetur et meam infundere animam unctione misericordie sue. atque

ita extendē sic pellē quē utiq; cū ungitur dilatat. qm̄
et ego dicere ualeam uia mandatorū tuorū cucurri cū
dilatasti cor meū. potero etiā ipse fortassis ostendē in
me ipso et si in cenaculū gēde stratu ū possio recum
be cū discipulis suis. At tū ū saltem reclinet caput. A
longe suspicio illos certe beatos. de q̄b̄ dī. et in habita
bo in eis et deambulabo in illis. Quāta illi animę la
tudo. quāta et mīcorū progatua. quē diuinā in se pre
sentā et digna inueniunt suscipe et sufficiens capere. Et
illī cui et spatia suppetunt deambulatoria ad opus
q̄dē maiestatis. Non ē pfecto innotata forensib; causis.
curis ue secularib; nec certe uentri et luxurie dedita.
s; nec curiosa spectandi. seu cupida omīno dñandi.
uel et cumida dñati; oportet namq; pmo qdē his oib;
uacua ē animā ut celū fiat atq; habitatio dī. Alio
q̄m qm̄ potit uacare et uidē qm̄ ipse ē dī. S; et odio
siue inuidie aut rancori minime p̄sus indulgendū.
qm̄ in malivolā animā non introibit sapientia; deinceps
deinde necesse ē eam crescere ac dilatari. ut sit capax
dī. Porro latitudo eius dilectio ei. sic dīc apt̄s. Dilata
mini in caritate; nam et si anima minime ē sic sp̄s cor
poreā q̄ntitatē recipit. tam confert illi grā quod ne
gatiū ē a natura. Crescit qdē et extendit. s; sp̄caliter.
crescit non in substantia s; in uirtute; crescit et in glā. de
inceps et p̄ficat in uirū pfectū. in m̄surā etatis plenitudi
nis xp̄i; crescit etiā intēplū sc̄m in dño. Ergo q̄ntitas
cuiq; animę estimet de mensura caritatis quā habet.

ut uerbi grā que multū habet caritatis magna sit.
 que parū parua. que ū nichil. nich. dicente paulo.
 Si caritatē non habuero nichil sum; quod si quantū
 lancunq; habē cepit ut saltem diligentes se diligere
 curet. ac salutare ut fr̄s suos ⁊ eos q̄ se salutant. iam
 non nichil q̄dē illā animā dixim. que in ratione datā
 q̄ accepti socialē saltem retinet caritatē. Veruntamen
 iuxta sermonē dñi qd ampli⁹ facit. nec amplā p̄inde
 nec magnā s; plane angustā. modiciq; censuerim
 animā. quā t̄ adō modice caritatis eē cognouim. At
 si ḡndescat ⁊ p̄ficiat. ita ut cōstiens limitē angustū
 obnoxioq; amoris huius latos fines ḡtante bonitatis
 tota libtate sp̄s apphendit. q̄tinus largo quodā gremio
 bone uoluntatis ad omēm se ipsā curet extendē p̄xi
 mū. diligendo unū quēq; tanquā se ipsā. nunquid
 iā illi recte dicet qd amplius facis. q̄ppe que se ipsā
 t̄ amplā facit. Amplū inquā gerit caritatis sinum
 que cōplectit̄ uniuersos. etiā q̄b; nulla se nouit car
 nis necessitudine iunctā. nulla spe p̄cipiendi commo
 di cultunq; illectā. nulla p̄cepti redibitione obnoxia.
 nullo deniq; omīno astrictā debito. n̄ illo sane dequo
 dī. Memini q̄cquā debeatis n̄ ut inuicē diligatis. He
 rū si aditias etiā usq; quaq; uym facere regno. caritatis ut
 usq; ad ultimos ei⁹ t̄minos occupare. illud p̄ multos p̄re
 ualeas. dum ne inimicis q̄dē uiscera claudenda p̄icta
 tis existimet. Benefacias his quoq; qui te odunt. oēs et
 p̄psequentib; ac alumpnantib; te. nec non ⁊ cū his q̄ ode

runt pacē eē pacificus studeas: tunc prius latitudo
celi latitudo tue anime & altitudo non dispar: s; nec dis
similis pulchritudo. implec; tunc demū in ea qd dī ex
cendens celū sic pellē. Inq; iam mirę latitudinis altitu
dinis ac pulchritudinis celo. summus ⁊ immensus atq; glō
non in dignant; habitat: s; ⁊ spatiose deambulabat.
Vides ne quales in se habeat excta celos. cū se sit nichil
ominus ipsa in sua qdē uniuersitate ingens quoddam
celū. extentū a mari usq; ad mare ⁊ a flumine usq;
ad terminos orbis terrarū. Vide etia consequentē cui et
in hoc ipso assimiles eam. Si tñ non ē excidit illud qd
paulo ante memoratum ē. hui; rei exemplar. de celo
videlicet celi ⁊ celis celoz; g; exemplo illi que sursum
ē mat; nra hec quoq; que adhuc pēgnat; habet celos
suos. homines spūales. uita ⁊ opinione conspicuos. fide
puros. spe firmos. latos caritate. contemplatione suspen
sos. Et hii pluentes pluuiā uerbi salutarē conant
in crepationib; choruscant miraculis. hii enarrant
glām dī; hii extenti sic pelles sup omēm crā. legē
uite ⁊ discipline digito qdē dei sc̄pturā in semetipsis
ostendunt. ad dandā scienciā salutis plebi eius. Os
tendunt ⁊ eugēm pacis. qm salomonis sunt pelles. A
gnosce in his iam pellib; supnarū illarū imaginē. que
in sponsi ornatu non longe superius describebant. Ag
nosce similē & reginā astantē ad dextris ei; circum
amictā similib; ornamentis. non tam parib; hā ⁊ si
huic etiā in loco pēgnationis sue. ⁊ in die uirtutis

sue in splendoribus scōz non minima claritatis atq; de
coris ē portio: different tam illū coronat integritas et
consummatio gte beator; quanquā et sponsa dīxam
pfecta atq; beata: s; ex parte. Nam ex parte tabernaculū
cedat: formosa tam siue etiā in illa portione sui quē
beata regnat. siue etiā in illustrib; uiris quoz rū et in
hac nocte sua sapientia atq; uirtutib; tanquā celū
suis siderib; adornat. Unde ppha. q̄ docti inq̄t fignr.
fulgebunt q̄si splendor firmamēti. et q̄ ad iusticiā e
rudiunt multos: q̄si stelle in ppetuas eternitates; o
humilitas. o sublimitas. Et q̄ tabernaculū cedat: et scia
tū dī. et gēnū habitac.
lutea. et aula regia
lucis. et despe

etio demq; supbis. et
sponsa xpi. Nigra ē

s; formosa filie ierlm. quā et si labor et dolor
longi exiliū decolorat. spēs tñ celestis exornat. exornant
pelles salomonis. Si horreñs nigra. miramini et
formosa. Si despiciat humilē. sublimē suspicite.
hoc ipsū quā cautū quā plenū consiliū. plenū
discretionis et congruentie ē. qd in sponsa de
rectio ista et ista celsitudo scdm cēp̄ qdē eo mode
ramine s; paritō contēpant. ut inō mundi huius
uarietates et sublimitas erigat humilē ne defici
at in aduersis. et sublimē humilitas rep̄mat ne
euanescat in p̄spis. Pulchre omīno ambę res cum
admutuō contrarie sint. sponse tñ paritō coopant

in bonū. subseruiunt in salutē. Et hoc p̄ eo quod spon-
sa uideat de pellib; salomonis inducere similitudinē.
Restat tam̄ ap̄iendus ille sup̄ eodē capto sensus.
quē in p̄ncipio commemorauit p̄missi. q̄lit uidelicet
tota ad solā nigredinē similitudo referat̄. qua q̄dam
n̄ estis p̄missione fraudandi. Ceterū id differen-
tū in alium sermonis p̄ncipiū. cum q̄ hoc iam fla-
huius flagi- cat longitudo. cū etiā uo preue-
niat ex more oratio. ea que in laudē et gl̄a sunt re-
ferenda. sponsi eccl̄e uisū xp̄i dñi nr̄i. qui est d̄s
benedictus in s̄c̄a;
Enept̄ credo cuius et q̄b; salomo
in pellibus decorē sponse
sentia coparatu. si cū ad osten-
sionē commendatio nē
q̄ referat̄ decoris. clara ex his similitudo. Ac si ad
nigredinē magis referenda p̄tendat̄. sic et illa de tab-
naculo cedat. nō equidē aliunde occurrat in. q̄c
quā de huiusmodi pellib; salomonis. n̄ q̄s forte
rex in usum tabnaculi soletet assumere. si q̄n in cen-
toris habitare liberet. Quas utiq; si que tñ fuerūt.
obscuras sine dubio et tenebras ēē necesse fuit cūq̄m que
cotidiano forent expositi soli. et frequētū multis plu-
uiarū. Neq; id frustra. s; ut is q̄ int̄ reposit̄ erat or-
natus. nitidior seruaret̄. hoc exemplo sponsa n̄ negat
nigredinē s; excusat. nec p̄b̄o neq; p̄b̄o ducit qua-
lēcūq; habitū quē caritas formet. iudiciū ueritatis

Sermo. xxviii. l. xxviii.

cuius et q̄b; salomo
decorē sponse
ad osten-

non impbet. Deniq; quis infirmat' cum quo non in-
 firmetur. quis scandalizat' et non uritur. Induit
 se compassionis neuu. ut morbu in alio passionis leuet
 ut sanet. Nigrescit candoris relo. luctu pulcritudinis;
 multos candidos facit unus demig'io. non cumtingi-
 tur culpa. s; cura afficit'. Expedio inqt ut unus mo-
 riat' homo p poplo. et non tota gens peat. Expedio
 ut unus p omib; demig'iet' similitudine carnis peccati.
 et non tota gens ingredine condempnet' peccati. Splendor
 et figura sube di obnubilet' in forma serui. p uita ser-
 ui. Candor uice etne nigrescat in carne. p carne purgan-
 da. Speciosus forma pre filiis hominu p filijs hominu
 illuminandis obscuret' in passione. t'p'et' in cruce. palleat
 in morte. Ex toto n' sit ei species neq; decor. ut s' specio-
 sa atq; decora ac q'rat sponsa. ectam sine macta et
 sine ruga. Agnosco pelle salomonis. immo ipsu in pelle
 nig' salomone amplexor. Habet et salomon nigredine
 s; in pelle. foris niger. in cute niger. non intus. Alio
 qn ois gla eius filie regis abintus. Intus diuinitatis
 candor. decor uirtutis splendor gl'e. innocentie pu-
 ritas. S; Tegit hec despicabilior infirmitatis color. et
 quasi absconditus uult' ei' et despectus. du' tempore
 poma p similitudine absq; peccato. Agnosco demig'ie
 forma nate. Agnosco cunicas illas pelliceas p choplau-
 stor. peccantiu habitu. Deniq; semet ipsu deniguit
 forma serui accipiens. in similitudine hominu factus.
 et habitu inuentus ut homo. Agnosco sub pelle hedi

qui peccatū significat. ⁊ manū quę peccatū non fecit.
⁊ collū p̄ qđ mali cogitatio n̄ cōfuit. idōq; non inuen-
tus ē dolus in ore eius. Noui quod sis lenis nātā. mitis
⁊ humilis corde. blandus aspectu. suauis spū. Et qđam
unctus oleo leticie p̄confortatus tuus. Unde g̃ nunc ad-
instar esau pilosus ⁊ hispidus. Cuius nā rugosa et
tecta imago hec. ⁊ unde hi pili. Erei sunt. nam pilo-
se manus similitudinē exp̄munt peccatoris; meos agnos-
co hos pilos. ⁊ in pelle mea uideo dñm saluatōrē meū.
Non tam rebecca sic illum induit. s; maria. tanto di-
gnoze q̄ benedictionē accipet. q̄nto sanctior quę pe-
pit; ⁊ bñ in meo habitu. q̄ in bñdictio uendicat. in po-
stulat hereditas. Si qđ audierat; postula a me ⁊ dabo
t̄ gentes hereditatē tuā ⁊ possessionē tuā t̄minos t̄re;
tuā inq̄ hereditatē. tuāq; possessionē dabo t̄. Quo-
m̄ dabis ei si sua ē. ⁊ quom̄ suā mones ut postulet.
aut qm̄ sua. si necesse habet ut postulet. in p̄ inde postu-
lat. q̄ meā ad hoc induit formā. ut suscipiat causā.
Quippe disciplina pacis nr̄e sup eū dicente p̄pha. et
dñs in eo posuit iniquitatē om̄iū nr̄m. Unde debuit
fr̄ib; p̄ om̄ia similari sic ait ap̄ls. ut misericors fieret.
P̄ptā uox qđē uox iacob. manus autē manus sunt
esau; suū ē qđ audit̄ ex eo. quod in eo uidet̄ nr̄m; qđ
loq̄tur sp̄s ⁊ uita. qđ apparet mortale ⁊ mors. Aliud
cernit̄ ⁊ aliud creditur; nigrū sensus renūciat. fides
candidū ⁊ formosū p̄bat. Niger ē s; oclis insipienti-
um. nam fidelū m̄tib; formosus ualde; niger ē s; for-

mosus; niger reputatione herodis. formosus confessio-
 ne lacrimis. centurionis fide. Quam formosum aduocat
 qui exclamauit. Vere homo hic filius dei erat; sed inquit
 aduocat aduocandum; si enim attendet quod apparebat.
 quoniam formosus quoniam filius dei. Quod non deforme et nigrum
 oculis spectantium occurrebat. et expansis in cruce manibus
 medicorum duorum nequaquam risum malignantibus daret. fletum
 fidelibus. Et solus erat risus qui solus poterat esse crucis. solus
 honori debuerat. Unde et aduocat pulcritudinem crucis
 fixi. et quod is sit filius dei qui cum iniquis reputatus
 est. Reponde ad id aliquid nostrum nec fas nec opus est;
 nec enim euglister hoc diligenter preceperunt. Sic enim
 habes. Vident autem centurio qui ex aduerso stabat. quia
 sic clamans expirasset. ait. Vere hic homo filius dei
 erat. Ergo ad uocem credidit. ex uoce agnouit filium
 dei. et non ex facie; erat enim fortassis ex omnibus; et de
 quibus ait. Quis meae uocem meam audiunt? Audire inue-
 nit. quod non uisus; oculis spes fefellit. auri ueritas se in-
 fudit; oculis pronuntiabat infirmum. oculis fecit. oculis mi-
 serum. oculis morte quamissima condemnatum. auri dei filius.
 auri formosus innotuit. sed non uideor. quia erant in-
 circumfusi auribus. Merito petrus. abscedit auriculam
 serui. ut uiam faceret ueritati. et ueritas liberaret
 eum. id est. libum faceret. Erat ille centurio in circumfusi-
 bus non aures. qui ad unam expirantis uocem sub tot infirmita-
 tis iudiciis diuinam maiestatem agnouit. Idcirco non des-
 pexit quod uidit. quia credidit quod non uidit; non autem

et cognosco meas et cog-
 noscant me meae

credidit ex eo quod uidit. s; ex eo pculdubio quod
audiuit. q; fides ex auditu. Dignum qdem fuerat
p superiores octoz fenestras ueritate inire ad animam.
s; hoc nobis o anima seruat in posteru. cum uidebimus
facie ad facie. Nunc autē unde irrepit morbus. inde
remediū iniret. ⁊ peade sequat uestigia uita mortem.
tenebras lux. uenenū serpentis antidotū ueritatis. et
sanet oclm qui turbatus ē: ut serenus uideat quē cir-
batus non potest. Auris pma mortis ianua. pma apiat
et uite. Auditus q cūlit reparet uisū. qm n crediden-
mus non intelligemus. Ergo auditus ad mīcū. uisus
ad pmiū. Unde ppha. auditus meo inqt dabis gau-
diū ⁊ leticiā. quod fidelis retributio auditionis bea-
ta uisio sit. ⁊ beate mīcū uisionis. fidelis auditio. Bea-
ti autē mundo corde qm ipsi dñm uidebunt. Porro fide
oportet mundari oclm q uideat dñm: quē admodum
habes. fide mundans corda eoz. Incim g dum nec dū
paratus ē uisus: auditus excitetur. auditus exercitet.
auditus excipiat ueritatē. Felix cui ueritas attestat
dicens. In auditu auris obediuo m; dignus q uideam
si pūsqū uideā. obedisse inueniā. Securus uidebo.
ad quē mee obediencie munus precesserit: quā beatus
q ait. pñs dñs apuit m aure. ⁊ ego non contēdico. re-
tro sū non abist. Ubi ⁊ uoluntarie habes obediencie
formā. ⁊ longanimitatis exemplū. Qui enim non con-
tradictio spontaneus ē. ⁊ q retro non abist pseuerat.
Utrunq; necessariū. qm hilare datore diligit dñs, et

121
qui persevera usq; in fine. hic saluus erit. Vocat
in apertis aure dñs. intret ad cor meū sermo veri
tatis. mundet oculū et lete sparet uisioni. ut dicā
dō etiā ipse. preparationē cordis mei audiuit auris
tua. Ut audia adō q; ipse cum audientibus cetis
obedientibus; et uos mundi estis ppter sermonē quē
locutusū uobis; nec om̄s mundanō q; audiunt. s; q;
obediunt; beati qui audiunt et custodiunt illud. Ta
lem requirit auditum. qui mandao dicens. Audi isrl.
Talem offert. qui ait. Loquere dñe q; audiuit ser
uus tuus. Tale spondet. qui dicit. Audia quid loq;
in me dñs dñs. Et ut scias etiā spm scm hunc in aīe
spitali pfectu ordinē obseruare. ut uidelicet p̄us for
met auditū. quam letificet uisū. audi inq; filia iui
de. Qd intendis oculm. aure pata. Videre desideras
xpm. oportet te p̄us audire eū. Audire de eo. ut
dicas cū uideris. Sicut audiuius sic uidimus. Im
mensa claritas. uisus angustus. et non potes ad eā.
Potes auditū. s; non aspectū. Clamantē demq; dñm a
dā ū es. non uidebā iā peccator. audiebā tam. s; au
ditus aspectū restituet si pius si uigil. si fidelis pre
cesserit; fides purgabit. quē turbauit impietas. et
quē inobediencia clausit. aperiet obediencia. Demq;
a mandatis dñs inq; intelligi. quod intellectū red
dat obseruatio mandatorū. quē tulit transgressio.
Aduerte adhuc in scō ysāao. quom̄ p̄ctis sensibus
auditus in iam sene iuguerit. Caligant oculi patri

arche. palatū seducit. fallit manus ^{& naris} non fallit aures.
Qd mirū si auris percipit ueritatē. cum fides
ex auditu. auditus p uerbū dei. uerbū dī ueritas
fit. Vox inq̄t uox iacob ē. nichil uerius; manus autē
manus sō esau. nichil falsius. Falleris manus. simi-
ludo decepit te. Nec ingustu ueritas & si suauitas
ē; nā qm̄ habet ueritatē qui se putat edere uenatio-
nē. cum domesticis uescatur hedoz carminibus. omul-
tominus oclis qui nil uidet; non ē ueritas in oculo n̄
sapientia. Ne qui sapientes estis ait in oculis ur̄is.
Non bona sapientia cui maledicatur. mundi ē; ac p
hoc stulticia apud dīm. Bona & uera sapientia tra-
hit de occultis. ut sapit beāt iob; q̄ foris eā queris
in corporis sensu. Sapor in palato. in corde sapientia
ē; ne queras sapientiā in octo carnis. q̄ caro & san-
guis n̄ reuelat eā s; sp̄s; non in gustu oris. nec enī
inuenit̄ intra suauit̄ uiuentiū. Non in tactu manū.
c̄ sc̄s dicat; si osculatus sū manū meā ore meo. qd
ē iniquitas maxima & negatio in dīm; qd tunc fie-
ri arbitror. cū donū dī qd ē sapientia non dō sed
m̄tis ascribit̄ actionū. Sapient̄ fuit ysaac. s; tam
errauit in sensibus. Solus h̄t̄ auditus uerū q̄ percipit
uerbū; m̄to carnē rediuiuā uerbi tangere phibet
mulier carnalit̄ sapiens; plus q̄ppe t̄buens octo qm̄
oratio. id ē carnis sensus quā uerbo dī; quē enī mor-
tuū uidit resuscitatū non credidit. cū tñ hoc p̄mi-
serit ipse. Deniq; non quieuit oclis usq; dum faciat

ē uisus. qm̄ non erat consolatio fidī. nec dī rata
 pmissio; Nonne celū r̄tra & q̄cqd̄ omnino carnis o-
 culus attingē pot̄. ante hanc t̄nsire r̄ p̄ire qm̄ iota
 unū. aut unus apex ex omib; que locutus ē d̄s. Et
 tū cessauit a fletu in uisu ocli. que noluit consolari
 in uerbo dñi. pluris hñs expimentū qm̄ fidē; at
 expimentū fallax. Mutat̄ ḡ ad certiorē fidī cognitionem.
 que utiq; apphendit qd̄ sens̄ nescit. expimentū n̄ inuenit.
 Noli me tangē inq̄t; hoc ē dissuesce huic seducibili
 sensui. in uerbo. fidī assuesce. fides nescia falli;
 fides inuisibilia comprehendens. sens̄ penuriā non
 sentit. Deniq; t̄nsigrediet̄ fines etiā rationis humane
 nat̄e uisū. expientie t̄minos. Qd̄ interrogas oclm̄ ad
 qd̄ non sufficit. Et manus qd̄ explorare conat̄ qd̄ sup̄
 ipsa ē. t̄minis ē quicqd̄ ille ut illa renunciet; sane fides
 p̄nciet de me que maiestati n̄l minuat. Disce id habere
 certū. id citius seq̄. quod illa suaserit. Noli me tangē.
 nondū enī ascendi ad patre. q̄si ū cū iam ascendit. t̄
 tangi ab ea uelit. aut possit. Et utiq; poterit s; af-
 fectu non manu. uoto non oclō. fide. non sensibus.
 Qd̄ tu me ait in tangē queris; que sensu corporis glo-
 riā estimas resurrectionis? Nonne qd̄ c̄p̄re adhuc meē
 mortalitatis. t̄nfigurati. ad horā morituri corpis gl̄a.
 ocli discipuloꝝ sustinere nequerit. Adhuc qd̄ tuis sen-
 sib; gerō morē. formā ingerendo seruile. quā de con-
 suetudine recognoscas. Ecclm̄ mirabilis facta ē gl̄a
 mea ex te. confortata ē r̄ non potis ad eam. Differ ḡ

. Nescis

seruat

iudiciū. suspende sententiā ⁊ tante rei diffinitionē.
ne credas sensui. fidi reservato. Illa dignius. illa
diffinito certi. que plenius cōprehendet. Deniq. com
prehendit suo illo mistico ac p̄fundo sinu. que sit lon
gitudō. latitudo. sublimitas. ⁊ p̄fundū. quod oclis
non uidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis as
cendit. illa in se q̄si quoddā inuolucro clausū por
tat. signatq. signatū. Illa g. digne me tangeret. que
pat. confidence suscipiet. non iam in humili habitu.
s. in celesti. carne ipsa. s. altera specie. Qd deformē
uis tangere. expecta ut formosū tangas. nā q. defor
mis in. ⁊ formosus. deformis tactu. deformis as
pectu. deformis deniq. deformi ē. que sensibus
plus inheret. fidei minus. Esto formosa ⁊ tange
me. esto fidelis ⁊ formosa es. formosa formosū. eo
dignius tanges ⁊ felicius. tanges manu fidi. de
siderij digito. deuotionis amplexu. tanges octo men
tis. At nunq. adhuc migrū. Absit. Dilectus cuius can
didus ⁊ rubicundus. formosus plane. que circumdant
flores rosarū. ⁊ lilia conualliu. hoc ē martyrū uir
ginū q. chor. ⁊ q. medius resideo. utq. non disce
deo choro. ugo ⁊ martyr. Quom. deniq. candidus
non congruo uginū chorū. ugo uginis fili. uirginis
sponsus. Quom. n. roseis martyrū causa. uetus. fruct.
⁊ formosa martyrū. Tale talis. talis q. tange ⁊ dic.
dilectus m̄s candidus ⁊ rubicundus electus in milib.
milia milu cū dilecto. ⁊ decies centena milia cca

dilectū. et nemo ad dilectū. Num ē uerendū erit ne
 forte quēpiā de multitudine errore incidat. que
 rendo quē diligis? Non prorsus ambiges quē nā
 eligas? facile occurreret electus ē milibus cunctis
 insignior; dices; Iste formosus in stola sua. gēdiens
 in multitudine fortitudinis sue. Non gē in pelle ni
 gra que sane hactenus in gerenda fuit oculis psequē
 tiū. ut contēpnerent occidendū. aut etiā amicorū
 ut recognoscerent rediunū; non in quā iā in pelle
 occurreo nigra. s; in ueste alba. Speciosus forma
 pre filiis hominū. s; q̄ p uulab; angloz. Quid me
 uis cingere in humili habitu. seruli forma. spe
 contēptibili. Tange celesti decorū specie. glā et ho
 nore coronatū. diuina qdē maiestate tremendū.
 s; in genita serenitate gēu ac placidū. Int hęc ad
 uertenda prudentia sponse. et profunditas sermonū
 eius. que sub figura pellū salomonis in carne ri
 mata ē dñi. in morte uitā. summā glē et honoris
 int obpbia. et sub nigro deniq; habitu crucifixi.
 candorem innocentie. splendore q̄ uitū. sic ille
 utiq; pelles ē ēent nigre atq; despecte. preciosa
 et pcandida pre diuitis regis in se ornamenta serua
 bant. exerto ingredine non contēpuit in pellib; de
 core q̄ subpellib; ē aduertens. et iō qdā illā contēpse
 runt q̄ hunc minime cognouerunt; si enī cognouis
 sent. nunq̄m dñm glē crucifixū; non cognouit
 herodes. et iō despectū. Non cognouit sinagoga q̄

.i. iū

nigredine illi passionis et infirmitatis imppant. aut
alios saluos fecit. se ipsū non pot saluū facere. xpo
rex. is. descendat de cruce et credimus ei. Si cognouit
lairo de cruce licet in cruce. q et innocentie puritate
confessus ē. hic autē inquiring quid malefecit. et glā
regie maiestatis simul ē pstatuū memento mei dicens.
cū ueneris in regnū diuū. Cognouit centurio q filiū
dī clamat. Cognoscat ecclesia. que et emulat nigredi
nē. ut decorē participet. Non confundit nigrū uideri.
nigrū dici. ut dilecto dicat. Obprobria exprobrantiū tibi
cecidit sup me. At sane nigra. instar pellū salo
monis. foris scilicet et n̄ intus; neq; enī intus nigre
dinē m̄s salomon h̄t. Deniq; n̄ ait nigrū sic salomon
s; sic pelles salomonis. qd̄ insupficie. tantū sit uerim
gredo pacifici. Peccati nigredo intus ē. et p̄us interi
ora culpa commaculat. qm̄ ad oculos p̄deat. Deniq;
de corde exeunt cogitationes male. furta. homicidia.
adulteria. blasphemie. et hec que co inquinant ho
minē. s; absit ut salomone. Quippe prius apud ue
rū pacificū istimodi inq̄namenta rep̄as; oportet
nanq; ēē sine peccato. eū q̄collio peccata mundi. quo
ad reconciliandās peccatores inuentus idoneus. iure
s; nom̄ uendicet salomonis. s; ē nigredo affligentis
penitentie cū assumit lamen̄tio p̄ delictis. Hanc forte
istis non abhorreat in me salomon. si sponte induā
m̄ p̄ peccatis meis. qz cor contritū et humiliatū d̄s n̄
despiciet. Est et afficientis compassionis. si afflicto

condoleas. et fratrum ⁱⁿ sede colorat. ⁱⁿ commobu^{ne} hanc
perfecto reicienda putat in pacificus. quippe quia et
ipse pro nobis dignant induit. quod peccata nostra tulit in
corpore suo super lignum. Est et persecutionis. que etiam pro
summo ornamento habet. si quid suscipiatur pro iusti-
cia et ueritate. Unde est illud. Ibant gaudentes discipuli
a conspectu concilii. quoniam digni habita sunt pro nomine ihesu
contumelia pati. Denique beati qui persecutionem patiuntur
propter iusticiam. hac potissimum gloriari ecclesiam arbitror.
hanc libentius imitari de pellibus sponsi; denique eo
habet in promissione; si me persecuti sunt et uos persequenti.
Unde et addit sponsa; nolite me considerare quod fus-
ca sim. quod decolorauit me sol. Hoc est nolite me nota-
re quasi deformem. quod cernitis pro ingruente persecutione mini-
florentem. minus scilicet quam gloriari scilicet colorata. Quod exprima-
tis nigredinem quam feruor persecutionis non conuersatio-
nis pudor inuexit. Vel sole dicit. zelum iusticie quo accen-
dit et accingit aduersus malignantes dicens deo; zelus
domus tue comedit me; et illud; tabescere me fecit
zelus meus quod oblita sunt uerba tua inimici mei. Illud
quoque; defectio tenuit me pro peccatoribus derelinentibus
legem tuam. Ioseph. Homine qui oderunt te domine oderam.
et super inimicos tuos tabescebam. Etiam illud sapientes
caute obseruat; filie autem tui sunt. noli ostendere letum
uultum ad ipsas. ut scilicet remissis et mollibus et fugitan-
tibus disciplinam. non candorem serenitatis. sed obscurum
seueritatis exhibeat. Vel decolorari a sole est. ignescere

hau n hnt
gaudere cu gaudentib;

A

caritate fraterna. flere cum flentib; gaudere cu gau-
dentib; e infirmantib; infirmari. uti ad scandala sin-
gloz. Vel sic; sol iusticie decolorauit me xpc. cuius
amore languet. languor iste. coloris quedā exōm-
natio ē. et defectus in defectio anime. Unde et dic. me-
mor fui dei et delectatus sum et exercitatus sū. et
defecit sps m̄s. Ergo instar urentis solis. defectus ardor
pregnante in corpore decolorat. dū uultus gl̄e inhi-
ante. impatiente facit repulsa. et extruciat amantem
dilectio. Qs m̄m ita scō amore ardet ut defectio ui-
dendi xpm. omne colorem presentis gl̄e leticie que
fastidiat. et deponat. illa ei ap̄lica uoce contestans.
et dīe hominis non desiderauit tu scis. Itē ē scō dīl.
Renuit consolari anima mea. i. p̄sentū bonoz in-
am leticia despiciet colorari. Vel certe decolorauit
me sol. sui inimirū cōparatione splendoris. dū appro-
pians illi. ex eo me obscurū deprehendo. Hic grā in-
uenio. fedā despicio. Ceterū alias formosa sū. Qd fuit
cū dicitis. solius solis pulcritudine succumbentē. At
sensui p̄ori uidentē magis assentire ea que secunt.
Adiciens si qdē filii mat̄s mee pugnauerunt cont̄
me. p̄secutionē passam se eē ap̄tē significat. Si hinc
aliud sermonis p̄ncipiū cōdiciū. qm̄ sufficere hac
uice possunt que accepimus de gl̄a sponsi eccl̄e dono
ipsius qē benedictus in secula.

Sermo. xxix.

Fili mat̄s mee pugnauerunt contra me. Annas
et cayphas & iudas scariot filii synagoge filia

fuer. et hinc eccl̄a eque synagoge

..q8

ligonia 86

128
in ipso exortu ipsius acerbissime pugnauerunt, sus-
pendentes in ligno collectore ipsius d. ih̄m. Iam tē
si qdē d̄s impleuit p̄ eos quod olim presignauerat
p̄ ap̄ham dicens. p̄cutiā p̄stozē ⁊ disp̄gentur oues; Et
fortassis illius illa vox ē in cantico ezechie. Preciosa ē
uelut. a. t. v. m. dū adhuc. or. suc. m. De his ḡ atq;
alijs q̄ de illa gente xp̄iano nomini contra dixisse sci-
unt; puta dictū a sponsa. filij mat̄s mee pugnauerūt
cont̄ me. Et pulchre filios mat̄s sue non autē ⁊ pat̄s
sui illos uocat. q̄ non habebant patrē d̄m. s; ex patre
diabolo erant; homicide utiq; sic ⁊ ille homicida
erat ab initio. Propt̄a non dic̄ fr̄s mei. aut filij pa-
tris mei; s; filij inquit mat̄s mee pugnauerūt cont̄
me. Alioquin si n̄ ita distingueret. uideret̄ etiā ap̄ls
paulus cōprehensus in his de q̄b; conquerit̄; qd̄ et
ipse aliqn̄ p̄secutus sit eccl̄am d̄i. s; misericordiā consecū-
tus ē qz ignorans hoc fecit manens in incredulitate.
⁊ p̄bauit d̄m se habē patrē. fr̄em eccl̄e t̄a ex patre
quā ex matre ēē. s; attende quom̄ nominatim fi-
lios mat̄s sue ⁊ solos inculcat; quasi soli in culpa sint.
Quanta et ab exteris passa ē. iuxta illud apud ap̄hā.
Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. ⁊ supra
dorsū meū fabricauerunt peccatores. Qd̄ ḡ singlari-
ter filios mat̄s tue causaris. q̄ te minime ignoras. ⁊ ex
alijs atq; alijs nationib; sepiissime impugnatam.
Ad m̄sa diuinit̄ uocatus. diligent̄ aut̄ confictā que t̄
apponunt̄. fr̄s qd̄ m̄sa salomonis sedemus. Qs̄ ditior

salomone. Non de tremis dico diuidis. quaquā r ip
fis salomon **S** habundaret. S; intuenim pſentē mſā.
qm̄ ſup mſ ē referta delictis. Spūalia ſunt & diuina.
que nobis mea apponunt. Diligenter g̃ inq̃d conſicta que
tibi apponunt. ſciens q̃ talia te oportet preparare.
Ergo utiq; qd in me ē diligentiō adtendo. id m̄ appom
in his uerbis ſponſe r ad meā priuſ doctrinā cauū
Lam q̃ reſpicere. quod ita ex nomine ac ſola expmō
pſecutio adomeſticis. r tacent tot r tantū g̃ua que
ubiq; trarū nichilominus ex omni natione que ſub
celo ē ab infidelib; ab hereticis. et ſeiſmaticis pauli
ſe cognoscit. Houi ſponſe prudentiā. nec putaueri
caſu hec illā aut quaſi immemorem preteriſſe. S;
pſecto id expreſſius plangit. quod et ſentio diſſerenti.
qdq; uigilantiuſ nob cauendū. ^{enſtimat} Quid nā hoc. Malū utiq;
inſtinū atq; domeſticū. Hoc ē manifeſte in euanglio ex
ipſius ſaluatoris expmō. ē dicit. Q̃ inimici hominis do
meſtici ei. hoc r in ap̃ha. homo inq̃d pacis mee q̃ ede
bat panes meos. magnificauit ſup me ſupplantationem.
Itē. Quomā ſi inimicus mſ maledixiſſet in ſuſtinuiſſe
atq; r ſi iſ q̃ oderat me magna locut' fuiſſet abſcondiſſem
me forſitan ab eo cu ſi hō unanimis dux mſ r not' mſ. qui
ſimul meū dulces capiebat cibos. hoc ē. Quod ate partio
conuiuia & concubnali mō. id moleſti ſentio. fero dignis.
Scitis hec querimonia. cui r de quo ſit. Agnoſcite ergo
r ſponſā eodē de filiis matris ſue conquerentē affectu. q̃
in eodē ſpū. ē ait. filij matris mee pugnauerunt cont' me.

Unde et alibi loquitur. Amici mei et proximi mei aduersum
 me appropinquauerunt et steterunt. Longe queso a uobis
 facite semper hoc tam abominabile et detestabile malum: uos qui
 exprobrati estis. et cotidie exprimi. quam bonum sit et quam iocun-
 dum habitare frater in unum. si cum in unum. et non in scandalum.
 Alioquin nec iocundum plane nec bonum. sed pessimum ac moles-
 tissimum. Ne autem homini illi propter unitatem iocundum tribuitur.
 Iudicium perfectum portabit. quicumque est ille. Ante in contumacia mo-
 ri quam audire in uobis querelam iuste clamitantem: filii matris
 mee pugnauerunt contra me. Nonne presentis congregationis can-
 qua unus matris filii omnes uos estis. singuli alterutrum fratres. Quod ergo
 a foris uos conturbare aut contristare possit. si inter bene estis.
 et fracta pace gaudetis. Denique quod uobis nocere possit inquit. si
 boni emulatores fueritis. Quam obrem emulamini carissima me-
 liora. ut bonos uos probetis emulatores. Carissima per optimam.
 caritas est. Plane incopabile quod nouus sponsus celestis sponsus
 uolens inculcare curabat. nec quidem dicens. in hoc cognoscite
 omnes quod mihi estis discipuli si dilectionem habueritis ad inuicem.
 nec uero mandatum nouum do uobis ut diligatis inuicem. et hoc
 preceptum meum ut diligatis inuicem. utique orans unum eos fore.
 sic ipse et pater unum sunt. Et uide si non ipse paulus qui te
 ad carissima meliora inuitat. inter cetera caritatem in summo ponit.
 siue cum fide et spe dicit eam esse maiorem. et super eminentem
 scientiam. siue enumeratis pluribus aut mirabilibus superne gratie
 donis. tandem ad super excellentiorem uiam nos inuitat. aut aliam pro-
 fecto illam quam caritate diffiniens. Denique quod nam huic com-
 pandum putemus. que ipsi preferunt martyrio. ac fidei trans-

4
ferenti montes. Hoc igitur est quod dico. Pax uobis quousque sit.
et omne quod extrinsecus minari uideatur. non erit. quia non nocet. Haec
e contrario quicquid foris blandiri appareat. nulla est pro
fecto consolatio. si intus quod absit seminarius discordie
germinatio. Proinde dilectissimi pacem habete aduersus. in
hunc ledere inuicem. Non facto non uerbo non signo quicunque.
neque forte exacerbat et preoccupat apud illam unitatem
spiritus et caritatem. dominum impellere cogat. aduersus illos quos
leserunt aut contristauerunt. et primum inuicem que con
tingat. filii matris mee pugnauerunt contra me. Sic enim
peccantes in fratrem. in christum peccatis quod ait. Quod uni ex
minimis meis fecistis. mihi fecistis. Nec cauendum agnoui
b; tantum offensis. ubi gratia ab aperto conuicio. seu male
dicto. ad clandestinum quoque et uenenato susurrio. Non
inqua sufficiat os custodire ab his et dissimilibus. cauenda
sunt. et leuia. Si tamen leue debeat dici quodcumque in fratrem
presumpseris uoluntate ledendi. cum hoc solo si irascaris
illi. diuini reus iudicii tenearis. merito quidem. Haec quod
tamen leue putas. et ob hoc leuius precipitas. plerumque
alius aliter accipit. tanquam homo uidens in facie. et secundum fa
ciem iudicans. parat festucam crabe suspicari. et scinella
putare formicam. Non enim est omnium caritas. illa que omnia
credit. Prompti sunt autem sensus hominis et cogitationes
ad malum potius suspicandum quam ad bonum credendum. pro
ferat uero disciplina silentij. nec te quod incausa es excusare
permittat. nec illi uulnere suspicionis aperire quod patitur. ac cu
ret. Ita uult ille. et moritur clauso et letali uulnere in se

meo ipsū gement. dū cor in ira et disceptatione positū. nil
 aliud silens ūsare in mēte possit n̄ iniuriā quā accepit.
 Non pot̄ orare. n̄ pot̄ legē. non sc̄m aut sp̄itale aliquid
 medicari. Et ita m̄cepto uitali sp̄u. dū suis destituta
 alimētis. uadit ad mortē anima p̄qua xp̄c mortuus ē. qd̄
 tu m̄m̄ queso animi habes. Qd̄ oratio tua aut op̄ qd̄cū
 q̄ m̄m̄ feceris sapit ē. cont̄ quē nimirū xp̄c an̄te cla
 mas de pectore fr̄is tui quē contristasti. fili' inquit
 māt̄s meē pugnat cont̄ me. & q̄ simul mecu' dulces capi
 ebat cibos. repleuit me amaritudine. Qd̄ si dixit illi. n̄
 tā gr̄uō p̄tā leui causa debuisse t̄b̄ari. respondeo; q̄nto
 leuior ē. tanto ate leuius potuit non cōm̄ita. Quāq̄m nes
 cio q̄m leue dicas ut iā dixi q̄cqd̄ apli' ē quā irasci. ē uel
 h̄ ipsū obnoxū ēē iudicio. ex ore ip̄s̄ accepis iudicis. Qd̄
 enim? Tu ne leue dixis inq̄ offendit xp̄c. unde ad dī iu
 diciū p̄trab; habes. ē horrendū sit m̄ade immanis
 dī inuenis. Tu ḡ accepta forte iniuria. qd̄ qd̄ m̄dū n̄
 accide in his conuenib; difficile ē. n̄ continuo more se
 ctaris obliqua referre fr̄em responsione festines. s; n̄
 neq; sub sp̄e q̄si corripienti ūbo acuto et urenti cōstige
 audeas ullatenus animā p̄qua xp̄c affigi cruci digna
 tus ē. non grunnire q̄si increpando. n̄ labijs m̄sitare
 q̄si m̄m̄murando. non narē contrahere aut cachin
 nare quasi subsannando. n̄ frontē rugare q̄si inuehen
 do aut cōminando. Sane cōmotio tua ibi moriā ubi
 orat̄. ne p̄mittat̄ exire quē mortē porcat. ne p̄m̄at. ut
 dicē possis & tu cum p̄ph̄a. turbatus sū et non sū locut̄.

Quosdā alius intellexi sentire istud quasi de diabolo et
anglis eius dictū. q̄ cum fuīnt ⁊ ipsi filij iherlm. illi
que sursum ē. mat̄ nra. ex quo lapsi sunt. non cessant
sorore suā eccliam impugnare. S; neq; contendo siq; ¹
usurpet hoc q̄ in bonā significationē. scdm qd̄ sp̄uales
q̄ sūt in ecclia adūsus carnales fr̄s suos dimicant in gla
dio sp̄s qd̄ ē. ūbū dī. uulnerantes eos ad salutē. atq; ad
sp̄ualia istī modi impugnationib; puehentes. Unam
corripio me iustus in miscdia et increpet me. ⁊ sanas.
p̄uolens. occidens ⁊ uiuificans. quo audeā ⁊ ego dīre.
uiuo ego iā non ego. inquit in me xpc. Esto inq; consen
tiens adūsario tuo dū es c̄ eo inuia. ne tēdat te iudici et
iudex corcori. Bonus adūsari; cui s; consentiens ero. non
erit unde aut iudex me calumpniē aut corcor. Ego pro
fecto siq; ur̄m aliqn̄ phūi modi contristauī. non me
pigeo. Contristati enim sūt ad salutē. ⁊ qd̄ nescio me
io unquā fecisse. absq; mea q̄q; magna t̄sticia. scdm
illud. mulier ē pario t̄sticiā hō. S; absit ut iā memi
nerim pressurę. tenens fructū doloris mei. dū p̄inde
uideā xpm. formatū in sobole. Nescio aut̄ qm̄ etiā tene
rius in astricti sūt q̄ p̄ increpatoria ⁊ p̄ increpatoria tan
tū conualuerunt de infirmitate. quam qui fortes abi
māo p̄manserunt. non indigentes istī modi medicamento.
S; in hunc sensū potit ecclia seu anima diligens dīni di
cere qd̄ decolorauit eā sol. mittendo sc̄ ⁊ armando de
filij; mat̄s ei; q̄ eā salubrit̄ expugnariūnt. ⁊ captiuā
ducerent ad fidē amorēq; ipsi; multis utiq; confirmam

sagittis. illis de quibus scriptum est. Sagitte potentis acutę. Et
 item; sagitte cuius infirmitas sunt in. Idcirco sequitur et ait. quoniam non
 est. Sanctas in carne mea. ut secundum animam senior proinde for
 tiusque factus dicat. Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma.
 Et cum apostolus quando infirmior tunc fortior sum et potens.
 Vides quod carnis infirmitas robur spiritui augeat. et sub
 ministret vires. Ita e contrario. noueris carnis fortitudine.
 debilitate spiritus operari. Quod mirum si hoste debilitato. tu
 fortior efficeris. Idcirco forte illam non insanissime ducas amica.
 que non cessat conspiciere ad usus spiritum. Unde ergo si non pru
 dent sagittari et impugnari salubritas postulat. scilicet. cum
 dicit in oratione. Confige amore tuo carnes meas. Optima ti
 mor iste sagitta. que configit et inficit carnis deficiencia. ut
 spiritus saluus sit. Sed et que castigat corpus suum et in seruitutem ge
 redigit. non ne is est uidet etiam manum contra se pugnantis. ipse
 uiuare. Est et sagitta sermo domini uiuus et efficax. et penet
 bilior omni gladio ancipiti. De quo saluator non ueni inquit
 pacem mittere. sed gladium. Est etiam sagitta electa amor christi que
 omnia anima non in confixit. sed et pertransiit. ut nullam
 in pectore uirginali particulam uacua amore relinquat.
 sed toto corde tota anima tota uirtute diliget. et est gratia ple
 na. Aut certe pertransiit eam ut ueniret usque ad nos. et de
 plenitudine illa omnes acciperemus. et fieret mater caritatis.
 cui pater est. caritas dei. parturiens et in sole ponens tabna
 culum eius. ut scriptura impleret. que dicit. Dedi te in lucem
 gentium ut sis salus mea usque ad extremum diem. Hoc enim
 impletum est per mariam. que in carne uisibile edidit. que con

inuisibilem. nec de carne nec cū carne suscepit. Et illa
q̄dē incota se g̃nde ⁊ suaue amoris uulnus accepit. ego
ū me felice putauim si sumā saltem. q̄si cuspidē huius
gladii. pūgi mēdū me sensero. ut ut modico accepto
amoris uulnere: dicat etiā anima mea. Uulnerata car
itate ego sū. Q̄s m̄ t̄buat in hunc modū non m̄ uulne
rari. s; ⁊ expugnari om̄ino usq; ad extirpationē coloris
⁊ caloris illi. q̄ militat adūsus animā. Si expbrauerit
filiū hui⁹ sc̄ti illi anime que hui⁹ modi ē. dicentes pal
lida ⁊ sine colore ēē. nonne t̄ congrue posse responde
uidebit. nolite considerare qd̄ fusca sim. qz decolo
rauit me sol. ⁊ si se ad hoc meminert puenisse ad
hortationib; seu increpationib; aliquoz seruoz dei e
mulantiū eā dei emulatione. nonne consequent̄ ueraa
tē inferre potit. qz filij mat̄s mee pugnauerunt con
tra me. Er̄it g̃ sensus iuxta qd̄ dictū ē. ut eccl̄a seu
studiosa que uis anima ihs loquat. non quasi gemēs
aut conquerens. s; quasi gaudens ⁊ gr̄as agens. m̄
sup eo gr̄ans qd̄ p̄nomine ⁊ amore xpi digna sit fusca
seu decolor ēē. ⁊ dici. atq; hoc ipsū ascribat. non sue in
dustrie s; gr̄e ⁊ m̄ie preuenientis se et m̄tensis ad se.
Nam qn̄ credet sine predicante. Quom̄ aut̄ predicat̄
n̄ m̄tarent. Filios mat̄s mee cont̄ se pugnasse memorat.
non ut irata. s; ut non inḡta. Unde ⁊ sequit. Posuerit
me custodē in uineis. Qd̄ ubi utiq; si sp̄ualit̄ examinet̄
puto nil in se querimonie aut rancoris habere uidebit.
s; magis fauorabile aliquo redolere. Verū ad id con

cungendū p̄us sane quā manū apponere audeam? loc⁹
enim sēs ē: conciliandus nobis ē solitus p̄cib; et sic con
sulcandus ille sp̄s q̄ scrutat⁹ alta dī aut certe unigenit⁹
q̄ē. infimū pat̄s. sponsus eccl̄e ih̄c. xpc dñs nr̄ quiesc sup̄ oīa
t̄s benedicōis in sctā; **Sermo. xxx.** f. xxx.

Posuerunt me custodē in uineis. Qui. Tū ne illi op
pugnatores q̄s p̄xime memorasti. Audite et intel
ligite si non se ab illis ipsis facit ista p̄motā: aq̄b; et pas
sam. Hec mirū tñ si q̄dē fuit causa pugnandi. intentio
corrigendi. Nam quis nesciat multos amicitia uti
liorē multotiens oppugnatos. Quam multos cotidie ex
primur p̄is impugnationib; p̄latoy ad meliora pro
ficere. p̄uehi ad altiora. Et illud potius demonstramus
si possumus. quē admodū adūsus eccl̄am pugnantius
sit. a filiis mat̄s sue. q̄ hostili animo. et dampno uti
li. Ad om̄q; nocere intendunt. p̄sunt et nolentes. U
trumq; ū sensum tenet sup̄ior inq̄ritio. q̄m q̄dē non de
fuerunt. ū q̄ bene q̄ q̄ male emularent eā diuisa inten
tione pugnantes. Si utq; p̄fuerunt. In tantū deniq; se p̄
fecisse ex his quē ab emulis passa ē ḡtat. ut p̄ una ui
nea quā s̄ abstulisse uisi sunt. sup̄ multas se gaudeat
constituta. Hoc in inq̄t prestare pugnando cont̄ me.
et cont̄ uineā meā. q̄ dicunt exinanite exinanite usq; ad
fundamentū meā. ut unā plurib; commutari. hoc q̄p
pe ē qd̄ infert. uineā meam non custodim tanquā
cuius subuungens unū hoc illi contigerit. ut non in
uina iā. si in plurib; custos posita sit. Et licetā quideā

enim iōdī

sic ē. S; si eā simplici sequimur. contenta. eo solo quod
sonare insupficie illa uidet. putabimur nos legē in sc̄ptā
sc̄ā de his uineis corporeis et cernis q̄s cotidie cernimus de
rore celi et pinguedine t̄re accipe unū fundunt uinum
in q̄ ē luxuria. et sic nichil non dico dñi sponsę dig
nū. s; nec cuius ceterū congruū quid. de tam sc̄ā q̄
diuina sc̄ptura attulisse uidebimur. Que enim conuen
ientia sponsis et custodē uinearū. S; et si conuenire putet.
unū docebimur fuisse aliquā eccl̄am istī modi deputatam
officio. Nunquid de uineis cura dō ē. Si autē sp̄itali
sensu uineas eccl̄as. i. fideles inq̄ntam populos. iuxta
ap̄b; sensū dicentis. uinea dñi saboth domus ista ē.
incipiet fortassis elucere nobis. q̄m sponsę minime
indignū sit. fieri custodē uinearū. Puto q̄d n̄ parua
in sup̄ in hoc apparebit ipso progatua. si q̄s diligen
tius curet adūtere. quā uq̄ porbē in huiusmodi uineas
dilatauerit t̄minos suos. adie illa qua iherosolimis a
filis mat̄s sue expugnata ē. et exēbata. una cū p̄ma
illa sua nouella plantatione multitudinē dico creden
tū. quoz legio fuisse cor unū et anima una. Et ipsa ē.
quā se in facit minime custodisse. s; non ad insipientiā
s; Nec enim ita in euulsa in p̄secutione fuit. ut non
alibi plantaretur atq̄ alijs locaretur aḡcolis. q̄ reddant fru
ctus ei temporib; suis. Non p̄sus non p̄st s; miḡat.
Etia creuit et dilatata ē. tanquā cui benedixit dñs. De
niq̄ leua oculos tuos et uide. si non op̄uit montes umbra
eius. et arbusta et cedros dñi. si non extendit palmites

suos usque ad mare & usque ad flumen ppagines eius. Nec mirum.
 dei enim edificatio est. dei agricultura est. Ipse fecundat. ipse
 ppagat. ipse putat. & purgat ea ut fructum plus auferat.
 Quando nempe sua destitueret cura ut opa. quam plantauit
 dextera eius. Non plane habenda neglectum. in qua apti pal
 mites. dominus uitas. & patet eius agricola est. In fide plantata. mei
 ritate mittit radices. de fossa sarculo discipline. sterorata
 penitentium lacrimis. rigata precantium uerbis. & sic sane exubans
 uino in quo est. leticia. si non luxuria. uino docti suauitatis.
 nullius libidinis. Hoc certe uinum letificat cor hominis.
 hoc constat & angelos bibere est leticia. Denique gaudent in
 uersione & penitentia peccatorum. saluare hominum scientes;
 lacrimis penitentium uinum eorum: quod nullis uice odor sapor
 gratia sit. indulgentie gustus. reconciliationis iocunditas.
 sanctas redeuntis innocentie. serenae suauitatis conscientie.
 Ex illa una uinea. quam seue persecutionis uisa est. deiecit
 tempestas. quae innumera est ppagate reflexerunt. Et
 nullis omnibus custos posita sponsa est. ut non contristetur quod
 primam uineam non custodierit. Consolatur filia syon. Si gentes
 ex parte contigit misit. quod tu perdis. Curare mysterium: et
 noli plangere decemum. Dilata sinum. et collige plenitudi
 nem gentium. Dic ciuitatibus iude. Vobis oportebat primum loqui
 uerbum dei. Et quoniam repulisti illud. & indignos uos iudicatis
 gentes uice. ecce conuertamur ad gentes. Moysi sane oblatus est. ad
 si preuicatorum populum uellet dimittere. & diuine exponere ul
 tionem. ipsum quod fieri posse in gentem magnam. si ille renuisset.
 Quare. Obmittam perfectam dilectionem. quia illi foris de

odor

a

4

unctus populo tenebat. et quoniam non requirebat que sua se
f. di. honore. et non quod s. uale foret s. quod multis. et ille quod
sic ego ante consilio secretiori puto hoc munus diuinitatis.
pro sui magnitudine seruati sponse. ut ipsa potest et non
moyses mittere ingente magna. Non enim oportebat
amicum sponsi precepe sponse benedictione. et propterea non
quod moyses s. noua sponsa cui dicitur. ut mundum uniuersum
predicatione euangelii domini crearet. illa prius missa est
ingente magna. Non uniuersum potuit quam uniuersum.
Et facile uniuersitas celsis portanda pace. gratiam offerenti.
S. non sic gratia. ita et lex. Quia dissimili uulcu ad omne con
scientiam se offerunt suauitas huius. et illi austeritas. Quod si
sane exequo respiciat condempnante. et consolante. reposcente.
et ignoscante. placentem et amplectentem. Non parum profecto
acceptabile uoco. umbra et lux. uia et pax. iudicium et misericordia.
figura et ueritas. uirga et hereditas. forma et osculum. Gra
ues denique moysi manus. testibus aaron et uir. Graue legis
iugum testibus. ipsis apostolis. quod hoc et s. et patribus. inportabile cla
micant. Graue iugum et uile primum. nam etiam est. in promissione.
Et huiusmodi non est. moyses missus ingente magna. Verum
tunc etiam promissione huius ^{uerce} que non est. et fuit. facile in du
plici gratia obtines ab uniuersis te recipi. et propter iugum suauis.
et propter sublime regnum. Pulsa de ciuitate ab uniuersitate ex
cipis. dum sic prouocat quod promittas. ut quod imponis non creas.
Quod adhuc unum uine plangis dampnum. quod tanto fenore
compensatum est. Pro eo quod fuisti derelicta et odio habita
et non fuit. et quod propter transiret. ponam te inquit in superbia scilicet.

131
gaudium in generatione & generatione. & suges lac
gentium. & mamilla regum lactabis. & scies quod ego dominus
saluans te. & redemptor tuus foras iacob. Tali itaque in
die se sponsa posita custodem in uineis. eo quod uinea sua
non custodiuisset. Ego loci huius occasione me ipsum repre
hende soleo quod animarum suscepim curam. quod mea non suf
ficere custodire. uineas animas inceptans. Quod si probas
& tu hanc nostram inceptationem. uide & consequens. an
recte quoque dicamus fidem uitae. uirtutes. palmes. bo
trum. opus. deuotionem. uinum. Si quidem nec palmes ab
sque uita. nec uir sine fide aliquid est. Sine fide enim impos
sibile est. placere deo. Fortasse & displicere necesse erit. De
nique omne quod non est ex fide peccatum est. Hoc ergo considera
re oportuit illos qui me posuerunt custodem. in uineis. si
uiceliter propria custodissent. At quanto tempore in culta iacent
& deserta. redacta in solitudinem. Prorsus defecerat uinum
ex ea. arefactis prosterilitate fieri. uiceliter palmibus. Erat fi
des scilicet mortua. Quomodo enim non mortua sine opibus. Et id
quidem in se habet uitam. Secum conuersus ad dominum meliuscule
cepi fateor custodire. non tamen pro uo oportuit. Et quis nepe
ad hoc idoneus. Hec scilicet propheta qui ait. Si dominus custodierit
ciuitatem. frustra uigilat qui custodit eam. Quamuis etiam te
memini me patere in fidiis. illius qui sagittae in ocul
tis immaculatae. Quamquam nobis omnia uinea furtiuus sub
repta est machinamentis. eo ipso tempore quo uigilantis
intende cepimus curam & custodiamus nostram. Quot & quales propter
hoc opum aut profocauit ira. aut tulit iactantia.

Tempus meum deo est. Tempus meum est
sicut deus huius temporis plenus est
fide. Quia per meum autem spiritum
aut honoris gratia et iustitia.
aut amentia est. Quia per meum

aut sedauit in animis gloriā. Quanta ab inlecebra gula.
quanta ab accidia spiritu. quanta apud illam unitate spiritus et cōpessa
te sustinuiimus. Sic eram. et nichilominus cū posuerit me
custodē inuineis. non confidantes quod de mea ego facere
uel fecisse. nec audientes arguentē magistrū et dicentem.
Siquis domus sue pater nescit. quā ecclesie dei diligentia ha
bebit. Enimvero audacia plurimorum quos uidemus de suis in
uineis non colligere. nisi spinas et tribulos. uineis cū dominis
etiam se ingerere non uereri. fures sunt et latrones. non custo
des neque cultores. hoc illis. Ve autem in etiam ne apiculo
uineę mee immo magis ne quā pluribus intentus minus
tota una diligens minusque sollicitus fieri cogor. Hec se
pem circundare. nec corculari forte mea licet. heu de
structa est. maceria ei. et uindemiatur ea omnis qui per gre
diuntur uiam. Patet exposita citius. iracundię atque impatien
tię puia. Demolunt eam sedule quedam uulpecule instan
tū necessitati. Irrumpunt undique anxietates suspitiones.
sollicitudines. Turbe discordantiū. causarū molestię.
rara hora desunt. Non est prohibendi facultas. non copia
declinandi. sed nec orandi spatium. Quo umbre lacinarū
profunde sufficiat sterilitatē anime mee. Uineę mee uolui
dicere. sed de psalmo sic incidit propter usum et sensus idem est. Nec
piger erroris qui admonet similitudinis. quia non de uinea
sermo est sed de anima. Et anima cogitatur et uinea legitur. si
quod sub huius specie et nomine. illi sterilitas deplorat. Quia
et lacrimis rigabo sterilitatē uineę mee. Omnes palmites
ei aruerunt propter inopia. Jacent sine fructu. eo quod non

habeant humore. Ihu bone q̄s fasciculos samentoy greis
 in tuo cotidie sacrificio ustio ~~contra~~ contra cordis mei te teste
 assumit. Sit obsecro sacrificiū ē sp̄s conbūlat. cor contritus
 et humiliatū d̄s non despicias. Et ego q̄dē sic p̄ imperfecto meo
 traho ad me captivū p̄sens. P̄fectus autē om̄s erit q̄ alias
 dicere poterit. vineā suā meā non custodivū illo videlicet sen
 su quo saluator loq̄t̄ in euangl̄o. Qui p̄didit animā suā
 p̄p̄t me inueniet eam. Joaneus plane ē dignū qui ponat̄ custos
 vineis. quē p̄p̄e cura vinee. ac ministrarū diligentia et
 sollicitudine non impedit aut retardat. dū non querit
 quē sua sunt. neq̄ qd̄ s̄ utile ē. s̄ qd̄ multis. Propt̄a sane
 petro cura ista credita ē. in tam multis vineis quē erant
 de cōmmissione. q̄ homo parat̄ erat. i. in carcerē & in mortem
 ire. usq̄ ad d̄ vinee suē. id ē. suę anime. non declinabatur
 amore quo minus ^{cure} intendēt creditarū. Merito i. paulo in
 gentes tam ingens filia credita ē. vinearū. qd̄ i. ipse in suę
 custodia minime curiosus inueniatur sit. ita ut n̄ solū alli
 gari s̄ i. mori in iherl̄m parat̄ fuit p̄p̄t nom̄ d̄ni ihu xp̄i.
 Deniq̄ nich̄ hor̄ vereor inq̄t. nec facio animā meā pre
 ciosiorē quā me. Optimus estimator rerū q̄ nil suoz sibi
 preferendū existimet. Quam multa salua p̄p̄e modicā in
 lissimā inq̄ p̄p̄t pecuniā p̄tulerunt. Paulus nec aiā.
 Non inq̄t facio eā preciorē quā me. S̄ differentia facis
 int̄ te i. aiā animā. Prudent̄ qd̄e tu ē pluris es quam
 quid vis tuū. s̄ qm̄ non tua anima tu. Arbitr̄ qd̄ q̄
 paulus iā tunc in sp̄u ambularet. i. n̄te consentiret
 legi d̄i qm̄ bona ē. occurr̄ hanc ipsā mentē suā canquā

principale ac supremū quoddam suū dignū duxerit. suū
meo potius quam ^{sue} cuiuspiā rei nomine designare. Reli
quum ū quod constat naturę eē. inferioris. ⁊ inferiori
p inde uliorq; eēntię quod ē. corp⁹ inherere. n̄ in officio
uiuificandi ac sensificandi. s; ⁊ fouendi nutriendiq; de
sistio. hoc inquā sensuale atq; carnale appellatione
suū. hō spūalis indignū iudicans me suā magis con
sue deputandū. quā in se psonalit̄ expmendu p illud.
Cum me dico inq̄t excellentius quod in meē. in quo ⁊ sto
p grām dī. id ē. mentē rationēq; intellige. Cum loquor
animā meā. hoc inferius accipe quod carni animande
iudes accommodatū. etiā et iunctū in concupiscētia. Id
me fuisse quod ē. iā non eē. agnosco. qz non sedm car
nē adhuc ambulo s; sedm spm. Vtuo ego iam non
ego uiuē ū in me xpc. Sedm mentē ego sedm n̄ ego.
carnē. Quid enim si carnalit̄ etiā nē anima concupis
cit. Iam non ego opor illud s; quod habitat in me pecca
tū. Qd idō non me quod ē. tam meū dixim quod in me car
nalit̄ sapit. idq; non aliud quā ipsā animā. Seuerā
enī anime portio ē carnalis affectio ei⁹. ⁊ iuxta quā
administrat corpori. hanc g animā suā paulus sp
nebat p se. parat⁹ p dñō non solū alligari. s; ⁊ mori
in iherlm ⁊ sic p dē animā suā iuxta consiliū dñi.
Tu quoq; si ppā deserat uoluntate. si corporis uolupta
tib; pfectē renuncies. si carnē tuā crucifigas cum
uicijs et concupiscētijs s; q mortifices membra tua
que sunt sup t̄rā. p̄babis te pauli imitatōrē. q non

facias animā tuā p̄ciosiorē tē ip̄s. p̄babit & xpi disci-
 plin. etiā illā p̄dendo salubrit. Et q̄dē prudenti eam
 p̄dis ut custodias. quā custodis ut p̄das. Nam q̄ uolu-
 erat animā suā saluā facē. p̄det eam. Quid hic uos di-
 citis obseruatores cibor. mox neglectores. Hypocras
 et sequaces ei. doceret animas saluas facere in hoc mū-
 do. xpc & ei discipuli p̄dē. Quē nā uos eduo; seq̄ ma-
 gistrū eligitis. At manifestū se facit q̄ sic disputat. hoc
 oclis. i hoc capia. illud pectori. uel stomacho nocet. p̄-
 fecto unus q̄sq̄ qd̄ a suo magistro didicit hoc immedi-
 t̄ p̄fert. Nemin euanglō legisti has differentias. aut
 in p̄phis. aut in lictis ap̄lor. Caro i sanguis p̄ certo re-
 uelauit ē hanc sapienciā. non sp̄c p̄cis. Est enī carnis
 hec sapientia. S; audi qd̄ de ipsa n̄rī medici sentiunt. Sa-
 pientia inquirunt carnis mōs ē. Itē sapiētia carnis
 inimica ē dō. Nō h̄i hypocras seu galiem sententiā. aut
 certe de scola epicuri debui p̄ponē uobis. Xpi sū discipuli.
 xpi discipulis loquor. Ego si p̄gnū dogma induxero.
 ipse peccau. Ep̄curus atq; hypocras. corporis alē uo-
 luptatē. alē habitudinē p̄fert. m̄s magist̄ utriq; rei
 contēptū p̄dicat. Animę incorporeę uitā quā summo
 studio iste uñ sustentet. ille unde i delectet inq̄rit
 atq; inq̄rere docet. Saluator monet i p̄dē. Qd̄ enim
 ē aliud de xpi auditorio sonat. cū paulo ante clama-
 tū ē. q̄ amat animā suā p̄det eā. P̄det eā dix. siue
 ponendo ut mart̄r. siue affligendo ut penitens. Quā
 quā genus mart̄rī ē. sp̄c facta carnis mortificare

p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā
 p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā
 p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā
 p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā
 p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā
 p̄mā p̄mā d̄m i m̄mā

illo numeru quo membra cedunt ferro. honore qdem
mitius s^u diuinitate molestus. Vides ne hac sententia
magistri mei carnis sapientia condemnari. pqua
uag. aut mixtum uoluptatis distulit. aut ipsa qd
bona ualitudo corporis ult^a qua oportet appetat. demq
qd uera sapientia in uoluptates non effluat. audisti p
fecto a sapiente. ne inueniri qde hanc intra suauit u
uentu. Qui ante inuenit dicto. Sup salute i omnem
pulchritudine dilexi sapientia. Si sup salute & pul
chritudine. qnto magis sup uoluptate et epitudinem.
Ed u pdest tempore a uoluptatib; i inuestigandis diu
sitatib; complexionu cibozq; uarietatib; exquirendis. coti
diana expendere cura. Legumina inqt uentosa sunt.
caseus stomacu gnat. Lac capiti nocet. potum aq. non
sustinet pectus. caules murrunt melancolia. coleram
porri accendunt. pisces de stagno aut de luctuosa aqua
mee pent^a complexioni non congruunt. Quale e. hoc. in
totis fluijs. ags. hortis. cellarijs ue repperiri uix pos
sit qd comedas. Putate queso monachu ee non medi
cu. nec de complexionem iudicandu. s; de pessione. Parce
obscuro pmi qde quieti tue. parce dein labori ministri
tui. parte quamuis domus. parte conscientie. Conscience
duo non tue s; altius. illi uidelicet qppe sedens i edens
qd e apponit. de tuo singulari ieiunio. miratur. Scan
dalo qppe e. ei. aut tua odiosa supstatio. aut duritia qd
forte putat illius q t hē puidere. Scandalizat inqm
intua singularitate fr iudicans te supsticiosu tanqm

Inde de uis pauli ino palmy

supflua queritante. ut certe me durū causans. qui
 non p̄gram uictui tuo necessaria. Frustra s̄ qdā h̄ndi
 unt de exemplo pauli hortantis disciplin. non bibe aq̄m.
 s̄ modico uti uino p̄p̄t stomacu & frequentes suas infir
 mitates. Qui attende debent p̄mū qdē aplm minime s̄
 ipsi rem isti modi suade. s̄ nec disciplin eque exposcere
 s̄. De m̄ non monacho hoc intamari. s̄ ep̄o cui uita cenē
 adhuc nascenti ecclē p̄necessaria ēēt. Thimotheus hic
 erat. Da m̄ alcm thimotheū. ⁊ ego cibo eū siuis etiam
 auro. ⁊ poto balsamo. Cēdm tu ē met ipsi dispensas mi
 fertus tui. Suspecta ē m̄ fateor tua ipsius intē dispensa
 tio. ⁊ uereor ē illudi sub tegmine & nomine discretionis
 acarnis prudentia. Id te saltem uolo ammonitū ēē. ut
 si ita ē auctoritas apli placet de bibendo uino. modico
 qd̄ ille ad uixit non p̄t mutas. Qd̄ de hoc satis. S̄ reuer
 tam ad sponsā et discamus ab ea uineas p̄pas uolūt
 non custodire. p̄sertim nos q̄ uidemur deputati ad oēs
 innumeis sponsi ecclē ihu xpi dñi nr̄i. qui ē ^{super oia} ds bene
 dictus in s̄ ē c̄ s̄ l̄ a; **Sermo. xxx. j.**

Sxxxi.

Iudica in quē diligit amina mea. ū pascas. ū cubes in
 meridie. Studiosis m̄tib; tibi sponsus frequē apparet.
 ⁊ n̄ sub una sp̄e. Qd̄ ita. p̄fecto qm̄ nondū uidet̄ sicut
 ē. Nempe illa uisio stat. q̄ forma stat quē cō uidetur.
 Et n̄. nec ullā capio ex eo qd̄ fuit ut erit mutationē.
 Tolle nempe fuit ut erit. un̄ iā cōfmutatio aut uicissi
 tudinis obumbratio. At quicqd̄ ueniens ex eo qd̄ fuit.
 non cōstat tendē in id qd̄ erit. cōfmutū sane h̄t p̄ ē. sed

omnino non ē. Nam qm̄ ē qd̄ nunquā in eodē statu pma
nec. Solū p̄ in uere ē. qd̄ nec a furo p̄ditur nec ab ert
expungit. s; solū atq; in expugnabile remanet ei ē. et
manet quod ē. nec fuit sane tollit illi ēē ab eōno. nec erit
ēē in eōnū. ac phoo s̄ uendicat uerū ēē. id ē. increabile.
inminabile. inuariabile. Cum ipse ḡ q̄ sic ē. immo qui
non sic aut sic ē. uidet̄ sicuti ē. stat ut dixi illa uisio.
qz nulla eam inēpolat uicissitudo. Et tē ille de eu
uanglō un̄ omib; q̄ sic uident denari reddi. in una
sp̄e que offert̄. Nam ⁊ qd̄ apparet ut inuariabile in
se ē. ita inuariabilē inueniētib; presto ē. q̄ qb̄ apparet
nil uidē deficiabilē uolunt. nil possunt delectabilius.
Quando ḡ illa ut fastidiet auuiditas. ut se subtrahet
suauitas. ut fraudabit ueritas. ⁊ deficiet eōntas. Qd̄
si mētū extendit̄ uidendi copia parit̄. ⁊ uoluntas.
qm̄ non plena felicitas. Nil quippe aut deē iā sēp ui
dentib; aut sup̄e sēp uolentib;. At talis uisio non ē in
tē p̄sentis. s; in nouissimis reseruat̄. his dum tētat q̄ diē
possunt. Scimus qz cū apparuerit similes ei erimus. qz
uidebim̄ eū sicuti ē. Et nō qd̄ apparet qb̄ uult. s; sicuti
uult. n̄ sicuti ē. Non sapiens. n̄ sēs n̄ p̄pha uidē illū si
cui ē pot̄ aut potuit in corpore hoc mortali. pot̄ aut
in immortalī q̄ dignus habebit̄. Itaq; uidet̄ ⁊ hic. sed
sic uidet̄ ipsi. ⁊ non sicuti ē. Nā neq; hoc luminare
magnum. solē loquor istū quē cotidie uidet̄ uidisti tam
aliqui sicuti ē. s; tantū sic illuminat ubi causa aerea.
montē. parietē. Qd̄ ne ipsū qd̄ aliquatenus posses. si n̄

aliqua ex parte ipsum lumen corporis cuius proprium ingenium
 et serenitate et spicacitate celesti luminis simile esset. Non
 denique alium membrum corporis cuius est lumen. ob multam
 utique dissimilitudinem. Sed nec ipse oculis cum tibi fuerit
 luminis appropinquabit. nimirum ob amissam similitudinem.
 Qui ergo turbatus nullatenus serenam solem videt propter dissimi-
 litudinem. serenus aliquatenus videt propter nonnullam si-
 militudinem. profecto si pariprius puritate uideret. uideret
 omnino inoffensa acie eum sicut est. propter omnimodam simi-
 litudinem. Iam et solem iusticie illum qui illuminat omne
 hominem uenientem in hunc mundum. uidet in hoc mun-
 do sic illuminat illuminat potes tanquam iam in aliquo
 sunt. sicut est omnino non potest. tanquam nondum perfecte
 similis. Propterea dicit. Accedite ad eum et illuminamini. et
 f. u. n. s. Ita sane. Si quantum satis est illuminamini. ut
 reuelata facie speculantes gloriam dei in eandem imaginem
 transformatam de claritate in claritate tanquam ad dei spiritum.
 Et accedendum ad eum non irruendum. ne irreuerens ser-
 uator maiestatis opprimatur a gloria. Nec locis sane acceden-
 dum sed claritatibus ipsisque non corporeis sed spiritualibus. tanquam
 ad dei spiritum. Ad dei plane et non animam. quamuis in mundo.
 Et itaque clarior ille propinquior esse aut clarissimus. pue-
 nisse est. Porro iam presentibus non aliud est uidere sicut est. et
 aliqua dissimilitudine non confundit. Sed id est. ut dixi.
 Insuper uero tanta huius formarum uarietas atque numerositas
 spirituum in rebus conditis. quod non quodam sunt radii diuinitatis.
 monstrantes quidem quod uere sit aquo sunt. non tamen quod sit

Et esse sicut est

præfatis diffinientes. Itaq; de ipso uidet. s. non ipsum.
Cum autē de eo quē non uidet cetera uidet. scilicet indubitan-
tē existē quē oportet inquirere. ut inq̄rentē non frau-
det grā. negligentē ignorantia non excuset. Verū
hoc genus uidendi cōmune. Inq̄mpat enī iuxta a-
plm om̄i ueni ratiōe inuisibilia dī p̄ ea quē facta
sunt intellecta conspiciere. Alii p̄culdubio iste modus.
q̄ quondā p̄at̄ crebra illa atq; ambiciosa diuine
p̄sentie familiaritas dignantē indulget. quāquā nec
ip̄is sicut ē. s. sic dignitā ē. Nec uno om̄ib; m̄. s. ut ad
ap̄s multitudine multisq; modis. ē in se sit unus. ip̄so
uicente adit. dñs dñs tuus. dñs unus ē. Et h̄ demonst̄
tio non q̄dē cōmune. s. tam fortis facta ē. nimirū exhi-
bita p̄magines extrinsecus apparentes. seu uoces sonan-
tes. S. ē diuina inspectio eo differentior ab his quo
interior. ē p̄ se ip̄sū dignat̄ mittere dñs animā que
rentē se. quē tam ad querendū toto se deficitio et
amore deuotū. Et hoc signū istū modi aduent̄ ei. sic
ab eo q̄ ex p̄tis ē edocem. Ignis autē ip̄sū p̄cedet. et in-
flammabit in circuitu inimicos ei. Oportet namq; ut
scī deficitū ardor p̄ueniat facie ei ad om̄ē animā ad
quā ē ip̄se uenturus. q̄ om̄em consumat rubiginē
uitioꝝ. et sic p̄paret locū dño. Et t̄ scit anima qm̄
iuxta ē dñs. s. se senserit illo igne succensā. et dixit
c̄apha. De excelso misit ignē in ossib; meis et erubuit
me. Et illud. Concaluit cor meū in dñe me. et in. in. in.
e. i. Tali anime suspirantia frequēto immo sine int̄

...ipse

missione orandi. et afflictum se per deficitio. cum modum
 deficitur ille qui ita querit miseratur occurrit. puto illi
 de propria experientia conuenire ut dicat et scilicet ieremia. Bo
 nus es domine spiritibus inter anime querentia te. Si et angelis
 et qui unus est de socialibus sponsi in hoc ipsum deputat. mi
 nister perfectio et arbitrio secrete maturo salutacionis. in
 qua angelis quoniam tripudiat. quoniam collectat. et condelectat.
 et confusus ad dominum dicit. Grās ago tibi domine maiestatis. quia
 deficitum cordis eius tribuit ei. et u. l. e. n. f. eā. Ipse est qui in
 omni loco sedulū quidā pedisequus anime non cessat solli
 citare eā. et assiduus suggestionibus monere dicens. De
 lectare in domino et dabit tibi. p. c. t. Et rursum. Expecta dominum.
 et custodi uiam eius. scilicet. Si morā fecerit expecta eū. quia ue
 niat et non tardabit. Ad dominum autem. Sic ceruus inquit
 ad fontes aquarū. i. d. a. ^{ista} a. t. d. Deficiat te in noc
 te. Si et spiritus tuus in precordiis eius. de mane uigilant ad te.
 Et iterum. Totodie expandit ad te manus suas. dimittite illā
 quia clamat pro te. Convertere aliquantulum. et deprecabit
 esto. Respice de celo et uide. et uisita desolatā. Fidelis pa
 ramphus qui multum amorem dei si non inuidus. non
 suā querit. sed domini gratiam. Delatit mediū inter dilectū et
 dilectā. uota offerens. referens dona. Exultat ista. placat
 illū. Interdū quoque licet raro representat eos pariter. siue
 hanc rapiens siue illū adducens. Si quod domesticus est. et
 non in palatio. nec ueretur repulsa. et cotidie uidet faciem
 patris. unde aut tu ne quod nos in hac uerbi animeque connex
 tione corporeū. seu imaginariū sentire existimes. Id loq

mur qd apls dic. qm qui adheret do un' sps e. Excessum
pure mris in dñi siue dī puī descensū in animā. nris
qb' possumus exprimi uerbis. spūalib; spūalia cōpan
tes. Itaq; in spū fit ista coniunctio. qz sps e dñs. et
concupiscit decorē anime illi' quā forte aduertit
in spū ambulante. et curā carnis non p̄ficiēte in
desidio. p̄sertim si sui amore flagrantē conspexerit.
Non g sic affecta. et sic dilecta contenta erit omnino
ut illa quę multis p̄ea quę facta sūt. Vlla quę pau
cis p̄uisa. et somnia facta ē manifestatio ipsi' sponsi.
n' et speciali p̄rogatiua intus illū affectib; atq; ipsis
mediullis cordis celit' illapsū suscipiat. habeatq;
p̄sto quē desiderat non figuratū s; infusū. non appa
rentē non afficiēte. nec dubiū quin eo iocundiorē
quo int' n' foris. Verbū nēpe ē non sonans. s; penetrans.
non loquax s; efficax. n' obstrepens aurib; s; affectib;
blandiens. facies ē non formata s; formans. non p̄stin
gens oculos corporis. s; faciē cordis letificans. grata
quippe amoris munere non colore. Non tñ adhuc
illū diuīn apparere sicut ē. q̄uis non omnino aliud
hoc m' exhibeat. q̄ qd ē. Neq; enī ut sic continue
p̄sto erit quāuis deuotissimis m̄tib; s; nec uni for
tē omnib;. Oportet namq; p̄ uariis anime desiderijs
diuine gustū presētię uariari. et infusū saporem
supne dulcedinis. diuersa appetentis animi alternatim. ut
oblectare palatū. Demq; aduertisti in hoc amatorio
carmine quociens mutauerit uultū. et inq̄nta mul

tractu dulcedinis sue coram dilecta dignatus sit
 formari. et quoniam nec quidem instat uerecundi sponsi
 anime secretos petat amplexus et oscul' delectet. nec
 u' moleo. et unguentis medicum exhibere appareat. nimirum
 tu pro teneris et infirmas animas istiusmodi. adhuc
 indigentes fomentis. medicamentis. iui et delicato ad
 olescentularum nomine designant. Simuliter quis au-
 det quod non est opus sanis medicus. si male habentibus.
 Ne rursum quasi uiciorum quispiam itinerantibus sponse si-
 mul atque adolescentulis sese associans. iocundissimis
 confabulationibus suis alabore aie omne redemptio com-
 pati. ita ut eo discen'te loquantur. Bonne cor in in ar-
 dens e. i. n. d. l. n. i. uia. facundus comes qui ser-
 monum et morum suauitate suorum tanquam iniqua suaue-
 olentia spirantium unguentorum pro se currere faciat uni-
 uersos. Unde et dicunt. In odore unguentorum tuorum cur-
 remus. Ite aliqui occurrens quasi per diues aliquis pau-
 per familias qui in domo sua abundet panibus immo tanquam
 rex magnificus et potens qui sponse pauperis uideat
 pusillanimitate erigere. pro uocare cupiditate. de-
 monstrans illi omnia desiderabilia glorie sue. diuitias
 corcularum ac pmpuariorum. ortorum. et agrorum copias.
 demum etiam introducens ea in ipsa secreta cubiculi.
 humum confidit in ea cor uiri sui. et non est ex omnibus
 quod ab illa existimet abscondendum quia redemptio in
 ope. plauit fidele. amplexu amabile. Atque ita non
 cessat. siue hoc siue illo in muno iugiter apparere con-

pectus querentium se. ut sermo impleat quod dicit. Ecce
ego uobis cum sum. u. i. o. s. Et in his omnibus suis et
mentis et multae mentis. Haec in osculo quod affectuosum et
blandum. moleo autem deus unguentis clementiae et afflu
entiae uisceribus pietatis et compassionis. porro multa hil
lare. affabile. plenum gratiae. et solatus. in ostensione di
uitiarum ac possessionum munificum se ac largum pre
sentia liberalitate remuneratione demonstrat. Ita per omnia
huius carminis certum reperies uerbum istius modi simili
tudinibus adumbrari. Unde ego puto id significatum
apud prophetam uel ait. spiritus autem facie nostram. Christus dominus. in um
bra eius uiuenti in gentes. quod scilicet uideamus ne speculum. et
in imaginem. et nec dum facie ad faciem. At istud sane do
neo inuenimus in gentes. Nam in gentem angelos alit. quon
iam indifferenti omnino felicitate et ipsis uidebunt eum et nos
futura est. Hoc est in forma dei. et non in umbra. Quoniam namque
apud ueteres quod umbra figuraque dicimus extasse. nobis
autem per gratiam Christi in carne presentis ipsa per se illucescere ueri
tate. Ita nos quoque respectu futuri scilicet iniqua. in
ueritatis umbra uiuere non negabit. si quod non ac quod
ait apud dicentia. ex parte cognoscimus et ex parte prophetam
et illud. Non arbitror me comprehendisse. Quoniam enim non
est distantia et quod per fidem ambulat et illi qui per spem. Et uult
ex fide uiuere. beatitudo in spe. et ideo scilicet homo in uim ui
uit in umbra. scilicet angelus in splendore uultu gratiae glori
ae. Et bona fidei umbra quae luce tepet octo caligan
ti. et octum ipsa luce. Septu est enim. fide mundans corda

cor. Fidel itaq. luce non extinguo. si custodio. Et uide
 sane e illud qd uidet angelis hoc in umbra fidei. seruato
 fidei fidei repositum. inq. relinquit. Amen ex pedis
 tenere ut inuolucrum qd nactu no. capis. Deniq. i. ma
 diu uidebat in umbra fidei. cui dictu e. i. beata que
 condidisti. habuisti. i. de. i. ex parte umbra que auduit. et
 uirtute altissimi obumbrabit. Nec uirtute umbra que de
 uirtute altissimi formata. Et uirtute in carne. i. que
 uirgini obumbravit. ut qd impossibile erat mortali fe
 mine. obiectu tam inuolucrum uirtutis corporis ferret. p. sen
 sentia maiestatis. i. luce sustineret inaccessibile. Sine
 plane in qua omnis contra fortitudo debellata e. Et uo
 i. umbra. fugans demones. tutans homines. Aut certe ut
 uegetans. umbra refrigerans. Vnum p. n. in umbra xpi
 q. p. fide ambulans. i. in umbra xpi q. p. fide ambulans. eo
 carne ipsi pascimur ut uiuamus. Caro enim x. uere e. cyb. et
 uide ne apta. etia no. desebat. hoc loco apparet tanq. in
 scemate pastoralis. u. illu. sponsa q. si que pia de pastoralis
 uidet. alioq. dicens. In dica m. u. p. u. c. m. m. Bon. pastor
 q. anima sua. d. p. o. s. anima p. illis. carne illis. illa in
 p. cu. ista in cibum. Res mira. ipse pastor. ipse pasqua
 e. ipse redemptio. Veru. sermo in longu. p. q. m. locus
 apl. e. i. g. ndia continens. i. non explicabitur paucis atq.
 hac necessitate uidet. in ia. rupend. poti. qua. finiend.
 Oportet aut. ut qm. materia pendet. memoria uigilet.
 quatin. u. pausat. erit. in. mox resumad. i. p. tractet
 p. ut d. n. s. dabit. i. h. c. x. p. c. sponsa. eccl. e. q. e. d. s. b. n. d. i. c. t. u. s. in. s. c. l. a.

Sermo .xxx. ii.

Indica mihi pater, c. in. hic sum. hinc p. g. d. m. S. anq.
 tectari incipiat uisio ista. et allocutio. recapitulatio. anou.
 bunt arbitror de alijs uisionib. que preestert qm nobis
 aptari spicillat possint p. uocis et uicis singlor. ut app.
 hensis istis si en hoc datu fuit. facilius n. m. h. discussio
 ne eluceat intellectus. Veru difficillimu. Na. et si uba il
 la qb ipse uisiones seu similitudines describunt. sonare
 corpora. atq. corporea uideant. sp. talia tam se q. nobis
 ministris in his ac p. hoc in sp. q. causas et rones earu
 oportet. inq. r. q. si q. idoneus uestigare et cop. hende ta
 multos anime affect. p. fect. q. h. de p. sentia spon.
 ca multiformis gra. dispensat. Tam si increment. ad nos
 et sp. scs. in lumine suo dignet. ostende qd ope suo uen
 dedignat. assidue actare in nobis puto non omnino nos
 in his sine intellectu remansuros. Confido eni non acc.
 pisse nos spm h. mundi s. spm q. ex do. e. ut sciam. que
 ad do. donata se nobis. Et si eni nrm e. scs. app. a. ad herere do.
 bonu e. et ut loquat. manifesti si q. in nobis e. ita. desidi.
 tur ut cupiat dissolui. et c. xpo. ee. cupiat au. uel. et. uel. arden
 e. h. ad. assidue meditare. ut p. fect. n. sec. qua. in forma spon.
 si suscipiet. ubi inq. uisionis hora uidet q. se affingi.
 me. q. da. brachis sapie. atq. in s. infanti. sensere scs. sua
 uitae amoris. Si q. de cordis ei. e. buet. ei. et si adhuc p. gri
 nat. in corpore. Et parte eni id. q. ad. cep. et cep. modicu. Na.
 e. uigilijs et obsecrationib. et multo umbre lacrimaru. que
 sic affligit subito ou. teneri p. uat. elabit. et rursu. lacry
 manti et insecutanti occurrenti coprehendi patit. s. minime

desidiu

retineri dū subito tū q̄si emamib' auolat. & si institerit
 p̄tib' q̄ fleat' deuota anima deuota reuertit'. & si uolunta
 te labioz ei non fraudauit ea. si rursum mor' disparebit et
 nūdebit'. n̄ tū cōto desidio reqrat'. Ica ḡ & in h' corpore
 pot' eē de p̄sentia sponsi frequens leticia s̄ n̄ copia. q̄ et
 si iustitatio letificat. s̄ molestia uicissitudo. Et h' cā dū ne
 cesse ē pati dilectā donec semel posita corporez sarcina mol.
 auolet & ipsa leuata pennis desidioz suoz libe t' car
 pens p̄cipos contemplationis. & nūte sequis expedita dilec
 tū quocq̄ ierit. Nec cū ut iudicū p̄sto erit sic omī aming
 n̄ illi dū carat quā ingens deuotio. & desidiū uelhemens.
 & p̄dulcis affect' sponsā p̄bat. & dignā adq̄ grā uisitā
 di accessurū ūbū decore induat. formā sponsi accipiens.
 Qui enim nondū inuenit' ita affectus s̄ cōpunctus magis
 actiū recordatione suoz loq̄ns in amaritudine anime sue
 dic' dō. noli me condēpnare. aut forte & adhuc piculose
 tēptat' ip̄a concupiscencia abstract' & illect'. hic tal' non
 sponsū reqrut s̄ medic'. ac p̄hoc n̄ oscula q̄de ut āplexus s̄
 tū remedia uulnib' accipiet suis in oleo utiq̄ & unguen
 tis. An non sepe mūdo sic ferant'. & sic expm̄ orantes. nos q̄
 nris cotidie adhuc excessib' tēptam' p̄sentib' mōdem p̄teritis.
 Aquanta me amaritudine frequē libasti adueniens ihu
 bone. Quotiens p̄ anxios flec'. p̄ inenartabiles gemit' et sin
 gult'. sancta. conscientia meā unxisti unctione mīe tue. et
 oleo leticie p̄fundisti. Quotiens me orō quā pene despante s̄
 cepit. reddidit exultantē & p̄sumtē de uenia. Qui similr
 afficiunt'. ecce hi sciunt qd̄ uere medic' sit dñs ihc q̄ sa

nat. d. o. n. a. o. eoz. Qui ex p^{ri}ncipio n^{on} se credant in eide^m d^{omi}n^o
u. Sp^{iritu} d^{omi}nⁱ unxit me. ad euangelizandu^m mansuetis misit me.
ut m^{er}ederer cunctis corde. Si adhuc dubitant accedant certe
q^{ue}rent. et sic in semet ipsis discant q^{uo}d sit m^{an}u^m uolo et n^{on} fa
ctum. Si uideant et reliqua. S^{ed} q^{ui} in studiis spiritalib^{us} fragra^{nt} et
u^{el} in tepore. atq^{ue} in defectu q^{uo}d a sp^{iritu} positi ambulat et t^{em}p^{or}e
uias d^{omi}nⁱ. corde arente. et acedunt ad queq^{ue} in
iuncta. frequenter murmurant. longos dies longas que
runt et noctes. loquentes est s^{an}c^{to} iob. Si dormiero dico q^{ui} con
surgam. et rursum expectabo uesp^{er}am. Si coning^{it} tale aliq^{ui}d
pati. si misere^{nt} d^{omi}n^{us} appropiet nobis. in uia qui ambulamus.
et incipiat loqui de celo q^{uo}d de celo est. nec n^{on} fauorabile q^{ui}ptam
cantare de canticis syon. narrare q^{uo}d de ciuitate d^{omi}nⁱ. de pace ci
uitatis. de c^{on}mitate pacis. de statu c^{on}mitatis. dico uobis erit que
hiculo anime dormitanti. et pigra leti narratio. ut ut
pellat omne fastidiu^m ab aⁿimo uiuentis. et a corpore fatigatione.
An est aliud ut pati ut p^{er}de ille uidet q^{uo}d ait. dormitauit anima
mea p^{re}dicto. q^{uo}d m. in. u. t. c. Et n^{on} ne est obanuerit exclamabit. q^{ui}n
dilexi. l. e. d^{omi}n^um. t. d. m. a. e. S^{ed} eni^m quedam u^{er}ba ubi sponsi. ad
nos. n^{ost}re meditationes de ipso. et ei gl^{ori}a elegancia. potencia
maiestate. Non solu^m au^{tem} s^{ed} est audia m^{an}te u^{el} famus testimonia
ei. et u^{er}ba oris ei. et in lege ei medicum die ac nocte. sciam^{us}
p^{er} certo ad e^{ss}e sponsu^m. atq^{ue} alioq^{ui}d nos ut n^{on} fatigem^{ur} laboribus
sermonib^{us} delectari. Tu g^o est aliq^{ui}d talia uolui animo sentas n^{on} tua p^{ro}p^{ri}as
cogitatione. s^{ed} illu^m agnosce loquente q^{ui} apud ap^{osto}l^{um} d^{omi}n^um. Ego
q^{ui} loquor iusticia. Si nullima eni^m se n^{ost}re cogitata m^{an}is sermo
nib^{us} ueritatis in nobis loq^{ui}ntis. nec facile q^{ui}s discernat q^{uo}d me

pariat cor suū quid ne audiat n̄ q̄ prudent̄ adūat dñs
 in euanglio loquente q̄ de corde exeunt cogitationes ma
 le. Et illud q̄ cogitatis mala in cordib⁹ uris. ⁊ q̄ loquut̄
 m̄datū de suo loq̄t̄. Apts aū n̄ q̄ sufficientes inq̄t̄ sum⁹
 cogitare aliq̄t̄ anob̄ tanq̄ ex nob̄ sub audis bonū. s̄ suf
 ficientia m̄a ex dō ē. Cū ḡ mala in corde ūsam⁹. m̄a cogi
 tatio ē. si bona dī ē sermo. Illa cor nr̄m dīc̄. h̄ audit. Au
 diā q̄t̄ q̄ loquat̄ in me dñs dō. q. l. p. i. p. suā. Itaq̄
 pacē. pietatē. iusticiā dō in nob̄ loq̄t̄. nec talia nos cogitam⁹
 ex nob̄. s̄ in nob̄ audimus. Ecce in homicidia. adulteria. fur
 ta. blasphemie. ⁊ similia his de corde exeunt. nec audim⁹
 ea s̄ dicim⁹. Deniq̄ dix̄ insipiens in corde suo n̄ ē dō. Et
 ap̄t̄ h̄. ii. i. dñm. q̄ dix̄ in corde suo non requir̄. S̄ ē pre
 terea q̄ corde q̄de senat̄. n̄ tñ cordis ē ūbū. nec em̄ de
 corde erit sic m̄a cogitatio. s̄ neq̄ illud ē q̄ ad cor fiert
 dixim⁹. ūbū uidet̄ ūbū ē s̄t̄ malu. Inimicit̄ aū a contrarijs
 potestatib⁹ sic fiunt inmissiones p̄ angelos malos. q̄le tibi
 causa fuit q̄d legi⁹ misisse in cor diabolus. ut tractet
 dñm iudas symons scariothis. Verū q̄s ita uigil̄ et
 diligens obseruator motionū mētarū suarū siue in se
 siue ex se factarū. ut liquido ad queq̄ illicita sensū cor
 dis sui discernat int̄ morboꝝ mētis. ⁊ morsu serpentis.
 Ego nulli h̄ mortaliū possibile puto. n̄ q̄ illuminat̄ aspu
 sco speciale accep̄ domū. illud q̄d ap̄t̄ int̄ q̄ta curiosa
 ta q̄ enumerat. nominat discretionē spūū. Quancūlibet
 em̄ q̄s scđm salomōnē om̄i custodia seruet cor suū. ⁊ oīa
 que int̄ se mouent̄ uigilantissima intentione obseruet. ⁊

si dicitur forte in his habuit exercitum. & frequens expun-
tu. non potest in se discernere. discernere ut ab
intra malum in natum. & malum seminat. Nam delicta quod in-
telligit. Hec multum refert nostra. scire ut in nobis malum.
dum in in esse sciamus uigilandum potest et orandum. ut cumque
sit ne consentiamus. Denique orat propheta contra utrumque malum
dicens. Ab oculis meis munda me d. ^{et} a. b. p. f. t. Et
ego non possum tradere uobis quod non accepi. ^{nam accepi} facit ut assignet
certam notionem in partem cordis. & seminat hostis. Ope
utrumque malum. utrumque amalo. utrumque in corde. s. in utrumque
de corde. hoc totum certum in mine. et si incertum quod cordis
bonum. Et id quod ut dixi absque periculo. Sane est in periculose
immo dampnabile errat. atque ibi muto nobis certa perfigit
regula. ne quod deus in nobis demus nobis. putantes ubi uisi-
tatione nostra esse cogitatione. Et quantum distat bonum amalo. in
ista duo a se. quoniam nec de uero malum. nec de corde exiet bonum.
in quod plus forte de uero conceptum. quod non potest bona arbor fructus
malos facere. nec arbor mala fructus bonos facere. Ac satis distin-
ctum est credo. quod deus in nobis. in nobis sit corde. nec superflue
ut arbitror. s. ut sciatis inuicem gratia absque gratia nec ad cogi-
tandum bonum sufficere cor humanum. s. sufficientiam ipsius
ex deo esse. de uoce bonum quod cogitat. in corde ple existit. Tu ergo
si uocem eius audis. non iam nescias unde ueniat aut quo uadat.
sciens quod ad deum exiit. et ad cor uadit. Unde aut quoniam uerbum
quod egreditur de ore dei non reuertitur ad eum uacuum. s. perspicit.
et faciat omnia adque misit illud. ut dicere possis et tu.
quod gratia dei in me uacua non fuit. felix mens cui uerbum

et hosti

indivisiuus comes dñq se affabile p̄bet. cuius in desinent
oblectata suavitatē faciundiq. acutis molestis et iucis
se se ueniat om̄ hora. redimendo tēp̄ a dieb; malis. Non
lassabit. non molestabit. qm̄ dñs scriptura. non conditabit
iustū q̄qd accidit ei. Iam ū magni pat̄s familias seu re
gie maiestatis semina apparere existimo his q̄ ascendentes
ad cor. Alci de maiori sp̄e libere. et puritate conscientie ma
gna. immores facti. consueverunt auctē maiora. inq̄ta pr
sus et curiosi sectatōra penetrare. apphendere sublimiora. et
tempore p̄fectiora. ū in sensu. s. et iusticiā. Hi em̄ p̄fidi
magnitudine digni inueniunt q̄ inducant in omnē ple
nitudinē. nec om̄ino in om̄ib; apothecis sapientie. a quo
dñs scientiarū dñs arcendos censeat cupidos. ueritatis. ua
nitatis non conscios. Tat erat moyses q̄ audebat dicē dō.
Si inueni grām in ocl̄ tuis. ostende m̄ te ipsū. Tat philip
p. q̄s et suis condiscipul̄ pat̄e flagitabat ostendi. Tat et
thomas. q̄ ū sua manu tangēt uuln̄. et fossū lat̄. credere
recusabat. Pusilla fides s. de magnitudine animi intro
m̄ descendens. Tat quoq. dñs. q̄ ipse dicebat dō. Tibi dix
cor meū. e. t. f. m. f. t. d. r. Tales itaq. magna audent.
qm̄ magni sunt. et que audent optinent iuxta ūbum
p̄missionis ad ipsos. qd̄ ē isti modi. Quēcūq. locū calcāueris
pes ur̄. ur̄ erit. Magna siq̄p̄ fides magna meret̄. et q̄ten
in bonis dñi fiducie pedē porrexeris. extenus possidebis.
Deniq. moysi ore ad os loquit̄ dñs. et palā non p̄ enigma
ta et figuras dñm uidē meret̄. ē p̄ph̄is alijs tñ inuisio
ne apparere se dicat. et p̄ somnū loqui. Philippo quoq.

scdm petitionē cordis sui ostensus ē pat̄ in filio. in eo pcul
dubio qd̄ in continentia audiuit. philippe q̄ uidet me
uidet et pat̄rē. et q̄ ego in patre et pat̄r in me ē. s. et thome
iuxta deficiū cordis ei palpandu se p̄buit. et uoluntate
labioꝝ ei. n. f. ē. Qd̄ dō. non ne et ipse uoto se non omnino
frustrari significat. u. ait. n̄ daturū se somnū ocl̄ suis. n.
p. s. d. donec. i. v. l. d. Isti modi magni sp̄ib. magnus
occurrer spon̄s. et magnificabit facē ō eis. emittens lucem
suā. et ueritatē suā. eosq. deducens et adducens in monē
s. suū q̄ in. c. s. ita ut dicat q̄ et modū ē. q̄ fecit in magna
q̄ potens ē. Regē in decore suo uidebunt ocl̄ ei p̄ueniē
se ad specio. sa deserti. ad flores rosarū. et lilia conuallū
ad amena odorū et irrigua fontū. ad delicias cellario
rū. et odoramenta aromatu. postremo ad ipsa secreta cu
biculi. Isti sunt thesauri sapiē. et scientiꝝ penes sponsū
absconditi. h̄ uicq. pascua sp̄ata in refectiōe animarū
sc̄arū. Beatus uir. q̄. i. d. s. ex ipsis. h̄ solū ammonit̄ fū. ne
solus habe uelit que possunt sufficē plurib. p̄pta enī for
tassis p̄ ista om̄ia spon̄s tanq̄ pastor apparere describit̄. ut
p̄m ammonēat̄ assēcutō. tantoꝝ munerū pascendi ḡgis
simplicioꝝ. q̄ sc̄l tam non ualent p̄ se met̄ ipsos app̄bende
ista. q̄ non audent sine pastore oues exire in pascua. De
niq. h̄ ipsū sponsa prudēt ad uicē postulat̄ s̄ indicari.
u. ipse pascat et cubet sub meridiano feruore. parata ut
q̄dē ex h̄ intelligi dat̄. pasci et pascere c̄ illo. et sub illo.
Hec enī cū arbitrat̄ longe agē gregē a summo pastore.
nimirū ob incursiones lupoꝝ. eoꝝ maxime quēruunt ad nos

inuestimentis ouiu. et p[ro]p[ter]ta[rum] satigit eis de e[is] ip[s]o parit[ur] pascere
 pascuis. et cubare umb[ra]s. Et q[ua]m ponit ne in cupia inquiring
 uagari p[er] s[an]c[t]u[m]. Ipsi s[un]t q[ui] se uolunt uideri amicos sponsi. et
 non s[un]t. et e[is] suos non illi greges pascere cura sit eis. hinc in
 t[em]p[or]e infidantes dicunt. Ecce hic: xpc. ecce illic e[st]. uidelicet
 ut multos seducant. et abducant a x[rist]o gregib[us] sociis suis.
 h[ab]et t[ame]n textu. Jam u[bi] sp[irit]ale sensu qui mea latet. sub alio
 sermonis p[ri]ncipio expectate. q[uo]d illud erit. q[uo]d in in uob[is]
 orantib[us] sua m[er]ita parari dignabit[ur] spons[us] eccl[esi]e ihc xpc. d[omi]n[us]
 n[ost]r[us] qui e[st] de[us] benedictus in s[an]c[t]a; **Sermo. xxx. iii.** ^{super o[mn]ia} xxxiii.
 Indica in que diligit anima mea. u. p. u. c. i. o. I al[ia] q[ua]da[m]
 Indica inq[ui]t in e[st] me ita iudices. V[bi] sane sententia causat[ur].
 si scrutat[ur] c[on]m[un]i. erudiri flagell[um] petens. non erit. l[et]e al[ia] p[er]cat[ur]
 dicens. d[omi]n[us]. t. d. demonst[ra]t[ur]. a. i. s. t. e. o. Q[ui]s d[omi]n[us] uias se
 mitas. manifestat alib[us]. Dedux[er] me inquiring sup[er] s. i. G[ra]t[ia]
 ista anima curiosa di non cessat inq[ui]rere iusticia[m] et iudiciu[m].
 et locu[m] habitationis g[ra]t[ie] sponsi. tanq[ua]m uia in qua ambulet.
 cautela qua ambulet. et ad qua[m] ambulet mansionem. Deq[ue]
 mansionem sic habes in p[ro]p[ter]ta. Vna pecu[n]ia. a. d. b. e. u. i. d.
 d[omi]n[us]. Et it[em]. D[omi]n[us] dilexi. d. d. t. i. l. h. g. t. Porro de reliq[ui]s
 duob[us] iusticia et iudiciu[m] aut p[ar]atio. s. t. Q[ui]to t[ame]n ista mens
 deuota inq[ui]r[et]. ut pote sede di. et sedis p[ar]atione. Et pulchre
 in sponse prerogatiua concurrunt. parit[ur] o[mn]ia ad consumma
 tionem uirtutu[m]. ut de forma iusticie sit formosa. de iudicio
 notitia cauta. de deficio p[re]sentie seu g[ra]t[ie] sponsi casta. Tale p[re]s[ent]e
 p[re]s[ent]e decet ee sponsa d[omi]n[us]. pulcra. erudita et casta. O p[er]catio
 qua[m] ultima[m] posui. isti e[st] loci. Petat si q[uo]d ab eo que diligit

s causa

s causa

anima sua. in dicari s' u' pascat u'. c. i. m. Et p'mo ad huc.
qua elegant amore spe a carnis discernat affectu. cui
dilectum exprime mag' ipsa affectione q' nomine uolens.
non simpliciter que diligo. s' o inqt que diligit. a. m.
spirale designans dilectione. De m' qd na ea in loco
pascue ad eo delectet. diligenter attende. S; nec illud
pretereat te de hora meridiana. r' qd is potissimum
explorat loc' inq' q' pascit. cubat simul. qd e' magne
securitatis indicium. Arbitror em' ob hoc additum cubat.
qd eo loci minime necesse sit stare. r' uigilare super
custodia gregis. qm' grex i' cubante pastore. r' pausante
sub umbris. Libe nichilomin' discurret in pascuis. felix
regio in qua p'hibita. oues ingrediunt'. r' egrediunt'. r'
non e' q' extreat. Q's m' t'buat uide uos meq' parit' in mon
tib; pasci una e' ist' nonaginta noue. que illic relictæ
legunt'. e' pastor ear' dignant' ad una descendit que er
rauerat. Secure p'culdubio cubat apt. q' r' longe re
cedit minime dubitauit. sciens q' m'ito eas relinquet.
Mito sponsa illo suspirat. m'ito inhiat loco pascue si
mil' r' pacis. s' q'etis. s' securitatis. s' exultationis. s' am
mirationis s' stuporis. Ma' me miseru' ben longe agen
te. r' de longe saluante. en ipsa ei recordatio ad lacrimas
puocat. plane iuxta affectione r' uoce dicentiu. Sup
flumina babilonis. i. s. r. f. d. r. c. syon. libet excla
mare r' me e' sponsa parit' r' e' ap'ha. Lauda dm' cui
syon. a. c. s. p. t. b. f. c. i. q. p. f. t. p. r. a. f. s. te. q's n'
illie uehement' cupiat pasci. r' apt' pace. r' apt' adipeem.

& ppe' facietate. Nichil ibi formidat. nichil fastidit. nichil
 deficit. Cuius habitatio paradisi. dulce pabulum cibum. opulen-
 tia multa munusculis. Habes et ego cibum. s. in carne.
 et in apponit uitas s. in sacramento. Angls ex adipe fru-
 menti saginat. et mudo saturat. gno. me oportet miam qda
 sacramenta cortice ee contentum. carnis fursure. lactis palea.
 uel amine fidi. Et h talia sunt. que gustata afferunt
 mortem. si non de pmitis spo quicquid accipiant con-
 dimentum. Prus mors in molla. n ex ppe' farinula dul-
 coretur. Vbiq. absq. spu & sacramentu ad iudiciu sumit.
 et caro n pde quicq. et lacta occidit. et fidel mortua est.
 S. sps e qui uiuificat. ut uiuam in eis. At quanta libq.
 sane habundancia sps pinguescant ista. n pari omnino
 iocunditate sumit. cortice sacramta. et ad eps frumenta.
 fides. et spes. memoria et p'sentia. caritas. et tps. uult.
 et spectm. imago di. et forma serui. Hepe in omnibus
 his fides locuples m. intellectus paup. Quqd u parsa
 por intellectui fidiq. e sit in mntu ista. ille in p'miuo.
 Vides q distare int pabula. qntu et int loca. et sicut
 exultant celi astra. ita habitantes in eis. bonis potiorib.
 habundare. festinem p'm filii. festinemus ad locua
 riuore. ad pastu suauiore. ad ubiore et fertilioru agru.
 festinem ut habitem sine metu. habundem sine de-
 fectu. epulem sine fastigio. Tu enim dñe sabaoth qui
 cum cōquillitate iudicas omnia. et cū securitate equis
 omnia ibi pascis. id ipse et dñs exercituu. et pastor ouu
 u. Et pascis. et cubas parit. s. n hic. Deniq. stabas e

ecce lo. p. spiceres una ex eius ouiculis stephanu. loquor a
lupis circundari sup tra. Et p. p. queso in dica m. u.
p. u. o. i. m. h. e. tota die. Veni ille merichies. tota e. die.
r. ipsa nesciens uesp. Et io melior dies illa. i. a. t. s. o.
q. nescit occasu. At matutinu foris habuit. e. p. m. u.
uidet dies scificat illux nob. p. m. s. e. r. a. u. t. q. m. i. e. d. i. n.
i. q. u. i. s. o. e. a. V. e. r. e. t. e. s. u. s. c. e. p. t. u. s. o. s. m. i. a. m. o. m. m. t. e. c.
e. i. n. m. e. d. i. o. u. m. b. r. e. m. o. r. t. i. s. e. x. h. o. r. t. m. a. t. u. t. i. n. i. l. u. x. o. r. t. a. e.
n. o. b. r. m. a. n. e. u. i. d. e. t. u. m. g. l. a. m. d. n. i. Q. u. a. n. t. a. r. e. g. e. s. r. e. p. p. h. e.
u. o. l. u. e. r. u. n. t. u. i. d. e. r. e. n. o. n. u. i. d. u. n. t. Q. u. i. n. q. n. o. x. e. r. a. t. e. t.
n. e. c. d. u. u. e. n. e. r. a. t. i. l. l. u. d. e. x. p. e. c. t. a. t. u. m. a. n. e. c. u. i. f. u. e. r. a. t.
r. e. p. m. i. s. s. a. m. i. a. V. n. d. e. r. o. r. a. b. a. t. d. i. c. e. n. s. q. s. A. u. d. i. t. a. f. a. c. i. n. i.
m. o. t. c. q. u. i. t. s. f. u. i. t. n. a. m. q. q. d. a. h. a. u. r. o. r. a. d. i. e. i. e. x. q. u. o.
s. o. l. i. u. s. t. i. c. i. e. p. a. r. c. h. a. n. g. e. l. u. m. g. a. b. r. i. e. l. e. n. u. n. t. i. a. t. e. t. r. i. s. e. t.
u. i. g. o. d. n. i. i. n. u. t. o. d. e. s. c. o. s. p. u. c. o. n. c. e. p. i. t. r. e. p. e. r. i. t. u. i. g. o. a. c. c. e.
i. n. c. e. p. s. q. u. o. d. i. n. t. r. i. s. u. i. s. u. s. e. r. e. h. e. s. t. a. u. s. q. a. d. e. o. p. o.
t. u. i. o. t. p. i. s. l. u. x. p. u. s. i. l. l. a. r. e. t. i. n. q. l. u. x. r. e. u. e. r. a. a. u. r. o. r. e. a. p.
p. a. r. u. i. t. u. t. d. i. e. e. e. i. n. t. i. m. a. p. u. d. h. o. m. i. n. e. s. p. e. n. e. u. n. i. u. s. i. t. a. s.
i. g. n. o. r. a. r. e. t. d. e. n. i. q. s. i. c. o. g. n. o. u. i. s. s. e. t. m. u. n. d. u. d. n. i. m. g. l. e. c. r. u. c. i.
f. i. x. e. n. t. E. t. u. t. i. q. i. p. s. i. s. p. a. u. c. i. s. d. i. s. c. i. p. u. l. d. i. c. e. b. a. t. u. r. A. d. h. u. c.
m. o. d. i. c. l. u. m. i. n. u. o. b. e. e. o. q. d. a. u. r. o. r. a. e. e. t. r. i. m. a. u. i. t. p. o. t.
i. n. d. i. c. i. u. d. i. c. u. s. o. l. a. d. h. u. c. a. b. s. c. o. n. d. e. t. r. a. d. i. o. s. s. u. o. s. r. i. m. i.
m. i. n. e. e. o. s. s. p. a. r. g. e. t. s. u. p. t. r. a. P. a. u. l. u. s. q. u. o. q. d. i. c. e. b. a. t. q. u. i.
n. o. x. p. e. c. e. s. s. i. t. d. a. a. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. s. e. e. t. a. d. h. u. c. a. d. e. o. m. o. d. i. c.
l. u. m. u. t. p. p. i. n. q. u. a. s. s. e. q. u. a. u. e. n. i. s. s. e. d. i. e. d. i. c. e. m. a. l. i. t. u. s.
Q. u. i. a. u. t. h. d. i. c. e. b. a. t. P. r. e. c. t. o. q. u. i. s. o. l. r. e. u. e. r. s. a. b. i. n. f. e. r. i. s. i. a.
s. e. a. d. a. l. t. a. g. l. i. s. u. s. t. u. l. e. r. a. t. Q. u. a. n. t. o. m. a. g. i. s. a. d. h. u. c. s. i. m. i. l. i.

tudo carnis peccati instar densis nubis operto aurore nupta
 omnis nimirum nostri corporis passionibus. ita ut neque amara
 mors nec erit probrosa de fuisse. quanto magis inquit et exigua
 tenuisque admodum lux fuit. et que de aurore magis quam
 de solis potius presentia videtur. Erat igitur aurore et ipsa sub
 obscura latet. tota illa christi videtur conspectio super terram. usque
 dum occubens et rursus exoritur. solaris fuit presentie lumi
 ne clarior. fugavit aurore. et mane facto. absorpta est ^{noct} mors
 inuictoria. Denique habet. et ualde mane. u. f. v. A. o. i. s.
 An non mane fuit. quoniam ortus est sol. Acculit autem nouum de re
 surrectione decorum. et serenior solio luce. quoniam et si nouera
 in eum secundum carnem. sed nec iam non nouimus. Est scriptum in propheta:
 Decorum induit. u. f. p. f. quod carnis infirma. cumque nubi
 la. quodam excussit. stola gratie induens. Sane gratia eleuat
 est sol. et sensim deum diffundens suos radios super terram. et
 paulatim. ita clarior apparere. feruidiorque sentiri. Ve
 rum inuictibilis incalascit. et inuictibilis multiplicat. et
 dilatat radios suos per omne huius mortalitatis curriculum.
 erit enim nobis usque in consummationem seculi. non tamen ad meri
 dium perueniet lux. nec ulla sui plenitudine uidebitur
 in qua uidendus est. pro ea. ab his dum exeat. quod hac ui
 sione ipse dignabitur. Que meritorum plenitudo. feruoris et
 lucis. sol statio. umbrarum exterminatio. desiccatio paludum.
 fetorum de pulvis. Opheme solstitium. quoniam iam non inclinabitur
 dies. olum meridiana. oimal tepies. o estua uenustas.
 o autumnalis ubertas. et ne quod uideatur preterisse. o quies
 et feratio hiemalis. Aut certe si huius magis prophetas. sola tunc

hiemps abiit & recessit, hō locū inq̃ cūte claritas ^{et} plenitudo. in dica m. uo que admodū iacob adhuc mor
pore inaneis inuēto dñm. f. a. s. f. e. a. et. ut ēe sic moyses
uidit eū non pfigurā. 7 emgmatā. seu psona ut pphē
alijs s̃ in plane pcellend. atq; in expro cētis. s̃ noto 7 dō. ut
sic p̃satis reuelatis oētis cordis uidit eū sup solū. 7 e.
ut 7 qm̃ paul' rapē in paradisu audiuit ūba ineffabilia.
7 dñm suū ih̃m xp̃m uidit. ita ego q̃q; te in lumine tuo
& in decore tuo p̃mas excessu. merear. contemplari. pascen
te ubi. q̃esente securi. Hāc 7 hic pascis. s̃ non in saturitate.
Nec cubare liceo. s̃ stare 7 uigilare oportet p̃t timores
nocturnos. heu nec clara lux. nec plena refectio. nec
mansio cūta. 7 iō in dica m. u. p. u. o. i. a. Beata me
dicis ē esurio 7 sitio iusticia. Qd̃ hoo ad illorū felicitatē
q̃repleti s̃ in bonis d. c. q̃ epulm̃ 7 exultant. ^{q̃sū dñi dēlectat} i. c. d. c.
d. i. l. s̃ 7 si q̃d p̃tior p̃t iusticia. nichilominus beata
p̃nuntias. 7 certe pasci u tuncas p̃t. iocunditate l̃c.
s̃ n̄ securitate. Porro aut pasci 7 pati simul. nonne moles
ta iocunditas ē. O iā m̄ hic cedunt ac p̃fecti. plura p̃t
uocu. 7 cūta nichil. En ad impleb. m. l. c. u. c. Vultu
tū dñe req̃ra. Vultu tuus meridies ē. Indica m. u. p.
u. c. i. m. Scio satis ū pascas non cubans. indica m̄ ubi
pascas 7 cubes. Non ignoro ū alijs t̃pib' pascere soleas.
s̃ forte uelim ū in meridie pascas. Hāc inq̃r q̃dē mortali
tatis meę 7 in loco p̃gnationis meę consuēy sane sub
tua custodia pasci. 7 pascere in lege 7 p̃p̃tis. 7 p̃sā
mis. nec non in euangelicis pascuis. 7 apud aptos sim

lū requiem. frequē. i. de gestis scō. i. ubi q. scptis eoz. q. et uo
 in atq. acrimenib; in iudiciu. ut potu. frequē. aut. qm si magis
 ad manū fuit. manducatu pane doloris. i. unū cōpunctionis
 bibi. i. facte sē in lacme. in. p. d. a. n. d. d. m. c. n. d. t. h. qd de
 mīa tua. si qd parasti in conspectu meo in. a. u. e. q. t. a. De ip
 sa inquā tuē qdē bñficio miserationis accipio. in quo ut cūq;
 respiro. quotiens tūc ē anima mea. i. quotiens cōturbat me;
 h. pascua noui i. frequentauit. te secuti pastore. h. indica
 queso i. que non noui. sē qdē i. alij pastores q. dico se ēē so
 dales tuos. i. u. sē. h. iudex gges suos. i. fines suos pabulo mor
 tal referos. inq; pascunt. nec cec. nec pte. quoz utiq; tūmōs
 non mēu. nec appropriari eis. h. p. sē q. dicit. ecce hic ē xp̄c.
 ecce illic ē p̄matentes sapie. i. scie pascua ubiora. i. edū eis. i.
 confluent ad eos multa. i. faciunt eos filios gehenne duplo
 quā se. Cur h. n. q. non ē ^{ibi} meridies. i. p. spicua lux. ut liqdo
 uitas cognoscat. facileq; p. ea recipit falsitas. p̄t ueri si
 militudine. que n. facile in obscuro a ^{uero} discit. p̄tera. q.
 aque future dulciores sē. i. panis absconditis suauior.
 Et p̄ta qd ut indices in. a. p. u. c. m. m. t. ē in manifesto.
 ne seducta incipia uagari p. gges. s. t. que admodū cup
 si uagi sē. nulla stabiles cōtione uitas. sēp discētes.
 i. inuq; a. s. u. puen. h. sponsa p̄t philosophoz q. hereti
 cor uaria i. uana dogmata. q. u. uidet non solū p̄t. s. i. p
 p̄t dolos inuisibilu potestatu. sic sē seductozū sp̄c. sedentes
 in insidijs. i. parantes sagittas suas in pharetra. u. s. i. o. r.
 c. p̄t hos inquā. i. maxime. uidet in illa meridies optanda
 i. nobis. ut clara luce deprehendā astutias diaboli. ut p.

angustin scribam. illū q̄ se cōfigurat. in. a. l. ab nro anglo
facillime disciam. Non enim alit̄ nos custodire sufficiunt
ab incurſu. ⁊. d. m. n̄ in meridiano equis lumine. Qd̄ qd̄
demonū id dco meridianū dictū existimo. q̄ se aliqui
demonio malignoz. q̄ cōmīto cenebrose. obstinateq. ro
luntatis sue nox. ⁊ nox p̄petua sint. diē tū se ad fallen
dū simulare nouerūt. in diē. s. ⁊ meridiē. sic eoz p̄nceps
n̄ content' eē eq̄l' dō. adūsāt. ⁊ extollit' sup̄ id qd̄ dī. aut qd̄
colit' dī. Itaq. n̄ cordi illi' quē forte aliqd̄ istū mī demonū
meridianū tēptandū accepit oriens ex alto illuxerit uetū
meridies. q̄ falsū n̄ conuincat ⁊ p̄dat. n̄ potit omnino cauēri.
s. tēptabit ⁊ supplantabit sine dubio sub sp̄e boni. p̄ bono sc̄z
malū incauto ⁊ impudo p̄suadens. Q̄ cō meritores. i. maior
claritas apparet tēptans. c̄ q̄si boni maioris imaginē p̄fert.
Quociens ūbi causa suggestit anticipare uigilias. q̄ ad sol
lemnita fr̄m illudēt dormitana. Quociens p̄duci ieiunia?
ut diuinis obsequiis eo in ualē reddēt. q̄ imbecille. Quociens
bñ p̄ficiendū in cenobiis inuidens obtentu q̄si maioris purita
tis heremū petē p̄suasit. ⁊ cognouerūt tandē quā uer' sit fimo
quē frustra legant. Vē soli qm̄ si cecidit n̄ h̄t sub leuantē.
Quociens ad op' manū pl' quā op' fuerat incitauit. ⁊ fractū
uirib'. cētis regularib' exercitiis in uallidū reddidit. Quam
multas exercitationē corporis quē iuxta aplm̄ ad modicū ua
let. non modicā p̄suasit. ⁊ pietate fraudauit. Deniq. ipsi
expti estis qm̄ qdā ad uēcundiā illoz dico q̄ ante in hibi n̄
potant ita in spū uehementi ad oīa ferebant. p̄ ad tan
tā ignauiā deuenērūt ut sc̄lm̄ illud apli c̄ spū cepit

nec

q̄

inſeri

ne carne confutunt. Quia tpe inire sed e suis corporib. qd
 crudele an in dixerant bellu. Videas pphudor in por
 tane supflua queritare. qd p necessaria obstinatissime
 recusabant. Quaquam siq in sua forte in uicti obstinatioe
 pourant. in discei abstinentes. et singularitate notabili con
 turbantes eos e qb; habitare debent uni moris in domo.
 haud scio sane an se existiment pietate retine. e h modi.
 dy uident et longi abiecti. Ha q sapientes in ocl suis de
 creuerit apud se nec consilio ac qesce nec pcepto. uideant
 qd respondeant n m. s. dicent. qm qsi peccatu ariolandi
 e repugnare. et qsi scel' idolatre nolle ac qeste. Premiserat
 au q melior e obedientia q uictima et auscultare mag
 q offerre adipem arietu. i. abstinentia et tumatu. Vn dñs p
 ppha. Nunq manducabo aut. c. t. aut. s. h. p. Significat
 minime s accepta fore ieiunia supboz et in mundoz. Sa
 ne uereor ne dampnantes sup studiosos. uideam frena la
 xare gulosis. et audiant illi ad pectus sui qd ad remediū
 his dñ. Quā obre audite utq pars. i. iii. eē temptationu
 gha. et ipsa nob ita pphico smone describi. Scuto in qd ecun
 dabit te iustas. e. n. c. a. t. n. a. s. u. i. d. a. n. p. i. c. a. b. i.
 c. et d. m. Accendite nichilominus. et uos alij qd oib' spō p
 futurū. illud os in nob sentam. et sensim q cōfusi sumus
 ad dñm qd scā scptā dic. Fili accedens ad seruitutē dī sta
 intimore. et ppara animā tuā ad tēptationē. Itaq p mordia
 nrē cōfisionis iuxta cōmunis qd expientie rōnē pmi exa
 gnat timor q mētib' statū horroz uite ingit artioris. et in
 suece austeritas discipline. Atq is timor nocturnus dñ ut

qz nox in scriptis designare solet aduersa. ut qm app qd
aduersa pati aggredimur. id nondum reuelatum e. Si enim dies
ille luceret. in lumine parit et labores et prima uidentur.
timor omnino quorumuis laborum nullus esset pdestitio primorum.
du clara luce apparet et non sint condigne passionis
h. c. a. f. g. q. r. i. nobis. Hec uero qm abscondita sunt ab oculis
nostri. et nox est in hac parte. ceptum nimirum ad
more nocturno. et pbonis que non uidentur. formidamus
q in psonariis aduersa tolerare. Vigilandum p in et orandum
pmo in tentationibus. contra hanc primam temptationem. ne subito p
occupati a pusillanimitate spiritus et ceptate. ab uno cepto
qd absit resiliant. Supra autem hac temptatione artemus
nos nichilominus aduersus hominum laudes. que de lauda
bili potissimum uita sumunt matiam. Alioquin patebimus
uulneri. a sagitta uolante in die a negotio que est inanis
gloria. fama siquidem uolat. et ideo in die. qz ex opibus lucis.
Si h ex sufflat tanquam inanis aura. restat ut solidum aliquod
afferat de diuitiis et honoribus seculi. si forte q non curat laudes.
appetat dignitates. Et uide si non hic ordo ceptandi seruatur
est in domino nostro. cui p suggestum ad sola uanitate precipitamus.
ostensa sunt omnia regna mundi accepit oblata. Tu ergo exemplo domini.
et ista renue. Alii necesse est circumueniri te. a negotio pa
bulante in tenebris qd est ypocrisis. Et enim ista de ambitione
descendit. et in tenebris habitatio eius. quippe abscondit qd
est. et qd non est manifestum. Negociatur autem omni tempore. formam retinens
pietatis ad sese occultandum. uirtute autem eius uenditans. et
emendis honores. Postremo temptationis est demonum meridia

nu. qd soleat maxime in fideliari pfectis q uidet. tanqua
 uiri iuati oia superauerint uoluptates. fauores. honores. qd
 em ia sup e ei qui ceptat inq possit pugnare pala adus
 huiusmodi. Nemo p in occult. q manifest non audet. i que
 satis expt e aptu oe haerere malu. falso bono supplanca
 re molit. Qui au possit dire e apto. non em ignoram astu
 oas ei. quo pl pfiunt. eo magis solliciti st caue alaqueo
 isto. hinc e qd maria anglica salutatione tbat. du solu
 n fallor suspicans. i iohue n pus amicu anglm recip.
 qua ee amic nouit. Deniq sciscitat suus ne sit an adusa
 rior tanq q expt sit demonij meridiani usuras. Apti
 qd aliqn e laborarent in remigando. uento adusante.
 i iactante nauicula uidentes diuin ambulante sup ma
 re. i putantes ee fantasmatia ut clamarent p timore. non
 ne apta meridiani suspicionem demonij pcedunt. Et
 recordamini scpte dicentis. qd qrtu uigla noctis uenit ad
 eos. ambulans sup mare. Quarto o. i. supmo demu loco
 h ceptatio formidet. i q se in sumo stare qd uidit. eo s u
 gilanti ab inessu. i demonio meridiano cauendu intel
 ligat. Porro discipuli uer se manifestauit meridiem in eo
 qd audierint. ego su nolite time. qd falsi suspicio ab eis
 depulsa e. Vana i nob quotiens palliata falsitas inq.
 ut molit irripe remittat luce sua i ueritate sua. ad p
 denda illa oriens ex alto uer meridiem. i diuidat lu
 ce i tenebris. ut n notet a ppha. tanq ponentes luce i t
 nebras i tenebras luce. Adhuc n tedio fuit longitudo
 finoms. hasaui. teptationes teptabo suo ordine assigna

dolu

miseri

iuxta

in ea.

re ipsi corpori xpi qd e ecclia Et ecce qua breuius possum pto.
Videte pmutua ecclia. si n pmo puasa e act nimis amore
nocturno. Erat eni nox qm ois q unificeret scos an bntat
obsequiu se pstatre do. hac au teptatione deuicta. i sedata
tepestare inclita facta e. i ita pmissione ad se facta. mba
posita in supbia scloy. Et dolens inimicus qd frustratus
e amore nocturno. conuertit se callide. ad sagitta uolan
te indie. i uulnerauit quosda de ecclia. Et surrexerunt
^{homines} omnes uani. cupidi glie. i uoluerit s face nom. i exeuntes
de ecclia. diu eandem matrem suam affligerit in diuiliis. i p
istis dogmatib. S; h qd pestis de pulsa e. in sapia scloy.
sic i pma in paciencia martyru. En tpa ista liba qde do
miserante abutit illa malicia. h plane feda anegocio
p ambulante inteneb's. Ne generationi huic afermento
phariseoy qd e ypocritis; si en ypocritis dici debet. q ia la
tere p abundantia n ualet. i p impudentia n querit.
Serpit hodie putida cabes p omie corp ecclie. i qlati. eo
despaci. eoq piculosi q inter. Na si in surgit apc inimic.
heretic. mitteret foras. i arefcer. si uolent inimic ab
scondet se forsitan ab eo. Nc u que eriet aut aq abscon
det se. Omis amici. i os inimici. os necessarii. i os ad
usarii. os domestici. i nulli pacifica. omis pxiimi. i os
que sua s querit. erimist x s. i seruunt anaxpo. ho
norati incedunt de bonis dmi. cui dmi honore non
deferunt. Inde is que cotidie uidet. meretui mtor. hi
strionu habit. regi apparat. inde autu in frenis. in
sellis. i calcibus. p calcitra q alcara fulgent. proe

nise splendide. et cibis. et cibus. in comestationes. et ebrie-
 tates. in cathara et lyra. et tibia. in redundantia torcula-
 ria. et pmpuaria plena. eructantia ex h. m. illud.
 Inde dolia. pigmata. in referta marsupia. p. h. modi
 uolē ēē. et sc. exlatuū ppositi. decani. archidiaconi. epi.
 et archiepi. nec enī hec mīto cedē. h. negotio illi qd p am-
 bulat inteneb's. Olm pdictū ē. et nē cēp' impletionis ad-
 uenit. Ecce in pace amaritudo m. a. Amara p' in nece
 martyriū. amarior p' in conflictu hereticorū. amarissi-
 ma nē in morib' domesticorū. Non fugare. n. fugere
 eos pot'. ita inualuerūt et multiplicatā sūt sup numerū.
 Incestina et insanabilis ē plaga ecclē. et iō in pace ama-
 ritudo ei' amarissima. S. inq' pace. Et pax ē et nē pax.
 Pax a pagani. pax ab hereticis. s. n. pfecto a filiis. Vox
 plangens in tempore isto. Filios enūciui. et exaltaui. ipsi
 autē spuerūt me. Spuerūt. et maculauerūt atq' uita atq' i-
 q'stu. atq' cōmicio: a negotio deniq' p ambulante inte-
 neb's. Sup ē ut iā de medio fiat demoniū meridianū.
 ad seducendos siq' in xpo residui sūt. adhuc pmanentes
 in simplicitate sua. Si qdē absorbit fluiuos sapientiū et
 torrentes potentū. hē fiducia ut iordanis in fluat in
 eis et. i. humiles et simplices q' in ecclā. Ipse ē enī anaxpc.
 q' se n. solū diē. s. et meridiē mīetū. et extollet sup iō qd
 dē. aut qd colit d's. quē dñs ihc mīficiet spū oris sui. et
 destruet illustratione aduent' sui. ut pote uer' et etn' me-
 ridies. sponsus et aduocat' ecclē. q' d's bndict' in scā.

Si ignoras te opulenta inter mulieres. **Sermo. xxx. iij.**
egredere. et abi post greges sodalium tuorum: & pascere oves
tuos iuxta tabernacula pastorum. Olim scis moyses. quoniam multum pro
sumebat de gratia familiaritate quam inuenerat apud dominum: as
putabat ad quandam iustionem magnam: ita ut diceret deus. Si
inueni gratiam in oculis tuis: ostende mihi te ipsum. Accepit autem pro
iustionem longe inferiorem: ex qua tamen ad ipsam quam uole
bat posset aliquando puenire. filii quoque zebedei in simplici
tate cordis sui ambulantes. magnam aliquando & ipsi ausi se:
sed ad gradum nichilominus sunt reducti. propter quam fuerat ascenden
dum. Ita et modo sponsa quoniam rem grandem postulare uidetur: rep
nitur sane austeriori responsione: sed plane utili. & fideli.
Oportet namque humiliter sentire de se. nitentem ad altiora: ne
dum supra se attollit. cadat a se. non in se firmiter pueram hu
militatem fuerit solidat. & quia non humilitatis merito. ma
xima minime obtinentur. Propterea qui puehendus est. correptione humiliatur: humilitate meretur. Tu ergo cum te humiliari
uideris. habeto id signum in bonum: omnino argumentum gratie pro
pinquantis. Nam sic ante ruinam exaltatur cor: ita autem
exaltationem humiliatur. Sane utrumque legis dominum scilicet
& superbis resistere. & humilibus dare gratiam. Nomen denique
serui sui iob. cum post insignem triumphum tantam & tam
probam ipsius pacientiam larga remuneranda benedi
ctione censeret. prius in multis & districtis perambulationibus
humiliare curauit: & sic parare uiam benedictioni.
At parum est cum pro se ipsum humiliat nos deus. si te

libere accipimus: nisi qui et palam hoc facit. sapiam' similiter.
 Quamobrem accipe huius rei mirabile documentum: de seculo dicitur. A
 liquando maledictum est illi: & a seruo. At ille nec cumulatam
 iniuriam sensit: quia presensit gratiam. Quid in ait & uobis filij
 sarue. Ouerit hominem secundum cor dei: qui se ulciscenti potius
 quam expiandi succensentium putauit. Unde & secunda con
 scientia loquebatur. Si reddidi retribuendum in mala: deci
 dam merito ab inimicis meis inanis. Vtuntur & prohiberi male
 dicum conuiciantem: questum estimans maledicta. Et addit.
 Dominus misit illum: ad maledicentium dandum. Propterea secundum cor
 dei: qui de corde dei ferebat sententiam. Senebat lingua male
 dica: & ille intendebat quid in occulto ageret deus. Vox male
 dicentis in auribus: et animus inclinabat se ad benedictionem.
 Numquid in ore blasphemus deus: Absit. Sed eo usus est ad humi
 liandum dauid. Nec latuit prophetam: quippe cui incerta & occulta
 sapientie sue manifestauerat deus: & ideo dicit. Bonum in quod
 humiliasti me: ut discam iustificationes tuas. Unde quia hu
 militas iustificat nos. Humilitas dixi: & non humiliatio. Quan
 ti humiliantur: qui humiles non sunt. Alii cum tancore humili
 antur: alij patienter: alij & libenter. Primum rei sunt: sequentes inno
 xii: ultimi iusti. Quamquam et innocentia portio iusticie est: &
 consummatio eius apud humilem. Qui autem dicere potest bo
 num in quia humiliasti me: is uere humilis est. Non potest
 dicere qui inuitus tolerat: minus quam murmurat. Neutri
 horum proutimus gratiam quod humiliat: & si sane longe hi duo
 a se differunt: & alius quidem impatentia sua possideat animam

sua. ⁊ alter in suo murmure peccat. Si enim ⁊ sumus iram. ⁊
neutrum tam gratiam promeretur. quoniam non humiliatur. sed humili
liber deus dat gratiam. Est autem humilis. qui humilationem
conferat in humilitate. et ipse est qui dicit deo bonum in quo
humiliastime. Nemini propterea quod patienter fert bonum
est. sed plane molestum. Scimus autem. quoniam hilariter datoris dili
git deus. Unde et cum ieiunamus iubemur caput nostrum
ungere oleo. et faciem lavare. ut nostrum scilicet opus bonum
spiritali quodam gaudio condatur. et holocaustum nostrum
pingue fiat. Et enim sola gratiam quam perfert. meretur letitia
et absoluta humilitas. Quae enim coacta fuerit. vel extorta
qualis utique est in iusto patiente illo qui possidet animam suam.
hec inquam humilitas et si vitam obtinet per patientiam.
per tristitiam tamen gratiam non habebit. Non enim congruit
ei qui eris modi est. illud scripturae. gloriatur humilis in exalta
tione sua. quoniam non sponte humiliatur nec libenter. Vis
autem videre humilem recte gloriantem et vere dignum
gloria. libenter inquit gloriabor in infirmitatibus meis. ut inha
bitet in me virtus christi. Non dic patientem se ferre infirmi
tates suas. sed et gloriari et libenter gloriari in illis. probans etiam si
bonum esse quod humiliatur. nec sufficere omnino ut possi
deat animam suam. tanquam patientem humiliatus. non et
gratiam accipiat tanquam sponte humiliatus. Generalem
vero hinc audi regulam. Omnis qui se humiliat aut exalta
bitur. Significat profecto non omnem exaltandam esse humili
tatem. sed etiam eam tantum quae de voluntate venit. non

ex tristitia nec ex necessitate. Nec enim percontarium omnis
 qui exaltatur humiliandus erit. s; tantum qui se exaltat
 humiliabitur. nimirum ob uoluntariam uanitatem. Ita
 g non qui humiliatur s; qui sponte se humiliat exaltabitur.
 utiq; ob meritum uoluntatis. Cito enim qd humilitatis
 materia palium iniungitur. ubi gra. probra. dampna. suppli-
 cia. n tam iecireo recte ab alio qua a semet ipso humiliat
 ille dicitur. q illa omnia taeta & leta conscientia causa
 dei subeunda decreuerit. S; quo pgredimur. Patienter
 ut sentio suffueat excessum. an ubo de humilitate &
 patientia. s; reitamus ad locum de quo digressi sum?
 Id namq; incidit nobis ex occasione responsi quo gran-
 dia psumte sponsam repinendam censuit sposus? &
 n ad insipientiam illi. s; ut sane ex eo probabilioris
 maioris humilitatis daretur occasio. p qua dignior
 potior. atq; eoz ipsoz que petebat capatio efficeretur.
 Verum tam quia adhuc in manu sumus p sentis capituli?
 discussionis eius initium. pncipio si placet sermonis
 alterius ordiamur. pserum ne uba sponsi ut recen-
 seantur cum tedio ut audiantur. quod ipse ait at a ser-
 uis suis ihs xpc dñs nr. ^{super oia} quic dñs benedicat mscia am.

Site inquit ignoras. **Sermo. xxx. v.** xxxv.
 Egrede. Diua iaspa increpatio. qd die egrede;
 hoc quippe ubum serui audire solent a ualde nascenti-
 bus & indignantibus dñs. ut ancille a dominabus suis. cu
 grauit illas offenderint Exi hinc. Exi ame. egrede

a conspectu meo. 7 a domo ista; hoc igitur uerbo aspo atque
amato satis minimeque increpatione. utitur in sponsus
contra dilectam. sub conditione tamen si se ipsam igno-
rauerit. Nil quippe ualidius efficacius ue. ad terrendū
posuit meam intendere. quam ut egredi minaretur
Quod et tu aduertere potes. si bene adtendas. unde. quo. e-
gredi iubeatur. Vnde enim. quo putas. n. de spū ad
carnem. de bonis animi ad secularia desideria. de in-
tina requie intus ad mundi strepitum. & in quietudi-
ne ciuium exteriorum. In quibus omnibus n. n. labor &
dolor. atque afflictio spē. Que enim anima semel a dño
didicit & accepit intare. ad se ipsam. 7 in intamīs suis
dei p̄sentiam suspirare & querere faciem eius semp.
spē ē enim d̄s. & q̄ requirunt cum oportet eos in spū
ambulare & n. in carne. ut secūm carnē uiuant. talis
inquā anima. nescio an uel ipsam gehennam ad cēptus
ex p̄ri horribilius penaliusue ducat. quam post spūal
studū huius gustatam semel suauitatem. gratie deuotio ad
illecebras ut potius ad molestias carnis. sensuumque mer-
plebilem repetere curiositate. dicente ecclesiaste. Oculi
n. impletur uisu. nec auris auditu. Audi enim hominē
exptum que loq̄m. Bonus est inquit dñe. sp̄antib' uite.
anime querenti te. Ab hoc bono si quis auertere sc̄mil-
lam animā conaretur. puto haud secus accepisset.
quā si se de paradiso. & ab ipso intōitu gl̄e conspice-
ret deurbari. Audi ad huc yalium similem hunc.

151
Audi enim hominē ex p̄tium que loquimur. Bonus es in q̄
dñe sp̄antib⁹ intē. animę querenti te. Ab hoc bono si quis
autēre scām illam animam conaretur. p̄tito hāto secus acce
pisset. quā si se de paradiso. & ab ipso intranti gl̄e conspi
ceret de curbari. Audi ad huc saluum similem hunc. Tibi
dñr comēum ait. ex quisiuit te facies mea. faciem tuam
dñe requiram. Vnde & dicebat. O ieli autē ad herere deo
bonū ē. Et itē loquens ad animam suam dñe. Coniūte ani
ma mea in requiem tuam. quia dñs benefecit. Dico ḡ uo
bis. meli⁹ ē qđ intantum formidet quisquis hoc beneficiū
semel accepit. quam ne gr̄a derelictus necesse habeat denuo
egredi ad carnis consolationes. immo desolationes. rursumq;
carnalium sensuum sustinere tumultus. Terribilis p̄inde
inimici formidolosa comminatio. egredere. & pascce hēdos
tuos. Qđ ē. Indignā te noueris illa tua familiari suau
rerum contemplatione celestium. intelligibilium. diui
narum. Quā obrem egredere de seclario meo corde tuo.
ū secretos sacrosq; ueritatis ac sapientię sensus dulciter
haurire solebas. & magis tanquam una de secularib⁹ pas
cendis & oblectandis tuę carnis sensib⁹ intricare. hēdos
quippe qui peccatū significant. & in iudicio collocandi sūt
a sinistris. dñe uagos ac petulantes corporis sensus. p̄ quos
peccatū tanq̄ mors p̄ fenestras intiauit ad anima. Cui &
bene congruit qđ sequitur in scriptura. iuxta tabnacula
pastoz. Non em̄ supra. sic agm. s; iuxta tabnacula pastoz
hēdi pascuntur. Pastores siquidē qui ueri pastores sunt

et terra.

in placitu

licet tabernacula habeant de terra. corpora uidelicet sua. his diebus quibus nunc militant. non tam de terra sed de celestibus pascuis greges dominicos pascere consueverunt. Neque enim suam eis. sed domini predicant uoluntatem. At he di qui sunt corporis sensus celestia non requirunt. sed iuxta tabernacula pastorum in omnibus uidelicet bonis sensibus huius mundi. quae est regio corporum sumunt unde sua desideria non tam satient quam irriterent. Turpis mutatio studiorum. ut cui ante studiū fuerat. peregrinante et exule animā suam sacris meditationibus tanquam celestibus pascere bonis. dei placitum et misteria uoluntatis eius inquirere. penetrare deuotione celos. mente supernas circuire mansiones. salutare patres atque apostolos. et choros prophetarum. martirumque admirari triumphos. ac stupere pulcherrimos ordines angelorum. nunc omnibus his omissis. turpi se incipet corporis seruituti. ad obediendum carni. ad satisfaciendum uentri et gulae. ad indicandum innumera terrena. unde ex ea quae praeterit mundi huius figura. suam semper famelicam curiositatem aliquatenus consoletur. Exitus aquarum deducant oculi mei super huiusmodi animā. quae cum nutriretur mercede. deum amplexatur stercorea. Pauit enim iuxta beati uiri sententiam. sterilem quae non habebat filios. iudicium non benefecit. Et uide quia non simpliciter egredere. sed egredere inquit. abi per greges sodalium tuorum. et pasce hedos tuos. In quo in uideatur. magne cuiusdam rei nos admonet. Quid istud.

Heu qđ egregia creatura iam olim facta de grege. &
 nunc in peius miserabiliter pruens non saltē int̄ greges
 remanere p̄mittitur: s; post abire iubetur. Quomodo
 inquit. Quom̄ legis. homo cum inhonore eēt n̄ intelle-
 x̄. comparatus ē iūntis insipientib;. isimilis factus ē
 illis. Ecce quom̄ de grege facta ē egregia creatura. Puto
 dicerent iūnta. si loqui fas eēt. Ecce adam factus ē quasi
 unus ex nobis. Cum inhonore eēt inquit. In quo honore
 queris. habitabat in paradiso & in loco uoluptatis con-
 ūsatio eius. nichil molestie. nichil indigentie sentiebat.
 odoriferis stipatus malis. fulcitur florib;. gl̄a & honore coro-
 natus. & constitutus sup̄ opa manuum plasmatōis. O Ia-
 gis autē ob insigne diuine similitudinis p̄cellerat. &
 erat illi sor̄s ac societas cum plebe angelorū. & cum om̄i
 milicia celestis exercitus. S; mutauit istam gl̄am dī. in
 similitudinē utuli comedentis fenum. Inde ē. qđ panis an-
 gelorū factus ē fenu positu in p̄sepio. appositum nobis
 tanquā iūntis. Vbū quippe caro factū ē iuxta propham
 omnis caro fenum. At fenum istud minime defecatum ē.
 nec ex eo cecidit flos. quia requieuit sup̄ ipsum sp̄s dñi.
 Propt̄ hoc nam que aliquando fims uenit unūse carnis.
 quia sp̄s recesserat uite. Demq; ait. Non p̄manebit sp̄s
 int̄ in homine met̄num. quia caro ē. Carnis nomine hoc
 loco uenim de signari intellige. non naturam. Nec enī
 sp̄m natura expungit: s; uitium. Propt̄ uitium ḡ omnis
 caro fenum. & omnis gl̄a ei tanquā flos feni. Erigatū ē

inquit fenum & cecidit flos: si non ille flos qui de uirga
& radice iesse ascendit. eo qđ requieuit sup eum sp̄s
domini. Nec illud fenum qđ ūbum factum ē. pro eo
qđ sequitur in proph̄a. Ūbum autē domini manet in
eternum. Si enim fenum ūbū. ūbum meternum manet
fenum quoq; necesse ē maneat meternum. Quoquā
quom̄ uita p̄bet et̄nam: si p̄sum minime manet met
ernum. At aut. Siquis manducauerit ex hoc pane. ui
uet meternum. Et quē panē dicat. ap̄t cum subiun
git. Et panis quē ego dabo caro mea ē p̄mundi uita.
Quom̄ ḡ et̄nam n̄ ē quo et̄naliter uiuitur. S; recole
nē mecum uocē fili ad patrē loquentis in psalmo. Non
dabis inquit sc̄m tuum uidere corruptionē. haud du
bium quin de corpore dicat. qđ in sepulchro iacebat
ex anime. hoc enim sc̄m & angelus qui nuntiavit
uirgini locutus est dicens. & qđ nascetur ex te sc̄m.
nōcibitur filius dī. Quo igitur pacto sc̄m fenum
poterat uidē corruptionem. qđ de incorrupti uteri
p̄petuo uirgine ūnantib; pascuis ortum. etiam auidos
angeloz in se figere possit obcurtus. insatiabilē
oblectandos. Perdat sane fenum uirginitatē. si ma
ria uirginitatē amisit. Ergo cib; hominis muta
uit se in pabulum pecoris. homine mutato in pecus;
heu tristis & lacrimosa mutatio. ut homo paradisi

accola. terre dominus. celi cuius. domesticus domini
 sabaoth. frater beatorum spirituum. et celestium coheres virtu-
 tum. repentina se confusione inuenerit. et propter infir-
 mitatem iacentem in stabulo? et propter pecorinam simi-
 litudinem indigentem feno? et propter inclementiam ferita-
 tem alligatum pseprio. sicut scriptum est. In chamo &
 freno maxillas eorum constringe qui in adproximant ad te
 Agnosce tam oves possessorem tuum et tuasine pseprio
 domini tui? ut prophete dei fideles inueniantur qui ista sunt
 dei mirabilia per locuti. Cognosce peris. quem non cognouisti
 homo. Ad ora in stabulo quem fugiebas in paradiso? hono-
 ra pseprium cuius contempsisti impium. comede fenum
 quem panem. ipanem angelicum fastidisti. Sed que nam causa
 inquis tante deiectionis? Profecto quod homo cum in ho-
 nore esset non intellexit. Quid non intellexit? Non dicit. nos
 dicamus. Positus in honore non intellexit quod limus esset. ho-
 noris fastigio delectatus. Et continuo in se captus est quod tanto
 per tempore homo defiliis captiuitatis. & prudenti adiutorio
 & ueraciter protulit dicens. Qui se putat aliquid esse cum nihil
 sit. ipse se seducit. Veni misero. quod non fuit qui iam tunc
 diceret ei. Quid superbis terra & cinis? hinc egregia creatura
 gregi admixta est. hinc bestiali similitudine dei similitudo.
 mutata est. hinc societas cum iumentis. per consortio angelorum
 imita est. Vides quam sit fugienda nobis hec ignorantia.
 de qua tot milia malorum uniuerso nostro generi perueniunt.

At enim propterea hominem iumentis insipientibus
comparatum: quia non intellexit. Cauenda proinde omni
modis ignorantia: ne forte si adhuc sine intellectu ex
uerationem inuenti fuermus: multo plura et grauiora
omnibus mala inueniant nos: dicaturque de nobis: curauimus
babilonem: et non est sanata. Merito quidem: quod nec uerbo
dederit intellectum auditui. Et uide ne forte etiam hic
sponsus cum dilectam ab ignorantia tanto increpationis
tonitruo deterret: propterea minime dixerit. egredere
cum gregibus: aut egredere ad greges: sed egredere autem per gre
ges sodalium tuorum. Vt quid hoc? Sane ut secundam perinde
ignorantiam potius magis pauendam pudendamque ostend
et: quod illa hominem bestiis parere fecisset: ista et postero
rem. Nam homines quidem merito ignorantie ignorati. id est
reprobati: ad tremendum illud iudicium stare. et igni perpe
tuo tradi habent. non autem et pecudes. Nec dubium fore
deterius hisquisque erunt. quamque omnino non erunt.
Oselius fuerat ei inquit. si natus non fuisset homo ille.
Non utique si natus omnino non fuisset. homo: sed ubi gratia aut
pecus aut alia quepiam creatura: que quando iudicium non
ueniret: ac per hoc nec ad supplicium. Sciat ergo anima ratio
nalis: que se ob potius ignorantiam erubescit pecudes ha
bere sodales: in perfruendis utique bonis terre: non etiam similit
sodales habitura inferendis tormentis gehenne: etiam de
inimicum etiam ab ipsis gregibus suorum sodalium iumentorum cum

si si natus non fuisset homo?

haberet. ad iudicium non

dedecore extirbandam. nec iam ul' cum ipsis ituram. s;
 plane post. quando illis melius mali sentientib' ipsa malis om-
 nib' exponetur. A quib' non liberabitur in eternum. si quidē
 secūdo ignorare adiecit. Egre ditur itaq; homo. & solitarius
 abire post greges sodalium suoz. cum solus in inferno inferio-
 ri recluditur. Annon tibi posteriorem uidetur tenere locū. &
 qui ligatis manib' & pedibus pectur in tenebras exteriores. &
 Et erunt profecto nouissima hominis illius. peiora p'orib'.
 quando qui p'us bestiis equabatur. nē post ponitur. Puto
 qđ in p'senti uita si bene adūtas. posteriorem ire peccorib' ho-
 minē iudicabis. Annon si quidem tibi uidetur ipsis bestiis
 quodammodo bestialior ē homo ratione uigens. & ratione
 non uiuens. Nam pecus quidem si se ratione non regat.
 excusationem habet a natura. aqua hoc ei penitus munus
 negatum ē. n' habet homo. cui ab ipsa speciali p'rogatiua
 donatum ē. Oserit proinde eo ipso censetur homo egre-
 di. & p'ire gregalib' animalib'. qđ solum hoc animal con-
 ūsatione de generi iura nature transgrediens. rationis cō-
 pos. rationis ex p'tia morib' & affectib' imitatur. Conlincitur
 g' ire p' greges homo. & nunc quidem depiauatione nature.
 p'modum autē & extremate pene. Ecce sic maledicetur
 homo. qui ignorantiam dī habere inuentus fuerit. Dei di-
 cam an sui. Vtrumq; sine dubio. utraq; ignorantia dāp-
 nabilis ē. utralibet sufficit ad p'ditionē. Vis scire quia ita
 est. S; dedei minime dubitas. si tam constat tibi non aliam

uitam eē etnā. 7 quam ut patrem cognoscat dñm uerū
et quē misit ihm xpm. Audi ergo sponsū. liquido et
apte in anima. etiam anime ignorantiam condempnan-
tem. Quid enim dic? Non utiq; si deum s; si ignoras
te inquit. et cetera. Patet q; quia ignorans ignorabitur
siue se. siue dñm ignorare contingat. De qua utraq; igno-
rantia erit nobis si tam deus manum apponat. utilis ad
modum disputatio. Non in tam. ne fatigati et non pmissa
ex more oratione. aut ego minus diligenter rem necessariā
psequar. 7 aut uos minus attente. quē n̄ in magno suscipienda
sunt desiderio audiat. Et enim si corporis cib⁹ cum ab seq;
appetitu et satiatus illum sumis. non in n̄ pdest s; et nocet
plurimum. Imulco magis panis anime cum fastidio sūptus
non scientie ^{au} nutrimentum s; magis tormentum conscientie im-
portabit. Qd̄ anobis aūtat sponsus ecclē ihc xpc domin⁹
nr. qui ē ^{super oia} d̄s benedictus in sc̄la am. **Sermo. xxx. vi.** xxxvi

En ego mee pmissioni. 7 en ego desideris ur̄is. en ego
etiam deo p debito famulatu. Triplici ut uidetur ratio-
ne urgeor ad loquendum. pacti ueritate. 7 caritate ffr̄na.
timore domini. Si tacuero. os meum condempnabit me.
Quid si loquar. Profecto uereor idem iudicium. ne lo-
quentē uidelicet et non facientē. idem idem os meū con-
dempnet me. Iuuate me orationib⁹ ur̄is. ut semp possim
et loqui quē oportet. et ope implere quē loquor. Non
ignoratis hodiernum nobis propositum eē sermonem

de ignorantia? ut potius de ignorantis. qm due si me
 ministris proposita sunt. nri una :altera di. Quas &
 monum^{us} ambas ee euendas. qd ambe damnabiles sint.
 Sup^{er} e et clarus hoc ipsum faciam. edisseriam plenius.
 S; pus querendum existimo. sit ne ignorantia omnis
 dampnabilis. Et in quidem uidetur n ee. Neq; enim
 omnis ignorantia dampnat. s; multa innumera ee.
 que nescire liceat. absq; diminutione salutis Verbi
 gla. Si ignoras fabilem artem. seu carpentariam. aut
 cementariam. & queeq; istiusmodi artes sunt. que ad
 usus uite p^{re}sentes ab hominibus exercentur. nunquid
 impedit ad salute. Etiam absq; omnib^{us} illis artib^{us}
 que libales diu^{er}sae. qua^muis honestiorib^{us} utiliorib^{us}q; stu
 diis et discantur & exerceantur. qua plurimi homi
 nu salui facti sunt. placentes morib^{us} atq; opib^{us}. Quan
 tos enumerat apls in epla ad hebreos. factos dilectos
 non in scientia litterarum. s; in conscientia pura. & fide
 n ficta. Omⁿes placuerunt deo inuita sua. uite meritis
 n scientie. Petrus et andreas & filii zebedei cetiq; con
 discipuli omⁿes. n de scolarethoz aut philosophoz assup
 ti sunt. & in chominus tam saluator p^{ro}p^{ri}os opatus e
 salutem in medio tre. Non insipientia que impiis eet
 plusqua in cunctis uiuentib^{us}. que admodum ses aliqs
 de semet ipso confessus e. s; infide & lentitate ipsoz
 saluos fecit illos. etiam & sanctos. etia & magistros. De

inque notas mundo fecerunt uias uite. et non in subli-
mitate sermonis. aut in doctis humane sapientie uerbis.
sed sic placuit deo per stulticiam predicationis eorum saluos facere
credentes. quia mundus eum in sua sapientia non cog-
nouit. Videar forsitan minus in fugillatione scientie. et quasi
reprehendere doctos. ac prohibere studia literarum. Absit.
Non ignoro quantum ecclesie profuerint et pro sint literati
sui. siue ad refellendos eos qui exclusi sunt. siue ad sim-
plices instruendos. Denique legi. Quia tu repulisti scien-
tiam. repellam ego te. ut non fungaris in sacerdotio. Legi.
Qui docti fuerint. fulgebunt quasi splendor firmamenti.
et qui ad iusticiam erudiunt multos. quasi stelle in perpetuas
eternitates. Sed et scio ubi legerim. scientia inflat. et rursum
qui apponit scientiam. apponit et dolorem. Vides quia dif-
ferentia est scientiarum. quando alia inflans. alia constri-
ctans est. Tibi uero uelim scire. que nam harum uideatur utilior
seu necessarior ad salutem. illa ne que tu met. an que do-
let. Sed non dubito. quod dolentem tuum praeferas. quia sanita-
tem quam tumor simulat. dolor postulat. Qui autem postulat.
propeinquat saluti. quoniam qui petit accipit. Denique qui sanat
contritos corde excreatur inflatos. dicente sapiente. quod
deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. Et apostolus aiebat.
Dico autem per gratiam que data est in omnibus qui sunt inter uos.
non plus sapere quam oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem.
Non prohibet sapere ad sobrietatem. Vigilantissime obser-

sed plus sapere quam oportet. Quid est sapere

uare. quid scire magis prius ue oporteat. Tempus enim bre-
 ue ē. Est autē qđ in se ē omnis scientia bona. que tam ue-
 ritate submixta sit. s; tu qui cum timore & tremore tuā
 ipsius opari salutē pro temporis breuitate festinas. ea
 scire prius ampliusq; curato. que senseris uiciniora saluti.
 Nonne medici corporū. medicine ^{po} corruptione diffiniunt.
 eligere in sumendis cibis quid prius quid posterius. et ad quē
 modum quidq; sumi oporteat. Nam & si bonos constat
 ēē cybos quos d's creauit. tu tam ipsos tibi si infumdo mo-
 dum & ordinem non obserues. reddis plane non bonos. Er-
 go quod dico de cibis. hoc sentite & de scientiis. S; melius
 mitto uos ad magistrū. Non ē enim nra ista scientia. s; illi?
 immo & nra? qm̄ ueritatis. Qui se inquit putat aliquo
 scire. nondum scit. quo m̄ oporteat eum scire. Vides qm̄
 n̄ probat multa scientē. si sciendi modum nescierit. Vi-
 des in quā quo m̄ fructum & utilitatem scientie. in modo
 sciendi constituit. Quid g' dic' modum sciendi. Quid n̄
 ut scias quo ordine. quo studio. quo fine. queq; nosse opor-
 teat. Quo ordine. ut id prius. qđ maturius ad salutem.
 Quo studio. ut id ardentius. quod uehementius ad amo-
 rem. Quo fine. ut n̄ ad inanē glām. aut curiositatē.
 aut aliquo simile. s; tantum ad edificationē tuam
 ut pximi. Sunt namq; q' scire uolūt. eo fine tantum ut
 sciant. & turpis curiositas ē. Et sunt qui scire uolunt.
 ut sciantur ipsi. & turpis uanitas ē. Qui pfecto non

euadent subſannantem ſatyricum. & ei qui eiufmo
di ē decantantē. Vſq; adeo ne. ſcire tuū nichil ē nō te ſcire hī ſcūt
alt. Et ſunt itē qui ſcire uolunt. ut ſcientiam ſuam uen
dant. & ubi cauſa pro pecunia. pro honorib; & turpis queſ
tus ē. S; ſunt quoq; qui ſcire uolunt ut edificent. & iuſti
ē. Et itē qui ſcire uolunt ut edificentur. & prudentia ē;
horū omnium ſoli ultim. ii. nō inueniuntur in abuſio
ne ſcientie. quippe qui ad hoc uolunt intelligere ut
bene faciant. Deniq; intellectus bonus omnib; facien
tib; eum. Reliqui om̄s audiunt. Scientia bonum & nō
facienti. peccatum ē ei. Ac ſi p̄ ſimilitudinē dicat. Summi
cybum. & nō digerenti p̄ncioſum ē ei. Cyb; ſiquidem in
diſteſtus. & qui bonam nō habet decoctionē. malos gene
rat humores. & corrumpit corpus. nō nutrit. Ita multa
ſcientia ingeſta ſtomaco anime. que ē memoria. ſi de
cocta igne caritatis non fuerit. & ſic p̄ quosdam artus
anime. mores ſcilicet atq; actus tranſfuſa atq; digeſta.
quatinus ipſa de bonis que nouerit. uita atteſtante &
morb; bona efficiatur. & nonne illa ſcientia reputabit
impeccatum. tanquā cib; conuſus in prauos noxioſq; humo
res. An non malus humor peccat. & an non mali humores
prauū mores. Annon inflationes & tortiones in conſcientia
ſuſtinebit qui huiusmodi ē. ſciens uidelicet bonum &
non faciens. Annon reſponſum mortis & dampnatio
nis totiens in ſemet ipſo habebit. & quociens in mēte uene

ite sermo quē dixit dñs. quia seruus sciens uoluntatē dñi
 sui & n̄ faciens digna. multis uapulabit. Et uide. ne for
 te in persona talis anime propheta plangeret. dicens. Ven
 trem meum doleo. uentrem meum doleo. Nisi qđ ipsa in
 geminatio. geminum uidetur inuere sensum. ut p̄ter
 hunc quē dixim⁹. etiam alium requiramus. Puto enim qđ
 et in sua persona potuit hoc dixisse propheta. qđ uidelicet
 scientia plenus & estuans caritate. & omnino effundere
 cupiens. non inueniret qui curaret audire. & sic quasi
 oneri sua sibi scientia erat. quā communicare n̄ poterat.
 Plangit itaq; pius ecclie doctor. tam illos qui seire contemp
 nunt. quom̄ sit uiuendum. quā illos. qui scientes. male
 nichilominus uiuunt. Et hoc p̄ eo. qđ eundē sermonem
 propheta repetit. Quis ne iam quā uerum sensit apls?
 quia scientia inflat. Volo proinde animam p̄mo om
 nium seire se ipsam. qđ id postulet ratio. & utilitatis
 & ordinis. Et ordinis quidem. qm̄ qđ nos sum⁹. p̄imum
 ē nobis. Utilitatis ū. quia talis scientia n̄ inflat. s; humi
 liat. & ē quedam p̄paratio ad edificandum. Nisi enim
 sup̄ humilitatis stabile fundamentum. spūale edificium
 stare minime potest. Porro ad se humiliandam nichil ani
 ma inuenire uigatius seu accomodatius potest. quā si se in
 ueritate inuenerit. tantum n̄ dissimulet. n̄ sit in spū eius
 dolus. statuat se ante faciem suam. nec se a se aūttere ab
 ducatur. Nonne ita se intuens clara luce ueritatis inue

niet se in regione dissimilitudinis. & suspirans misera.
quā iam latere non poterit. qđ uere misera sit. non ne cū
prophā clamabit ad dñm. in ueritate tua humiliasti me.
Nam quom̄ non uere humiliabitur. in hac uera cognitio
ne sui. cum se pceptis onerata peccatis. & mole huius mor
talis corporis aggrauatam. & tēnis intricatam cutis. & car
naliū desiderioꝝ fece infectam. cecam. curuam. infir
mam. implicitam multis erroribus. expositam mille pi
culis. mille timoribus. morib⁹ trepidam. & mille difficul
tatib⁹ anxiam. & mille suspicionibus obnoxiam. mille
necessitatibus erumpnosam. & procliuem ad uicia. & inua
lidam ad uirtutes. Vnde huius iam extollentia oculoꝝ
unde leuare capud. Nonne magis conūtetur in erump
na sua. & dum configitur spina. Conūtetur inquam ad
lacrimas. & conūtetur ad planctus & gemitus. & conūtetur
ad dñm. & in humilitate clamabit. sana anima mea
quia peccaui t. Porro conūsa ad dñm recipiet consolationē.
& pat̄ ē infectorum. & dñs totius consolationis. Ego quā
dñi in me respicio. in amaritudine moratur oculus m̄s. Si
ante susperero. & leuauero oculos ad diuinę miserationis
auxilium. tempabit mox amaram uisionē mei. leta dei.
cui & dico. Ad me ipsum anima mea conturbata ē. pro
pterea memoreꝝ tui. Nec mediocris dei uisio. prius &
deprecabilem exp̄iri. sicut reuera benignus & misericors est.
& prestabilis sup̄ malicia. quippe cuius natura bonitas.

& cui propium est misereri semper & parcere. Talis itaque ex pi-
 mto. & tali ordine. salubrit innotescit deus. cum prius se
 homo nouerit innecessitate positum. & clamabit ad deum.
 & exaudiet eum. & dicet. ⁷eruaui te. & honorificabis me.
 Atque hoc in erit gradus ad noticiam dei. cum cognito. &
 ex imagine sua quante renouatur. ipse uidebitur. ⁷dum
 tu quidem reuelata facie gloriæ domini cum fiducia
 speculando. in eandem imaginem transformaris. decla-
 ritate in claritate. tamquam ad domini spiritum. Sed iam de-
 mū ad uite. quomodo utraq; cognitio sit necessaria
 ad salutem. ita ut neutra carere ualeas cum salute. Nam
 si ignoras te. non habebis timorem dei in te. humilitatem. An
 uero sine amore. & sine humilitate de salute presumas.
 tu uideris. Benefecisti. grunniendo significare. quod mi-
 nime ita sapiatis. immo quod non ita desipiat. ne in
 eo quod planum est immoremur. Sed attendite cetera. An poti-
 pausandum est nobis propter somnolentos. Putabam me uero
 sermone implere quod promisi de duplici ignorantia. & fecisse
 nisi fastidiosius longior uideretur. Quosdam siquidem
 osertantes. quosdam & dormitantes intueor. Nec mirum.
 Precedentis noctis uigilie. longissime quippe fuerunt. ex-
 cusant eos. Verum illis quid dicam. qui itunc dormie-
 runt. & in nichilominus dormiunt. Sed ne progo nunc ul-
 terius exagitare uerecundiam eorum. sufficit tetigisse. Puto
 quod melius deinceps uigilabunt. nostre obseruationis cauterium

uerituri. In hac spe gerimus eis hac uice morē. & qđ con-
tinuandum ratio erigebat. ⁊ eorū caritate. pendente licet
disputatione partimur. facientes finē. ū non erat finis.
Ipsi ū sup sibi facta indulgentia nobiscum glorificent
deum sponsum ecclesie. ih̄m xp̄m dñm nr̄m. qui ē d̄s be-
nedictus in sc̄la am̄. . *Sermo. xxx. vii.* xxxvii

Proto non habemus nē opus hortari ad uigilandum.
cum absq; dubio sermo ille suggillatōis uigilet.
ut pote ad huc recens. quēri a nobis caritatiue prolatus.
bene aliquos ex p̄ge fecit. Ergo tenetis memoria. qđ teneā
assensum ur̄m. neminē absq; sui cognitione saluari. de
qua nimirum mat̄ salutis humilitas oritur. & timor do-
mini. qui ipse sicut initium sapientie. ita ē & salutis.
Nemo dico absq; illa cognitione saluatur. qui tam eti-
tem habeat ac facultatē cognoscendi. Quod propt̄ par-
uulos loquor. & propt̄ fatuos. quorū alia ratio ē. Quid
si ignoras dñm. poterit ne spes ēē salutis. cum dei ignorantia.
Ne hoc quidem. Nec enim potes aut amare quē nescias.
aut habere quē n̄ amaueris. Noueris proinde te ut dñm
timeas. ⁊ noueris ipsum. ut eque ipsum diligas. In altero
initiaris ad sapientiam. in altero & consummaris. ⁊ quia
initium sapientie timor domini ē. & plenitudo legis est
caritas. Tam g̃ utaq; ignorantia cauenda ē tibi. quā
sine timore & amore dei salus ēē non potest. Cetera
indifferentia sunt. nec salutem si sciuntur. nec dāp-

natione si nesciantur habentia. Non tam dico coteimp-
 nendam aut negligendam scientiam literarum. que
 ornat animam et erudit eam. et facit ut possit etiam
 alios erudire. Sed duo illa oportet et exspectat ut precedant.
 in quibus summa salutis constituit. superior ratio declaravit.
 Et uide si non intuebatur. et si non docebat hunc ordinem.
 qui dicebat. Seminate uobis ad iusticiam. et metite spem
 uite. et tunc demum illuminate uobis aut lumen scientie.
 Ut sciam posuit scientiam. tanquam picturam. que statum
 habere nequeat super inane. et ideo illa duo promisit. et sub-
 iecit illi. tanquam si solidum aliquid picture substerne-
 ret. Securus iam intendam scientie. si uite prius per benefici-
 um. spei. securitate accipio. Tu ergo seminasti et ad iusticiam.
 si ex uera noticia tui euigilasti timere dominum. et temet ipsum
 humiliasti. et fudisti lacrimas. et elemosinas perfudisti. ceterisque
 te pietatis actionibus mancipasti. si ieiunis. iugulus affixisti
 corpus. et si peccatus confessionibus. celos clamoribus fatigasti. hoc
 siquidem seminare ad iusticiam est. Semina sunt bona
 opera. bona studia. semina lacrimarum sunt. Ibant inquit
 et flebant. mittentes semina sua. Sed quid? Semper flebit.
 Absit. Sed ueniunt cum exultatione. portantes manipulos
 suos. Oportet cum exultatione. cum reportant manipulos
 gratie. At istud inquit in resurrectione. in nouissimo die.
 et est nimis longa expectatio. Noli animo frangi. noli
 deficere a pusillanimitate spei. habes interim de premissis

spe. qđ ad p̄sens in exultatione metas. Seminate aut uobis
ad iusticiam. metite spem uite. Non te in mittit ad diem
nouissimum. 2 quando res iam erit in re 7 in spe. s;
de p̄senti loquitur. Propt̄us magna leticia. et exultatio
multa nimis. cum uita uenerit. S; nunquid tante le
ticie spes. erit sine leticia. 4 Spe gaudentes. ait apt̄s. 5
dauid n̄ letaturum s; letatum se dix. qđ in domum do
mini se sparet iturum. Non dum uita tenebat. s; spem
p̄fecto uite messuerat. 2 atq; in semet ipso explebatur ue
ritate sc̄pturę p̄hibentis. quia non in remuneratio. s; ipsa
quoq; expectio iustoz leticia. hanc parit manimo illius
qui sibi ad iusticiam seminauit p̄sumpta indulgentia de
uictoz. si tam ipsam indulgentiam efficacia attestatur ac
ceptę gr̄e. ad uicendum sanctius deinceps. Omnis inuo
bis qui hec sentit intra se ac litari. sit quid loquitur spe.
cuius uox atq; opatio minime in se unquā dissentiunt.
Propt̄ea 6 intelligit quę dñr. qm̄ que foris audit. intus
sentit. Nam qui in nobis loquitur opatur in uobis. uia atq;
idem spe diuidens singulis prout uult. aliis quidem loq.
aliis autē opari. qđ bonum ē. Quisquis itaq; ur̄m p̄ illa
amara 7 lacrimosa conuersionis suę p̄mordia. respiciat se in spe.
atq; in quoddam serenum sup̄ne consolationis. pennis gr̄e
subleuatum. se euolasse letatur. 7 p̄fecto iam metit. sua
rum recipiens fructum tēporaneum lacrimarum. & ipse
uidit dñm. 7 audiuit uocē dicentis. Date ei de fructu b̄ma

nuum suarum. Nam quomodo non uidit deum. qui gustauit et uidit quoniam suauis est dominus. Quam dulcem et suauem te sensit dominus ihesu. cuius te non in peccata donata sunt. sed in minus indultum est scitatis. neque id solum. sed addita insuper ad cumulum bonorum uite eterne promissio. Felix qui tantum iam nescit. habens interim quidem fructum suum in sanctificationem. finem uero uitae eterne. Merito. qui se inuenio fleuit. gauisus est uiso domino. ad cuius utique miserationis intuitum. tantos iam leuauit manipulos. remissionem. sanctificationem. spem uite. O quam uerus est sermo. qui in propheta legitur. Qui seminat in lacrimis. in exultatione metent. Vbi breuiter comprehensa utraque cognitio est. et nostri quidem. in lacrimis ferens. quae autem dei. in exultatione in gaudio. Hae ergo in nobis gemina praeuente noticia. iam ea quae forte super euerit scientia. minime inflat. ut pote quae nichil asferre ualeat terreni commodi uel honoris. quod non sit sane inferius spe concepta. leticiaque spei iam altius radicata in animo. Spes autem non confundit. quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris. per spiritum sanctum qui datus est nobis. Ideo illa non confundit. quia ista infundit certitudinem. Per hanc enim. ipse spes testimonium prebuit spiritui nostro. quod filii dei sumus. Quid nam igitur nobis de nostra quantacumque scientia praeuenire possit. quod non sit minus haec gloria. qua inter dei filios numeramur. Parum dixi. nec respici in eius comparatione potest orbis ipse. et plenitudo eius. etiam si totus cedat uni cui uisus nostrum

in possessionem. Ceterum si nos ignorantia dei tenet.
quomodo speramus in eum quē ignoramus? Si in. q
in humiles erim? putantes nos aliquid ē. cum nichil
simus? Scim? autē. nec supbis nec despatis partē ē
ut societate in sorte scōz. Intuere g? nōc mecum quanta
cura & sollicitudine ambas istas repellere anobis ig
nortias de beam? quarum omnis peccati altera initium
parit. altera consummationē. Sicut duarum eregio
ne noticiarum. initium sapientie una. pfectionē alia
gignit. illa timorē dñi. ista caritatem. At istud de no
ticiis supra ostensum ē. Nunc de ignorantis uide. Et
enim sicut initium sapientie timor domini. sic initium
omnis peccati supbia. & quom? pfectionē sibi sapientie
uendicat amor dī. ita despacio sibi omnē malicie con
summationē. Et quē admodum ex noticia tui uenit initium
timor dei. atq; ex dī noticia. dī itidem amor. sic e contra
rio de ignorantia tui supbia. ac de dei ignorantia uenit
despacio. Sic autē supbiam parit t? ignorantia tui. cum
meliorē quā sis. decepta & deceptrix tua cognatio. te ēē m
titur. Hoc quippe ē supbia. hoc initium omnis peccati. cū
maior intuitus est oculis. quā apud dñm. quā in ueritate. Et
ideo qui p? peccauit hoc grande peccatum. diabolum lo
quor. de ipso dictum ē. quia in ueritate non stetit. s; m
dax ē ab initio. qm quo in sua fuit cogitatione. nō fuit in
ueritate. Quid si in eo discordaret a ueritate. ut in morē

161
se inferiore q; putaret quam ueritas haberet. Excusa-
ret eum sua procul dubio ignorantia. & minime reputa-
retur supb⁹ nec tam inueniretur iniquitas ei⁹ ad odium
quā humilitas fortassis ad grām. Si enim in quo nam sta-
tu unum quēq; nrm habeat d^s. liquido cognosceremus
nec supra sane nec infra secedere deberemus. ueritati in
omnibus ad quiescentes. Nunc autē quia consiliū hoc
posuit tenebras latibulum suum & sermo absconditus
ē anobis. ita ut nemo sciat si dignus sit amore ut odio.
iustus tutusq; pfecto iuxta ipsius ueritatis consilium. no-
uissimum nobis locum eligimus. de quo p^o modum cū
honore superius educamur. quā p^o summi⁹ altiore unde cedere
mox oporteat cum rubore. Non ē q^o piculum quantūcūq;
te humiliet. quantūcūq; reputes immo⁹ quā sis hoc ē
q^o te ueritas h^{at}. ē autē grande malum horrendumq; pi-
culum. si ut modice pl⁹ uero extollas. si u⁹ um uidelicet
in tua cognatione te p^o feras quē forte parē t^o ueritas iudi-
cat aut etiam superio⁹. quē admodum si postium transeas
cuius sup^o liminare ut ad intelligentiam loquar. nimium
bassum sit. non nocet quantūcūq; te inclinaueris. no-
cet aut si ut transi⁹si digni spatio pl⁹ quā offi patitur
m⁹ fura exeres. ita ut impinguas & capite quassato colli-
daris. ita in anima nē plane timēda quantalibet humi-
liatio. horrenda aut nimūq; pauenda ut minima
temere psumpta erectio. Quā obire noli te homo cōpa-

iare maioribus noli minoribus. ⁊ noli aliquib⁹ noli uni
Quid scis enim o homo si unus ille quē forte omnium
uulissimū atq; miserimum reputas. cuius uitā scele-
ratissimam ac singulariter fedissimam horres. & prop-
terea illum putas spūendum non in pte. quē forte ita
sobrie & iuste & pie uiuere confidis. s; etiam p̄ceteris
omnib⁹ sceleratis tanquam omnium sceleratissimum. ⁊ qd
scis inquam simelior ⁊ te ⁊ illi mutatione dextere excessi-
m se quidem futur⁹ sit. indeo uero iam sit. Et propterea
non medio crē. non ul' penultimum non ipsum saltē nūc
nouissimos eligere locum nos uoluit. s; recumbe inquit
in nouissimo loco. ⁊ ut solus uidelicet omnium nouissimus
sedear. teq; nemini non dico p̄ponas s; nec comparare p̄-
sumas. En quantum malum uenit de ignorantia n̄r.
Vtiq; peccatum diaboli. & initium omnis peccati sup-
bia. Quid etiam dī parturit ignorantia alias uidebim⁹
nam n̄c hore breuitas n̄p̄mittit. qm̄ hodie tarde conue-
nim⁹. Itaq; sufficiat unum quāq; modo ne se ipsum ig-
nozet ammonitum ēē n̄ solum sermone n̄ro. s; ipsius quoq;
dignatione sponsi ecclē ihu xpī dñi n̄r. qui ē ^{super oīa} d̄s bene-
dictus in sc̄la am̄. **Sermo. xxx. viij.**

Quid g̃ dī ignorantia parturit. Nam hinc incipien-
dum ē. sicut recordamini. hic heri fuisse t̄minatū.
Quid itaq; parturit. Diximus desperationē. s; quoniam
dicam⁹. forte aliquis reūsus in se & displicens sibi in omnib⁹

malis que fecit. cogitansque resipiscere et redire ab omni uia
 mala et carnali confusione sua. si ignorat quia bonus
 sit deus. quia suauis et mitis et quia multus ad ignoscendum.
 nonne sua carnalis cogitatio arguet eum et dicet. ^{ad}
 facis. Et uitam istam uis perdere. et futuram. Peccata
 tua maxima sunt. et nimium multa. nequaquam pro tot
 et tantis. nec sic excores sufficiens satisfactio. complexio
 tenera est. uita ex tunc delicata. consuetudine difficile uin
 ces. Pro his et similibus despatis resilit miser. ignorans quod
 facile omnipotens bonitas que neminem uult perdere. cuncta ista dis
 solueret. sequiturque inpenitentia que est delictum maxi
 mum et blasphemia irremissibilis. Ipse uero autem contumax
 batus nimia tristitia absorbetur et fertur in pfundum
 dum. minime iam ut consolatione regi. piat emerfurus
 sic scriptum est impius cum uenerit in pfundum malorum contem
 nit. aut certe dissimulans et sibi qualicunque ueri simili
 blandiens ratione. reuocat se in reuocabilem in seipsum ad
 pfuendum et deliciandum in omnibus bonis eius quo ad li
 cuerit. Cum autem dixerit pax et securitas. tunc subitaneus
 superueniet ei interitus tanquam in utero habenti et non
 effugiet. Ita ergo et de ignorantia dei uniuersae malicie consum
 matio uenit. que est despacio. Apostolus dicit. quod ignorantiam
 dei quidem habent. Ego autem dico omnes ignorare deum. qui
 nolunt conuertere ad eum. Neque ob aliud periculum dubio renu
 unt. nisi quia graue et seuerum imaginantur qui pius est

durum inplacabilem qui misericors ē. ferum intribile
qui amabilis ē. inquitur iniquitas sibi. formans sibi.
formans sibi idolum pro eo qđ nē ipse. Quid timetis
modice fidei. Ut peccata nolit remittere. S; affix
ea cruci. cum suis manib. Quod teneri & delicati estis.
S; ipse nouit figmentum mīm. Quod male assueti & liga
ti peccandi consuetudine. S; dñs soluit cōpeditos. for
te ne irritatus immanitate inmultitudine cūmum cūm
tetur porrigē manum adiutori. S; ū sup habundauit
delictum. sup habundare & grā consuevit. An de ues
tīto solliciti estis. ul' cibo. ceterisq; corpori uōo necessa
rio. rñs. & propterea cunctamini relinquere uīa. S;
scit quia his omnib' indigetis. Quid uultis amplius.
Quid iam imp. edit a salute. S; hoc ē qđ dico. dñm ig
noratis. s; nec creditis auditui nōo. Vellem uos ul' expti
credere. quia nisi credideritis. non intelligetis. S; nē omni
um fides. Absit autē ut de tali hoc ē de dei ignorantia spon
sam comonitam sentiamus. quē tanta sponsi pariter &
dei sui non dico agnitione s; amicitia & familiaritate
donata ē. ut eius crebra colloquia & oscula mereretur
& nunc familiari ausu loquitur. Indica m' ūpascis ū cu
bas in meridie. V' sane non ipsum. s; locum habitatio
nis gl'e eius sibi indicari requirit. quāquā nē aliud ipse
& aliud locus eius ul' gl'a. S; rep'menda & censetur ppter
p'sumptionē. & de sua ipsius cōmonenda cognitione

in qua nimirum uisa ē aliquatenus caligare. que tante
 se estimat idoneam uisioni. siue minus attendens p
 excessu suo qđ eēt in corpore. ad illam se posse inaccessi
 bilem accedere claritatem. Ergo ad se ipsam protinus
 reuocatur. & ignorantia conuincitur. & insolentia casti
 gatur. Si ignoras te inquit. egredere. Terribiliter
 sponsus innotat in dilectam. non tanquam sponsus s;
 tanquā magister. & non quasi natus s; ut trita pur
 garetur. purgata idonea redderetur huic ipsi cui in
 hiat uisioni. Unde cordib' nempe. illa uisio seques
 tat. Pulchre autē pulchram non omnimodo quide
 s; pulchram int' mulieres eam dic' uidelicet cum dis
 tinctione. quatinus & ex hoc amplius reprimatur
 & sciat quid desit sibi. Ego enim puto mulierum no
 mine hoc loco appellatas animas carnales ac seculares
 nichil in se uirile habentes. nichil forte. aut constans
 in suis actib' demonstrantes. s; totum remissum totum
 femininum & molle qđ uiuunt & qđ agunt. Spūalis
 autē anima. & si inde iam pulchra. qđ n̄ sedm carnem
 ambulat s; sedm spm. ex eo tam qđ ad huc in corpore
 uiuit cit' pfectum ad huc pulchritudinis pficit. & ac p in
 de non pulchra omnimodo. s; pulchra inter mulieres
 .i. int' animas tēnas. & que n̄ sunt sic ipsa spūales.
 non aut int' angelicas beatitudines. n̄ int' uirtutes.
 potestates. dominationes. Sicut patrū aliquis olim

siue frust' sperans
 etiā manente in corpore

inuentus & dictus est iustus in generatione sua. i. p̄omi
bus sui tēporis sueq; generationis. & thamar iustifi
cata p̄hibetur ex iuda. hoc ē p̄inda. & in euangelio
publicanus descendisse refertur de templo iustificatus
s; iustificatus a phariseo. & quom̄ magnus ille ioh̄s mag
nifice quondam cōm̄ datus est. qđ uidelicet sup̄iore non
haberet. s; hoc ē m̄natos mulierum. non aut̄ m̄t choros
beatorū celestiumq; sp̄um. ita & sponsa m̄ dī pulchra.
s; interim ad huc m̄t mulieres & n̄ m̄t celestes beatitudi
nes. Desinat pro inde quam diu m̄tis ē. que in celis
sunt curiosius uestigare. ne forte scrutatrix maiestatis
op̄matur aglā. Desinat inquam donec m̄t mulieres ū
satur inquirere que apud sublimes illas sunt potestates
solis ipsas p̄spicua. solis licita. tanquam celestib; celestia
ad uidendum. Mirabilis facta ē inquit uisio ista ex te
o sponsa. quā tibi postulas demonstrari. nec in preualēs
intueri meridianam ymitam quā in habito claritatem.
Diristi enim. Indica m̄ ūpascis ū cubēs in meridie. S; em̄
induci in nubes. penetrare in plenitudinē luminis. ut rum
pe claritatis abyssos. & lucē habitare inaccessibile. nec
temporis ē huius nec corporis. Id ē in nouissimis reseruatur.
cum te in exhibuero gloriosam. non habentem maculā
aut rugam aut aliquid huiusmodi. Annescis quia q̄
diu uiuis. in hoc corpore pegrinans alumne. Quom̄
deniq; queris me in mea claritate uidere. que ad huc

.a.
 ignoras te. Quomodo que nec dum tota pulchra es. ideo
 neam te existimas uniuersitate pulchritudinis intueri.
 Nam si te plenius nosse. et scires utique corpore quod corru-
 pitur aggrauatum nullatenus posse attollere oculos
 et figere illum fulgores. in quem prospicere angeli
 concupiscunt. Erit cum apparueris quod tota pulchra
 eris. sicut ego pulcher sum totus. et simillima mihi. ui-
 debis me secuti sum. Tunc audies. Tota pulchra es
 amica mea. Imacula non est in te. Nunc uero et si ex parte
 iam similis. et ex parte tam dissimilis. contenta esto ex
 parte cognoscere. Te ipsam adtende. et altiora te ne
 quesieris. et fortiora te ne scrutata fueris. Alioquin si
 ignoras te opulchra inter mulieres. nam et ego te dico
 pulchram. sed inter mulieres. hoc est ex parte te. Cum autem
 uenerit quod perfectum est. tunc euacuabitur quod ex parte est.
 Si ergo ignoras te. sed que secuntur dicta sunt. et non
 oportet iterum dici. Pro miseram me de duplici igno-
 rantia uultu disputaturum. si quominus implemisse uideoz
 date ueniam uolenti. Nam uelle adiacet in perficere
 autem non inuenio. nisi quantum sua benignitate ad
 ueram edificationem largiri dignabitur sponsus ecclesie
 ihesu christe dominus noster. qui est benedictus in secula amen. *Sermo. xxx. ix.*

Equitatus meo in curribus pharaonis assimulam te amica mea.
 Ante omnia in his uerbis libenter accipimus ecclesie typum in patribus
 precessisse. et nostre sacramenta salutis prestantia esse in exitu israel de egypto

to. geminoq; illo ammirabili maris obsequio. et cunctis scilicet
populo dantis. et ultione de hostibus. Baptismi gratia euidenter
exprimit. saluanti hominem. et crimina subingenti. Quis inquit
sub nube fuerit. et os in moyse baptizati sit in nube et in mari.
Sed oportet sequentia sic solemniter signare uobis. et sequentia ponit
copulare. et ita demum elice suauem quippia si possim quod per sit moribus
instruendis. Vbi itaque sponsae presumptio dura et austeritas increpa
tioe repressa est ne tristior remaneret. bona illi aliqua que iam acce
perat ad memoriam reduciunt. et aliquid que nondum acceperat promittunt.
Sed et pulchra demum prohibetur. et appellatur amica. Quod et magis
dure locutus sum amica mea. nulla in me est suspitio sit odii
uel rancoris. nam signa amoris mei in te euidentia sunt ipsa mi
nima. quod te honorauit et ornavit. Nec in animum est illa recedere.
si magis addere ampliora. Vel sic. Non egre fecis amica mea mihi
me te accipe in quod postulas. quanta amice iam accepisti. et maiora
horum accipies si in preceptis meis ambulaueris. et in amore meo perse
neraueris. Hec pro littere sequentia. Hunc iam uideamus qualia
sunt que se donasse commemorat. Et primum quidem est quod ea assim
lavit equitatem suo in curribus pharaonis. libando utique a iugo pec
cati. mortificationis uniuscuiusque operibus carnis. quemadmodum ille populus li
beratus est a seruitute egypti. sub iussu et submissis cunctis curribus
pharaonis. Id quidem miserationis maxima. In qua ego quod si gloriam
uoluero non ero insipiens. ueritate enim dicam. Faceor et facebor. Nisi
quia dominus adiuit me. paulominus habitasset in inferno anima mea.
Non sum ingratum. non sum oblitus. misericordias domini in eternum cantabo.

Verū hactenū in cū sponsa. De reliq̃ illa singlari dignatione
 post quā libata ē. ascēditur i amica. decorē induit cāq̃ dñi
 sponsa interi tam in genū dum taxat ⁊ in collo. Ad hec illi
 p̃mittunt muremule p̃ornatu. ipseq̃ auree. p̃p̃cio. si ⁊ distin
 ete argento p̃decore. Cui n̄ admodū placeat ordo ipse donati
 onum. Prīmū muremū libat. sedo dignant ad amat. tercio
 benigne abluunt. q̃ purgatur. p̃termo optimi ornamēti acq̃
 p̃t p̃missione. Non ambigo quosdā iā urū in semet ipsis
 recognoscē q̃ dicitur. p̃p̃oq̃ experimēto omonito adintelligen
 tiam p̃uolare. S; sane memor iūsceli illius declaratio sermo
 nū tuorū illuminat ⁊ intellectū dat parvū. p̃huiusmodi di
 gnū duco eadē modice lati explananda. Benignū ē enī sp̃s
 sapientie. ⁊ placet illi doctor benignus ⁊ diligens. q̃ ita cupit
 satifacē studiosi. ut morē gerere tardiorib⁹ n̄ recuset. Deniq; q̃
 elucidant me uita etnā habebunt. ait ipsa sapientia. Quo q̃dē
 p̃mo ego firmadari noluerim. Quāquā in his q̃ q̃ plana uident
 quandoq; talia latent. q̃ ipsis q̃ q̃ captores uident ⁊ p̃uolan
 tes ingenio n̄ erit inutile si diligenti declarentur. S; uide
 iam similitudinem de pharaone ⁊ exercitu ei. ⁊ dñi eq̃ta
 tu. Non int̃ ipsos exercitū similitudo data ē. si de ipsi. Que
 enim societa lucis ad tenebra. aut que pars fidei cū infidei.
 S; int̃ scām sp̃italēq; animam. ⁊ equitatu dñi plane cōp̃atio
 ē. ⁊ int̃ pharaonē ⁊ diabolū ambozūq; exercitus. Nec mira
 beris unā animā eq̃tatu multitudinis similitā. si adūstas
 quantz in ipsa una q̃ tam scā aīa sit uirtutū acies habent.

quanta in affectionibus ordinatio. quanta in moribus disciplina.
quanta in orationibus armatura. quantum in actionibus robur.
quantum in zelo terror. Quanta denique ipsi cum hoste conflictum
assiduita numerosa triumphorum. Denique in consequentibus legum.
Terribiliter ut castrorum acies ordinata. Item. Quid uideret
inquit in sanamite. non choros castrorum. Aut si id est non placet
noueri huiusmodi animam nunquam esse sine angelorum custodia.
quod ea emulantur dei emulatio solliciti suo uirgine seruare et
uigine casta exhibere. Et ne dixeris in corde tuo. ubi sunt.
quis eos uidet. Vidit eos propheta helyseus. super se orando
ut uideret et gressus. Tu non uides. quia non es propheta. nec puer prophete.
Vidit patriarcha iacob. et ait. Castra dei sunt hic. Vidit et doctor
gentium quod dicebat. Nonne omnis administratorum spiritus sunt ministri
in ministerium propter eos quod hereditatem capiunt salutis. Quod
angelis sicut ministeris. et super nos stipata agnunt sponsa
incedens. simile equitatum domini. illi utique quod quidam in curribus
pharaonis tam stupendo diuini adiutorum in praesentia triumphum.
Si enim diligenter aduersus cuncta quod ibi miraris magnifice prope
trata. inuenies hic nichilominus admiranda. Huius quod in eo non
magnificenti triumphat. quod quod illic corporaliter praecesserunt. hic spiri
tualiter adimplent. An non est nempe multo fortius. longeque
gloriosius esse uidet diabolum praesentem quam pharaonem. atque
aerial debellare potestates. quam currus pharaonis subire.
Ibi denique pugnatum est aduersus carnem et sanguinem. hic aduersus
principem et potestatem. aduersus mundi rectores tenebrarum harum contra

spūalia neq̄te in celestibus. Ex psequere in mecu singlā p
 portiois m̄bra. Ibi popl̄s educt' de egypto. hic ho de sc̄lo. ibi p̄st
 nitur pharao. hic diabol'. Ibi subitunt cūrr' pharaonis. hic
 carnalia ⁊ sc̄laria desideria q̄ militant adūb' animā. *Subiunt.*
 tūnt. Illi influctib'. ista infletib'. Marini illi. amari isti.
 Puto ⁊ nē clamitare demonia. si forte contingat incidere i
 talē animā. fugiam' israhelē q̄ dñs pūgnat p eo. Vis ne q̄
 aliquo' de p̄ncipib' pharaonis p̄p̄s ē designē nominib'. ⁊ de cūrrib'
 desēbā. ad instar quoz cuq̄. alio' si q̄ sunt p̄te ipsū ualeā iuenire.
 Magn' quidā p̄ncep' sp̄ital' atq̄ inuisibil' regis egypti. p̄fecto ma
 licia ē. magn' luxuria. magnus auaritia; ⁊ hi quidē possident
 t̄mano' suos sub rege suo sicut sui cuiq̄ assignati sūt. Nā malicia
 in oī regioe maleficioz atq̄ facinorū dñat'. luxuria oī im
 mundicie ⁊ curptudini carni p̄ ē. auaricia i partē rapine
 ⁊ fraudis sortita ē p̄ncipatū. Accipe nē q̄. q̄le' his suis p̄ncipib'
 pharao p̄parauerit. ēr' ad p̄sequendū poplū dī. Habet namq̄
 malicia cūrrū suū rotī quatuor q̄sistentē. seuitia. impacientia.
 audacia. impudentia. Valde rem' uelox ē cūrr' iste ad estūden
 dū sanguinē. qui nec innocentia sistitur. nec paciencia retar
 datur. nec timore frenatur. nec inhibetur pudore. Trahit'
 aut' duob' admodū p̄ncipib' equis. ⁊ ad omnē p̄ncipē patissimū.
 t̄rena potentia. ⁊ sc̄lari pōpa. Tunc nāq̄. q̄driq̄ ista mali
 cie cūrrit ualde uelociter. cū hinc q̄dē potentie effect' subest
 ei' ad implendū maliciosi' conatib'. inde plaus' pōpe arridet
 p̄petuatis scelerib'. ut sermo impleatur q̄ sc̄ptus ē qm̄ laudat'

peccator in desideriis anime sue. et iniquus benedicit. Et tunc
alia scriptura. Hec est inquit hora ira et potestas tenebrarum.
Porro president duobus his equis aurige duo. timor et lux.
et timor quidem populi. lux uero potentia agit. Ius enim rapido
fertur diabolicum amore populari. cuius apud se cor peritum.
Nam quod in se firmiter stat. timore consilium gemitate modesti.
humilitate solidum. puritate sanum. auiam huius uanitati ne
quidquam leuiter rapitur. Ita tamen uinctum potentie. tunc inuidia
agit. et quasi quidam luxoris urgetur hinc inde calcari. suspensio
utique decedendi et metu succumbendi. Aliud est enim quod sus
pectus est successor. et aliud quod timeatur inuasor. His itaque
multa terna potentia continue agit. Et cur quidem malicia
sic se habet. Lurarie uero cur quadruga nichilominus uolunt
uicio. in glume uidelicet uentri. libidine coit. mollicie
uestiui. oculi sopori. resolutione. Trahitur equis eque duobus
prosperitate uite et rerum habundantia. et qui hi president duo. igna
mie corporis. et infida securitate. quod et copia in ignam soluit.
et secundum scripturam prosperitas stultorum perdet illos. non sane ob aliud
non quam male securo reddat. Cum autem dixerint par et securi
tas te subitaneus superueniat ei ictus. Hi calcaria minime
habent. neque flagella uel aliquid huiusmodi conopeo ad facien
dam umbram. et flabello ad citandum uentum. porro conopeum dissi
mulatio est. umbram faciens et protegens ab estu curarum. Pri
maque est mollis et delicata anima quod necessaria dissimulare curas
et ne estuante sollicitudine sentiat. sub latibulo dissimulationis

h. p. huius uenit

Conopeum
pari pupilio

abscondi. Flabellum uero effusio est uentum adulationis apportans.
 Largi sunt enim luxuriosi. emites auro uentum de ore adulatorum.
 Et de his satis. Jam uero auaricia rotis et ipsa uehitur quatuor uitiorum.
 que sunt pusillanimitas. inhumanitas. contempnus dei. mortis obliuio.
 Porro iuncta trahentia. tenacitas et rapiditas. et hi uero auri
 ga ambobus perfidet. habendi ardor. Dola siquidem auaricia quam
 conducere plures non patitur. uno contenta est seruitore. Ipse uero
 iuncti operi propter admodum atque infatigabilis exsequitor. urgens
 sane iunctis ebulliens flagis uititur acrimus. libidine acqren
 di. et metu admittendi. Sunt et alii principem regi egypti ha
 bentem et ipsi currus suos in expeditione domini sui. sic supbia que
 uero de maioribus est principibus. sic inimica fidei impietas. magnam
 et ipsa tenens locum in domo et regno pharaonis. et multi adhuc
 sunt alii inferioris ordinis satrapes et equites que non est numerus in phara
 onis exercitu. que et nomina et officia necnon et arma et appa
 ratus eorum. uis studijs ut in his exercitijs inqrenda relinq.
 In istorum itaque principum fortitudine cruiumque suorum inuisibilis
 pharao usque discurrens. in omni familiam domini quibus potest uiribus
 more tyrannico debachatur. in hiis que his diebus exeunte isit
 de egypto insequitur. At ille nec subuectus eribus. nec preectus ar
 mis. nichilominus cum sola domini manu confortatur secure decantat.
 Cantem domino. g. e. b. e. e. r. a. p. i. m. Ite. hi in curribus et hi
 in equis. n. a. i. n. d. d. n. i. Et hec dicta sunt per adducta simili
 tudine de equitatu domini. et curribus pharaonis. Post hec amica
 appellatur. Nam ipse quidem et ante libationem amicis erat alio

quoniam non libasset quod non amasset. si illa beneficio libationis adduc-
ta est ut esset amica. Audi denique confitente. non quia di-
lexerim cum nos inquit. si ipse pro dilecto nos. Recordare
nunc in moysi et ethiopisse. et agnosce iam te perfiguratam
conuigium ubi et anime peccatice. et disce si potes quod
dulcius sapiat in consuetudine suauissimi sacramenti. ubi ne-
cimum benigna dignatio. an anime inestimabilis gloria.
an inopinata fiducia peccatoris. Sed non potuit moyses ethi-
opisse mutare pellem. potuit christus. Sequitur enim. Pulchre
sunt genes tue sicut cirturis. Sed si sermone aliter reseruetur.
ut semper que in mensa sponsi nobis apponuntur cum audita
te sumentes. circueamus in ipsius laudem et gloriam. ihesu christi
domini nostri. qui est deus benedictus in secula. **Sermo. xl.** xl.

Pulchre sunt genes tue sicut cirturis. Tenera est spon-
se uerecundia. et ad increpationem sponsi pitto facies
et rubore suffusa est. pulchriorque ex eo apparens. ilico audit.
Pulchre sunt. o. c. Vide autem ne carnaliter cogites colora-
tam carnis putredinem. et prurulentiam flauis sanguinis ue-
humoris utresque cutis. superficiem sumatque atque equaliter suffun-
dentem. et quibus inuicem modeste promixtis ad uenustandam
genarum effigiem robur. sub pallidum inefficienciam corporeas
pulchritudinis temperat. Alioquin in corporea illa anime inuisi-
bilibusque substantia. nec corporei distincta membris nec uisibili-
bus aut fucata coloribus. Tu uero spiritalem essentiam spiritalem si po-
tes attinge intuitu. et ad coaptandum in oppositis similitudinibus

rubor

forma cogita anime faciem mētis intentionē. ex qua nūm
 rum rectitudo opis. sic ex facie pulchritudo corporis estimat.
 Porro uerecundiam intellige tanq^a. colorē in facie. qđ h̄ po
 tissimum uirt^u et uenustatē ingerat et augeat grām. Pul
 chre g^o s. g. t. s. t. Poterat uisitati facie ponē et desēbē pul
 chram sic solet cui pulchritudo laudatur pulc^e facie seu decora
 facie dici. si nescio quid sibi uoluerit. ut magis genas plu
 ralit^{er} dicend^o putauerit. n̄ qđ minime id crediderim ocio
 sum. Spē nāq; sapientie loquit^{ur} cui nē fas ul^l modici qđ
 omnino asēbē ociosū aut sec^u dictum quam oportuerit.
 Est itaq; sine dubio causa quecūq; illa sit cur pluralit^{er} genas
 maluerit quam singlarit^{er} faciem dicē. Et si tu meli^{us} n̄ ha
 bes. ego qđ m̄ uidetur apio. Duo quedā in intentionē q^u
 faciem anime eē dixim^{us}. necessarie requiruntur. res et
 causa. idest quid intendas et ppter quid. Ex his sane duob^{us}
 anime ul^l decore ul^l deformitas iudicatur. ut ubi causa.
 anima que ambo ista recta atq; pudica habuerit. illi
 merito ueracit^{er} dicatur. pulchre. s. g. t. s. t. Que ū alt^{er}
 horū caruerit n̄ potit^{ur} dici de ea qđ pulchre. s. g. t. s. t. ppter eā
 que adhuc ex parte erit deformitatem. Multo autē min^{us}
 illi h̄ potit^{ur} quēnre. que neutrum horum habē laudabile
 inueniuntur. At id totū fiet planū in exemplis. Si ubi
 causa intendat quis animum inquirende ueritati. atq;
 id solo ueritati amore. n̄ne is ē uidetur et rem et causam
 habē honestam. meritoq; sibi uendicare qđ dicit^{ur} pulc^e.

.s. g. t. s. t. quippe cui in neutro genarū neutius repletio
appareat. Quod summum quidē uitatis desiderio. sicut
manus glē. aut alii quacūq; cōmodi tēporal' obtentu
in ueritate intendit. iam & si unā genarū uideat habē
formosā. n̄ tam ut arbitror dubitat iudicare ul' ex par
te deformem. cui altam faciē causē turpitudine fecerunt.
Si autē uidēs hominē null' honesti studij intendente.
s; carnis irretitū illecebris. uent' & luxurie deditum. q
les sunt illi quoz d's uent' ē. & glā in confusione eoz q
trena sapiunt. quid istum. n̄ne ex utq; parte fedissimū
iudicabis. in cui utiq; intentioē. ut res & causa repba u
uenitur. Ergo intendē n̄ indeū s; in solū. s; sclaris aqē.
nec ullā p'sus genarū speciosā habentis. Intendē autē
q'si indm s; n̄ p't d'm. ypocrite plane anime ē. cui q'si
una faciē decora uidetur. qd ad d'm qualicūq; intēione
respiciat. ipsa tam simulatio omē in ea decorū erim
nat. & mag' p' totū ingerit feduitatē. Si autē uel solū ul'
maxime ob uite p'sentis necessaria ad d'm oūterit intē
tionē. n̄ qd fecit ypocrit' putidam. pusillanimitatis tam
uitio dicim' subobscuram & min' acceptā. Porro eōtū
intendē in aliud quā in d'm tam p' d'm. n̄ociū ma
rie. s; marthe ē negotiū. Absit autē ut q' huiusmodi ē qd
q' illam dixerit habē deformē. nec tam ad p'fectū adue
nauerim puenisse decoris. quippe que adhuc sollicita ē
& tbat q' plurima. & n̄ pot' tēnoz actiū ul' tenuis puluē n̄

S. p. p. p.

Quae tam cito facileq; deget ut in hora se^u dormitiois. casta
 intentio et bone conscientie interrogatio in dñm. Ergo solū inquirere
 dñm p̄ ipsum solū. si plane ē utraq; bypocritice intentiois faciem habē
 pulcherrimā. atq; id p̄p̄m ac speciale sponse. cui merito singlā
 et p̄rogativa audire conueniat. pulchre. s. g. t. s. t. Cur ū sic
 turturū. Pudica auicula ē. et gūlatio ei n̄ cum multis si
 solo degē fert gēpta cōpare. ita ū si illū amiserit altūm n̄
 requirit. si sola demēp̄ gūsetur. Tu g̃ qui hęc audis. ut sane
 n̄ ociose audias ea q̄ sēpta s̄t p̄ te. n̄ p̄ te ūsantur. et dispu
 tantur. tu in quā si ad istimodi sp̄e seī incitantia motus. et
 inardescis dare opam quomodo animā tuā faciā sponsā dī.
 stude ambas speciosas habē. has genas tue intentiois. ut imi
 tator. castissime uolūc̄ seceas sedm̄ p̄pham solitari. qm̄ le
 uasti te sup̄ te. Omnino sup̄ te. angloz dñō desponsari. An
 n̄ sup̄ te adherere dō. atq; unū sp̄m eē cū eo. Sede itaq; soli
 tari sic ē. nichil ē q̄ ēbis. nich cū multitudine cetōz q̄q;
 ipsū obliuiscē poplū tuū et domū pat̄s. t. r. c. v. d. t. O scā
 anima sola esto. ū soli om̄ium serues te ipsam quē t̄ ex oībus
 elegisti. Fuge publicū. fuge et ipsos domesticos. secede ab ami
 cis et uicinis. q̄ et ab illo qui t̄ ministrat. An nescis te uere
 ciuidum habē sp̄sūm. et qui neq̄q; suū uelit ē indulgē p̄sen
 tiam p̄sentib⁹ cetis. Secede g̃. si mente n̄ corpore. si intentioe.
 si deuotioe. sed sp̄u. Sp̄e enī ante faciē tuā. x̄ dñs. sp̄eq; requit
 n̄ corporis solitudine. Quāq; et corpore int̄dum n̄ ociose te se
 paras cū oportune potes p̄fieri in tēpore orationis. Tenesq; in li

et mandatum sponsi et formam. Tu inquit cum orabis intra iocubiculum tuum et clauso hostio ora. Quod dixit fecit. Solus in oratione pernoctabat non in abscondendis se a turbis. sine ullis discipulis. ne ullum domesticorum admittens. Denique tres secum intimos si adduxerat cum ultro properaret ad mortem. auulsit et ab ipsis orare uolens. Ergo et tu fac similiter quam orare uolueris. De cetero sola indicat tibi mens et spiritus solitudo. Solus es. si non communia cogites. si non affectes presentia. si despicias quod multi suspiciunt. si fastidia quod omnes desiderant. si iungia deuote. si dampna non sentias. si non recorderis iniuriarum. Alioquin nec si solus aere es. solus es. Nides non posse esse te et solum. inter multos. inter multos. solum. Solus es in quantacumque hominum uersis frequentia. tamen caue alienae consationis esse aut curiosus explorator. aut temerarius iudex. Etiam si properam actum quid deprehendas. nec sic iudicis proximum. magis aut excusa. Excusa intentione si opus non potes. puta ignorantiam. puta subreptionem. puta casum. Quod si omnino dissimulatione res certitudo recusat. suade nichilominus ipse tibi et a dicto apte met ipsum. Vehemens fuit nimis temptatio. Quid de me illa fecisset. si accepisset in me similiter potestatem. Et memento me mihi alloqui sponsam. et non amicum spiritus si instruere. cui alia ratio est diligenter obseruandi ne quis peccet. et explorandi an peccet. et emendandi si peccatum fuerit. A qua sane necessitate sponsa libera est. soli uiuent sibi. et ipsi quem diligit. spiritus pariter et domino suo. qui est deus benedictus in secula. **Sermo.**
.xl.j.

Collum tuum sic monilia. Solet ornari collum monilibus
 cum ipsis comparari. Si uille faciant quibus quod de proprio non inest decor.
 aliunde necesse est ut mendicent unde se speciosa mentiantur.
 Nam sponsae collum ita in se ipso formosum. et tam decent quod nata
 formatum est. uel extrinsecus non requirunt ornatum. Quid enim opus est
 peregrinorum fucos adhibere colorum. cuius propria et tanquam innata
 sufficit pulchritudo. in tantum ut ipsorum quod quod ad ornandum que-
 runtur monilium possit ad equare nitore. Hoc nempe in-
 telligi uoluit qui minime quidem a collo ut ad solet pendere
 monilia. si ipsum potius esse sic monilia dixit. Hunc iam inuo-
 candus est nobis spiritus sanctus. ut sic spirituale sponse genas sua dignatio
 tribuit inuenire ita et ipsi spirituale collum demonstrare dignetur;
 Quod meo quidem intellectus quam in incumbit loquor quod sentio. ni-
 hil intermi ueri similius probabiliter uel elucet. quam ipsi animae
 intellectum colli nomine designari. Tu quod idem ut arbitror
 approbabit si aduersus talis similitudinis rationem. An non siquidem et uidetur
 colli quodammodo uice fingi intellectus. per quem tua anima nat-
 cit in se spiritus uitalia alimenta. atque in quendam transfundit uiscera
 morum affectuumque suorum. Hoc ergo spiritus collum. id est purum et simplex
 intellectus cum nuda et apta ueritate satur per se ipsum reniteat non indi-
 get ornamento. si ipsum magis tanquam pretiosum monile animam
 decenter exornat. ac prout simile monilibus ipsis describitur.
 Bonum monile ueritas. bonum puritas. siue simplicitas. bonum plane
 monile sapientia ad sobrietatem. Philosophorum uel hereticorum intellectus non
 habet hunc in se puritatis ueritatisque nitorem. et ideo multa cura gerunt

ipsū colorare ⁊ fucare faleris ūborz. ⁊ ūsūis sic logismoz. ne
si nud' appareat. falsi q' appareat turpitudine. Seqt'. Murennas
aureas faciem' ē ūmūculatas argento. Si facia singularit' in
pluralit' faciem' dixisset. absolute ⁊ indubitan' q' h' loq' spōsam
pnuntiassem. Nunc aut' uide ne forte mag' sodalibus ei agna
enti assignem'. spōsam q' si solantib' tali pmissioe. qd' donec per
ueniat ad uisionē cui desiderio sic flagrat. facturi sint illi mu
rennas pulcras ⁊ p'ciosas que sunt aurū ornāta. Atq; hoc
p'p'ea ut opinor q' fide' ex auditu. ⁊ quā diu p' fidem ambulatur
⁊ n' specie. danda opa poti' instruendo auditui. q' uisui exer
cūdo. Frustra nāq; intenditur ocl's q' n' sit fide mundat'. cū solis
q' mundo sit corde uidendi copia p'mittat'. Sēptū uero ē fide
mundans corda eoz. Quia q' fides ex auditu. ⁊ ex illa uis
purgatio ē. merito illi ornandis aurib' intendebant. dū audit
sic ratio docuit uisus sit p'paratio. Tu inquirunt o spōsa
inuende dilecti in his claritatib'. si hoc altius tēporis ē. Nam
aut' in p'sentiarū ornāta aurib' cui' qd' erit ē interim o
latio. erit ⁊ p'paratio ad h' ipsum qd' postulat. Ac si illud p'p'ie
ei dicant. Audi filia ⁊ uide. Vidē desiderā's. si audi prius. Gm
dus ē audit' ad uisū. Proinde audi ⁊ inclina aurē tuā orna
mēt' que ē facim'. ut p' audit' obedientiā ad glām pueniā
uisionis. Nos auditui tuo dam' gaudiū ⁊ leticiam nam uisui
n' ē nrīn dare in quo plenitudo gaudiis ⁊ tui desiderii ad imple
tio ē. si illi' quē diligit anima tua. Ipse ut gaudiū tuū
pleniū sit ostendet se ipsū ē. ipse adimplebit te leticia cum

uultu suo. Tu interea accipe ad consolationē murenulā has
de manu nrā. certū delectationē in dextera ei usq; in finem.
Adiutendū cuiusmodi ei murenulas offerunt. Aurea inqt
et immiculata argento. Aurū diuinitati ē fulgor. aurū sapi
entia q̄ desursum ē. Hoc auro fulgentia quēda quasi uirtutis
signacula spondent se figatō in quib; id munisteri ē cupiunt
aurifices. atq; utriusq; aurib; inserturos. Qd ego n̄ puto
ēē aliud quā ceteris sp̄itales quascūq; similitudine. et i ipsīs
purissima diuine sapientie sensa aīe contemplanti conspec
tib; importare. ut uideat saltem p̄speculū et inenigmate
qd̄ n̄dū facie ad facie ualeat ullaten; intueri. Diuina sē et n̄
expertī p̄sus innoxia que estānt. quomodo uidelicet in h
mortali corpore fide adhuc habente statum. et nec dū p̄pa
lata p̄specui subia luminis. iā tñ puri intellectum contēplatio
uitatis partes suas agē intra nos ul' ex parte p̄sumit. ita
ut liceat usurpare q̄ alicui nr̄m cui h̄ datum desup fuit.
illud apli. Hunc cognoscim; ex parte. Item. Ex parte cogno
scim;. et ex parte p̄pham;. Cū autē diuinis aliquid rapim; et
ueluti i uelocitate chorūsci luminis intluxerit menti spū
excedenti. siue ad temperantū nimis splendori. siue ad do
ctrine usū. continuo nescio unde adsit imaginatio qdā
rerū inferiorū similitudinē infusis diuinis sensis quem
enit adēmodate. q̄bus quodāmodū adūbrat purissim; ille ac
splendidissim; uitatis radi;. et ipsi aīe ^{toler}abilior fiat. et q̄b;
communicare illū uoluerit capabilior. Et ultimo tam ipsa for

11
mari in nob scōz suggestiorib' angloz sic econtro q̄tras
r malas igeri immissiones panglos malos n̄ dubitā ē. For
tassis hīc illud ē speculū atq; enigma ut dixi p̄ qd̄ uidebat
apls. ex istūodi puris pulc̄s; imaginatioib' angloz quasi
manib' fabricatū. quatin' r di ēē qd̄ purū r absq; omī fauna
lia corporearum imaginū cernitur sentiam'. r elegantem
q̄libet similitudinē qua id digne uestitū apparuerit nūm
Herio deputem' anglica. Qd̄ signasse exp̄ssius uidet' alia in
iptatio dices. Similitudinē aurifabre faciem' ē q̄ distinctio
nibus argenti. Vnum ē ē distic. ar. r imiculata argento. In q̄
m̄ significare uidetur n̄ m̄ similitudines int' panglos sug
geri. s; nitorem q̄ eloqui p̄ ipsos extrinsecus ministrari.
q̄ ḡrue atq; decent' ornatz. r facili' ab auditorib' capiant'
r delectabil'. Qd̄ si dixeris quid eloq̄o r argento. dic' t' p̄p̄ia.
Eloquia dñi. e. c. a. r. e. Ita q̄ celestes illi administratores sp̄s
peregrinantes in tris sp̄s faciunt murenulas aureas imi
culatas argento. Vide aut' quom' illa aliud cupit r aliud ac
cipit. r nitenti ad contemplatiois quietē. labor p̄dicatiois im
ponitur. r sicienti sponsi presentia filioz sp̄si pariendoz.
alendoz q; sollicitudo inungitur. Neq; etiā tū accidit illi.
s; r alia uice ut memini ē sp̄si amplexus r oscula suspiraret.
responsū ē ei qz meliora sūt uba tua uino. ut ex hoc se intelli
gēt matrē. atq; ad dandum lac paruul' nutriendumq; filios
reuocari. Fortassis r in aliis cantici hui' locis h' ipsū tu q; n̄ p̄
ger sis ad inquirendū. p̄ te ipsū adiutē potis. An n̄ res ista q̄ndā

in scō patriarcha iacob p̄figuratur: ē frustatus optatū diuq;
 expectatis rachelis amplexib; p̄sterili ⁊ decora. secunda ⁊ lippa.
 inuit' atq; ignar' accepit. Ita g' nē spōsa scire cupiens ⁊ in
 quiret' ū in meridiano horis dilect' pascat ⁊ cubet. nuire
 nulas p̄ eo reportat aurea' iumculata' argento. i. sapientia
 ē eloquentia haud dubium quā ad p̄dicationis op'. Voce
 oritur ex h' sane inmittenda plerumq; dulcia oscula p̄ lacten-
 tia uba. nec cui q; s. si oib' illis q' mortuus est p̄ oib' ēē uiuen-
 dum. Ve qui bene de deo ⁊ sentire ⁊ eloq' acceperunt. si q̄stū
 estimēt pietatē. si uicant ad inanē glām qd ad luc' di accē-
 pant erogandum. si alta sapientē humilibus n̄ consentiant.
 Poneant qd in ipsa legitur dicente dño. Vedi eis aurū meū
 ⁊ argentū meū. ipsi aut' de argēto ⁊ auro meo opati sunt
 baal. Tu ū audi quid spōsa accepta hinc quidem increpatioe.
 inde ū p̄missione respondit. Neq; enī ul' depmisti extollat'.
 ul' prepulsa nascitur. si sic sc̄ptū ē. corripe sapientē ⁊ ana-
 bit te. Et item qd ad adnationes ⁊ p̄missiones spectat. Quan-
 to maior es humilia te in omnib'. Quod ex ei' responsione
 meli' utrumq; patebit. si ipsa si placet discussio in aliud
 sermonis p̄ncipiū differatur. ⁊ de his que dicta sunt glo-
 rificemus sponsum ecclesie dominū n̄m ih̄m xp̄m. qui ē sup̄ oia
 deus benedictus in secula. Amen. **Sermo. xl. ij.**

Cum esset rex in accubitu suo. nardus mea dedit
 odorem suum. Hec sunt ūba sponse que in hodi-
 ernum diem distulim'. hoc responsum qd dedit. ū in c̄

xlii.

parata ē a sponso. n̄ cū sponso. s; ei sōdali. Quod facile est
adire. ex lib ip̄s. Cū enī n̄ dicit q̄si ad seclā p̄sonā. cū es
rex in accubitu tuo. s; c̄ ēēt in accubitu suo. patet qd̄ n̄ ad ip̄
sū loqr̄. s; de ip̄so. Puta p̄inde spon̄sū ū eā q̄tū uisum fuit
aut corripuit aut rep̄sit. cōpta ex suffusione genarū uerecū
cessisse loco. ut illa se absente loqr̄et lib̄is q̄ sentiret. s; si
si pauidior ut assolet. q̄ oportuerit n̄ deiectione aīō facta ēēt.
sodalium eā cōsolationē eligerent. Qd̄ cū r̄p se ip̄sū facē n̄ ne
glet. quantū iudicauit p̄ tempore oportē. Nam ut clarum
relinqr̄ quātū ē in illa correptione cōplacuit. q̄ppe qm̄ sen
sit digne r̄p ū oportuit acceptari. n̄ sane aī se absentiauit.
quam ex habundantia qd̄ n̄ ē dubium cordis. prumpet
in laudē ei. r̄ genarū collig; ip̄sū pulcritudinē cōmendaret. Hic
ea r̄ q̄ c̄ ipsa remanent. blande loquunt̄ illi. r̄ mun̄a offert.
sciente dñi uoluntate. Ad ip̄sū ḡ responsio ei. **R**etaliū q̄
dē otertio schemati. ita se h̄t. S; p̄quā ex hac testa nucleū
sp̄e elice inchoem. dico unū breuit. Felix cui sua obuiuga
tio sic respondet. quēadmodū habemus for̄mā presentis
loci. Vtinā maḡ neminē obuiigare necesse sit. si enim
meli. S; qm̄ in multū offendim̄ oīs. n̄ tacē n̄ licet. cui ex
officio incumbit peccante arguere. maḡ aut̄ urget caritas.
Qd̄ si arguero n̄ fecero qd̄ meū ē. illa aut̄ p̄cedens increpatio
minime qd̄ suū ē faciat. neq; ad qd̄ nisi illā. s; reuertatur ad me
uacua. tanquā iaculū feriens r̄ resiliens. quid me aī cū
habē putati s̄s. **N**onne angor. n̄ne torquor. **E**ut in

usurpem aliquid ex vobis magistri. quia de sapientia non possum.
 prout coartor et duobus. et quid eligam nescio. placeat ne michi
 in eo quod locutus sum. quoniam quod debui feci. an penitentiam agere
 super verbo meo. quia quod volui non recepi. Volui nimirum puerum
 hostem et eripe fratrem. et non feci sic. magister autem oculus accidit.
 Non lesi animam. et culpam auxi. Siquidem accessit et contempsit.
 Nolunt audire te inquit. quia nolunt audire me. Vide quod
 maiestas contempnitur. Non te putat me solum spreuisse.
 dominus locutus est. Quod dixit propheta. dixit et apostolis. Qui uos spernit autem.
 me spernit. Non sum propheta. non sum apostolus. et propheta cum et apostoli auditio dicere
 uice fungor. et quibus non equor mitis. et simplicior curis. Quod si ad mea
 multa confusione. et si ad grande periculum me. super cathedram
 moysi sedeo. cui non tamen uendico me uitam. nec experior gratiam.
 Quid tamen. Non ideo cathedre non deferretur. quoniam occupata est
 ab indigno. Etiam si scribae et pharisaei in ea sederant inquit. quod
 dicunt facite. Plerumque etiam impatientia contemptui iungit.
 ita ut aliquis non solum non curet corrigi obiurgatus. sed insuper
 obiurganti indignetur. more frenetici manum medicos repel
 lentes. Mira praestita. Medicum tu nascitur. qui non nascitur sa
 gittatus. Est enim qui sagittatur in obscuro recto corde. qui et ce
 ipsum nunc sagittatur ad mortem. et in illum non commouetur. Quod
 indignari. quod sanum te fieri cupio. Inascimini ^{inquit} et nolite peccare
 inquit. Si peccato uasceris. non solum minime peccas. sed et quod pec
 cas eximinas. Nunc uero et peccatum retines ineditamentum respu
 endo. et peccare apponis irrationabilitate nascendo. et est super modum

peccans peccatū. Aliquens additur et impudentia ut nō impa-
cienter ferat qđ corripitur. si qđ id unū reprehenditur impudente de-
fendat. hī plane despatio. Frons inquit mulieri meretrix facta
ē t. noluit erubescē. & ait. Recessit zelus meus a te. ult nō
irascar t. Solo auditu tremisco. Sentis ne quanta pichi qđ
horroris et tremoris re sit. peccati defensio. Vicit iterum.
Ego quos amo arguo. et castigo. Si g te zelus deseruit. et amor
nec eris amore dignus. qui indigni castigatioe censeris. Vide qđ
tē magis irascitur deus. cū nō irascitur. Misereamur impio
inquit. et nō dilcet facē iusticiā. Miseciam hanc ego nolo.
Sup omne iram misericordia ista. sapiens in uas iusticie. Qui
pfecto in iuxta pphie consilium apprehendē disciplinam. neq
irascat dñs. et peam de uia iusta. Volo irascaris in pat miseri-
arum. si illa ira qua corrigi deum. nō quā extrudis de uia.
Illud tua nob benigna anunadusio parit. hī formidolosa nūc
dissimulatio. Non ē nescio si cū sentio te uatum. tē maxime
confido ppteritum. et enī ē uat fueris mihi recordabis. Dñs inquit
tu ppterit fuisse ei. et uoluptas in oīs adinuentione eorū. Moysen
loq et aaron atq samuelem quosm pmisserat. et hī uocat ppter
ationem. qđ eorū dñs nō pperit excessib. I nō tu g atq
hanc t excludito incertum. defendendo errorem. et accusando
correctionē. An nō istud ē. malū dicē bonum? et bonum
malum. An nō ex odiosa hac impudentia. pullulabit mox
inpenitencia. mat desperationis. Quē enī peniteat sup
bono qđ pperat. Ve illis inquit. Ve istud etnū ē. Aliud ē

quemq; temptari a ppa concupiscentia abstractum val
 lectum. et aliud sponte appetere malum tanquam bonum.
 ad mortem quasi ad uitam male securum pperare. P huiusmodi
 dico mallem aliqui tacuisse. et dissimulasse quod agi perpa
 deprehendi. quam ad tantam reprehendisse pnciem. Dicat for
 sitan m. quod bonum meum ad me reuertatur. et quod libauit animam
 meam. et mundum si a sanguine hominis. cui annuntiatus et locutus
 sum ut auerteret a iua sua mala et uiuere. Si et si innumera talia
 addas. me tam minime ista consolabuntur. mortem filij intuen
 te. Quasi uero mea illa reprehensione libatione quiescam. et non magis
 illi. Que enim mater et si omne quam potuit curam et diligen
 tia egstanti filio adhibuisse se sciat. si demum frustratam se
 uiderit. et omnis laboris sui esse penitus inefficacem. illo nichilominus
 moriente. propterea unquam a fletibus temperauit. Nulla quod
 de huius morte temporalis. Quantomagis me pro morte eterna mei
 filij manet utique ploratus et ululatus multus. et si nichil in con
 silio suo. quod minus annunciauerim illi. Vide et aquanti e re
 gione mater et se et nos libat. quod correptus mansuete respondet.
 uerecunde acquiescit. modeste obtemperat. humiliter confitetur.
 huic ego anime in omnibus me proficere debitorum. huic me
 ministrum et seruum tanquam dignissime domini mei spose. et
 que reuera dicere possit. Cum esset rex in accubitu suo. nardus
 mea dedit odorem suum. Bonum humilitatis odor. quod de hac ual
 le plorationis ascendens. perfusus est cunctasque uicinis regionibus.
 ipsumque regium accubitum gratia suauitate respargat. Est nardus

uaporib. flagret
supra qd. h. m. q.

humil' herba. quam et calide fert ee nature. In q. per hanc
uirt' curiosius explorat'. r. idō p hanc uideor in n. mon
uenient' si loco uirtutē humilitatis accipe. si q. scī amoris pa
port' singl'. Quod ptea sane dico. quoniam ē humil' q.
q. nob' uital' parte. r. n. h. calorem. r. ē humilitas q. carit'
format r. inflamat. Atq; h. quidē in affectu. illa in cognitiōe
osistit. Veni tu si temz ipsum int' ad lum' uirtutis. r. sine
dissimulatione inspicias. r. sine palpatione diiudicet. non
dubito qn humiliari r. tu i oclis tuis. fact' uulior ē ex hac
uera cognitione tui. q. uis necdū fortasse id ēē patiari in
oclis alior'. Eris g' humil'. si de ope interi' uirtutis. r. in mi
me adhuc de amoris infusioe. Illa si uirtuti ipsius que te
t' uirgnet. atq; silub' demonstrant. sic splendore illumi
nat' ita affect' amore fuisse. uoluisse pculatubio qd in te
ē eadē de te omī tenere sententiā. q. ipsa ap' te uirtutē habet
cognoscis. Sane qd in te ē dixerit. qm plerūq; n. expedit
innotescē omib' oia que nō serm' de nob'. atq; ipsa uirtutis
caritate. r. caritatis uirtute uetamur palam fieri uelle.
qcl' noceat agnoscent'. Alioquin si p' uero amore tu tem'
decine parit' ita te iudiciū uirtutis inclusū. cui dubiū ē
min' te uirtutē dilige. cui p'pium p'feri ul' amodū ul' bono
rē. Vnde g' n. ēē id ipsum hōmē de se ipso n. alium iam sa
pē uirtutis lumine redargutū. r. humilib' sponte osentire
min' caritati adiutum. Illud enī necessitatis ē si uolum
cat'is. Semet ipsū exmanant inq' formam serm' accipiens.

et formā humilitatis tradens. Ipse se exinanivit. ipse se
 humiliavit. non necessitate iudicii. si nri caritate. Potat in
 mirum uilem se et contemptibilem demonstrare. si plane non re
 putare. quoniam sciebat se ipsum. Voluntate proinde humiliter fuit
 et non iudicio. quod talem se obtulit quale esse nesciuit. magis autem
 placuit minimum reputari. qui se summum non ignorabat. De
 inquit ait. Discite a me quia mitis sum et humiliter corde. Corde di
 citur cordis affectu. uoluntate. Itaque necessitate exclusit. qui
 uoluntate confessus est. Non enim quomodo ego uel tu inuenimur
 nos in uirtute dignos dedecore et contemptu dignos omni extre
 mitate et inferioritate. dignos etiam suppliciis. dignos plagis. non inquit
 ita et ille. Quae tam omnia experitur est quia uoluit tanquam hu
 militer corde. humiliter uidelicet illa humilitate quam cordis in
 asit affectio. non quam extorsit discussio uirtutis. Propterea dixit
 hanc uoluntarie humilitatis specie. non redargutione uirtutis.
 si caritatis intra nos infusione creari. quod cordis est. quod affectiois.
 quia uoluntatis. an uero recte. tu iudica. Itaque non huius tuo exque exa
 minetur iudicio digne ne eandem deo assignari quem carita
 te constat exim. natiui. caritate minoratum ab angelis. cari
 tate parentibus subditum. caritate baptiste manibus inclinatum.
 caritate carnis infirma passum. caritate perremo morti ob
 noxiu. cruce inglorium exitisse. Sed et huius adhuc cui
 sit considerare arbitrium. recte ne et hanc ipsam humilitatem ita
 caritate calente. uerba humili et calida. id est nardo putauerit
 designata. Et si ita cuncta probaueris. probabis enim rationem ma

manifestissime acquiesces. tē si iam ap̄ te ipsum humiliat' es
necessaria illa humilitate. quā scrutans corda ⁊ renē uitas.
sensibus ingerit anime uigilantis. adhibe uoluntatē ⁊ fac
de necessitate uirtutē. qm̄ nulla ē uirt' sine conuicta
uoluntatis. Sic autē fiet istud. si nolis alē apparere foris
quā te inuenis int'. Aliquin time ne de te ipso legas.
Qm̄ dolose egit in conspectu ei'. u. i. i. e. a. o. Pondus igit'
⁊ pond' abominatio ē ap̄ dñm. Quod enī. Tu te deprecari
in secreto ap̄ te ipsum uirtutis trutina ponderat'. ⁊ foris alē
p̄ci mentieris. maiori te pondē uendis nob. quam ab ipsa ac
cepisti. Time dñm ⁊ noli hanc rem pessimam facē. ut quem
humiliat uitas extollat uoluntas. si enī ē resistē uirtutis. hoc
pugnare contra deum. Magis autē acquiesce dō. ⁊ sit uolun
tas subdita uirtutis. nec tm̄ subdita. si ⁊ deuota. Nonne dō
inquit subiecta erit anima mea. At parum ē ēē subiectū
dō. n̄ sis ⁊ oī humane creature p̄ dñm. siue abb'ti tanquam
precellenti. siue p̄onibus ab eo constituti. Ego plus dico
subdē parib'. subdē ⁊ minorib'. Sic enī decet. nos inquit om
nem implere iusticiam. Vade ⁊ tu ad minorem. siue
iniusticia ēē p̄fect'. defer inferiori. iuniori te inclinato. h
enī facies. trahes ⁊ ipse ad te sponse sermonem quē dicit.
quia nard' mea dedit odorem suum. Olor deuotio ē. odor
bona opinio que ad om̄s puenit. ut xp̄i sis bon' odor in om
ni loco. Spectabit om̄ib'. amabit om̄ib'. Non pot' h̄ ille hu
milis quem uitas ad humilitatē cogit. qm̄ sibi h̄ illam

et exire n̄ patitur ut sparsa fons redoleat. Mag̃ aut̃ n̄ h̄t odorē. q̄ n̄
 h̄t deuotio n̄. ne pote q̄ n̄ sponte neq; libent̃ se humiliat. Sponsē u
 humilitatē tang̃. nard̃ spargit odorē suū amore calens. deuotio ē
 uigens. opinione redolens. Sponsē humilitatē uoluntaria ē. p̄petuae.
 fructifera ē. Odor ei nec reprehensio ē. eximiat̃. nec laude. Audierat.
 pulchre sūt genē cū sic turturis. et collū cui sic monilia. Accipat
 et remissionē ornat̃ aurei et nichomiñ cū ē humilitate respondet.
 et q̄to maiore se audit. tanto humiliat se in oib̃. Non gl̃at̃ in me
 ritis. nec int̃ laudē suā humiliat̃ obliuiscitur. quam et humilit̃
 offit̃ sub nardi noīe. Ac si uoce uirginis marie dicat. Nulli in me
 ritū conscia sūt ad tantā dignationē. n̄ qd̃ respexit d̃s humilitatē a. s.
 Nam qd̃ ē aliud nard̃ mā dedit odorē suū. q̄ placuit mea humilitas.
 Non mā inq̄ sapientia. n̄ mā nobilitat̃. n̄ mā pulcritudo q̄ nulla erat
 in. s̄ q̄ sola inuit̃ humilitatē dedit odorē suū. id ē. solitū. Solito place
 dō humilitas. Solito plane atq; ex consueto excelsus dñs humilia
 respicit. et ideo cū ēēt rex in accubitu. id ē. in excelso habitaculo suo
 illuc q̄ humilitatē odor ascendit. In altis habitat inq̄. et humilia
 respicit in celo et in t̃ra. Q̄ cū ēēt rex in accubitu suo nard̃ sp̄o
 se dedit odorē suū. Accubit̃ regis. sūt ē pat̃. q̄ semp in patre
 fili. Hec dubit̃ regē h̄c ēē clementē. cui phennis accubitus ē p̄t̃ng
 benignitatis diuisorijū. Merito clamor humilium ascendit ad
 eū. cui fons pietatis ē mansio. cui familiaris suauit̃. cui con
 sistentia^{l potē subalut} bonitas ē. cui ideo totum qd̃ de patre ē. ut nil p̄sus in
 regia maiestate n̄ pat̃ium. humilium trepidatio suspicetur. De
 inq; p̄t̃ miseria inopum et gemitū p. n. e. d. d. Horz q̄ conscia sp̄osa

utpote domestica atq; carissima. n̄ se putat ^{con} ardua sibi gr̄a
 penuria meritoꝝ. sola de humilitate p̄sumens. Regē deūq; noīat.
 nā sp̄sū interi c̄ita increpatioē n̄ audet. n̄ in alto habitare sa
 retur. nec sic tñ diffidit humilitā. Primitiue eccl̄ie potes h̄nc
 congruentissime aptare sermonē. si recordaris dies illos q̄
 sūpto dño ū erat p̄. n̄ sedente in dextera pat̄s illo suo antiquo
 bili atq; gl̄os accubitu. discipuli erant ḡgati in loco uno p̄seu
 rantes unanimi in oratioē ē mulierib; n̄ maria matre ihu. et
 s̄ib; ei. Nonne t̄ uidet reuā tē cēpous nardū paruule n̄ trepidan
 tis sp̄sē dare odorē suū. Deniq; ē fact' ē repente de celo son
 tūq; aduenienti sp̄s uehementi. n̄ repleuit totā domum ū erat se
 dentē. an n̄ m̄to paup̄clā tē ^{dicere} p̄potuit. cū ēet rer in accubitu
 suo nard' mea. d. o. suum. Patuit p̄certo oib; in loco manentib;
 q̄ ḡt humilitatis et q̄ b̄nplacit' odor ascenderat. cui mox tā co
 piofa n̄ gl̄osa remuneratioē responsū ē. Ceterū illa n̄ ingra
 b̄nficio fuit. Audi enī qm̄ mox repleta deuotioē parat se ad
 oīa mala p̄ferenda p̄noīe ei. Nam sequit'. Fascicul' mirre dile
 ct' n̄s m̄. int' ubera m̄a cōmorabitur. Infirmitas mea ^{quā nōstis} n̄ s̄int
 ulq; p̄gredi. hoc solū dico. q̄ t̄bulationū amaritudinē. sub mirre
 noīe dicit. se subire pat̄a amore dilecti. Reliquum capituli
 alias p̄sequimur. si tñ exorat' a uob; sp̄s sc̄s adfuerit. q̄ nos intelligē
 faciat uerba sp̄sē. q̄ ipse inspirando formauit. sic nouit illi
 cur ipse sp̄s ē laudib; ouenire sp̄sū eccl̄ie ihu xpi dñi n̄ri q̄ d̄s
 fascicls mirre dilect' meus. B̄ndict' in sc̄la. ^{sup oīa} xl
 in int' uba mea cōmorabitur. Ante rer. m̄ dilectus.

Sermo. xl. iij.

F

Ante maccubitu regio. in uir spose uba. Magna humil-
 tatis uirtus. cui et denatis maiestas tam facile se inclinat. Eto
 reuerentie nom. in uocabulu amicis mutatu e. et q. longe
 erat. in breui factus e. ppe. Fascicls murre. d. m. m. Murre ama-
 ra res. dura et aspera tribulationu significat. Ea e dilecti
 causa immune pspiciet. g. labunda id loquitur. confides se
 oia uirtute subitura. Ibant inqt gaudentes discipuli a conspe-
 ctu concilij. qm digni habiti se p noie ihu contumelia pati.
 Propterea deniq. n fascicls s fasciclm dicit dilecti. qd leue pre
 amore ipsius ducat qcqd laboris imminuat et doloris. Bene fa-
 scicls. q paruu nat e nob. Bene fascicls. q n sunt condigne
 passione hui temporis ad futura glam que reuelabitur in nob.
 Id eni inqt qd in pnti e momentaneu et leue tribulatiois nre sup
 modu in sublimitate etnu pond' gle opat' in nob. Erat g. qnq;
 nob ingens cumulus gle. qm e fascicls murre. An n fascicls
 cui uigu suauis et on' leue. Non quia leue in se. nec eni le-
 uis passiois aspectus. mortis amaritudo. s leuis cu amanti. Vido
 n atq. tm fascicls murre dilect' ms. s m inqt que diligo fasci-
 cl's e. Vnde et dilecti uocat. monstrans dilectionis ui oem
 amaritudinu supare molestiam. et q. forti e ut mors dile-
 ctio. X ut scias n i se illa s. in dno glari. neq. de ppa uirtu-
 te s. de dny adiutorio psume fortitudinem. dicit illi uir uba
 sua comoraturu. cui secuta decantet. Etia si ambulauo in
 medio tribre. m. n. t. m. q. r. m. es. Memini me in uno superi-
 oru sermonu duo spose uba congratulatione dixisse atq. copu-

Wionē. iuxta pauli doctrinā dicentis. gaudē cū gaudentib' fle
re cū flentib'. Quā u' int' adu'sa & p'sp'a u'sant nouit ut'biq;
pericula n' deē. mediū hūicemodi ubi u'suoz uult habē di
lectum. cui' adu's' utq; continua p'ectioē munitā. nec leta ex
collant. nec tristia detraunt. Tu q; si sapi's imitabis sponse pru
dentia atq; hunc mure tam carum fasciculū de p'ncipali tui
pectoris nec ad horam patieris ^{auelli} ~~auferri~~ amara illa omia q' p'te
p'ulit semp in memoria retineas. & assidua meditatioē reuol
ueris. q' possis dicē & tu. Fascicls mure. d. m. m. int' uba mea cō
morabit'. Et ego sis ab inuente mea conu'sioē. p' aceruo me
ritoꝝ que m' deē scielam hē m' fasciclm colligare & int' uba
mea collocare curam: collectum ex omib' anxietatib' & amari
tudinib' dñi mei. p'mā uidelicet infantilium illaz necessitatū.
deide laborz quos p'ulit in p'dicando. fatigationū in discurren
do. uigiliariū in orando. temptationū in ieiunando. lacma
rū in cōpatiēdo. insidiariū in colloquendo. p'tremo pericloꝝ
in falsis frīb' conuicioꝝ. sputoꝝ. colaphoꝝ. subsannationum
exphatationū. clauoꝝ. hoꝝq; similiū. que in salutē n'rī genis
filia evāgelica eo p'osissimē ~~nosce~~ p'ulisse. Vbi sane t'r
cor odoriferz mure hui' raniusculos minime p'mittendā
putauit q' illā mūrā qua in cruce potat' ē. s; neq; illā qua
unct' ē in sepultura. Quatū in p'ma applicuit s' meoꝝ ama
ritudinē peccatoꝝ. in scdā futurā in corruptionē m'i corporis
dedicauit. Memoria habundantie suauitatis hoꝝū eru

etabo quo adiuuero. In eternum non obliuiscar miserationes
 istas. quia in ipsis uiuificatus sum. Has olim sanctus deus cum lacrimis
 requirebat. ueniant in inquisitionem miseratione tue uiuam. Has rali
 quidam sanctorum e gemitu memorabat dicens. Misericordie domini multe. Quia
 multi reges et prophete uoluerunt uidere et non uiderunt. Ipsi laborauerunt. et ego
 in labores eorum introiui. Ego messui myrram. quam illi plantauerunt.
 Nichi hic salutaris fasciculus seruat^{ur}. Nemo collet eum a me.
 inter ubi mea commorabitur. In meditari dei sapientiam. in his ui
 sticie in perfectione constitui. in his plenitudine scientie. in his di
 uicias salutis. in his copias meritorum. Ex his in multum pot^{est}
 salutaris amaritudinis. ex his rursum suauis unctio consolati
 onis. In me erigunt in aduersis. in prosperis reprimunt. et inter leta et
 tristiaque uite presentis uia regia incedenti tutum prebent. utriusque du
 catum. hinc in mala imminencia propulsando. In conciliant
 mundi iudicem. dum tremendum potestatem humi
 lemque figurant. dum non solum placabilem sed et imitabilem representant.
 eum qui inaccessibilis est principatibus. crebris apud reges citatur. Propterea hic in
 more frequenter sic uos scitis. hic in corde semper sic sentis deus. hic stilo
 meo admodum familiaria sic exponit. hic mea sublimior intermi
 philosophia. scire ipsum et habere crucifixum. Non requiro sic sponsa
 uel cubet in meridie. quem letius amplector mea inter ubi com
 morantem. Non requiro uel pascit in meridie. quem intueor
 saluatorem in cruce. Illud sublimi^{us}. istud parati^{us}. Paus illud.
 hoc lac. hic viscera reficit paruulorum. hic replet ubi matrum. et

Sermo. xl. iij.

selm

idō int' ubi mea cōmorabit'. hunc et uos dilectissimi et tā dilecti
fasciculi colligite uob'. hē medullis inserite arboris. h' munitur ab
int' pectoris. et uob' int' uba cōmoret'. Habete illū sēp n' ret'
in humis. si ante p'oculis. ne portante et n' odorantes. et oñ pre
mat. et odor n' erigat. Memore q' accepit eū symeon mul
tis suis. maria gestauit in utero. fouit in gremio. spōsa s' inter
ubā collocauit. Et ne quid p'mittā. factū ē ubum in ma
nu zacharie p'phē. necnon et quorūdam aliorū. Arbitror
et ioseph uirū marie sup' genua illi frequēt' attisisse. hi
omēs ante se eum habuerūt. et null' ret'. Exemplo g' sunt
uob'. ut et uos similē faciatis. Si enī ante oculos habueritis
quē portatis. p'certo uidentes angustias dñi. leuius u'ras
portabitis. ipso auxiliante ecclie spōso q' ē dñs bñdict' in sc'la.
Botrus cypri dilectus meus in uniuersis erigadi. Si
dilect' in mirra. multo magis in botri suauitate. Q
dñs meus ih's mirra in morte. botr' in resurrectione. se ipm
in saluberrimū tempauit in potū in lacrimis in insana. Mortuū
ē p'p' peccata n'ra. et resurrex' p'p' iustificationē n'ram. ut pec
catū mortuū iusticie uiuamus. Itaq; tu si peccā luxisti. bi
bisti amaritudinē. Si aut' iā respirasti in spem uite uitae sc'i
ou. mutata ē t' mirre amaritudo in uinum qd' letificat cor
hominis. Et fortassis h' illud significauit. qd' saluatori oblatū
ē in cruce mirratū. et idō noluit bibē. qm' istud sicebat. In
g' p' mirre ut dixi amaritudines. uinū iocunditatis expiet.
h'ud tēne et ipse potis dicē. Botr' cyp' dilect' m' in i uniuersis

engadi. Engadi duplicem h̄t int̄ptationē. ⁊ uni ambe intelle-
 ctui seruiunt; dī nāq; fons edj. ⁊ baptisma gentium lacrimasq;
 peccantiū apte designat. Vt ⁊ ocl̄s temptatiōis. q̄ ⁊ lacrimas eq̄
 fundat. ⁊ tēptationes que minime unquā desunt uite hoīs
 sup̄ tiam p̄spiciat. S; ⁊ popl̄s gentium qui ambulabat in tene-
 bris. nūquā p̄ se laq̄os temptatiōnū agnosce. ac p̄ h̄ nec euade.
 potuit. donec p̄ grām illi qui illuminat cecos recepit ocl̄os fidi.
 donec uenit ad eccliam que h̄t ocl̄m temptatiōis. donec se cōdi-
 dit iuris spiritalib; instruendū. q̄ illuminati spū sapientis. ⁊ suo
 expūto docti possit iacit dice. quia n̄ ignoram astucias diaboli
 ⁊ cogitationē ei. Fert in engadi arbusculā balsami cresce. q̄
 in modū uinearū ab indigenis excoluntur. ⁊ inde forsitan
 uineas appellauit. Alioqn̄ qd̄ faceret botr̄ cip̄ in uineis en-
 gadi. Quis unquā botr̄o de uineis in uinea cōspōtauit.
 Solet siqdē uinū ubi deest aliunde euehi. n̄ ū ad est. Uineas
 engadi dicit plebes ecclie que h̄t balsami liquorem. spm̄ man-
 suetudinis. in quo paruulorū adhuc in xp̄o ceneritudinē bland
 fouet. ⁊ dolores penitentium q̄solatur. S; ⁊ si quis sit in aliquo
 delicto p̄occupat̄ fuit. uir eccl̄asticus q̄ h̄t spm̄ iam accepit. cum
 bit h̄modi mox instruere in eodē spū lenitatis. considans se ipm̄
 ne ⁊ ipse temptet. In h̄ tipo q̄c̄q; baptizandi sunt. ⁊ corpora
 lit̄ ecclia oleo materiali unge consueuit. Quā ū uulnā illi q̄ in-
 cidit in lat̄nes. ⁊ uincto corporis p̄j samaritani ecclie ē depor-
 tat̄ in stabulum. n̄ i solo oleo s; in uino simul ⁊ oleo sanitate
 recipiunt. necessariū h̄t sp̄ital̄ medic̄ ⁊ uinū ferudi zeli. cum

idō int' uba mea cōmorabit'. hunc & uos dūctissimū tā dīlectū
 fasciculū colligite uob'. hē medullis inserite cordis. h' munit ad
 int' pectoris. u' & uob' int' uba cōmoret'. Habete illū sēp n' rēt'
 in humis. s' ante p'oculis. ne portante' & n' odorantes. & oñ pre-
 mat. & odor n' erigat. Memōte q' accepit eū symeon in ul-
 nis suis. maria gestauit in utē. fōuit in g'ūno. spōsa s' inter
 uba collocauit. Et ne quid p'tinitā. factū ē ūbum in ma-
 nu zacharie p'phē. necnon & quorūdam aliorū. Arbitror
 & ioseph uirū marie sup' gēnia illi frequēt' attulisse. hi
 oñs ante se eum habuerūt. & null' rēt'. Exemplo g' sint
 uob'. ut & uos similit' faciatis. Si enī ante oculos habueritis
 quē portatis. p'certo uidentes angustias dñi. leuius u'as
 portabitis. ipso auxiliante ecclie spōso q' ē dñs b'ndict' in sc'la;
 oculus cypri dīlectus meus in iunneis eugadi. Si
 dīlect' in mirra. multo magis in botri suauitate. &
 dñs meus ih's mirra in morte. botr' in resurrectione. se ipm
 in saluberrimū tempauit in potū in lacrimis in m'ina. Mortuū
 ē p'p' peccata nrā. & resurrex' p'p' iustificationē nrām. u' pec-
 cati mortui iusticie uiuamus. Itaq; tu si peccā luxisti. bi-
 bisti amaritudinē. Si aut' iā respirasti in spem uite uitae sc'i
 ou. mutata ē t' mirre amaritudo in uinum qd' letificat cor
 hominis. & fortassis h' illud significauit. qd' saluatori oblatū
 ē in cruce mirratū. & idō noluit bibē. qm' istud siciebat. In
 g' p' mirre ut diu amaritudines. uinū iocunditatis expieret.
 haud cenie & ipse potis dice. Botr' cyp' dīlect' m' in iunneis

Sermo. xl. iij.

xlvi

engadi. Engadi duplicem h̄t int̄ptationē. ⁊ uni ambe intelle-
ctui seruiunt; d̄r nāq; fons edj. ⁊ baptisma gentium lacrimasq;
peccantiū apte designat. V̄r ⁊ ocl̄s temptatiois. q̄ ⁊ lacrimas eq̄
fundat. ⁊ tēptationes que minime unquā desunt uite hoīs
sup̄ t̄ram p̄spiciat. S; ⁊ popl̄s gentium qui ambulabat in tene-
bris. nūquā p̄ se laq̄os temptationū agnosce. ac p̄ h̄ nec euadē.
potuit. donec p̄ grām illi qui illuminat cecos recepit ocl̄os fidi.
donec uenit ad ecclesiam que h̄t ocl̄m temptationis. donec se cōdi-
dit iur̄s spiritalib; instruendū. q̄ illuminati spū sapientis. ⁊ suo
expiūto docti poss̄t iacit̄ dicē. quia n̄ ignoram; astucias diaboli
⁊ cogitationē ei. Fert̄ in engadi arbusculā balsami crescē. q̄
in modū uinearū ab indigenis excoluntur. ⁊ inde forsitan
uineas appellauit. Alioq̄n qd̄ faceret botr̄ cip̄ in uineis en-
gadi. Quis unquā botr̄ de uineis in uinea cōspiciat.
Solet siq̄dē uinū ubi deest aliunde euehi. n̄ ū adest. Uineas
engadi dicit plebes eccl̄is que h̄t balsami liquorem. sp̄m man-
suetudinis. in quo paruulorū adhuc in xp̄o ceneritudinē bland
fouet. ⁊ dolores penitentium ḡsolatur. S; ⁊ si quis s̄t in aliquo
delicto p̄occupat̄ fuit. iur̄ eccl̄asticū q̄ h̄t sp̄m iam acceptū. cura-
bit h̄modi mox instruere in eodē spū lenitatis. considans se ip̄m
ne ⁊ ipse temptet. In h̄ tipo q̄tq̄ baptizandi sunt. ⁊ corpora
lit̄ eccl̄ia oleo mat̄iali ungē consueuit. Quā ū uulnā illi q̄ in-
cidit in lac̄nes. ⁊ uincto corporis p̄j samaritani eccl̄ie ē depor-
tat̄ in stabulum. n̄ i solo oleo s; in uino simul ⁊ oleo sanitatē
recipiunt. necessariū h̄t sp̄ital̄ medicū ⁊ uinū ferudi xeli. cum

oleo mansuetudinis. cui sane conuenit n̄ modo consolari pusilla
minime. s; r̄ corripe inquietos. Si enī uidit illū q̄ uulnerat̄ ē. i. q̄
peccauit. blandis ac lenib; hortantib; que i eū p̄rogata sunt. mi
nime em̄datū. magis aut̄ forte. r̄ abittentē sua mansuetudinē
r̄ patientia negligentiorē fieri. r̄ in peccō suo. r̄ securi obdormi
re. frustrato ita suauū oleo monitorū. oportebit sane mordaciorib;
titi medicamentis. r̄ uinū cōpunctionis infundē. duris uidelicet
cū eo increpationib; atq; inuectionib; agē. r̄ si causa requirit̄ r̄ duritia
tanta ē. q̄ censurę eccl̄iasticę baculo p̄cellē contēptore. S; uñ
illi h̄ uinū. Hec enī in uinei engadi uinū inuenit̄. sed oleum.
Querat̄ ḡ in cypro. nā illa insula ferax ē uini r̄ uini optimi. col
leniq; in s̄ ingentē botrum. quē olim exploratore d̄ isrl̄ inuecte
ferebant choz p̄phetiā p̄cedentē. r̄ subsequente apl̄icū. mediū
aut̄ ihm pulchro scemate figurantē. Hē ḡ botrū accipiet̄ s̄
dicat. Botrū cypri dilect̄ m̄s in. Vidim̄ botrū. uideam̄ q̄lit̄
reli uinū exp̄inat̄ ex eo. Veni si peccanti hōi hō peccator min
ime indignat̄. s; maḡ q̄si quendā ei suauissimū balsami rorem
sudans. p̄u exhibz cōpassiois affectum. h̄ scim̄ uñ uenit. r̄ iam
audistis s; n̄ aditistis forsitan. Dictū nāq; q̄d ex cōsidatioē sui
ip̄i cuiq; ueniat. mansuetū ēē ad ōs. dū hō cōsilio sapientissimū
pauli i pie q̄descendē sciat p̄occupat̄ i peccō. cōsidat̄ se ip̄m ne
r̄ ip̄e tēptet̄. An n̄ hunc deniq; amor p̄imi indicem t̄bit. s; q̄
in lege mandat̄ diligē p̄imū tuū sic te ip̄m. Ex int̄imis
sane humanis affectib; p̄mordia ducit̄ suoz fr̄na dilectio. r̄
de insita hōi ad se ip̄m natali quadā dulcedine tanq̄ de humore

terno sumit pculdubio uegetatione r uim quada spirante qdem
 gra desup. fruct⁹ partit pietatis. u qd s anima natalit appetit.
 nature consorti. i. alti ho iure quodam humanitati u potit r opoz
 tuert n estimet denegandū. s sponte ac libet impiat. In e g
 nature si peccato n obsolescat. istmodi grē r eggie quasi suauitati
 liquor. u molliorem mag ad compatiendū peccantib⁹ quam indignan
 dum asperiore sese sentiat. Verū quia iuxta sapientis senten
 tiam musce morture extirpant h suauitati unguentū. et
 minime hē in se nata uū id reparet s semel amissum. sentit se
 dolenda mutatioē corruiere in illud qd uacit at scptura. Promis
 sensus hoīs r cogitationes in malum ab adolescentia. Non bona ad
 olescentia. in qua fili⁹ uimoz portionem s patne sube postulat seq
 strari. r bonum incipit uelle diuide qd in cōmune ducti possidet.
 r habē solus qd participatione n minuit. participatione amittitur.
 Deniq; oia inqt bona sua dissipauit uiuendo luxuriose c mētē.
 Que nā hē mētē. Vide ne ipē sint que extirpant suau
 tatis unguentum. carnalē uidel concupiscentie de qb salub
 rime scptā te ammonent. p concupiscentiā inquit tua n eas.
 Imito mortuas desēbit sapiens. qm r mund transit r con
 cupiscentie ei. Hic g dum satisfacē singlarit uolum. boni nō
 social atq; cōmuni singlari suauitate puiam. hē prsus mu
 sce sordide r pungentes que in nob decorē nature fedant. m
 tem curis r sollicitudinibus lacant. social grē suauitatem
 extirpant. Huius ho uimoz fili⁹ appellatur. qd natura qdam
 insensate lubrico adolescentie depuata. omne uiril maturi

tatis ac sapientie succum amiserit. et uis in asperum arenae aëre
per se uniuersum despiciat. factum sine affectu. Igitur ab ineunte
adolescentia ista pessima atque miserrima primum sunt sensus hominum
et cogitationes in malum. et nata ad indignandum quam
ad compatiendum patior. Inde homo tanquam omnino erit hominem.
in quo uult se cum opus habet ab hominibus subueniri. non uult ipse
hominibus opus habentibus subuenire. Magis autem iudicat. spiritus. urget
deus homo homines. delinquentem peccatorem. non considerans se ipsum
ne et ipse temptetur. A quo malo minime per se ut dixi natura
resurget. neque recuperabit oleum ingenitae mansuetudinis
quod semel est eliminatum in ea. Verum tamen quod non potest natura. potest
gratia. Quae ergo hominum unctio spiritus miserata perfunde denuo sua
benignitate dignabitur. si continuo reuertetur in hominem.
insuper et aliquid melius a gratia quam antea recipiet. In fide et leni-
tate semini faciet illum. et dabit illi non oleum. sed balsamum
in uineis engadi. Hec enim dubium ex fonte eductum perfluere ca-
risimata meliora. cuius utique unctio eductum in agnos. unde
sinistra transferret in dexteram peccatores. abundantem quidem
ante perfusos unctioe misericordiae. ut ubi super abundauerint de-
lectata. superabundet et gratia. An non uere uidetur et reddisse quod
clamamus si homo in hominem. qui animi secularis feritate depo-
sita. et recuperata quod cum fenore gratiae humane unctioe mansue-
tudinis. quam in ipso mulce carnalium cupiditatum penitus ex-
minarant. de suo quem gestat hominem. immo qui ipse est. et ma-
teriam sumit et formam miserendi hominibus alijs. ita ut tanquam

ferale quenda ritū exhorreat. n̄ solū cuiq; facē bonū qđ patipē
 nolit. s; i n̄ facē oīa oīb; quēcunq; s; fieri uelit. Eni unū oleum.
 Vinū unde. Pfecto ex botro capri. Etenī si amas dñm ihm to
 to corde. tota anima. tota uirtute tua. nūqđ si uidis ei inuiriā
 q̄tempcūq; ferre nullaten⁹ equo animo potis. O mume. s; mox
 arreptus spū iudici; et spū ardoris. et tanquā potens ciapulat⁹
 aumo. replet⁹ zelo finees. dices ad dā. Tabescē me se. zel. m.
 q. o. u. t. i. m. X cum dño. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. Vinū ē
 ḡ feruidissim⁹ zel⁹ iste expressum de botro cip. et calix inebri
 ans. x. amor. Veniq; dñs nr̄ ignis cōsumens ē. et p̄p̄a ignem dice
 bat de excelsō missum in ostib⁹ suis. eo qđ diuino amore flagret.
 habens utiq; ex feno oleum mansuetudinis. et ex diuino amore
 uinū emulationis. secur⁹ accede ad sananda uulnera illi⁹ q̄ inci
 dit in latrones. pyssim⁹ samaritani optimus imitator. secure q;
 dicto et tu cū sponsa. Botr⁹ cip⁹ dilect⁹ mī in inuineis engadi.
 H̄ ē zelus iusticię amor dilecti mī in in affectib⁹ pietatis. X de h̄
 satis. Nam y infirmitas mea pausandum indicē sic et sepe facit.
 ita u plerūq; cogat⁹ imperfectas ut ipsi scitis relinq̄re disputatiōes.
 residuaq; caploz idie altum reseruare. S; qđ. Ego in flagel
 la patul sum. scies me adhuc longe recipe imparia mītis. Va
 pulem sane uapulē ut male operans. si forte ūbā in merita re
 putentur. Fortassis miserebit⁹ flagellato. q̄ bonū in me n̄ inue
 nit qđ remuneret. spōsus ecclie. ihc xpc dñs nr̄. q̄ ē ^{super oīa} bndict⁹ i sc̄la. dñj.

Ecce tu pulchra ē amica mea ecce tu pulchra ocli tui **Sermo.**
 columbarū. Pulchre. optime. Ex amore spōse p̄sumptio. **xl. v.**

ex amore indignatio spōsi. hī rei exē pbat. Xēni p̄sūptionē corrup
tio. corruptionē em̄dacio. em̄dacioem remun̄atio secuta ē. Adē dile
ct. amouet magist. rex disparat. dignitatē exuit. reuerentia ponit;
cedit q̄ppe fastus. ū inualeſcit affect. Sic q̄ndā q̄si amīc ad amīcū
moyses loq̄bat. r dñs respondebat. ita r nē it ūbū r aiām ac si int
duos uicinos familiaris admodū celebrat cōfabulatio. Nec mirū
Ex uno amoris fonte utq; influit diligē inuicē. cōfōiū parit. S
dulciora melle uolant hinc ūba. mutui in se toti suauitati
ferunt aspect. scī indices amoris. Deniq; si illā amicam n̄cupat. pul
cēm p̄tīat. pulcēm itat. eadem ab illa uicissim recipiet. Nec otio
sa itatio. que amoris cōfirmatio ē. r fortassis aliquid inuit req̄
rendum. Lueram̄ geminā aiē pulcitudine. h. s. m. uidet inuere.
Decoz aiē humilitas ē. Non a me ipso hī dico q̄ p̄ha prior dixit. Asp
ges me yſopo r mundabor. humili herba r pectoris purgatiua hu
militatē significans. Hac se p̄ grauem lapsum rex r p̄ha lauari
ofidit. r sic inuicem quendā innocentie recuperare candore. Ver
in eo q̄ gūter peccauit. r si amanda n̄ tñ ammiranda humilitā.
At si quis innocentia retinet. r nichominū humilitatē iungit. n̄ne
is t̄ uidet geminum anime possidē decore. Ica maria sc̄monia
n̄ amisit. r humilitate n̄ caruit. Ido concupuit rex decore suū
q̄ humilitatē innocentie sociauit. Deniq; respex̄ inq̄ humilita
tē ancille sue. O beati q̄ cōdunt uestimenta sua munda. uidelicet
simplicitatis r innocentie. si tñ r decore induere humilitatis adici
ant. Iſecto audir q̄h̄modi inuenit. ecce tu pulc̄ es. a. m. e. r. pulc̄.
Utinā ul̄ semel dicā aiē meę dñe ihu. ecce tu pulc̄ ē. Utinā m̄ humilita

te et odias. nam p̄mā uestē ego male seruauī. Seruus tuus sū ego.
 nec. n. audeo p̄fici amicum. q̄ testimoniū decoris mī ē repetitio ē
 : n̄ audio. Suffic̄ mī si semel audia. S; qd si n̄ h̄ in q̄stioe sit. Scio qd
 facia. Venabor amica suus. cumulatū i ea decore deformis homin
 el̄s amirabor. gaudebo ad uocē sp̄si tantā nichomin pulc̄tudine
 ammirantis. Q̄s̄ scit si saltē ex h̄ inuentur̄ sim grām in oculis am
 ce. uigra ipsi n̄ ipse inueniar int̄ amicos. Deniq; amic̄ sp̄si stat
 n̄ gaudet gaudio p̄ uocē sp̄si. In uox eī in aurib̄ dilecte. audiam
 n̄ gaudeam. Ad sit̄ s̄. loquunt̄ parit̄. Item simul. Nulla nos huc
 subducit colloq̄o scli cura. nulla illeceb̄ corporis. Ecce inq̄ tu pul
 chra ē. a. m. e. t. pulc̄. Ecce admiratiois uox ē. reliquū laudis. Me
 rito admiranda. cui sc̄tas amissā. humilitatē n̄ attulit. si serua
 ta admisit. Merito pulc̄ repetit̄ cui neut̄ defuit pulc̄tudo. Kara
 aus intris. aut sc̄tatē n̄ p̄de. aut humilitatē sc̄monia n̄ excludi.
 z idō b̄ata q̄ utraq; retinuit. Deniq; p̄batū ē. Nichil s̄ oscia ē. n̄
 correptionē n̄ abmut. Nos n̄ ē magna relinqm̄ uix ferim̄ rephē
 di. h̄ aut̄ equo animo audit q̄ se amaritudinē nichil peccans.
 Hā si desidat uidē claritatē sp̄si qd mali ē. Maḡ n̄ laud ē. It̄
 increpata penitentiā egit n̄ dix̄. Fascicls murre dilect̄ mī mī
 int̄ uba mea cōmorabit̄. h̄ ē. Sufficit mī nolo iam scire n̄
 ihm n̄ h̄ crucifixum. Magna humilitas. Actum nocet̄ su
 script̄ penitenti affectū. n̄ q̄ n̄ h̄ qd peniteat. h̄ tū i peniteat.
 Cur ḡ inq̄ increpata ē. si nichil mali fecit. S; n̄. audi n̄ dis
 pensationē n̄ prudentiā sponsi. Sic abrah̄ olim obedientia
 sane temptata ē. ita n̄ n̄ humilitas sponse. Quom̄ ille

impleta obedientia te audiuit. ne cognoui quod timeas dominum. sic et
huc in qua sub alius uerbis dominum ne cognoui quod humilis sis. h. n. e. quod ait.
ecce tu pulchra es. Videro proconium itat. u. gl. sententi aditum signet
humilitatis decorum. Ecce tu pulchra es. ecce tu pulchra es. Nunc co-
gnoui quod pulchra sis. non solum ex meo amore. sed et ex tua humilitate.
Non dico ne pulchram inter mulieres. nec pulchram in genus istius collo-
casse ante dicebam. sed pulchram simplicitate fateor. non utique pulchram ex
comparatione. non cum distinctione. non ex parte. Quod addit. Oculi tui
columbarum. Aperte adhuc commendatur humilitas. Adhuc si quidem
respice. quod illa reprehensa de alta inquisitione sua. continuo non cum
etata est ad simpliciora descendere. ita u. dicet. Fasciculus ^{murre} dilectus
dilectus meus in. Oculum profecto distat inter uultum glorie. et fasciculum
murre. Videro magnum humilitatis insigne. in huc acquiescere
reuocari. Oculi tui columbarum. Jam inquit non ambulas in ma-
gnis neque in mirabilibus super te. sed instar simplicissime uolucis. et
tenet eam simplicioribus. nichilificas in foraminibus petre. meis uul-
neribus immorans. et libenter ea que sunt de me dum taxat. incarna-
to et passio. oculo intues columbino. Aut ecce qui in specie. aut h.
specie sancti apparuit. spiritus magis quam simplex in ea intuitus colube
noie commendatur. Et si hoc placeat oportet referas capitulum
presens ad id quod paulo ante sodale murenulas ei facie aureas pro-
miserunt. non intendentes ut docui ornare aures corporis.
sed informare auditum cordis. Potuit itaque fieri ut fide que est ex
auditum corde amplius mundato. ad uidendum quod an non poterat.
instructior redderet. Quod quoniam de acceptis murenulis. in uis

acutiori ad intelligentiā spiritale uisa ē p̄fēcisse. placuit sp̄sō
 cui semp qđ in se ē placet mag̃ uidi in sp̄u. ⁊ annumerans id
 qđ ei laudib' ait. Oculi tui columbarum. Jam me inq̃t intueri
 in sp̄u quia sp̄s ante faciem tuam xp̄e dñs. Et habes un̄ id pō
 sis. quia oculi tui columbarū. An n̄ habebas ⁊ idē dep̄m̄da fuisti.
 si nē cop̄iā habeto uidendi. quia oculi tui columbarū. i. sp̄tales.
 Non sane cop̄iā quā petebas. nec. n. ul' m̄ adhuc ad illā potes. si
 qđ tñ interī sufficē possit. Sane ducenda es de claritate in clari
 tate. ⁊ p̄p̄ea uide ut potēmodo. ⁊ ē p̄l' potis plus uidē. Non puto
 fr̄es n̄ puto mediorem hanc neq; commune ēē om̄ib' uisionem.
 ⁊ si sit inferior illa qua uidend' ē in futuro. Deniq; ex his que sequū
 tur adiūte. Seq̃t' enī. Ecce tu pulcher es dilecte m̄. ecce tu pul
 cher. Vides quā in excelsō stat. ⁊ in sublime n̄tis uicē extulit.
 que uniuersitati dñm. quadā sp̄etate uendicet in dilectū. Atten
 de enī qm̄ n̄ simplicit̄ dilecte. si dilecte m̄ inq̃t. ut p̄p̄um desi
 gnaret. Magna uisio p̄f̄us de qđ ista in id fiducia ⁊ auctorita
 tis exereuit. uonnuū dñm. dñm nesciat. si dilectum. Exultimo
 enī nequaq; hac uice ei sensibus importatas imagines carnis
 aut crucis. aut alias quascq; corporearū similitudines infir
 mitatū. In his namq; iuxta p̄pham n̄ erat ei species neq; de
 cor. Hec aut̄ eo intuito nē pulchriū decorūq; p̄t̄iat. in uisioē
 meliori illū apparuisse significans. Ore enī ad os sic qndā
 ē scō moysē loquitur cum sponsa. ⁊ palam n̄ p̄enigmata ⁊ fi
 guras dñm uidet. Talem deniq; ore p̄t̄iat. qualē ⁊ n̄te aspiciat.
 uisione plane sublimi ⁊ suauī. Regem in decore suo uiderunt

oculi ei non tamen uide regem. si uide dilectum. Vident eum sane quia si solum
excelsum et eleuatum. et alia facie quod ad faciem suam apparuisse testatur sit.
in tunc uidetur eminentia in hac parte esse apud sponsam. quod ibi uisus
legitur dominus. hic dilectus. Sic enim habet. Vidi dominum sedentem super sedem et
eleuatum. Item. Vidi dominum facie ad faciem. et salua facta est
anima mea. Sed si ego dominus inquit. uide timor meus. Quod si illa facta
reuelatio cum timore. quod uide dominus ibi timor. ego perfecto si optio
daretur tanto libenter tantoque cari. sponse amplecterer uisione
mea. quanto in meliori affectioe quam amor factam adiuto. Nam
timor penam habet. perfecta autem caritas foras mittit timorem. Mul-
tum sane uide est appareat terribilem in conspectu filijs si filios hominum.
et appareat speciosum forma patribus hominum. Ecce tu pulcher es
dilecte mi et decorus. Verba ista plane amore resonant non ti-
morem. Sed forte ascendunt cogitatione in corde tuo. et queris
dubium apud te dicens. Qua ratione uerba uide facta ad animam
referuntur. et rursum anime ad uerbum. ut illa audierit uo-
cem loquentis et prohibentis quod pulchrum sit. uicissimque idem
preconium suo mox reddiderit laudatori. Quomodo possunt
hic fieri. Nam uerbo loquimur. non uerbum loquitur. Item quanta
non habet unde loquitur. non os corporis sed uerba formantur ad loquen-
dum. Bene queris. sed attende spiritum loqui. et spiritualiter oportet
intelligi que dicuntur. Quoties spiritum audis ut legi
uerbum atque animam pariter colloqui et se inuicem intueri. noli
tamen imaginari quasi corporeas intcurrere uoces. sic nec corpo-
reas colloquentium apparere imagines. Audi potius quod est sit

in huiusmodi cogitandū. Spē ē ūbū. spē q; ē aīa. n̄ h̄nt linguas suas.
 q̄b; se altitru alloq̄nt p̄sentē q; indicent. Ūbi q; lingua fauor
 dignationis ei. aīa ū ^{deuotionis} dignationis seruor. Linguis ē anima
 atq; infans q; hanc n̄ h̄t. n̄ pot ip̄ nullaten sermotinatio ēē
 ē ūbo. Om̄isemodi linguā suā ē ūbū mouet uolēt ad animam
 loq̄ n̄ pot aīa n̄ sentire. uiuus ē. si sermo r̄ effigat n̄ penet̄ bilior
 oī gladio ancipiti p̄tinget usq; addiunctionē aīe n̄ spē. In rursū
 cum suā anima mouet. ūbū late multorum poterit. n̄ solū
 q; ūq; ē p̄sent. s; p̄t h̄ mag; q; n̄ ip̄ stimulantē deuotionis lingua
 minime ad loq̄ndū mouetur. Vbo g; dicē aīe pulc̄r et r̄ appellare
 amica. infundē ē un̄ r̄ amet n̄ se p̄sumat amari. Ip̄ ū ūbū uicē
 sui nominare dilectū n̄ fati pulc̄m. q; amat n̄ q; amatur sū
 fictioē n̄ fraude ascēbē illi. n̄ mirari dignationē n̄ stupē ad grām
 Siq; pulc̄tudo illi dilectio ei. n̄ idō maior q; p̄ueniet. Medull
 p̄m cord n̄ intimari uocib; affectionū tanto ampli atq; arden
 ti clamat s; diligendū q̄to id p̄ sensit diligēs q; dilectū. Itaq;
 locutio ūbi infusio doni. responsio anime. ē gr̄arū actione am
 miratio. P̄ ideo pl̄ dilig q; se sentit indiligēdo uictam. n̄ idō
 pl̄ miratur q; p̄uentā agnoscat. Un̄ n̄ oīa ē semel dīe pul
 crū n̄ repetat n̄ decorū. eminentiā decoris illa repetitione de
 signans. Aut ēte in utq; x. subā dignū exp̄ssit oī ammiratioē
 decorē. i. altā nature. i. altā gr̄e. Qm̄ pulcher est anglis cui dñe
 ihu i. forma dī. i. die et̄nitati tūg. in splendorib; scōz an̄ luci
 ferū genti. splendor n̄ figā subē patris. n̄ q̄dam p̄petuus mi
 numeq; fucat candor uite et̄ne. Qm̄ m̄ decor ē dñe mi i. ip̄a cui

chr̄um

oculi ei n̄ tñ ū regem. si ū dilectū. Viderit enim sane quis sit solū
excelsū. ⁊ eleuatū. ⁊ ali' facie q; ad faciem s' apparuisse testat' sit.
m̄ tñ uidetur eminentia in hac parte ēē ap' sponsam. qđ ibi uisus
legitur dñs. h' dilect'. Sic enī h's. Vidi dominū sedentē s' s. ⁊
eleuatū. ⁊ item. Vidi dñm facie ad facie. ⁊ salua facta est
anima mea. ⁊ si ego dñs inq't. uē timor meus. Quod fuit facta
reuelatio cum timore. q' ū dñs ibi timor. ego pfecto si optio
daretur tanto libenti' tantoq; cari' sponse amplecterer uisio
nē. quanto in meliori affectioē qē amor factam adiuto. Nam
timor penam h't. pfecta aū caritas foras mittit timorē. Nil
tum sane int' ē appareē terribilem in consilijs s' filios hominū.
⁊ apparere speciosū forma p filiis hoīum. Ecce tu pulcher es
dilecte mi ⁊ decorus. Verba ista plane amorē resonant n̄ ti
morem. ⁊ forte ascendunt cogitationē in corde tuo. ⁊ queris
dubi' apud te dicēs. Qua ratione ūba ūbi facta ad animā
referuntur. ⁊ rursum anime ad ūbū. ut illa audierit uo
cem loquentis s' ⁊ prohibentis qđ pulc' sit. uicissim q; idem
preconiū suo mox reddiderit laudatori. Quom' possunt
h' fieri. Nam ūbo loquimur. n̄ ūbū loq'tur. Itē q' aīa
n̄ h't unde loq'tur. n̄ os corporis s' ūba formauit ad loqn
dum. Bñ queris. sed attende spm loqui. ⁊ spiritualit' opor
tere intelligi que dicuntur. Quoties pñ audis ut legi
ūbū atq; animā parit' colloqui ⁊ se inuicē intueri. noli
t' imaginari quasi corporeas inturrere uoces. sic nec corpo
reas colloquentium apparere imagines. Audi poti' q' t' sit

in huiusmodi cogitandū. Spē ē ūbū. spē q; ē aīa. ⁊ hnt linguas suas
 qb se altitru alloqnt presentē q; indicent. Vbi q; lingua fauor
 dignationis ei. aīa u^{deuotionis} dignationis seruor. Linguis ē anima
 atq; infans q; hanc nht. ⁊ n pot ipi nullaten sermotinatio ēē
 ē ūbo. Omnisemodi lingua suam ē ūbū mouet uolens ad animam
 loq n pot aīa n sentire. uiuus ē. ⁊ si sermo ⁊ effigat ⁊ penetbilior
 oī gladio ancipiti pringeri usq; addiunctionē aīe ⁊ spē. Rur sū
 cum suā anima mouet. ūbū late multotimū poterit. n solū
 q; ūq; ē p̄sent. s; p̄t h mag q; n ipō stimulanē deuotionis lingua
 minime ad loqndū mouetur. Vbo g; dicē aīe pulc es ⁊ appellare
 amica. infundē ē un ⁊ amet ⁊ se p̄sumat amari. Ipī ū ūbū uicē
 sui nominare dilectū ⁊ faci pulcū m. q; amat ⁊ q; amatur sū
 fictioē ⁊ fraude ascēbē illi. ⁊ mirari dignationē ⁊ stupe ad grām
 Siq; pulcudo illi dilectio ei. ⁊ idō maior q; p̄uenier. Medull
 p̄m cord ⁊ intimarū uocib; affectionū tanto ampli atq; arden
 ti clamat s; diligendū. q̄to id p̄ sensit diligēs q; dilectū. Itaq;
 locutio ūbi infusio doni. responsio anime. ē grārū actione am
 miratio. P̄ ideo pl; dilig q; se sentit indiligēdo uictam. ⁊ iō
 pl; miratur q; p̄uentā agnoscat. Un n accepta ē semel dicē pul
 crū n repetat ⁊ decorū. eminentiā decoris illa repetitione de
 signans. Aut cte in utq; v. subā dignū exp̄ssit oī ammiratioē
 decorē. i. altā nature. i. altā grē. Qm pulcher es anglis cui dñe
 ihu i forma dī. i die eternitatis tue. insplendorib; scōz an luci
 ferū gent. splendor ⁊ figā subē patris. ⁊ qdam ppetuus mi
 nimeq; fucat candor uite etne. Im m decor ē dñe mi i ipā cui

chrum

h' positio decorus. Veni u' te exinanisti. u' natalib' radiis lumen in
 deficient exuisti. ibi pietas mag' emicuit. ibi caritas pl' effulsit.
 ibi ampli' gra' radiauit. Quam clara in ori' stella ex iacob. qm'
 lucid' flos de radice iesse egdis. quam iocund' lumen in tenebris. in
 sitasti me oriens ex alto. Qm' spectabil' et stupend' et uirtutib'
 superius in conceptu de spu. in ortu d' uirgine. in uita innocentia.
 in doctine fluentis. in conuersionib' miraculoz. in reuelati
 onib' sacm'toiz. Qm' deniq; rutilans p' occasum sol iusticie
 de cord' t're resurgis. q' formosus in stola tua demum rex gl'e in
 alta celoz te recipis. Qm' u' p' his onib' omnia ossa mea dicent.
 dñe q's singl' tui. h' g' similiaq; puta in dilecto intuentē
 sponsa adu'tisse ē diceret. ecce tu pulcher es dilecte mi et decori.
 Heq; si sola. si in sup aliqd p'culdubio de nat'z decore superius.
 q' nostrū omnino p'tuolat intutu. et effugit expiutu. q'
 itatio utiq; decore subz designauit. Audi deinde qm' tpu
 diat ad aspectum affectuq; dilecti. et corā ipō nuptiali car
 mine q' amoris i' g'culabunda decantat. Seq't. n; lectul' n'r
 florid'. tigna domoz nostrarū cedrina. laq'aria cyprina.
 S; serueni recentiori p'ncipio spōse cantilenā. ut q' nō
 de q'ete facti alacores. libi' exultem et letem i' ea. ad laude
 et gl'am spōsi ipi' ihu xpi dñi n'rī qui ē ^{super oia} b'ndict' in secula.

Sermo. xl. vj.

VI.

Lectulus n'r florid'. tigna domoz n'rū cedrina.
 laq'aria n'rā cyprina. Epitalamū canit. cubile et cha
 lamus pulchro sermone desēbens. Sponsū inuitat adre
 quē. h. n. melius q'escē et c'x ēē. Necessariū aut' erire ad

lucra pp saluandos. Verū nē oportunitate ut putat inuenta
 ornatū nūnciat thalamū. lectulūq; digito monstrans. di
 lectum ū dixi inuitat ad requiē. et cū euntib' in emaus cor
 dis ardore n̄ sustinet. ad n̄tis perthrañt hospiciū. secū pno
 ctare opellit. et cū pet' loqr. dñe bonū ē nos hic ēē. Jam qd
 spūalit' ista continant. requirant. ¶ In ecclia quidē lectū
 in quo quiescit. claustra existimo ēē et monasteria. i qb' q̄te
 acuris uiuitur soli et sollicitudinib' uite. Atq; is lect' florid'
 demonstrat. ē exemplis et institutis patrū tāquā q̄dam bene
 olentib' resp̄sa florib' fr̄m iūstatio q̄nta refulget. Porro domo.
 populares conuenit intellige xpianū. q̄s hi q̄ insublimitate
 positi sūt xani utiq; utriusq; ordinis p̄ncipe. q̄si cigna pariete
 iusti impositis legib' fortit' stringunt. ne sua q̄q; lege ut
 uoluntate uiuentē. q̄ parietes inclinati et macerie de
 pulse dissideant a semet ip̄is. et sic om̄s structura corruet
 dissipet. Laquearia ū q̄ a tignis firmit' pendent et domos
 insignit' ornant. puto bñ institū cleri mansuetos et disci
 plinatos mores iteq; administrata officia designare. Qm̄
 nāq; stabunt ordines clericorū. et administrationes eorū
 si n̄ p̄ncipū tanq' tignorū bñficio. et munificentia ^{sustententur.} p̄regant
 potentia. Qd aut' cigna cedrina et cip̄lina laquearia de
 sebiuntur. natura absq; dubio h̄t in his speciebus lignorū qd con
 gruat p̄fatis ordinib'. ¶ Cedrus qdē qm̄ impitabile ē necn̄ et
 odoriferū atq; peccatis lignū. sati' indicat q̄les oporteat ad
 sumi uiros in uices tignorū. ¶ Ualido et ostente necesse ē

tamq

m

esse eos qui se alios ordinant. necnon et longanimes in spe atque in superna
mentis utique attollentes. qui et bonum fidei sue et consolationis usque odorem
spargentes. deus apostolo possunt. Christi enim bonus odor sumus in omni lo-
co. Cipissus ite boni ex odoris et inimitabile similis lignum. in cor-
rupte uitae et fidei et quae uis de clero debet esse demonstrat. in-
mito decori domus ac laquearii ornatus deputetur. Scriptum est enim. do-
mus tua decet sanctitudo. i. l. d. V. sane et sermonis decet et indeficientis
grae expella perseverantia est. Oportet ergo uirum qui ad ornatum
et decorum assumitur domus. bonis ornatus moribus esse et quibus semper
sit iustus. bonum cum testimonium habere et ab his qui foris sunt. Sed et alia
in natura lignorum horum appetentia his qui spiritualiter differunt. si breuita-
tis causa preterea. Notandum uero pulchre omnem ecclesie statum breui
uno uisiculo apprehensum. auctoritate scilicet platonum. cleri decet.
populi disciplinam. monachorum quietem. In horum praeiis cum recte
sunt omnia sancta mater ecclesia osidatione letatur. et tunc ea quae offert in-
tuenda dilecto. et ad eam tanquam omnium actorem refert omnia bona
et. nichil sibi ex omnibus tribuens. Illa quod ait nostrum et nostrum. non usurpati-
onis est signum sed dilectionis. quod nimis uidetur fiducia caritatis. ni-
hil ei quae ualde diligit a se estimet alienum. Hec enim se sponsi
et tubino. aut quietis ei putat arcenda consortio. quae sunt non quae
sua. sed quae illi sunt querere consuevit. Et haec causa cur et sponso
simul siue lectulum. siue domos. ausa sit praeiungere omne.
Dixit enim. lectulum nostrum et cigna domorum nostrum. et laquearia nostra.
audaciter se in possessione associans. cui uinctam non dubitat in amore.
Non ita illa quae per uoluntati non abrenuntiauit. sed per se iacet. per se

4 inc

sep

S. et m.

VI.

habitat. magis autem non per se. si est meritis luxuriose uiuendo gaudet. occupis sen-
 tias loquor carnis. et quibus dissipat bona sua. et portione sube qua sibi diu-
 di postulauit. Et cum tu quod habet spiritus sancti uoces audis uel legis. putasne aliquod horum
 quod dicit ualeas applicare tunc de felicitate sponse quod si amoris carmine ab ipso
 spiritu canit. aliquid recognoscere intemerat ipso. ne dicat. et tunc. quod uocem eius non
 es. uel. non. quod. non. Et si forte appetis et ipse contemplationis quietem et bene facis.
 tamen ne obliuiscaris flore quibus lectulum sponse legis aspersum. Et cura et cu-
 tui similiter curare bonorum floribus operum. uirtutum exercicio tanquam flore
 fructu tui semini otium peruenire. Alioquin delicato satis ocio dormire uoles
 si non exercitatus quiescere appetas. et licet fecunditate neglecta. solis cu-
 pias rachel amplexibus oblectari. Sed propter ordinem et animum mitem exigere
 primum. et ante laborem sumere cibum. et apostolus dicat. qui non laborat non. in. A man-
 datis tuis intellexi inquit. non scias non obedientis mandatorum contemplationis
 gratiam perire non debet. Et si putas spiritus amoris quod est sancti obedientis actibus semi-
 nis uel electionibus prouidendum nullatenus faciendum. Alioquin non dormiet
 tecum sponsa in lectulo uno. illo perserti quod est per obedientis floribus cie-
 tis atque uirtutibus inobedientis aspersis. Propter quod non exaudiet orationes
 tuas. uocatusque non ueniet. nec enim dabit inobedienti copiam sui tantum obe-
 dientis amator. non mori quam non obedire maluerit. Sed neque approbat
 eius contemplationis mane oculum. quod dicit prophetam laborauit sustinens. significans tempus
 quod exul celo et patria summe quod est. opus est salutem in medio terre. Magis autem
 neque ne te quod inuoluat formidolosa illa sententia ita intonans. in
 perfidia iudeorum. hec omnia uisus et sabbatum et festiuitatem aliam non feram.
 hec. kalendas uisus et sollempnitatem uisus odit anima mea. facta
 est mihi molesta. Et iugebit se te prophetia et dicit. Videntur ea hostes. et

t. d. am. 186

deriserit sabla ei. Cur. n. qd dilect' repudiat. n. irideat inimic'. Miror
 ualde ipudencia aliqui q' it' nos sunt. q' e' omne' no' sua singlaritate turba
 uerunt. sua ipatencia irritauit. sua inobedientia coiquantunt. audire
 nichomin' ad ca' fedu' sue q'sciencie sue lectulu' oi' orationu' instantia tota
 puritatis dnm iutare. At e' extendit' ait man' uas autam oculos me
 os. ne multiplicauit' orone' n. exaudia. Ad eni'. Lectul' n. e' florid' mag
 aut' n. putid' e'. n. tu illuc regē gle' ths. Ad pausandu' h' facis an ad cau
 sandu'. Cencurio uetat illu' inire sub tectū suū. p' sua indignita
 te. Et cam' fides i' uniu'so redolet isrl'. n. tu ad te opell' intrare cancor
 sordis uitioz. Clamat aploz pncep' exi a me dñe q' hō peccator sum.
 n. tu dicis intra ad me dñe qm' scs sū. Os inqt' unanimes i' oratioe
 estote. fraternitate diligite. n. uas electionis. leuante' puras man' att
 sine ira n. disceptatioe. Vides ne qm' s' oardent. n. eode' spū de pace
 n. tñqllitate animi q'. habē debz ille q' orat loquāt' pncep' aploz
 n. doctor gentiu'. Pge g' cu tota die expande' ad deum man' tua
 q' frēs cotadie molestā. unanimitate' impugnas. ab unitate te sepal.
 Et qd me uis face' inq's. P'fecto n' pmo qd emundes q'scienciam ab oi' in
 q'nanito n'g n. disceptationis. n. murmuris. n. luoris. n. q'cqd oio adu'sa
 n. cognosce' aut paci frim. aut obedientie semoz. Scordis habita
 clo eliminare festines. Deid' n' cēdare e' flores bonoz q'rq; actiuū. q'
 laudabiliū studioz. atq; odorantia i'ntitū idē q'cqd; sunt uera q'cqd; ita.
 q'cqd; scā. q'cqd; amabilia. q'cqd; bone fang. Si qua uirt'. si q' laus discipli
 ne. h' cogitare. i' his exerceri curato. Ad istimodi secure uocab' spōsim.
 qm' e' inēdueris eum. uacit' dicē potis n. tu quia lectul' n' florid'. redolēte
 nimir' q'sciētia pietate. h' pace. h' mansuetudine. h' iticia. h' obedientia. h'

spurcatia

hilaritate. s; humilitate. X de lectulo qdē sic. Domū ū dī spītalē
 se ipm qsq; agnoscat. q tñ iā n̄ in carne ambulat s; in spū. Templū
 enī dī aut scū ē qd estis uos. Curate g frēs spītalī huic edificio q uos
 estis. ne forte ē in supiora pficē ceptū uacillet et corruat. si lignis for-
 tib n̄ fuit submyrū et colligatū. curate itq; illi tigna dare spūbilia
 et imobilia. timorē uidelicet dñi illū q pmanet in scō scli. pacien-
 tia de q scptū ē. q̄ patientia n̄ p̄ i finē. longanimitatē q; q sub q uis
 structōre pondē inflexibit p̄seuerans. infinita scō uite beatē p̄tendē.
 saluatore loquente in euāglio. Q̄ p̄seuerauit usq; i finē. b. c. e. Mag
 aut sup oīa caritatē q n̄q; excidit. q̄a fortis ē inq; i mors dilectio. dura sic
 infer emulatio. Audete deīde his tignis subternē et alligare ligna alia eq
 p̄ciosa et pulc. cū illa ad manū fūnt in op̄ laq̄ariū ad decorē domi.
 sermone scil sapie siue scientie p̄p̄ia. grām curationū. iūptationē sermo-
 num. et cetā talia q maḡ noscunt sane apta ornatū. q. necessaria ēē sa-
 lutis. De his p̄ceptū n̄ habeo q̄silū aut do. Qm̄qdē istimodi ligna q̄stat et
 laboriose q̄ri. et difficile inueniri. et p̄ciose elaborari. nā et rara ea p̄serā
 his temporib; tū n̄a p̄ducē reperiunt. q̄sulo sane et moneo n̄ multo p̄e ista
 req̄ri. maḡ aut ex lignis aliis laq̄aria p̄pari. q̄ et siminū appareant
 splendida. n̄ min⁹ cū ualida ēē p̄bant. insup et facili⁹ possidēt et tūti.
 Vanā n̄ illoz suppetat copia lignoz. q̄b; or̄ sponi ecclia copiose densa-
 t. pax. bonitas. benignitas. gaudū. in spū scō. miseret et hilaritate. t̄bu-
 ere in simplicitate. gaudē o gaudenab. flere et flentib. An n̄ tu illā
 domū qd ad laq̄aria spectat satis habundq; ornatā censeā. q. talibus
 lignis iūpereris sufficient et positeq; tabulatā. Unē dilexi decorē domi
 tue. semp cla m̄ h ligna queso q̄b; ē semp ornatū et hibeam thalamum

9scientie. 9scientie dico et me et alii. his contentus ero. erunt et qui meo
in hac re 9silio ad quiescere uolent. quia et te puto esse contentum. cetera scilicet apostolis
et uiris apostolicis derelinquunt. Si et uos diligimus tamen si illa ligna non habeamus in
chomunus tamen si habetis confidite. nichilominus est omni fiducia accedite
ad lapidem summum angulare. electum. preciosum. nichilominus super funda-
mentum apostolorum et prophetarum. et ipsi tanquam lapides uiri super edificamini do-
mos spirituales. sacerdotum semper offerre spirituales hostias acceptabile deo
per ipsum christum sponsum ecclesie dominum nostrum. qui est ^{super omnia} benedictus in secula. **Sermo. xl. vii.**

Ego flos campi. et lilium conuallium. Ad hoc respice puto. quod sponsa
de respiciis lectuli florum commendat. He enim sibi flores assignat il-
los quibus lectulus decoratur. et uenustatur thalamus uidetur. infert sponsus
se esse florem campi. nec de thalamo sane pendere flores. sed de campo. et suo mu-
nere et sui participatione fieri quod retinet. et quod redolet. He quis ergo expre-
ssit illi posset et dicere. quod habes quod non accepisti. si autem accepisti quod gloriaris quasi
non accepisti. ipse dilecte sue sic ambiciosus amator ita informatos be-
nignus. pie illi dignaturque demonstrat. cui nitore de quo gloriatur. ac
suauolentia lectuli debeat deputare. Ego flos campi inquit. de
me est quod gloriaris. Saluberrime ammonemur et ex hoc loco. quod nequaquam gloriari
oportet. et si quis gloriatur in domino gloriatur. Et secundum litteram istud. si iam scribitur
mur ipso de quo loquimur adiuuante spiritale quod in ea tegitur intellectum.
Primo autem non in thalamum quendam floris statum. in campo. in orto. in tha-
lamo. ut per hoc et illud facile conceptum fiat. cur se potissimum campus flore ele-
git appellare. In campo quidem atque orto oritur flos. in thalamo autem
minime. Olet et lucet in eo. non tamen erectus et stans ut in orto uel campo. sed
plane iacet. tanquam qui illatus sit. non innatus. Spiritus et necesse est sane re-

xlvi.

tenet

parare frequent. et semper recentiores apponere flores. quod diu odorem suum mi-
nime retineant nec decore. Quod si ut in alio sermone prefatus sum. lectulus
responso floribus. conscientia est bonus referta operibus. uidelicet certe in similitudo
seruetur. nequaquam sufficit semel uel secundo operari quod bonum est. non incessanter addere
noua personis. quantum seminans in benedictionibus. de benedictionibus et metas. Ali-
oquin iacet et marcescit. flos boni operis. atque in breui omnis ex eo et uitor ex-
minat et uigor. Si non aliis atque aliis superiectis pietatis actibus continue repa-
retur. Hoc in thalamo. In orto autem non ita. sed neque in campo similiter. Ex-
se enim semel producti floribus. assidue subministrant. unde diu in ipsis decet
ingenitum perseveret. Differt tamen et ipsi inter se. quod ortus quidem ut floreat ho-
minum manu et arte excolitur. campus uero ex semet ipso naturaliter producit flores.
et absque omni humane diligentie adiutorio. Putasne iam tibi uidetur aditum
quodnam ille sit campus nec sulcatum uomere. nec defossus sarclo. nec fimo in-
pinguiat. nec manu hominis seminat. honestat tamen nichilominus nobili illo
flore. super quem constat requiescere spiritum domini. Ecce inquit odor filii mei
sic odor agri pleni. cui benedixit dominus. Hec dum spiritum suum ille flos agri induerat
et iam dabit odorem suum. quando enim euertitur per gaudium exclamaret peruenit spiritum et corpo-
re marcescit scilicet et senex patriarcha. caligans uisu. sed odoratu sagax.
Non se prius debuit flores thalami prestari quod flos est perpetuo uigens. sed neque
inter ortus. ne humano uidetur opere generat. Pulchre autem et conuenientissime
flos campi sui ait. quod et absque humana industria producit. et semel productus nul-
la est demumque diuina corruptio. uel sermo impletur quem dixit. non dabo sanctum tuum
uide corruptionem. Sed si placet accipe et aliam huius rei rationem. uel arbi-
tror non spernanda. Huiusmodi sine causa sane multiplex spiritus a sapiente disci-
bitur. non quod sub uno litterarum cortice diuiso plerumque sapientie intellectus regere consuevit.

Itaq; iuxta p̄fata de floris statu participationē. flos ē uirginitas. flos
 martīriū. flos actio bona. In orto uirginitas. in cāpo martīrium.
 bonū op̄ in thalamo. & bene in orto uirginitas. cui familiaris uē
 cundia ē. fugitans publici. latibuli gaudet. patiens discipline. De
 niq; in orto flos clauditur q̄ in cāpo exponit. spargitq; in thala
 mo. & habet. Ortus conclusus. fons signat; qd̄ utiq; claustrum pūdo
 ris signat. in uirgine. & inuolatus custodia sc̄tatis. si tñ talis fuit
 que sit sc̄a corpore & spū. Bene itē i cāpo martīriū. dū martīres
 ludibrio oīum exponant. spectaclm facti & anglis & hōib; Honne
 illoz miserranda uox ē in psalmo. facti sum; obprobriū uicinis. n. s.
 & i. h. q. i. c. n. sunt. Bene q; in thalamo actio bona. q̄ conscientia
 & q̄ta facit & curam. Post bonū deniq; op̄ securi in contemplatiōe
 dormit. & tanto quis fiduciali sublimia intueri & uestigare agḡat.
 quanto s̄ sc̄i ē minime se p̄pe amore quietis. caritati. opib; defuisse.
 & hōmīa sc̄m aliquid dñs ih̄c. Ip̄e flos orti. uirgo uirga uirgine genera
 t. Idē flos campi. martir martirū corona. martīrys forma. Deniq;
 foras ciuitatē educ̄t ē. extra castra passus ē. in ligno leuat̄ ē. spectand
 oib; subsannand; ab oib; Ip̄e itē thalami flos. spectaclm & exemplū
 toti bñficiētie. quē admodū ip̄e iudeis p̄testat̄ ē dicēs. multa bo
 na opa feci in uob; & itē scripta de eo. Q̄ p̄t̄sint aut bñficiendo.
 & sanando oīs. Si ḡ h̄ tria dñs. que fuit causa. uē tñ se campi
 flore maluit appellare. P̄fecto uē eā ad tolerantiā animaret. cui
 nouat̄ immine. si quidē uellet pie uiuē in xp̄o. p̄secutionem
 pati. Id se ḡ libenti p̄ficeret. ad qd̄ potissimū uult habē sequacē.
 Atq; h̄ ē qd̄ alias dixi. qm̄ semp & illa appetit quietē. & ille incitat

ostendi uob; ex pat̄ meo

ad labore. denuntiatis ei qd p multas tribulationes oportet uirire
in regnū celoz. Vnde ē noua in trīs ecclia nouit desponsata s re
dire ad patre disponeret. dicebat ei. Venit hora u omīs q int ficit
uos arbitretur se obsequium p stare deo. Item Si me att psequuti sē.
et uos psequit. Potes et tu in euanglio multa colligē. huius denuntia
tioni maloz pferendoy similia. Ego flos campi. et lilium conuallium.
Illa g monstrante lechilium. ille uocat ad campū. ad exercitiū p
uocat. Hec putat qeq. psuasibili fore illi ad inuendū etiam. q si se
ipm etatis aut exemplū p ponat. aut pmiū. Ego flos campi. Dane
utrumuis in h sermone intelligi dat. ut qd sit uidel pugnantis for
ma. ut qd glā triumphantis. Verūq; es in dñe ihu. et specim patien
ti. et pmiū patientis. Verūq; fortit p uocat. ac uebetit accendit.
Tu doces manus meas ad plū exemplo uirtutū tue. tu caput meū
p uictoria tue coronas presentia maiestati. Siue qā pugnante
te spec to. siue qā te expecto n solū coronante s; et coronā in utq;
mirabilē ē me allicis. utq; finis uiolentissim ad tēdū. Trabe
me p te. libent te seqr. libenti fruor. Sic bon es dñe seqntib
te. qual ficit es gseqntib. Ego flos campi. Qui diligit me ue
niat in cāpū. n refugiat meū et p me in ire etiam. ii possit dicē.
Bonū etiam etiam. Et qm n supbi ul arrogante. s; humile po
ci q de se psumē nesciunt. martyrio idonei sē. addit se et lilium
ēē ouallium. idē humilū coronā. specialē glām future exaltati
onis ipoz. b emmentia floris designans. Erre namq; ē omīs ual
lis implebit. et omīs mons et collū humiliabit. et tē candor ille
uite etne lilium plane n collum s; conuallium apparebit. Just

germinabit sic liliū. inq̃t. Quis iust? n̄ humil? Veniq; ē se manib⁹
 baptiste serui dñs inclinaret. n̄ ille expauescēt maiestate. sine iqt
 sic enī decet nos implere omnē iusticiā. cōsumationē p̄fecto iusticie
 i humilitatis p̄fectioē cōstituerē. Iust? g̃ humil. iust? quallus ē. Cū hu
 mile inuenta fuim⁹. germinabim⁹ n̄ nos sic liliū n̄ florebim⁹ in cētū
 ante dñm. An n̄ uere ut cē maxime se liliū quallū g̃phab⁹. ē re
 formabit corp⁹ humilitatis nr̄e. cōfigatū corpori claritatis sue. Nam
 corp⁹ nr̄m. s; corp⁹ humilitatis nr̄e. n̄ h̄ liliū n̄ro n̄ sempiterno can
 dore solos significet humiles illustrandos. Vbi dicta sint p̄ eo qđ sp̄s
 sus se flore campi n̄ liliū ēē quallū p̄testat⁹ ē. Jam etiā qđ de sua
 seq̃nt carissima p̄testet⁹ bonū ēēt audire. s; hora n̄ patet. Ex reglā
 namq; ur̄a. nich̄ op̄i dī p̄ponē licet. Quidē nomine. laudū sollempnia
 qđ dō in oratorio cotidie p̄soluunt⁹. pat̄ idō b̄nedict⁹ uoluit appellare.
 n̄ ex h̄ clari ap̄iret. quā nos op̄i illi uellet ēē intentos. Vnde uos mo
 neo dilectissimi. pure sēp ac strenue diuinis int̄eē laudib⁹. Strenue
 quidē. ut sic reuert⁹ ita n̄ alac̄r dñō assistatis. Non piḡ. n̄ sōnolenti. n̄
 oscitante. n̄ parcente uocib⁹. n̄ p̄cidēte ūba dimidia. n̄ inteḡ t̄nsilien
 tes. n̄ fractis n̄ remissis uocib⁹ muliebre quiddā balbade nare sonantes.
 s; iurili ut dignū ē n̄ sonitu n̄ affectu. uoces sc̄i sp̄s dep̄ntes. Pure n̄
 n̄ nil aliud dum psallitis. qđ qđ psalliti cogitatis. Nec solas dico uitan
 das cogitationē uanas n̄ ociosas. uitand⁹ sē n̄ ille illa dū t̄g̃rat hora
 n̄ illo loco. quas officiales fr̄es p̄ cōmuni necessitate q̄si necessario fr̄e
 q̄nt admittē compellunt⁹. S; ne illa qđ p̄fecto recipe tē cōsuluerim.
 qđ forte paulo an̄ in claustris sedentes in codicib⁹ legerati. qualia n̄c
 me uia uoce disserente ex h̄ auditorio sp̄s sc̄i recentia reportatis.

Q. psallendū

Salubria sunt. si minime illa salubritas inter psallendum reuolutis. Spe. 14.
 scilicet illa hora gratiam non recipit. quicquid aliud quam debes neglecto eo quod de-
 bes optuleris. Cui semper facere uoluntatem ad eius uoluntatem ipso inspiran-
 te possamus. gratia et misericordia sponsi ecclesie ihesu christi domini nostri. qui est deus benedi-

Sicut lilium inter spinas. **Sermo. xl. viii.** et in scola ager. 1.
 sic amica mea inter filias. Non bone filie que pungunt. Atten-
 de pessimum germinem eius cui maledictum est terra nostra. Cum inquit colueris
 eam. spinas et tribulos germinabit. Donec ergo in carne est anima inter
 spinas perfectio usatur. et necesse est patiatur inquietudinem temptationum
 et tribulationum faculeos. Quod lilium est ipsa iuxta sponsi uerbum. unde
 ait quod uigilem sollicitamque esse oporteat super et odia sua. septa undique spi-
 nis hinc inde aculeos intendentibus. Heo enim ut leuissimam spinam sustinet ul-
 latenus profectione floris ceneritudo. si mox uero modice premitur proficit. Sentis
 quam merito necessarie quod hortatur nos ipsa seruire domino in timore. et ita
 apostoli cum timore nichilominus et tremore misericordiam ipsorum operari salutem. Tene-
 bant nimirum ipso expulso huius sententie ueritate utpote amici sponsi. qui nu-
 mero prius ambigerent. et ad suas animas pertineret quod christi. sic lilium inter spinas
 sic amica mea inter filias. Denique unus eorum quousque sui aut in erumpna mea dum
 configitur spina. Bene confixus. qui quousque exinde est. bene pungis. si opungis. Multi
 cum sentiant penam corrigunt culpam. et taliter dicere possunt. quousque sum in erump-
 na mea dum configitur spina. Spina culpa est. spina pena est. spina falsus fructus spi-
 na uicinus est malus. Sic lilium inter spinas. s. a. m. i. f. O canderis lilium. o cener
 et delicate. et increduli et subuersores sunt tecum. unde quoniam caute ambules inter
 spinas. Plenus est mundus spinis. In terra sunt. in aere sunt. in carne tua
 sunt. Usari in his et minime lecti diuine potentie est. non uirtuti tue.

S; confidite inquit. q; ego uici mundū. ¶ S; ſig; undiq; ē intendi pſſi-
cial t̄bulationū tanquā t̄bulorū acūmina. n̄ turbetur cor tuum
neq; formidet. ſciens q; t̄bulatio opat̄ patientiā. patientia p̄bationē.
p̄batio ſpem. ſpes aut̄ n̄ confundit. Confidā lilia ag;. qm̄ inter ſpinaſ
iugēt̄ r̄ nitent̄. Si ſenu qd̄ hodie ē r̄ cras in clibanū mittitur. &
ſic cuſtodit. quanto mag; amica r̄ ſponſa ſua cariffimā. Deniq;
cuſtodit dñs om̄s diligentes ſe. Sic liliū it̄. ſ. ſ. a. m. i. f. H̄ me-
diocris titul' p̄fecto uirtutis int̄ p̄uos uiuē bonū. r̄ int̄ malignan-
tes innocentis retinē candorē r̄ morū lenitatē. mag; aut̄ ſi his
q; oderit pacē pacificum. r̄ amicu ipſis te exhibeas inimiciſ. Id
plane ē ſimilitudinē datā de lilio iure qdam p̄petati ſpecialit̄
uendicabit. qd̄ ipſas utiq; pungentes ſe ſpinaſ candore p̄po illu-
ſtrare r̄ uenulaſtare n̄ ceſſat. Ann̄ p̄m̄ liliū ē uidet̄ implere qdā
modo evanglij p̄fectionē. q; orare iubem̄ p; calūpniantib; r̄ p̄ſe-
q̄ntib; nos. bñfacē hiſ qui nos oderunt. ¶ S; tu fac ſimilit̄. r̄ erit
anima tua amica dñi. r̄ laudabit te. de te dicens q; ſic liliū
int̄ ſpinaſ. ſic amica mea int̄ filiaſ. Seq̄r. Sic mal' int̄ ligna
ſiluariū. ſic dilect' meus int̄ filioſ. Reddit ſponſa p̄coni uicem
cōm̄danti ſe ſponſo. a quo laudari ē laudabilē fieri. r̄ quē lauda-
re. intelligē r̄ ammirari laudabilē. ¶ S; ſic ex eminenti flore ſi-
guata a ſponſo laus ei' ē ita e regione ex excellenti ligno ip̄a illi'
ſingularē glām eminentiāq; demonſtrat. Nouet tñ me de ligno
h̄ qd̄ n̄ tante ēē excellentie uideat̄ quantū aliq; ceterorū. r̄ idō min'
digne aſſumi in op' ſimilitudinis. ipote qd̄ n̄ ſufficiat laud' uicē
implere. Sic mal' int̄ ligna ſiluariū ſic dilect' m̄s int̄ filioſ. Deniq;

nec sponsa magni estimasse uideretur. q̄ b̄ in lignis siluarū tū efferre
 curauit. nimirū sterilib'. nec fruct' humano uictus aptos ferentib'.
 Cur g' omissis meliorib' et nobiliorib' lignis. h' mediocritas arboris ad
 ducta in medium ē. ad formandū sponsi precium. Itane ad men
 suram laudē recipe debuit. q̄ ad mensurā spm̄ n̄ accepit. Hoc
 nempe data de illa arbore similitudo fac. ut uideat' habē supiorem.
 qui parē n̄ h̄t. Quid dicem' ad h'. Fateor parua laus. qm̄ parua laus.
 Non enī h' loco p̄dicat' magnū dñs et laudabil' nimis. s; paruus dñs
 et amabil' nimis. paruul' utiq; q̄ nat' ē nob'. S; n̄ maiest' attollit'
 h'. s; commendatur humilitas. digneq; ac rationabiliter qd' infirmū
 et stultū ē dī. hominum fortitudinē et sapiē auferitur. Ipsi sunt nāq;
 ligna siluestria et infructuosa. qm̄ scdm̄ ppham omne declinauerūt.
 simul inutile facti sunt. nē q̄ faciat bonū non ē usq; ad unum.
 Sic mal' int' ligna. s. s. d. m. i. f. Una int' ligna siluarū dñs ihc
 arbor faciens fructū. scdm̄ hominē sane et si plac' hoib' s; ab
 anglis minorat'. Nūc et enī in anglis sese facit' caro subiecit.
 et anglos s' manens dñs subiecto retinuit. Deniq; uidebitis inqt
 anglos ascendente et descendente sup filiū hoīs. qd' in uno eodēq;
 homine xpō ihu et infirmitatē foueant. et stupeant maiestatem.
 Quia g' sponse id dulci' qd' se imminuit sap. libenti' attollit
 grā p̄fert misericordiam. stupor dignationē. Libuit p̄m hoīem int'
 hoīes ammirari. n̄ int' anglos dñm. tanq̄ mal' int' ligna excel
 lit siluarū. et n̄ plane int' ortorū plantaria. Hec putat minus
 laudes. ut de consideratione infirmitatis pietatis bonitas exaltat'.
 Quo enī iuxta aliqd' a laudib' tempat. eo itē iuxta aliqd' mag'

laudat. min^{us} psequit^{ur} gl^{ori}am dignitatis. ut gr^{ati}a dignationis emineat.
Sic g^o apl^s qd^o stultu^m et infirmu^m est di^uinⁱ sapienti^e fort^{is}q^{ue}; dic^{it} e^{ss}e hominu^m
si n^{on} angl^{is}. et sic p^{ro}ph^{eta} speciosu^m p^{re}dicat forma p^{er} filios hominu^m et n^{on}
p^{er} angl^{is}. sic ista est in eod^em sp^{iritu} loquens. sub ty^po fructifer^{is} arbo^{rum}
et siluestriu^mq^{ue}; ligno^{rum}. h^{ic} loco efferre uoluit homine^m d^{omi}n^um sup^{er}
omne^m gr^{ati}am hominu^m. n^{on} au^{tem} sup^{er} excellentia^m angl^{orum}. Sic mal^{us}
int^{er} ligna siluaru^m. sic dilect^{us} meus int^{er} filios. Et b^{on}u^m int^{er} filios.
quia est e^{ss}e^m me^{us} patris sui. multos illi et absq^{ue} inuicia filios ac
q^{ue}rire studuit. quos n^{on} confunditur uocare fr^{at}res. ut sit ipse p^{ri}mo
gent^{is} in multis fr^{at}rib^{us}. Iure aut^{em} p^{ro}ponitur uniu^{er}sus adoptatis p^{er}
gr^{ati}am. il^{le} qui p^{er} natura^m filius est. Sic malus int^{er} ligna siluaru^m.
sic dilect^{us} n^{ost}rus int^{er} filios. Merito sic mal^{us}. q^{ui} instar fructifer^{is}
arboris. et umbra^m refrigerij h^{ab}et. et fert fructum optimu^m. An
non u^{er}e fructiferu^m lignu^m. cui^{us} flores fruct^{us} honoris et hone
statis. Deniq^{ue}; lignu^m uit^ee est app^{re}hendentib^{us} eum. Non co^mpara
buntur huic om^{nia} ligna siluaru^m. q^{uia} et si sunt arbores pulche
re et magne. q^{ui} opem ferre uideantur orando. ministrando. do
cendo. exemplis uiuando. sol^{us} cu^m di^uinⁱ sapia^m x^pu^s lignu^m est uit^ee.
sol^{us} panis uiuus q^{ui} descendit de celo. et dat uit^am m^{un}do. Id^o ait.
Sub u^{er}bra ei^{us} quem desideraueram sedi. et fruct^{us} ei^{us} dulcis guttu
ri meo. Merito ei^{us} desiderauerat umbra^m. de q^{ui} et refrigerium
e^{ss}et et refectione^m parit^{er} acceptura. Nam cet^{er}a quide^m siluaru^m
ligna et si umbra^m solati^{um} h^{ab}ent. si n^{on} uit^ee refectione^m. u^{er}o fruct^{us}
p^{er}petuos salutis. Vn^{de} est eni^m uit^ee auctor. un^{us} mediator di^ui et ho^{minu}m
u^{er}o x^pu^s ih^{esu}s. qui dic^{it} sponse sue. sal^{us} tua ego su^m. Non moyses

inquit dedit uob panem de celo. si pater meus daret uob panem de celo uerum spiritus
 ea ergo christi potissimum desiderauerat umbra. quod solus sit qui non solum abestui refri-
 gat uitioz. sed repleat delectatione uitium. Sub umbra eius que desiderauam
 sedi. Umbra eius caro eius. umbra eius fides. Marie obumbravit pro filij
 caro. in domini fide. Quia et in eo qui obumbrat caro. qui in multis mandu-
 co ea. Quia sancta in hominum uirgo fidei et ipsa egypta est umbra cui dictum est. barta
 que credidisti. Sub umbra que desiderauam sedi. Et propheta. Spiritus inquit
 ante faciem nostram christus dominus. in umbra eius uiuimus inter gentes. In umbra
 in gentibus. in luce est angelus. In umbra sumus. quoadui per fide ambulamus
 lam. et non spiritum. Quia ideo iustus in umbra. qui ex fide uiuit. At qui uiuit
 ex intellectu barta est. quia non in umbra anima. sed in lumine. Iustus erat
 dicitur. ex fide uiuebat. et dicebat deo. da mihi intellectum et uiam. Sciens
 successurum fidei intellectum. intellectu reuelandum lumen uitae et
 uitam luminis. Prius uenire ad umbram. et ita ad id cui umbra est
 pertransire. quoniam non crediditis autem non intelligetis. Vides fidei et uitae
 esse et uitae umbram. Hanc est regionem uitae. in deliciis agens. quoniam non
 est ex fide. et mors est. et umbra mortis. Que enim inquit uidua in
 deliciis est. uiuens mortua est. Denique sapientia carnis mors est. Sed et
 mortis est umbra. illi scilicet qui cruciatur in eternum. Sedum et nos aliquando
 in tenebrosis et umbra mortis carnaliter gisantes. et non ex fide ui-
 uentes. mortui iam quod est iusticie. a morte uero secundam paulominus abso-
 bendi. Quantum enim umbra prope est corpori cui est umbra. cum peccato
 uitae illa nostra inferno appropinquat. Denique non quia dominus adiuuit me
 inquit. paulominus habitasse in inferno anima mea. Nec autem de umbra
 mortis ad uitae transiimus umbram. magis autem translatus sumus a morte in

desiderauerat

obumbrat

ei

uita. i. x. ubra uiuentis. sita uiuentis. r. n. mortui. Hec eni reor. otinuo u
qs i ubra ei sunt qd uiuat i ea. q. n. plane ois q fide h. ex fide uiuit. Ita
fide siue opib mortua e. nec pot dare uitam. qm minime ipa habuit.
Ido ppha eduxisset. spe an facie nram x. dñs. n. orent. fuit seq. dice
i ubra ei sum. h. i ubra inqt ei uiuim i ges. Et uide u. tuas ex
eplo pphie in ubra ei. uqng. r. regne in lumine ei. Nec eni cin ubra
h. h. r. luce. spe p carne ubra e fidi. ipse intelligentie lumen p spm.
¶ Caro e. r. spe. Caro in carne manentib. spe an facie nram. id e
in futo. sita q. r. se obliuiscere. ad ea q. an. se nosmet ipso extendim.
q. puenientes expiam de ubo qd dix. Caro n. pde qeqm. spe e. qui
uificat. Hec ignoro. qd in carne adhuc manet qd dixerit. Et si cogno
nim. x. scdm carne. h. ne ia n. nouim. At h. ille. Nos u. q. ndu i pad
sum. n. du ad celu capi merum. xpi interu carne pascamur.
milia uenerem. exepa sectem. fide seruem. r. uiuim pfecto i ubra.
In ubra ei que desideriam sedi. Fortassis felici aliqd ista. erpta se glectur.
in eo qd se i ubra die n. u. ppha uiue. sed sedisse. Sed eni qese e. Spe
an qese in umbra qm uiue. sic uiue pl. e. qmcamu m. ee in ea. Igit
qd e. comune multoz ppha assumet. e. in ubra ei uiuim inqt. spola u
habuit p rogatiua. r. qd sub ea singlarit. sedit. glot. Non eni u. ille
pluralit. uiuim. ita. r. h. sedim. dix. h. singlarit. sedi. u. agnoscat p roga
tiua. V. itaq. nos e. labore uiuim. q. q. se. peccoz sub timore seruim.
ibi h. deuota. r. amant. suauit. reqesent. Deniq. timor pena h. amor
suauitate. Vn. ait. r. huc. e. ei dulcis grati meo. gtu. oteplationis signi
ficant. que obtinuerunt p amore suauit. subleuata. At istud in ubra.
q. p. spectm. r. inenigmate. Erat e. declinauerit umbr. crescente lu

mine. unmo penit' dispariunt. et sub un^o bit sic pspicua ita et ppetua iulio.
eritq; n^o in suauit' gutturi. s; et facies uent. sine fastidio tam. Sub umbra ei
que desidauerat sedu. et fruct' ei' dulci gutturi meo. Illos q; u' sponsa paulat
paulatim parit. de sumpto gustu patremfamilia' glouificant' q' nos ad tales

Iepulas inuitauit. sponsu' ecclesie ihu xpm dnm mrm. qe^{sup omnia} d' bndict' i' cella dm.
introduxit me rex in cella uinaria. ordinau' mine caritatem. **Sermo. xl. viii.**

Ut quide' ppositi capituli uidet' sonare littera. habito p uocis dulci admodu
familiariq; colloqo e' dilecto. illo abeunte spōsa regēda' ad adolescentula'.
aspectu ita ipi' affatuq; relecta atq; accensa. qm' ebe' simul apparq;. q'
quasi illis stupentib' nouitate et querentib' causa. respondit miru' minime
eē si uino estuaret. q' in cella uinaria intisset. q' scdm litteram ita. Scdm
spm q' n' negat ebam. s; amore n' uino. n' qd' amor uinu' e'. Introduxit me
rex in cella ui. Qm' p'sente spōs' et spōsa ad ipm sermonē dirigat. tē spōs' dī
aut dilect' aut quē diligit. aia mea inqt. Loqut' u' de ipso adolescentulis.
regē noiat. Ut qd' h'. Spēta credo q' et spōse amanti atq; dilecte ueni
at uti familiari' qd' ad se e' amoris nōib'. et adolescentul' tanq' disciplina
indigentib'. op' sit reuēdo p'm uocabulo maiestati. Introduxit me. r.
i. c. u. Que nā ista sit cella uinaria p'ter eo dice. q' dixisse me recolo.
Tam si ad ecclesiam referat' sermo e' repleti spū scō discipuli multo ebrj a
poplo putarent. tē tanq' amie' spōsi p spōsa stans petr' in medio eoz. n'
inqt sic uos estimati in ebrj st. Attende intm qd' u' oimodo ebrj. s;
ebryos sic ab illi' estimati st. denegauit. Erant enī ebrj. s; spū scō n' multo.
q' quasi testificarent' ad plebem reuera se in cella fuisse uinaria int'
duc'to. rurū petr' p oib'. Si h' e' aut. qd' dictū e' p propham iohel.
Verit in nouissimis dieb' dīc dñs effundā de spū meo sup omne

xlvi

carne. et prophetae filij ur̄i et filie. Iuvenes ur̄i uisiones uidebūt. et senes
ur̄i somnia somniabūt. An n̄ uidet cella fuisse uinaria illa domi in
qua erant discipuli parit̄ congregati. et fact̄ ē repente de celo son̄ tamquā
ad uenientis sp̄s uehementis. et repleū totā domū ū erant sedente. ad
impleūq; p̄phiam iohel. ¶ Nūc unūq; illoz exiens inebriat̄ ab ubta
te domi illi. et torrente uoluptatis cantz potat̄. dicē m̄to q̄bat quī i
trodux̄ me rex in cellā uinariā. ¶ Si et tu q; si collecto tuo sp̄u m̄te
sobria et uacua curis. orōis domū solus int̄as. et stans corā dō ad unū
aliq̄ de altib; celi ianuās tangas sc̄i desidij manu. et p̄sentat̄ chorū
scōz tua penetrante deuotioē siq̄de oratio iusti penetrat celos. in ip̄oz
p̄sentia miserand̄ deplores miseria et calamitate q̄s patis. crebris suspi
rijs. et gemitib; inenarrabilib; p̄das necessitate. flagites pietate. si inq̄m
h̄ egis. confido in eo q̄ dū petite et accipietis. q̄ si p̄seuerauis pulsans
n̄ eris uacuis. Verū ote nō reddidis plenū grā et caritate. nec potis
sp̄u feruens dissimulare mun̄ acceptū qd̄ sine inuidia omunicabis.
erisq; omib; in grā que data ē. et n̄ m̄ gr̄as s; fortassis et ammuand̄. potis
rapte ueracit̄ prestari. q̄ m̄cluy me rex in cellā uinariā. cū cant̄ esto.
n̄ m̄te s; in dño gl̄ar. Hec omne domū q̄muis sp̄itale. p̄ture dūerū de cel
la uinaria. cū sint et alie penes sponsum celle ut apothecę. diuisa i se.
regdita habente dona atq; carismata scdm̄ diuitias gl̄e ei de q̄b; cell
memini me alibi lati disputasse. Honne h̄ odita sunt inq̄t apud me.
et signata in thesauris meis. ¶ Et p̄ diuinitate cellarū. diuisiones q̄muis
sūt. et unūq; manifestat̄ sp̄s ad utilitate. ¶ Et q̄m alij quidē deat
sermo sapie. alij aut̄ sermo scientie. alij ū p̄phā. alij grā ciuitatū.
alij genā linguarū. alij rēptatio sermonū. aliaq; alijs similia. n̄ cū

qđ hōz p̄bitū dicē potit qđ fuit mēducl' in cellā uinaria. Ex alijs qđ
 pe cell' siue thesauris. ista sumunt. S; si qđ orando obcineat mēte ex
 cede in id diuini archani un' mox redeat diuino amore uehementi
 me flagrans et estuans iusticie zelo. necn̄ in cunctis sp̄itibus stu
 dijs atq; officijs p̄mū feruens. ita ut possit dicē concaluit cor me
 ū int' me. et in meditationib' mīs exardescit ignis. is plane cū ex caritatis
 abundantia bonā et salutare iūni leticie ractare crapulam cepit.
 in cellā n̄ in mēto p̄hibebit uinaria mēsse. Cū enī duo sint beatus *Duo cōtēpla' excessus*
 contemplationis excessus. in intellectu un'. et alit' in affectu. un' in
 lumine. alit' in feruore. un' in agnitione. alit' in deuotione. p̄ sane
 affect' et pect' amore calens. et sē deuocionis infusio. q̄ et uehement
 sp̄e replet' zelo. n̄ plane alim' qm̄ e cella uinaria reportant. et cui
 cūq; cū hōz copia surgē ab oratioe donatur. pot' i uitate loq'. qđ itclue
 me rex in cellā uinaria. Sequitur. Ordinauit in me caritatē. Omīno
 necessarie. Importabil' siqđē absq; scientia ē zelus. V' ḡ uehement
 emulatio. ibi maxime discretio necessaria. que ē ordinatio caritatis.
 Semp quidē zel' min' absq; scientia efficax. min'q; util' inuenit'. ple
 rumq; aū et p̄mīos ualde sentit'. Q' ḡ zel' feruidior ac uehementior
 sp̄e. p̄fusiorq; caritas. eo uigilantiori op' scientia ē q̄ zelū subp̄mat.
 sp̄m temperet. ordinet caritatē. Am̄ sane. ne tanquā nimia et impor
 tabil' p̄ impetu sp̄e que e cella uidet' uinaria reportasse p̄fertī ab ado
 leſcentul' sp̄osa timeat'. iungit qđ discretiois ē et se partē accepisse. et
 ordinē caritatis. Discretio quippe. oī uirtuti ordinē ponit. ordo modū
 t̄buit et decet. et p̄petuitatē. Veniq; ait. Ordinatioe tua p̄seuat die.
 diem uirtutē appellans. Est ḡ discretio. n̄ tam uirt' qm̄ qđā modat' r̄

aliunde

nauirga uirtutū. ordinatūq; affectū. et mox doctrinā. Tolle hanc
 et uirtū erit. ipsaq; affectio naturalis in perturbatione magis ostenditur.
 exterminūq; naturae. Ordinaui in me caritatem. Factumq; est hoc in eccle-
 sia quoddam quidem dedit apostolos. quosdam autem prophetas. alios uero euangelistas. alios
 pastores et doctores ad consummationem seculi. Oportet autem ut hos
 una omnis caritas liget. et contempnat in unitate corporis. x. quod mi-
 nime omnino facere potest. si ipsa non fuerit ordinata. Nam si suo quisque ser-
 uatur impetu secundum spiritum quem accepit. et ad quicquid uolat indifferentem
 prout afficitur. et non rationis iudicio quolatur. dum assignato officio ne-
 mo quicquam erit. sed omnes omnia indisereta administratione pariter
 attemptabunt. non plane unita erit. sed magis confusio. Ordinaui
 in me caritatem. Utinam et in me dominus ihesus tantillum ordinet carita-
 tis quod dedit. ut sic in cunctis sint uniuersa que sunt ipsi. ut tamen quod me po-
 tissimum proposita seu officii constitit. ante omnia curem. sed sane ita id pos-
 sit tamen ad multa quae in specialiter non attinent. afficiam amplius. Non enim
 semper quod pro curandū. id etiam diligendū amplius erit. cum sepe quod pro est.
 ad sollicitudinem. minus sit ad utilitatem. ac pro minus esse oporteat. et in
 affectu. Frequenter pro quod pro in iudicio proponitur. de iudicio pro habet. et quod
 uitalis iudicat. proponendū. id caritatem amplectendū. ordo postulat cari-
 tatis. Nonne ubi gratia ex in iudicio incumbit in cura omnium uirum.
 Iam quicquid huic forte praeuidero optime. quod minus ipsi inuigile digne et utiliter
 pro uiribus exequendo. et si ex caritate fortassis id facere uideatur. ordinis tamen
 ratio non consentit. Quod si autem omnia quod de uero debeo huic intendendo curem. non
 autem magis ad maiora gaudeo de luce quam pro parte fieri forte competeret.
 patet me ordinem caritatis ex parte tenere. ex parte nequaquam. Si uero

me rad id ampli' qd speciali' incumbit sollicitu. et nichilomin' ad
 illud qd maius e' magis affectu exibeat. ut biq; pfecto inuenior
 caritatis ordine affectu. et n' e' cur dice' n' possim et ipe. qz ordina
 uit in me caritate. Si aut' dicas difficile que q' pl' alieno gaude
 magno bono q' ppo paruo. adites e' ut ex li excellentiam gr'e
 ap' sp'sam. et qua' n' cuilibet aie' dice' sit. qz ordinauit in me carita
 te. Quare facies decider' quor'dam ur'm in ad hunc sermonem.
 Nam alta suspiria testantur tristitia aior' . conscientiaruq; deie
 ctione. Numru' metientes nosmet ipsos nob. sentim' aliq' ur'm p m'e
 i'fectionis experientia. qm' rara uirt' sit aliene n' inuide uirtuti
 ne. cu' gaude' ad illa. nec cu' i' tanto pl' qua' ad p'am queq; g'u
 lari. quanto se ppendit in uirtute superat'. Adhuc modicu' lum
 in nob e' fies. q'q' de nob ita sentim'. Ambulem' cu' luce habem'.
 ne tenebre nos op'hendant. Ambulare. p'fic'e e'. Ambulabat
 ap'ls q' dicebat. Non arbitror me op'hendisse. Vaddit. Vnu
 au' que res sunt obliuiscens. ad ea q' an' s'e me extendo.
 Quid e' unu' aut'. Vnu' au' inqt q'si remansit in ad remediū.
 ad sp'e. ad consolatione. Quid illud. Que res sunt uidelicet
 obliuiscens. ad ea q' an' s'e me extendo. Magna fiducia. qd' ma
 gnu' electiois uas. pfectu' abnuers. pfectu' facit. S' n' ambulan
 tem s; sedente a mortis tenebris comp'hendi. p'ictm e'. V' quis
 sedens. n' q' n' curat p'fic'e. Idcaueto et si morte p'occupat' fu
 eris. in refrigerio eris. Dices d'o. Imperfectum meū uider' ocli
 cui. et in libro tuo nichilomin' inqt om's scribentur. Qui
 o't. Pfecto q' i' desidio p'ficiendi inueniunt'. Seq'r eni. Dies for

Bona p'fectio nō inuider' x'p'i

inabuntur nemo meis. subaudi pibit. Dies pficientes intellige.
q̄ si morte p̄occupati fuerint. meo qd̄ ei det̄ pficiendi sunt. For
inabuntur. nemo meis informis relinq̄t. V̄ qm̄ aū ego pfice
possum. q̄ si pficienti inuideo. Si dolē qd̄ inuides. senti. Si nō
sentis. Passio ē qnq; sauanda. n̄ actio condemnanda. Tantū n̄
illuc resideas. iniquitatē meditant̄ in cubili tuo. qualiter uidelicet
foucas morbum satisfacias pesti. p̄sequis in fonte bñ ab illo ge
sta calumpniando. dep̄mido. p̄tendo. atq; impediendo gēda.
Alioquin n̄ nocet ambulanti n̄ extendenti se ad meliora. qd̄
iā n̄ ip̄e opat̄. Si qd̄ habitat in eo peccatū. Non ē ḡ dampnatio
illi q̄ n̄ dat m̄bra sua iniquitati. n̄ linguā ad detrahendū. n̄ q̄q;
reliq; corporis ad ledendū. nocendū uel aliq̄m. maḡ aū confun
dit sic se ēē male affectū. n̄ molitū ex longo uicū conficendo.
Flendo. orando conatur expellere. n̄ n̄ p̄ualet. mitior inde
ad om̄s atq; ap̄ se humilior inuenit̄. Quis sanū sapiens
hominē dampnet. q̄ ad nō didic̄ mutis ēē n̄ humil̄
cord̄. Absit ut inueniatur expert̄ salutis. imitator saluatoris

Sermo. L.

V sponsi ecclesie dñi n̄r qui est ^{si p̄oia} deus benedic̄ in sc̄la. az. ch̄.
os forsitan expectatis tractari seqūtia. explicitū putan
tes ūsiclm̄ q̄ nouissime tractabatur. Verū ego aliud mo
lior. Habeo. et. qd̄ adhuc uob̄ apponā de fragm̄tis best̄m quibus
q̄ in collegā ne purent. Pibunt aūt. si nulli apposuero. Nā si ea
uoluero habē sol̄. ip̄e pibo. Holo p̄m̄ ūrā ill̄ q̄ bñ noui frau
dare in gluuē. p̄fert̄ ē sint de fereclō caritatis. eo dulcia quo
subtilia. eo sapida. q̄ minuta. Alioquin. oīa caritatē ē ual

de inimicis de ipsa caritate fraudare. Itaque huius. Ordinavit in me cari-
 tate. Est caritas in actu. et in affectu. Quod illa quod opus est. puto esse
 data legem hominibus. mandatumque formatum. Haec in affectu quod ita habe-
 at ut mandatum. Quia illa mandatum ad meritum. ista in primum datur. Cui
 meritum quod perfectumque. uita quod presentem expiri diuina posse gratia non ne-
 gamus. sed plane consummationem defendimus futuram felicitatem. Quoniam si iuben-
 da sunt. quod implenda nullum erat. Aut si placet et magis de affe-
 ctuali datum fuisse mandatum. non in intendendo. dum in acquiescat. et tu
 in quod minime in uita ista ab aliquo hominum possit uel potuerit adimpleri.
 Quod si. si arrogare id audeat. quod se paulum ipse facit non comprehendit.
 Nec latuit preceptorum. precepti pondus hominum credere uires. sed iudicant
 utile ex hoc ipso sue illos insufficientie ammoneri. et ut scirent sane adque-
 ritur fine uita per uiribus oporteret. Et mandando impossibilia non perua-
 riatore homines fecit. sed humiles. ut omnes os obstruatur. et subdit fiat
 omnis mundus scio. quod ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo.
 Accipientem quippe mandatum. et sentientem defectum. clamabimus in celum.
 et miserebitur nostri deus. et sciemus in illa die quod non ex operibus iusticie quod feci-
 mus nos. sed secundum misericordiam. et gratiam. Atque si dixeris si quidem senserimus affe-
 ctuale lege fuisse mandatum. Sed actuali id potius uenire in
 uel maxime apparere uidetur. quod dixisset dominus diligite inimicos uostros.
 mox de operibus infert. benefacite. hoc. quod. o. u. Item scriptum. Si esuri-
 erit inimicus tuus. c. i. Si sitis. p. da. i. Et hoc de actu uis. non de
 affectu. Sed audi ite dominum et de sui dilectione mandante. Si
 diligitis me ait. sermones meos seruare. Atque hoc quod ad opera
 mittimus. per inunctam obseruantiam mandatorum. Superuacue autem

de ope monuisset. si in affectioe iam fuisset dilectio. Sic te g^o ne-
 cesse e^t illud accipe. qd iuberis diligere proximum cui sic te ipsum.
 et si non ita apte expressum sit. An non denique satis e^t esse iudices ad imple-
 dum istud de proximo dilectioe mandatum. si id perfecte obserues in quo
 omni homini recte de lege nature prescribitur. qd e^t non vis fieri. alij ne fa-
 cias. et ite illud qecq; uultis ut faciant uobis homines. et uos. fac. illis.
 Neq; si dico in sine affectioe sum. et corde arido solas moueam man^{us}
 ad opera. Legi inter alia q^{ue} describit apostolus magna et grauia hominum mala
 h^{ec} q^{ue} ad numeratum sunt sine affectioe scilicet esse. Sed e^t affectio q^{ue} caro gignit.
 et e^t q^{ue} ratio regit. et e^t q^{ue} odit sapientia. Prima e^t. q^{ue} apostolus legi dei dicit non
 esse subiecta. nec esse posse. Secunda. q^{ue} prohibet e^t regioe conscientie legi
 dei quoniam bona e^t. Hec dubium distare a se gentiosam et conscientiam.
 Longe uero tercia ab utraque distat. q^{ue} et gratia et sapientia quoniam suauis e^t dominus. p^{ri-}

Tres affectiones

A
 † lucibguerna-
 tis intuitu.

si ordine opposito. Nam actualia inferiora prefero. affectualia superiora.
 Et ibi affecta mente non dubium ubi causa. quin dilectioni hominis. Si
 dilectio proponat. et in omnibus^{hōib.} ipsi perfectiores infirmioribus. celum etiam et
 talis ceteri. anima carni. At tamen ibi ordinata actio. sepe autem et semper ordo
 oppositus inuenitur. Nam et circa proximi curam. et plurimam urgentem. et plurimam occu-
 pantem. et infirmioribus fratribus diligentiori sedulitate assistimus. et paci-
 tate magis quam celi glorie. iure humanitati et ipsa necessitate itendum. et
 temporalium inquietudine curarum. vix aliquid sentire de eternis promittimus.
 et languoribus nostri corporis. preposita anime cura pene continue inseruiamus. et ipsis
 denique infirmioribus multis nostris abundantioris honore iuxta sententiam apostoli
 cedamus. per hoc quodammodo facientes verbum domini. de quo habetur. Erant novissimi primi.
 et primi novissimi. Orante denique homine. deo loqui quis dubitet. Quotiens tamen in
 caritate iubente abducimur et auellimur pro eis qui nostra indigent opera et loqui-
 la. Quotiens pie cedit negotiorum tumultus pia fides. quotiens conscientia
 bona ponitur codex. ubi operi manuum insudet. quotiens per administrandis
 crenis itissime ipsis supersedeni celeberrimis missarum sollempniis. Ordo pro-
 positus. si necessitas non habet legem. Agitur ergo suum actualis caritas ordinem. iuxta
 patrum familiarum iussionem incipiens a novissimis. Pia est et iusta. quod non sit
 acceptum personarum. nec precia consideret rerum. sed hominum necessitatem. At non ita
 affectualis. nam a primis ipsa ducit ordinem. Et hoc sapientia per quam utique quique res
 sapiunt prout sunt. ubi ubi gratia quam pluris nata habet. pluris quam ipsa affe-
 ctio sentiat. minora minus. minima minime. Illud quidem ordinem. ca-
 ritatis veritas facit. hunc autem veritatis caritatem uendicat. Nam et uera
 ibi est caritas. ubi qui indigent amplius accipiant per. Et rursum deo cara
 apparet veritas. si ordinem teneamus affectu. quam illa ratio. Tu ergo si diligas

dominum deum tuum toto corde. tota anima. tota uirtute tua. et amore amoris
illum quod intenta est caritas actualis. affectu feruentiorum consiliens. ipso com-
muni diuino amore ad quod si est gratia accepto in plenitudine spiritus totum ignescas.
sapit et profecto deus. et si non digne oratio pro est quod utique. impossibile est omni creature.
et pro tuum sapere est. Deum sapientem et ipse tu et pro es. et te senseris nil habere
pro ut te amet. non in quantum deus est. quippe quod totum unum amas in illum effundis. Sapienter
inquit et pro es. et ipso exprimitur amoris tui et affectionis quod ad te ipsum habebis. nichil
dignum te esse inuenies. quod si a te ipso ametur. non pro ipsum in ipse es nichil. Jam
proximum quem tu te oportet diligere tanquam te ipsum. ut et ipse sapiat pro est. haud
aliud profecto sapienter quod tu et quod id est quod tu. Et. homo. Quia itaque te non diligis.
non quod diligis deum. et sequitur omnes qui similes diligunt eum. diligis cumque te ipsum.
Porro inimicum hominem quem nichil est pro eo quod non diligit deum. non potest quod diligere cum
quod te ipsum. quod deum diligit. diligit cum non diligit. Non est autem id ipsum diligit ut di-
ligat. et diligit quod diligit. Si ut et et ipse sapiat pro est. sapienter et non quod est quod est.
quod utique nichil est. si quod futurum forsitan est. quod est prope nichil. quippe quod adhuc pen-
det sub dubio. Veni de quod constat quod ad amorem dei non sit deinceps rediturus. Sa-
piat et necesse est et prope iam nichil si nichil ex toto. utpote quod in eternum
nichil est. Illo ergo excepto quod non in iam non diligendum. insuper et odio habendum est
secundum illud. nonne quod. et. d. o. et. s. i. t. t. de cetero nulli. ut inimicissimo
hominem negari quantulumque. affectum. caritatem sane in hac parte ambiciosa
permittit. Quis sapiens et intelliget hoc. Da in hominem quod ante omnia quod ex toto
se diligit deum. se ut et proximum in quantum diligit ipsum. inimicum autem can-
quod aliquando forsitan dilecturum ^{porro} parentem carnis sue germanum pro naturam.
spirituales ut eruditorem suum profusi pro gratiam. atque in hunc modum ad cetera quod di-
ordinato intendat amore. suspiciens terram. suspiciens celum. utens si mundo

tanq̃ n̄ utens. et it̄ utenda et fruenda intimo q̃dā m̄tis sapore discēnens.
 iūctura tūctore et ad id dū taxat qd̄ op̄ et p̄u op̄ ē curet. etna de-
 sidio āplectat̄ etno. talē inq̃m da m̄ hoīem. et ego audact̄ illū sapien-
 tē p̄ntio. cui nimis q̃q; res reuera sapiunt p̄ u sūt. et iūitate atq; se-
 curitate op̄at gl̄ari et dr̄e. q̃ ordinat̄ i me caritatē. S; i ille aut
 q̃n ista. Qd̄ flens dico. q̃sq; odorant̄ et iū gl̄ant̄. p̄spicientē patam
 et n̄ apphendentē. spirantē et delonge salutantē. Querit̄ exulū
 patā. exiliū finis. uido te. s; m̄re n̄ sinor carne retent̄. s; nec dign̄ ad-
 mitti. peccat̄ sordens. O sapia q̃ attingis a fine usq; ad. f. f. iūstituendi
 et ḡtinendis reb̄. et disponi oīa suauit̄. i beandis et ordinandis affectib;.
 dirige act̄ n̄ros p̄ u n̄ra temp̄al̄ necessitat̄ poscit. et dispone affect̄ no-
 stros. p̄ u tua iūta etna requirit. i possit unq̃sq; n̄m secure i te gl̄ari
 et dr̄e. q̃ ordinat̄ i me caritatē. Tu es enī diuirt̄. et di sapia. x.
 spons̄ eccl̄ie dñs n̄r. ^{sup oia} d̄s b̄ndict̄ i secl̄a. Am. **Sermo. l. j.**

Flente me florib; stipate me mal̄. quia amore languero.
 Creuit amor. q̃ incentiua amoris pl̄a solito p̄cesser̄. Vides
 siq̃de q̃nta hac iūce n̄ uidēdi tñ. s; i colloq̃ndi copia fuit. Ip̄a q̃; u-
 sio apparet uultu indulta sereniore. et s̄mo iocēdior. et s̄mociatio lon-
 gior atq; p̄tior. Hec solū oblectata colloq̃o. s; i gl̄ata p̄comio ē. Ad
 h̄. ei q̃ desidauerat refrigerata ē umbra. cibata fructu. potata calice.
 Nec s̄ sitibunda putanda ē exisse de cella uinaria. i Ca q̃ se int̄-
 ductā m̄ nouisse gl̄at̄. Immo i sitibunda. q̃m q̃ bibit̄ ^{me} uida inq̃t adhuc
 sitiet. Ista oīa sponso more suo secedente. illa languere amore se p̄-
 hibr̄. i. p̄ amore. Q̄ enī ḡtorem fuerat expta p̄sentia. eo p̄modū ab-
 sentia molestiorē sentit. Subt̄ctio nēpe rei q̃ amas. augm̄tatio desidii ē.

et d'ardenti sudas. cares ag? Rogat p'm ista it'm odorantis floz ac
fructuū g'foueri quīq; deituo reūtat. q' molestissime substatet d'mo
rante. Atq; is ordo sermonū. Ille iā spālē fructū q' i ipis ē spū duce vī
tatis cēptem eruerē. Vngumū ecclia scōz h' recipit loq'ns. nos in florib'
fructib'q; designati sum'. S; q' gūsi deselo i toto selo. In florib' q' nouel
la r tena adhuc iēpientiū gūlatio d'monst'at. i fructib' u' p'ficientiū
fortitudo r maturitas p'fectoz; his stipita mat' p'gnans. r fructificans. cui
uue. x. e. r. m. l. p'fecto eq'umū fert molestia sue dilatiois. qm iuxta scptam
dat' ei d' fructu manuū suarū cāq; exp'miens spē. r laudant ea i portis
opa ei. Si aut' scdm morālē sensū i una aīa uis ē utq; h' assignari. r flores
indl' r fruct'. fidē flore. fructū actū intellige. Nec i congrue u' op'moz
id ē uidebit'. si adūtas qm instar floris necessario p'cedit fructū bonū
q' op' fid' oportet p'ueniri. Alioqn. sū fid'. ip. e. p. d. paulo attestante. ma
gis aut' eq' ipō docente. omē qd nē ex fid'. r p'ccm ē. Itaq; nec sū flore fru
ct'. nec sū fid' op' bonū. S; r fides sū opib' ^{mortua} sic i utilit' q' flos appar.
u n' seqt' fruct'. Fulcite. m. f. s. m. m. q. a. l. G ex bonis opib' i fid' n' fida
radiant' recipit g'folationē mens assueta q'etis. q'ciens ē lux u' assolet g'f
platiois subtr'it'. Q's. y. n' dico g'cinue. s; ul' diu dū i h' corpe manz lum
ne g'fplatiois fruct'. At q'ciens u' dixi. corrūt a cēplatiua. tocienf
i actiua se recip'. in nimir' cāq; e uicino familiari' reditura i d'ipm.
qm s' iū. ta cē g'rubnālē h' due. r cohabitant parit'. E' q'ppe soror
marie. d'm. marcha. Heq. y. r si a cēplatiois lumine cadit. patit'
cū nullaten' se icidē tenebras p'ccī. seu ignauiā ocij. ^{sane} s' i luce bonē
opatiois seretimens. r u' scias r opa lucē ēē. luceat lux urā inqt. e. h. qd
n' ē dubiū d' opib' fuisse dictū. q' hoīes potant itueri; Fulcite m. f. s. m.

in q. a. l. ^{p^{ro}} Cū ppe ē qd amat. uiget amor. languet ē abest. Qd n̄ ē
 aliud q̄ tediū qdā ipacienti desidiū. q̄ necesse ē affici m̄te uehement̄ aman
 tis absente q̄ amat. dū cor² i expectatioē q̄ntā libet festinationē repu
 tat tarditatē. ^{ista} Idē postulat s̄ accumulari bonorū opum fruct². ē fidi
 o dāntis. in q̄b² morā faciente spōsō. int̄m req̄escat. Loqr uob expm
 cū meū qd exp² sū. Si qn̄ sane opi p̄fecisse aliq̄s uirū ex m̄s moni
 ti. tē n̄ me piguit factor. curā p̄tulisse sermois. p̄o ocio r̄ q̄et. Cū. y.
 ubi grā p̄ smonē uacēd² q̄spia reppit² mutat² i m̄te. supb² in humilē.
 pusillanymus i fortē. porro m̄tis. humil². m̄tis. fortis. in sua q̄sq; grā
 exēuissē. r̄ se ipō melior fact² agnoscit. s̄. r̄ q̄ forte tepuerant. r̄ langue
 bant ēca studiū sp̄ale. corpente² r̄ dormitantes. ad ignitū eloq̄ū dñi
 referbuissē r̄ euigilassē uidēt. r̄ q̄ deserto fonte sapie fodant ē p̄p̄e
 uoluntatis cistnas. n̄ ualente² aq̄s ḡtine. p̄p̄eaq; ad oē inunctū ḡua
 ti. cord arido murmulabat nullū i se habites suociois humore. hi
 i q̄m. ē d̄ rore ubi r̄ pluuia uoluntaria q̄ seggaut. d. h. s. refloruisse
 p̄ant² i opa obedientie. facti i oib² uolūtarij r̄ duoti. n̄ ē dico uob
 uñ subeat mentē q̄si p̄ it̄misso studio iocē ḡteplatiois ēsticia. ē talib²
 fuero ēēdat² florib². atq; fructib² pietati. Patient² euellor abinfēde
 rachet amplexib². uñ exubent fruct² p̄fectuū uirōz. Minime pr
 sus pigebit me it̄misle q̄etis p̄ cura sermois. ē uidē i uob germinare
 sem̄ meū. atq; augeri increm̄ta frugū it̄cie uirē. Carita. y. q̄ n̄
 gr̄te q̄ sua s̄. id m̄ iā dudiū facile p̄suasit. nil scil̄ desidābiliū moor
 uirū p̄ferre utilitatib². Orare. legē. sc̄be. meditari. r̄ si q̄ s̄ alia sp̄at studiū lu
 ē. h̄ arbit² sū p̄ uō d̄nta. Fulcite me. f. c. m. m. q. a. l. h̄ itaq; locuta ē spō
 sa adolescentul² i sponsi absentia. mones eā i fid² p̄ficē r̄ opib² bonis. donec ue

mat. sentiens teo fore et beneplacitū sponsi. et filiarū salutē. et suā ipsius consolationē.
Scio me hē locū in libro de dilectione dei plenē explicuisse. et sub alio intellectu.
potiori ne autem dēteriori lector iudicet. si cui utriusque uidē placuerit. Il sane a
prudēte et diuinitate sensui iudicabor. dū in uitas utriusque nobis patēret. et
caritā cui scriptas seruire oportet eo edificet plures. quā plēs ex eis in opus suū uerō
erit intellectus. Cur. 4. b. displiceat in sensib' scriptarū. quod in uisib' rerū assidue
expim'. In quāto ubi causa. sola a quā nostrorū assumit' corporū uis. Ita un' quod libet
diuini sūmo. nō erit abre si diuino pariat intellectus. diuini autem necessitatib'
et uisib' accommodand' os. Sequitur. Leua ei sub. e. m. r. d. e. a. me. In super b. d. i.
p̄fato op̄clo memini ubi disputatū. si signem' sūmois ordinē. Licet sūmo ad
eē sp̄sū. credo in sua p̄sentia languentē erigat. Quā. 4. nō in p̄sentia sua
ualeat. quā absentia ostēdat. Et nō sustinet dilectē molestia. adē. neq. 4.
morā facē pot. tantū desidijs euocat. In quā illā op̄ent donec absens fuit si
dē ad op̄a. et sollicitā ad lucē. in eo nimir' quod flore et fruct' p̄cepit aduna
ri. et cōpensionē hac uice remuneratiōe grē et reuē. Deniq. uno brachiorū su
orū sustentat cap' iacenti. ad amplexand' altū parat ut sinu foueat. felix
aīa quā in xpī recbit pectore. et ubi brachia req̄esit. Leua ei sub. e. m. r. d.
e. a. me. Hanc amplexat. et amplexabit' me. in nouis p̄ori grē adeo nō igitā.
in scām grā actione p̄uenit. Disce in referendo grām nō eē tard' aut segn'.
disce ad singlā dona grās agē. Diligent' igit' osidā quā apponit'. in nulla
uis' dei dona debita grā actione frustrant'. nō gūdā. nō mediocra. nō pu
silla. Deniq. iubem' colligē singula ne peant. nec minima bñficia obli
uiscj. Nqd nō p̄t quod donat' igit'. In gītudo munica ē aīa. exinanitio mītorū.
uirtutū dissipio. bñficioz p̄ditio. In gītudo uenit' uenit. siccās ē fontē pie
catif. rore misericōdie. fluēta grē. Ip̄t h deniq. spōsa mox in grā d' leua

sensit. grās egit. n̄ expectat plenitudinē q̄ i dextā ē. Itaq; enī ū memorata ē
 leuā iā ēē sub capite suo. ⁊ secuta ē a dextā se similit̄ āplexatā: s; āplexabit̄
 me iqt. Cetum qd̄ putam̄ ūbo sp̄so leuā ēē siue dextām. Hū id q̄ dicit̄
 hōis ūbū istimodi corporeas partē h̄t in se diuisā. ⁊ lineamēta distincta ac
 distinguētia it̄ sinistā ⁊ dextām. Quomāgis n̄ q̄ dī ⁊ d̄s ē s̄mo uarieta
 tē p̄r aliq̄ n̄ admittit. s; ē q̄ ē i sua nimir̄ natā tā simplex ū n̄ h̄t partē. tā
 m̄ ū n̄ h̄t m̄m̄os. ⁊ q̄ dī sapīa s; q̄ sc̄ptū ē. ⁊ sapīe ei n̄ ē m̄m̄us. At s; q̄
 iuariabile ē. id icōp̄hensibile ac p̄ h̄ n̄ inēffabile ēē necesse ē. ū q̄d in
 uenias ūba q̄ illā maiestātē ul̄ digne assignē. ul̄ p̄e p̄loq̄is. ul̄ op̄etent̄
 diffinias. Tam̄ ūc̄q; loq̄m̄ q̄ ūc̄q; de ea sp̄u s̄cō reuelante sentim̄. docem̄
 auctoritate patrū. ⁊ osuetudine sc̄ptar̄. congruentē s; reb̄ notī licē similitudi
 nes usurpare. s; ⁊ ūba n̄ noua inuenire. s; nota mutare. q̄ digne ⁊ op̄e
 tent̄ eedē similitudinē uestiant̄. Alioq̄n ridiculē ignota p̄ignota docere
 conabis. Q̄ p̄ dextrū ⁊ sinistru adūsa solent atq; p̄p̄a s; signari. uidē
 m̄ h̄ loco itelligi possē. leuā qd̄ ē ūbi. ḡminationē supplicij. Dextām ū.
 regni p̄missionē. E aū ē m̄ens nr̄a formidine pene suil̄t p̄mit̄. ⁊ tē *seruat̄*
 neq̄q̄ sub capite s; sup̄ cap̄ leua ēē dicenda ē. nec p̄ sic affecta aīa oīo dī
 ēē q̄ leua ei ē. sub. c. m. At ū si p̄ficiet̄. ex h̄ sp̄u s̄ntutū t̄nsierit i qdā
 spontanei obseq̄i digniorē affectū. quatin̄ uidel̄ p̄miss̄ p̄oci p̄uo cet̄ q̄ ardet̄
 supplicij. maḡ aut̄ si amore boni ip̄i agat̄. tē idubitat̄ dīe potit̄. q̄ leua ei. s.
 c. m. q̄ppe q̄ illū suilē metū q̄ i sinist̄ ē meliori atq; excellentiori habitudi
 ne aī sup̄arit. ⁊ dignū desidiū. ⁊ ip̄i app̄iauit dextē. i q̄ s; p̄miss̄ ionē di
 cente p̄pha addm̄. Delectatiōē i dextā. t. u. v. f. Vñ ⁊ c̄ta sp̄e accepta ē fidu
 cia loq̄t̄. ⁊ dextā ei āplexabit̄ me. Tū iā ^{metū} iudis an ita affectz ⁊ allecutz
 h̄e tante suauitatis loc̄. illud q̄ quenuat s; psalmo usurpare ū dicat ⁊

timore
timore
pena in
denari
aia sin
gesce
it ti
mes
elict.
lomon
ostitutu
ornit
dilecti.
fina suo
hys nago
angust
in lo
iusticia
na caq;
o e.
la am

A Sermo. Quinquagesimus secundus.;
 dico uos filie utin p capreas ceruosq; cam-
 porum. ut non excitetis neq; euigilare faci-
 atis dilectam. quousq; ipsa uelit. Prohibent^r
 adolescentule. has enim filias iherlm dicit. quia & si
 delicate & molles & quasi femineis adhuc affectibus
 et actib; infirmę. sponse tñ inherere spe pficien-
 di & pficiendi iherlm. phibentur q ab infestatione
 sponse dormientis. ne scilicet preter uoluntatem
 ipsius ullatenus eam excitare presumant. Propterea
 enim dulcissim' sponsus leuam suam capiti eius
 supposuit. scdm ea que premissa sunt. quatinus in
 sinu suo eam quiescere faceret et dormire. Et nu-
 nē sicut subinde scriptura psequit'. ipse custos il-
 lus dignantissime i beniuolentissime uigilat sup
 eam. ne adolescentularum crebris minutisq; neces-
 sitatibus inquietata euigilare cogatur. Ista est lit-
 teralis coherentia textus. S; enim contestatio il-
 la facta p capreas ceruosq; camporum. nichil om-
 nino scdm litteram consequentie rationabilis ha-
 bere uidetur. adeo totam sibi eam uendicat
 intelligentia spalis. At quoquom illa se habeat.
 interim bonum est. nos hic esse. et intueri pau-
 lisp nature diuine bonitatem. suauitatem.
 dignationem. Quid namq; tu homo in hu

202
manus unquā affectibus exptus et dulcius
quam modo tibi exprimitur de corde altissimi.
Et exprimitur ab illo qui scrutatur alta dei. et
non potest nescire que in eo sunt. quia sp̄s ipsi
est. nec aliud plane loqui quam apud ipsum ui
dit. qm̄ ueritatis sp̄s est. Deniq; nec deest in
nr̄o genere qui hoc munere felix letificari me
ruerit. & sic in semet ipso suauissimi archani
huius habuerit experimentū. nisi tam scriptu
re loco qui pre manibus est. omnino decredim?
ubi manifeste inducitur celestis sponsus uehemen
tissime zelans p̄ quiete cuiusdam dilectę sue.
sollicitus seruare inter brachia propria dormi
entem. nequa forte molestia ut inquietudine
a somno suauissimo deturbetur. Non me capio
pre leticia qđ illa maiestas tam familiari dulciq;
consortio nr̄e inclinare se infirmitati minime
dedignatur. et sup̄na deitas anime exulantis
inire conubia. eiq; sponsi ardentissimo amore
capti. exhibere affectum non despicit. Sic sic
in celo esse non ambigo ut lego in terra. sentietq;
p̄ certo anima qđ continet pagina. n̄ qđ non
sufficit ista om̄ino exprimere quantū cape illa
tunc poterit. s; nec quantū iā potest. Qđ putas
illic accipiet. que hic tanta familiaritate do

Inatur

ut dei brachius amplecti se sentiat. ^{dei} sinu foueri. dei
cura et studio custodiri. ne dormiens forte a ^qpiam
donec ultro euigilet excitetur. Age iam itaq; dicam⁹
si possum⁹ quina ille sit somn⁹ quo ^{dilectam} dilectam suam sponsam
obdormire uelit. nec putat⁹ omnino n^o ad ipsi⁹ arbitriū
excitari. ne forte cū legerit quis apd⁹ aplm. hora est.
iam nos de somno surgere. siue apd⁹ ppham exorari ab
ipso dñi illuminari oculos suos ne unquā obdormiat in
morte. nominū equiuocatione turbet⁹. nec inueniat
omnino qd⁹ digne de obdormitione sponsę que hoc
loco memoratur sentire possit. Nam ne illud quidē
simile est huic. qd⁹ de lazaro ait in euanglio dñs. lazarus
amicus iiii dormit. eamus et a somno excitem⁹ eū.
Hoc enī dicebat de morte corporis ei⁹ cū discipuli de dor-
mitione somni dictū putarent. Non est aut⁹ is spon-
sę somni dormitio corporis ut placida que sensus car-
nis suauiter sopit ad temp⁹. ut horrida que fundit⁹
uitam tollere consueuit. Multo magis u^o i ab illa
alienus existit qua obdormitur morte. cum uideli-
cet in peccato qd⁹ est ad mortē irreuocabiliter pse-
ueratur. Magis aut⁹ istiusmodi uitalis uigilq; sopor
sensem interiozem illuminat. & morte ppulsata
uitam tribuit sempiternā. Reuera enī dormitio
est. que tam sensū non sopiat s; abducit. Est.
& mors qd⁹ non dubius dixerim. qm⁹ ap⁹ls quosdā

in carne adhuc uiuentes cōmendando sic loquit².

Sortui estis et uita u^{ra} abscondita est cū xpō in dō.
Inde et ego nō absurde sponse extasim uocauerim
mortē: que tam non uita s; uite eripiat laqueis
ut possit dicere. Anima n^{ra} sic passer. e. d. l. u.

q^o uitā laqⁱ

Inter medios nāq; laqueos in hac uita inceditur.
qui utiq; totiens non timent² quotiens scā aliq^u
et uehementi cogitatione anima a semet ipsa abri
pitur. si tam eo usq; mente secedat et auolet. ut
hunc cōmunem transcendat usum et consuetu
dinem cogitandi. Veni frustra iacitur rete ante
oclos pennatorū. Q^u enī formidet luxuria. ubi nec
uita sentitur. Excedente quippe anima et si nō uita
certe uite sensu. necesse est etiā ut nec uite tēptatio
sentiatur. Quis dabit mⁱ pennas sicut columbe. et
uo. i. re. Utinam hac morte ego frequenter ca
dam. ut euadam laqueos mortis. ut non sentiam
uite luxuriantis mortifera blandimenta. ut ob
stupescam ad sensum libidinis. ad estum auaricie.
ad uacundie et impatientie stimulos. ad angores solli
citudinum et molestias curarū. Mouatur anima mea
morte iustorū. ut nulla illaqueet iniusticia. nulla ob
lectet iniquitas. Bona mors que uitam nō aufert. sed
transfert in meli². Bona q^u nō corpus cadit. s; anima
subleuat². Serū hec hominū est. S; moriat² anima

A

mea morte etiā si dici potest anglos. in p̄sentū memo-
ria excedens rerū se inferioris corporearūq; n̄ m̄ cupidi-
tatis s; 7 similitudinib; exuat. sitq; ei p̄na cū illis con-
uersatio cū quib; 7 puritatis similitudo. Talis ut opinor
excessus aut tantū aut maxime contēplatio dicitur.
Rerū 7 rerū cupiditatib; uiuendo n̄ teneri. Inimane un-
tatis ē. Corpore n̄ similitudinib; speculando n̄ inuolui.
anglice puritati ē. Vtrūq; tam diuini muneris ē. Vtrūq;
excede. utrūq; te ipsū transcendere ē. S; longe unū. alter
n̄ longe. Beatus q̄ dicere potest. Ecce elongam fugiens. n̄ fuit
ocent' carnis n̄ longe se faceret. ut posset q̄scere. Transi-
sti carnis oblectamēta ut minime iā obediās occupantis ei
nec tenearis illecebris. p̄fecisti. Separasti te s; n̄dū elonga-
sti. n̄ irruentia undiq; fantasinata corporearū similitu-
dinū transuolare m̄tis puritate p̄ualeas. Huc usq; noli t̄-
p̄mittē requiem. Erras si cetera uiuere te estimas locū q̄etis.
secretū solitudinis. luminis serenū. habitaculū pacis. S; da
m̄ q̄ illuc puenit. 7 ununctant' fateor q̄scere. q̄ m̄to dicat.
Iūte aīa m̄a i. r. t. q. d. b. t. Atq; hic uere in solitudine loc'
7 i lumine habitatio. p̄r' iuxta p̄phā tabernaculū i iūbiaculū
diei ab estu 7 securitate 7 absolutione a turbine 7 a pluuia. de
q̄ r̄s d̄d. absedit me inq̄t i tabernaculo suo i. d. m. p. i. a. t. s.
Puta q̄ in solitudine hanc secessisse sponsā. ibiq; p̄ ame-
nitate loci m̄t' aplexus sponsi suauit' obdormisse. id ē
in spū excessisse. qm̄ prohibite sunt adolescentule exire

facere

illā q̄ ad ipsa uoluerit; At istud qualiter? Non enim simplicit̃
 neq; leui ut assolat̃ cōmonitioē phibere sunt. s; om̃ino no-
 ua & insueta contestatioē. p̄ caprea^{scilicet} ceruos q; caporē; Q̄d
 genere ferarū uident̃ in satis congruent̃ exp̄sse scē anime
 gentē corporib; simul & q̄ cū dō sunt angli. nimirū p̄p̄
 acūm uisus & salt̃ celeritatē; Vtrūq; hoc siq̄dē utriq; sp̄ib;
 conuenire cognoscim̃. nā facile & petunt summa & intima
 penetrant. Q̄d q; in campis designata cōmūatio. euidēt̃
 libos atq; expeditos signat in cōtēplatioē discursus; Q̄d
 s̄ uult q̄ ad iuratio facta p̄ istos. Afecto ne inquirere ad-
 olescentule audeant leui ex causa euocare dilectā a tam
 reuerendo collegio. cui absq; dubio totiens aduiscetur.
 quotiens cōtemplando excedit; P̄ulcorib; itaq; horū au-
 ctoritātē t̄rent̃. a quorū societate constat a uelli illam
 ipsarū importunitatē; Attendant adolescentule quos
 offendant parit̃ cū matrē inq̄rant. & minime ita ma-
 trina de caritatē confidant. in illum celestē conuentum
 sine magna necessitate irruere uereant; Iō q̄ppe se age-
 re cogunt. q̄ in cōtēplatione quiescenti plus iusto
 moleste sunt; Ponit̃ sane in uoluntatē ipsius & uacare
 s̄ cure illarū intendere. put̃ oportere iudicauerit. cū
 uetat̃ excutari ab illis q̄ usq; ipsa uelit; Nouit spons̃
 quanta flagrat dilectione etiā erga primos sponsa. &
 satis p̄p̄a caritate sollicitari matrē de p̄fectib; filiarū.
 nec se ullo pacto illi subtrahaturā seu denegaturā q̄ntū

A t cū

et quoniam opus fuerit: proptereaque secure discretioni ei
credenda censuit hanc dispensationem; Non enim est
talis quales multos uidentur propheta inuisione no-
tatos. quod quod crassa est et forte assumptis quod debile est percipiunt.
Huiusmodi medicos ualentes requirit. et non potius egredientes. Si con-
tingat. facit forsitan ut amicus; non ut medicus; Quis docet
magister bone. si omnes indoctos reppuleris. Quibus; queso
habes diligentiam discipline. si indisciplinatos ut effu-
gaueris omnes ut fugeris. In quibus; obsecro tuam probam ^{gentia} ~~gentia~~
^{gentia} si solos admiseris mansuetos. inquietos excludere.
Sed tamen de his sedentibus; qui utinam presens capitulum
attenti obseruarent; Cogitarent certe quanta propositis
reuerentia debeat. quos temere inquietando celi quod; ci-
uib; se reddunt infestos. et nobis forte plusculum solito par-
cere demum incipere. nec tam irreuerentem leuitatem; se iam
ingererent. cum uacant; Rara satis in ad feriandum
a superuenientibus; ut bene ^{nocturnum} concedit hora. et cum ipsi me
in omni patientia sustineant; Verum ego scrupulosius
inuenio istiusmodi querelam. ne quis forte pusillanimum
super uires proprie patientie dissimulat a necessitatibus; su-
is. dum me inquietare ueret; Super sedeo quod. et ne magis
impatiente exemplum uidear dare infirmis; Pusilli
dum sunt meum credentes. non patior ut ex me scandalum
patiantur; Non utor hac potestate magis aut ipsi me uideant
ut libet. tantum ut salui fiant; Parceant in si perierit

et in eo potius requiescat. si non me inquietare timeverint per necessitates; suis; Quia eis moris quod ad potuerit. et in ipsis servitia deo modo. quam diu fuero. in caritate non ficta; Non quia quod mecum. nec quod mihi est utile. sed quod multis. id mihi utile iudicabo; hoc solum deprecor. ut fiat acceptum eis fructuosumque ministerium meum. si forte vel ex hoc inveniatur in die mala misericordia in oculis patris eorum simul et sponsi ecclesie ihesu christi domini nostri. qui cum eo est super omnia deus benedictus in secula. **Sermo.**

L. 113.

Uox dilecti mei; Videns **Quinquagesima trigesima.**
 sponsa novam adolescentularum iocunditatem et verecundiam timorem. quod feliciter de novo cepissent non audere se ingerere seculo ocio ipsi. nec sibi heri et nudum tibi molestum fieri quod essent in contemplatione presumere. agnoscit hoc et puenisse cura. et opera sponsi. et exultant in spiritu. siue per illarum perfectum. que a nimia et superflua inquietudine compelescunt. siue per sua demum futura libiore quiete. siue et per dignationem et favorem sponsi. adeo per hac ipsa eius quiete zelantis. et tanto studio defensantis suavissima oia sua. immo studia ferventissima. aut hoc facere vocem dilecti vocem dilecti sui. huius rei gratia facta ad illas; Quia si alius preest in sollicitudine. vix unquam vel raro securo uacat sibi. dum semper timor sui penuriam facere subditis. et non placere deo quod communi utilitati propter se prefert quietem contemplationis dulcedinem; non autem parum gaudij et securitatis accedit. interdu suavitatem feriant cum ex metu quodam

et reuerentia q̄ se immissa diuinit̄ cordib; subditorū.
intelligit suā dō placere quietē. q̄ facit ut illi q̄ mag
animo, suas necessitates sustineant. q̄ patris sp̄s ḡta,
audeant oia temere p̄turbare; Nā iusta trepidatio par-
uulorū manifestat signat audisse eos intus quasi mi-
nacē atq; increpatoriā illi p̄cul dubio uocē. q̄ mppha
loquit; Ego qui loquor iusticiā; Vox ei inspiratio ei.
ac iusti timoris incussio; Compta q̄ hac uoce sponsa
gaudens et exultans. uox inquit dilecti mei; Amica ē.
et gaudio gaudet p̄p̄t uocē sponsi; Et addit; Ecce uenit
is saluens in montib; transiens colles. Compta q̄ auditu
uocis. dilecti p̄sentia. incunctant̄ intendit bene curio-
sos oculos ad uidendū quē audierat; Audit ducit
ad uisū q̄ fides ex auditu qua corda mundant̄ ut
possit uideri d̄s; Sic enī habes. ^{fide mundant corda} Uide itaq; uementē
quē loquentē audierat. obseruante t̄ hic ordinem
illū spū scō. q̄ ap̄d p̄pham desc̄pt̄ ē ita; Audi filia et
uide; Et ut certius adūtas n̄ casu. neq; fortuitu s; de
studio magis et industria. ob illā scilicet rationē. quā
p̄missū auditū hoc loco p̄missum uisui. uide si n̄ hic
ordo ūborū a scō q̄ iob obseruat̄ inuenit̄. ū sic loq̄t̄ dō
A uditu auris audiui te. et nunc ocl̄s meus uidet te; S; et
ubi sp̄s sc̄s sup̄ ap̄los indie pentecostes descendisse me-
morat̄. nonne audit̄ uisū p̄uenisse describit̄. Aut enī;
fact̄ ē de celo repente son̄ tanq̄ aduentis sp̄s uehe-

m̄tis; & infra; & apparuer̄ illi d̄sp̄t̄e linguę tanq̄
 ignis; & hic ḡ sp̄s sc̄i aduentū. primo audit̄ de hinc uis̄
 p̄cepisse refert̄; S; de hoc satis qm̄ tu q; si curas opam
 dare huicemodi inquisitioni potis & ipse fortassis in aliis
 sc̄pturę locis n̄nulla similia rep̄ire; Nō iā illd̄ consi-
 derem̄ qd̄ diligentius eget inquisitionis & difficilio-
 res h̄t accessus. Ad qd̄ nimirū om̄ino egere me fateor
 adiutorio sp̄s sc̄i uata ponere in lucē possim qui illi
 sint montes seu colles sup̄ quos salientē & t̄nsili-
 entē eos eccl̄a sponsū letis spectauit obtutib; credo
 eū p̄perare ad ipsi redemptiōē. cui concupierat &
 decorē. Nā id quidē p̄pt̄ea ita & n̄ dubie senseri qm̄ si-
 mile quid de p̄pha occurrit in euidēt in sp̄u p̄uidente
 & exp̄mente saluatoris aduentū. In sole posuit tab̄naclm̄
 suū & ipse tanq̄ sponsus p̄cedens de thalamo suo. Exul-
 tauit ut gigas ad currendā uia a sūmo celo egressio
 ei & occursum ei usq; ad sūmū ei; Cūsus & recursus is notis-
 simū ē. aq̄ & ad quid uirtus consumatq; notissimū; Qd̄ ḡ.
 Ingeni nob; siue in psalmis ista legentes siue in p̄senti can-
 tico. uirū gigantē p̄cere stature absentis cuiuspiā mulier-
 cule amore captū & dū p̄pat ad cupitos amplex. transi-
 lientē montes collesq; hos quos uidem̄ mole corpora sup̄
 plana t̄re. tanta altitudine eminentes. ut & sup̄ nubes
 aliqui illoz̄ uiricē extulisse cernant̄. Verū n̄ deos isti
 modi corporeas fantasias imaginari p̄sertū tractantes

hoc canticū spāle. s; nec licet omnino nob. q̄ meminimus le
 gū in euāglio qe spē ē dē. & eos q̄ adorant eū oportet in spū
 adorare; Q̄ t̄ ḡ hy spāles montes & colles. ut p̄ modū osequit̄
 agnoscam⁹ sponsū. qui dē ac p̄ hoc & spē ē. quales & ouīmōi
 dabat salt⁹ mīll. siue sup̄ illos. Si illos putam⁹ in quib; eu
 uāglin⁹ refert. olim fuisse relietas nonaginta nouē oues.
 cū p̄ pastor earū uenit unā m̄ trīs querere que pierat.
 nichilominus adhuc in obscuro res ē. & intellect⁹
 beret. dū difficile sit inuenire. sp̄it dō tales illę & sup̄ ce
 lestes beatitudines nā ipse s̄ sine dubio q̄ ibi memo
 rat⁹ sicut oues. quos ut quales alios habeant spāles
 similit̄ montes ut colles. ad habitandū pascendū ueiūt;
 & erūtām sū in ueritate aliqui eēnt. ueritas hoc n̄ di
 xisset. s; neq; p̄phā longe ante de ciuitate sup̄na ihe
 rlm̄ p̄tulisset. q̄ fundamēta ei sunt in montib; sc̄is. si n̄
 uere inibi eēnt montes sc̄i. deniq; qd̄ celestis habitatio
 illa uere habeat n̄ in spāles s; & uiuos ac rōales montes
 collesq; audi ysaia; Montes & colles cantabunt corā
 dō laudes. Q̄ nā ḡ isti n̄ idē ipsi celi inhabitatores spē.
 quos dñica uoce oues dixim⁹ appellatos. ut ipsi sint monte⁹ q̄ oues.
 montes. aut oues in ouib; pasci; Et iuxta litterā. dū
 rū sonat. sc̄dm̄ spālē autē intelligentiā dulce sapit. si
 subtilit̄ adūtam⁹. q̄ utrarūq; ouū pastor. dei sc̄l̄ sapia
 & unū idēq; pabulū uirtutis alit̄ in trīs alit̄ in celestib;
 ḡgib; ^{sum} administrat; Nā nos qdē mortales homines in trīs

Si n̄ tñ ab
 surde dici
 uideatur
 aut in mon
 tib;

in loco pugnationis nr̃e in sudore uultu nr̃i comedere panẽ
nr̃m necesse habem̃. fons illum in labore et erũna m̃dicam
tes. et a doctis uiris. et a sacris libris. ut certe p̃ ea que fa
cta sunt. inuisibilia d̃i intellecta conspicientes. Angli
aũ in oĩ plenitudine et si ñ a semet ipsis. tñ in semet ip
sis. tanta facilitate q̃nta et felicitate accipiunt. unde
beate uiuunt; S̃t enĩ oĩ docibiles d̃i. qđ sane electos
hominũ. qũq; assecuturos. certa ueritate p̃mittit. ^{ndũ} et ex
piri t̃bunt. felicitate secura. P̃ascunt p̃inde in montib;
montes. ut oues in ouib; . oũ sane illę sup̃ne subę sp̃ales
int̃ semet ipsas. de uero uite. unde suã beatã p̃petuã
uitã. affluent̃ inueniunt. id̃ ipsi et montes et oues. mon
tes p̃ p̃ plenitudinẽ ut celsitudinẽ. oues p̃ mansue
tudinẽ; Pleni quippe d̃o. celsi meritis. cumulat̃ uir
tutib; . nichilominũ. tam erectos uices. tota et humili
obediencia sũmittunt et inclinant. illi longe sup̃emi
nentis impio maiestatis. tanquã oues mansuetissime
ad nutũ sui pastoris p̃ omnia ambulantes. et sequentes eũ
qđq; ierit; Et in his scđm p̃pham d̃d̃ uere montib; . fons
tanquã prima omnũ creata sapia. fundamenta ciuita
tis d̃ni. ab initio firmis stabilita consistunt. q̃ utiq;
una est in celo et in tr̃a. licet ex parte p̃gnãt. et ex par
te regnans; Et ex his. nichilominũ iuxta isaiã. tanq̃
q̃b; d̃a uitalib; cimbalis bñ sonantib; . iugis resonat
gratũ actio. et uox laudis. suauis et incessabili uoce im

te q̃ oues.
Sĩñ tñ ab
surde dici
uideatur
aut in
tribus

pleni; qđ ex eodē ppha paulo ante memorauim⁹ qđ
montes ⁊ colles cantabunt corā dō laudes. Et itē qđ
ille alī loquens ad dñm dōr. beati aut qđ habitant in domo
tua dñe is. s. i. v. h. y. g. ut ad id recurrām unde alī
qñtū s; ut puto necessarie digressū ē. illi s; montes atq;
colles in quib; ecclā uidit celestē sponsū. mira alacritate
salientē. cū ad suos pparē amplex⁹. nec m̄ salientē. s; ⁊
transilientē eos; Vis ē hos salt⁹ ex litis ppharū aptorūq;
demonstrē. Non qđ nō omnia que de hac re apđ illos
ab ociosis inueniri queunt. testimonia replicare inci-
piā. hoc enī longū ē. ⁊ op⁹ nō ē. s; ea tantū pono qđ sunt
⁊ apte astruere uideant⁹ id qđ dñs de sponsi salub; dy-
diot de illo dauid qđ posuit in sole tabnaclm suū ⁊ ipse
tanq̄ sponsus pcedens de thalamo suo; Exultauit u. g.
a. e. u. a. s. c. e. ei. En qñtū salū dedit. a sūmo celo ad t̄ras;
Sane enī nō inuenio alibi ubi in sole posuerit tabnaclm suū.
⁊ in luce ⁊ in manifesto suā dignat⁹ sit exhibere p̄sentia.
ipse lucis inaccessibil⁹ habitator. nisi utiq; in t̄ris; Veniq;
in t̄ris uisus ē. ⁊ cū hominib; conuēsat⁹. In t̄ris inq; palā
qđ ē in sole. posuit tabnaclm suū. corp⁹ uidelicet qđ de
uirginis corpore ad hoc sibi aptare dignat⁹ ē. ut in eo in
se inuisibil⁹ uideret⁹. ⁊ sic uideret omīs caro salutare
dei cum in carne uenisset; Salut⁹ g; in montib; ⁊ in illis
sup̄nis sp̄ib; cū ad eos usq; descendit. sacramtū a celis
absconditū ⁊ magnū pietatis m̄steriū eis dignanter

apient; S; transiens hos superiores atq; eminentiores
 montes. cherubim scilicet atq; seraphim. necnō dñationes pñ-
 cipat' et potestates uirtutesq; etiā ad inferiorē usq; angelorū
 ordinē descendē tanq; ad colles dignat' est; S; nōd' ut in
 ill' remansit. Mansit et colles; Non enī inq't angelos s;
 sem habrahe app'hendit. qđ utiq; angelis inferi ē. ut sermo
 impleret' quē dixit memorat' ppha. loquens ita ad patm
 de filio. Ministi eū paulomin' ab angelis; Quāq; si sane ad
 cōmōdationē naturę humanę dictū possit intelligi. qđ hō
 ad imaginē et similitudinē dī condit' ac p'dit' ratione ad
 instar utiq; angli modicū tñ distet ab anglo p'p't corp'
 de tñ; S; audi aplm paulum apte pñuntiantē de eo q' in for-
 ma dei eū esset. nō arbitrabat' rapinā ēē se eq'lē dō. quia semper
 ipsum exinaniuit formā serui accipiens. in similitudinē hōiū
 fact' et habitu inuenit' ut hō. et rursum uenit inq't plenitudo
 tēporis. misit d's filiū suū ^{factū} ex muliere. factū sub lege ut eos q'
 sub lege erant redimeret. Q' g' factus ex muliere. fact'
 et sub lege est. p'cul dubio nō solū montes. et maiores supio-
 resq; beatitudines. s; et minores angelos descendendo tñ-
 siluit. q' qđē in cōparatione superiorū merito collū nomine
 designant'; Ceterū q' minor ē. in regno celoz. maior ē quis
 carnē portante sup' tñ. etiā si sit ille ^{magn'} iohes baptista; Nā et
 si sane dōi hominē faciam'. et in homine sup' omnē p'uci-
 parū et potestātē longe incōparabil' p'minere. certū tñ
 quia et si p'it maiestate. s; infirmitate succumbit; Ita g' saluit

in montib; et transiit colles: cum non solum superiorib; sed et inferiorib; spiritib; dignantissime se inferiorē exhibuit. Nec in illis
superiorib; spiritib; sed et ipsis qui domos luteas inhabitant subiectū
i exhibuit se humiliens et uincens humilitate et hominū humilitatē;
Et rat domq; subdit' marie et ioseph cum eēt puer in nazareth
et apud iordanē iohis se manib; iam uiuent' inclinauit. Sed
inclinata ē dies: nec adhuc omnino de his montib; descen
dere libet; Ceterū si hac uice uoluerim' cuncta hor' put
delectat explorare amena: abduca perscrutari uerend' ne
aut sermo grā breuitate careat: aut larga excellensq;
materies debita diligentia festinatione fraudet'; Lau
seni' deinde hodie iam si placet in montib; istis: quoniam bonū
est nos hic eē: uel a pastore xpō una cū scīs angelis in loco
pascue collocati: et iocundi pascim' et ubi; Et nos siquidē
oues pascue ei; Ruminem' q' tanq' munda animalia
boni pastoris que de hodierno sermone tota audilitate
glutiamur: sermone altero: residua capituli ei' de; attenti
pcepturi largiente sponso ecclē ihu xpō dñō nrō q' ē sup
omnia d's benedict' in scā; **Sermo. L. iij.**

5 **S**ed et eod' capitulo qd' hestino sermone uersatū ē.
dictur' sum aliū intellectū: quē hodierno seruau
uos phare et eligite potiora; Non ē op' superiora repetere que
excidisse nō arbitror in tā breui. Si q' min' tam sc̄pta sūt
ut dicta sunt. et excepta sic et sermones ceteri ut facile
recupet' qd' forte excidit; Quia ppter accipite alia; Ecce uen

is inquit saliens in montib; transiliens colles. S. ponsium to-
 quit. q. pfecto tunc in montib; salut. cum missus a patre.
 ad euangelizandum paupib; anglor; fungi nē dedignatus
 officio. fact' magni consilij angls. qui dñs erat. p se descend
 ad trās q. alios delegare solebat. p se notū fecit dñs saluta-
 re suum. p se in conspectu gentiū reuelauit iusticiam suā;
 O u itaq; omīs uerba pauli sententiā administratorū spē sint mis-
 si in ministeriū ppter eos qui hereditatē capiunt salutis q.
 erat sup illos. fact' ē int illos tanq. muni ex illis. dissimu-
 lans iniuriā. & accumulans grām; S; audi ipsū; Non ue-
 ni inquit ministrari s; ministrare. & animā meā dare p
 multis; Q. d. quidē ceterorū nemo inuenit ē. ut omīs q. q. q.
 ministrasse uisi sunt. ipse deuotus transierit fidelib; q; ob-
 sequis; Bon' minist' qui carnē suā in cibū sanguinē in-
 potū animā ministravit in pōu; Bon' plane. q. spū alacer.
 caritate feruens. pietate deuot. n. solū salut in montib; s;
 & transilit colles. & supat & uincit alacritate ministrand.
 utpote quem unxit d's d's suus oleo leticie p consortib; su-
 is. in q. utiq; exultauit ut gigas ad currendā uia; Veniq;
 transilit gabrihele & puenit ad uirginē eodē archan-
 glo attestante q. ait; Ave grā plena dñs tecū; Quid. Quē
 in reliq. in celo. nē in utero repis. Q. nā in uolauit &
 puolauit sup pennas uentorū. Quidus es o archangl'e. tñsi-
 lit te. q. pmitit te; Aut certe saliebat in montib; cū
 in anglis oli patrib; apparebat. qd utiq; ppetati littere.

magis conuenire uidet. Non enim aut saliens in montes. s;
in montib; ut ipse in eis salire uideat. q̄ facit et dat ut
saliant. quēadmodū loq̄r in pph̄is. opat̄ in iustis. cū ill̄
ūba istis opa tribuit; adde qđ aliq̄ illoꝝ psonā ei gere-
bant. ita ut loqueret̄ quisq; illoꝝ n̄ tanq̄ angl̄s. s; tanq̄
dñs; Verbi gr̄a ille angl̄s qui cū moyse loquebat̄ dice-
bat. n̄ ego dñs. s; ego dñs. atq; id frequenti iterabat; Sa-
liebat ḡ in montib; .i. in angl̄is in q̄b; et loquebat̄ et suā
hominib; exhibebat p̄sentia; Ad homines enī saliebat.
s; in angl̄is n̄ in se; N̄ in sua natura. s; in subiecta crea-
tura; Qui enī salit de loco ad locū uadit. qđ n̄ cadit
in dñm; Ergo in montib; .i. in angl̄is saliebat. q̄ in se n̄ po-
terat. et saliebat usq; ad colles. .i. patriarchas et pph̄as ce-
terosq; sp̄ales uiros de t̄ra; S; transliebat et colles.
cū n̄ solū magnis et sp̄alib; uiris. s; et aliq̄b; de poplo et
et n̄ nullis mulierib; eque in angl̄is loqui et appare-
re dignat̄ sit; Vel colles dic̄ aeras potestates que int̄
montes quidē minime iā numerant̄ p̄ eo qđ a uir-
tutū celsitudine defluer̄ p̄ supbia. nec tam usq; ad
humilia uallū. siue ad ualles humiliū p̄ penitentiā
detumescunt; De his arbitror illud dictū in psalmis;
Montes sicut ceta fluxer̄ a facie dñi; hos itaq; tumētes
ac steriles colles tanq̄ medios positos int̄ montes p̄fe-
ctorū. et ualles penitentū p̄cul dubio t̄nsiluit. q̄ in mon-
tib; salit. hisq; p̄tatis et despectis descendit ad ualles ut

ualles habundent frumto. Porro illi eterna e regione
 ariditate ac sterilitate dampnant. sic habes pphē sup
 illos imprecationē; Nec ros inquit nec pluuia descendant
 sup uos; Atq; ut noueris qđ ad anglos qđ puaricati sūt
 sub figura montū gelboe ista loquat. ubi inquit ceci-
 derunt uulnerati multi. Quā multa in his maledictis
 morib; de exercitu isrl' cecider' a pncipio r cotidie ca-
 dunt; De qb; r habes in eodē ppha cū dīc dō; Sic uul-
 nerati dormientes in sepulchris quorū n̄ es memor am-
 pli; r ipsi de manu tua repulsi sunt; Non ē qđ mīnū
 si steriles r infructuosi pmanent isti n̄ montes celi-
 ci; aerū colles sup quos nec ros ^{nec} pluuia descendit. qđ pe-
 aetore grē r benedictionū largitore transiliente eos r
 descendente ad ualles ut celesti umbre pfundat hu-
 miles qui sunt sup trā r fructū afferant in patientia.
 fructū tricesimū. sexagesimū r centesimū; Deniq; ui-
 sitauit trā r inebriauit eā multiplicauit locupletare
 eā; Terrā uisitauit n̄ aerē qđ mīa dñi plena ē trā; De-
 niq; opat' ē salutē in medio trē. n̄quid r in medio aeris
 hoc adūsū origenē qđ in aere dñm glē denuo p demo-
 nib; impudenti crucifigit mīdacio. cū hui' consci' mī-
 sterū paulus affirmet. qđ resurgens ex mortuis iam
 n̄ mort'. r mors illi ultra n̄ dñabit; Verū n̄ solū uisi-
 tauit trā qui aerē tūsiuit. s; r celū dicente scōptā;
 Vñe in celo mīa tua r ueritas tua usq; ad nubes; vsq;

N
 A

uo lene

ad nubes enī celū est qđ inhabitant sol angli quos
nō tñsilit sponsus s; salit in eis ita ut impmat ut im-
pmat ipsi duo quedā uestigia pedū suorū. mīam
et ueritatē. De qđ; dñi uestigis memini me insupi-
orib; sermonib; plenū disputasse; A nubib; ū. et infra
demonū habitatio ē in aere isto infimo et caligino-
so. in qđ; nō salit sponsus s; transilit illos et pterit.
nec ullū in se retinent dei tñseuntis uestigiū. Nam
qm̄ in diabolo ueritas ē. de qđ in euangliis ueritatis
sententia extat. qđ in ueritate stetit. s; mōdo extitit
ab initio. S; nec miscedem quis dixerit eū. qui nichilo-
minus ab initio homicida fuisse. eadem ipsa uerita-
te euanglii conuenit. Porro aū qualis pat̄ familias
tales et domestici ei; Pulchre p̄inde de sponso ecclā
psallens qđ in altis habitat. et humilia respiciat in
celo et in t̄ra. nullā omīno mōtionē fac. de his qđ in aere
ūsam^{ur} spib; supbi. qm̄ dñs supbi resistit et humilib;
dat grām; videt^{ur} qđ illū saluentē in montib; et transi-
lientē colles iuxta imp̄cationē dauid dicentis; Oēs
montes qđ in circuitu ei sunt. i. in circuitu gelboe ui-
sitet dñs. a gelboe autē transeat; Diabolo nēpe qui
p gelboe designat^{ur}. hinc inde sunt montes quos ui-
sitat dñs. sup angli. infra homines; In penā si qđem
suā locū in aere isto mediū int̄ celū et t̄ra. de celo
cadens sortit^{ur} ē. ut uideat et inuideat ipsaq; inuidia

211

torqueat scriptura dicente; Peccator uidebit et iras-
 cet^{ur} dentib; suis fremet et tabescet; Quā miser cum
 suspiciet celos in quib; in numeros montes intuet^{ur} diui-
 na claritate fulgentes. diuinis laudib; resiliantes. sub-
 limes in glā. habundantes in grā; Quā miserior cū
 respiciet terram montes nichilomin^{us} q^{uam} p^{ri}mos de poplō
 acquisitionis habentē. fide solidos. spe excelsos. caritate
 spaciosos. cultos uirtutib; bonorū opū fructib; refer-
 tos. de rore oeli tanq^{uam} de saltu sponsi. cotidianā capien-
 tes benedictionē. Cū quanto putam^{us} dolore et rancore
 aspiciat ille cupidissim^{us} gl^{ori}e. illos in circuitu suo tā
 gl^{ori}osos montes. cū se et suos eregione incultos. tenebro-
 sos. bonis omib; infecundos despiciat. ita ut se sentiat
 eē opprobriū hominū et angelorū qui omib; exprobrabat.
 scdm illud in psalmis. Draco iste quē formasti ad illu-
 dendū ei^{us} atq; hoc q^{uia} ob ipsorū supbiā transiit eos
 sponsus saliens in montes qui in circuitu ei^{us} sunt. tan-
 q^{uam} fons ascendens de medio paradysi. irrigans uniu^{er}sa
 et implens oē animal benedictioē; Beati qui torrente
 uoluptatis hui^{us} potari intēdū ut raro p^{er}merent^{ur} in q^{ui}b;
 et sin^u continue fluit. saltū p^{er} horas aqua sapientie salit
 et fons uite. ut fiat in ipsis q^{ui} fons aque salientis in
 uitā etnā; Et quidē hui^{us} fluminis impet^{us} letificat
 ciuitatē dī. sane p^{er}uenit et affluunt; In nrōs autē mon-
 tes q^{ui} int^{er} sunt. utinā intēdū facta quasi inundatioē

salte daret aliquos n̄ despiciant quib; sufficienti irrigat̄
nos q; qui ualles sum; stillare ut raras guttulas pos-
sint ne omnino aridi & steriles remaneant; Misericordia &
egestas & omnino fames ualida in regione illa q̄ nul-
lus unq̄ istiusmodi ut salub; ut in stallationib; hu-
mectatur. p̄fluente & transiliente illā fonte sapie-
ntiā; q̄ n̄ habuerunt sapientiā pierunt p̄p̄t suā insipi-
entiā; Ecce uenit is saliens in montib; transiliens colle;
Ad hoc salit ut transiliat. qui non uult ad om̄s p̄unge-
re neq; enī in om̄ib; beneplacitum ē dō; s̄c̄s si iuxta
sapientiā pauli scripta sunt ista ad correptionē ob-
seruē spon̄i discretos circumspectos salte quēad-
modū uidē tā ap̄d anglos quā apud nos & in humi-
les saliat. & sup̄bos transiliat. Si quidē excelsus dñs
& humilia respicit. & alta alonge cognoscit. Hec inq̄
attendam; quo cauti sim; spon̄i nos salutiferis saltib;
p̄parare. ne ueluti a montib; gelboe forte transeat
& a nob; si indignos sua uisitacione spererit; Qd̄ su-
p̄bis tra & em̄s. Et de anglis transiit dñs execrans
eorū superbiā; & repudiatio anglorū. fiat em̄datio ho-
minū. sc̄pta ē enī ad ipsorū correptionē; Coopetur
in bonū. & diaboli malū. & laue man̄ meas in san-
guine peccatoris; Quid inquis audi; Sup̄bo certe diabolo
horrenda & formidolosa maledictio interquet p̄ph̄a
dō in spū dicente de illo sub t̄ypo gelboe ut supra

ad ungulas somnolent. ad uia pcept. ad odiu pmanay.
lingue & gula indulgentior. segnior obtusiorq; ad
p'dicatione; heu om's montes in circuitu meo uisitat
dñs. ad me aut n̄ appropinquat. Nun collis tuu su
ex his quos tñsilit sponsus. Nā aliu quidē intueor
singularis abstinentie; aliu si patientie ammirande;
aliu autē sume humilitatis & mansuetudinis. aliu
multe m̄ie & pietatis. illū in contemplatione frequē
excedere. hunc pulsare & penetrare celos orationū
instantia. alios q; in aliis p̄minere uirtutib; hos
inq; considero om's feruentes. om's deuotos. om's in
xpo unanimes. om's dom's celestib; & grā affluen-
tes. tanquā sp̄ales reuera montes. q̄ a dño uisi-
tant. & sponsum in se salientē frequē recipiūt;
Ego aut qui horū in me inuenio nich. qd me aliud
pute quā unū e montib; gelboe. quē p̄terit in ira
& indignatione sua ille ceterorum omnū benignis-
sim' uisitor. Filioi hec cogitatio tollit extollentiā ocu-
lor. conciliat grām. sponsi saltib; p̄parat; hec ego in
me transfiguratu pp̄t uos. ut & uos ita faciatis; Imita-
tores mei estote; Qd n̄ de exercitio dico in uirtutum.
aut moꝝ disciplina aut glā sc̄itatis. nec enī de hui'
modi quicquā in temere arrogaueri imitatione
dignū; S; uolo uos n̄ parcere uob. s; accusare uosmo
ipsos quotiens forte in uobis ut ad modicu. tepere

grām uirtutē languescere dephenditis. sic et ego p
 huiusmodi memora ipsū accuso; hoc facere hominis est
 qui curiosus circūspector est sui. et scrutator uirū
 suarū ac studiorū atq; in omnib; semp suspectū hū
 arrogantis uiciū ne surrepat; In ueritate dico nil
 equē efficax eē ad grām pmerendā retinendā recipian
 dā. quā suū tēpore coram dō inueniaris n̄ altū sa
 pere s; timere. Beat' hō qui sēp ē pauidus; Time g' cū
 ariserit grā time cū abierit. time cū denuo reuertetur.
 et hoc ē sēp pauidū eē; Succedant uicissim sibi in anio
 tres isti timores scdm qd' grā ul' ad eē dignant' et offē
 sa recedere. seu iterū redire placata sentiet; Cū adest
 time ne n̄ digne operis ex ea nā hoc moner' apl's. uidete
 inqens ne in uacuū grām dī recipiatis; Et ad disciplinā;
 Holi inquit negligere grām que in te ē. Et de semae ipso
 dicebat. q' grā dī in me uacua n̄ fuit; Sciebat hō con
 silii dī habens redundare in contentū donantis. donū
 negligere. nec expendere ad qd' donatū ē id qd' intolerabi
 le ē supbiā iudicabat et ppterā studiosissime hoc malū
 et ipse cauebat docebat q; cauendū; S; rursum later fo
 uea hic q' nolo uos lateat. de qua il' ipse supbie spē tam
 to piculosi' quanto occultū sic habens in psalmo insidi
 atur quasi leo in spelunca sua; Hā si impedire n̄ pualoe
 actionē. tēptat' intentionē. suggerens et suadens quaten'
 effectū grē arroges t; Q' d' quidē supbie gen' longe illo

priore in tolerabili? et non ambigas; Quid enim odiosi illa
uoce qua quidam dixerunt manus nostra excelsa et non dominus fecit
omnia? Sic ergo timentium manente gratia; Quid si recesserit? Num
multo magis te timentium? Plane multo magis: quia ubi est de-
ficient gratia. deficiet tu; Audi etiam quid dator gratie dicat;
Sine me aut nichil potestis facere; Time ergo subtracta gratia
tanquam mox casura; Time et contremisce deo tibi ut senti-
rato; Time: quia reliquit te custodia tua; Hec dubi-
tes in causa esse superbia: etiam si non appareat. etiam si nil
tibi conscius sis; Quid tamen nescis. sentit deus: et qui te iudicat ipse
est; Sed; nec qui se ipsum commendat ille probat est. sed; quem
deus commendat; Nihil commendat te deus. cum gratia priuat
Aut nunquam qui humilibus; dat gratiam humili auferat
data? Ergo argumentum superbie. priuatio gratie est. Quod quod
tamen in te subtrahit gratia siue retrahit non pro superbia que
iam est sed; quod futura est non subtrahat; habes huius rei euidentem
documentum de apostolo. qui stimulos carnis sue sustinebat
inuit non quia extolleretur. sed; ne extolleretur; Sed; siue iam
existens. siue nondum superbia tamen semper erit causa erit
subtracte gratie; Ita si gratia reppriata redierit multo am-
plius tunc timentium ne forte contingat reciduum pati iux-
ta illud de euangelio; Ecce sanus factus es. uade et apostolus inquit. p.
ne aliquid detur tibi contingat; audis recidere quod inci-
dere esse deterius? Unde inualescente prolo. inuales-
cat et meretur; Beatus es. si cor tuum triplici isto timore re-

pleueris. ut timeas quidem p accepta grā. ampli
 p amissa. longe plus p recuperata. hoc fac. & eris hy-
 dria in xpi conuiuio impleta usq; ad summū. con-
 tinens nimirū metretas n̄ binas tantū s; ternas ut
 xpi merearis benedictionē que aquas tuas con-
 uertat in uinum leticie. & pfecta caritas foras mit-
 tat timorē; Qd̄ dicat tale est; a q̄ timor ē. qm̄ ab
 estu refrigerat desideriorū carnaliū; Inquit
 sapientie timor dñi; Et habes; aqua sapientie salu-
 taris potauit illū; Si timor sapientia & sapientia aq̄.
 timor aqua ē; Deniq; timor dñi inquit fons uite;
 Porro hydria. mens tua; Capientes inquit singlę
 metretas. binas ul̄ tñas; Tres metretes. timores tres;
 Et impleuer eas inqt usq; ad summū. Non unū timor n̄
 duo. quoq; s; tot tres simul replent usq; ad
 om̄data a summū; Om̄i tēpore time dñm. et ex om̄i cor-
 integritas de tuo. & implesti hydriā usq; ad summū;
 Amat d̄s integrū mun̄. affectū plenū. pfectū sacri-
 ciū; Cura p̄inde nuptiis celestib; plenā inferre hy-
 driā. ut de te q; dicat quia repleuit eū sp̄e timoris
 dñi; Q̄ sic timor nichil negligit; Vnde nāq; negli-
 gentia intret implenitudine. Alioquin qd̄ capere
 adhuc aliquid potest. plenū n̄ est; Eadē sane rati-
 one n̄ potes simul & sic timere & altū sapere; Non ē enī
 q̄ admittas supbiā. replet timore dñi; Et sic de cetis

uicis sentiendū quia necesse ē omnia plenitudine timo-
ris excludi; Tē demū si plene si pfecte timueris dabit
saporē caritas aquis tuis ad dñi benedictionē; Sine
caritate enī timor penā habet; & quidē caritas uinū
qd̄ letificat cor hominis; Pfecta autē caritas foras
mittit timorē. ut ubi aqua fuerat uinū eē īci-
piat ad laudē & glām sponsi ecclē ihu xpī dñi
nrī q̄ ē sup omnia d̄s benedict̄ ī sc̄la; *Sermo.*
Similis est dilect̄ meus *Quinquagesim̄ quint̄.*
caprē humuloq; ceruor; Ex pcedenti vsicō
pendet; Quē enī salientē & p̄pantē ī descripserat.
consequent̄ cōparat caprē humuloq; ceruor; ap-
te quidē qd̄ hoc gen̄ animantū cursu uelox & saltu
agile sit; Porro sermo de sponso ē & sermo sponsē;
Et p̄pha dīc de dō. quia uelocit̄ currit sermo
et̄ sane congruent̄ huic loco ū sponsus rei euiden
qui sermo dei ē saliens transiliensq; de *hinc* bat
scribit̄ simil̄ p̄inde fact̄ caprē humuloq; et̄ h̄
ratio similitudinis; Adde tam̄ ne ulla similitudinis
ipsi' ul' minima p̄portuuncula uacet quia caprea qd̄ ē
non ī cursu p̄mentate s; & a cūmne uisus eminet;
Qd̄ utiq; p̄prie illā respicit narrationis partē qua
sponsus n̄ tantū n̄ tantū saliens s; & transiliens ap-
parentē refert̄ q̄ n̄ acuto & p̄spicaci intuitu non
posset omīno p̄sentī int̄ currendū discernere m̄q̄

salire et quos transire deberet; Alioquin poterat
 sufficere ad designandam festinantis uelocitatem. de so-
 lo hinnulo comparatio; Is quippe rapidiori se ferre
 noscit cursu; Hec uero quoniam sponsus iste et si ardentem amantem
 cursim ruere in dilectam uideat amplexus nichilo-
 minus tam gressus uel potius saltus suos prudenti confida-
 tione dirigere nouit. caute ubi oporteat figere pe-
 des. oportuit perfectio cum hinnulo etiam de caprea simi-
 litudinem dari quatinus et per illum saluantis desiderium
 et per hanc eligentis exprimeretur iudicium; Christus nepe iustus
 et misericors saluator et misericors iudex. et quia amat
 uult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem uerita-
 tis uenire et quia iudicat nouit qui sum ei et ipse
 scit quos elegit a principio. Igitur duo hec bona sponsi
 misericordia et iudicium eantemus in his duobus animantibus;
 commendata a spiritu sancto nobis inter se sentiamus ut testimonium
 integritatis et perfectionis fidei nostre. nos quoque per prophetam imi-
 tantes misericordiam et iudicium eantemus domino. Ego autem non
 dubito et alia de horum natura ab his quod dicitur qui talium cu-
 riosi et gnari sunt posse monstrari que sponso aptari
 utiliter et congruent queant. sed hec ut arbitror sufficere
 possunt ad dandam rationem adducte similitudinis. Pul-
 crum tam spiritus sanctus non de ceruosis de hinnulo cernere si-
 militudinem dedit in quo et patrum fecit mentionem et quibus
 Christus secundum carnem et infans inuenerit saluatorem.

humilis quippe apparuit paruus qui natus est nobis; Verum
tu qui aduentum desideras saluatoris tunc scrutamur tu
dicis. tunc oculos capres. tunc illi qui per prophetam dicit;
Et erit in die illa. et ego scrutabor iherusalem in iherusalem;
Acutio visu est. nil in scrutatu relinquet oculus eius; Scruta
bit renes et corda. ipsa quoque cogitatio hominis ostendit
illi; Quia tunc in babilone. si iherusalem manet scrutamur.
Puto enim hoc loco prophetam iherusalem nomine designasse
illos qui in hoc seculo vitam ducunt religiosam. mores
superne illi iherusalem commiseratione honesta et ordinata
per viros imitantes. non veluti hi qui de babilone sunt
vitam in perturbatione uiciorum. scelerumque confusione ua
stantes; Denique illorum peccata manifesta sunt. prece
dentia ad iudicium. non egent scrutatione; supplicio; Oportet
autem qui uidetur monachus. et iherosolimita peccata.
certe occulta sunt nomine et habitu monachi adu
brata. et ideo necesse erit subtili ea inuestigare dis
cussione. et quasi ad motus lucernis de tenebris in lu
cem per dei. Possunt afferre aliquid et de psalmo. ad con
firmandum id quod dicitur de scrutanda iherusalem; Aut namque
sub persona domini; Cum accipio tempus ego iusticias iudica
bo; Sicut iustorum non fallo. et actus eorum discussuri sunt
et examinaturi die; Verendum ualde cum ad hoc
uentum fuerit. ne in tam subtili examine multe nostre
iusticie ut putamus peccata appareant; Non est tam.

si nosmet ipsos diiudicauerim. n̄ utiq; iudicabimur.
 Bonū iudiciū. qđ me illi districto diuino q; iudicio sub-
 ducit ⁊ abscondit; Arsus horreo incidere in manū
 dei uiuentis; Volo uultui nr̄ iudicat' p'sentari non
 iudicand'; Spūalis hō omnia diiudicat. ⁊ ipse a ne-
 mine iudicat'; Iudicabo p'inde mala mea. iudica-
 bo ⁊ bona; Mala meliorib; curabo corrigere actib;
 oduere lacrimis. punire ieiuniis. ceterisq; scē labo-
 rib; disciplinē; In bonis de me humilit' sentiā. et
 iuxta p̄ceptū dñi seruū me inutile reputabo. q' qđ
 facere debui tantū feci; Dabo opam nec lola p' gñis.
 nec paleas cū gñis offerre; Scrutabor ego uias me-
 as ⁊ studia mea. q' is q' scrutatur ē iherl'm inlu-
 cernis. nil insecretatū in me siue indiscussū inueniat;
 Hec; enī iudicaturus ē his in id ipsū; Qs in dā ita
 ad hqđū p'seq' it' p'sequi uniuersa delicta mea.
 ut in nullo oporteat uereri oculos capree. in nullo
 ad lumē coniungat erubescere lucernariū; Et nē
 uideor s; n̄ uideo; Presto ē. ocl's cui omnia patent.
 ⁊ si n̄ patet ipse; Erit qñ cognoscā. siē ⁊ cognit' sum;
 At nē quidē cognosco ex parte. n̄ tñ ex parte cognit'
 s; ex toto; Vereor aspectū exploratoris. illi' q' p' pari-
 etē stat; hoc enī scriptura addit de illo. quē p' acu-
 mine uisus capree assimilauit; En ipse stat inqt
 p' parietē. respiciens p' fenestras p'spiciens p' cancellos;

et q̄ suo loco uidebim; hunc q̄ uereor occultū occultorū
exploratorē; Sponsa nichil ueret; quia nichil sibi con
scia ē; Quid demq; uereat amica columba formosa; Nepe
subinde habes; Et dilect' nū inq̄ loq̄t' m; Michi n̄ lo
quit'. r̄ idō formido aspectū qm̄ n̄ habeo testimoniū;
Tu quid audis de te o sponsa; Quid tibi loquit' dilect' tuus;
Surge inquit p̄pa amica mea columba mea formosa
mea. Verū hoc quoq; alteri seruabo principio nec
breuitate artabo ea que diligentia desiderantia sūt;
ne forte r̄ de hoc reus inueniat si quo min' uos inue
niamini in hac parte edificati ad intelligentiā et
amorē sponsi ecclē ihu xpi dñi n̄r qui est sup̄ om̄ia
d̄s benedict' in sc̄la; **Sermo. L. VI.**

.lvi.

En ipse stat p̄ parietē respiciens p̄ fenestras p̄spi
ciens p̄ cancellos; Sedm̄ litterā quidē uidet' di
cere quia is qui cū saltib; aduenire p̄spiciebat' ap
propiauit usq; ad contub' nū sponsē. r̄ stans p̄ parietē
curiosius intropicere p̄ fenestras r̄ rimas. r̄ uerecūde
se ingerere n̄ p̄sumeret; Sedm̄ spm̄^{an} appropriasse quidē
nichilomin' intelligit'. s̄ alit'. Ita sane. quēadmodū et
a celesti sponso agi oportuit. r̄ aspū scō dici; Nil q̄ppe
qđ uel actorē dedecet uel narratōrē. uel r̄ spūalis intel
lectus admittet; Ergo appropriauit parietē cū ad hesit
eā; Caro pariet' ē. r̄ appropriatio sponsi. uerbi men
tatio; Porro cancellos r̄ fenestras p̄ q̄ respicere p̄hibet

sensus ut opinor carnis et humanos ad affectus per quos experi-
 untur cepit omnium humanarum necessitatum; Denique lingua-
 res nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit; humanis
 et affectionibus; sensibusque corporalis per foramina; usus est et fe-
 nestris ut miseris hominum homo factus expiatis sciret
 et misericors fieret; Sciebat et ante se aliter; Sciebat denique
 uirtutem obediendi ipse dominus uirtutum et tam teste apostolo
 didicit ex his que passus est obedientiam; In hoc modum et mi-
 sericordiam didicit et si misericordia domini ab eterno; Docet hoc quod idem
 gentium doctor ubi cum asserit temptatum per omnia per similitu-
 dine absque peccato ut misericors fieret. Vides ne factum
 esse quod erat et quod nouerat didicisse et sibi apud nos ques-
 se rimas et fenestras per quas calamitates nostras diligentem ex-
 plorare? Tot autem in nostro ruinoso et pleno rimarum pariete
 inuenit foramina quod nostre infirmitatis et corruptionis
 in suo corpore sensit expiata; Sic itaque sponsus per parie-
 tem stans et per fenestras et cancellos respiciens erat; Et bene
 stans quod solus reuera in carne stetit qui carnis peccatum
 non sensit; Possimus et hoc fideliter sapere quod stetit per diuini-
 tatis potentiam quod per carnis infirmitatem occubuit dicente
 ipso; Spiritus quidem promptus est caro autem infirma; Ego autem
 puto etiam illud huic sententie suffragari quod sanctus dauid
 in hoc misterio utpote propheta domini et prophetans de domino lo-
 quebatur et quidem moysen loquens scilicet dominum intuens; Ipse
 enim uerus est moyses qui uere per aquam uenit et non in aqua tantum

h; in aqua et sanguine; Aut itaq; memorat' ppha; dixit
ut disperderet' eos. patre siquidē loquebatur si n̄ moy-
ses elect' ei' stetit' in contractione in conspectu ei' ut
auerteret' irā ei' ne disperderet' eos; Q' nā m̄ queso mo-
yses stetit in contractione. Quēadmodū inq; aut
stetit si contract' ē. aut si stetit contract' ē. At ego ostē-
do tibi si uis qui uere stetit in contractione. Ego aliū
nouī neminē, qui hoc potuerit. n̄ dñm meū ih̄m qui
certe in morte uiuebat. qui corpore fract' in cruce, di-
uinitate stabat cū patre. in uno nobiscū supplicans.
in altis cū patre p̄picians; Et stabat post parietē.
dū qđ iacebat nullo manifestū erat in carne. et qđ
stabat in ipso. quasi p' carnē latebat. sane un' idēq;
hō manifest' et dō abscondit'; S; et unūq; nr̄m qui
desideram' aduentū ipsius puto illū nichilomin' p'
parietē stare. dū corp' hoc nr̄m qđ certe peccati est.
abscondat interm' nob' faciem eius et p̄sentia inter-
cludat; Deniq; quādiu sum' in hoc corpore inquit.
p̄grinam' a dño n̄ qđ in corpore. s; qđ in corpore hoc
qđ utiq; de peccato ē. et sine peccato n̄ ē; Et ut scias
qm̄ obstant non corpora s; peccata. audi scripturam;
Peccata nr̄a inquit. separant int' nos et dñm; Et utinā
un' tantū obstat paries corporis. solūq; obicē patiar
id qđ ē in carne peccatū. et n̄ multe int' sint mac-
ies uiciorū; Vereor enī ne etiā p̄f illud. qđ inuātā ē

quā p̄ima de p̄pria iniquitate adiecerim quorū ame
 in fectum m̄mū elongauerū sponſū ita ut si uerū dicere
 uelim p̄ parietes magis illū stare fatear n̄ p̄ parietē;
 S; dico hoc plant; Sponſus quidē equalit̄ atq; indiffe-
 rent̄ p̄sto ubiq; ē diuine utiq; p̄sentia maiestatis et
 magnitudine uirtutis sue; Cū tam exhibitione seu
 inhibitione q̄b; dā longe quib; dā p̄pe ē dī. angloz
 dūtaxat et hominū et rationabilū creaturarū; Deniq;
 longe a peccatorib; salus; Et sc̄s nichilominū dicit; Ut
 quid dñe recessisti longe? Ceterū a sc̄is pia dispensa-
 tione ad temp̄ et n̄ ex toto s; iuxta aliqd̄ aliquādo lon-
 ge se facit; Peccatorib; autē de quib; dī supbia eoz
 ascendit semp̄ et uē iniquitate sunt uis illoz in oī
 tēpore. sēp̄ ualde q; longe est. atq; in ira h̄ et n̄ i m̄ia;
 Q. uā obr̄e orat ad dñm sc̄s et ait. n̄ declines in ira a ser-
 uo tuo. sciens qe et i m̄ia potuerit declinare; Prope
 ē q̄ dñs sc̄is et electis suis etiā cū longe ē uidetur
 et n̄ equalit̄ omnib; s; aliis plus aliis min̄ p̄ meri-
 toz diuinitate; Nā et si p̄pe ē dñs omib; inuocan-
 tib; cū in ueritate et iuxta ē his q̄ tribulato sūt
 corde. n̄ tam omib; forsan ita ut dicere possint quia
 ipse est p̄ parietē Sponse uero quā p̄pe est que uno
 tam pariete diuiditur. p̄p̄ta cupit dissolui et rupto
 medio pariete cū illo quē p̄ parietē ē confidit;
 Ego autē qm̄ peccator sū dissolui n̄ cupio. s; formido.

sciens qd mors peccatorum pessima; Quod si pessima
mors si non subuenit uitae. Formido exire et in ipso con-
tremisco post ingressu dum non confido prope assistere q
excipiat exeuntem; Quid enim? Secure ne exeo si non dominus cu-
sto diat exitum meum?heu ero ludibrio demonum in-
cipientium me non assistente qui redimat neq; qui sal-
uum faciat; Haec tale uerendum erat animae pauli
cui ab aspectu et amplexu dilecti unum tantum modo
paries obfistebat uidelicet lex peccati quam inueniebat
in membris suis; Ipsa est carnis concupiscentia qua
carere omnino non potuit donec in carne fuit; hoc
sane uno inuestito pariete non longe pergnabat a domino;
Unde et optabat clamans quis me liberabit de corpo-
re mortis huius? sciens se mortis appendio continuo per-
uenturum; hac ergo paulus se fatebatur una lege teneri
concupiscentia scilicet quam carnis sue immobilitate
insita tolerabat inuitus; De cetero nichil inquit con-
senti siquidem; Verum quis similis paulo qui non uidelicet huius
inuestitu consentiat concupiscentiae ad obediendum pec-
cato? Hauerit proinde is qui peccato consenserit et alium
sibi se opposuisse parietem ipsum utique prauum illicitumque
consensum; nec potest gloriari qui huiusmodi est qui stetit et
pro pariete sponsus. quando iam parietes inuesti sunt non paries;
Multo minus si consensus peruenit ad effectum cum tunc iam
iam paries sponsi arceat impediatque accessum ad uol-

ipse peccati; Quid si et consuetudo forte peccatum in
 usum aut usum et in contemptum perduxerit? Sicut scrip-
 tum est; Impi cum uenerit in profundum malorum. contempnit;
 Nonne si ita exieris. milies ante arugientibus; prepara-
 tis ad elcā poteris deuorari. q̄ puenire ad sponsum
 n̄ uno siquidē iā s; tanta a te parietū numerositate
 interclusum. Primi concupiscentia. sed et consensus. tōt
 act. q̄rt. consuetudo. quint. contempt; Cura q̄ priori
 concupiscentie totis resistere uirib; ut n̄ p̄hat i
 consensum. et om̄s demceps malignitatis fabrica
 euanesceat. nec ē oīno qd̄ sponsū phibeat appropin-
 quare tibi. p̄t solū parietē corporis. quam gl̄ari pos-
 sis et tu dicens de illo. quia en ipse est p̄ parietem;
 S; et hoc ē tota uigilantia puidendū. ut aptas sep̄
 inueniat fenestras. et cancellos quosdā confessionū
 tuarū p̄ quos te int̄ benigne respiciat. qm̄ res-
 pect̄ eius p̄fect̄ uius; diuini cancellos angustiores
 ēē fenestras. quales utiq; hi q̄ libros describunt
 aptare sibi solent ad recipiendū hūm paginis; Vñ
 et puto cancellarios eos appellari. q̄ cartis com̄ori-
 bendis ex officio deputantur; Cū q̄ sint duo ḡn̄a
 compunctionis. unū in merore p̄ n̄ris excessib; altm̄
 in exultatione p̄ diuinis munerib; quotiens sano
 eā que sine angustia cordis minime fit. peccatorū
 scilicet rancore facio confessionē. uideam in cancellum

i. angustiorē apertē fenestrā Nec dubiū quā libent^{prta} respi-
ciat is qui stat p^r parietē p^rius explorator. q^re cor con-
tritu^m & humiliatū d^s n̄ despiciet; Deniq; & hortat^r ad
hoc ipsū die tu inquiring iniquitates tuas ut iustifi-
ceris. Q^d si intellū corde dilatato in caritate p^r confida-
tione diuine dignationis ac miserationis libet^r animū
laxare in uocē laudis & grarū actionē. puto me n̄ ita
angustans; amplissimā stanti p^r parietē sponso apertē
fenestram. p^r quā n̄ fallo tanto libent^r respiciet q^rto
ampli^r sacrificiū laudis honorificat eum; Ad manū
est de scripturis utrūq; hanc approbare confessi-
onē s; scientib; loquor. ista n̄ estis sup^rfluis orandi
qui uix necessariis indagandis sufficitis. tanta q^rppe
sūt sacramta epithalamij hui^r & laudū p^rconia q^r
in eo decantant^r excele^r & sponso ei^r ih^x xpō dⁿo nrō
qui ē sup^r omia d^s benedict^r in seclā; **Sermo.**

Et dilectus meus loquit^r michi; **L. vij.**
Videte processus grē & dignationis diuine
diuine grad^r. Attendite sponse deuotionē atq; soler-
tiā. quā uigili utiq; oculo sponsi obseruat aduentū
& demceps ipse oīa intuet^r; Venit ille. accelerat.
appropiat. ad est. respicit. alloq^r. & nichil hor^r mo-
sponse industriā effugit. anticipat ue noticiā; Ve-
nit in anglis. accelerat in patriarchis. in p^rph^ris. acc^r
in carne. respicō in miraculis. alloq^r i^r ap^rlis; & sic,
^{miseris}

Sermo
Lvj

venit affectu et studio miserendi. accelerat subueniendi
 zelo. appropriat humiliando semetipsum ad presens;
 prospicit in futuros. loquitur docens et suadens de regno dei;
 Sic ergo est aduentus sponsi. Benedictiones et diuitie salu-
 tis cum eo. et uniuersa que de ipso sunt affluunt delectus.
 redundantia certe iocundis ac salutaribus sacramentis; Por-
 ro que amat uigilat et obseruat. et beata quam dominus inue-
 nerit uigilante; Non transibit illam. nec preteribit ab
 ea. sed stabit et loquetur ei loqueturque amatoria loquetur si quod de-
 ur dilectus; Sic quippe habet; Adilectus meus loquitur mihi;
 Non dilectus. qui uenit amatoria locutus; Non autem increpa-
 toria neque enim de illis est. qui a domino merito arguuntur. quod
 faciem celi ad iudicare nossent. tempus uero aduentus ei mini-
 me cognouissent; hec namque tam solers et prudens ac bene
 uigilans et uenientem a longe ^{prospicit} et salientem per festinationem
 adiut. et insilientem. superbos humili sibi per humilitatem
 propinquare. uigilantissime obseruauit. et demum cum iam
 stare et occultare se per parietem. nichilominus presentem ag-
 nouit. sed et respicientem per fenestras cancellosque persensit.
 et non per remunerationem tantę deuotionis et religiose sol-
 licitudinis loquentem audit; Sane enim si respexisset et
 minime locutus fuisset. suspectus poterat esse ille respe-
 ctus. ne forte magis indignationis foret quam dilectionis;
 Denique respexit petrum et non fecit ei uerbum; Et fortassis
 ideo fleuit ille. quod respiciens se tacuerit; hec autem

qm̄ p' aspectū meruit ⁊ affatū n̄ m̄ n̄flor' s; ⁊ gl'atū
p' leticia claus; Et dilectus meus loquit' m̄; Quidē in-
tuitū dñi cū in se sēp maneat idē n̄ tñ eidē sēp effica-
tē ēē s; conformari meritis singulorū quos respicit et
aliis q'dē incutere metū aliis ū magis consolationem
⁊ securitatē asserre. Deniq; respicit trā ⁊ facit eam
tremere cū e regione respexerit mariā ⁊ infuderit
grām; Respexit aut humilitatē ancillę suę ⁊ ecce exiit
beatā me dicent om̄s generationes; Non s̄ hec ūba
plorantis aut trepidantis s; gaudētis; Respexit simi-
lit' h̄ loco sponsā ⁊ nec tremuit illa nec fleuit ad istarū
petri q' ū sapiebat trā sic ille; Dedit ū leticiā in cor-
de ei' affatu testificans q' eā affectu respexerit; Deniq;
uerba que loquit' audi. q' n̄ indignantis sunt s; amantis;
Seqr; Surge propa amica mea columba mea formosa
mea; Felix conscientia que de se ista meret' audire; Q's
putas in nob' ē adeo uigilans ⁊ obseruans tēp' uisitatiōis
suę sponsūq; adueniantē ita p' singla ei' mōm̄ta diligēt
explorans ut cū uenerit ⁊ pulsauerit q' a ei'. Non enī
sic ista de ecclā referunt' ū n̄ singli nos qui simul ecclā
sum' participare his ei' benedictionib; debeam; Et enī
in hoc gñalit' om̄s atq; indifferent' uocati sum' ut bñ-
dictiones hereditate possideam; Vñ ⁊ audebat dicē
ad dñm quidā; hereditate acquisiui testimonia
tua metū q' exultatio cordis. m. s; Illa puto here-

ditate qua se esse presumebat filiū patris sui qui ē in
 celis. Porro si filium et heredem. heredem dñi coheredem x;
 Magnā uero re gloriā se acquisuisse hereditate ista testimo-
 nia dñi; Et tunc ego de me uel unū merueri tenere
 testimonium dñi quod uel in uno s; in multis exultat
 testimonius; Denique ait iterum; In uia testimonioꝝ
 tuoꝝ. d. s. s. i. o. d. Et reuera quid diuinitus salutis
 quid cordis delitig. qd anime uera et cauta secu-
 ritas nō dñi attestationses. Non enim inquit qd se ipsū
 cōmīdat ille pbat ē. s; quē dñs cōmīdat; Ut quid
 nos haec tenē adhuc fraudamur cōmīdationib; seu at-
 testationib; his diuinis et patna hereditate p̄uam.
 Quasi minime et nos uoluntarie genuerit uerbo ueri-
 tatis. sic in nullo ^{nos} meminim⁹ ab illo talit̄ cōmīdatos.
 nec uia de nobis assecutos testimonia ei; Ubi ē
 qd ap̄ls dicit quia ipse sp̄s dñi testimonium p̄hibet
 sp̄ui nro qd filij dñi sum⁹. Qd in filiis si exptes here-
 ditatis. Arguit nos p̄ certo negligentie et incur-
 rie ipsa inopia nra. Nā si quis nrm̄ integre et
 p̄fecte iuxta uerbum sapientis cor suū tradat ad uigi-
 landū diluculo. a. d. q. f. i. r. i. e. a. de p̄cet. simulq;
 uotis om̄ib; studeat. sedm̄ ysaiā p̄ph̄am parare
 uias dñi rectas facere s. d. s. cui cū p̄ph̄a sit dicere.
 ocli mī semp ad dñm. et qd p̄uidebā dñm. i. e. m. s.
 tunc hic accipiet benedictionē a dño. et mīam a dō

salutari suo. Visitabit pfecto frequentē nec unq̃
ignorabit tēp̃ uisitacionis sue. q̃m̃libet is q̃ in spū u-
sitat clādestinū ueniat. et furtiuus utpote uerecund⁹
amator; Ad huc q̃ longe agens bñ uigilans anima
sobria m̃te p̃spiciat. et deinceps uniuersa cōp̃iat. que in
dilecti aduentu sponsā tā sollicit̃ q̃ signant̃ adūisse
monstrauim⁹. q̃ ipse ait. q̃ mane uigilauerint ad me
inuenient me; Hāc et desiderii festinantis agnoscat
et q̃n p̃p̃e. et q̃n p̃sto iā erit continuo sentiat. s; et respi-
cientis se oclis quasi solis radiū p̃ fenestras et rimas
parietis subeuntē beato oclō cernat. et demū audiat
uoces exultationis et amoris appellata amica colūba
formosa; Quis sapiens et intelliget hęc ita ut ea et dig-
ne ab inuicē distinguere et designare singula queat.
ac diffinire ad intelligentiā aliorū. ^{etiam in uia}
sperat. ego ea mallem ab expto audire. et qui assuetus
sit et exercitatus in talib; at q̃m̃ quisq; hui⁹ modi uere-
cunde. magis silentio abscondere eligit q̃d silen-
tio p̃cipit. et seruare secretū suū sibi id sibi tantū
arbitrat⁹. dico ego cui ex officio loqui est. nec tace-
re licet. quequid illud ē q̃d de hui⁹ modi ut meo
et alieno teneo expūto. et q̃d facile experiri plures
queant. sane altiora relinquens apphendere illa
ualentib; Si q̃ amonit⁹ fuero ut foris ab homine.
ut int⁹ a spū de tuenda iusticia et seruanda equitate.

222
Isti modi salutaris suasio erit in pfecto pntia
imminentis aduentus sponsi. et pparatio quedam ad dig-
ne suscipiendum supmū uisitatōē ppha id in iudi-
canti. dicendo qe iusticia aū eū ambulabit; Et utē
loq̄r dō sic; Iusticia et iudiciū inquit pparatio sedis
tue; Hic hilomin⁹ spēs eadē aridebit. si sermo insonue-
rit de humilitate ul' patientia seu etiā de fr̄na dile-
ctione. et obedientia deferenda p̄lati maxime aū de se-
ctanda sc̄monia et pace. et cordis puritate querenda.
qm̄ quidē scdm̄ scripturas et domū dñi decet solitudo.
et fact⁹ ē in pace locus ei. et mundi corde dñm indebit;
Et qd̄ itaq; siue de his siue de aliis quib; libet uirtutib;
suggestū animo fuerit. significatio ut dixi erit in
uisione dñi uirtutū imitatio aīe mee; S; et si corri-
puerit me iust⁹ in mīa et increpauerit me. id ipsū sen-
tiā sciens qe emulatio iusti et beniuolentia it̄ faciunt
ei qui ascendit sup occasū; Bon⁹ occasus cū ad correp-
tionē iusti stat hō et corrumpit in eū. et dñs ascendit sup
illud. conculcans hoc pedib; et conterens ne resurgat;
Non q̄ contēpnenda increpatio iusti que ruina pec-
cati cordis sanitas est. necn̄ et dī uia ad animam;
S; nec ullus omnino sermo qui edificet ad pietatē. ad
uirtutes. ad mores optimos. negligent̄ ē audiendus.
qm̄ et illic it̄ q̄ ostendit salutare dñi. et si sermo q̄
uenit et placet. quatin⁹ pulso fastidio ē desidio audiat.

ia n̄ n̄ uenire sponsus. s; et accelerare idē ē desidio ue-
nire credendus ē; Illi nāq; desidiū tuū creat. et qd̄
tu ei pperas sermonē admittere in ē qd̄ ipse festinat
intrare; Non enī nos eū s; ipse inquit prior dilexit
nos; Iā si q̄ ignitū eloquiū sentis atq; ex eo conscien-
tiā ur̄i in recordatiōe peccati recordare tunc de quo
scriptura dicit q̄ ignis an̄ ipsum pcedet. et ipsū ppe eē n̄
dubites; Veniq; iuxta ē dñs hīs q̄ tribulato s; c. Si ū
n̄ cōpungis in sermone illo s; et comūteris tot⁹ addūm-
turans et statuens custodire iudicia iusticie ei⁹ etiam
ad eē ipsū iā noueris. p̄serti si te in ardescere sentias
amore ei⁹; Et enī utrūq; de illo legis. et ignē uidelicet
an̄ ipsū pcedere. ^{ipsum} et ^{ipsum} nichilomin⁹ ignē eē; Mori-
ses si qd̄ de illo dicit q̄ ignis consumens ē; differit
autē qd̄ is q̄ pmittit ignis ardorē habet s; n̄ amorem
coquens s; n̄ excoquens mouens nec p̄mouens; Tantū
ad excitandū pmittit et p̄parandū similq; ad cōmo-
uendū qd̄ extesit qd̄ dulci sapiat p̄ motū qd̄ ex dō
mox eris; At ū ignis q̄ dñs ē qui consumit s; n̄ affligit.
ardorē suauit̄ desolat⁹ felicit̄; Est enī uere carbo deso-
latori s; sic in uicia exerceat uim ignis ut in anima
uicē exhibeat unctionis; Ergo in uirtute qua imuta-
ris et in amore q̄ inflāmaris dñm p̄sentē intellige-
nā dextā dñi fac uirtutē; Non autē sit hec mutatio
dextē excelsi n̄ in seruatione sp̄s et i caritate n̄ ficta ita

ut dicat qui hui' modi ē. Concealuit cor meū. int me
r. i. m. m. e. i. Porro hoc igne sūpta oī labe peccatū
i rubigine uicij si iā emundata ac serena sscientia
sequat' subita quedā atq; insolita latitudo mīas i infu
sio luminis illuminantis intellectu. ut ad scientiā scptā
rū. f. ad misteriorū noticiā quoz altū ppt' nos oblectā
dos. alterū ppt' edificandos p'ximos uoz dam. dēls absq;
dubio respicientis ē iste educens quasi lūm iusticiam
tuā. i iudiciū tuū tanquā meridiē. iuxta illd pphē
ysaie. oriet' mēt' tanq' sol lux tu. i cetā; s; sane n
p hostia apta. s; p angusta foramina u' tūc claritatis tra
di se infundet. stante adhuc dūtaxat hoc riuolo pa
niete corporis; Erras si aliter. i speras. ad quādam enī
cordis pficias puritatē; cū ille p'cipuus contēplari
dicat; i idem nē p s. r. i. e. t. a. f. a. f. Post hō tantē
dignationis ac miserationis respectū. seq' uox blande
i lenit' diuinā insinuans uoluntatē. qd n ē aliud q' m
se amor q' ociosus ēē n pot' de his q' oī s sollicitans et
sua dens; deniq; audit sponsa ut frangat. i ppet hōnd
dubii q' ad annuatiū luera; h' siqd uerū i mīa comē
platio h' ut mētē quā diuino igne uehēm' succēdat.
tanto mētū repleat zelo. i defidio acq'rendi dō quē
eum simili' diligat; ut oculū contēplationis p studio
p' dicationis libentissime immitat. i rursum potius uo
tis aliq're. in hac parte. tantū ardenti redeat in id ipsū.

quod se. fructuosi inanimasse memores. et tunc in
contemplationis gustu ualentem ad conuenda tuam
solita alacritate recurrat. ceterum inter haec molestias
res plerumque in fluctuant metuem fluctuant metues
inachemo exultant. ne forte alteri horum dum suis
affectionibus hinc inde distrabitur potius iusto inhereat
in se. et subee. ut ad modicum a diuina de nos uolun
tate. et fortiter se habeat. aliquid se sub patiebatur cu
dicere. et tunc dico. qui consurgit intransit ex
spectabo uos. hoc est. et quod neglecti opus et
occupat. et tunc nichilominus quiescit me arguo.
et postea in me fructu deus. et solui contemplationis
fuit. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
quali deus malum purgantis agere. et dei cum gemini mo
nuit. singulis ab inuicem. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
huiusmodi quod est. uos in defugiu creatio est. et tunc in me.
meum autem deus. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
afflictione uos. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
in principatu. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
in tribus. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
amicis. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
omnes. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
est. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
gemenf. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.
in modum. et tunc in me. et tunc in me. et tunc in me.

saluatoris amica in his q̄ eximia fide n̄ admittit.
habem⁹ ⁊ lazari tanq̄ colubā genit̄. non uiciorumq̄
qui nup̄ peccatis mortui p̄ recentib⁹ adhuc pla-
gis laborant in gemitu suo sub timore iudicii ⁊
sūt uulnerati dormientes in sepulcris quorū nemo ē.
memor ampl⁹ sic se reputari n̄ putant donec ad x̄
iustione sublatō pondere timoris tanq̄ p̄ m̄tis lapi-
dis mole respirare in sp̄e uenire possint; Habem⁹
q̄ mariā contēplantē in ill⁹ qui p̄cessu longioris
tēporis coopante grā dī in aliquid meli⁹ ⁊ leu⁹ p̄fi-
cere potuer⁹ qm̄ iā de indulgentia p̄sumites n̄ tā
uersare int̄ se solliciti s̄ tristē imaginē peccatorū
quā certe in lege dī die ac nocte insanabiliter dele-
ctant⁹ int̄dū etiā reuelata facie glām sponsi cū
ineffabili gaudio specularis in eā cō. imaginē in-
t̄sformant⁹ de claritate in claritatē tanq̄ a dñi
spū; Jā ad quid sponsa surgere ⁊ p̄pare hortor⁹
is qui paulo an̄ defensare uisus ē. eam ne dormi-
ens suscitaret alio sermone uidebim⁹; Adhuc ipse
ut ⁊ hui⁹ nos sacm̄ti rōnē apure dignor⁹ sponsa
ecclē ihs xpc dñs nr̄ q̄ ē sup̄ oīa benedict⁹ d̄s in

N 2096

24

[Handwritten signature]

